
J'AI LU
Anne et Serge
Golon
Angélique
et le Roy
Roman

Anne și Serge Golon

Angelica și Regele Soare

EDITURA elit

Versiunea românească: **Emil Coltofeanu**

Titlul Original: **Angelique et le Roi,** Anne et Serge Golon

I.S.B.N. 973-9100-99-6

Tipărit la Infopress s.a. Odorheiu Secuiesc

PARTEA ÎNTÂI

CURTEA

Capitolul I

Angelica stătea cufundată într-o somnolență dulce, cu mintea rătăcindu-i la lucruri dintre cele mai plăcute, ca unei fetișcane în sărbătorile de iarnă. De două ori se ridică și scăpără din amnar ca să aprindă lumânarea și să contemple din nou cele două rochii care așteptau cuminți pe fotoliile de lângă pat. Una era pentru vânătoarea regală de a doua zi de dimineață, iar cealaltă pentru balul care avea să urmeze seara. Era cât se poate de mulțumită de cea dintâi. Avusese multă bătaie de cap până să-l facă pe croitor să înțeleagă ce voia, dar rezultatul o umplea de satisfacție. Partea de sus, lucrată în catifea cenușie și strânsă pe corp ca o haină, dădea întregului ansamblu o anumită linie bărbătească ce contrasta admirabil cu finețea formelor ei tinere și suple. Pălăria de muschetar era albă, cu o adevărată cascadă de pene de struț, tot albe, care luau ochii cu strălucirea lor, dar ceea ce o umplea pe Angelica de încântare era cravata. Era un accesoriu de ultimă modă, cu care spera să atragă atenția și să stârnească mai ales curiozitatea înaltelor doamne de la curte. Era o eșarfă de olandă, apretată, brodată delicat cu perle minuscule și care, înfășurată după gât de mai multe ori, se încheia într-un nod, răspândindu-se apoi pe piept în forma unui fluture grațios. Ideea îi venise cu o zi în urmă, când pierduse o grămadă de timp în fața oglinzii mototolind pe puțin zece cravate din cele mai frumoase aduse de negustorul de mărunțișuri, până când, în sfârșit, se hotărâse să înnoade cravata bărbătește, dar cu un nod mai mare decât se obișnuia. I se părea că unui chip de femeie nu i se potrivea gulerul prea țanțoș al hainei de vânătoare, așa că spuma albă a cravatei, risipită sub bărbie,

dădea veşmântului un plus de feminitate.

Până spre dimineaţă, Angelica se culcă la loc şi se sculă de nenumărate ori. La un moment dat se gândi dacă n-ar fi fost mai bine să sune şi să poruncească slujnicei să-i aducă un ceai de verbină, ca să poată adormi. Avea nevoie măcar de câteva ore de somn, fiindcă urma o zi lungă şi încărcată, plină de oboseală. Adunarea vânătorilor avea să aibă loc dimineaţa, destul de târziu, e drept, în pădurea regală de la Fausse-Repose, dar asta era destul de departe, aşa că şi ea, ca toţi invitaţii care veneau de la Paris, trebuia să pornească la drum cu noaptea-n cap ca să se întâlnească la timp cu ceilalţi, care soseau de la Versailles. Punctul exact al întâlnirii era într-un loc numit Răspântia Boilor, în inima pădurii, unde se aflau, pentru persoanele sus-puse, anumite înlesniri, cum ar fi bunăoară grajdurile unde îşi trimiteau din timp caii de călărie, pentru a-i avea odihniţi şi plini de viaţă în ziua vânătorii, putând goni după cerb cu mult mai mari şanse decât caii vânătorilor care soseau la întâlnire după un drum destul de lung şi de obositor. Ca o mare favoare, i se îngăduise şi ei să-şi trimită acolo cu o zi înainte iapa ei favorită, Cerès, pursânge spaniol, care o costase mii de pistoli şi care se afla în grija a doi lachei credincioşi.

Din nou se ridică şi aprinse lumânarea. Cu siguranţă că tot rochia de bal rămânea cea mai reuşită. Era din mătase roz, un roz viol şi intens, cu un început de pelerină de o nuanţă ceva mai închisă şi cu un plastron brodat cu flori gingaşe de sidef. Bijuteriile erau toate numai cu perle. Ciorchini delicaţi pentru urechi, colier în trei rânduri pentru gât şi umeri, diademă în formă de semilună pentru păr. Le cumpărase de la un bijutier pentru care nutrea o simpatie aparte, fiindcă îi povestea despre mările calde de unde veneau perlele astea, despre târguielile interminabile, despre expertizele anevoioase la care fuseseră supuse în nenumărate rânduri şi despre drumurile lungi pe care trebuiseră să le străbată până aici, pitite în săculeţi de mătase care trecuseră prin mâinile negustorilor arabi, greci sau veneţieni. Negoţul acesta lung şi întortocheat, plin de primejdii şi întârzieri, ajungea să mărească şi de câte cinci ori valoarea mărfii, mai ales prin arta pe care o aveau negustorii aceştia de a da fiecărei perle preţul rarităţii ei şi de a convinge pe cumpărător că trebuie să fi fost furată de-a dreptul din grădinile zeilor. Deşi dăduse o avere ca să intre în posesia lor, Angelica nu încerca acum nici unul din acele sentimente de regret care urmează cel mai adesea risipirii unei sume mari de bani pentru ceva prea costisitor. Le privi încântată, admirându-le cum stăteau cuminţi în caseta căptuşită cu catifea albă, pe măsuţa de la capul patului.

O mistuia o sete nepotolită să aibă cât mai multe asemenea comori de artă şi de metal preţios. Furia asta era fără îndoială o răscumpărare a anilor în care cunoscuse sărăcia cea mai cumplită. Printr-o adevărată minune, roata norocului se întorsese pentru ea la vreme. Încă mai avea timp să se împodobească cu cele mai alese bijuterii, să se îmbrace cu rochiile cele mai luxoase, să se înconjoare de mobile scumpe, de tapiserii şi de bibelouri ieşite din atelierele celor mai vestiţi artişti. Toate astea costau mult, e adevărat, dar alegerea lor vădea gustul ei desăvârşit, un gust de cunoscătoare care încă nu s-a săturat până peste cap de asemenea accesorii care fac viaţa atât de plăcută.

Fiindcă Angelica rămânea mai departe o entuziastă. Se minuna uneori şi în sinea ei mulţumea Atotputernicului pentru că încercările îndelungi şi chinuitoare prin care trecuse n-o zdrobiseră, ci dimpotrivă, îi lăsaseră inima tânără şi clocotitoare de pasiune.

Faţă de femeile tinere de vârsta ei, avea mai multă experienţă şi mai puţine deziluzii. Viaţa ei fusese semănată cu bucurii firave, dar intense, ca ale copiilor, care trăiesc din plin orice clipă. Cine n-a cunoscut foamea nu poate trăi bucuria de a se înfrupta dintr-o bucată de pâine caldă şi înmiresmată. Fericirile îi fuseseră drămuite, dar cineva care a străbătut desculţ străzile Parisului şi are acum pe masă asemenea perle trăieşte mult mai intens extazul clipei în care toate durerile au rămas undeva în urmă.

Suflă din nou în lumânare şi se lăsă fericită în aşternutul fin de mătase, întinzându-se leneş şi gândindu-se ce minunat era să fie bogată, frumoasă şi tânără... Se feri să-şi spună că era şi ispititoare, fiindcă tocmai gândul acesta i-l aminti pe Philippe şi bucuria se stinse ca soarele acoperit dintr-o dată de un nor greu.

Pieptul îi fu străbătut dintr-o dată de un suspin greu.

„Philippe!"

Oare cât de mult o dispreţuia? Îşi aminti cele două luni care urmaseră după căsătoria ei cu marchizul du Plessis-Bellière şi situaţia imposibilă în care se văzuse curând, în urma propriei ei greşeli. A doua zi după ce Angelica fusese prezentată oficial la curte ca marchiză du Plessis-Bellière, curtea se întorsese la Saint-Germain, iar ea trebuise să se întoarcă la Paris. Era de la sine înţeles că avea să locuiască în palatul soţului ei din foburgul Saint-Antoine, dar aici găsise poarta încuiată. Portarul elveţian, luat la rost, răspunsese scurt că el nu ştie nimic. Că stăpânul lui, domnul marchiz, era la curte şi că nu-i dăduse nici o poruncă privitoare la doamna şi la nici o doamnă general. Aşa că fusese nevoită să se întoarcă la casa ei din Beautreillis, pe care avusese

prevederea să o păstreze. De atunci locuia aici, aşteptând întruna o nouă invitaţie la curte, care să-i permită să se întoarcă şi să-şi ocupe locul la care îi dădea dreptul noul ei rang. Dar acolo părea că fusese deja uitată, invitaţia nu mai venea deloc şi Angelica era din ce în ce mai îngrijorată. Până când într-o zi, în salonul frumoasei Ninon de Lenclos, o întâlnise pe doamna de Montespan care îi spusese intrigată:

— Draga mea, toată lumea spune că trebuie să-ţi fi pierdut minţile! Ce s-a întâmplat cu dumneata? Nici măcar la a treia invitaţie a regelui n-ai răspuns? Prima dată aveai febră, altă dată arsuri la stomac, sau îţi ieşise o bubuliţă exact pe nas, împiedicându-te să te prezinţi cuviincios în faţa Majestăţii Sale... Scuzele acestea jalnice nu sunt deloc pe placul regelui, fiindcă ştii că nu poate suporta oamenii bolnavi. Până la urmă îl vei incomoda...

Astfel încât Angelica reuşise să înţeleagă ce era cu invitaţia la Versailles care nu mai venea. Philippe, soţul ei, invitat de rege să o aducă la curte la diferite serbări, nu numai că nu-i spusese nimic, dar mai şi refuzase în numele ei toate invitaţiile, îndrugând nişte scuze idioate care de bună seamă că o umpluseră de ridicol în ochii suveranului şi ai curţii întregi.

— În orice caz, draga mea, încheiase doamna de Montespan, eu cu urechile mele l-am auzit pe rege spunându-i marchizului du Plessis că doreşte neapărat să te vadă luând parte la vânătoarea de miercuri. „Considerăm, domnule, că ar fi de dorit ca sănătatea doamnei marchize du Plessis-Bellière să n-o mai împiedice şi de data asta să dea curs invitaţiei noastre", chiar astea au fost cuvintele Majestăţii Sale, rostite, fie-mi îngăduit s-o spun, cu destulă acreală. După care a adăugat că, în caz contrar, se va vedea nevoit să-ţi trimită o scrisoare prin care să-ţi poruncească să te întorci frumuşel în provincia dumitale şi să nu te mai arăţi pe la curte. Aşa că vezi, draga mea, eşti pe punctul de a cădea în dizgraţie şi ar fi bine să te gândeşti serios la ce ai de făcut miercuri.

Copleşită de aflarea acestei veşti, apoi furioasă, Angelica nu avusese nevoie de prea mult timp ca să pună la punct un plan de îndreptare a situaţiei ei atât de compromise. Avea să-şi facă pur şi simplu apariţia la întâlnirea vânătorilor, punându-l astfel pe Phillipe în faţa faptului împlinit. Iar dacă regele avea să-i pună întrebări, atunci, ei bine, avea să-i spună adevărul. In faţa voinţei regelui, Philippe nu avea altceva de făcut decât să se încline. Drept care Angelica, fără ştirea lui, îşi făcuse toaletele noi, special pentru această ocazie, îşi trimisese din timp iapa la Răspântia Boilôr şi poruncise să aibă caleaşca gata miercuri în zori. Numai că zorii aceştia ameninţau să vină înainte ca ea să poată închide

măcar ochii. Se sili să țină pleoapele strânse, fără să se gândească la nimic și, încet-încet, fără să-și dea seama când, adormi.

Dintr-o dată, cățelușul Arius, care dormea încolăcit pe plapumă, tresări, apoi se ridică dârz și porni să mârâie. Angelica îl înșfăcă și îl trase lângă ea în așternut, poruncindu-i să tacă. Micul animal continuă să se frământe și să scheaune, după care începu să latre de-a binelea, întărâtat și ascuțit.

— Ce ai, Arius, ce s-a întâmplat de ce nu mă lași să dorm? întrebă ea supărată. Ai simțit vreun șoarece?

Îi cuprinse botul în palmă, ca să-l împiedice să mai latre și încercă să-și ascută auzul, ca să-și dea seama ce anume îl întărâtase pe micul ei paznic. Auzi un zgomot imperceptibil, dar pe moment nu-l putea desluși. Era ca alunecarea unui obiect dur pe o suprafață șlefuită. Arius mârâia înfundat, zbătându-se, în culmea agitației.

— Fii calm, Arius, calm! Nu e cazul să te pierzi cu firea.

Deci nici acum nu avea parte de somn, când abia reușise să ațipească puțin! Deodată însă, în spatele pleoapelor închise, Angelica avu viziunea mâinilor întunecate, a mâinilor murdare și în stare să fărâme pietre, ale hoților din Paris, care noaptea, la adăpostul întunericului, se cocoață până la geamurile caselor bogate și le taie cu diamantul ca să le poată scoate...

Toropeala somnului i se risipi într-o clipă. Da, asta era! Zgomotul acela venea dinspre fereastră. Hoții!...

Țâșni din așternut ca o săgeată și rămase imobilă în întuneric, neștiind ce să facă. Inima îi bătea atât de tare încât nu mai auzea nimic altceva decât zgomotul ei surd și grăbit. Arius, scăpat din strânsoare, porni să latre ascuțit. Îl culese pe întuneric și aproape că îl sufocă, numai să-l facă să tacă. Când reuși din nouă să perceapă ceva cu urechea, avu senzația că în încăpere se mai afla cineva. Auzi fereastra mișcându-se, deschisă. Deci *ei* intraseră!

— Cine e? strigă ea, mai mult moartă decât vie.

„Perlele le vor?" gândi ea.

Întinse mâna înainte, apucând pe întuneric niște bijuterii, la nimereală. În aceeași clipă ceva negru și înspăimântător se abătu asupra ei. Înțelese apoi că era o pătură, dar niște brațe puternice o cuprinseră, strivind-o și împiedicând-o să se miște, în timp ce în jurul trupului simțea din ce în ce mai desluşit strânsoarea unei funii. Începu să se zbată ca un șarpe, țipând din răsputeri, dar țipetele ei erau înăbușite de țesătura groasă. Reuși să scoată capul din strânsoarea păturii și trase aer în piept, țipând apoi din toate puterile:

— Ajutor! Ajut...

Degete de fier o strânseră dintr-o dată de gât, prin grosimea păturii, înăbuşindu-i ţipătul. Simţi că se sufocă. În faţa ochilor izbucniră dintr-o dată vâlvătăi roşii, lătrăturile turbate ale căţelului începură să se audă departe, din ce în ce mai departe...

„Mor... gândi ea... mor, gâtuită de un spărgător!... Ah, ce prostie!... Philippe!... Unde eşti, Philippe?..."

Apoi totul se stinse.

Primul lucru de care-şi dădu seama când îşi recăpătă cunoştinţa fu alunecarea unui obiect printre degetele ei şi un zgomot ca de grăunţe pe nişte dale de piatră.

„Perlele mele!"

Ameţită, se aplecă peste marginea saltelei de paie pe care zăcea şi zări pe jos şiragul de perle. Probabil că le ţinuse tot timpul strânse în pumn, în timp ce era luată pe sus şi adusă în locul acesta necunoscut. Ochii ei încă împăienjeniţi făcură înconjurul încăperii. Era într-un fel de chilie unde lumina tulbure şi leşioasă a zilei pătrundea cu greu printr-o ferestruică zăbrelită, de formă ogivală, copleşind totuşi raza chioară a unui opaiţ aşezat într-o firidă. Mobilierul nu cuprindea decât o masă grosolană şi un scaun fără spătar, cu trei picioare, în afară, bineînţeles, de salteau mizeră care se vede că era considerată pat, abia încadrată de câteva scânduri negeluite.

„Unde mă aflu? În mâinile cui? Şi ce vrea de la mine?"

Deci nu-i furaseră perlele. Funia cu care fusese legată era acum desfăcută, dar pătura rămăsese pe ea, acoperind-o pe deasupra cămăşii de noapte de mătase roz. Angelica se aplecă puţin, apucă între degete colierul şi şi-l puse la gât cu un gest maşinal. Apoi se răzgândi, îl scoase şi-l piti sub saltea.

Undeva, afară, un clopot porni să sune cu clinchet argintiu şi îndată îi răspunse altul. Privirea Angelicăi se opri asupra unei mici cruci de lemn negru atârnând pe peretele văruit.

„O mănăstire! Sunt într-o mănăstire..."

Îşi ascuţi din răsputeri auzul şi reuşi să desluşească ecouri vagi şi îndepărtate ale unei orgi şi voci psalmodiind o cântare religioasă.

„Ce poate însemna asta? Ah, Doamne, cum mă mai doare gâtul!" Rămase o clipă nemişcată, buimăcită de gânduri care i se învălmăşeau în cap, încercând să se convingă că nu era vorba decât de un vis urât şi că avea să se trezească în curând din valul acesta de absurdităţi. Dintr-o dată pe culoar se auziră paşi şi asta o trezi din starea de toropeală nedesluşită în care era cufundată. Erau paşi de bărbat. Răpitorul?

Ah, abia aştepta să dea ochi cu el, nu-i era câtuşi de puţin frică de bandiţi, avea să le amintească imediat că regele borfaşilor din Paris, Bucă-de-Lemn, era aliatul ei.

Paşii se opriră în faţa uşii. Se auzi zgomotul unei chei răsucite în broască şi în chilie intră cineva. Angelica rămase fără grai la vederea nou venitului.

— Philippe!

În ruptul capului nu şi-ar fi putut închipui că tocmai bărbatul ei şi-ar fi făcut apariţia aici, tocmai aici. Şi încă tocmai Philippe, care în două luni de când sosise ea la Paris nu catadicsise măcar o dată să-i facă o vizită, fie şi una de politeţe pur şi simplu, şi care de fapt se pare că nici nu băgase de seamă că exista o marchiză du Plessis-Bellière, care era soţia lui.

— Philippe! repetă ea. Ah, Philippe, ce fericită sunt că te văd! Ai venit să mă scapi de aici ! Cum ai reuşit să-mi dai de urmă? Ah, ce minunat, Philippe!

Şi se ridică, încercând să se repeadă să-l îmbrăţişeze, dar ceva îngheţat şi dispreţuitor care emana din fiinţa lui o reţinu.

Tânărul marchiz, soţul ei, stătea în faţa uşii, impunător în cizmele lui înalte de piele albă şi cu haina de catifea cenuşie brodată cu argint. Buclele perucii, distribuite cu artă, cădeau exact aşa cum trebuia pe gulerul scump de dantelă lucrată în punct veneţian, iar pălăria de catifea gri cu pene albe îi dădea un aer plin de semeţie.

— Cum se mai simte doamna? întrebă el pe un ton de ironie muşcătoare. Sper că e sănătoasă.

S-ar fi zis că se întâlniseră într-un salon, numai că aici, în locul acesta neaşteptat, cuvintele lui sunau ca un semnal de alarmă.

— Nu... nu ştiu cum s-a întâmplat, Philippe, bâigui ea dezorientată. Am fost atacată în camera mea... nu ştiu de cine... dar m-a luat şi m-a adus aici. Nici nu ştiu unde mă aflu. Poţi să-mi spui cine e nemernicul care a făcut asta?

— Cu plăcere, doamnă. E vorba de La Violette, primul meu valet de cameră.

— ...?

— Şi trebuie să adaug că a făcut-o din porunca mea, preciză el cu o politeţe batjocoritoare.

Angelica ţâşni în picioare. Începea să înţeleagă. Aşa cum era, numai în cămaşa de noapte şi cu picioarele goale, alergă până la fereastră, agăţându-se de gratiile groase de fier. Soarele se înălţa şi fără îndoială că peste puţin timp vânătoarea regală de la Fausse Repose avea să

înceapă, fără ca doamna du Plessis-Bellière să fie prezentă. Nici de data asta!

Se întoarse spre Philippe, turbată de furie.

— Ai făcut asta ca să mă împiedici să merg la vânătoare! Să nu apar nici acum la curte, în ciuda ordinului regelui!

— Doamna marchiză e extrem de perspicace. Nimic nu-i scapă, suspină Philippe.

— Nu ştii că Majestatea Sa nu-mi va ierta niciodată această grosolănie şi-mi va porunci să mă întorc în provincie?

— Aceasta e şi scopul meu, doamnă, făcu Philippe cu aceeaşi smerenie batjocoritoare:

— Ah! Eşti de o perfidie de-a dreptul... de-a dreptul drăcească!

— Daaa? Vei fi bucuroasă să afli, doamnă, că eşti prima femeie care mă flatează cu acest graţios compliment.

Şi tânărul marchiz râse încet. Un râs plin de răutate şi de venin, parcă bucuros de furia pe care o stârnea în sufletul soţiei lui.

— De fapt nu chiar aşa de drăcesc precum spui, doamnă, urmă el pe un ton compătimitor. Te-am închis în mănăstirea asta tocmai pentru a te ajuta să te mântuieşti, în rugăciuni şi abstinenţă, departe de păcatele cărnii. Nici Dumnezeu în persoană n-ar avea ceva rău de zis despre o asemenea idee plină de pioşenie.

— Şi cât timp ai să mă ţii aici?

— Oh, vom vedea, doamnă. Măcar câteva zile. Deşi...

— Philippe, să ştii că eu... cred că te urăsc!

La care bărbatul râse amuzat, cu buzele întinse peste dinţii albi şi regulaţi, într-un rictus plin de cruzime.

— Reacţia dumitale, doamnă, e de-a dreptul fermecătoare. Zău că merită să-ţi dai osteneala ca s-o scoţi din sărite pe doamna marchiză du Plessis!

— Să mă scoţi din sărite?... Numeşti asta să mă scoţi din sărite? E spargere! E răpire! Şi când mă gândesc că în timp ce bruta aceea încerca să mă strângă de gât eu te chemam în ajutor... pe tine!

Philippe încetă să râdă şi ridică din sprâncene, apoi se apropie de ea ca să examineze mai îndeaproape urmele violacee de pe gât.

— Ia uite drăcie! Puşlamaua aia afurisită a fost mai energică decât trebuia! Dar sunt convins că i-ai dat destulă bătaie de cap şi, pe de altă parte, nu ştie altceva decât să îndeplinească cu sfinţenie o poruncă. Îi spusesem să lucreze cât mai discret posibil, ca să nu-i stârnească pe servitorii dumitale. A intrat pe uşa din spatele serei de portocali. Oricum, n-are nici o scuză, data viitoare am să-i atrag atenţia să lucreze mai delicat.

— Aha, deci va exista şi *data viitoare*?

— Câtă vreme nu te potoleşti, doamnă, va exista. Câtă vreme vei ridica încăpăţânată fruntea şi-mi vei răspunde insolent ca până acum, câtă vreme vei refuza să faci cum spun eu, da, va exista. Sunt marele maestru de vânătoare ale regelui, nu uita asta. Şi nu uita nici că sunt învăţat cu îmblânzirea celor mai sălbatice şi mai îndărătnice fiare. Căţelele cele mai feroce se fac mieluşele în faţa mea şi sfârşesc întotdeauna prin a-mi linge mâinile gudurându-se.

— Mai bine mor! rosti Angelica plină de furie. Ştiu că ai să mă omori în curând şi ai face o faptă bună!

— Nu, doamnă. Prefer să te dresez pur şi simplu.

Şi îşi înfipse privirile ochilor lui albaştri şi reci în ochii ei, făcând-o să-şi întoarcă faţa. Lupta care se anunţa între ei părea să fie dintre cele mai crâncene, dar Angelica trecuse prin multe, aşa că încercă din nou să braveze:

— Cred că eşti prea ambiţios, domnule. Sunt curioasă să ştiu cum anume ai de gând să procedezi ca să ajungi la atingerea nobilului scop pe care ţi l-ai propus.

— O, am de ales între o mulţime de mijloace, făcu el cu o grimasă ironică. Să te închid, de exemplu. Ar fi cel mai la îndemână, mai ales că deja te afli aici. Ce-ai zice de o mică prelungire a popasului dumitale între pereţii aceştia plini de cucernicie? Sau altceva: să te ţin departe de copiii dumitale.

— N-ai să faci asta! ţâşni Angelica spumegând.

— Şi de ce, mă rog? Mai pot să-ţi reduc porţia de hrană, s-o reduc până la un minimum posibil pentru a subzista... să te silesc să-mi ceri în genunchi o coajă de pâine...

— Spui prostii, dragul meu soţ! Am averea mea personală.

— Nu-i nimic, lucrurile astea se pot aranja. Eşti soţia mea şi un soţ are toate puterile. Nu mă crede atât de prost încât să nu fiu în stare să trec într-o zi toţi banii dumitale pe numele meu.

— Am să mă apăr.

— Şi crezi că are să-ţi dea cineva cât de puţină atenţie? Ai ştiut, recunosc, să obţii indulgenţa regelui. Numai că după impoliteţea de azi, când îndrăzneşti să nu fii de faţă la vânătoarea la care însuşi Majestatea Sa ţi-a făcut neasemuita cinste să te invite, mi-e teamă că nu mai poţi conta prea mult pe augusta sa îngăduinţă. Aşa că te las, doamnă, sugerându-ţi să te gândeşti mai bine. Mă vei scuza, fireşte, deoarece nu vreau să întârzii la vânătoarea regelui. Mai ai cumva ceva să-mi spui?

— Da, că te urăsc din tot sufletul!

— Şi asta încă nu-i nimic! Într-o zi vei implora moartea să vină să te ia ca să te scape de mine.

— Şi ce ai să câştigi din asta?

— Plăcerea răzbunării. M-ai umilit până în adâncul sufletului, dar şi eu am să te văd plângând, implorând milă, devenind o cârpă, o nenorocită cu minţile pe jumătate pierdute!

Angelica ridică din umeri dispreţuitoare.

— Ce tablou! Atunci de ce nu sala de tortură, cu tine pe post de călău, cu fierul roşu de pus sub tălpi, cu capra strivindu-mi mâinile şi picioarele...

— A, nu, asta nu! N-am de gând să ajung chiar până acolo. Se întâmplă să am o anumită slăbiciune pentru frumuseţea corpului dumitale.

— Nu zău! Nu prea s-ar zice! Slăbiciunea asta ţi-ai manifestat-o cu o discreţie desăvârşită, dragul meu soţ...

Philippe se afla deja în apropierea uşii, cu intenţia vădită de a ieşi, dar la auzul cuvintelor ei se întoarse, cu ochii mijiţi răutăcios.

— Deci te plângi de asta, scumpa mea! Ce surpriză fericită! Ţi-am lipsit deci! Găseşti că n-am depus destule sacrificii pe altarul nurilor dumitale! Deci nu se mai află pe lume suficienţi amanţi care să-ţi prezinte omagiile lor şi ai ajuns să tânjeşti după ale soţului dumitale! Avusesem totuşi impresia că nu te supuseseşi chiar fericită obligaţiilor unei soţii în noaptea nunţii, dar se prea poate să mă fi înşelat...

— Lasă-mă, Philippe, zise Angelica văzându-l cum înainta spre ea.

Se simţea cu totul lipsită de apărare, fără nici un obiect la îndemână, cămaşa ei subţire de noapte era o pavăză prea firavă împotriva unei agresiuni.

— Cu cât te privesc mai mult cu atât îmi vine mai puţin să plec, zise el.

Şi o înlănţui cu o mişcare bruscă, strângând-o cu putere la piept. Ea tremura şi era năpădită de o nevoie imperioasă de a plânge. Un plâns nervos, cu suspine şi cu izbucniri de furie.

— Lasă-mă, Philippe! Oh, te implor, lasă-mă!

— Ah, eşti adorabilă când mă implori, scumpa mea!

O luă pe sus ca pe un balot şi o răsturnă pe salteaua grosolană.

— Philippe, nu te gândeşti că suntem într-o mănăstire?

— Şi ce-i cu asta? Îţi închipui cumva că două ceasuri petrecute în smerenia de aici te vor face neprihănită aşa, pe nepusă-masă? Mai ales că tocmai aici e partea cea mai plăcută, cele mai delicioase senzaţii

le-am avut întotdeauna tocmai violând călugărițe.

— Ești cea mai mârșavă făptură pe care o cunosc!

— Limbajul dumitale amoros nu e chiar dintre cele mai tandre, scumpa mea, trebuie să recunoaștem, zise el dezlegându-i cordonul. Ai face bine să frecventezi mai asiduu salonul frumoasei Ninon. Și acum hai, gata cu fandoselile, doamnă, mi-ai amintit, în chipul cel mai amabil cu putință, că am anumite obligații față de dumneata și am să mi le îndeplinesc chiar acum, pe loc!

Angelica închise ochii. Încetase să reziste, știind din experiență ce necazuri putea să-i aducă așa ceva. Rămăsese rece și disprețuitoare, lăsându-se pătrunsă de bărbăția lui care venea mai curând ca o pedeapsă. Nici nu făcea de altminteri, își spunea ea, decât să imite soțiile nefericite în căsniciile lor – și erau nenumărate – care se gândesc la altceva, la amanții lor, de exemplu, sau spun în gând rugăciuni în timp ce acceptă omagiile bătrânelului borțos de care le-a legat voința unui tată interesat. Firește că nu chiar așa stăteau lucrurile cu Philippe. Nu era nici bătrânel, nici borțos, iar pe deasupra tocmai ea, Angelica, fusese cea care ținuse atâta să se mărite cu el. Acum își putea mușca mâinile mult și bine, era prea târziu. Trebuia să înceapă să cunoască puterea stăpânului sub a cărui mână intrase. O brută, pentru care femeia nu era decât un obiect pe care el îl scotocea ca să găsească o ușurare sufletească și atât. Dar era o brută viguroasă și ei îi era peste putință să se gândească la cine știe ce altceva sau să spună rugăciuni. Marele maestru de vânătoare conducea ostilitățile într-un galop care arăta că pierduse obișnuința sentimentului din cauza furiei bătăliei prea înverșunate.

Totuși, în clipa când o părăsi, Philippe avu un gest ușor, despre care Angelica avea să creadă mai târziu că visase: își puse mâna pe gâtul ei lăsat pe spate, în dreptul locului unde degetele grosolane ale valetului își lăsaseră urmele vinete și șovăi acolo o clipă, ca într-un fel de mângâiere abia simțită.

Deja era acum în picioare, străpungând-o cu privirile lui răutăcioase și pline de zeflemea.

— Ei bine, frumoasă doamnă, mi se pare că ești deja mai cuminte decât adineauri. Sau mai *cumințită*. A început deja să fie cum ți-am spus eu. În curând ai să te târăști. Până atunci, e de datoria mea să-ți urez ședere plăcută între acești pereți liniștiți. Aici poți să plângi, să urli și să blestemi după pofta inimii, nimeni n-are să te audă, așa că nu deranjezi pe nimeni. Călugărițele au poruncă strașnică să-ți dea să mănânci, dar nu care cumva să te lase să ieși pe ușă. Și au faima că se pricep de minune să se achite de îndatoririle lor de temnicere. Nu ești

singura lor locatară. Şedere plăcută, doamnă! S-ar putea ca mai pe seară să auzi sunetul cornului de vânătoare al regelui. Am să poruncesc trompeţilor să cânte ceva special pentru dumneata.

Şi ieşi, cu un hohot de râs ironic. Râsul lui era de-a dreptul detestabil. Philippe du Plessis-Bellière nu ştia să râdă decât atunci când se răzbuna.

După plecarea lui, Angelica rămase mult timp nemişcată, acoperită doar cu pătura grosolană care mirosea a bărbat care şi-a dat cu parfum de iasomie şi a piele. Se simţea descurajată. Păţaniile de peste noapte şi enervarea care o cuprinsese în timp ce se certa cu Philippe o făcuseră să ajungă într-o stare de surescitare la care se adăugase şi umilinţa de a fi fost silită să se supună ca un animal poftelor bărbatului ei. Asta o făcuse să se simtă lipsită de puteri şi corpul ei zăcea adâncit într-o stare de neputinţă vecină cu plăcerea. O greaţă neaşteptată îi urcă dintr-o dată spre buze şi timp de o clipă încercă să se lupte cu senzaţia aceasta puternică şi stăruitoare. Apoi căzu înapoi pe paiele ei, mai deprimată ca oricând. Starea asta îi confirma simptome pe care de o lună ar fi vrut să le vadă dispărute, dar acum trebuia să se încline în faţa evidenţei. Groaznica noapte a nunţii petrecută la castelul Plessis-Bellière, de care nu-şi putea aminti fără să roşească de ruşine, iată că îşi arăta urmele. Era însărcinată. Purta într-însa copilul lui Philippe, al acestui om pe care îl ura şi care jurase să se răzbune pe ea şi să o persecute până o va aduce în pragul nebuniei. Pe moment avu tentaţia să se dea bătută, renunţând la o luptă care îi părea a fi fără sorţi de izbândă. Se simţea toropită de somn. Să doarmă! Poate că asta îi va mai da curaj. Numai că nu era timpul pentru aşa ceva. Pe urmă avea să fie prea târziu. În scurt timp regele, văzând că nici de data asta doamna du Plessis-Bellière nu se prezentase în rândul curtenilor, avea să se înfurie şi să poruncească să fie alungată pentru totdeauna de la Versailles şi poate şi din Paris.

Se ridică, alergând până la uşa de scânduri, izbind până îşi strivi pumnii şi ţipând:

— Deschideţi! Daţi-mi drumul de aici!

Soarele pătrundea acum cu toată puterea în chilia ei. La ora asta echipajele regelui se adunau în curtea de onoare, trăsurile nobililor care dormiseră peste noapte în Paris ieşeau în goana cailor pe poarta Saint-Honoré, numai nefericita marchiză du Plessis-Bellière avea să lipsească. Din nou!

„Trebuie să fiu acolo! Trebuie să fiu acolo! Cu orice preţ! Dacă stârnesc furia regelui, sunt pierdută! Regele, numai regele îl poate ţine

pe Philippe la respect. Trebuie să ajung la vânătoarea regelui, orice s-ar întâmpla! Philippe spunea ceva despre cornul de vânătoare pe care am să-l pot auzi de aici. Deci mă aflu într-o mănăstire din apropierea pădurii, lângă Versailles. Oh, Doamne, trebuie cu orice preț să ies de aici, cu orice preț!"

Numai că învârtitul în cerc prin chilia ei nu însemna deloc o soluție. În sfârșit, un zgomot de saboți grosolani bocănind afară pe coridor o făcu să tresară plină de speranță. Rămase o clipă neclintită, apoi se năpusti în așternut, întinzându-se la iuțeală și căutând să-și ia cel mai blând și mai pașnic aer cu putință. O cheie se răsuci în broasca grea și în încăpere își făcu apariția o femeie. Nu era o călugăriță, ci o slujnică de-a mănăstirii, cu o bonetă mare de percal și cu veșminte de postav gros țărănesc, care intră cu o tavă.

Femeia mormăi un „bună ziua" lipsit de orice bunăvoință și porni să așeze pe masă conținutul tăvii. Nu era mare lucru. Un urcior cu apă, o strachină care răspândea un miros slab de linte cu slănină și o pâine rotundă.

Angelica o privea curioasă. Probabil că fata asta avea să fie singura ei legătură cu lumea pentru o zi întreagă sau chiar mai mult. Trebuia să profite de ocazie. Nu părea a fi o țărancă greoaie, cum se întâlnesc de obicei atâtea printre slujnicele de prin mănăstiri. Era chiar drăguță, cu ochii mari, plini de viață, și cu o anumită mișcare a șoldurilor pe sub fusta de postav care spunea multe despre viața ei din trecut. Iar Angelica avea ochiul pătrunzător și format. În afară de asta, fata scăpă din nebăgare de seamă furculița și printre dinți i se strecură o înjurătură. Nu mai încăpea acum nici o îndoială că era una dintre fostele vasale ale Marelui Coësre, regele borfașilor.

— Noroc, surioară, murmură Angelica.

Fata tresări și se întoarse cu o mișcare iute, rămânând încremenită la vederea Angelicăi, care îi făcea semnul de recunoaștere al cerșetorilor din Paris.

— Iaca na! făcu ea când își mai reveni cât de cât din uimire. Iac-șa! Să mor dacă m-așteptam la un așa ceva, ptiu! Mie așa mi-au zis, cică ești o marchiză de-ale adevăratele. Aoleu, surată, va să zică au pus laba și pe tine jigodiile astea nenorocite de-acilea! Apăi cu de-alde scârbe de-astea pas să-ți mai faci meseria cum trebuie!

Și veni să se așeze la picioarele patului, aranjându-și colțurile broboadei groase pe pieptul care i se ghicea tânăr și provocator sub veșmântul grosolan de postav.

— De șase luni stau în văgăuna asta. Să mor dacă te mint! Pen-

tru una nouă ca tine, să zic că stai destul de bine aci-n ogeacul ăsta. Că de nouă eşti nouă, nu? Nu mai te-am văzut pân-acuma. Cum îţi zice?

— Îngereasa.

— Mie îmi zice Duminica. Da, mi-a zis aşa fincă cel mai bine duminica lucram, şi p'ormă, în zilele alelalte, şedeam frumuşel, nici nu mai aveam nevoie ca să lucrez. Numa' duminica, atâta. Aşa mi-a venit mie în scăfârlie, să fac toate altfel decât lumea aialanta şi să nu mă mişc de-aici dacă n-a fost o idee a-ntâia. Nu zici că mă-nvârteam şi să-mi saie ochii dacă nu mi ţi-i agăţam cum scrie la carte. Îi lăsam să intre să se roage, da-n timpul ăsta nu le era gândul decât la încoţopeneală, să mor! La alde ăştia, după o liturghie a-ntâia, cel mai bine merge o fată a-ntâia. Când ieşeau afară nu puteam eu să fac faţă la câţi clienţi aveam, mă tăbărau cu droaia, de ziceai că tot Parisul merge la liturghie numa' din pricina mea! Ehei, să-i fi văzut ce mai se puneau cruciş şi curmeziş să mă facă să merg la aşternut cu ei! Nu zici că unii mi-a făcut şi plângere la Parlament că fac nazuri şi nu merg decât cu cine vreau eu? Ăştia sunt uneltele diavolului, boşorogi nenorociţi, în biserică-i vezi cum mi ţi se roagă la Dumnezeu de mama focului, de zici că a dat cucernicia-n ei, şi pe partea ailaltă ia uite-i ce podoabe-mi sunt dumnealor! Da' vorba-i că puterea e-n mâna lor şi uite ce figură urâtă mi-au făcut, m-au închis aici, la măicuţele Augustine de la Bellevue, cică să mă pocăiesc, fi-le-ar pocăiala pe maţile lor! Că mi-a venit acuma şi mie rândul să cânt vecernii peste vecernii de mi s-a acrit. Şi tu? Tu cum ai ajuns aici?

— Aveam un... protector, voia să mă ţină numai pentru el. L-am jumulit bine de parale şi pe urmă i-am arătat uşa. Nu-mi plăcea de el. Dar vezi că era tot unul din ăia cu puterea-n mână şi m-a vârât aici, până mi-oi schimba părerea, zicea el.

— A dracului mai e lumea asta, suspină Duminica amărâtă. Mai ales ghiujii ăi bătrâni, ai dracului hodorogi, ăştia-s ăi mai împuţiţi. Da' nici cu tipul ăla al tău nu-mi e ruşine, tot jigodie şi el, care va să zică... Am tras cu urechea când vorbea cu maica stareţă despre cât să plătească pentru tine, ca să te ţie aici. Douăzeci de bani şi nimic mai mult, cât e şi taxa pentru mine. Atâta primesc măicuţele ca să mă ţină acilea sub cheie. La banii ăştia să nu te-aştepţi să mănânci altceva decât linte şi mazăre chioară. Ăsta-i tainul şi gata, n-ai ce-i face!

— Scâmăvia! scrâşni Angelica, atinsă până-n suflet de acest ultim amănunt.

Nici nu-şi putea imagina un om mai de nimic decât Philippe! Şi calic pe deasupra, se târguise cu măicuţele ca un precupeţ, bucurându-se la câţiva bănuţi amărâţi pe care-i economisea, numai s-o vadă pe ea înfometată! Scârba!

O apucă pe Duminica de mână.

— Ascultă aici, trebuie să mă ajuţi să fug! Am o idee. Îmi dai hainele tale şi îmi spui pe unde trebuie s-o iau ca să ajung la o poartă care să dea în câmp.

— Iaca na! pufni dispreţuitoare fata. Adică tu crezi că dacă s-ar fi putut ieşi de aici n-o ştergeam eu mai întâi? Vezi-ţi de treabă, nu iese de aici nimeni-nimenica, să mor eu dacă te mint!

— Ba nu e tot aia, se împotrivi Angelica. Pe tine călugăriţele te cunosc, aşa că nu poţi ieşi, te-ar lua la ochi numaidecât. Dar pe mine nu m-a văzut nici una de aproape, afară de stareţă, aşa că chiar dacă ar fi să dea nas în nas cu mine n-ar fi nimic, găsesc eu o poveste să le-o torn la iuţeală.

— Mda, asta cam aşa e, recunoscu Duminica, ai venit aici înfăşurată în sfori ca un cârnat pentru băgat la afumătoare. Şi mai era şi noapte pe deasupra. Te-a adus de-a dreptul aici şi nu te-a văzut nimenica.

— Ei, vezi? Am şanse mari de tot. Hai, repede, dă-mi hainele tale.

— Ei, ei, uşurel, marchizo, rânji fata aruncându-i o privire răutăcioasă. Mi se pare că eşti şi tu de-alea care cică „tot pentru mine, nimica pentru alţii" nu? Adicăteleă mie să nu-mi iasă la afacerea asta chiar nimica-nimicuţa? Că de rămas aici, rămân, nici vorbă, şi de palme peste bot şi de picioare-n c... sunt sătulă, şi dacă mă bagă-n cine ştie ce văgăună încă şi mai nenorocită ca asta, nu-i aşa că m-am făcut fericită cu mâna mea? Este? Uite cu ce m-aleg!

— Plus asta, zise Angelica scoţând cu un gest iute şiragul de perle de sub saltea şi fluturându-i-l pe sub nas.

La vederea strălucirii spendide revărsate din plin în faţa ochilor ei, Duminica rămase uluită, fără să poată scoate decât un fluierat prelung de admiraţie.

— Cine ţi le-a făcut aşa a-ntâia, surată? suflă ea greu când fu în stare să vorbească. Că-ţi vine să juri că-i perle de-adevăratelea, să mor dacă te mint!

— Ba chiar sunt! Ia ia-le în mână şi cântăreşte-le. Hai, curaj, sunt ale tale dacă mă ajuţi s-o şterg de aici.

— Nu faci băşcălie de mine? se holbă fata cântărind perlele în palmă, cu figura cuiva care nu e sigur dacă visează sau e treaz.

— Zău că nu! Cu ce ai acum în mână, când ieşi de aici ai cu ce te înţoli mai ceva ca o prinţesă şi să-ţi faci rost şi de o căsuţă pe cinste, cu de toate-n ea! Trai pe tine!

Duminica trecea întruna perlele dintr-o mână în alta, cu ochii holbaţi de uimire şi înghiţind întruna în sec.

— Ei, ce zici, te hotărăşti?

— Gata, s-a făcut! Numa' că eu zic să facem altfel, mai cu cap. Stai acilea, aşteaptă o clipă, viu acuma!

Şi strecură colierul undeva într-un buzunar al fustei ei largi şi se făcu nevăzută. Până să se întoarcă, Angelica avu impresia că se scurge o veşnicie. În sfârşit, fata apăru în goană cu un pachet voluminos la subţioară şi cu un urcior de aramă în mână.

— Era gata s-o-ncurc, gâfâi ea, cotoroanţa de maica Yvonne, otrava aia spurcată, m-a oprit şi nu ştiu ce mama dracului aveà să mă ţie de vorbă, că ziceam că s-a prins, abia am putut să-i fac vânt, mânca-o-ar câinii de scorpie nenorocită ce e! Hai, repede, îmbracă-te cu ţoalele astea, că acuma taman e gata mulsul vacilor şi trebuie să vie femeile care ia laptele de aici, de la mănăstire. Îţi iei urciorul şi boarfele, cobori binişor pe scara hulubăriei, ţi-arăt eu care e, şi când ajungi jos în curte te amesteci şi tu printre femeile alelantele şi vezi cum te potriveşti ca să ieşi pe poartă o dată cu ele. Dar fii atentă cum ţii urciorul pe cap, ca să nu se prindă jigodiile astea de călugăriţe că nu ştii să-l duci, să te dea de gol!

Planul izbândi de minune. În mai puţin de un sfert de oră, marchiza du Plessis-Bellière, în fustă ţărănească în dungi roşii şi albe, ducându-şi în mână saboţii prea mari şi abia reuşind să-şi ţină pe creştet vasul cu lapte care se clătina primejdios, păşea în grabă pe drumul plin de colb, cu lăudabila ambiţie de a ajunge la Paris, ţinta ei, care se vedea în zare. Departe de tot pentru nişte biete picioare omeneşti, mai ales când se grăbesc...

Ajunsese în curte când împărţirea laptelui era pe sfârşite. O călugăriţă bătrână care supraveghea bunul mers al treburilor o remarcase ca fiind nouă şi îi pusese câteva întrebări, dar Angelica răspunsese cu atâta naturaleţe, amestecând sumedenie de cuvinte din dialectul din Poitou şi întinsese cu atâta nevinovăţie cei câţiva bănuţi pe care i-i dăduse Duminica încât măicuţa nu bănuise nimic şi totul se sfârşise cu bine.

Numai că acum trebuia să se grăbească. Se găsea la jumătatea drumului între Versailles şi Paris şi mai avea destul de mers. Să se fi dus direct la Versailles, aşa cum era îmbrăcată, ar fi fost curată nebunie. Cum era să se înfăţişeze înaintea regelui în fusta aceea tărcată, ca o Margoton oarecare! Trebuia să ajungă întâi la Paris, să se schimbe, să urce în trăsură şi să pornească în goană spre Versailles, cu speranţa că va întâlni undeva în drum alaiul de vânătoare.

În sfârşit o ajunse din urmă teleguţa unui căldărar care zorea şi el spre Paris şi Angelica îi făcu semne disperate.

— Poți să mă iei și pe mine, om bun?

— Ohoho, cu toată plăcerea, frumoaso! Pentru o guriță te duc unde îți poftește inimioara, chiar și la Notre Dame, dacă vrei.

— Nici să nu te gândești, prietene! Sărutări am numai pentru iubitul meu, dar pot să-ți dau urciorul ăsta cu lapte pentru copilașii tăi.

— Hopa-șa! Sus! Iaca noroc pe ei, săracii! Hai, urcă, fată frumoasă, bravo ție că ești și cuminte! Să-ți fie de bine și ferice de ăla de-ți păstrezi sărutările pentru el. Măcar de le-ar merita...

Calul căldărarului era zdravăn și bine hrănit, așa că trăgea cu nădejde și nici nu se făcuse ora zece că ajunseră în Paris. Omul ținu morțiș să-și arate obrazul ducând-o până pe cheiuri, unde Angelica țâșni jos din teleguță și se repezi într-un suflet acasă, unde portarul căscă ochii cât cepele și fu cât p-aci să cadă pe jos de uimire văzându-și stăpâna îmbrăcată ca o farfuză de la mahala.

Toată casa era în fierbere, toți servitorii se întrebau unde putea fi doamna marchiză. Mai ales că sosise și valetul domnului marchiz, un vlăjgan obraznic și poruncitor, care luase în primire toți caii și trăsurile, refuzând să dea cuiva vreo lămurire.

Era porunca domnului marchiz și cu asta basta, nu le dădea domnul marchiz socoteală lor!

— Toți caii! Și trăsurile! repetă Angelica, zdrobită de aflarea unei asemenea vești.

— Da, doamnă, întări intendentul Roger, sosit și el în goană, a luat tot, tot, ticălosul, cică așa are poruncă și să nu ne amestecăm noi, că altfel domnul marchiz are să pună să ne biciuiască dacă crâcnim!

Și lăsă ochii în jos, rușinat și el s-o vadă pe stăpână în asemenea veșminte, ca și cum ar fi surprins-o goală.

Angelica făcu o mișcare dârză din cap.

— Nu-i nimic, mă descurc eu, cer ajutorul vreunei prietene și până la urmă tot nu mă las bătută! Javotte, Thérèse, hai, grăbiți-vă, vreau să fac baie, dar repede! pregătiți-mi hainele de vânătoare și aduceți-mi o sticlă de vin din cel mai bun. Dar urgent! Hai, mișcați-vă, nu se-aude?

Sunetul limpede al unei pendule bătând ora amiezii o făcu să sară ca arsă.

„Dumnezeu știe ce scuză are să mai inventeze Philippe ca să explice Majestății Sale absența mea. Că am luat cine știe ce purgative sau că zac la pat fiindcă am grețuri... E în stare de orice, animalul! Și cum Dumnezeu să reușesc să ajung înainte de apusul soarelui, fără cai, fără trăsură! Ah, blestematul de Philippe!"

Capitolul II

Aproape gata să iasă pe fereastra trăsurii, privea plină de îngrijorare drumul plin de hârtoape, prin care trăsura hodorogită abia reuşea să se mişte.

— Blestematul de Philippe! repetă Angelica.

Pădurea începea să devină din ce în ce mai deasă, rădăcinile stejarilor uriaşi ieşeau la suprafaţă ca nişte şerpi imenşi şi se încâlceau între ele până în mijlocul drumului, care devenea astfel şi mai anevoios. Dar se putea măcar numi drum văioaga asta noroioasă, frământată în fel şi chip de nenumărate roţi şi copite? Of, Doamne, Dumnezeule, blestematul de Philippe, numai el era de vină!

— N-o să ajungem niciodată! gemu ea cuprinsă de disperare, întorcându-se spre Léonide de Parajonc, care era aşezată lângă ea şi nu părea câtuşi de puţin impacientată.

Bătrâna preţioasă îşi aşeză cu o mişcare scurtă şi precisă de evantai peruca lăsată puţin într-o parte şi răspunse voioasă:

— Nu trebuie să-ţi pierzi capul, scumpa mea. Întotdeauna cineva pornit la drum trebuie să ajungă undeva, altfel nu se poate!

— Da, dar asta depinde de cai şi de starea drumului, răbufni furioasă Angelica. Şi când ai plecat ca să ajungi la vânătoarea regală, care a început deja de şase ceasuri şi mai bine, şi când rişti să ajungi acolo pe jos şi exact la timp ca să auzi cornul sunând sfârşitul vânătorii, atunci cum naiba să nu-ţi vină să faci moarte de om? Şi dacă regele a băgat deja de seamă că nici de data asta n-am venit, poţi fi sigură că n-are să-mi ierte niciodată jignirea asta...

O izbitură puternică însoţită de o pârâitură sinistră le făcu pe cele două călătoare să se lovească zdravăn una de alta.

— Ah, dar-ar ciuma să dea în tărăboanţa asta nenorocită, ţipă Angelica, e mai dogită ca un butoi uscat! Nu e bună nici măcar de pus pe foc!

De data asta domnişoara de Parajonc se simţi jignită până în adâncul sufletului şi ripostă plină de demnitate:

— Draga mea, sunt de acord că bietul meu *cabinet pe arcuri* nu este deloc la înălţimea caleştilor cu care eşti dumneata învăţată, dar dacă îmi aduc bine aminte, în dimineaţa asta ai fost foarte fericită să-l ai la dispoziţie, având în vedere că domnul marchiz, soţul dumitale, a găsit de cuviinţă să te lase foarte frumos fără cai şi fără caleşti...

Angelica oftă din nou. Unde erau echipajele ei minunate, impo-

dobite cu atâta măiestrie? Unde erau caii ei care o purtau ca vântul, duşi de vizitiii care mânuiau cu atâta artă biciuştile purpurii, încrustate cu argint şi îmbrăcate în mătase scumpă? Şi când te gândeşti că se bucurase atât de mult că va lua în sfârşit parte la o vânătoare regală în pădurile de la Versailles! Ah, nemernicul de Philippe! Se şi văzuse sosind superbă la întâlnirea invitaţilor de onoare, în trăsura ei cea mai luxoasă, trasă de şase cai negri ca abanosul, cu trei lachei în livrele albastre cu alb-gălbui, cu vizitiul şi cu ajutorul lui cocoţaţi măreţ pe capră, cu cizmele lor de marochin roşu şi cu pălăriile pline de pene care costaseră o avere... Toată lumea rămânea împietrită de admiraţie şi se auzeau şoapte grăbite: „Dar al cui e echipajul acesta superb?“ „Cum, nu ştiţi? Al marchizei du Plessis-Bellière, ştiţi, cea care... Pe care n-o vedem prea des. Soţul ei o ţine ascunsă. E gelos ca un tigru... Numai că se pare că însuşi regele s-a interesat de ea şi a invitat-o anume...“

Şi când se gândea cu câtă grijă se pregătise pentru ziua asta hotărâtoare! Era atât de pornită să nu se mai lase învinsă şi de data asta! O dată ce reuşea să pună un picior la curte, ar fi avut grijă să-l pună imediat şi pe al doilea şi atunci să mai fi poftit Philippe să încerce s-o mai dea la o parte! Pfff! Angelica avea să atragă atenţia tuturor prin frumuseţea ei, prin eleganţă, prin spirit şi prin originalitate, avea să se impună, să se prindă în înlănţuirile de interese de la curte, să se încrusteze pur şi simplu, ca toţi ceilalţi, paraziţi şi roşi de ambiţii! Gata cu timiditatea şi cu discreţia!

Domnişoara de Parajonc pufni cu răutate în dosul evantaiului:

— Fără să am darul ghicitului, cred că ţi-aş putea spune cu destulă precizie la ce te gândeşti. Îţi recunosc înfăţişarea de războinică pe care o ai uneori. Ce cetate vrei să cucereşti? Regele... sau poate soţul dumitale?

Angelica ridică dispreţuitoare din umeri.

— Regele? E deja căpătuit şi ţinut din scurt. Regina, soţie legitimă, şi amanta, domnişoara de La Vallière. Plus atâtea altele. Cât despre soţul meu, ce anume te face să crezi că m-aş strădui atâta pentru o cetate care deja s-a predat? Crezi că ar fi *congruent*, ca să folosesc o expresie de-a dumitale, crezi că ar fi congruent ca doi soţi, o dată legaţi pe viaţă, să-şi mai acorde oarecare atenţie unul altuia? Asta mai merge doar la cei mai tâmpiţi dintre burghezi...

Bătrâna domnişoară cotcodăci amuzată:

— Părerea mea e că fermecătorul marchiz continuă totuşi să te intereseze într-un mod cât se poate de neobişnuit!

Şi îşi trecu pofticioasă limba peste buzele zbârcite.

— Hai, mai povestește-mi, scumpa mea! Te rog! E una din istoriile cele mai amuzante pe care le-am auzit vreodată! Chiar e adevărat că n-ai mai găsit nici un cal în grajd în dimineața asta, când să pornești spre Versailles? Oh! Și jumătate din servitori intrați în pământ! Se vede treaba că domnul Plessis a fost foarte generos față de ei dacă a reușit să-i convingă... Și n-ai simțit nimic, n-ai auzit nimic? N-ai avut nici o bănuială? Oh, tocmai dumneata, o persoană căreia nu-i scapă nimic!...

O nou izbitură le zgâlțâi atât de tare încât Javotte, micuța cameristă care ședea așezată în fața ei pe strapontina strâmtă și incomodă, veni grămadă peste ea, mototolindu-i mândrețea de nod de pânză aurită cu care Angelica își prinsese la brâu cravașa. Nodul, care-i dăduse atâta bătaie de cap și care ieșise până la urmă cum nu se poate mai bine, era acum turtit și arăta jalnic, lucru ce o făcu pe Angelica să tragă cu sete o palmă pe obrazul nefericitei cameriste, care se așeză la locul ei smiorcăindu-se. Angelica ar fi fost bucuroasă să continue, aplicând același tratament și obrajilor fleșcăiți ai bătrânei prețioase, fiindcă o ghicea jubilând în spatele evantaiului la vederea necazurilor ei. Dar o opri gândul că biata bătrână, vecină cu ea și confidentă într-o oarecare măsură a pățaniilor prin care trecuse, nu pregetase o clipă să-i sară în ajutor. Nici n-ar fi avut cui să se mai adreseze în afară de ea. Doamna de Sévigné era la unul din castelel ei. Ninon de Lenclos ar fi ajutat-o cu dragă inimă, numai că reputația ei de femeie prea libertină o ținea departe de curte și exista primejdia ca echipajul ei să fie recunoscut de careva și să nu poată să-și continue drumul până în apropierea regelui. Cât despre celelalte relații pe care și le făcuse Angelica în lumea înaltă din Paris, doamnele în chestiune erau fie plecate deja la Versailles, la vânătoare, fie rămase acasă, așa că invidia lor le-ar fi împiedicat cu siguranță să sară în ajutorul marchizei du Plessis-Belliè, care avusese norocul să fie invitată la o asemenea zi importantă pentru toți curtenii. Așa că singura nădejde îi rămăsese la domnișoara de Parajonc, care nu stătuse deloc în cumpănă și sărise să o ajute.

Numai că Angelica, bolnavă de nerăbdare cum era, trebuise să aștepte ca bătrâna domnișoară, foarte excitată la aflarea veștii, să se îmbrace cu veșmintele din anii ei de glorie, frumoase cândva, dar acum îngrozitor de demodate, pe care slujnica trebuise să i le *delabirinteze*, apoi să-și pună la punct frumoasa perucă de odinioară, să... Când să plece, în sfârșit, se ivise altă dandana, trebuia scuturată livreaua vizitiului, apoi se mai cereau drese cât de cât beteșugurile trăsurii vechi și hodorogite... Angelica simțea că-i plesnește capul, dar într-un târziu se văzuse pornită la drum. Și încă ce drum, Doamne, Dumnezeule!

— Ah, ce drum! ce drum, Doamne sfinte! gemu ea silindu-se să vadă ceva în umbra întunecoasă de sub copaci.

— Nu servește la nimic să te agiți atâta, draga mea, zise pe un ton profesoral bătrâna domnișoară. Singurul lucru care are să se întâm-

ple o să fie stricarea tenului. Şi zi şi dumneata, n-ar fi păcat? Drumul e aşa cum e, n-ai ce-i face. Pe rege ar trebui să fii supărată, fiindcă i s-a năzărit să ne poarte prin coclaurii ăştia afurisiţi, să ne frângem gâturile. Am auzit că pe vremuri nici nu treceau pe aici trăsuri sau căruţe, numai cirezi de vite aduse din Normandia, de-aia se şi numeşte Drumul Boilor. Răposatul nostru rege Ludovic al XIII-lea venea şi el să vâneze prin locurile astea, dar nu se apuca să târască după el toată curtea. Ludovic cel Cast[1] era un om plin de suflet, simplu şi cu capul pe umeri. Ehei, erau alte vremuri...

Fu întreruptă de alt pârâit, urmat de câteva scuturături care de data asta păreau a fi ceva serios. Trăsura se lăsă greoaie pe o parte, apoi ceva hârşcâi îngrozitor pe pietrele drumului şi în sfârşit o roată se desfăcu, rostogolindu-se liniştită înainte, în timp ce cele trei pasagere dinăuntru veniră grămadă una peste cealaltă.

Angelica se trezi la fundul ghemului şi primul gând îi fu la minunatele ei veşminte, care aveau de suportat acum greutatea domnişoarei de Parajonc şi pe a cameristei Javotte. Dar nu îndrăzni să mişte ca să iasă de dedesubt, fiindcă geamul uşii se spărsese izbindu-se de pământ şi atâta i-ar mai fi trebuit, să se taie şi să se mai umple şi de sânge!

Uşa cealaltă se deschise şi lacheul Flipot îşi arătă mutra lui de lichea obraznică.

— N-aţi păţit nimic, coană marchiză? gâfâi el îngrijorat.

Angelica n-avea nici un chef să stea acum să-l înveţe cum trebuie să vorbească, aşa că tăcu, aşteptând ca acum celelalte două femei să se ridice, ca să poată ieşi şi ea.

— Şi coana mare e tot nevătămată şi dumneaei?

— Nevătămată, pufni în râs domnişoara de Parajonc, care se dădea în vânt după senzaţiile tari şi era cum se poate mai bine dispusă. Hai, obrăznicătură, întinde mâna şi trage-mă afară, nu mai sta să te holbezi ca viţelul!

Flipot o apucă de mână şi o trase în sus cum putu. Vizitiul reuşise să mai potolească puţin caii, speriaţi de întâmplare, şi să-i deshame, aşa că în curând cele două femei şi camerista se văzură în picioare în mijlocul drumului noroios. Nici una nu avea nici o zgârietură.

Numai că situaţia nu era deloc trandafirie. Angelica se ţinea să nu scoată vreo vorbă. Nici un blestem şi nici o lamentare n-ar fi avut vrun rost. Furia n-ar fi slujit la nimic. Totul era pierdut. Nu numai că nu mai avea cum ajunge astăzi la vânătoarea regală, dar niciodată n-avea să mai poată apărea la curte! Niciodată! Regele nu putea să-i ierte şi această supremă impoliteţe! Să-i scrie, sau să se arunce la picioarele lui,

[1] Ludovic al XIII-lea (1610-1643) al doilea rege al Franţei din dinastia de Bourbon, fire lipsită de personalitate, a fost dominat, mai ales în a doua parte a domniei, de cardinalul de Richelieu, primul său ministru. (*n. trad.*)

într-o audienţă obţinută cu ajutorul doamnei de Montespan sau al ducelui de Lauzun? Şi ce motiv ar fi putut invoca? Un accident de trăsură? Ar fi fost purul adevăr, numai că acesta era pretextul cel mai des invocat de cei care întârziau sau lipseau. Ar fi sunat foarte urât...

Se aşeză pe un buştean prăbuşit, căzând pe gânduri. Nişte gânduri atât de amare încât nici nu băgă de seamă apropierea unei mici cete de călăreţi.

— Ete că vine cinevaşilea! făcu Flipot speriat, cu voce scăzută.

Nimeni nu răspunse nimic. În tăcerea care se lăsă se auzeau desluşit copitele cailor clefăind la pas prin noroiul clisos de pe drum.

Apoi domnişoara de Parajonc şopti îngrozită:

— Dumnezeule din ceruri, bandiţii! Suntem pierdute!

Capitolul III

Angelica ridică privirile. În penumbra drumului acoperit de bolţi dese de crengi, nou-veniţii nu aveau un aer prea liniştitor. Erau câţiva bărbaţi voinici, ciolănoşi, cu feţe oacheşe, cu ochi întunecaţi, purtând mustăţi şi bărbuţe ascuţite cum se purtau cu ani în urmă, pe vremea domniei răposatului rege şi care acum erau cu totul demodate. Rar se mai vedeau acum prin Paris asemenea figuri. Purtau toţi un soi de uniformă ciudată, de un albastru decolorat, cu broderii frumoase la vremea lor, dar acum spălăcite sau smulse. Panaşele de la pălăriile murdare erau sărăcăcioase şi atârnau jalnic. Câţiva purtau bluze jerpelite şi soioase, dar toţi aveau săbii, semn că erau nobili. În frunte, doi vlăjgani purtau câte un steag sfâşiat şi plin de găuri, deşi se vedea că amândouă fuseseră cândva bogat împodobite. Steagurile astea nu erau deloc de paradă, se vedea bine că trecuseră prin focul multor bătălii.

Câţiva din trupa asta ciudată mergeau pe jos şi purtau suliţe şi muschete. Înnoroiaţi până în albul ochilor, trecură nepăsători pe lângă trăsura răsturnată şi abia primul din călăreţi, ajungând în dreptul lor, se opri în faţa micului grup format din cele două doamne şi servitorii lor.

— Pe legea mea, doamnelor, făcu el, se pare că zeul Mercur, protectorul călătorilor, v-a părăsit fără pic de delicateţe, nu-i aşa?

Era singurul din toată ceata care să nu fi fost numai piele şi os. Totuşi, cutele hainelor lui arătau că domnul acesta cunoscuse cândva şi zile mai bune, când fusese mult mai trupeş ca acum. Când îşi scoase pălăria în semn de salut, arătă o faţă cărnoasă, dar cu pielea obrajilor atârnând jalnic, ca a unui om care a slăbit mult în ultimul timp.

Angelica îl privi cu atenţie, accentul lui cântat o izbise în urechi şi o făcuse să-şi dea numaidecât seama că era din sud. Îi surâse cât putu mai graţios şi-i răspunse pe acelaşi ton curtenitor:

— Domnule, după vorbă sunteţi cel puţin gascon!

— Nu vi se poate ascunde nimic, minunată zeiţă a acestei păduri fermecate! Cu ce vă putem fi de folos?

Călăreţul se aplecă în şa ca s-o privească mai bine şi păru să-şi stăpânească o uşoară tresărire. În aceeaşi clipă avu şi ea certitudinea că-l mai văzuse undeva. Dar unde?... Avea să se gândească la asta mai târziu, deocamdată era vorba de lucruri mult mai importante, aşa că răspunse cu vioiciune:

— Domnule, ne-aţi putea face un serviciu imens! Trebuie să ajungem cu orice preţ alaiul de vânătoare al regelui, dar am avut un accident. Nu e vorba de reparat biata trăsură, dar dacă unii din dumneavostră ar vrea să ne ia pe crupele cailor, pe noi două şi pe camerista mea, până la Răspântia Boilor, v-am rămâne pe veci îndatorate pentru fapta dumneavoastră plină de generozitate!

— La Răspântia Boilor? Păi tocmai acolo mergem şi noi. Pe legea mea, doamnelor, pică de minune!

Aşa că în mai puţin de un sfert de oră cele trei femei se văzură ajunse în locul care era ţinta călătoriei lor.

Poiana era ticsită de caleşti şi de cai. Vizitiii şi lacheii îşi omorau timpul jucând zaruri în aşteptarea stăpânilor sau trăgeau pe gât câte un păhărel la cârciumioara prăpădită din răspântie, o şandrama de bârne al cărei proprietar nu-şi mai venea în fire de chilipirul care dăduse peste el cu sumedenia asta neaşteptată de muşterii, însetaţi toţi şi mai toţi cu pungile pline, mai mult decât în visele lui cele mai nebuneşti.

În forfota asta de lume Angelica îl zări, printr-un noroc neînchipuit, pe rândaşul ei de încredere şi sări fericită jos, strigând:

— Janicou, adu-mi-o pe Cerès! Dar acum! Ai venit?

Rândaşul o luă la goană spre grajduri şi, câteva clipe mai târziu, Angelica era în şa, mânuind cu îndemânare frâul şi scoţându-şi iapa din învălmăşeală.

Apoi dădu pinteni şi ţâşni ca o săgeată spre pădure.

Cerès era un animal de soi, cu încheieturi fine şi nervoase şi cu mişcări iuţi şi pline de graţie, arătând superb în valtrapul de mătase şi catifea ţesut cu fir de aur, aşa încât întreaga ei înfăţişare îndreptăţea din

plin numele zeiţei din vechime[1]. Angelica o iubea mult pentru frumuseţea şi pentru graţia ei, căci ţinuse întotdeauna la animale şi-i plăcuse să fie prietenă cu ele. Cerès era foarte blândă şi era o plăcere pentru orice călăreţ să meargă în pasul ei egal şi lin. Angelica o luă printre copaci, în afara potecii, îndreptându-se spre culmea dealului, de unde spera să aibă o vedere mai largă. Iapa şovăia, împiedicându-se puţin prin covorul gros de frunze uscate, apoi îşi reveni şi urcă panta ţâşnind ca o rândunică. Sus însă arborii continuau să împiedice vederea şi Angelica nu putea zări nimic. Ciuli urechile şi i se păru că aude în depărtare lătrături de câini, apoi chemarea unui corn, urmată îndată de alte câteva, care răspundeau. Recunoscu semnalul şi surâse.

— Vânătoarea nu s-a încheiat. Cerès, draga mea, să ne grăbim! Poate vom salva măcar onoarea![2]

Urmând creasta colinei, lăsă iapa la galop. Se strecura printre copacii deşi, cu crăci noduroase şi pline de frunziş, străbătând adâncimea şi sălbăticia pădurii acesteia aproape neumblate de picior de om din timpuri străvechi, în care arareori se încumetau să pătrundă vânători mai pătimaşi sau braconieri singuratici, cu arbaleta pe umăr, ori cine ştie ce răufăcători care încercau să-şi piardă urma ca să nu fie traşi pe roată pentru fărădelegi cumplite. Ludovic al XIII-lea şi acum fiul său Ludovic al XIV-lea tulburaseră pentru prima oară somnul milenar al acestor codri cu alaiurile lor de vânătoare. Ceţurile grele erau acum străpunse de goana curtenilor şi mirosul de frunze veştede şi de ciuperci se amesteca pentru prima oară cu parfumurile delicate ale doamnelor.

Lătrăturile se apropiau. Cerbul încolţit probabil că reuşise să treacă râul şi nu se dădea învins, urmându-şi goana, cu haita de câini în coastele lui. Sunetele de corn întărâtau cumplit câinii, aţâţându-i întruna să nu lase prada să scape. Angelica porni în direcţia din care se apropia larma, apoi se opri din nou. Se auzea acum distinct galopul surd al cailor. Ieşi de la adăpostul copacilor într-un loc mai deschis, unde avea deasupra capului lumina cerului. Reuşi să zărească printre copacii mai rari o apă, probabil o mlaştină, pădurea se ridica în jur ca un zid întunecat, dar în faţă se vedea cerul, dungat parcă de nori alburii, printre care razele soarelui spre asfinţit străbăteau lipsite de vlagă. Apropierea serii umplea de ceaţă deasă tot peisajul, înecând în verde şi albastru întunecat siluetele copacilor. Colina era străbătută la vale de nenumărate

[1] Ceres – zeiţa grânelor la romani. *(n. trad.)*
[2] Parafrază după celebrele cuvinte ale regelui Francisc I, care, învins şi luat prizonier de Carol Quintul în lupta de la Pavia (1525), îi trimite mamei sale o scrisoare care începe astfel: *Madame, tout est perdu, hors l'honneur* («Doamnă, totul este pierdut, în afară de onoare»). *(n. trad.)*

firişoare de apă, adunată din cauza umezelii care pătrundea tot ce era în jur.

Pe neaşteptate, urletul haitei izbucni aproape de ea şi o făcu să tresară, stârnind-o şi pe nervoasa Cerès, pe care abia reuşi să o ţină în frâu. Din hăţişurile adânci ale păduri ţâşni o formă întunecată, cerbul, mai curând un puiandru cu coarnele încă nemature. Galopul lui disperat făcu să ţâşnească jerbe de apă din pământul mlăştinos, iar în urma lui haita de câini venea revărsându-se ca un fluviu alb, plin de pete roşcate. În clipa următoare, din întunecimi ţâşni ca fulgerul o amazoană cu o haină roşie, strânsă pe corp, urmată aproape imediat de o mulţime de călăreţi ieşiţi ca din pământ dintre copaci, galopând furtunos în josul pantei acoperite de iarbă. Într-o clipă, tabloul bucolic al văii se schimbă cu totul, umplându-se de un tumult sălbatic, în care se amestecau nechezăturile cailor, chefniturile turbate ale câinilor şi mugetul aprig al cornului care întărâta haitele. Decorul întunecat fu imediat inundat de costumele multicolore ale înalţilor seniori şi ale strălucitelor doamne, aşa că lumina slabă a asfinţitului se oglindi în broderii scânteietoare, în centuri bătute în pietre scumpe şi în panaşe multicolore.

În toată această larmă asurzitoare, cerbul, într-un suprem efort de a găsi scăpare, reuşise să spargă cercul ucigaş care se strânsese în jurul lui şi, făcând o spărtură în oceanul de câini care îl strângeau ca într-un cleşte, se năpusti acum, cu ultimele puteri, spre adâncimea ocrotitoare a pădurii. Un val de strigăte dezamăgite se ridică din toate părţile şi hăitaşii îşi înteţiră răcnetele cu care întărâtau câinii. Haita se strânse din nou şi ţâşni, însetată de sânge, pe urmele prăzii.

Angelica îşi îndemnă cu mişcări blânde iapa înainte şi începu să coboare şi ea panta. I se părea că acesta era momentul cel mai potrivit ca să se amestece în mulţimea vânătorilor.

— Inutil să vă continuaţi drumul, auzi deodată o voce în spatele ei. Cerbul nu mai are nici o scăpare. Şi să vă apucaţi acum să vă luaţi şi dumneavoastră după el ar însemna să vă umpleţi de noroiul din vâlceaua aceea mocirloasă. Dacă vreţi să ascultaţi o părere de om care ştie mai multe, rămâneţi aici. Pot paria pe oricât că hăitaşii vor alege exact luminişul acesta ca să vină să lege câinii. Iar noi vom fi curaţi şi proaspeţi ca să ne putem înfăţişa cum se cuvine înaintea Majestăţii Sale... iar ceilalţi plin de glod până-n albul ochilor.

Angelica îl privi cu atenţie pe gentilomul care-i vorbea. Nu-l mai văzuse niciodată, dar figura lui era foarte plăcută, cu trăsături blânde încadrate de o perucă pudrată. Era îmbrăcat cu multă căutare şi arăta ca scos din cutie. Văzând că se întorsese spre el, îşi ridică cu un gest

curtenitor pălăria cu un panaş alb şi bogat.

— Naiba să mă ia dacă v-am mai văzut vreodată până acum, frumoasă doamnă! Sunt absolut sigur, căci o figură ca a dumneavoastră nu s-ar putea uita în ruptul capului.

— Poate la curte...

— La curte? protestă el. Nici vorbă, doamna mea, doar trăiesc acolo şi cunosc pe toată lumea! N-aţi fi putut trece neobservată, ce naiba! Nu, doamnă, nu încercaţi să mă păcăliţi, n-aţi fost niciodată la curte!

— Ba da, domnule...

Şi adăugă, după o scurtă tăcere:

— O dată, mai de mult...

Bărbatul începu să râdă.

— O dată? Fermecător!

Apoi sprâncenele i se ridicară întrebătoare:

— Şi când a fost asta? La ultimul bal? Nu, cu siguranţă că v-aş fi remarcat. Şi totuşi... De neînchipuit, dar aş putea să jur că azi-dimineaţă n-aţi fost la întâlnirea de la Fausse-Repose!

— Se pare că cunoaşteţi pe toată lumea de aici...

— Toată lumea? Da, aveţi dreptate, locuiesc la curte şi ştiu că trebuie să-i cunoşti pe toţi dacă vrei ca toţi să te cunoască. E un principiu pe care mă străduiesc să-l aplic din cea mai fragedă tinereţe. Am o memorie de invidiat, vă rog să mă credeţi!

— Ei bine, domnule, în cazul acesta am să vă rog să fiţi ceceronele meu în lumea aceasta pe care n-o cunosc decât în mică măsură. De exemplu aş fi foarte curioasă să ştiu cine e amazoana aceea în roşu care era în frunte, aproape amestecându-se cu câinii care goneau vânatul. E o călăreaţă desăvârşită, cred că nici un bărbat n-o poate întrece.

— Aveţi dreptate, râse bărbatul. E domnişoara de La Vallière.

— Favorita?

— Hm! Da, favorita, încuviinţă el cu un aer parcă de mândrie, pe care Angelica nu şi-l putu lămuri pe loc.

— Nu-mi închipuiam că e atât de împătimită după vânătoare şi că se pricepe atât de bine.

— E aproape născută în şa. În copilărie se urca fără nici un ajutor pe caii cei mai nărăvaşi, de care se temeau toţi. Galopa nebuneşte şi n-a păţit niciodată nimic. Zbura ca o rândunică.

— S-ar zice că o cunoaşteţi foarte îndeaproape pe domnişoara de La Vallière!

— E sora mea.

— Ah! făcu Angelica înăbuşit. Atunci înseamnă că sunteţi...

— Marchizul de La Vallière, la porunca dumneavoastră, frumoasă necunoscută!

Îşi scoase pălăria şi vârful panaşului îi atinse nasul, gâdilându-o. Angelica se trase înapoi, aproape jignită de gestul lui voit, trase uşor de frâu şi-şi îndreptă iapa spre fundul văii. Ceaţa se îndesea, ascunzând vederii mlaştina întinsă şi grea. Marchizul de La Vallière o urma.

— Vedeţi, nu vă spuneam eu? exclamă el din nou. Se sună retragerea nu departe de aici. Vânătoarea s-a încheiat, cerbul a căzut. La ora asta cu siguranţă că marchizul du Plessis-Bellière a şi tăiat beregata nefericitului animal cu cuţitul lui de mare maestru de vânătoare. L-aţi văzut vreodată pe domnul acesta îndeplinindu-şi atribuţiile? E un spectacol pe care ar fi păcat să-l pierdeţi mereu. E atât de frumos, de elegant, de parfumat, că nu l-ai crede în ruptul capului în stare să pună mâna măcar pe un briceag de jucărie... Ei bine, aflaţi că ştie să mânuiască o cuţitoaie de vânătoare mai bine ca parlagiii de la măcelărie, care toată viaţa nu fac decât să jupoaie animale.

— Philippe era nemaipomenit încă din copilărie pentru însuşirile lui de vânător de lupi, zise Angelica. Îi vâna de unul singur în pădurea de la Nieul şi oamenii din partea locului îl numeau *Fariboul Lupas*, ceea ce în graiul de acolo ar însemna aproximativ „micul spiriduş al lupilor".

— Acum e rândul meu, doamnă, să vă spun că păreţi a-l cunoaşte foarte îndeaproape pe marchizul du Plessis-Bellière.

— E soţul meu.

— Oho! Pe sfântul Hubert, iată o situaţie nostimă!

Şi domnul de La Vallière izbucni în râs. Râdea nesilit, fiindcă îi venise să râdă, dar şi din calcul. Un curtean bine dispus e binevenit oricând şi oriunde. Probabil că studiase arta râsului cu migala şi cu răbdarea unui actor de clasă.

Dar foarte repede se întrerupse şi întrebă pe un ton îngrijorat:

— Soţul dumneavoastră?... Atunci înseamnă că sunteţi doamna marchiză du Plessis-Bellière!... Am auzit atâta vorbindu-se de dumneavoastră... Nu cumva aţi... Pentru numele lui Dumezeu, nu cumva aţi displăcut regelui, doamnă?

O privea aproape cu spaimă.

— O! Iată că soseşte Majestatea Sa!

Şi marchizul, fericit că găsise o ieşire salvatoare, se repezi în întâmpinarea unui grup care tocmai ajunsese în luminiş şi în mijlocul căruia Angelica îl recunoscu pe rege.

Înfăţişarea lui modestă contrasta puternic cu ţinuta somptuoasă a seniorilor. Lui Ludovic al XIV-lea îi plăcea să umble îmbrăcat în veşminte care să fie în primul rând comode şi se spunea că atunci când eticheta îi impunea să se îmbrace în haine de ceremonie, abia aştepta să le poată lepăda, înlocuindu-le cu hainele lui obişnuite, în care se simţea mult mai în largul lui. Iar la vânătoare, mai mult decât în orice altă împrejurare, refuza să se împopoţoneze cu dantele şi cu tot felul de fărafastâcuri care mai mult l-ar fi incomodat. În ziua aceea purta o haină de postav închis, foarte discret brodată cu aur la butoniere şi la reverele manşetelor. Cum călărea pe un cal aproape fără nici un fel de podoabe, părea mai curând un nobil de ţară decât regele Franţei. Şi cu toate acestea înfăţişarea lui falnică nu lăsa loc nici unei îndoieli. Gesturile lui majestuoase şi pline de graţie nespusă, de stăpânire şi de liniştea omului care se ştie atotputernic, îi dădeau în orice împrejurare o ţinută cu adevărat regească în simplitatea ei. Ţinea în mână un baston de vânătoare terminat la un capăt cu o copită de mistreţ. Bastonul acesta îi fusese înmânat în cadrul unei ceremonii anume în momentul plecării pe urmele cerbului, de către marele maestru de vânătoare. La început fusese destinat înlăturării crengilor care ar fi putut periclita integritatea feţei călăreţului zburând în goana calului printre copaci, dar de mult timp începuse să însemne puterea suverană şi acum juca rol important în ceremonialul vânătorii.

În imediata apropiere a regelui se afla amazoana în haină roşie. Încă însufleţită de patima goanei după cerb, cu faţa cam uscăţivă şi fără vreun farmec deosebit, favorita părea a se fi fardat cam prea din belşug cu roşu, după cum i se păru Angelicăi. Ba chiar impresia dominantă fu aceea a unui farmec destul de modest, ceea ce-i stârni mila. Nu şi-ar fi putut analiza acest sentiment neaşteptat, dar senzaţia era aceea că domnişoara de La Vallière, deşi ajunsă la treapta cea mai de sus pe care o putea visa o doamnă de la curte, era totuşi neputincioasă în materie de intrigi şi bârfe, cu care fără îndoială că avea să aibă de luptat cât de curând. Curtea Franţei nu putea tolera nimănui o asemenea ascensiune.

În apropierea regelui şi a favoritei Angelica recunoscu pe prinţul de Condé, pe doamna de Montespan, pe Lauzun, Louvois, Brienne, Humières, pe doamna du Roure şi pe doamna de Montausier, pe prinţesa d'Armagnac, pe ducele d'Enghien, iar nu departe de ei pe *Madame*, adică fermecătoarea prinţesă Henriette şi, fireşte, pe soţul ei, *Monsieur*, fratele regelui, însoţit de inseparabilul lui favorit, cavalerul de Lorraine. Pe ceilalţi din mulţimea de curteni Angelica nu-i ştia prea bine, dar toţi

purtau pecetea unui lux căutat, a sănătăţii şi a poftei de viaţă, de plăceri şi mai ales de putere.

Regele privea nerăbdător spre o cărare micuţă care se pierdea sub copaci. Dintr-acolo veneau la pas pe sub crengile groase doi călăreţi, din care unul era Philippe du Plessis, purtând un baston de vânătoare din lemn aurit şi împodobit cu un picior de căprioară, însemn al rangului său. Hainele şi peruca abia dacă trădau ceva din furia vânătorii, atât erau de ordonate şi de îngrijite.

Inima Angelicăi se strânse de furie şi de părere de rău la vederea frumuseţii lui de netăgăduit. Ce ochi avea să facă Philippe la vederea ei, când abia cu câteva ore în urmă o lăsase în fundul unei chilii de mănăstire, sub paza măicuţelor temnicere? Angelica făcu o mişcare plină de hotărâre: îl cunoştea destul de bine pe Philippe ca să ştie că de faţă cu regele n-avea să îndrăznească nici un gest împotriva ei. Da, acum nu. Dar pe urmă?... Philippe îşi stăpânea cu uşurinţă bidiviul, un armăsar alb, nu atât fiindcă nu se grăbea, ci pentru a nu o lua înaintea tovarăşului său.

Acesta, un bătrânel cu faţa smochinită, cu bărbia împodobită de un smoc cărunt de păr cum se purta pe vremea trecutei domnii, părea a nu se grăbi defel. Ba chiar se străduia să-şi ţină calul să nu meargă prea iute, în ciuda faptului că regele era vizibil nerăbdător şi îşi ştergea cu un aer posomorât fruntea încreţită de riduri de nemulţumire.

— Bătrânul Salnove socoteşte pesemne că Majestatea Sa l-a făcut să alerge cam prea mult astăzi, zise cineva în apropiere de Angelica. Mai deunăzi chiar l-am auzit plângându-se că răposatul rege Ludovic al XIII-lea nu se înconjura la vânătoare de atâţia încurcă-lume care nu fac decât să îngreuieze treaba şi să prelungească fără rost vânătoarea prin simpla lor prezenţă.

Domnul de Salnove fusese, într-adevăr, maestru de vânătoare al răposatului rege. El îl învăţase şi pe regele de acum lucrurile de căpătâi în materie de vânătoare şi îl deprinsese să nu calce regulile strămoşeşti. Să faci din vânătoare o plăcere de curte! Pe naiba! Bunul rege Ludovic al XIII-lea şi gloriosul său tată, Henric al IV-lea[1], nu se înconjurau de

[1] Henric al IV-lea — rege al Franţei (1589-1610), fondatorul dinastiei de Bourbon şi una din figurile cele mai populare din istoria acestei ţări. A dus, printre altele, o politică de protejare a minorităţii religioase protestante (căreia îi aparţinuse prin naştere), prin emiterea celebrului Edict de la Nantes (13 aprilie 1598), ceea ce a dus la asasinarea sa de către un catolic fanatic, Ravaillac. Era tatăl lui Ludovic al XIII-lea şi bunicul lui Ludovic al XIV-lea. (*n. trad.*)

fuste când porneau la o treabă atât de bărbătească! Și bătrânul domn de Salnove nu scăpa nici o ocazie ca să amintească regelui acest lucru, ridicat la puterea unei maxime: fustele nu au ce căuta la vânătoare! Nu reușea, bietul bătrân, să înțeleagă că regele nu mai era băiețașul bucălat pe care îl urcase cândva pentru prima oară în șaua unui cal. Cât despre rege, din curtenie și din afecțiune îl ținea încă în dregătorie pe bătrânul mare maestru. Philippe du Plessis nu era, deci, mare maestru cu adevărat, deși îndeplinea toate atribuțiile acestei funcții. Lucrul se văzu atunci când, ajungând în fața regelui, îi dădu bătrânului domn de Salnove bastonul de vânătoare cu piciorul de căprioară, însemn al dregătoriei, care oficial aparținea bătrânului.

Acesta îl luă și, după ceremonial, primi din mâna regelui bastonul cu copita de mistreț pe care i-l înmânase la plecarea în hăituială. Vânătoarea era deci încheiată. Totuși, regele întrebă pe un ton uscat:

— Salnove, câinii sunt obosiți?

Bătrânul marchiz suflă din greu ca să-și umfle pieptul și să poată răspunde. Oboseala lui nu era jucată. De fapt nu numai el, ci toți câți luaseră parte la hăituială, curteni, sulițași, hăitași și valeți, toți erau fărâmați de oboseală și abia se mai țineau pe picioare.

— Câinii? făcu Salnove cu o ridicare din umeri. Da, ar cam fi, au cam obosit.

— Și caii?

— Cam la fel și ei, zic eu. După cât au alergat...

— Și toată tevatura asta pentru doi cerbi fără coarne! zise regele posomorât.

Și aruncă de-jur împrejur o privire nemulțumită asupra mulțimii curtenilor. Angelica avu impresia că privirea aceea pătrunzătoare, în care nu se putea citi nimic, întârziase o clipă asupra ei și o recunoscuse. Se trase fără să vrea puțin înapoi.

— Bine, zise regele pe un ton din care nu se înțelegea dacă e supărat sau nu, vom vâna poimâine alții.

Se lăsă o tăcere nedumerită și parcă speriată. Unele dintre doamne se și întrebau în sinea lor, îngrozite, cum vor face să se poată urca din nou în șa peste două zile.

Regele repetă cu glas ceva mai puternic:

— Vom veni din nou poimâine, s-a auzit, Salnove? Și de data asta dorim un cerb cu coarne de zece ani.

— Da, sire, înțeleg, răspunse cu voce slabă bătrânul marchiz.

Salută înclinându-se adânc, apoi se îndepărtă, zicând cu voce de data asta destul de limpede ca să fie auzit de cei din apropiere:

— Ce nu-mi place mie e că sunt mereu întrebat dacă au obosit

caii şi câinii, de oameni nu se interesează nimeni niciodată dacă sunt obosiţi sau nu...

— Domnule de Salnove! rosti cu asprime regele.

Şi, când bătrânul mare maestru fu din nou în faţa lui, zise cu voce plină de trufie:

— Să ştii că la curtea mea oamenii de vânătoare *nu sunt niciodată obosiţi*... Cel puţin aşa mi se spune mie de fiecare dată.

Salnove se înclină din nou şi plecă.

Regele, la rândul lui, dădu pinteni calului şi porni, trăgând după el toată mulţimea pestriţă de curteni obosiţi, care n-aveau altceva mai bun de făcut decât să-şi îndrepte spinările trudite şi să-şi urmeze stăpânul.

Trecând prin dreptul Angelicăi, regele zăbovi o clipă. Privirea lui aspră şi de nepătruns o fixa şi totuşi părea că nu o vede. Angelica nu lăsă fruntea în jos. Îşi spunea că ştiuse totdeauna să-şi învingă teama şi că nu era cazul ca tocmai azi să procedeze altfel decât până atunci, aşa că îl privi pe rege, apoi îi surâse cu aerul cel mai natural din lume. Suveranul tresări ca înţepat de o albină şi obrajii i se îmbujorară vizibil, cu toată semiobscuritatea care se lăsase.

— Dar... nu e doamna du Plessis-Bellière? întrebă el cu voce tare, fără să se adreseze cuiva anume din cei aflaţi în apropierea lui.

— Majestatea Voastră are bunătatea de a-şi aminti de mine?

— Cu siguranţă, şi asta cu atât mai mult cu cât domnia voastră, doamnă, păreţi a nu vă aminti de noi, răspunse regele privind spre cei din jur şi luându-i parcă martori ai nemaiauzitei inconştienţe a doamnei, dublată de o asemenea ingratitudine. Sănătatea domniei voastre e, în sfârşit, mulţumitoare, doamnă?

— Mulţumesc Majestăţii Voastre, dar am fost întotdeauna foarte sănătoasă, de când mă ştiu.

— Atunci cum se face că de trei ori până acum nu aţi luat în seamă invitaţia noastră la curte?

— Să-mi fie cu iertare, sire, dar graţioasa poruncă a Majestăţii Voastre nu mi-a fost niciodată comunicată.

— Mă faceţi să mă mir, doamnă. Eu însumi i-am adus la cunoştinţă domnului du Plessis dorinţa de a vă vedea la curte. Nu cred că a putut fi atât de distrat încât să uite să vă transmită cuvintele mele.

— Sire, poate că soţul meu a considerat că locul unei femei e mai curând în căminul conjugal, în faţa gherghefului, decât să fie distrasă de la îndatoririle ei casnice de spectacolul minunat al curţii.

Ca la o comandă neauzită, toate capetele cu panaşe albe se întoarseră spre Philippe du Plessis, care, pe calul lui alb, părea statuia vie

a furiei neputincioase şi îngheţate. Regele înţelese că erau la mijloc lucruri care nu se puteau lămuri pe loc. Era un om plin de spirit şi stăpânea de minune arta de a întoarce cu tact o situaţie neplăcută, aşa că izbucni în râs.

— Oh, marchize, se poate una ca asta? Deci gelozia dumitale e atât de mare încât nu te dai în lături de la nimic pentru a feri de ochii noştri fermecătoarea comoară al cărei stăpân eşti? Înseamnă că ai împins zgârcenia prea departe, crede-mă. De data asta te iertăm, pedepsindu-te doar să te bucuri de succesele doamnei du Plessis. Cât despre dumneavoastră, doamnă, nu vrem să vă împingem prea departe pe drumul nesupunerii conjugale felicitându-vă pentru hotărârea de a trece peste deciziile unui soţ prea autoritar. Dar spiritul dumneavoastră de independenţă ne bucură. Bucuraţi-vă deci fără reţinere de ceea ce dumneavoastră însivă aţi numit spectacolul minunat al curţii. Vă garantez că marchizul, soţul dumneavoastră, nu vă va face reproşuri.

Philippe, cu pălăria în mână, se înclină adânc, poate prea adânc pentru ca supunerea arătată regelui să nu fie amestecată şi cu alte sentimente, în timp ce Angelica văzu surprinsă în jurul ei numai feţe prietenoase, care se înghesuiau să-i arate simpatia cea mai vie, deşi cu numai câteva minute în urmă se aşteptau s-o vadă repezită şi bruftuluită de rege şi se pregăteau să-i întoarcă spatele fără nici o milă.

— Felicitări, zise doamna de Montespan. Ai talentul de a te pune singură în situaţii imposibile, dar şi pe acela de a ieşi din ele într-un mod de-a dreptul admirabil. Aproape că mă faci să mă gândesc la îndemânarea extraordinară a scamatorilor de pe Pont-Neuf. Când am văzut cum te privea regele, mi-am zis că eşti deja căzută în dizgraţie, dar în clipa următoare arătai exact ca o victimă plină de curaj care a trecut peste mii de obstacole, chiar şi prin pereţii unei temniţe, ca să răspundă invitaţiei Majestăţii Sale.

— Nici nu ştiţi cât de aproape de adevăr sunteţi, doamnă!

— Oh, ce mult aş vrea să-mi povestiţi asta!

— Poate... într-o zi.

— Vă rog!... Povestiţi-mi şi mie! Acest Philippe e deci un om chiar atât de îngrozitor? Păcat că e aşa frumos!...

Angelica încheie conversaţia care devenea stânjenitoare, dând pinteni şi pornind la galop. Pe drumul plin de făgaşe şi gropi, călăreţi, câini şi valeţi coborau coasta de la Fausse-Repose, în timp ce cornul suna întruna în urma lor, ca să-i călăuzească pe întârziaţi. În curând dădură într-un luminiş unde se afla răspântia, plină de trăsuri şi de cai.

Tot aici, mai la margine, aştepta şi ceata militarilor zdrenţăroşi care le ajutaseră pe Angelica şi pe însoţitoarele ei. Când se ivi cortegiul

regal, doi muzicanți care apăruseră în fruntea lor porniră să cânte, cu chiu-cu vai, un marș militar, în timp ce în spatele lor cei doi purtători de steaguri își luau ținuta cea mai marțială cu putință, iar comandantul cel voinic și ceilalți își îndreptau și ei umerii.

— Dumnezeule, se auzi o voce de femeie, cine sunt prăpădiții ăștia care îndrăznesc să se înfățișeze în asemenea hal în fața regelui? De unde-au mai ieșit și ei?

— Doamnă, râse un tânăr de lângă ea, mai bine mulțumește-i lui Dumnezeu că n-ai avut de-a face cu zdrențăroșii ăștia anul trecut sau cu câțiva ani în urmă! Sunt revoltații din Languedoc, care au arătat că știu atâtea, chiar așa zdrențăroși cum îi vezi!

La auzul unor asemenea cuvinte, Angelica rămase înmărmurită de uimire. Revoltații din Languedoc!

Și în clipa aceea își dădu seama care era numele pe care îl căuta. Numele bărbatului voinic care părea a fi căpătenia micului grup, cu fața lui cărnoasă brăzdată de o cicatrice proaspătă! Acum știa cine e, cum nu-și dăduse seama de la început?

— D'Andijos!

Era Bernard d'Andijos, marchizul d'Andijos, bravul gentilom din Toulouse care venise după ea la Monteloup ca s-o ducă la Joffrey, voiosul linge-blide de la serbările din palatul lor, purtându-și mereu pântecele de om bine hrănit în toate părțile unde era rost de vreo petrecere. Și când Joffrey fusese aruncat în temniță și Angelica se aflase la un pas de moarte, același d'Andijos pornise în goana calului prin Languedoc, aruncând sămânța uneia din cele mai cumplite răscoale care zguduiseră regatul Franței din temelii, fiind la un moment dat pe punctul de a-l nărui cu totul!...

Și dintr-o dată Angelica îl recunoscu, în lumina slabă și tristă, pe cel de lângă el, nelipsitul lui prieten, baronul Cerbalaud, care trăsese cândva sabia strigând: „Pe cinstea mea, doamnă, nu-i cunoașteți pe gasconi! Ascultați toți la ce vă spun eu! Plec la luptă împotriva regelui Franței!“

Acum era și el aici, micuțul și bravul Cerbalaud, printre ceilalți din Languedoc, fantome răsărite din altă lume și din alte timpuri, timpuri care-i păreau acum Angelicăi nespus de depărtate, cufundate într-o ceață nedeslușită, deși abia trecuseră șapte ani de la condamnarea nedreaptă și murdară a contelui de Peyrac, care fusese cauza tuturor acestor revolte și frământări cumplite[1].

— Revoltații din Languedoc! repetă vocea de femeie, de data

[1] Vezi *Angelica, marchiza Îngerilor*. (n. aut.)

asta impresionată de ce auzise. Bine, dar nu e primejdios să fie lăsaţi să se apropie de rege?

— Nu, fiţi fără grijă, răspunse altcineva, domnii aceştia au venit tocmai ca să facă act de supunere în faţa Majestăii Sale. După şase ani de tâlhării şi de nenorociri, de jafuri şi de teroare contra trupelor regale, putem spera că frumoasa lor provincie se va întoarce pocăită la sânul coroanei legitime. Dar a trebuit o campanie personală a Majestăţii Sale ca să-l convingă pe acest domn d'Andijos de inutilitatea zbaterilor lui. Regele i-a promis că-i cruţă viaţa şi că trece cu buretele peste greşelile trecute. În schimb, el va trebui să fie acum mijlocitor ca să-i potolească pe pârgarii marilor oraşe de acolo. Pariez că regele nu va avea supuşi mai credincioşi decât ei.

— Orice-ar fi, mie mi-e teamă, zise doamna, nu fără un tremur nervos în voce.

Regele descălecă, imitat îndată de toţi curtenii şi toate doamnele din jurul lui.

D'Andijos, ajuns la câţiva metri de grupul în mijlocul căruia se afla regele, făcu şi el la fel. Hainele sfâşiate, cizmele roase şi găurite, obrazul brăzdat de cicatricea încă nevindecată cu totul, întregul lui aspect contrasta violent cu ţinuta strălucitoare a grupului către care se îndrepta. Era însăşi imaginea învinsului, căruia nu i-a mai rămas altceva decât onoarea şi care putea merge cu fruntea sus şi cu ochii privind limpede pe cei din faţa sa. Ajuns în faţa regelui, îşi scoase sabia cu o mişcare iute. Mulţimea curtenilor fu străbătută de o tresărire bruscă şi câţiva avură gestul de a se aşeza între rege şi d'Andijos. Dar marchizul îşi puse vârful spadei în pământ şi, cu o mişcare scurtă, frânse lama şi aruncă cele două bucăţi la picioarele suveranului. Apoi mai făcu un pas şi se lăsă în genunchi, sărutând piciorul lui Ludovic al XIV-lea.

— Ce-a fost a fost, dragul meu marchiz, zise acesta aşezându-şi încet mâna pe umărul rebelului, într-un gest nu lipsit de afecţiune. Oricine poate greşi, iar supuşii mai mult decât suveranii lor. Regii au primit puterea de la Dumnezeu şi îşi pot călăuzi popoarele cu mai multă limpezime. Numai că nu trebuie să creadă cineva că dreptul acesta al regilor nu înseamnă şi îndatoriri. Şi cea mai de seamă din îndatoririle unui rege este aceea de a ierta. Supuşii mei răzvrătiţi, când au pus mâna pe arme şi s-au ridicat împotriva mea, mi-au stârnit poate mai puţin mânia decât aceia care-mi stăteau în apropiere şi îmi arătau supunere şi respect, în timp ce eu ştiam bine că unelteau împotriva mea şi nu nutreau faţă de mine nici respect şi nici afecţiune. Îmi plac oamenii deschişi, care nu umblă cu prefăcătorii. Aşa că ridică-te, marchize. Tot ce regret e că ţi-ai

frânt curajoasa dumitale spadă. Mă obligi în felul acesta să-ți dăruiesc una nouă, căci te numesc colonel și îți încredințez patru companii de dragoni. Acum condu-mă până la trăsură și mergi împreună cu mine. Ești invitat la Versailles.

— Majestatea Voastră mă onorează, zise bravul d'Andijos cu o voce tremurătoare, dar nu sunt în măsură să mă înfățișez în felul acesta... Veșmintele mele...

— Nu e un motiv, dragul meu marchiz. Îmi place o haină care miroase a praf de pușcă, chiar dacă e într-o stare jalnică. Viața dumitale e prea glorioasă, tocmai de aceea ți-am cruțat-o. Vei purta la recepțiile de la curte haina aceasta albastră cu revere roșii, ale cărei găuri de gloanțe vor fi brodate cu fir de aur. Și... chiar mi-a venit o idee, legată tocmai de asta... Știți, domnilor, urmă el întorcându-se spre intimii din apropierea lui, știți că de mult timp mă bate gândul să înființez o uniformă pentru aceia pe care îi stimez în mod deosebit. Ce-ați spune de *Ordinul Hainelor Albastre?*... Marchizul d'Andijos va fi primul cavaler al acestui ordin.

Curtenii aplaudară ideea regelui. Nu era greu de ghicit că dreptul de a purta de acum înainte haina albastră avea să devină obiectul unor dispute înverșunate, al unor intrigi și aranjamente nesfârșite...

Bernard d'Andijos îi prezentă regelui pe cei trei ofițeri principali ai săi, apoi regele spuse:

— Am poruncit ca trupa dumitale să fie primită în seara asta și să puteți petrece după pofta inimii, să vă simțiți bine. Domnule de Montausier, veți fi bun și vă veți ocupa de vitejii aceștia, să nu le lipsească nimic.

Apoi toți se îndreptară spre trăsurile lor. Însetați după atâta alergătură, vânătorii strigau după negustorii de băuturi răcoritoare, care alergau în toate părțile, nemaiștiind în câte să se împartă. Erau mici negustori care se învârteau mereu pe lângă curte, urmând-o în drumurile ei și slujind cu tragere de inimă și nu fără câștiguri frumoase. Așa că falnicii curteni și gingașele doamne dădeau pe gât câte o cană, pornind apoi îndată cu sârg la drum, căci orele erau înaintate. Noaptea se lăsa cu repeziciune și drumul era neînchipuit de prost, regele se grăbea să ajungă mai iute la Versailles, așa că felinarele și torțele fură aprinse și începură să strălucească prin întunericul pădurii ca niște licurici.

Angelica, ținându-și iapa de frâu, nu se putea hotărî în ce parte să o ia. Era încă emoționată de vederea lui d'Andijos și a răzvrătiților din Languedoc, a căror întâlnire îi stârnise amintiri copleșitoare. La toate

astea se adăuga şi vocea regelui, care ajunsese până la ea, limpede şi puternică, tânără, dar deja cu inflexiuni paterne, venind pe rănile inimii ei îndurerate asemenea unui balsam care alină suferinţe vechi. Iar unele din cuvintele regelui i se păreau a fi fost rostite anume pentru ea. Deşi se putea foarte bine să se înşele.

Cum trebuia să se poarte faţă de marchizul d'Andijos? Să-i vorbească sau nu? Ce şi-ar fi putut spune? Între ei doi s-ar fi aflat în permanenţă un nume, o umbră. Umbra întunecată a celui torturat şi ucis fără nici o vină cu şapte ani în urmă în faţa mulţimii turbate de furie. Umbra aceasta ar fi plutit fără contenire asupra lor, întunecând strălucirea lampioanelor serbărilor de la curte...

O trăsură întoarse în scurt, aproape atingând-o.

— Ce faci, draga mea? strigă pe geam doamna de Montespan. Unde-ţi este trăsura?

— Ca să spun drept, nici nu mai am aşa ceva. Trăsura cu care am venit zace într-o văioagă.

— Atunci urcă!

Puţin mai încolo le culeseră de pe drum şi pe Javotte şi pe domnişoara de Parajonc şi se întoarseră la Versailles.

Capitolul IV

Superbul palat al regelui era pe vremea aceea înconjurat strâns de păduri. Trebuia să ajungi până aproape ca să-l vezi, iar imaginea lui, mai ales noaptea, era de-a dreptul fascinantă. Ferestrele luminate răsărind dintr-o dată în faţa ochilor călătorului aveau un efect de netăgăduit.

Însufleţirea era din cele mai neobişnuite, chiar şi pentru locul acesta, unde niciodată nu se cunoştea lâncezeala. Regele dăduse poruncă să se renunţe la plecarea spre Saint-Germain, anunţată pentru seara aceea, aşa că vestea că toată curtea va mai rămâne la Versailles încă trei zile umpluse de agitaţie toată lumea. În loc de făcutul bagajelor, era vorba acum de reluarea ceremonialului complicat al curţii regale, cu culcarea regelui şi a înalţilor demnitari, de reinstalarea cailor la locurile lor anume de la grajduri, de grija meselor şi a tuturor celorlalte mărunţişuri care dau întotdeauna atâta bătaie de cap.

Curtea din faţă a palatului era atât de înţesată de trăsuri, de soldaţi şi de servitori încât caleaşca doamnei de Montespan nu mai putea să înainteze şi doamnele fură nevoite să coboare şi să-şi continue drumul

pe jos. Athénad's de Montespan fu imediat captată de un grup plin de veselie, așa că Angelica rămase cu domnișoara de Parajonc.

— Trebuie să te grăbești, draga mea, ca să nu pierzi momentul când se dau la câini măruntaiele cerbului, zise bătrâna domnișoară cu aerul că se referă la lucruri dinainte stabilite.

— Și dumneata ce ai să faci? întrebă Angelica.

— Uite, mă așez pe piatra asta, răspunse prețioasa arătând o piatră așezată pentru călăreți, ca să poate urca mai ușor în șa, mă așez aici și trebuie să găsesc pe cineva cunoscut în toată mulțimea asta. Eu nu am fost invitată de rege, așa că n-am unde înnopta dacă nu mă găzduiește careva în camera în care l-a invitat regele. Dar dumneata trebuie să te grăbești, scumpă prietenă, altminteri pierzi bunătate de spectacol. Tot ce te rog e să-mi povestești și mie după aceea minunățiile pe care ai să le vezi.

Angelica îi promise că-i va îndeplini dorința, o sărută ușor și o lăsă acolo, în întunericul cețos, cu mantia și cu boneta ei din alte timpuri, cu fața albă de pudre savante și cu încântarea fericită că fusese și ea la curte în ziua aceasta memorabilă.

Angelica porni prin mulțime spre locul care părea a fi centrul atenției. Ultimul act al petrecerii vânătorești avea să se desfășoare în fața clădirii centrale a palatului, în cea de-a treia din curțile mici, numită Curtea Cerbilor. Deși părea că și aici domnește o harababură deplină, trierea celor care aveau să se afle în imediata apropiere a regelui se făcea cu multă băgare de seamă. Angelica se văzu oprită de un soldat elvețian cu halebardă și un maestru de ceremonii se informă cu o politețe desăvârșită asupra numelui ei. De îndată ce și-l rosti, drumul i se deschise și maestrul de ceremonii în persoană o conduse, plin de respect, pe scările impunătoare și prin câteva saloane până la unul din balcoanele care dădeau în Curtea Cerbilor, de unde avea să vadă totul cât se poate de bine.

Curtea era luminată puternic de un număr nesfârșit de torțe care făceau să se vadă ca ziua. Fațada de cărămidă roșie a palatului părea de-a dreptul îmbrăcată de mulțimea de curteni de la balcoane, de ornamentele bogate, cu arabescuri lucrate cu migală și poleite cu măiestrie, care străluceau în lumina făcliilor și se adăugau sclipirilor veșmintelor scumpe ale celor adunați acolo.

Izbucni dintr-o dată sunetul cornului.

Regele își făcu apariția în balconul central, însoțit de regină, care nu lua parte decât la acest ultim moment al zilei. În jurul lor apărură de îndată prințesele de sânge regal, prinții și gentilomii cu rangurile cele

mai de seamă de la curte.

Prin întunericul nopţii se apropia larma haitei de câini, cu hămăiturile necontenite şi înfometate. Doi din paznicii lor deschiseră cu religiozitate poarta de fier forjat şi pătrunseră în cercul de lumină din mijlocul curţii.

Cărau un fel de pachet nedesluşit în lumina făcliilor, din care se prelingeau sânge şi zdrenţe de intestine. Erau măruntaiele celor doi cerbi, duse pe pielea unuia din ei, atunci jupuită. Îndată apărură sumedenie de slujitori în livrele roşii de vânători ai casei regelui, iar în urma lor haita de câini înfometaţi şi întărâtaţi, pe care slujitorii îi ţineau la respect cu bicele lor lungi, folosite cu o îndemânare şi cu o precizie care stârneau întotdeauna admiraţia, fiind una din virtuţile meseriei lor.

Philippe du Plessis-Bellière coborî treptele în întâmpinarea lor, ţinând în mână bastonul de vânătoare cu piciorul de căprioară la capăt, semn că intrase din nou în exercitatea funcţiei de mare maestru de vânătoare, în absenţa bătrânului domn de Salnove, slăbit de bună seamă de truda unei zile întregi. Philippe avusese timp să se schimbe, luând un costum roşu plin de fireturi şi ceaprazuri, pe care atrăgeau atenţia cele patruzeci de butoniere aurite, orizontale, şi douăzeci verticale, deasupra buzunarelor. Purta cizme galbene de piele, cu tocuri roşii şi cu pinteni de argint aurit.

— Are picioare aproape la fel de frumoase ca ale regelui, comentă cineva în imediata apropiere a Angelicăi.

— Da, dar mersul lui nu e atât de graţios, opină doamna căreia se vede treaba că-i fuseseră adresate cuvintele. Philippe du Plessis are în orice moment aerul că pleacă la război.

— Nici nu e de mirare. Să nu uităm că e şi mareşal.

Din mijlocul curţii, Philippe se uita atent la rege, aşteptând o poruncă. Regele făcu un semn cu bastonul terminat în copită de mistreţ şi marele maestru trecu atunci propriul său baston unuia din valeţii care îl însoţeau, înaintă spre slujitorii care stăpâneau câinii şi luă de la unul din ei mocirla cumplită formată din măruntaiele cerbilor vânaţi. Costumul lui minunat, numai mătăsuri, catifele, dantele şi broderii scumpe, fu imediat leoarcă de sânge şi zemuri murdare. Nepăsător şi plin de măreţie, Philippe duse amestecul acesta scârbos până în mijlocul curţii şi îl lăsă jos în faţa semicercului de câini înnebuniţi care scoteau hămăituri şi chelălăieli sălbatice, pline de o aţâţare vecină cu turbarea. Slujitorii plesneau întruna boturile celor mai indisciplinaţi, mânuind rapid şi precis bicele lor lungi şi răcnind ameninţător:

— Înapoi, câine! Înapoi! La loc!

în sfârşit, la un alt semn al regelui, slujitorii se dădură la o parte şi câinii, dintr-o dată liberi, se năpustiră cu sălbăticie pe prada din faţa lor, devorând-o cu furie şi arătându-şi mereu colţii unul altuia sau chiar muşcându-se fără milă când vreunuia din ei i se părea că altul i-a încălcat drepturile.

Nu era greu să-ţi dai seama că animalele acestea, antrenate în fiecare zi la fugă şi hrănite numai cu carne crudă, erau adevărate fiare sălbatice. Slujitorii care îi dresau şi îi stăpâneau erau oameni cu curaj nebunesc, apropiat de inconştienţă. Şi totuşi, cel care acum stătea cel mai aproape de ghemul multicolor al fiarelor era Philippe du Plessis, care nu avea altă armă decât o cravaşă micuţă, cu care plesnea din când în când animalele prea furioase care se repezeau unele în beregata altora. Iar fiarele acestea se despărţeau, mârâind ameninţător, dar dându-se bătute în faţa puterii lui. Îndrăzneala nebunească şi sângele rece al marelui maestru, stând în picioare lângă grămada de câini care l-ar fi putut sfâşia într-o clipă, cu hainele lui scumpe şi pline de sânge, cu privirea rece şi dispreţuitoare, adăuga o notă stranie tabloului apocaliptic din curtea îngustă.

Angelica, plină de scârbă, dar exaltată la vederea acestor imagini, nu-şi putea lua ochii de la ce vedea. Iar cei de faţă, asemenea ei, erau fascinaţi.

— Pe legea mea! bombăni o voce de bărbat lângă ea, când te uiţi la filfizonul ăsta îţi vine-a crede că nu e-n stare decât să sugă bomboane şi să vâre mâna-n sânul slujnicelor. Acuma spun drept că în viaţa mea n-am văzut vânător care să se dea atât de aproape de haita de câini tocmai când mănâncă măruntaiele vânatului. Curaj, nu glumă!

— Aveţi dreptate, domnule d'Andijos, se auzi vocea marchizului de Roquelaure, care se afla şi el în acelaşi balcon. Când veţi fi puţin mai familiarizat cu viaţa de la curte veţi auzi mereu spunându-se că marele nostru maestru de vânătoare e unul din personajele cele mai stranii care se pot închipui.

— Vă cred de pe acum, domnule, răspunse d'Andijos.

Întorcându-se ca să-şi salute curtenitor interlocutorul, descoperi figura Angelicăi care stătea în imediata lui apropiere şi, la lumina vie a torţelor, se recunoscură.

Angelica surâse cu tristeţe.

— *Tu quoque Brutus!* [1] murmură ea.

— Deci dumneavoastră sunteţi, doamnă! făcu el cu o voce înăbu-

---

[1] **Chiar şi tu, Brutus** – celebrele cuvinte ale lui Julius Caesar la aflarea trădării fiului său. (n. aut.)

șilă. Azi în pădure să vă spun drept că nu eram sigur că v-am recunoscut. Nici nu-mi venea să-mi cred ochilor. Dumneavoastră aici... la curte...: După tot ce s-a întâmplat... Dumneavoastră, doamnă?

— La fel ca și dumneata însuți, marchize d'Andijos.

Marchizul dădu să zică ceva, să protesteze, dar se stăpâni și tăcu. Privirile li se despărțiră și se îndreptară spre Curtea Cerbilor, unde acum li se aruncaseră câinilor scheletele nefericitelor victime ale vânătorii. Oasele trosneau și pârâiau sinistru între colții lor, în timp ce slujitorii cu bicele lungi plesneau întruna, menținând aceeași disciplină de fier.

— O luptă... murmură d'Andijos, o luptă, asta e totul. Ne lovim, ne ucidem... E ca un foc care te mistuie... Până la urmă revolta... devine o obișnuință... Nu mai poți opri pârjolul... Și într-o zi nici nu mai știm pentru ce ne urâm, pentru ce ne batem... Și atunci vine regele!

Șase ani de hărțuieli neîntrerupte, fără izbânzi, fără nădejdi, umpluseră de amar sufletul lui jovial și copilăros. Șase ani în care dusese o viață de tâlhar, de animal hăituit prin ținuturile aride din sud, unde sângele vărsat se usucă mai repede decât prin alte părți.

Striviți, el și tovarășii lui, în dunele nisipoase ale landelor, prinși în plasa puterii, aruncați în mare, văzuseră venind spre ei cu mâinile întinse pe acest rege plin de îndurare, tânărul care le spunea lor cu înțelegere și duioșie: „*Copiii mei...*"

— E un mare rege, zise d'Andijos pe un ton hotărât. Nu e dezonorant să fii în slujba lui.

— Vorbești foarte înțelept, scumpe prietene, încuviință din spatele lor vocea marchizului de Lauzun.

Cu o mână pe umărul Angelicăi și cu cealaltă pe umărul lui d'Andijos, se strecură între ei cu fața lui surâzătoare și mereu plină de un zâmbet pișicher și răutăcios.

— Mă recunoașteți? Pe mine, Antonin Nompar de Caumont de Péguilin de Lauzun? Ia spuneți, dragilor!

— Cum să nu vă recunosc? bombăni d'Andijos. Primele mari tâmpenii din viața mea le-am făcut împreună cu dumneavoastră, domnul meu. Și încă multe altele, mai târziu. Ultima oară când ne-am văzut...

— Ăăăă!... Hm! Hm! făcu Péguilin cu aerul că-și drege vocea. dacă-mi aduc bine aminte, eram la Luvru toți trei...

— Da, și dumneavoastră, domnule, tocmai încrucișați de zor spada cu *Monsieur*, fratele regelui...

— Care tocmai se străduia în fel și chip s-o omoare pe doamna aci de față.

— Da, iar asta cu ajutorul scumpului şi nepreţuitului lui prieten, cavalerul de Lorraine.

— Distracţiile astea m-au dus la Bastilia, continuă Lauzun.

— Şi pe mine m-au scos în afara legii.

— Cât despre dumneavoastră, scumpă Angelica, ce soartă aţi mai avut după seara aceea de neuitat?

Angelica nu răspunse şi cei doi îi înţeleseră tăcerea, aşa că nu insistară.

Marchizul d'Andijos oftă din rărunchi:

— Pe legea mea, nu mi-aş fi închipuit că într-o zi ne vom întâlni în felul ăsta!

— Nu crezi că e mai bine că ne-am întâlnit aşa, decât să nu ne mai fi întâlnit deloc? surâse cu amabilitate Péguilin. Roata uite că se învârteşte. *Monsieur*, fratele regelui, iată că se află la câţiva paşi de noi, mereu plin de tandreţe la braţul favoritului lui, dar noi uite că suntem vii şi nevătămaţi... şi la locurile noastre, mi se pare. Ce-a fost a fost, după cum însăşi Majestatea Sa a binevoit să se exprime azi după-amiază. Numai că fiţi cu ochii în patru, porumbeilor! Fiţi atenţi ca ochiul stăpânului să nu se aşeze pe micul vostru grup, fiindcă s-ar putea să vadă aici cine ştie ce complot, din care cine ştie ce-ar putea ieşi, fiindcă cine ştie cine ar putea adera la el şi cine ştie ce urmări ar putea avea... Iar noi să păţim prin urmare cine ştie ce! Aşa că ochii în patru, v-am spus! Vă iubesc, dar trebuie s-o şterg!

Şi, cu degetul pe buze ca un valet de comedie, îi părăsi şi se strecură spre capătul celălalt al balconului.

Pe pavajul de jos, din curte, nu mai rămăseseră decât resturile ciolanelor prea mari, curăţate însă bine şi acelea de orice urme de carne sau de zgârciuri. Unul din slujitori ridică în vârful unei furci stomacurile curăţate ale celor doi cerbi şi porni cu ele spre cuştile câinilor care îl urmară imediat, cu foamea încă nepotolită.

Sunete de corn anunţară finalul ultimului act şi privitorii părăsiră balcoanele.

La intrarea într-unul din saloanele luminate ca ziua, incorigibilul Péguilin de Lauzun gesticula aprins, maimuţărind trăncăneala şarlatanilor de bâlci:

— Bucuraţi-vă, doamnelor şi domnilor! Aţi asistat la spectacolul cel mai *senzaţionant*, cel mai *primordial* care s-a văzut vreodată pe acest pământ, anume domnul marchiz du Plessis-Bellière în numărul lui special de mare îmblânzitor! Aţi fremătat, domnilor, aţi tremurat, doamnelor! Mai ales dumneavoastră, gingaşe doamne, aţi-fi vrut să fiţi nişte dulci lupoaice, ca să aveţi ocazia de a vă supune şi gudura sub o aseme-

nea mână, o mână de fier, dar atât de neasemuit de frumoasă! Acum fiarele sunt potolite, zeii sunt mulţumiţi şi n-a mai rămas nimic din cerbul care azi-dimineaţă se fâţâia voios prin pădurea lui, neştiind ce-l paşte! Veniţi, doamnelor şi domnilor, dansul vă aşteaptă!...

Capitolul V

Totuşi nimeni nu putu dansa, pentru simplul motiv că orchestra regelui, cu cele douăzeci şi patru de viori, încă nu reuşise să sosească de la Saint-Germain. Dar, în schimb, în jurul marelui salon de la parter, o întreagă armată de trompeţi suna asurzitor din alămuri, ceea ce, după principiile timpului, avea darul de a stimula pofta de mâncare, ca şi cum ziua petrecută în goana cailor prin pădure nu le-ar fi dat vânătorilor o foame de lup. Pe sunetele trompetelor îşi făcură apariţia valeţii care porniră să defileze, purtând nenumărate castroane de argint fin umplute cu dulciuri, cu prăjituri aromate şi cu fructe alese. Pe patru mese imense aşternute cu feţe de masă pline de dantele se aşezară farfurii pline cu tot felul de bunătăţi şi platouri acoperite cu capace de argint de sub care ieşeau aromele cele mai îmbietoare. Prepeliţe în aspic, fazani fierţi în sosuri cu mirodenii fine şi cu verdeţuri anumite, frigărui de căprioară, porumbei fripţi şi castroane cu orez cu şuncă. În mijlocul fiecărei mese se afla câte un platou uriaş plin-vârf cu fructe de toamnă, iar pe margine farfurii cu smochine şi cu felii de pepene galben.

Angelica, pofticioasă de felul ei şi foarte pricepută la mâncărurile fine, reuşi să numere nu mai puţin de opt feluri de aperitive aşezate între fripturi şi castroanele de salată. Rămase în admiraţie în faţa lenjeriei de masă din cele mai fine ţesături şi mirosind a parfumuri scumpe şi avu o senzaţie plăcută de confort şi de belşug rafinat la vederea şervetelor îndoite în chipurile cele mai savante. Nu era vorba, la urma-urmei, decât de o simplă gustare!

Regele se aşezase la o masă numai cu regina, cu *Madame* şi cu *Monsieur*. Prinţul de Condé ţinuse cu tot dinadinsul să servească masa regelui, cu şervetul pe umăr, ceea ce-l supăra amarnic pe domnul de Bouillon, marele şambelan, căruia îi revenea această onoare, dar care se abţinu să-şi spună deschis părerea, dată fiind spiţa străveche de nobleţe a prinţului.

În afara acestui neînsemnat incident, toate erau în regulă şi toţi mesenii înfulecau cu poftă, lingându-şi buzele. Capacele de argint aurit

ridicate de pe platouri dădură la iveală hălci de mistreţ gătite într-un sos verde de trufe care împrăştia o mireasmă ameţitoare, cocoşi sălbatici gătiţi cu un meşteşug anume şi rămaşi cu toate penele pe ei, iepuri împănaţi cu izmă şi atâtea feluri de supă încât nimeni nu era în stare să mănânce din toate. Mai ales că cei mai mulţi dintre meseni le preferau vinurile servite călduţe, după o metodă străveche, dar cât se poate de bună: în ulcioare mari cu vin se aruncau bucăţi de fier înroşit, ceea ce sporea neasemuit parfumul şi puterea minunatelor licori.

Angelica se desfătă cu o prepeliţă friptă şi cu nişte salată pe care marchizul de La Vallière i-o oferea plin de curtenie şi cu o vizibilă dorinţă de a se face util. Se mărgini la un singur pahar de vin de căpşune, deşi marchizul insista să bea lichior de trandafiri, care, spunea el, e inegalabil în a da unei doamne buna dispoziţie cuvenită în asemenea împrejurări. Ba un paj chiar aduse, la porunca marchizului, două pahare şi marchizul insistă, glumeţ, dar Angelica evită băutura amăgitoare.

Îşi potolise curiozitatea şi foamea şi îşi adusese aminte dintr-o dată de biata domnişoară de Parajon, rămasă pe piatra aceea din curtea palatului, în ceaţa îngheţată a serii. Să şterpelească de la masa regelui câteva bucăţele gustoase era ceva de neînchipuit pentru oricare din invitaţi, dar Angelica făcu asta cu atâta dexteritate încât nimeni nu băgă de seamă nimic. Pitind grijulie în pliurile largi ale rochiei un cozonac cu migdale şi două pere mari şi zemoase, se îndreptă spre uşa imensului salon, cu gând de a ieşi s-o caute pe bătrâna preţioasă. Nu apucă însă să facă decât câţiva paşi în ceaţa de afară, că fu înşfăcată de braţ fără multe fasoane de lacheul Flipot.

— A! făcu ea bucuroasă, fără să dea atenţie familiarismelor lacheului, va să zică aţi reparat trăsura! Ce bine-mi pare!

— Ba pe mă-sa! Ce naiba să mai repari la troşcaleta aia nenorocită? Am stat noi acolo cât am stat, eu şi cu vizitiul, dar când am văzut că se face noapte de-a binelea am zis că n-am omorât-o noi pe alde mama ca să stăm să ne mănânce lupii şi am ieşit la drumul mare. Am avut noroc cu unii care venea-ncoace cu nişte butoaie cu vin şi ne-a luat şi pe noi, că altfel, să ţi-o zic p-a dreaptă, coană marchiză, ne lua mama dracului pe-amândoi!

— Bine-bine... pe domnişoara de Paranjoc ai văzut-o?

— E p-acolo şi coana mare, zise el schiţând un gest nelămurit spre curtea plină de lume, cu întunericul străpuns în toate părţile de făclii şi de felinare. Vorbea adineauri cu o cucoană din Paris, una de venea şi pe la noi, cică dacă nu poa' s-o ia şi pe'mneaei în birjă până acasă, că a rămas pe tălpi taman aici, la mama dracului.

— Uf, mi-ai luat o piatră de pe inimă. Biata Léonide, are să trebuiască să-i cumpăr o trăsură nouă.

Ca să fie mai sigură, îi porunci lui Flipot s-o conducă prin îngrămădeala aceea de trăsuri, de cai și de litiere, până în locul unde spunea că o văzuse pe domnișoara de Parajon. Bătrâna prețioasă încă nu plecase și stătea în continuare de vorbă cu „cucoana din Paris“, care nu era alta decât Françoise Scarron, biata văduvă atât de săracă și de demnă care venea mereu aici ca solicitantă, sperând fără încetare să poată găsi într-o zi la curte o slujbă oricât de modestă, datorită căreia să scape în sfârșit din veșnica ei sărăcie.

Cele două femei tocmai se urcau într-o trăsură publică deja plină-ochi, ocupată mai ales de oameni modești care veniseră la Versailles în calitate de postulanți. Se întorceau acum acasă amărâți de a nu fi făcut nici o ispravă. Își pierduseră ziua degeaba, fuseseră anunțați că regele nu mai primea jalbe în seara asta. Mâine, după liturghie.

Unii dintre nefericiții solicitanți hotărâseră să rămână pe loc, chiar dacă era vorba să doarmă în vreun ungher al curții sau în cel mai fericit caz în vreun grajd, pe un braț de paie. Alții se întorceau la Paris, urmând ca a doua zi de dimineață să ia mica trăsură publică din Bois de Boulogne și, luând-o pe urmă de-a curmezișul pădurii, să ajungă din nou, la fel de dârji, în anticamerele regale, cu jalbele în mână.

Trăsura tocmai se urnea când Angelica ajunse la ușă și cele două prietene n-o văzură. Plecau fericite de ziua petrecută la curte, unde cunoșteau pe toată lumea, deși pe ele nimeni nu le cunoștea. Făceau amândouă parte din acea categorie de albine care se fâțâie tot timpul în jurul urdinișului stupului puterii și-și fac mierea din cel mai mărunt lucru care le ajunge la urechi. Cunoșteau curtea mai bine decât multe femei de neam mare admise în anturajul regelui, știau pe dinafară ceremonialul complicat și prerogativele tuturor, ba chiar și cine de ce favoruri se bucură sau se va bucura în curând, datorită atenției de care a început să se bucure din partea cutărui sau cutărui înalt personaj. Știau bineînțeles de afrontul pe care prințul de Condé i-l adusese domnului de Bouillon luându-i șervetul pentru a-l servi el însuși pe rege și fără îndoială că a doua zi aveau să-l povestească în Paris cu lux de amănunte, mai bine și mai exact decât ar fi putut-o face cei care fuseseră de față. Oare domnul de Bouillon avea să ceară reparații pentru jignirea îndurată, sau nu? Prințul era în dreptul lui să procedeze cum a procedat, în virtutea titlului său și a trecutului său glorios de comandant de oști? Chestiunea avea să fie discutată îndelung și cele două doamne aveau să fie fără îndoială printre

persoanele cele mai competente în analizarea şi disecarea faptelor. Léonide de Parajon avea să dezbată pe larg acest caz spinos, în timp ce Françoise Scarron avea să asculte reflectând, încuviinţând sau nezicând nimic... Angelica îşi promise să le viziteze în cel mai scurt timp. Avea nevoie de sfaturile lor.

Îşi aşeză mai bine mantoul pe umeri, zgribulindu-se de frig, şi dădu micului Flipot cozonacul cu migdale şi cele două pere.

— Al dracului de frumos mai e aici, coană marchiză, şopti puşlamaua, cu ochii scăpărând de entuziasm. Când am venit cu alde ăia cu butoaiele ne-a lăsat la bucătării, că acolo avea ei treabă, la bucătării. Şi ştii matale cum îi zice la bucătărie? Îi zice Gura Regelui, iaca na, taman aşa-i zice, măcar că mai nimerit ar fi fost să-i fi zis gura lui Dumnezeu! Nici în rai nu poa' să fie mai a-ntâia ca acolo, să-i saie ochii cui te minte! E o căldură acolo şi miroase ce n-ai pomenit matale de când eşti pe lume, şi să vezi ce de păsăret pus în frigare, de te ia uite-aşa la lingurică... calci în fulgi şi-n pene pân' la genunchi... Şi toţi bucătarii ăia care trânteşte nişte sosuri de stă mâţa-n coadă, numa' să-i vezi cu dantelele alea la mâneci iac-aşa, şi să mor dacă n-are toţi şi sabie la brâu, plus *pamblécile* alea pe sub burţi, la ce dracu' mai or fi bune şi alea nu ştiu, dar să cad jos dacă nu-ţi ia piuitul, ia hai şi matale să caşti niţeluş ochii, să vezi ce n-ai văzut...

Cum nu avea calitatea de invitată a regelui, Angelica nu avea nici obligaţii, aşa că ar fi dat cu plăcere o fugă să vadă şi ea spectacolul descris cu atâta aprindere de licheaua de Flipot, dar şovăia. Privea de unde se afla spre aripa din dreapta a palatului, unde, la parter erau instalate bucătăriile şi unde se ghicea forfota pitorească în duduitul cuptoarelor şi al plitelor.

— Era şi pipiţa aia de Javotte pe acolo, adăugă Flipot, dar n-a stat mult, avea treabă, se ducea să aranjeze apartamentele matale de sus, cică la etaj, acolo ai să stai.

— Apartamentele mele? întrebă Angelica surprinsă.

Încă nu se gândise în ce condiţii avea să-şi petreacă noaptea aici, prima ei noapte la curte.

— Păi da. Nu ţi-am zis că e sus?

Şi făcu un gest cu braţele, arătând ferestrele luminate de la etaj.

— Mai era şi alde La Violette, tolomacul ăla de valet al lui dom' marchiz, cică el a şi făcut patul lu' jupânu-n odaie. Javotte atunci a zis că să ducă şi ea boarfele matale acolo, măcar că mie-mi pare că mai curând îi ardea ei de dus la odaie doar-doar o lua-o la coţăială alde La Violette, mare şi prost.

Într-o parte a curții izbucni dintr-o dată larmă, plesnituri de bici și răcnete de surugii, care-i siliră să se lipească iute de parapetul de lângă ei. Trecură în goană câteva furgoane și trăsurici ușoare, apoi două calești, toate oprind în fața intrării și lăsând să coboare o mică trupă de bărbați îmbrăcați în negru, care ar fi putut fi luați drept preoți dacă n-ar fi avut peruci pudrate, gulere de dantelă și pantofi cu catarame de argint. Cineva spuse că erau într-adevăr preoți, preoții regelui, care fuseseră trimiși la Saint-Germain fiindcă se știa că regele și toată curtea vor pleca într-acolo și care fuseseră pe urmă chemați înapoi. Regele nu se putea lipsi de ei.

Apoi, din trăsuri coborâră și muzicanții, cu instrumentele lor, iar după ei se dădură jos coriștii, un grup de adolescenți înfofoliți până peste ochi, ca nu cumva să răcească și să-și strice vocile. Îi urma un omuleț grăsuliu și agitat, care dădea întruna porunci:

— Nu deschideți gura până nu ajungeți înăuntru! Dacă-l prind pe vreunul că respiră pe gură îl cotonogesc! Fiți atenți la ce vă spun eu! Nimic nu distruge vocea mai rău decât ceața din văgăuna asta nenorocită!

Angelica îl recunoscu pe domnul Lully[1], capelmaistrul regelui, pe care-l văzuse de mai multe ori la Paris dirijând balete cu o muzică atât de minunată încât toată lumea spunea că asemenea armonii divine nu puteau izvorî dintr-un suflet atât de meschin.

— Flipot, zise Angelica, du-te și caut-o pe Javotte și spune-i să vină-ncoace imediat. Sau mai bine întoarce-te tu, ca să mă duci la camera unde am să dorm la noapte. Singură mi-e frică să nu mă rătăcesc prin tot palatul.

— Păi nu ți-a arătat dom'marchiz care-i odaia?

— Nici nu știu măcar unde e în clipa asta domnul marchiz, răspunse Angelica pe un ton uscat.

— Apăi lasă, că și jupân marchizu-ăsta al nostru, ...-m-aș în înghițitoarea lui de jigodie împu... începu Flipot, care avea idei foarte personale și mai ales de neclintit în privința modului în care soțul stăpânei lui se purta cu ea, dar Angelica îi cârpi la iuțeală o palmă atât de strașnică încât vorba îi rămase în gât.

Apoi Angelica îl înșfăcă repede de beregată cu o mână și cu cealaltă, după un obicei mai vechi, porni să-l scotocească prin buzunare.

[1] **Jean-Baptiste Lully sau Lulli (1632-1687) – compozitor francez de origine italiană (era născut la Florența), și-a petrecut cea mai mare parte a vieții în Franța. Opera sa este absolut remarcabilă (tragedii lirice, muzică de balet), J.-B. Lully fiind considerat fondatorul operei franceze.** (*n. trad.*)

Ţinea mult la Flipot şi l-ar fi făcut cu plăcere pajul ei dacă acesta s-ar fi putut descotorosi de limbajul intorelabil, de nasul care-i curgea mereu şi pe care-l sorbea sonor în cele mai neaşteptate momente şi mai ales de obiceiul de a *recolta* tot ce-i cădea sub ochi. Numai că năravul din fire n-are lecuire, aşa că în buzunarele lui Flipot Angelica dădu peste o tabacheră, un inel de tinichea şi două rânduri de mărgele de sticlă, după care trebuie că plângeau acum cine ştie ce amărâte de fete de pe la bucătării, şi o batistă de dantelă.

— Ai noroc de data asta că nu suntem acasă, să-ţi arăt eu, dar bagă de seamă, că dacă te prind cu ceva de aur sau cu ceasuri pun să te biciuiască până cade carnea de pe tine, să te saturi...

— Ceasuri? Eu, ceasuri? sări Flipot cu o mutră scârbită. Să nu le văz în ochi, coană marchiză! Păi când se holbează la tine ca un ochi şi mai şi pălăvrăgeşte-ntruna, de zici că-i vii... Ptiu! Fie de capul cui ştiu eu, că mie nu-mi trebuie un aşa ceva, mă lipsesc, ducă-se!

Angelica îl lăsă şi se îndreptă spre salonul din care plecase. Animaţia de aici nu mai reuşi să-i alunge grija care i se strecurase în suflet. Din clipă în clipă urma să dea ochi cu Philippe. Nu ştia ce atitudine trebuia să ia. Furie? Indiferenţă? Împăcare?

Rămase în picioare în pragul imensului salon, căutându-l din priviri, dar fără să-l vadă.

O zări la o masă pe doamna de Montausier, însoţită de câteva doamne dintre care o cunoştea pe doamna de Roure, şi merse să se aşeze lângă ele, cu intenţia de a se amesteca în cercul lor. Doamna de Montausier o privi contrariată, apoi se ridică şi îi spuse ritos că nu putea rămâne acolo, fiindcă masa aceea era numai pentru doamnele care aveau dreptul de a se urca în caleaşca reginei şi de a sta la masa ei. Angelica se scuză, se ridică şi plecă. Ar fi vrut să se aşeze la altă masă, dar se temea de alte incidente de acelaşi gen, aşa că se hotărî să plece să-şi caute camera.

La primele etaje nu erau încăperi pentru găzduirea curtenilor. În afară de apartamentele regale, aici se mai aflau doar imense saloane de recepţie care abia erau în curs de amenajare. În schimb, podurile cuprindeau sumedenie de cămăruţe cu pereţii lucraţi grosolan, la repezeală, destinate servitorimii, dar care erau acum râvnite de toţi înalţii seniori care rămâneau peste noapte la Versailles. Era aici o activitate ca de stup intrat în frigurile roitului, fiecare alerga de la o chilie la alta, prin îngrămădeala de cufere de tot felul cărate de lachei, doamnele se enervau din nimic şi ţipau exasperate că nimeni nu le înţelege, cameristele goneau năuce în toate părţile, cu braţele încărcate de rochii, şi fiecare din curteni

căuta cu disperare odăiţa care-i fusese rezervată. Era un adevărat furnicar omenesc, în care cu mare greutate s-ar mai fi putut descurca cineva.

Şi totuşi, doi oameni nu se pierdeau deloc cu firea şi încercau să salveze cât de cât situaţia. Erau doi funcţionari în haine de ceremonie, care umblau cu o listă din uşă în uşă şi scriau cu cretă numele gentilomului căruia îi era destinată odaia respectivă. Grămezi de domni plini de emoţie îi urmau, pândind cu sufletele la gură literele care apăreau încet pe fiecare uşă, după care urmau strigătele de satisfacţie sau cel mai adesea de decepţie.

Angelica se simţi înşfăcată de mână de cineva. Era tot Flipot.

— Pst! Coană marchizo! P-acilea, vino-ncoace, c-am găsit-o!

Şi adăugă pe un ton de dispreţ:

— Să vezi ce amărât de ogeac, să mai zici că-i palatul regelui, vai de cozonacul lui! Că mai acătării stau eu la matale-acasă decât mărimile astea acilea... Rău ai mai ajuns, cucoană!

Tot ce ştia el despre lux şi despre viaţa îmbelşugată se dăduse peste cap. Nu înţelegea în ruptul capului cum se putea ca nişte mari seniori să se bucure la odăile alea nenorocite ca de cine ştie ce palate împărăteşti. Ptiu!

Apăru de undeva şi Javotte, cu obrajii roşii ca focul şi vizibil încurcată.

— Am aici trusa dumneavoastră, doamnă marchiză. N-am lăsat-o o clipă, să ştiţi!

După câţiva paşi Angelica dădu şi peste pricina tulburării bietei Javotte. Pricina nu era alta decât jupân La Violette, primul valet de cameră al marchizului.

Numai numele era gingaş, nume de floare, La Viollete, căci purtătorul lui era un zdrahon gălăgios şi bădăran ca un soldat, dezgheţat ca un parizian, măcar că era de felul lui din Poitou, şi roşcovan ca un englez, în neamul cărora probabil că trebuiau căutaţi strămoşii lui, printre cei care ocupaseră Aquitania cu două-trei sute de ani în urmă. Foarte la largul lui oriunde, în ciuda staturii de hamal, se simţea de minune în livreaua scumpă a casei marchizului, era mlădios, iute în mişcări, îndemânatic, mereu vorbăreţ şi ştiind tot ce se petrecea pe lume.

Dar bunăvoia care i se citea pe chip dispăru dintr-o dată când o văzu în faţa ochilor pe Angelica şi începu să se holbeze la ea cu gura căscată, ca în faţa unei stafii. Să fi fost tot femeia pe care el însuşi o împachetase ca pe un cârnat pregătit pentru afumătoare şi o dăduse în mâna măicuţelor din mănăstirea Augustinilor de la Bellevue?

— Da, eu sunt, ce te holbezi așa la mine, târâtură de slugoi nemernic, otreapă ticăloasă, țipă Angelica, turbată de furie. Piei din ochii mei, lepădătură care erai gata să-ți gâtuiești stăpâna! Marș de-aici!

— Doamna... doamna marchiză, reuși să îngaime La Violette, găsind, în zăpăceala lui, vechiul accent țărănesc de-acasă, nu e vina mea, doamna marchiză, zău că nu-s vinovat... Domnul marchiz, dumnealui mi-a poruncit să vă...

— Piei de-aici, am zis!

Și, cu brațul întins spre el, porni să-l copleșească cu toate ocările pe care le mai ținea minte în dialectul din Poitou. Asta se pare că-l convinse pe deplin pe La Violette, care se mistui pe coridoarele întunecoase, plouat, cu umerii căzuți. Nu făcuse însă decât câțiva pași, că se izbi de marchizul du Plessis, dar își continuă drumul.

— Ce e gălăgia asta? întrebă marchizul. Ce se întâmplă aici?

Numai că Angelica nu-și pierdea cumpătul cu una-cu două.

— Bună seara, Philippe, zise ea.

Marchizul o privi cu ochi ca de orb, goi de orice expresie. Dar deodată fața lui se crispă, ochii i se măriră, cu un aer de uimire, apoi de spaimă și, încet-încet, de disperare.

Angelica nu se aștepta chiar la o asemenea reacție și se întoarse, crezând că uluirea îngrozită a lui Philippe se datora cuiva apărut în spatele ei. Dar nu era nimeni. Numai ușa, pe care unul din domnii cu creta scrisese numele marchizului.

— Uite ce mi-ai făcut! explodă marchizul, izbind furios cu pumnul de câteva ori în ușă... Uite ce mi-ai făcut... Desconsiderare din partea regelui, uitarea, abandonul... *Dizgrația!*

— Ce... ce tot spui acolo? făcu ea uluită, bănuind că vederea ei neașteptată îl făcuse să-și piardă mințile.

— Cum? Nu vezi ce e scris pe ușa asta?

— Sigur că văd... Numele tău. Ce-ar fi trebuit să scrie?

— Da, numele meu! Văd și eu că e numele meu, rânji el exasperat, numele meu și atâtat tot!

— Și ce-ai fi vrut să scrie altceva?

— Ceea ce am văzut mereu de ani de zile scris pe ușa mea în toate castelele unde l-am urmat pe rege și prostia ta... obrăznicia ta... imbecilitatea ta, m-au făcut să pierd azi! *PENTRU... PENTRU*, asta am pierdut, *PENTRU!*

— Pentru? Pentru ce?

— *PENTRU* domnul marchiz du Plessis-Bellière, făcu el cu dinții strânși, palid de furie și de disperare. *PENTRU*, cuvântul care

arată că sunt invitatul special al Majestății Sale, cuvântul cu care regele își arată prietenia și dragostea pentru supușii lui cei mai credincioși, ca și cum el însuși i-ar întâmpina în pragul ușii! Asta am pierdut din cauza ta, cuvântul *PENTRU!* Cuvântul care înseamnă atât de mult pentru mine și pentru oricare om de la curtea Franței!

Și gestul cu care desemna mansarda îngustă fu atât de tragic și de comic în același timp încât Angelica fu gata să izbucnească în râs la vederea lui.

— Mie mi se pare că prea-ți faci sânge rău pentru un nenorocit de *PENTRU,* zise ea ținându-se să nu râdă. Au uitat domnii aceia să-l scrie și gata, nu-ți mai bate capul. Majestatea Sa are și mai departe pentru tine cea mai înaltă stimă. N-ai fost tu desemnat să duci în seara asta sfeșnicul la culcarea regelui?

— Ei bine, nu! scrâșni el în culmea furiei. Asta e cea mai limpede dovadă că am căzut în dizgrație. Acum câteva clipe am fost anunțat că mi s-a retras această înaltă onoare!

Strigătele lui pline de furie atrăseseră mulțime de capete curioase, gentilomii și doamnele din odăile vecine.

— Soția dumneavoastră are dreptate, marchize, interveni ducele de Gramont, vă agitați fără motiv, regele însuși a poruncit să vi se comunice că vi s-a retras onoarea de a purta sfeșnicul în seara asta, dar numai pentru a oferi o compensație bietului duce de Bouillon, care a rămas nemângâiat din cauză că prințul de Condé i-a smuls șervetul și l-a servit el însuși pe rege la masă în locul lui. Merita o compensație, bietul duce! Vă închipuiți ce era-n sufletul lui!

— Dar unde e *PENTRU?* De ce e scris fără *PENTRU?* răcni ca un scos din minți Philippe du Plessis, izbind cu disperare în ușă. Numai din cauza târfei ăsteia nenorocite mi-am pierdut favorurile regelui!

— Și ce vină am eu, bou încălțat ce ești, că ai rămas fără nenorocitul ăla al tău de *PENTRU?* zbieră dintr-o dată și Angelica, apucată de nădăi.

— L-ai supărat pe rege venind târziu la recepțiile la care ai fost invitată, sau n-ai venit deloc! mugi Philippe.

— Cuuum? Mai îndrăznești să vorbești? urlă Angelica, sufocată de indignare. Tocmai tu, scârnăvie, care... Toate trăsurile mele, caii duși din grajd... Porcule!...

— Gata! scrâșni Philippe. Ai tăcut?

Ridică mâna și-i trăsni o palmă cu atâta sete peste față încât Angelica își simți capul explodând în țăndări și flăcările lumânărilor se transformară pentru câteva clipe în roiuri nesfârșite de fluturi care dan-

sau grațios în toate părțile. Își duse năucă mâna la obraz, pipăindu-și maxilarul cu mișcări dezordonate.

— Ei, gata, gata, marchize, sări ducele de Gramont, nu fi brutal!

Angelica nu mai simțise niciodată o asemenea umilință. Pălmuită! De față cu slugile, ca să nu mai vorbim de curteni, în cursul unei scene conjugale din cele mai sordide!

Împurpurată de rușine și de furie, îi chemă pe Javotte și pe Flipot, care ieșiră pe urmele ei din încăpere, cu bagajele în brațe.

— Da, uite în sfârșit o idee bună, rânji cu răutate Philippe, du-te și culcă-te unde vrei! Și cu cine vrei, putoarea dracului!

— Marchize! Marchize! Nu fiți grosolan! interveni din nou, cu o voce mustrătoare, ducele de Gramont.

— Monseniore, cred că știți și dumneavoastră zicala, „ultimul calic e rege în bordeiul lui", răspunse Philippe, abia stăpânindu-se să nu-l înșface de beregată, după care intră în iatac trântind din răsputeri ușa în nasul curioșilor adunați pe coridor.

Angelica își croi drum prin mulțimea aceasta și se îndepărtă, însoțită de comentariile pline de milă ipocrită și întovărășite de surâsuri ironice. Nu merse mult și pe o ușă ieși un braț care o apucă cu blândețe.

— Scumpă doamnă, zise marchizul de La Vallière, nu se află în tot palatul măcar o femeie care să nu-și dorească să fi primit din partea soțului ei autorizația pe care v-a acordat-o dumneavoastră marchizul du Plessis. Nu credeți că cel mai nimerit lucru ar fi să urmați întocmai cuvintele acestui bădărănos personaj și să acceptați ospitalitatea mea?

Angelica se smulse grăbită și nervoasă.

— Vă rog, domnule...

Voia să fugă cât mai repede de acolo. Cobora scara de marmură și lacrimi de ciudă i se scurgeau pe obraji, ca niște perle strălucitoare.

„E un prost, un dobitoc, un suflet meschin sub aere de mare senior...: Un prost, un prost, un prost!..."

Un prost, da, dar un prost periculos, mai ales că ea însăși făurise lanțurile care o țineau acum legată de el și îi dăduse drepturi redutabile, drepturile unui soț asupra soției lui. Înverșunat în setea lui de răzbunare împotriva ei, cu siguranță că n-avea s-o ierte câtuși de puțin. Nu putea găsi la el milă sau înțelegere. Se temea de tenacitatea lui fățarnică și de plăcerea cu care avea să se lupte ca s-o îngenuncheze, s-o umilească la nesfârșit. Nu-i știa decât un punct slab în această armură a dârzeniei și a încăpățânării lui: sentimentul extraordinar de puternic pe care-l purta regelui, nici teamă, nici dragoste, ci credință absolută, un devotament care trecea peste orice închipuire. Aici trebuia să-l atace, acesta era singurul

sentiment în care Philippe du Plessis-Bellière putea fi atins. Angelica se gândi că trebuia să-şi facă din rege un aliat şi să obţină de la el o slujbă permanentă la curte, care să-l facă pe Philippe să se încline în faţa obligaţiilor ei, să-l pună puţin câte puţin în alternativa de a displăcea regelui sau de a renunţa la a-şi mai persecuta soţia. Şi unde era fericirea în toate astea? Acea fericire la care, în ciuda tuturor vicisitudinilor, Angelica visase timidă într-o seară, în tăcerea pădurii de la Nieul, când luna se ridica rotundă deasupra turnurilor albe ale castelului stil Renaştere, în noaptea nunţii ei... Amară noapte! Amară dezamăgire! Amare amintiri! Lângă Philippe totul eşuase...

Avu atunci o clipă de îndoială asupra frumuseţii ei şi a farmecelor pe care ştiuse dintotdeauna că le are. O femeie care nu se simte iubită nu poate iubi. Putea urma lupta în care intrase? Îşi cunoştea cât se poate de bine propriile ei slăbiciuni. În ambiţia ei nemăsurată, în dorinţa sălbatică de a triumfa asupra oricui i se împotrivea, îl constrânsese, strivindu-l, punându-l să aleagă între a se însura cu ea şi a arunca numele lui şi pe al familiei lui în mocirlă, stârnind mânia cumplită a regelui. El preferase să se însoare cu ea, dar nu-i iertase asta şi n-avea să i-o ierte niciodată. Angelica fusese cea care greşise şi greşeala ei pângărise izvorul curat din care s-ar fi putut adăpa acum amândoi, mâna pe care i-ar fi putut-o întinde îl umplea de silă şi de dezgust.

Şi Angelica îşi privi mâinile albe, deschizându-şi-le în faţa ochilor şi simţindu-se copleşită de descurajare şi tristeţe.

— Ce pată vrei să ştergi de pe ele, o, fermecătoare lady Macbeth? răsună lângă ea vocea marchizului de Lauzun.

Angelica tresări. Marchizul continuă, aplecându-se şi prefăcându-se a căuta ceva pe jos.

— Unde e sângele vărsat prin crima dumneavoastră? Oh, dar ai mâinile îngheţate, preafrumoasă doamnă. Ce făceai aici, pe scara asta, în curent?

— Nu... nu ştiu...

— Ai rămas singură?... Cu aşa nişte ochi minunaţi? De neiertat la adresa domnilor de la această curte nevolnică! Vino la mine.

Un grup de femei îi întâmpină cu exclamaţii. Printre ele se afla şi doamna de Montespan.

— Domnule de Lauzun, vă căutam. Fie-vă milă de noi!

— Iată o milă care nu e deloc greu de stârnit în inima mea. Cu ce v-o pot demonstra, doamnelor?

— Găzduiţi-ne! Se spune că regele a poruncit să vi se construiască o casă numai pentru dumneavoastră, în sat. Aici nu găsim nici măcar o palmă de loc în anticamera reginei.

— Dar nu sunteţi din suita de onoare a reginei, şi dumneavoastră şi doamna de Roure şi doamna d'Artigny?

— Ba da, dar încăperea noastră obişnuită e vraişte, din cauza pictorilor! Nu se poate sta acolo, se spune că-i vor picta pe Jupiter şi pe Mercur pe tavan... Şi până atunci, zeii aceştia doi ne împiedică să dormim acolo...

— E-n regulă, doamnelor, nu fiţi aşa alarmate, vă conduc pe toate la casa despre care vorbeaţi.

Ieşiră. Afară, ceaţa devenea din ce în ce mai densă, aducând cu ea miresmele pădurii din apropiere.

Lauzun chemă un lacheu cu un felinar şi conduse grupul de doamne spre poalele colinei.

— Aici e, am ajuns, făcu el arătând spre o grămadă de pietre.

— Aici? Adică cum?! făcură doamnele, năucite.

— Asta-i casa mea. E adevărat că regele a poruncit să se construiască o casă pentru mine, dar vedeţi bine că abia s-a pus temelia. Dacă vă place bine, dacă nu, nimeni nu vă sileşte...

— Faceţi nişte glume îngrozitoare, domnule, şuieră furioasă Athénad's de Montespan. Să ne faceţi să îngheţăm pe frigul ăsta umed, să orbecăim prin toate coclaurile...

— Fiţi atente să nu daţi în vreo groapă, doamnelor, s-a săpat mult prin locurile astea şi aş fi dezolat...

Doamna de Montespan plecă furioasă, se împiedică de câteva ori şi nu merse mult şi-şi răsuci glezna. Turbată de furie, izbucni în ocări care se puteau auzi până la castel şi de la care ar fi avut destule de învăţat şi soldaţii din gardă.

Lauzun încă mai râdea când marchizul de La Vallière trecu grăbit, strigându-i că era în întârziere la culcarea regelui. Regele urma deci să meargă în camera sa şi gentilomii trebuiau să fie prezenţi la această ceremonie, în cursul căreia primul valet avea să înmâneze cămaşa suveranului marelui şambelan, care urma să i-o înmâneze Majestăţii Sale. Aşa că marchizul de Lauzun le părăsi fără multe formalităţi pe doamnele care-i ceruseră atât de imprudent găzduire, nu înainte de a le asigura că le va adăposti în camera lui de la castel, „sus, la cucurigu", şi se îndepărtă grăbit.

Cele patru femei, urmate de Javotte, se întoarseră deci în mansardele strâmte, unde înghesuiala era atât de mare încât, după cum spunea doamna de Montespan, te mirai că nu pârâie pereţii. Aici, după multe căutări încoace şi încolo, reuşiră în sfârşit să dea peste inscripţia aşternută cu toate onorurile pe lemnul uşii:

„PENTRU marchizul Péguilin de Lauzun."

— Fericit trebuie să mai fie Péguilin! oftă cu tristeţe Athénad's de Montespan. Nu e prostie pe faţa pământului să n-o fi făcut, dar cu toate astea regele ţine la-el neînchipuit de mult. Şi totuşi e un ins de o talie destul de neînsemnată şi cu o figură destul de comună.

— Da, dar compensează defectele astea prin două calităţi aparte, zise doamna de Roure. Are mult spirit şi un nu ştiu ce care face ca o femeie care l-a cunoscut să nu-l părăsească din proprie iniţiativă de dragul altuia.

Fără îndoială că aceasta era şi părerea doamnei de Roquelaure, pe care o găsiră în camera marchizului într-o ţinută cât se poate de lipsită de ceremonie. Camerista tocmai o îmbrăcase în cămaşa de noapte dintr-un linon nespus de subţire şi brodată cu dantele atât de rare încât lăsau cu multă generozitate vederii tot ceea ce numita doamnă avea mai plăcut şi mai provocator. La vederea nou-venitelor fu o clipă descumpănită, dar îşi reveni îndată şi răspunse plină de graţie că, din moment ce însuşi marchizul de Lauzun le trimisese să se adăpostească în odăiţa lui, ea nu avea nici un motiv să-i ia asta în nume de rău. Fiindcă, adăugă ea plină de amabilitate, nici nu era altă soluţie decât să se ajute unii pe alţii într-o asemenea împrejurare excepţională cum era popasul acesta la Versailles al întregii curţi.

Cât despre doamna de Roure, aceasta era de-a dreptul fericită de întâmplare, fiindcă de mult avea bănuiala că doamna de Roquelaure era amanta marchizului Lauzun, dar acum avea şi dovada clară.

Camera era mică, doar lucarna care dădea spre pădure era cât toate zilele, probabil din spirit compensatoriu. În schimb, patul cu perdele pe care valeţii marchizului îl isprăveau de aranjat era imens şi ocupa aproape tot spaţiul. Când toate doamnele fură înăuntru, aproape că nu mai aveau loc să se întoarcă. Din fericire, era măcar cald, iar flăcările jucau voios în micul şemineu, înveselind şi însufleţind atmosfera şi dând interiorului un aer de tihnă şi de siguranţă.

— Uite-aşa, făcu doamna de Montespan scoţându-şi pantofii plini de noroi, să ne descotorosim puţin de glumele nesărate ale afurisitului ăstuia de Péguilin.

Îşi scoase şi ciorapii uzi leoarcă şi înnoroiaţi şi ei, iar celelalte doamne găsiră că era un lucru înţelept, aşa că-i urmară pilda. Se aşezară toate în faţa focului, întinzând spre flăcări picioarele rebegite de frig şi găsind că în a locui la curte erau, fără îndoială, multe plăceri, dar şi bătăi de cap cu nemiluita.

— Ce-ar fi să mâncăm nişte pişcoturi bine coapte? spuse dintr-o

dată Athénad's. Sau niște gogoși?

Servitoarea fu trimisă îndată la bucătărie, de unde se întoarse cu un ucenic bucătar cu o bonetă albă, care ducea un coș cu cocă și o furculiță lungă cu doi dinți. Îi făcură loc lângă cămin și flăcăul, mândru să arate că e meseriaș cu adevărat, se puse cu nădejde pe treabă. Doamna d'Artigny, doritoare să găsească ceva care să le mai umple timpul, scoase un petic de pluș pe care întinse la iuțeală cărțile de joc, începând apoi să le amestece cu mișcări îndemânatice.

— Jucați? o întrebă ea pe doamna de Roure.

— Oh, cu cea mai mare plăcere!

— Dumneata, Athénad's?

— Spun drept că n-am un gologan. Tot ce aveam am pierdut la joc aseară la doamna de Créqui.

Angelica refuză. Voia să profite de împrejurare și să stea de vorbă cu doamna de Montespan. Doamna d'Artigny insista. Partida nu putea porni decât cu patru jucători. Până la urmă, în lipsă de altceva mai bun, cooptă pe unul din valeți și pe ucenicul de bucătar, care trebuia și să joace și să fie atent la delicatesele lui.

— Nu prea știm să jucăm cărți, doamnă, zise flăcăul, intimidat.

— Atunci facem o basetă, că de-asta precis că știi, zise contesa scoțând un cornet și o pereche de zaruri.

— Păi să vedeți, doamnă contesă, că nici eu n-am parale de jucat, se împotrivi mai departe bietul băiat, care ar fi dat orice, numai să se vadă cât mai departe de aceste doamne capricioase, de la care cine știe ce buclucuri i se mai puteau trage.

Dar doamna d'Artigny îi aruncă o pungă, pe care urma s-o împartă cu Athénad's de Montespan.

— Aveți acolo suficient pentru început. Și nu-i nici o nevoie, băiete, să-ți rânjești gura până la urechi, fiindcă din câteva lovituri ai să rămâi lefter, îți spun eu. Cine joacă cu mine n-are nici o șansă.

Și jocul de zaruri începu. Ucenicul bucătar învârtea cu o mână cornetul de zaruri, iar cu cealaltă furculița cea lungă, arătând că se pricepea bine la amândouă.

Apăru și ducele de Lauzun, întovărășit de un gentilom prietenos, care luă cu bucurie locul valetului. Péguilin și doamna de Roquelaure merseră să se culce în patul larg, cu baldachin, fără să se sinchisească de musafire, care, la rândul lor, se făcură a nu băga de seamă neînsemnatul amănunt că doamna de Roquelaure care era, firește, soția domnului de Roquelaure, dormea în același pat cu ducele de Lauzun, care nu era încă soțul nimănui, și asta sub ochii unui mic grup de doamne foarte

onorabile, care urmau să înnopteze şi ele în aceeaşi încăpere. Oricum, indiferent de ce se putea scorni ulterior pe seama acestei întâmplări, vorba e că Lauzun, ca gazdă, trase frumuşel perdelele baldachinului şi nimeni nu se mai ocupă de aci înainte nici de el şi nici de doamna de Roquelaure.

Angelica apuca atentă cu vârful degetelor pişcoturi fierbinţi şi le ronţăia căzută pe gânduri. În faţa ochilor îi apărea mereu chipul lui Philippe. Cum să facă să-l învingă, să-l reducă la tăcere, sau cel puţin să se poată feri de răzbunările lui şi să nu-i îngăduie să-i distrugă situaţia cu atâta greutate câştigată?

Îşi aduse aminte de sfaturile primite cândva de la filozoful verminei umane, cumplitul Bucă-de-Lemn, care trona în jeţul lui de rege al cerşetorilor:

— Să nu care cumva să te laşi să pună stăpânire pe tine nemernicul de Calambredaine, altfel ai să mori... Şi încă de moartea a mai cumplită, bagă de seamă...

Dar ce comparaţie putea exista între grosolanul Calambredaine şi rafinatul marchiz du Plessis? Angelica ajunsese să se gândească dacă nu cumva acesta din urmă era cel mai redutabil. Fiindcă putea veni o zi când micile lui şicane stupide, cum fusese cea cu trăsurile şi cu caii făcuţi dispăruţi, să lase loc unor manevre incomparabil mai primejdioase. În asemenea lucruri Philippe era expert. Putea s-o lovească primejduindu-i băieţii. Sau libertatea. Dacă se apuca să-i tortureze pe Florimond şi pe Cantor, cum se întâmplase deja o dată, cum putea ea să-l împiedice? Din fericire, cei doi copii erau la adăpost sigur, la Monteloup, unde creşteau zdraveni alergând prin câmpii şi prin desişul pădurilor cu băieţii de ţăran de o vârstă cu ei, aşa că deocamdată Angelica nu-şi făcea griji prea mari în privinţa lor. Poate că toate astea nu erau, la urma-urmei, decât închipuiri ale minţii ei înfierbântate. Mai ales acum, când petrecea prima ei noapte la curte.

Focul se încinsese între timp şi începuse să dogorească, aşa că îi porunci Javottei să-i dea trusa şi scoase două paravane micuţe de pergament, cu ornamente lucrate fin în culori gingaşe. Oferi unul din ele doamnei de Montespan. Frumoasa femeie rămase în admiraţie în faţa superbului cufăraş de piele roşie, căptuşit cu damasc alb şi încrustat cu aur. Înăuntru, în culcuşuri separate prin pereţii îmbrăcaţi în acelaşi damasc, se aflau un sfeşnic de fildeş, un săculeţ de mătase neagră cu zece lumânări de ceară din cea mai fină, o trusă de ace, două mici oglinjoare rotunde şi o alta, mai mare, de formă ovală, toate în rame scumpe împodobite cu perle, două bonete de dantelă şi o cămaşă de noapte dintr-o

ţesătură de o fineţe desăvârşită şi două etuiuri de aur, unul cuprinzând trei piepteni, iar celălalt câteva perii.

Cel puţin acestea din urmă erau capodopere lucrate de maeştri miniaturişti din carapace de broască ţestoasă şi acoperite discret cu arabescuri fine de aur.

— Le-am comandant din carapace de broaşte ţestoase, exotice, lămuri Angelica, nu-mi plac obiectele din corn de bou sau de cerb, sunt prea grosolane. Cele din copită de măgar nici nu mai vorbesc!

— Observ! suspină marchiza de Montespan, cu o tristeţe nu lipsită de oarecare invidie. Ah, ce n-aş da să am şi eu nişte flecuşteţe din astea atât de frumoase! Şi când mă gândesc că era cât pe-aci să-mi amanetez ultimele bijuterii ca să-mi achit datoriile de la joc! Dar n-am făcut-o. Altminteri cum aş mai fi putut apărea în seara asta la Versailles? Sunt datoare domnului de Ventadour o mie de pistoli, dar are să mai aştepte. E un om delicat.

— Dar n-aţi fost numită în suita de onoare a reginei? Slujba asta ar trebui să vă aducă anumite avantaje.

— Aşi! O porcărie şi atâta tot! Am fost nevoită să cheltuiesc de două ori mai mult pe toalete ca înainte. Numai pentru baletul din urmă de la Saint-Germain, cel cu Orfeu, compus de domnul Lully, a trebuit să fac praf două mii de livre. E drept că a fost ceva încântător, mai ales travestiul meu. Eram nimfă şi purtam tot soiul de farafastâcuri care imitau ierburile din jurul unui izvor. Regele era Orfeu, bineînţeles. A deschis dansul cu mine. Benserade[1] a scris pe larg asta în cronica lui şi poetul Loret la fel. Dar atât. Aşa că vezi ce avantaje îmi aduce slujba de doamnă de onoare a reginei.

— Se aud multe despre atenţia pe care v-o acordă regele, mai zise Angelica.

Doamna de Montespan îi inspira un sentiment mai curând de simpatie. Admira la ea nu atât frumuseţea, asemănătoare cu a ei însăşi, amândouă fiind de fel din Poitou, cât un anumit fel de îndrăzneală în purtări şi în cuvinte. Lângă Athénad's, Angelica, deşi înzestrată cu mai multă prezenţă de spirit, se simţea în inferioritate şi prefera să tacă. Îşi dădea seama că seducţia tinerei marchize venea în mare măsură din harul de a vorbi neasemuit de frumos şi de atrăgător. Ideile cele mai bizare şi mai contradictorii căpătau surprinzătoarea haină a unei elocinţe încântătoare, astfel încât nu mai şocau pe nimeni. Acest gen de elo-

[1] **Isaac de Benserade (1613-1691) – poet şi dramaturg care s-a bucurat de o mare celebritate în timpul vieţii, fiind apoi în scurt timp uitat. A transpus în** rondouri *Metamorfozele* lui Ovidiu. (*n. trad.*)

cvenţă, în care se amestecau naturaleţea şi graţia, făcând admisibile sau chiar admirabile idei altminteri cinice, era un vechi talent de familie. Chiar i se şi spunea *graiul Mortemart.*

Cele două surori ale doamnei de Montespan, doamna de Thianges şi Marie-Medeleine, fermecătoarea stareţă de la Fontevrault, ca şi fratele lor, ducele de Vivonne, erau fiecare din ei înzestraţi din plin cu darul acesta care nu fusese hărăzit oricui. Toată lumea se temea de ascuţişul vorbelor lor, deşi altminteri era o adevărată desfătare să-i asculţi când nu forfecau pe nimeni sau când, şi mai bine, forfecau pe altcineva.

De altfel, familia de Mortemart de Rochechouart era o familie dintre cele mai de vază. Angelica de Sancé cunoştea, aşa cum se şi cuvenea, stirpele provinciei ei naturale, Poitou, şi era cât se poate de impresionată de măreţia faptelor pe care şi le amintea în legătură cu această casă strălucită din ţinut. Cândva, regele Eduard al Angliei căsătorise o fiică de-a sa cu un senior de Mortemart. Ca să nu mai vorbim de faptul că actualul duce de Vivonne avusese drept naşi pe rege şi pe regina-mamă.

În ochii de un albastru tulburător ai doamnei de Montespan aproape că se putea citi deviza de o insolenţă temerară a familiei:

Când marea încă nu era pe lume
Rochechouart purta cu fală al său nume.

Asta n-o împiedicase pe Athénad's să vină la Paris săracă lipită, fără altă avere decât o trăsură veche şi hodorogită, şi să se zbată, de când se măritase, în cumplite lipsuri materiale. Tânăra femeie, mai mândră şi mai sensibilă decât s-ar fi părut, suferea îngrozitor, dar nu-i plăcea să se plângă. Angelica cunoştea mai bine decât oricine umilitoarele greutăţi cu care se lupta fără contenire. De când ştia cum merg treburile în casa de Montespan, avusese în mai multe rânduri ocazia să potolească în ultimul moment furia creditorilor exasperaţi, avansând sume pe care era de crezut că n-avea să-le mai vadă înapoi niciodată şi pentru care Athénaïs nici măcar nu se gândea să-i mulţumească. Ceea ce n-o împiedica pe Angelica să simtă o adevărată plăcere obligând în felul acesta familia de Montespan. Câteodată se întreba dacă era firească această prietenie într-un singur sens, spunându-şi că Athénad's era, la urma- urmei, destul de puţin simpatică şi că cel mai elementar simţ de prudenţă îi dicta să păstreze o anumită distanţă de acest personaj incomod şi imprevizibil. Dar o atrăgea vitalitatea tinerei femei. Angelica

avusese întotdeauna un fler foarte sigur în privința celor făcuți să reușească, iar Athénad's era printre aceștia. Ambiția ei era năvalnică și clocotitoare ca apele mării pomenite în deviza familiei de Rochechouart. Era mai bine s-o urmezi și să te lași purtat de vâltoarea asta decât să încerci să i te împotrivești.

Cât despre Athénad's de Montespan, aceasta găsea că e comod și plăcut să numere printre cei din jurul ei o prietenă atât de generoasă, cu o avere solidă, chiar dacă și-o datora afacerilor. Numele marchizei du Plessis-Bellière, născută de Sancé de Monteloup, nu prezenta nici un risc sub aspectul convenabilității, a avea relații de prietenie cu purtătoarea unor asemenea nume nu însemna o atingere a demnității. Nici măcar frumusețea tulburătoare a Angelicăi n-o punea în umbră pe a ei.

La aluzia Angelicăi asupra favorurilor regelui, chipul doamnei de Montespan, înnegurat în sera asta, păru a se destinde.

— Regina se află la sfârșitul unei sarcini, domnișoara de La Vallière la începutul alteia, așa că momentul pare prielnic pentru a atrage atenția regelui, răspunse ea cu surâsul ei strălucitor, nu lipsit de o imperceptibilă doză de maliție. Oh, draga mea, la ce gânduri mă împingi! Dacă regele ar vrea să mă facă metresa lui, asta ar fi pentru mine prea puțin o cinste, ci mai curând motiv de amărăciune și de rușine. N-aș mai putea ridica vreodată ochii spre regină, care e o femeie cu un suflet atât de minunat!

Angelica avu oarecare rezerve față de aceste proteste pline de virtute, dar hotărî să și le păstreze pentru ea. Athénad's avea anumite trăsături de caracter care o nedumereau, niciodată nu putea fi sigură dacă vorbea cu ipocrizie bine ascunsă sau cu o sinceritate adevărată. Dacă n-ar fi fost pioșenia ei adâncă, Athénad's i-ar fi părut fără îndoială o fățarnică, dar frivola doamnă de Montespan nu lipsea de la nici o liturghie, de la nici o slujbă, iar regina repeta cui voia s-o asculte că era fericită să aibă în sfârșit în preajmă o doamnă atât de plină de cucernicie.

— Îți mai amintești, zise Angelica râzând, de vizita pe care am făcut-o amândouă, cu Françoise Scarron, la ghicitoarea aceea, Mauvoisin? Deja erai gata, din cât mi s-a părut mie atunci, s-o întrebi dacă vei reuși să stârnești pasiunea regelui...

— Prostii! făcu marchiza de Montespan cu un gest de dispreț la adresa propriilor ei capricii. Nici măcar nu intrasem în suita reginei și căutam mijloacele de a-mi croi un drum la curte. Femeia aceea nu ne-a spus decât aiureli...

— Că toate trei vom fi iubitele regelui!

— Chiar şi Françoise!

— A, scuză-mă, Mauvoisin ne-a spus atunci că soarta bietei Françoise are să fie mai fericită decât a noastră, că ea are să fie soţia regelui, nu metresă ca noi!

Şi izbucniră amândouă într-un râs cu hohote.

— Françoise Scarron... regina Franţei! Poftim!

În timpul acesta jocul de zaruri continua cu aprindere. Nimeni nu lua în seamă vorbăria lor, jucătorii erau adânciţi în meandrele pe care norocul le urma după obiceiul lui. Zarurile zornăiau amestecate în cornet şi scuzii sunau dulce când alunecau în pungile câştigătorilor, într-o încleştare atât de dârză şi de pătimaşă încât ucenicul bucătar uită de furculiţa lui şi lăsă un rând de pişcoturi să se ardă.

Angelica luă o buturgă şi o aruncă în foc.

— Am zărit-o şi în seara asta pe biata Françoise, dar n-am apucat să stau de vorbă cu ea. Pleca de la Versailles fără să fi reuşit nici de data asta, sărmana de ea! Nici acum n-a putut să-i înmâneze regelui jalba aceea cu care se chinuie de ani de zile. Mi-e milă de ea!

— Cred că Françoise cam exagerează cu cererea aceea. Peste tot te încurci numai de ea. Marţi era la Saint-Germain şi regele i-a întors spatele de-a binelea. L-am auzit cu urechile mele cum îi spunea ducelui de Saint-Aignan: „A început să plouă cu jalbe de-ale doamnei Scarron. N-are de gând să mă lase o dată în pace?"

— Oh, sărmana de ea, zise Angelica înduioşată, măcar bine că n-a auzit cuvintele astea!

— Fii fără grijă, chiar dacă ar fi auzit, tot nu s-ar fi dat bătută. O cunosc bine pe Françoise, nu e lucru pe lume care s-o facă să renunţe dacă şi-a pus ceva în cap. De doi ani de zile nu-l lasă o clipă pe rege nici să răsufle. Şi ştii ce-are să iasă de aici? Are să vină şi mai des, atâta tot. Are să se ia la întrecere cu personajele de pe tapiseriile de pe pereţi, la Saint-Germain, la Versailles sau Fontainebleau.

— E şi ăsta un mod de a te face remarcată. Iar Françoise are ochi frumoşi, un ten seducător şi aspectul cel mai încântător.

— Este totuşi puţin prea brună, nu ţi se pare? Asta nu înseamnă că nu-i recunosc calităţile, nici vorbă! Ar fi meritat să obţină o mică slujbă, ceva care să o ajute cât de cât să trăiască decent. Rar întâlneşti o femeie cu o asemenea educaţie aleasă şi gata totuşi la orice.

„Da, gata la orice, aşa cum numai mizeria te învaţă să fii", îşi zise cu tristeţe Angelica.

Athénaïs de Montespan vorbise însă prea mult despre Françoise Scarron, născută d'Aubigné, vechea ei colegă de pension, iar resursele ei

de a discuta despre altcineva decât de strălucitoarea ei persoană erau limitate.

— Dacă ai şti ce nefericită sunt! oftă ea pe neaşteptate. Închipuieşte-ţi, draga mea, că datorez nu mai puţin de o mie opt sute de livre meşterului caretaş, care e totodată şi şelar şi care mi-a lucrat şi harnaşamentul acela superb pe care l-ai văzut azi. Nu ştiu dacă ai remarcat ce piele excepţională a pus, o minunăţie! Am poruncit să mi-o aurească în aşa fel încât cine o vede să creadă că e brodată. Un adevărat artist, a reuşit ceva cum nici nu mi-am închipuit!

— O mie opt sute de livre...

— Şi totuşi, la urma-urmei, nu e cine ştie ce! Şi mă doare exact în cot de văicărelile lui jupân Gaubert caretaşul, aşa că am să-l rog să fie drăguţ să aştepte şi el în rând cu confraţii lui, meşterul croitor, brodeza şi giuvaergiul. Numai că insuportabilul de bărbatu-meu, afurisitul de Pardaillan, s-a amestecat unde nu-l priveşte şi i-a dat garanţie o pereche de cercei cu câte trei braţe, împodobite fiecare cu câte un diamant superb, la care ţin mai mult decât îţi poţi închipui. Dacă mâine nu plătesc, s-a zis cu ei, îi pierd! Ai mai pomenit vreun soţ care să-şi vâre nasul în treburile nevestei lui cu o asemenea nepricepere şi inconştienţă? Soţul meu nu poate păstra banii, îi ard buzunarele, trebuie să-i facă praf imediat, joacă, joacă tot timpul şi bineînţeles că pierde din gros! Nu-i pot scoate asta din cap, e o patimă înnăscută! Şi asta mă face să mă gândesc la lucrurile cele mai îngrozitoare... de multe ori îmi spun că am să-mi sfârşesc zilele ca mătuşă-mea, ducesa de Bellegarde, mi se pare că o cunoşti. A, mi-e mătuşă din partea lui, nu dintr-a mea! se grăbi ea să precizeze. Bărbatul ei e groaznic de gelos. El are şaptezeci şi cinci de ani şi ea cincizeci şi cinci. O ţine sub cheie în castelul lor de la ţară şi-i numără fiecare bănuţ, o lipseşte până şi de strictul necesar, aşa că biata femeie trebuie să-şi taie cearşafurile ca să-şi facă nişte prăpădite de cămăşi... Uite ce mă aşteaptă dacă am fost aşa de deşteaptă ca să accept să intru într-o asemenea familie. Eu una sunt convinsă că toţi bărbaţii din familia asta blestemată, de Pardaillan de Montespan, au capul plin de sticleţi, altfel nu pot să zic. Iar bărbatul meu zău că se arată la înălţimea numelui pe care îl poartă!

Angelica, simţind încă pe obraz arsura palmei primite de la Philippe, nu găsea deloc că povestea doamnei de Montespan ar fi fost prea amuzantă. Iar expresia feţei-ei era atât de grăitoare încât Athénad's de Montespan ghici la ce se gândea.

— Nu trebuie să te laşi doborâtă de gânduri sumbre, draga mea. Ai dumneata destule mijloace ca să-l ţii legat pe frumosul Philippe,

chiar dacă afecţiunea conjugală s-a pierdut. Se spune că-l laşi să scotocească în voie în lăzile dumitale cu mărfuri.

La curte, Angelica voia să fie marchiza du Plessis-Bellière şi nimic altceva, aşa că aluzia doamnei de Montespan la comerţul ei din care se îmbogăţise o făcu să strângă din dinţi.

— Ar trebui să nu vă faceţi griji dacă mă voi lăsa sechestrată sau nu, doamnă, răspunse ea abia stăpânindu-şi cuvintele grele care îi veneau pe buze. Veţi avea destul timp să cântăriţi ce aţi pierdut. Dacă aţi fi o femeie inteligentă m-aţi ajuta mai curând să pătrund la curte, de exemplu spunându-mi o slujbă liberă pe care aş putea-o obţine.

Athénaïs ridică braţele spre tavan.

— Dar bine, scumpa mea, cum poţi să-ţi închipui una ca asta? O slujbă la curte? Şi încă una liberă? Asta ar însemna să cauţi acul în carul cu fân! Toată lumea aleargă hămesită după aşa ceva şi nici măcar cu aur greu n-ai cum să le-o iei înainte altora, cu trecere şi proptele care dumitale îţi spulberă orice şansă!

— Şi totuşi dumneata ai reuşit să devii doamnă de onoare a reginei!

— Da, dar regele însuşi m-a desemnat pentru asta. De multe ori când venea la domnişoara de La Vallière îl făceam să râdă şi Majestatea Sa a binevoit să considere că aş putea să descreţesc şi fruntea reginei. Regele e un soţ grijuliu, care-şi copleşeşte soţia cu atenţii şi ţinea atât de mult la prezenţa mea în suita reginei încât a avut delicateţea de a plăti din caseta sa particulară suma pentru slujba asta, pe care eu nu eram în stare s-o onorez. Aşa că vezi, draga mea, ai nevoie de o protecţie serioasă, chiar de a regelui dacă se poate! Ia să vedem cam ce-ai putea face... sau chiar să ne gândim dacă nu se poate înfiinţa o slujbă anume pentru dumneata şi să-i prezentăm cererea Majestăţii Sale. Care cerere va fi examinată de Înaltul Consiliu. Şi dacă ajunge să fie înregistrată la Parlament, înseamnă că s-a făcut.

— Asta mi se pare prea dificil şi prea complicat. Ce înţelegi prin slujbă înfiinţată anume pentru mine?

— În sfârşit... n-aş putea spune cu precizie acum...: trebuie puţină imaginaţie.. Uite, să-ţi dau un exemplu recent. Domnul du Lac, majordomul marchizului de La Vallière, s-a întovărăşit cu un oarecare Collin, valet de cameră al ducesei, cerând favoarea de a percepe ei câte doi gologani pentru fiecare pogon de pământ de pe terenurile acelea pârloagă dintre Meudon, partea dinspre Saint-Cloud, şi un cătun, Chagny, de lângă Versailles. Pe atunci nimeni nu se gândea ce preţ vor avea azi terenurile alea. Numai indivizii ăştia doi, capete geniale, şi-au dat seama că

dacă regele își ridică palatul de la Versailles, toți au să se năpustească să-și facă și ei case și palate aici. Niște pământuri necultivate, nu aduceau nimănui nici un ban... repede de tot le-au cumpărat pe mai nimic. Însăși domnișoara de La Vallière i-a prezentat regelui cererea lor, și cum regele nu-i refuză niciodată nimic... parlamentul a înregistrat suplica, fără să-și dea cineva seama ce are să însemne asta într-un an sau doi, așa că cei doi trepăduși care au reușit să pună mâna pe izvorul ăsta de aur sunt acum în primejdie să fie sufocați de sacii de bani care se îngrămădesc pe căpățânile lor de mitocani... De altfel domnișoara de La Vallière are cusurul acesta, de a-și răsplăti slugile mai mult decât regește, nu știe să zică niciodată nu. Regele începe să cam strâmbe din nas în fața potopului de aprobări pe care trebuie să le dea pentru tot felul de rândași și de vizitii, care pe urmă devin peste noapte bogătași în toată puterea cuvântului. E drept că primul care se înfruptă din toate e marchizul, fratele favoritei, el e un adevărat maestru al cererilor, poți să-l consulți cu cel mai mare folos, ai ce învăța de la el. Și sunt convinsă că are să-ți dea consultațiile cele mai competente, mai ales că am impresia că nu-i ești chiar cu totul indiferentă...Până atunci cred că cel mai bine ar fi să te prezint reginei, să-i vorbești. Mă gândesc că s-ar putea să-i faci o impresie frumoasă.

— O, asta da! făcu Angelica plină de elan. Ar fi cel mai bine! Și îți promit să caut prin cuferele mele cu mărfuri ceva cu care să-l mai îmblânzești pe meșterul șelar care zici că și-a cam pierdut răbdarea.

Fața marchizei de Montespan se umplu de o fericire pe care nu și-o putea ascunde:

— Gata, s-a făcut! Scumpa mea, ești un înger! Și... am să te iubesc și mai mult dacă... dacă ai putea să-mi faci rost de un papagal. Da, o pasăre din acelea minunate din insulele de peste mări, cu care faci dumneata comerț, știi, cu penele roșii și verzi... Mă crezi că e cea mai arzătoare dorință a mea?

Capitolul VI

Când se lumină de ziuă, marchiza de Montespan căscă și se întinse, să-și mai dezmorțească puțin oasele înțepenite. Sătuse la taclale cu Angelica toată noaptea, fiindcă în spațiul strâmt al odăiței nu avuseseră loc nici să se întindă cât de cât ca să poată dormi. Abia spre dimi-

neaţă aţipiseră, cu toată poziţia incomodă în care se aflau.

Ucenicul de bucătar sforăia zdravăn, cu spinarea lipită de şemineul care începuse să se răcească. Doamna d'Artigny se făcuse nevăzută. Doamna de Rouvre şi tânărul gentilom care slujise drept al patrulea partener la jocul de cărţi tăifăsuiau cu voce joasă, înghesuiţi unul în celălalt pe pardoseala de lespezi. Trezindu-se şi auzindu-le şoaptele, Angelica avu impresia la început că era vorba de o hârjoneală amoroasă, dar repede îşi dădu seama că rosteau cuvinte mult mai prozaice, care ţineau de contabilitatea rece şi neîndurătoare. Se desluşeau frânturi de cuvinte: *„funcţii... onorarii... sferturi... surplus... beneficiu... procentaje...“*

În dosul perdelelor patului uriaş se auzi foială, cele două trupuri din aşternutul de mătase se răsuciră în murmure tandre şi răsună şi un căscat zgomotos.

— Cred că aş face bine să cobor, zise Athénaď's. Regina are să-şi cheme în curând doamnele de onoare şi vreau să fiu printre primele ca s-o însoţesc la liturghie. Vii cu mine?

— Nu ştiu dacă e ora cea mai potrivită ca să mă prezinţi Majestăţii Sale...

— Aşa e, ai dreptate, nu e bine gândit. Mai bine când te întorci de la capelă. Te aşezi undeva unde să fii în drumul Majestăţilor Lor, numai că e o artă mai dificilă decât îţi închipui. Trebuie să-ţi arăt din timp locurile cele mai favorabile unde poţi aştepta ca să îi poţi vedea pe rege şi pe regină şi mai ales ca să fii văzută. Vino cu mine. Am să-ţi arăt şi un mic cabinet de toaletă, cu baie, unde doamnele din suita reginei se pot aranja. Mai ai şi alte toalete aici în afară de hainele astea de vânătoare?

— Da... dar le am într-un cufăr care a rămas în odaia bărbatului meu, aşa că trebuie să-mi găsesc lacheul şi să-l trimit să mi-l aducă.

— Pentru dimineaţă pune ceva cât mai simplu. După liturghie regele primeşte solicitatorii şi pe urmă se duce să lucreze cu miniştrii lui. Dar diseară am impresia că va fi un spectacol, cu o piesă comică şi cu balet, aşa că o să ai ocazia să-ţi etalezi bijuteriile cele mai frumoase. Hai, să mergem.

Când ieşiră din odăiţa îngustă dădură în coridor de un frig umed şi greu, care le făcu pe amândouă să se zgribulească. Însă doamna de Montespan îşi reveni imediat şi coborî scările fără să ia seama la curentul rece care venea nemilos peste frumoşii ei umeri goi.

— Nu ţi-e frig? întrebă Angelica.

Marchiza făcu un gest de nepăsare. Avea obişnuinţa celor mai

aspre incomodităţi, asemeni tuturor curtenilor, căliţi să suporte frigul şi arşiţa în săli deschise curentului sau dimpotrivă, înăbuşitoare pe timp de vară, în căldura insuportabilă a miilor de lumânări din saloanele de recepţie, oboseala statului în picioare cu orele şi greutatea rochiilor de ceremonie, încărcate de aurărie şi de giuvaeruri. Lumea aceasta a curtenilor,. invidiaţi de toată lumea pentru luxul şi onorurile de care se bucurau, cunoştea, iată, suplicii neştiute de oamenii de rând şi care erau îndurate numai de dragul de a se afla în apropierea regelui.

Angelica în schimb era friguroasă, asemeni oamenilor subnutriţi. Nu putea în ruptul capului să se lipsească de matnoul ei gros şi călduros. Avea o adevărată colecţie, multe din ele adevărate capodopere ale artei croitorilor. Acum avea unul cu pătrăţele de catifea şi de mătase, în culoarea ochilor ei. Gluga era împodobită cu o dantelă venețiană ale cărei margini şi le putea lăsa peste faţă dacă nu voia să fie recunoscută.

La intrarea într-unul din saloanele mari de jos, Athénad's o părăsi. Palatul părea pustiu. În afară de halebardierii elveţieni, ţepeni cu gulerele lor scrobite şi cu armele rezemate de pardoseală, în toată uriaşa clădire nimeni nu părea a se fi deşteptat. Lumina slabă a zorilor abia reuşea să pătrundă vălurile grele de întuneric din saloanele imense. Galerii şi vestibule îşi ţineau uşile deschise asemeni unei grote gigantice din basme, în care îţi venea să crezi că se ascundeau comori sau gheţuri nesfârşite.

Ici şi colo pâlpâia câte o lumânare.

— Te las, şopti Athénad's, parcă înfiorată şi ea de tăcerea atât de neobişnuită a locului. Uite acolo, drept în faţă, e micul budoar despre care ţi-am spus, poţi să te odihneşti şi să aştepţi acolo. Îndată trebuie să apară şi curtenii care vin să asiste la sculatea regelui, fiindcă Majestatea Sa este foarte matinală. Ne vedem în curând!

Şi se îndepărtă, iar Angelica se duse spre micul budoar şi deschise uşa ascunsă sub o tapiserie.

— Oh, scuzaţi-mă! zise ea trăgând repede uşa înapoi.

Nu se gândise că un loc atât de strâmt, care nu cuprindea decât un divan, era ocupat la o asemenea oră de o pereche amoroasă. Deşi, dacă stătea să se gândească, ar fi fost de mirare ca lucrurile să fi stat altfel. „Curios lucru, îşi zise ea, n-aş fi zis niciodată că doamna de Soubise are nişte sâni aşa frumoşi. Ştie că-şi ascundă foarte bine şi planurile şi nurii."

Partenerul, fireşte, nu era domnul de Soubise. Asta ar fi fost chiar culmea! La Versailles exista o mare îngăduinţă în privinţa micilor slăbiciuni omeneşti, dar zbenguielile amoroase între soţi şi soţiile lor

rămâneau totuşi ceva de neconceput. Orice lucru are o limită!

Aşa că Angelica nu avea altceva mai bun de făcut decât să rătăcească prin uriaşele saloane pustii, ca să-şi mai omoare timpul.

Se opri în primul, numit Salonul Ionic, astfel botezat pentru cele douăsprezece coloane imense cu capiteluri ionice care susţineau cornişa. Între timp se mai luminase. Se desluşeau acum volutele albe şi pline de graţie derulându-şi friza pe marginea umbrelor tavanului ca valurile unei mări liniştite şi întunecoase. Cristalul lustrelor răsărea din loc în loc din tavanul rămas neluminat în înălţimea lui plină de aurării şi de fildeş greu, iar pereţii acoperiţi de oglinzi reflectau la nesfârşit imaginile în lumina din ce în ce mai strălucitoare a dimineţii.

Angelica se rezemă de o coloană de marmură şi privi în jur la splendorile care o înconjurau. Prin ferestrele înalte se vedea parcul, care se trezea şi el la viaţă. Terasa din faţa castelului, aşternută grijuliu cu nisip care să împiedice formarea noroiului, era şi ea pustie şi netedă, fără o umbră. Mai încolo se vedeau vălătucii de ceaţă persistentă care învăluiau aleile mărginite de carpeni, tăiate drept, cu o precizie ce le făcea să semene cu un oraş fantomă, cu ziduri albe şi vinete păstrând secretul grădinilor perfecte, cu pardoseli parcă brodate, cu spaţii de apă întunecată pe care pluteau lebede.

— La ce visează marchiza du Plessis?

Angelica tresări speriată. Şoapta abia auzită părea să fi ieşit dintr-una din statuile de marmură, fiindcă locul era pustiu, atât de pustiu încât degaja o senzaţie apăsătoare de ireal.

— La ce visezi, doamnă marchiză?

— Dar... cine... cine vorbeşte?

— Eu, Apollo, zeul frumuseţii, părăsit de toţi, căruia numai dumneata ai avut drăgălăşenia să vii să-i ţii tovărăşie în dimineaţa asta atât de tristă.

— ...?

— E cam răcoare, nu-i aşa? Şi încă dumneata ai un mantou călduros, în vreme ce eu iată că sunt gol puşcă. Un biet trup de marmură nu poate fi cald, vai, din păcate!

Angelica tresări, privi în spatele statuii, de unde i se păruse că se auzea vocea, dar nu văzu pe nimeni. Îi atrase însă atenţia o grămadă de curele multicolore, de legat câinii, care zăcea la picioarele soclului statuii. Se aplecă şi le dădu la o parte. În clipa aceea grămada tresări şi din vălmăşagul de curele ţâşni afară un omuleţ ciudat care-şi trase gluga de pe cap.

— Barcarole! exclamă ea uluită.

— La porunca dumneavoastră, Marchiză a Îngerilor!

Şi piticul reginei îi făcu o reverenţă adâncă. Nu era mai înalt că un băieţel de şapte ani. Trupul lui diform şi turtit, aşezat pe picioruşele subţiri şi strâmbe, făcea pe toată lumea să nu-i mai vadă chipul frumos, strălucind de inteligenţă. Purta o pălărioară de mătase stacojie plină de medalii şi de zurgălăi. Pieptarul şi surtucul le avea tot de mătase, în dungi negre şi stacojii, dar fără ornamente. Manşetele de la mâneci erau din dantele scumpe, iar la brâu purta o săbiuţă ca de jucărie.

Angelica nu-l mai văzuse de mult timp şi îl găsi foarte schimbat. Îi făcea impresia unui adevărat gentilom şi i-o spuse.

— Nu-i aşa? făcu Barcarole plin de satisfacţie. Ca talie cred că egalez pe oricare din seniorii care se fâţâie pe aici toată ziua. Ah, dacă buna noastră stăpână, regina, ar vrea să mă lase să scot nenorociţii ăştia de zurgălăi care mi-au mâncat sufletul, nici nu ştii cât m-ar face de fericit! Dar ea nu şi nu, că în Spania cică piticii toţi poartă zurgălăi şi ea aşa s-a învăţat, că dacă nu m-aude zdrăngănind din ei tot timpul ar copleşi-o tristeţea de tot. Din fericire, eu şi cei doi camarazi ai mei ne-am găsit un aliat neaşteptat, regele în persoană. Nu ne poate suferi şi de câte ori vine la regină ne ia la goană cu şuturi în fund sau cu bastoane pe spinare, dar merită, zău că merită. O ştergem în goană, cu tumbe, şi ne zdrăngănim zurgălăii aşa de tare că-l apucă năbădăile. Ba i-am prins şi altă slăbiciune, ne apropiem pe furiş de el când şade de vorbă cu regina sau chiar... hm... în împrejurări mai intime, pricepi cum vine asta... hm! Şi când începem dintr-o dată să scuturăm tinichelele astea toţi trei, se mai şi sperie, săracul, să-l vezi cum sare ca muşcat de şarpe... Cred că ne-ar suci gâturile cu cea mai mare plăcere, dar îşi dă şi el seama că nu se face. Regina a-nceput şi ea s-o lase mai moale. Oftează, dar se face şi ea că nu bagă de seamă dacă s-a desprins un zurgălău şi se-ntâmplă să rămână necusut. Aşa că acum ne luptăm ca să obţinem alt privilegiu, mult mai important.

— Da? Care anume?

— Dreptul de a purta perucă, făcu piticul plin de mândrie, rostogolindu-şi în extaz ochii bulbucaţi.

Angelica pufni în râs.

— Mi-e teamă că deveniţi foarte preţios, domnule Barcarole.

— Încerc să mă ridic, să-mi croiesc un drum în societate, răspunse piticul umflându-se în pene.

Dar Angelica ştia să citească atent privirile lui, care vădeau melancolie şi malitie.Piticul îşi bătea joc de el însuşi.

— Sunt foarte fericită să te revăd, Barcarole. Să stăm puţin de

vorbă.

— Nu vă temeţi, doamnă, că reputaţia dumneavoastră ar putea fi compromisă? S-ar putea să ne iasă vorbe. Dacă domnul marchiz, soţul dumneavoastră, mă provocă la duel?

— Văd că ai o sabie...

— Asta e adevărat. O inimă cutezătoare nu cunoaşte oprelişti. Aşa că am să-ţi fac şi eu puţină curte, frumoasă marchiză. Dar să privim şi pe fereastră, ca măsură de prevedere. Cine ne vede are să creadă că admirăm grădina şi nu-l va duce gândul la înflăcăratele mele declaraţii.

Merse cu paşi mărunţi până la fereastră şi îşi lipi nasul de geam ca un copil.

— Ce zici de priveliştea asta? Nu-i aşa că e o încântare? Marchiză a Îngerilor, tu, femeia strălucitoare, nu te-ai lepădat de vechiul tău prieten, bietul bufon al reginei?

Angelica era în picioare lângă el, privind şi ea spre grădinile palatului. Îşi puse cu afecţiune mâna pe umărul omuleţului.

— Amintirile care ne leagă pe noi doi nu sunt dintre acelea care să se poată uita, Barcarole.

Şi adăugă în şoaptă:

— Chiar să vreau şi tot n-aş putea...

Soarele începea să risipească ceaţa şi ziua se anunţa limpede şi frumoasă, una din acele zile de toamnă, blânde şi însorite ca de primăvară. Scăpaţi din cojoacele groase ale ceţii, carpenii îşi regăseau acum verdele lor firesc, bazinele transparenţa albăstrie, florile nuanţele lor calde. Grădinarii îşi făcuseră apariţia, cu roabele şi cu greblele lor. Erau o mulţime şi întinderea grădinilor îi făcea să semene cu nişte roiuri de furnici.

— Câteodată, zise Barcarole, regina se îngrijorează. Nu m-a văzut toată ziua. Vai, unde e piticul ei preferat?... E la Paris, nu fie cu supărare Majestăţii Voastre. A plecat la Paris ca să prezinte omagiile lui unei alte majestăţi, pe care nici unul din supuşii săi nu îndrăzneşte s-o neglijeze, marele Coësre Bucă-de-Lemn, regele borfaşilor. Oh! Supuşi de teapa noastră, Marchiză a Îngerilor, rar mai întâlneşti pe lumea asta! Oameni gata să pună în mâna regelui lor pungi doldora, dolofane ca nişte pepeni. Cred că Bucă-de-Lemn mă iubeşte, nu glumă!

— Şi pe mine mă iubeşte, şopti Angelica.

Şi în faţa ochilor îi răsări chipul înspăimântător al ologului. Cine ar fi putut bănui drumurile clandestine pe care le făcea uneori frumoasa marchiză du Plessis-Bellière, mascată, îmbrăcată în haine de serj, până

în străfundurile foburgului Saint-Denis? Şi nimeni nu şi-ar fi închipuit nici că în fiecare săptămână slugile din casa ei, recrutate dintre vechii tovarăşi din această lumea întunericului, cărau spre vizuina regelui olog coşuri încărcate cu vinuri scumpe, cu păsări fripte şi cu prăjituri alese. Taina rămânea taină.

— Să nu-ţi fie frică, Marchiză a Îngerilor, murmură, iar la urechea ei vocea bufonului, noi ştim toţi să păstrăm o taină. Şi nu uita, nici că n-ai să rămâi niciodată singură sau în primejdie... chiar şi aici!

Şi braţul lui scurt şi noduros făcu un gest emfatic larg, cuprinzând întreg decorul splendid al palatului şi al grădinilor.

— Da, nici măcar aici, în palatul regelui. Aici, unde fiecare e mai singur şi mai ameninţat decât în oricare alt loc pe faţa pământului.

Cei dintâi curteni începură să-şi facă apariţia, somnoroşi, ascunzându-şi căscăturile după manşetele bogate de dantelă. Tocurile de lemn răsunau autoritar până departe prin coridoarele pardosite cu marmură. Începură să forfotească şi lacheii, cu surcele şi buturugi zdravene cu care aprindeau focurile în şemineurile uriaşe din saloane.

— De acum trebuie să apară şi *bătrâna!* răsună undeva în apropiere o voce. Uite-o, nu-ţi spuneam eu?

Angelica văzu trecând o femeie vârstnică, înfăşurată într-o mantie cu glugă. Părul sur îi era acoperit cu o bonetă simplă, de croială ţărănească, dar lucrată din cel mai fin linon. Câţiva gentilomi aflaţi în calea ei se dădură la o parte, cu plecăciuni respectuoase, dar femeia trecu mai departe fără să le răspundă, părând că nu-i vede. Îşi continua netulburată drumul, ca cineva care ştie bine ce are de făcut.

— Unde se duce?

— La rege. E cumătra Hammelin, doica lui. Are dreptul să intre la el înaintea oricui, în fiecare dimineaţă, chiar şi înaintea reginei. Ea îi trage perdelele şi îl sărută când se deşteaptă. Îl întreabă cum a dormit şi dacă se simte bine, şi pe urmă stau puţin de vorbă. Şi mărimile Franţei stau şi se perpelesc la uşă... După aia bătrâna pleacă şi n-o mai vezi toată ziua, e o pasăre de dimineaţă. Dar îţi închipui că o mulţime de prinţi, de cardinali, de miniştri, toţi ar face-o bucăţele pe târgoveaţa asta din Paris care în fiecare dimineaţă are parte tocmai ea de primul surâs al regelui şi de primele lui cuvinte. Şi mai ales de primele favoruri, aia nu le place lor. Fărămiţe ar face-o dacă i-ar ţine balamalele...

Regele se trezise.

Imediat după plecare doicii intrară cei trei medici, îmbrăcaţi în robele lor negre, purtând, pe deasupra perucilor încărcate cu bucle albe,

pălăriile ascuțite, însemn al nobilei lor profesiuni. Unul după altul luară pulsul regelui, se informară asupra stării sănătății Majestății Sale, schimbară, ca în fiecare simineață, câteva cuvinte latinești, apoi se retraseră.

Atunci avu loc prima intrare, cea a prinților de sânge.

În fața acestora, care stăteau cu frunțile plecate, regele se ridică din pat. Marele șambelan îi puse halatul întins de primul valet, după care Majestatea Sa binevoi să-și pună singur, ca în fiecare dimineață, pantalonii scurți și bufanți, apoi unul din ofițerii cei mai înalți în grad se grăbi să-i pună jartierele.

Întrucât înmânarea cămășii era privilegiul întâiului gentilom al camerei regelui, trebui să se aștepte apariția acestuia, care pătrunse mândru în camera Majestății Sale, în fruntea curtenilor care formau a doua intrare. Membri ai nobilimii de vița cea mai veche și mai aleasă, seniori special autorizați.

În momentul când regele primi cămașa, primul valet de cameră îi ținu cu religiozitate mâneca dreaptă, în timp ce primul valet al garderobei, pătruns și el de însemnătatea momentului, ținea mâneca stângă.

Urmă a treia intrare. Duci și pairi se îngrămădeau cu un murmur fericit, plecăciuni adânci îndoiau trupurile cu haine scumpe ca pe niște tulpini pe timp de furtună. În timpul acesta marele maestru al garderobei regale potrivea cravata la augustul gât. Era dreptul lui indiscutabil. Dar primul îngrijitor al cravatelor regale consideră, conform prescripțiilor etichetei, că nodul nu era bine făcut, așa că potrivi, răsuci și înnodă din nou cravata. Era și el în dreptul lui, stabilit riguros, cu excepția cazurilor în care în încăpere se afla un ofițer superior. Atunci dreptul de a aranja mai bine cravata regelui i-ar fi revenit acestuia.

Urmă, conform protocolului, cea de-a patra intrare, cea a secretarilor de stat, apoi a cincea, a ambasadorilor, urmată de a șasea și ultima, care umplea întotdeauna dormitorul regelui de violet și purpuriu. Asta însemna că intraseră cardinalii și episcopii.

Iar regele, ca în fiecare dimineață, îl recunoștea pe fiecare și își nota în minte absențele. Punea întrebări, se interesa cu privire la ultimele bârfe de la curte, se amuza de răspunsurile spirituale.

Iar sfinții paradisului de la Versailles, gândindu-se compătimitori la simplii muritori opriți de soartă dincolo de ușile aurite, se desfătau cu deliciul de a fi îngăduiți să asiste la o priveliște pe care nu multor oameni le era dat s-o contemple: regele Franței în halat.

Capitolul VII

Angelica văzu defilând prin fața ei toate mărimile care aveau acces în sanctuarul palatului. Și nu erau puține, și nu era ușor să le ții minte chipurile, blazoanele, fandoselile.

— Noi suntem „sufletele din purgatoriu", zise râzând una din doamnele care apăruseră deja, gătite și dichisite, dornice să se afle cât mai în față în mulțimea care avea să mărginească traseul regelui și al reginei în drumul spre capelă.

Marchizul du Plessis-Bellière făcuse parte dintre curtenii din a doua intrare. Angelica așteptă mai întâi să fie sigură că soțul ei intrase de-a binelea, apoi se năpusti pe scări în sus, silindu-se să fie atentă și să nu se rătăcească în labirintul de coridoare unde domnea o dezordine de nedescris, îmbibată de parfumul de iris și de mirosul greu de lumânări stinse.

Jupân La Violette freca și lustruia de zor săbiile stăpânului lui, fluierând printre dinți un cântecel vesel. Tot cheful îi pieri la vederea doamnei marchize, care însă nu-i dădu nici o atenție și începu să se schimbe în spatele lui în cea mai mare grabă. Plin de umilință și supunere, La Violette se oferi să strângă el corsetul doamnei, asigurând-o că avea destulă putere pentru o asemenea operațiune, dar înjurăturile cu care doamna marchiză îl invită să iasă afară îl hotărâră să nu mai insiste cu amabilitățile. Angelica se îmbrăcă cum putu, fără ajutorul Javottei, pe care n-avea timp s-o caute, apoi plecă în goană și ajunse tocmai la timp ca să vadă trecând micul cortegiu al reginei. Aceasta avea nasul roșu, în ciuda pudrei cu care își dăduse din belșug pe fața ei fragedă. Își petrecuse toată noaptea plângând amarnic... regele nu venise nici măcar „pentru un cesuleț", cum se plângea ea, disperată, doamnelor din suită, și asta era cu atât mai grav cu cât se știa că Ludovic al XIV-lea avea totdeauna mare grijă să salveze aparențele, drept care venea aproape în fiecare noapte „pentru un cesuleț" în patul conjugal. E drept că de cele mai multe ori venea numai ca să doarmă, dar în sfârșit, măcar venea. Însemna că mica La Vallière îl înfierbântase rău de tot făcând mereu pe amazoana, pe Diana la vânătoare, ca ieri în pădure.

Grupul reginei se încrucișă cu cel al marchizei de La Vallière și Marie Thérèse trecu plină de demnitate, strângând buzele pe care pluteau cuvinte nu chiar dintre cele mai măgulitoare. Favorita făcu o reverență plină de umilință și, când se îndepărtă, Angelica văzu în ochii ei albaștri și blânzi o expresie de animal hăituit. Aici, în strălucirea palatului de la Versailles, tânăra marchiză de La Vallière nu mai era Diana la vâ-

nătoare, ci însăși căprioara încolțită. Iar Angelica înțelese că nu judecase greșit: favorita nu mai era stăpână pe situație, steaua ei stătea să apună. Regina nu avea dreptate să se mai teamă de influența ei asupra regelui, care era pândit cu nerăbdătoare lăcomie de alte și alte perechi de ochi atenți, gata să se repeadă la porunca suveranului, să i se supună și să-l supună...

Peste puțin timp, regele se întoarse de la capelă și ieși în grădinile largi și geometrice. I se spusese că mai mulți oameni din împrejurimi, suferind de gâlci, la auzul veștii că regele se afla la Versailles, se adunaseră afară în speranța că regele îi va face bine cu puterile lui tămăduitoare. Nu-i putea refuza, mai ales că nu erau nici prea numeroși. Avea să fie o ceremonie scurtă, după care Majestatea Sa urma să-i primească pe solicitanți în salonul Dianei.

Un tânăr gentilom din suita regelui veni spre Angelica și se înclină plin de curtenie respectuoasă:

— Majestatea Sa ține ca doamna marchiză du Plessis-Bellière să nu uite că prezența sa la vânătoarea de mâine dimineață, la prima oră, va fi privită cu multă bunăvoință.

— Mulțumiți-i Majestății Sale în numele meu, domnule, și adăugați că numai moartea mă va putea împiedica să fiu prezentă pentru a răspunde grațioasei sale invitații.

— Majestatea Sa nu cere chiar atât de mult. A specificat însă că dacă există oarecare pricini de întârziere, i-ar face plăcere să le cunoască.

— Cu siguranță că-l voi încunoștiința, domnule de Louvois. Sunteți domnul de Louvois, nu?

— Întocmai, doamnă marchiză, surâse amabil tânărul.

— Aș vrea să vă vorbesc. Se poate?

Louvois păru mirat, dar răspunse că dacă doamna marchiză binevoia să mai aștepte puțin în galerie, spera să o poată vedea când regele avea să intre în cabinetul său de lucru, după primirea solicitanților care se pregăteau deja să-i înmâneze cererile lor.

— Vă aștept, domnule. Și vă rog să aveți bunăvoința de a-i anunța Majestății Sale că voi fi prezentă mâine la vânătoare.

— Ba nu, nu vei fi prezentă deloc, îi răsună pe neașteptate în ureche șoapta răutăcioasă și plină de furie a lui Philippe. Doamnă, o soție datorează ascultare soțului ei. Nu ți-am acordat niciodată îngăduința să apari la curte și dacă ai făcut-o totuși, a fost fără încuviințarea mea, ba chiar împotriva voinței mele. Doresc să pleci imediat de aici și să te întorci la Paris.

— Philippe, dar ești absurd, răspunse Angelica pe același ton scăzut, ești absurd și mai ești și neinspirat. Din prezența mea la curte poți trage foloase. Cu ce drept mă șicanezi în halul ăsta?

— Cu dreptul pe care mi l-ai dat șicanându-mă tu prima.

— Ești mai mofturos ca un copil. Fii bun și lasă-mă-n pace.

— Cu condiția să pleci imediat de la Versailles.

— Nu.

— N-ai să mergi mâine la vânătoare!

— Ba da!

Louvois se depărtase ca să-și reia locul în suita regelui, așa că nu fusese martor la discuția lor. Cei din jur îi priveau fără să-și ascundă zâmbetele de zeflemea. Scenele conjugale ale soților du Plessis erau de acum binecunoscute și nu mai mirau pe nimeni, dar amuzau copios pe toată lumea. Cel mai apropiat de ei, tânărul marchiz de La Vallière, trăgea cu urechea făcându-se că privește atent în altă parte, dar nu-și putea împiedica un zâmbet ironic pe chipul lui cu profil de pasăre veselă, care se distrează întruna.

Angelica hotărî să termine scena asta ridicolă.

— Bine, Philippe, zise ea. Plec. Mai bine să nu mai discutăm, nu mai avem ce.

Îl părăsi, dar se mulțumi doar să traverseze galeria și să se ascundă într-unul din saloanele imense, unde era mai puțină lume.

„Dacă aș avea o slujbă oficială la curte, aș depinde numai de rege și nu de toanele caraghioase ale lui Philippe“, își repeta ea întruna, spumegând de furie.

Dar cum să facă să pună mâna iute de tot pe o asemenea slujbă? Tocmai despre asta voia să vorbească cu Louvois.

Mintea ei mlădiată în afaceri lucra cu febrilitate. Își amintise că pe vremea când punea pe picioare afacerea ei cu trăsurile de cinci gologani cursa la Paris, Audiger îi vorbise de acest tânăr Louvois, curtean abil și om politic de mare subtilitate, dar și deținător al privilegiilor legate de diligențe și de transportul public general între Lyon și Grenoble. Acesta trebuia să fie, era imposibil să existe doi Louvois curteni de vază la Versailles. Nu se gândise niciodată că ar fi putut fi chiar atât de tânăr, dar nu trebuia uitat că era fiul lui Le Tellier[1], secretar de stat și

[1] **Michel Le Tellier, senior de Chaville (1603-1685)** – om de stat francez, aparținând noii nobilimi, ridicată de Ludovic al XIV-lea din rândurile burgheziei bogate. Secretar de stat la Ministerul de Război, devine cancelar în 1677. Împreună cu fiul său, Louvois, este considerat întemeietorul armatei regulate franceze. (*n. trad.*)

cancelar al regelui, aşa că drumul lui fusese gata croit de la început.

Ei bine, tocmai acestui Louvois trebuia să-i propună un schimb de avantaje, încercând să obţină sprijinul lui şi mai ales pe acela al bătrânului său tată. Era greu, dar nu imposibil...

Marchizul de La Vallière trecea de la un grup la altul, cu intenţia, pare-se, de a se apropia de ea ca din întâmplare. Angelica băgă de seamă şi primul ei gând fu acela de a se face nevăzută, dar după câteva clipe se răzgândi. Despre acest marchiz auzise că pândeşte întruna orice ocazie care i-ar putea aduce cel mai mic profit şi că era uns cu toate alifiile, cunoscând cu ochii închişi toate chiţibuşurile de la curte. Orice informaţie de la el putea fi folositoare, aşa că n-avea nici un rost să-l evite.

— Înţeleg că regele nu vă poartă pică pentru întârzierea de ieri de la vânătoare, zise el venind lângă ea şi vrând să dea impresia că nu făcea altceva decât să schimbe câteva amabilităţi cu o doamnă.

Angelica se stăpâni să-şi dea pe faţă antipatia pe care i-o stârnea insul acesta şi să fie cât putea mai amabilă. Când însă conversaţia ajunse la slujba dela curte pe care o visa, marchizul râse cu milă:

— Scumpă marchiză... mi-e teamă că nu ştiţi ce vorbiţi! Nu una, ci zeci de persoane ar fi în stare să facă moarte de om ca să pună mâna pe cea mai neînsemnată slujbă aici. Vorbesc foarte serios, ar fi în stare să otrăvească sau să înjunghie pe oricine dacă ar şti că în felul acesta i-ar putea ocupa locul. Gândiţi-vă că toate locurile la camera regelui sau la a reginei se vând cu sfertul!

— Cu sfertul? Cum vine asta, cu sfertul?

— Adică numai pe câte trei luni. După care funcţia respectivă rămâne vacantă. Regele însuşi e nemulţumit de sistemul acesta, fiindcă nici n-apucă să se obişnuiască bine cu figurile celor din jurul lui şi se şi trezeşte cu alţii care le-au luat locul. Bunăoară, nu vrea cu nici un chip să se despartă de bietul Bontemps, primul valet de cameră, aşa că trebuie să-l ajute întruna cu bani pentru ca sărmanul om să-şi poată recumpăra slujba, plus dreptul de recumpărare, care trebuie şi acela cumpărat şi aşa mai departe. Şi toate astea provoacă cele mai vii nemulţumiri, fiindcă pentru slujba asta cunosc o grămadă de oameni care ar fi în stare de orice! De absolut orice, nu exagerez deloc!

— Dumnezeule! Ce încurcătură! Şi regele nu-şi poate impune voinţa şi să interzică tranzacţiile astea nemaipomenite?

— Oh, regele trebuie să se silească să mulţumească pe toată lumea, făcu marchizul cu un aer care arăta că pentru el lucrurile astea erau atât de limpezi ca şi venirea primăverii după iarnă.

— Dar dumneavoastră, dumneavoastră cum faceţi ca să fiţi aici?

Mi s-a spus că deţineţi o mulţime de funcţii.

— Oh, simple exagerări, doamnă. Am slujba de locotent al regelui, e adevărat, însă trebuie să ştiţi că solda este absolut modestă, ca să nu zic decât atât. Gândiţi-vă că trebuie să echipez şi să întreţin patru companii de soldaţi şi să-mi ţin şi rangul la curte, aşa că dacă n-aş avea şi micile mele idei personale, cu care să...

Se întrerupse ca să apuce de braţ pe cineva care tocmai trecea.

— Numai un moment, făcu el grăbit şi brusc preocupat. Au fost condamnaţi? Toţi?

— Da, toţi.

— La trasul pe roată?

— Pe roată, da.

— Perfect! făcu tânărul marchiz, cu o uşurare plină de satisfacţie. Asta e una din specialităţile mele, se întoarse el spre Angelica, a cărei uimire speriată îl făcea să se simtă foarte măgulit. Mă ocup în special de bunurile rămase fără moştenitori. După figura dumitale îmi vine să pariez că n-ai mai auzit de aşa ceva.

— Să spun drept, mă ocup şi eu de o grămadă de lucruri... dar...

— Bine. Ştii, desigur, că atunci când unul din supuşii regelui, indiferent de rang, avere, şi aşa mai departe, ajunge să fie condamnat la pedeapsa capitală, toate bunurile lui revin coroanei. Regele dispune de ele după bunul lui plac şi în general le împarte celor pe care vrea să-i favorizeze în mod deosebit. Specialitatea mea e să fiu mereu atent la lucrurile astea şi să fiu în faţă cu cererea. Regelui nu-i vine niciodată să mă refuze, mai ales că nici nu-l costă absolut nimic, înţelegi? Acum, de exemplu, am urmărit procesul unui judecător din Chartres, un ticălos cum nu s-a mai văzut, care fura ca în codru, în văzul lumii. S-a făcut vinovat de crime nenumărate, a jefuit toată provincia cum nici nu-ţi poţi închipui şi acum el şi doi complici de-ai lui au fost condamnaţi. O afacere destul de frumoasă pentru mine.

Şi îşi frecă plin de încântare mâinile.

— Asta voiam să aflu, aşa că nici nu l-am urmat pe rege în galeria unde primeşte jalbele. Sper să nu-şi fi dat seama de absenţa mea, dar nici nu puteam renunţa la aflarea veştii de la proces. Bandiţii ăştia trei au adunat averi fabuloase, aşa că mi-am scris dinainte cererea, ca s-o am gata. Chiar acum trebuie să mă prezint cu ea, în rând cu ceilalţi solicitatori. În toate treburile astea trebuie să fii iute dacă vrei să reuşeşti. Şi să ai mirosul fin. Uite, în momentul de faţă, ca să-ţi dau un exemplu, mai am o pistă, dar e mult mai încurcată. Sper totuşi să duc şi aici lucrurile la bun-sfârşit. Nu ştiu dacă ai auzit de contele Rotefort, un francez intrat în serviciul regelui Angliei, care tocmai a murit la Tanger, în

Africa. Ei bine, dacă reușesc să demostrez că acest Rotefort era englez, aș putea avea șanse destul de mari și la moștenirea lui, fiindcă și bunurile străinilor rezidenți în Franța intră și ele tot în stăpânirea regelui, la moartea lor...

— Și cum ai să poți demostra că francezul ăsta era englez?

— Văd eu cum fac, nici o grijă. Îmi vine mie vreo idee, nici nu știi câte-mi umblă prin minte când e vorba de lucruri de genul ăsta... Acum te las, frumoasă marchiză, fiindcă am impresia că Majestatea Sa a terminat cu bolnavii de gâlci și trebuie să se întorcă să primească cererile. Îți dai seama că nu e cazul să lipsesc tocmai acum...

„Canalia asta drăgălașă nu e deloc proastă, dar are o cruzime de pisică flămândă și un suflet de mâncător de hoituri", își zise Angelica privind în urma lui.

Louvois se întorcea și, trecând prin dreptul ei, făcu o plecăciune ușoară, șoptindu-i în fugă că, spre marele său regret, trebuia să amâne discuția cu ea, fiindcă trebuia să fie de față la o audiență acordată de rege, după care va avea în sfârșit plăcerea de a schimba câteva cuvinte cu doamna marchiză, numai câteva, din păcate, căci era de serviciu la masa Majestății sale și nu-și vedea capul de treburi.

Angelica trebui să se resemneze și să aștepte, gândindu-se la puterea de muncă a tânărului rege care, după ce se culca noaptea abia la ora trei, din câte se spuneau, era în picioare la șase dimineața, ca să meargă la liturghie, după care se ocupa fără răgaz de treburile statului.

Părăsind-o, Louvois se îndreptase spre un tânăr îmbrăcat în niște haine caraghioase, care făcea un contrast vizibil cu lumea aceea spilcuită și plină de rafinament. Fața lui tăbăcită de soare și de vânt nu se potrivea deloc cu eleganța țipătoare a veșmintelor, cu cravata de dantelă pusă strâmb și cu peruca grosolană. Părea că toate aceste accesorii îl incomodau grozav și abia aștepta să scape de ele. Răspunse cu o plecăciune lipsită de orice grație salutului discret al lui Louvois și zise tare, ca omul învățat să trăiască mai mult în aer liber.

— Păi da, sunt trimisul din Insula Madagascar.

Îndată Louvois îl luă cu el și intrară în cabinetul regelui, stârnind protestele energice ale unui domn impunător, cu o înfățișare de oștean călit, care aștepta la ușă:

— Domnule, regele m-a convocat pentru ora asta, așa că e rândul meu!

— Știu, domnule mareșal, dar sunt și eu tot militar și trebuie să execut ordinele regelui, care auzind că domnul aci de față a sosit, a dat dispoziție să fie introdus imediat, înaintea oricui.

— Am întâietate asupra oricui, chiar și în fața altor mareșali, și

n-am să tolerez ca un bădăran de ofiţer de marină să-mi facă mie figuri de-astea!

— Acest ofiţer este *invitatul regelui* şi are prin urmare întâietate asupra oricui, aşa că îmi pare rău, domnule de Turenne.

Turenne, soldat vechi şi aspru în lupte, acoperit de glorie în timpul Războiului de treizeci de ani[1], păli, apoi chipul i se umplu de furie.

— Majestatea Sa pare a nu avea pic de consideraţie pentru funcţia în care mi-a făcut onoarea să mă numească. Nu-i nimic. Are să mă cheme atunci când va avea puţin timp şi pentru vechii săi credincioşi... şi pentru oamenii folositori!

Şi Turenne plecă, trecând prin mulţimea de curteni cu pas băţos, ca şi cum şi-ar fi trecut trupele în revistă. Pe sub sprâncenele cărunte ochii lui aruncau fulgere de mânie. Doi tineri ofiţeri care făceau de gardă la uşă scoaseră săbiile şi îl încadrară.

— Doamne sfinte, asta ce mai înseamnă? Îl arestează? exclamă Angelica uluită.

Marchizul de La Vallière, care se găsea din nou, ca din întâmplare, în preajma ei, izbucni în râs.

— Cum se poate ca o doamnă atât de fermecătoare să pună pe seama regelui nişte gânduri atât de întunecate! S-ar zice că n-aţi ieşit niciodată din ţinutul dumneavoastră! Să-l aresteze pe domnul mareşal! Dar pentru ce, zeilor?

— Ştiu şi eu? N-a rostit cuvinte insultătoare la adresa regelui?

— Ei, asta-i bună! Domnul de Turenne spune verde în faţă ce are de spus, ca toţi militarii adevăraţi. Când cineva îi încalcă drepturile turbează de furie şi nu s-ar putea spune că n-are dreptate. Are privilegiul de a dispune de o gardă personală de cavalerie şi de doi ofiţeri care să-l urmeze cu sabia scoasă pretutindeni unde se duce, chiar şi când vine la curte.

— Şi atunci, dacă se bucură de privilegii atât de importante, de ce se supără pentru un lucru de nimic?

Chipul marchizului se înăspri.

— Nu e un lucru chiar de nimic. Şi pe mine m-a indispus chestia asta. Mareşalul e comandantul suprem al armatei şi ar trebui să fie primul în orice situaţie. Armata e temelia Franţei.

---

[1] Războiul de treizeci de ani (numit astfel pentru că s-a desfăşurat în perioada 1618-1648) a opus în principal lumea germanică Franţei. Prin pacea care s-a semnat la Münster („Pacea din Westfalia") la încheierea acestui război, Franţa devine prima putere din Europa şi va deţine această hegemonie, cu mici întreruperi, până după războiul cu Prusia din 1870-1871. (*n.trad.*)

— Da? Înaintea nobilimii?

Marchizul lăsă să-i fluture pe figură un zâmbet disprețuitor:

— Scumpă doamnă, pui niște întrebări de târgoveață! Trebuie să-ți amintesc eu că armata înseamnă nobilimea și nobilimea înseamnă armata? Cine are în Franța obligația de a plăti impozitele în sânge? Nobilimea, doamnă! De când am început să merg pe picioare am învățat de la tata că trebuie să port sabie și că sabia și viața mea aparțin regelui!

— Nu e nevoie să-mi țineți prelegeri, domnule, zise Angelica, simțind că roșește de furie. Familia mea e la fel de nobilă ca a dumneavoastră, domnule marchiz de La Vallière. E de mirare că tocmai dumneavoastră, care le știți pe toate, nu știți și asta, dar vă puteți informa. Ca să nu mai vorbesc că soțul meu e mareșal al Franței.

— Doamna mea, n-o să ne ciondănim pentru asemenea fleacuri, răspunse cu un zâmbet împăciuitor marchizul. E adevărat că-mi păreți cam naivă, dar sunteți fermecătoare și am convingerea că vom fi cei mai buni prieteni. Dacă mi-am ieșit puțin din sărite adineauri e pentru că la curtea Franței, și asta nu e numai părerea mea, la curtea Franței se dă cam prea mult nas burghezilor și altor țopârlani. Fie-mi iertat, dar regele, care-mi face cinstea de a-mi fi oarecum.... cumnat, ca să zic așa, îl lasă pe domnul de Turenne să aștepte la ușă și primește pe un răpănos de ofițer de marină...

— Dar poate că răpănosul ăsta de ofițer de marină, cum îi spuneți dumneavoastră, aduce vești pe care regele le așteaptă cu mare nerăbdare. La asta nu v-ați gândit?

În clipa aceea o mână i se puse autoritar pe umăr și o făcu să tresară. Se întoarse și se văzu în fața unui personaj îmbrăcat în haine mohorâte, pe care, cu toate eforturile, nu reuși să-și amintească a-l fi cunoscut vreodată.

Nou-venitul i se adresă cu o voce răgușită, joasă și totuși plină de autoritate și intransigență:

— Fără îndoială, doamnă, veți avea bunăvoința de a-mi acorda îndată o întrevedere în legătură cu această chestiune.

— Cu care chestiune, domnule? făcu Angelica speriată.

Marchizul de La Vallière, trufașul gentilom de adineauri, se pierdea acum în plecăciuni adânci în fața nou-venitului:

— Domnule ministru, vă implor să nu mă uitați și să-i pomeniți Majestății Sale umila mea cerere cu privire la desemnarea... știți, domnule ministru, succesiunea judecătorului din Chartres și a complicilor lui... grațioasa bunăvoință a Excelenței Voastre, care mi-a dat dovezi în repetate rânduri... devotamentul meu, domnule ministru...

Austerul personaj îi aruncă o privire rece.

— Hm!.. Bine, bine... O să vedem ce se poate face, mormăi el cu asprime.

În clipa aceea, Angelica își dădu seam că domnul acesta morocănos era Colbert, noul supraintendent al finanțelor și membru în Consiliul regelui.

Colbert îl lăsă pe La Vallière cu spinarea îndoită și se îndreptă spre un ungher mai retras al galeriei, trăgând-o după el fără pic de delicatețe pe marchiza du Plessis. Făcu semn unui secretar care îl urma și acesta căută într-o servietă de catifea, scoțând câteva dosare din care Colbert alese unul și trase din el o foaie de hârtie galbenă.

— Doamnă, cred că știți că eu nu sunt nici curtean și nici nobil, ci doar un negustor de pânzeturi. Din multele afaceri pe care le am, s-a întâmplat să aflu că dumneavoastră, deși faceți parte din nobilime, vă ocupați îndeaproape de comerț... Așa că vă spun de la început că mă adresez comerciantei, nu marchizei, fiindcă am nevoie să cunosc părerea dumneavoastră...

Încerca să dea cuvintelor un ton glumeț, dar era cu totul lipsit de orice finețe a manierelor, așa că vorbele lui sunau bolovănos și reușiră să o rănească pe Angelica până în adâncul sufletului. Oare lumea n-avea să înceteze niciodată să-i scoată ochii cu afacerile ei? Își mușcă buzele cu ciudă. Dar, privindu-l pe Colbert, observă că avea fruntea acoperită de broboane de sudoare, în ciuda aerului rece din salon. Peruca îi ședea cam anapoda și cu siguranță că de dimineață își muștruluise zdravăn bărbierul.

Se hotărî să lase prejudecățile la o parte. Trebuia să-l ia tare și să facă pe femeia înfiptă? Spuse pe un ton decis:

— Este adevărat că fac afaceri, dar nu sunt decât niște mărunțișuri fără nici o valoare în comparație cu treburile de stat pe care le conduceți dumneavoastră, domnule ministru. Cu ce v-aș putea fi de folos?

— Încă nu pot spune cu precizie, doamnă. Veți vedea dumneavoastră înșivă. Am dat peste numele dumneavoastră pe o listă a proprietarilor cu părți întregi în Compania Indiilor Orientale. Mi-a reținut atenția tocmai faptul că știam că sunteți o doamnă din nobilime. Cazul dumneavoastră este foarte deosebit și, cum mi s-a spus că afacerile pe care le întreprindeți sunt foarte prospere, m-am gândit să vă cer niște lămuriri asupra unor amănunte mai încâlcite legate de compania asta a Indiilor Orientale.

— Domnule ministru, bănuiesc că dumneavoastră știți mai bine ca mine că această companie, la fel ca și cea a Celor O Sută de Asocia-

ţii, care mergea mână-n mână cu ea şi în care aveam şi eu cinci acţiuni, făcea comerţ cu America şi azi nu mai valorează un ban.

— Eu nu mă refer la valoarea acţiunilor, care ştiu şi eu că nu mai sunt cotate cum erau, ci la profiturile reale pe care le-aţi scos dumneavoastră de aici, îmbogăţindu-vă, în timp ce alţii s-au ruinat, tot în afacerea asta.

— Singurul profit real pe care l-am tras de aici a fost faptul că am învăţat *ce nu trebuie să fac* şi n-aş putea spune că am plătit lecţia prea scump. Merita. Fiindcă afacerile astea erau legate de doi hoţomani. Ei promiteau câştiguri miraculoase ieşite din nimic, în timp ce afacerile cinstite cu ţările îndepărtate sunt profitabile *numai dacă sunt întemeiate pe muncă*.

Faţa ministrului Colbert, pe care insomniile repetate săpaseră brazde adânci, păru a se lumina şi ochii lui căutară spre Angelica de data asta parcă cu oarecare prietenie. Numai buzele îi rămâneau la fel de strânse, dându-i în continuare acelaşi aer posac care umbri iute destinderea de adineauri.

— Cuvintele dumneavoastră se potrivesc, într-o oarecare măsură, cu propria mea deviză: *„Prin muncă se poate orice...“*

— *„... şi prin voinţă omul poate simţi plăcere în tot ceea ce este nevoit să facă, astfel încât hărnicia duce la bucurie“*, completă Angelica ridicând un deget.

De data asta pe chipul ministrului se aşternu un zâmbet în toată puterea cuvântului. Un zâmbet de adevărată încântare.

— Care va să zică dumneavoastră cunoaşteţi fraza din raportul pe care l-am scris despre numita companie de navigaţie, zise el cu o mirare şi cu o grabă care îl făceau să arate dintr-o dată însufleţit. Mă întreb, doamnă, dacă printre onorabilii acţionari ai companiei sunt mulţi care să-şi fi dat silinţa să citească raportul.

— Eu am fost interesată să văd cum e privită afacerea asta de puterea pe care o reprezentaţi. Afacerea în sine este cât se poate de viabilă şi de bine gândită.

— Şi atunci, părerea dumneavoastră este că o asemenea afacere poate şi trebuie să meargă? întrebă cu vioiciune ministrul.

Dar se stăpâni imediat şi, pe un ton neutru şi lipsit de inflexiuni, porni să enumere bunurile secrete ale marchizei du Plessis, deţinute pe numele de doamna Morens:

— Proprietatea în întregime asupra vasului „Sfântul Ioan Botezătorul“, de şase sute de tone, echipat cu douăsprezece tunuri, aflat în momentul de faţă în călătorie, urmând să aducă o încărcătură de

cacao, piper, mirodenii și lemn prețios din Martinica și din San Domingo...

— Exact, confirmă Anfelica, trebuia să-mi țin pe picioare comerțul cu cacao și alte lucruri din astea. Măcar atât!

— Și l-ați pus căpitan al corăbiei pe corsarul Guinan?

— Așa e, l-am pus.

— Nu știați, când l-ați luat în serviciul dumneavoastră, că fusese mai înainte în serviciul domnului Fouquet, actualmente în închisoare? V-ați gândit, doamnă, la gravitatea unei asemenea alegeri? Sau poate chiar domnul Fouquet vi l-a recomandat?

— Nu, n-am avut niciodată ocazia să stau de vorbă cu domnul Fouquet, răspunse Angelica.

Discuția aluneca pe un teren foarte primejdios. Colbert se arătase totdeauna un dușman neînduplecat al lui Fouquet și tocmai el fusese cel care țesuse cu atâta ingeniozitate plasa în care fostul supraintendent al finațelor se lăsase prins ca un începător. Tot ce avea vreo legătură cu Fouquet îi stârnea lui Colbert ura, o ură cumplită și necruțătoare.

— Și vasul acesta dumneavoastră l-ați trimis în America. De ce nu în Indii?

— În Indii? M-am gândit și la asta, să știții. Dar un vas francez n-are șanse să răzbată singur, iar eu n-am mijloacele de a trimite mai multe o dată.

— Și spre America, dacă-mi permiteți să vă întreb, corabia dumneavoastră răzbate singură? întrebă nu fără ironie ministrul.

— În drumul spre America nu avem a ne teme de corsari. Din cauza lor nici o corabie nu are șanse să treacă de Capul Verde. Sau chiar dacă, hai să zicem, reușește să treacă la dus, o vor ataca fără îndoială la întoarcere.

— Dar cum procedează atunci vasele companiilor olandeze și englezești, care obțin beneficii atât de consistente?

— Simplu, merg în grupuri mari. Sunt adevărate flote de câte douăzeci sau treizeci de corăbii de mare tonaj care pleacă toate o dată din La Haye sau din Liverpool. Și fac numai două expediții din astea pe an, nu mai mult.

— Și atunci noi de ce nu facem la fel?

— Domnule ministru, dacă dumneavoastră nu cunoașteți răspunsul la această întrebare, atunci cel puțin nu mă întrebați pe mine. S-ar putea să fie o chestiune de temperament. Sau de bani, cine știe? În orice caz, eu una știu că nu-mi pot oferi o flotă personală. Ca să nu mai spun că vasele noastre ar avea nevoie și de o escală de împrospătare a provi-

ziilor, undeva la mijlocul drumului spre Indiile Orientale.

— În Madagascar, de exemplu? Cum vi se pare?

— Poate fi și în Madagascar, firește, numai cu condiția ca funcțiile de comandă într-o asemenea misiune să nu fie ocupate de militari, și mai ales nu de nobili. Asta în special ar fi o nenorocire.

— Și atunci cine să conducă expedițiile?

— Pur și simplu cei care au obișnuința de a pătrunde în locuri necunoscute, de a face comerț și de a câștiga, domnule ministru. Adică negustorii, preciză Angelica izbucnind deodată în râs.

— Doamnă, discutăm despre lucruri extrem de serioase, spuse Colbert cu o asprime mustrătoare.

— Scuzați-mă, dar încercam să-mi închipui cum s-ar descurca un nobil senior ca domnul marchiz de La Vallière, de exemplu, comandând debarcarea pe un teritoriu locuit de sălbatici.

— Cum, doamnă, vă îndoiți de curajul acestui gentilom? Vă asigur că a dat în mai multe rânduri dovezi că e un om fără frică.

— Tocmai asta e, domnule ministru, aici nu e vorba de frică sau de curaj. Cum credeți că ar proceda marchizul de La Vallière debarcând pe o plajă și văzând că vine spre el o mulțime de sălbatici în pieile goale? Ar omorî jumătate din ei și i-ar transforma în sclavi pe ceilalți.

— Și ce vedeți rău în asta? Sclavii înseamnă o marfă bună și aducătoare de profit!

— Nu vă contrazic. Dar când e vorba de stabilit puncte de comerț și dacă vrei să prinzi rădăcini într-o țară, metoda asta nu e bună. Gândiți-vă că din cauza asta expedițiile noastre cunosc mereu numai eșecuri și francezii care se stabilesc în niște teritorii din astea sunt din când în când masacrați.

Colbert o privi fără să-și ascundă admirația.

— Să mă ia naiba dacă mi-ar fi dat prin cap...

Și își scărpină bărbia prost rasă.

— Am aflat de la dumnevoastră în zece minute mai mult decât în zece nopți pierdute cu cititul nenorocitelor lor de rapoarte!

— Domnule ministru, veți ține fără îndoială seama de faptul că părerea mea rămâne o simplă părere și trebuie privită ca atare. Nu sunt deloc sigură că navigatorii și comercianții ar fi de acord cu mine, dar...

— Mă rog, mă rog, e o părere, am înțeles, dar una de care nu pot să nu țin seamă. Vă mulțumesc, doamnă, vă voi fi extrem de îndatorat dacă veți accepta să mă așteptați încă o jumătate de oră în anticameră...

După ce se despărți de ministrul Colbert, Angelica dădu nas în

nas cu marchizul de La Vallière, care-i spuse că Louvois întrebase de ea şi negăsind-o plecase. Marchizul părea încântat de dezamăgirea care o cuprinse pe Angelica la auzul unor asemenea lucruri. Aşa era norocul ei. Atâtea speranţe îşi pusese în întrevederea cu Louvois, atotputernicul ministru de război, care ar fi putut interveni în favoarea ei ca să obţină o slujbă la curte, iar domnul Colbert nu avusese altceva mai bun de făcut decât să o ţină atâta de vorbă despre comerţul maritim încât pierduse întrevederea de care depindeau atâtea. Iar timpul nu aştepta. Ce gânduri ascunse mai putea cloci Philippe în mintea lui gata oricând la cele mai neaşteptate lucruri? Dacă îi rezista prea hotărât, precis că asta l-ar fi făcut s-o închidă din nou în vreo mănăstire, dar de data asta în mod oficial. Legea îi dădea dreptul. Soţii aveau o autoritate absolută asupra soţiilor lor. Aşa că ea avea nevoie să-şi înfigă rădăcinile aici cât mai adânc, până nu era prea târziu...

Şi, cum o nenorocire nu vine niciodată singură, cineva anunţă cu voce tare că Majestatea Sa amâna toate audienţele pe a doua zi şi că prin urmare toţi cei care aşteptau să-i înmâneze cererile lor trebuiau să plece. Angelica simţi că-i vine să urle de necaz. Philippe putea apărea din clipă în clipă şi, văzând că nu plecase, cum îi ceruse el, cu siguranţă că asta avea să-l hotărască să treacă la fapte.

Se îndreptă spre uşă, blestemându-şi norocul care îi juca tot felul de asemenea feste urâte, când un secretar al ministrului Colbert o opri:

— Va avea doamna marchiză bunătatea să mă urmeze? Este aşteptată.

Încăperea în care fu condusă Angelica era largă, deşi nu chiar cât saloanele din vecinătate. În schimb plafonul, foarte înalt şi acoperit cu picturi înfăţişând peisaje din Olimp învăluite de nori, dădea încăperii proporţii care intimidau. Cele două ferestre, cu draperii grele de mătase albastră, brodate cu flori de crin lucrate în fir de aur şi argint, contribuiau la aspectul impunător al camerei, iar nuanţa draperiilor se asorta cu cea a mătăsii cu care erau îmbrăcate fotoliile şi taburetele, toate încărcate de teancuri de dosare. Părea să fie o cameră de lucru. Lemnăria lambriurilor era sculptată de dălţi de maeştri şi era întreruptă peste tot de lucrături fine în ştuc şi marmură, reprezentând fructe, ramuri de viţă de vie cu frunze şi ghirlande, toate aurite cu grijă şi cu artă, frunză cu frunză. Armonia dintre strălucirea aurului şi albastrul închis care domina coloritul conferea ansamblului un aer somptuos şi sobru în acelaşi timp.

Angelica reuşi că cântărească toate acestea dintr-o aruncătură de ochi. Era fără îndoială un spaţiu anume conceput pentru un bărbat,

rigoarea tonurilor şi a nuanţelor nu lăsa nici o îndoială.

Ministrul Colbert stătea în picioare, cu spatele spre uşă, aşa că n-o văzuse. Ceva mai încolo, în fundul încăperii, se afla o masă lucrată dintr-o singură placă grea de marmură neagră, cu picioarele terminate în labe de leu din bronz aurit. La masă stătea aşezat un bărbat, cu faţa aplecată asupra unor hârtii, părând adâncit în lectură. Colbert, la rândul lui, răsfoia supărat dosar după dosar, căutând ceva şi nemulţumit de lipsa de ordine în aranjarea hârtiilor.

Angelica rămase aşteptând ca unul din cei doi să-i acorde atenţie. Nu ştia ce să facă. Se hotărî până la urmă să păşească spre mijlocul încăperii.

Atunci bărbatul de la masă ridică privirile şi o aţinti cu ochi pătrunzători.

Era regele.

Angelica rămase încremenită.

— A, iată că a sosit agentul nostru de informaţii, zise ministrul întorcându-se. Vă rog, doamnă, să vă apropiaţi şi s-o puneţi la curent şi pe Majestatea Sa cu experienţa dumneavoastră de... armator, mai exact cu lucrurile pe care le ştiţi despre Compania Indiilor, fiindcă trebuie să înţelegeţi că e nevoie să clarificăm câteva chestiuni în această privinţă.

Ludovic al XIV-lea, cu acea politeţe aleasă pe care o arăta oricărei femei, oricât ar fi fost de modestă, se ridicase să o salute. Angelica, pierdută, se gândi că nu-şi făcuse reverenţa prescrisă de canoanele etichetei de la curte şi aproape că se prăbuşi într-o reverenţă adâncă, blestemându-l în adâncul sufletului pe domnul Colbert, care trimisese să o aducă aici fără să o fi prevenit.

— Ştiu că nu aveţi obiceiul să vă ţineţi de glume, domnule Colbert, rosti regele, dar în nici un caz nu m-aş fi aşteptat ca acest agent de informaţii, cum îi spuneţi dumneavoastră, să se înfăţişeze sub chipul unei fermecătoare doamne de la curte.

— Şi cu toate astea, sire, doamna marchiză du Plessis-Bellière nu e o acţionară mai puţin importantă a companiei. A armat o corabie, cu intenţia de a face comerţ cu India, dar a trebuit să renunţe şi să-şi îndrepte eforturile cu precădere spre America. Tocmai motivele acestei schimbări mi s-au părut extrem de importante şi am considerat că ar fi bine să fie supuse atenţiei Majestăţii Voastre.

Angelica şovăia, neştiind ce atitudine trebuia să adopte. Regele aştepta răbdător. Ochii lui întunecaţi o cântăreau şi ea citi în ochii aceştia cumpănirea minuţioasă şi prudentă care avea să domine aproape toate acţiunile lui Ludovic al XIV-lea. Însuşire atât de neaşteptată la un

bărbat de numai douăzeci şi şapte de ani, încât nici măcar miniştrii săi nu-şi dăduseră toţi seama de ea. Buzele i se deschiseră într-o umbră de zâmbet blând şi încurajator.

— De ce sunteţi tulburată, doamnă?

— Ştiu că Majestăţii Voastre nu-i plac persoanele cu o reputaţie excentrică... Şi tocmai asta s-ar putea spune despre o doamnă de la curte care se ocupă de navigaţie şi mi-e teamă că...

— Să vă fie teamă de un singur lucru, doamnă: că ne-aţi putea supăra ascunzându-ne lucrurile pe care vrem să le ştim. Fie că e vorba de navigaţie, fie că de altceva, vedeţi bine că la curte se discută despre toate şi eu, din partea mea, nu mă mir de absolut nimic. Din moment ce domnul Colbert consideră că informaţiile dumneavoastră ne pot lămuri, înseamnă că trebuie să vorbiţi, doamnă, fără altă grijă decât aceea de a sluji interesele coroanei Franţei.

O lăsă să stea în picioare, arătând în felul acesta că o primea în aceeaşi calitate ca pe colaboratorii săi cei mai apropiaţi, care indiferent de vârsta şi de rangul lor, nu stăteau niciodată jos în faţa lui, decât atunci când cine ştie ce situaţie excepţională îl hotăra să îi invite în mod special să se aşeze.

Angelica fu nevoită să-i explice regelui motivele pentru care corabia ei trebuise să renunţe la drumurile spre Indiile Orientale, în ciuda profiturilor imense pe care le-ar fi putut obţine din drumurile acestea. Primejdia reprezentată de corsarii marocani şi algerieni era prea mare. Aceştia pândeau în largul coastelor Portugaliei şi ale Africii şi singurul lucru la care se pricepeau era jefuirea corăbiilor singuratice. Nu cumva doamna marchiză mai şi exagera pericolul repezentat de aceşti piraţi? Doar atâtea vase franţuzeşti, navigând izolat, se întorceau nestânjenite pe la Capul Bunei Speranţe. Angelica răspunse că acestea nu erau corăbii grele de comerţ, ci tot vase pirătereşti, care se bizuiau pe viteza lor ca să scape de corsari, mai ales că veneau cu calele aproape goale, făcând trafic numai de aur, de perle şi de alte pietre preţioase. Dar corabia de mare tonaj, supraîncărcată de mărfuri, nu era în stare să scape cu fuga din faţa rapidelor galere ale algerienilor sau ale marocanilor. Se mai întâmpla apoi ca tunurile să mai şi greşească ţinta — şi partea proastă e că asta se întâmpla cel mai adesea tocmai atunci când era mai mare nevoie s-o nimerească. Singura şansă care mai rămânea echipajului era să respingă năvala agresorilor în momentul abordajului. Numai că şi aici corsarii aveau superioritatea, numărul lor copleşind de regulă până şi cele mai viteze echipaje, care erau măcelărite fără cruţare. Corabia ei, „Sfântul Ioan Botezătorul", scăpase în două rânduri de

lăcomia acestor hiene ale mării tocmai datorită curajului nebunesc al matelotilor, care luptaseră cu disperarea celui care ştie că nu mai are nimic de pierdut, dar a încerca norocul la nesfârşit i se păruse un lucru necugetat. Unul din atacuri avusese loc în largul Golfului Gasconiei, celălalt în timpul escalei făcute în insula Gorea. Mulţi marinari căzuseră în luptă, alţii rămăseseră schilodiţi... Era un preţ prea mare, aşa că renunţase.

Regele asculta, căzut pe gânduri.

— Prin urmare e vorba de lipsa unei escorte?

— În parte da, sire. Englezii şi olandezii pornesc întotdeauna în convoaie mari, escortate de nave de război, şi în felul acesta reuşesc să-şi menţină liniile de comerţ.

— Englezii şi olandezii? Hm!... Mărturisesc că nu prea-mi plac negustorii ăştia de scrumbii sărate, dar ar fi o prostie să nu învăţăm de la ei metodele care se arată a fi bune şi aducătoare de câştig. Trebuie să te ocupi de asta, domnule Colbert, şi să pui neapărat afacerea pe picioare. Convoaie numeroase de corăbii de mărfuri, corăbii multe, escortate de nave de război înarmate până-n dinţi...

Şi regele şi ministrul său se adânciră într-o lungă discuţie asupra amănuntelor acestui proiect, apoi suveranul se întoarse dintr-o dată spre Angelica, întrebând-o care erau motivele pentru care se arăta sceptică în legătură cu punerea în practică a unor asemenea idei. Angelica se văzu nevoită să mărturisească fără ocolişuri că, după părerea ei, călătoriile în grup nu se potriveau cu spiritul francezilor. Fiecare vrea să fie stăpân pe afacerea lui şi intrarea într-un convoi i-ar da sentimentul ştirbirii independenţei personale, la care francezul ţine mai mult ca la orice. Aşa că unii armatori aveau să fie gata la aşa ceva, în timp ce alţii aveau să se găsească dintr-o dată sau în criză de bani, sau în întârziere cu încărcarea corabiei, în sfârşit, motive se puteau găsi destule. De multe ori existaseră încercări pentru realizarea unor convoaie, dar de fiecare dată nu se reuşise nimic, în ciuda eforturilor depuse de unii şi de alţii dintre armatorii cu idei.

Mâna lui Ludovic al XIV-lea se lăsă pe masă şi apăsă autoritar lespedea de marmură neagră.

— De data asta vom face totuşi ca domnii aceştia să înţeleagă.

Angelica privea fără voia ei mâna aceasta care trăda, prin simplul ei aspect, forţa unei voinţe suverane. Se afla aici, în biroul acesta, de mai bine de o oră şi avea senzaţia că regele n-avea să o lase să plece până când nu va fi aflat de la ea tot ce se putea afla din experienţele ei fericite sau nefericite legate de navigaţia pe mare.

Avea darul de a şti să pună întrebări şi de a-şi face interlocutorii să-i răspundă exact ceea ce voia să afle. Care erau celelalte cauze ale eşecurilor comerţului francez cu Indiile Orientale? Drumul prea lung, lipsa unor porturi unde vasele să poată face escală....Da, dar lucrurile astea se ştiau şi se luaseră deja măsuri. Nu ştia doamna marchiză că în urmă cu doi ani o expediţie pornise să pună stăpânire pe insula Madagascar? Ba da, auzise, dar nimeni nu conta pe asta, fiindcă expediţia era de la început sortită eşecului. Un copil născut mort.

Regele tresări şi strânse din dinţi.

— De unde aţi aflat asta? Abia adineauri l-am primit pe trimisul domnului de Montevergue, şeful expediţiei. Secundul lui abia a ajuns la Bordeaux acum câteva zile, iar la Versailles numai în dimineaţa asta. A avut ordin sever să nu discute cu absolut nimeni până nu-mi raportează mie tot ce trebuie. L-am primit imediat ce a venit, lăsând la o parte alte chestiuni de maximă urgenţă, dar a ieşit din cabinetul meu înainte de a intra dumneavoastră. Şi-a permis deci să flecărească?

Angelica se văzu nevoită să-i spună tot, fără ocolişuri. Anume că oamenii mării erau de mult timp la curent cu dificultăţile expediţiei din insula Madagascar, fiindcă diferite nave luaseră la bord marinari bolnavi de scorbut sau răniţi în încăierările cu băştinaşii. Că armatorii erau totdeauna mai bine şi mai rapid informaţi decât regele, datorită sistemului lor de asigurări plătite între navele aparţinând unor naţii diferite şi care făceau şi oficii de curier. Că expediţia era de la început sortită eşecului, întrucât era pur militară în loc să fie comercială şi să ducă mai ales negustori care să constituie în Madagascar un cap de pod pe care armata nu avea cum să-l întemeieze acolo şi nicăieri altunde...

Angelica vorbea plină de siguranţă despre aceste lucruri legate de mare şi de navigaţie căci, ca tuturor oamenilor înzestraţi cu o imaginaţie puternică, fiecare cuvânt îi crea în minte un tablou precis, iar atenţia regelui o încuraja şi-i dădea puteri. Toate şoaptele frivole, toate bârfele de nedomolit de la curte rămăseseră dincolo de uşă. Aici se hotăra soarta lumii, în timp ce dincolo serbările puteau fi în toi. Aici lucra regele Franţei, în stare să se izoleze de orice pentru a urmări, clipă de clipă, scopul asupra căruia îşi fixase atenţia.

Când regele se ridică, Angelica bănui că audienţa se încheiase şi simţi dintr-o dată că e obosită, că-i e foame şi că stătuse două ore de vorbă cu regele, aşa cum ar fi stat cu un vechi prieten. Văzând că domnul Colbert se retrage, Angelica se pregăti să-i urmeze exemplul.

— Vă rog să mai rămâneţi puţin, doamnă, zise regele.

Şi ocoli masa, îndreptându-se spre ea. Era destins şi afabil. Deschise gura să spună ceva, apoi renunţă. Privirea lui cerceta obrazul femeii din faţa lui şi păru a descoperi dintr-o dată, dincolo de aparenţele seducătoare ale feminităţii, ceva ce nu mai întâlnise atât de pregnant: o personalitate extrem de puternică.

Rosti încet, pe un ton visător:

— Veţi veni mâine la vânătoare?

— Sunt hotărâtă să vin, sire.

— Voi vorbi cu marchizul du Plessis să vă menţină în această stare de decizie care îmi face nespusă plăcere.

— Sire, mulţumesc Majestăţii Voastre pentru graţioasa invitaţie.

Tăcură amândoi. Angelica simţi cum inima îi bate în piept să i-l spargă, deşi motive s-ar fi zis că nu are, şi îşi dădu seama că roşea. Atmosfera asta stânjenitoare fu întreruptă de primul gentilom al camerei regelui, ducele de Charost, care intră cerând dispoziţii. Majestatea Sa urma să ia masa de ceremonie sau dorea să fie servită în particular?

— Fiindcă s-a anunţat că azi avem masă de ceremonie, să nu dezamăgim mulţimea care a venit până aici tocmai ca să fie de faţă la aşa ceva, zise regele. Să mergem la masă.

Angelica făcu o reverenţă adâncă, pe care o reînnoi la ieşirea din cabinet.

În prag regele îi mai spuse:

— Mi se pare că aveţi băieţi, doamnă. Au ajuns la vârsta intrării în serviciul casei regale?

— Sunt încă micuţi, majestate: şapte şi nouă ani.

— Sunt apropiaţi de vârsta Delfinului[1]. Iar Delfinul va trebui scos în curând de sub autoritatea femeilor şi încredinţat unui preceptor. Şi aş vrea să aibă în acelaşi timp tovarăşi de învăţătură şi de joacă împreună cu care să se mai dezmorţească. Dorim să ni-i prezentaţi pe fiii dumneavoastră, doamnă.

Angelica făcu o a treia reverenţă.

Prin canaturile larg deschise ale uşii, din mulţimea curtenilor care aşteptau, o ţintuiră priviri pline de invidie şi de ură sălbatică.

[1] Delfin – nume dat în Franţa, până la revoluţia din 1789, întâiului născut al regelui, moştenitorul tronului. (*n. trad.*)

Capitolul VIII

Regele Franței stătea la masă. O întreagă armată de servitori comandați și struniți de majordomi așezaseră masa și dispuseseră conform etichetei jilțurile, după care marele șambelan, terminând inspecția de rigoare, poruncise să se deschidă ușile pentru curtenii doritori să asiste al masa Majestății Sale. Aceștia erau așezați după o ordine riguros stabilită dinainte, în timp ce anticamera și coridoarele erau ticsite de mulțimea târgoveților cărora urma să li se îngăduie să defileze prin fața mesei regelui.

Acesta apăru în cadrul ușii și schiță o ușoară înclinare din cap, ca răspuns la reverențele și plecăciunile cu care fusese întâmpinat de cei deja prezenți. Apoi intră surâzând și se așeză la masă.

Îndată, *Monsieur*, fratele său, se grăbi spre el și, cu o plecăciune adâncă, îi dădu *șervetul*.

În picioare în spatele suveranului, domnul de Bouillon, marele șambelan, și-l ținea pe al său cu degete strânse, în timp ce privirea lui spunea că de acum înainte nu mai are de gând să îngăduie nimănui, fie el și prinț de sânge, să-i uzurpe această cinste, cum făcuse de curând prințul de Condé, jignindu-l de moarte.

În anticameră gărzile invitau mulțimea să lase drumul liber pentru șirul de valeți care se apropia cu atâta solemnitate încât aducea mai curând a procesiune.

Un ofițer în mare ținută preceda cortegiul acesta de valeți care purtau pe umeri un fel de sipet uriaș, acoperit cu o țesătură brodată în aur și argint, iar în urma lor veneau, la fel de pătrunși de importanța misiunii lor, majordomul, înarmat cu bastonul său ca de mareșal, primul ușier, primul oficiant al cămării de pâine a casei regale, apoi ofițeri, clerici și valeți de la oficiu.

Sipetul adus pe umeri cuprindea ceea ce din vechime purta numele de *tainul regelui*, care urma să fie așezat pe masă.

Atunci, la un semn al marelui șambelan, ușile se deschiseră larg și gărzile îngăduiră mulțimii să pătrundă în sală. Tâgoveți și târgovețe din Paris, slujbași mărunți, meșteșugari, lucrători, ucenici și tot felul de lume porni să defileze încet, căscând gura la tot ceea ce putea fi ținut minte și povestit mai apoi, încercând să rețină cât mai multe amănunte despre strălucirea veselei de aur, a cristalelor și a întregului lux orbitor în mijlocul căruia regele Franței ședea la masă în văzul credincioșilor săi

supuşi.

Regele vorbea puţin, dar privirile lui cercetau scormonitoare în toate părţile. Angelica îl văzu în mai multe rânduri schiţând câte un gest de a se ridica în semn de răspuns la reverenţa făcută de cutare sau cutare înaltă doamnă de la curte care intra, în timp ce şambelanul făcea în grabă semn să se aducă un taburet pentru doamna în chestiune. Era cea mai înaltă onoare pentru ele, căci nu se acorda decât prinţeselor de sânge şi soţiilor primilor nobili ai regatului. Cele mai multe doamne erau nevoite să se mulţumească să rămână în picioare, pentru ele eticheta nu prevedea nici răspunsul regelui la reverenţele lor şi nici taburet. Acestora li se spunea, în glumă şi nu fără oarecare dispreţ, *neaşezatele*. Şi cum Angelica făcea parte tocmai din rândul lor, începea să nu-şi mai simtă picioarele de oboseală.

Doamna de Choisy, care stătea alături de ea, tot în picioare, îi şopti, plină de o neaşteptată prietenie:

— Draga mea, am fost de faţă când regele ţi-a vorbit despre fiii dumitale. Să ştii că e o şansă nesperată. Nu sta pe gânduri. Fiii dumitale vor ajunge departe dacă au ocazia asta extraordinară să crească printre oameni de calitate. S-ar obişnui de mici cu maniere alese şi ar păstra toată viaţa aerul acela de oameni de lume care să le permită să reuşească la curte. Să-ţi dau un singur exemplu, fiul meu, abatele. L-am crescut de la cea mai fragedă vârstă în climatul lumii bune şi acum nici n-a împlinit douăzeci de ani şi deja a ştiut să se facă atât de plăcut tuturor încât e pe punct de a dobândi un episcopat.

Numai că marchiza du Plessis, în momentul acela, era mai puţin preocupată de viitorul la curte al lui Florimond şi al lui Cantor şi mai mult de posibilitatea de a mânca şi ea ceva, ba chiar, dacă se putea, în condiţiile unui oarecare confort. Aşa că părăsi cu discreţie sala festinului şi nimeri într-un salon aflat în apropiere, în grupul unor doamne aşezate în jurul măsuţelor de joc. Prin salon treceau în toate părţile valeţi cu tăvi încărcate cu gustări, din care elegantele doamne ciuguleau din când în când, fără să-şi ridice ochii de la jocul lor.

De la o masă se ridică deodată o doamnă înaltă şi bine legată, care veni spre Angelica îmbrăţişând-o şi sărutând-o cu bucurie pe amândoi obrajii. Era domnişoara ducesă de Montpensier.

— Nici nu ştii ce fericită sunt că te văd, scumpa mea! Şi am auzit că ai pus pe jar toată curtea. Toţi fierb aflând de atenţia pe care ţi-o acordă regele. În lunile din urmă Majestatea Sa a făcut destule ciudăţenii şi recunosc că de multe ori am rămas cu gura căscată, dar n-am avut niciodată curajul să-l întreb. Ştii bine că între Majestatea Sa şi mine orice conversaţie începe rău, dar în schimb nu se sfârşeşte niciodată bine.

Totuşi rămâne vărul meu primar şi ne apreciem unul pe celălalt în chip deosebit. Dar mă bucur din tot sufletul de succesul dumitale aici la curte. Ia spune-mi, parcă ai aerul de a căuta pe cineva.

— Să mă scuze Alteţa Voastră, dar căutam un loc unde să... unde să mă aşez.

Inimoasa prinţesă aruncă în jur o privire îngrijorată.

— Vai, draga mea, aici e imposibil să stai jos, fiindcă se află de faţă însăşi *Madame*.

— Da, Alteţă, şi ştiu că rangul meu nu-mi îngăduie să stau jos nici în faţa Alteţei Voastre.

— Nu, draga mea, aici te înşeli. Dumneata eşti o doamnă din înalta nobilime, iar eu nu sunt decât o nepoată a Franţei, prin bunicul meu, regele Henric al IV-lea[1], aşa că ai dreptul să stai jos în prezenţa mea, chiar şi pe taburet. În orice caz, draga mea prietenă, eu ţi-l acord cu cea mai mare bucurie, dar de faţă cu *Madame*, care a devenit fiică a Franţei prin căsătoria ei cu *Monsieur*[2], e cu neputinţă.

— Înţeleg, doamnă, suspină Angelica, presimţind că va rămâne nemâncată.

— Dar mă gândesc la altceva, urmă ducesa, vino să joci cu noi. Să căutăm o parteneră, doamna d'Arigny tocmai s-a ridicat de la masă, a rămas fără un ban.

— Să joc stând în picioare? întrebă Angelica. Mi-e teamă că...

— Ba stând jos, exclamă ducesa. Vino. Hai, vino cu mine, nu-ţi fie teamă, nu ţi se-ntâmplă nimic!

Şi o luă de mână, conducând-o până în faţa fotoliului în care şedea *Madame*, absorbită de jocul de cărţi şi de ronţăitul delicat al unei aripioare de pui, care îi aruncă un surâs politicos, dar distrat. Dar nici nu apucase Angelica să se ridice din reverenţă că se simţi înşfăcată cu putere de mână şi trasă de acolo.

— De când te caut! şopti Athénad's de Montespan, hai repede, acum e momentul cel mai potrivit să te prezint reginei! Hai odată!

---

[1] Anne-Marie-Louise d'Orléans, ducesă de Montpensier (1627-1693), rămasă în istorie sub numele de *La Grande Mademoiselle* („Marea domnişoară") era fiica lui Gaston d'Orléans (al doilea fiu al regelui Henric al IV-lea şi frate al lui Ludovic al XIII-lea), fiind deci vară primară a regelui Ludovic al XIV-lea, personaj al acestui roman. (*n. trad.*)

[2] *Madame* este Henriette d'Angleterre, fiica regelui Angliei Carol I, căsătorită cu *Monsieur* (Philippe d'Orléans), al doilea fiu al lui Ludovic al XIII-lea şi frate cu Ludovic al XIV-lea. În urma acestei căsătorii, i se acordase oficial titlul de *Madame*. (*n. trad.*)

Angelica bâlbâi nişte scuze către doamnele din jur şi îşi urmă în grabă prietena.

— Athénaď's, zise ea pe drum, lămureşte-mă şi pe mine ce e cu *taburetul*. Nu mai înţeleg nimic. Când, de ce şi în ce împrejurări o doamnă de la curte are dreptul să stea pe scaun?

— Aproape niciodată. Nici în faţa regelui, nici în faţa reginei, doar dacă e o prinţesă din familia regală, atunci da. Dar mai sunt nişte excepţii, fiindcă vezi că treaba asta e foarte încurcată, există tot felul de reguli şi de excepţii. Dreptul ăsta la taburet e visul oricărui curtean şi mai ales al oricărei doamne, încă din vremea vechilor regi celţi. Din câte am auzit, pe atunci regula asta se aplica numai bărbaţilor, dar a trecut moştenire la curtea Franţei şi se aplică acum şi femeilor. Taburetul e semnul unui rang extraordinar de înalt sau al unei favori speciale din partea regelui. Dreptul ăsta îl au doar cei ce ţin de casa regelui sau de a reginei. Dar e drept că mai sunt la mijloc şi pretextele.

— Pretextele? Ce pretexte?

— Uite care. De exemplu jocul. Dacă joci la o masă, atunci poţi să stai jos, chiar şi în faţa regelui sau a reginei. Sau dacă lucrezi ceva cu acul. Nu contează ce, numai să ai în mână ceva care să însemne lucru de mână. Mereu vezi pe câte una că se fandoseşte cu câte un mototol de panglici în mână, făcându-se că lucrează ceva, numai ca să se poată lăuda pe urmă că a stat jos în faţa regelui. Aşa că vezi că orice paţachină se învârteşte cum poate, numai să dea peste chilipir...

Regina se afla în mijlocul cameristelor ei, care o pieptănau şi o dichiseau pentru seară. Pe o consolă din apropiere aşteptau câteva casete cu bijuterii, pe care Marie-Thérèse le încerca pe rând, mereu nemulţumită de cum îi veneau: lanţuri grele de diamante montate în aur sau în argint aurit, pandantive pentru urechi, din câte un singur diamant tăiat în formă de pară, de mărimi aproape unice în toată lumea şi despre care se spunea că erau aduse din India, brăţări şi diademe de tot felul.

Angelica se cufundă în reverenţe şi sărută mâna reginei, apoi se trase puţin mai la o parte. Se gândea fără voia ei la infanta pe care o văzuse chiar în ziua nunţii ei cu regele Franţei, cândva, departe de aici, la Saint-Jean-de-Luz. Coafura greoaie de atunci, cu buclele mătăsoase umflate cu artă, fustele grele întinse pe turnurile incomode, după moda spaniolă, toate acestea rămăseseră acum undeva în urmă.

Regina era îmbrăcată acum după regulile modei franţuzeşti, dar acestea nu prea se potriveau cu trupul ei durduliu. Tenul delicat, de un alb pur cu reflexe roz, păstrat altădată în umbra întunecoaselor palate din Madrid, părea acum atins de cuperoză. Nasul chiar îi bătea uşor în roşu. Şi totuşi această femeie micuţă, atât de dezavantajată de statură şi

de figura lipsită de frumusețe și de feminitate, păstra un aer majestuos și impunător înnăscut. Deși era o femeie extrem de pioasă și nici prin spirit nu strălucea, era mai mereu plină de voie bună, o voie bună căpătată abia în Franța. Căci altminteri în fundul sufletului rămăsese spaniolă și păstrase neatinsă pasiunea iberică în geloziile ei față de rege. Se dădea în vânt după petrecerile de la curte și cel mai mic semn de atenție și de afecțiune din partea bărbatului ei o umplea imediat de fericire, dar nu-și putea stăpâni furia și deznădejdea la aflarea unei noi infidelități. Și, cum ocaziile acestea din urmă erau destul de dese și cum regele se purta cu ea cu o politețe desăvârșită și cu o galanterie în care nu punea pic de zgârcenie, se înțelege că viața tinerei regine Marie-Thérèse era o suită neîntreruptă de extaze și crize de disperare, la care intimele ei asistau făcând haz în secret și gustând delicii de nedescris.

Observând că Angelica o privea țintă, arătă spre șiragul greu de diamante care-i scânteia pe piept și pe umeri zicând:

— Aici trebuie să te uiți, doamnă, nu...

Și făcu un gest spre fața ei ștearsă, surâzând parcă umilă.

Într-un colț, cei trei pitici se jucau cu ceilalți răsfățați ai reginei, niște cățeluși albi și pufoși. Barcarole prinse o privire de-a Angelicăi și îi făcu complice cu ochiul.

Apoi toată lumea ieși în grădină pentru o scurtă plimbare, căci timpul era neașteptat de blând și cerul senin făcea ca afară să fie încă lumină. Curând însă se aprinseră în toate părțile făclii, ferestrele palatului începură să se lumineze și toată curtea intră în febra pregătirilor pentru seară.

Angelica reuși să se schimbe în anticamera doamnelor de onoare ale reginei. Athénad's de Montespan îi atrase însă atenția că bijuteriile pe care și le luase erau cam sărăcăcioase pentru o asemenea ocazie solemnă, dar nu mai era timp să trimită acasă, la Paris, după altele mai potrivite, așa că fu nevoită să apeleze la ajutorul giuvaergiilor lombarzi, care reușiseră să se lipească de curtea Franței și învârteau aici afaceri dintre cele mai mănoase. Doi dintre aceștia se înființară în cea mai mare grabă cu sumedenie de casete pline de tot ce trebuia unei înalte doamne. Contra unei sume pe care ei o declarară în mai multe rânduri absolut modestă, doamna marchiză du Plessis-Bellière putu să închirieze pentru câteva ore o mulțime de bijuterii, care, ca să fim drepți cu lombarzii, erau cu adevărat superbe. Trebui însă să semneze un teanc întreg de hârtii, măsură de prevedere a bieților negustori, care nu voiau să-și vadă înalții clienți dispărând cu giuvaerurile închiriate sau uitând, din distracție, să le mai înapoieze. Pare-se că tocmai anumite experiențe amare din trecut

îi împingeau acum la atâtea măsuri de prevedere. Angelica semnă tot, inclusiv poliţa pentru suma, considerată de aceşti domni drept cu totul neînsemnată, de două sute de livre, cu care şi-ar fi putut cumpăra cel puţin două brăţări din cele mai scumpe. Simpla chirie pentru bijuteriile acestea depăşea binişor jumătate din valoarea lor pe piaţă, dar situaţia în care se afla nu-i permitea să se tocmească: cei doi domni avuseseră de multe ori de-a face cu doamne care aveau nevoie imediat de marfa lor şi care fuseseră şi ele silite să se plece, aşa că nici Angelica nu le scăpă din mâini.

Nu era zgârcită şi două sute de livre nu constituiau pentru ea o sumă care s-o ruineze, dar faptul că fusese prinsă la strâmtoare o cătrănise din cale-afară. Era o afacere în care pierdea. Nu conta cât, ci doar faptul că pierdea. Coborî deci destul de indispusă în galeria de la parter unde se ridicase scena pentru spectacolul de teatru.

Regele se instalase deja. Rigorile etichetei pretindeau ca nici unul din scaune să nu rămână liber, aşa că în spatele rândurilor de scaune se aflau deja în picioare destui curteni pentru ca Angelica să fie nevoită să se mulţumească doar cu auzul râsetelor spectatorilor din primele rânduri. Nu vedea şi nu auzea nimic.

— Ce credeţi, doamnă, despre lecţia pe care ne-o dă domnul de Molière[1]? răsună o şoaptă la urechea ei. Nu-i aşa că e dintre cele mai instructive care se pot închipui?

Vocea era atât de plină de tandreţe încât Angelica, recunoscându-l pe Philippe, crezu la început că visează. Se uită mai bine, să se convingă că nu se înşela: el era, într-adevăr. La fel de frumos şi de impunător ca totdeauna, într-un costum de mătase roz brodată cu argint, care pe oricare altul l-ar fi făcut ridicol, dar care lui îi venea de minune, potrivindu-se cu tenul lui limpede şi cu mustaţa blondă. Surâdea plin de curtenie şi Angelica se sili să-i răspundă cu cât mai multă naturaleţe:

— Lecţia domnului Molière trebuie să fie fără îndoială una din cele mai amuzante, dar din locul unde mă aflu mărturisesc că nu reuşesc să prind mare lucru din ea.

— Păcat, scumpa mea! Îngăduie-mi să te ajut să ajungi cu câteva

---

[1] **Molière – pseudonimul lui Jean-Baptiste Poquelin (1622-1673), strălucit dramaturg francez din şcoala clasicismului, autor al unor comedii de o valoare excepţională care se joacă şi astăzi cu mare succes pe toate scenele lumii (*Burghezul gentilom, Avarul, Bolnavul închipuit, Tartuffe, Preţioasele ridicole, Doctor fără voie, Şcoala femeilor, Mizantropul, Georges Dandin, Vicleniile lui Scapin* ş.a.). A ridicat această specie, până atunci desconsiderată, la prestigiul deţinut de tragedie. (*n. trad.*)**

rânduri mai în față.

Și îi trecu un braț pe după mijloc, trăgând-o după el. Li se făcu loc cu bunăvoință, favorurile de care se bucura marchizul du Plessis din partea regelui erau cunoscute de toată lumea și toți se grăbeau să-i fie pe plac. În afară de asta, era mareșal al Franței și acest fapt îi dădea dreptul, printre altele, să intre cu trăsura în curțile interioare ale reședințelor regale și să stea jos în prezența regelui. E drept că această din urmă favoare n-o privea și pe soția lui.

Prin urmare, soților du Plessis nu le fu greu să găsească un loc mult mai în față, în dreapta scenei. E adevărat că erau nevoiți să rămână în picioare, dar de aici se vedea și se auzea de minune.

— Aici cred că stăm mai bine ca oriunde, zise Philippe. Vedem spectacolul și regele ne vede. E perfect.

Nu-și luase mâna de pe talia soției lui, ba dimpotrivă, își lăsa drăgăstos fața spre a ei, în așa fel încât ea își simțea obrazul gâdilat de peruca lui mătăsoasă.

— E chiar nevoie să mă strângi așa tare? întrebă ea în șoaptă, pe un ton morocănos, gândindu-se că, după toate câte se întâmplaseră, această nouă atitudine a soțului ei nu putea fi decât suspectă.

— Da, scumpa mea, e nevoie, e absolută nevoie. Răutatea ta a găsit de cuviință să-l amestece însuși pe rege în jocul ei. Și nu vreau în ruptul capului ca Majestatea Sa să aibă vreo îndoială cu privire la bunăvoința mea. Dorințele sale sunt ordine, nu se discută!

— A, deci asta era! făcu ea trăgându-se puțin înapoi și privindu-l în ochi.

— Întocmai, comoara mea! Mai rămâi câteva clipe uitându-te așa la mine, chiar zâmbește-mi dacă se poate. Nimeni nu se va îndoi că domnul și doamna du Plessis-Bellière s-au împăcat.

— E chiar așa de important?

— E dorința regelui, draga mea.

— Ah! Ești un... un...

— Stai liniștită!

Brațul lui devenise un adevărat cerc de oțel care o strângea fără milă, deși vocea cu care îi vorbea Philippe rămânea calmă și egală, ba chiar plină de afecțiune.

— Mă sufoci, animalule!

— Asta chiar că mi-ar face cea mai mare plăcere, scumpa mea! Dar răbdare, n-ar fi exclus ca într-o zi să am ocazia să fac și așa ceva. Numai că n-a sosit vremea și nici nu ne aflăm într-un loc potrivit... A, uite-l pe Arnolphe care îi dă lui Agnès să citească cele unsprezece porunci ale căsătoriei. Atenție, draga mea, fii numai ochi și urechi, te

implor!

Piesa care se juca nu fusese încă prezentată publicului, aşa că ce se juca acum era premiera, reprezentată în onoarea regelui. Pe scenă, Arnolphe, înaintea momentului solemn al căsătoriei, dădea soţiei sale un pomelnic întreg:

Aici am pentru tine o scriere-nţeleaptă,
Să te înveţe-n lume purtarea cea mai dreaptă.
Şi-mi pare că-i făcută anume pentru tine...
Nu ştiu de cine-i scrisă, dar ştiu c-a scris-o bine!
Doar ea de-acu'nainte-ţi va fi sfătuitoare
Şi, ca să fiu mai sigur, citeşte-o cu glas tare.

Molière juca rolul lui Arnolphe. Figura lui spirituală ştia să ia chipul unui burghez cam mărginit, chiţibuşar şi bănuitor. Soţia lui, frumoasa Armande Béjart, juca rolul lui Agnès, tânăra frumuseţe plină de ignoranţă şi naivitate, s-ar fi zis, care citea supusă, cu o voce nespus de blândă:

Femeia ce prin cununie
Ajunge s-aibă un bărbat
Cuvine-se pe drept să ştie,
Cu tot belşugul răsfăţat,
Că cel ce-a luat-o vrea pe viaţă nevastă numai lui să-i fie.

„Am să-ţi explic mai încolo cum vine asta, spune Arnolphe, pentru moment nu trebuie decât să citeşti."

Drept care Agnès citea mai departe:

Iar dacă e să se gătească,
S-o facă doar atât cât vrea
Bărbatul ei, şi să-l cinstească,
Căci trebuie doar el pe lume să guste frumuseţea ei.

Angelica asculta distrată. Îi plăcea mult teatrul, comedia mai ales era slăbiciunea ei, dar acum, aici, să-l simtă pe Philippe aşa de aproape, asta o tulbura.

„Dacă ar putea fi adevărat, se gândea ea, să mă ţină aşa, strânsă de mijloc, fără pică şi fără amintirea răvăşelilor dintre noi!"

Se stăpânea cu mare greutate, ar fi vrut să se întoarcă spre el şi să-i spună: „Philippe, să nu ne mai purtăm ca nişte copii bosumflaţi şi arţăgoşi... Avem în noi, şi unul şi celălalt, atâtea lucruri care ne-ar putea ajuta să ne înţelegem şi poate chiar să ne iubim. Simt şi cred asta cu toată tăria. Ai fost vărul mai mare pe care îl admiram şi la care visam când eram fetiţă..."

Îl privea pe furiş, parcă surprinsă că emoţia ei nu se transmitea şi acestui trup impunător, atât de bărbătesc în ciuda grijii puse în îmbrăcăminte. Bârfitorii puteau trăncăni mult şi bine tot felul de prăpăstii pe seama marchizului du Plessis, acesta nu era nici nevolnicul *Monsieur*, nici cavalerul de Lorraine, era însăşi întruchiparea zeului Marte, a celui mai războinic şi mai furtunos dintre zei, dar mai neînduplecat şi mai rece decât un bloc de marmură. Unde oare se ascundeau căldura şi bunătatea sufletească a acestui bărbat care părea lipsit de reacţiile cele mai obişnuite ale tuturor bărbaţilor? Angelica avea senzaţia că nu era pentru el decât o statuie de lemn şi asta o deprima.

Domnul Molière, în învăţăturile din *Şcoala femeilor* pe care le înfăţişa acum pe scenă, nu se gândise decât la bărbaţii obişnuiţi din rândul celor care, burghezi sau gentilomi, turbează când se văd înşelaţi, dar se fac de râs de dragul unor ochi frumoşi şi fac feţe-feţe dacă o femeie plină de nuri se reazemă puţin mai îndelung de ei.

Dar faţă de Philippe du Plessis-Bellière psihologia marelui comedian rămânea neputincioasă. Unde era punctul lui sensibil?...

Pe scenă, în timpul acesta, Arnolphe descoperea că Agnès nu numai că nu-l iubea, aşa cum ar fi fost îndatorirea ei de soţie castă şi virtuoasă, dar mai era şi aprinsă de dragoste după frumosul Horace. Asta îl făcea să spumege de furie:

Zău, nu ştiu ce mă ţine să nu-i dau peste gură
Pentru cuvintele-astea de obrăznicătură.
Turbez când face mutre de doamnă înţepată!
Să-i trag acum vreo două m-aş răcori pe dată.

Molière era de-a dreptul fascinant în dezlănţuirea lui bufonă şi totuşi atât de adânc omenească. Toată lumea ştia că bietul comediant era chinuit de gelozie din cauza zburdălniciilor mult prea tinerei şi prea-frumoasei Armande Béjart.

Pentru căţelele-astea, bărbaţii toţi din lume
Ne pierdem judecata. Amară slăbiciune!
O lume-ntreagă ştie cumplita lor tâmpeală,
Că toate-s numai ţâfnă şi numai trăncăneală.
În inimi – răutate. În suflete— trădare.
Aşa-s făcute ele şi noi n-avem scăpare,
Ne bulucim ca tonţii, ne prăpădim de jale,
Ne dăm de ceasul morţii pentru-astè animale!...

Spectatorii, încântaţi, scoteau tot felul de exclamaţii, sorbind scena din ochi.

— Imbecilii! mârâi Philippe la urechea Angelicăi. Uite-i cum râd și totuși nu e printre ei măcar unul care să nu fie gata la orice pentru „aste animale".

— Ei măcar au sânge în vine, nu apă, riposta Angelica.

— Și tărâțe în cap!

„Destul cu-mpotrivirea, mă scoți de tot din minți!" răcnea pe scenă nefericitul Arnolphe, urmărit cu pufnete de râs de spectatori, care firește că nu luau furia lui decât în glumă. Comedia rămânea pentru ei comedie și atâta tot.

Dar știu eu ce-mi rămâne, vită-ncăpățânată:
Să-ți mai retez din gheare și să te duc pe dată.
Prea mi-ai răspuns întruna cu fiere și venin!
Adâncul mânăstirii m-o răzbuna din plin...

Aici publicul izbucni într-un râs năvalnic, care zgudui salonul. Tuturor piesa le plăcea la nebunie, toți râdeau cu lacrimi de furia lui Arnolphe, toți găseau că pățaniile bietului burghez erau cum nu se poate mai nimerite pentru unul ca el.

— Și sfârșitul e admirabil, la fel ca toată piesa, zise Philippe. Cum vi s-a părut, doamnă?

Angelica strânse din dinți fără să răspundă. Aluzia i se părea dintre cele mai străvezii.

— Acest Molière e om iscusit, reluă Philippe ceva mai târziu, când, după reprezentație, se întorceau spre sala de bal traversând aleile grădinii. Știe că trebuie să scriem, mai întâi pentru rege și pentru curte, așa că aduce în scenă burghezi și lume măruntă, care să nu-l poată pedepsi pentru îndrăzneala lui. Dar de fapt ce vedem noi e omul, același om mereu. Fiecare se poate recunoaște pe scenă și totuși nici unul nu se simte atins.

„În orice caz, acest Philippe nu e deloc prost", își spuse surprinsă Angelica.

O apucase de braț, familiaritate care ei nu s-ar fi zis că nu-i făcea plăcere.

— Nu te mai teme, draga mea, rosti încet Philippe. E de la sine înțeles că atunci când ne aflăm în public n-am să-ți fac absolut nici un rău. E un principiu pe care-l respectă cu sfințenie orice vânător. Lecțiile de dresaj se fac cu ușile închise, între patru ochi cu animalul care trebuie îmblânzit. Așa că să lămurim câteva lucruri care ne interesează pe amândoi. Mai întâi, câștigi prima manșă și mă silești să te iau de soție. Eu o câștig pe a doua aplicându-ți o corecție ușoară, dar meritată. Rămâi însă tot dumneata stăpână pe situație, fiindcă, în pofida interdicțiilor mele, apari la Versailles și ești primită la curte. Eu câștig turul ur-

mător închizându-te, dumneata câştigi în continuare, evadând. In treacăt fie spus, aş fi foarte curios să aflu cum ai reuşit, dar fie, să lăsăm asta. Pe scurt, iată-ne ajunşi în punctul acesta. Cine va fi învingător mai departe?

— Nu ştiu. Asta se va vedea.

— Depinde de puterea armelor cu care ne luptăm, nu? S-ar putea ca tot dumneata să fii triumfătoare şi mai departe. Ai şanse mari. Dar atenţie! Ţin să te previn asupra unui lucru: câştigătorul din finalul luptei voi fi eu. Am reputaţia unui om tenace în îndeplinirea proiectelor lui şi care ştie să-şi folosească poziţiile câştigate, fără să le cedeze. Pe cât ai vrea să pariem că într-o zi te vei găsi, prin grija mea, în fundul cine ştie cărei mănăstiri întunecoase de provincie, torcându-ţi fuiorul, fără speranţa de a mai ieşi vreodată de acolo?

— Pe cât ai vrea să pariem că într-o zi vei fi îndrăgostit de mine ca un nebun?

La auzul unor asemenea cuvinte, Philippe rămase împietrit şi respiră adânc, ca şi cum numai această simplă supoziţie l-ar fi copleşit de indignare.

— Bine, atunci hai să pariem, fiindcă văd că ţii cu tot dinadinsul, râse sarcastică Angelica. Dacă vei câştiga pariul, atunci îţi voi da fără nici un fel de condiţii toată averea mea, toate afacerile, toate corăbiile, absolut tot ce am. Doar ce importanţă vor mai avea pentru mine asemenea lucruri când am să fiu închisă în chilia mănăstirii, îmbătrânită, descărnată, ajunsă în mintea copiilor în urma necazurilor vieţii, nu-i aşa? Cred că-mi dai dreptate.

— Râzi deci, scrâşni el ameninţător, privind-o ţintă, râzi!

— Ce vrei, dragul meu, nu putem plânge tot timpul, oricâtă bunăvoinţă am avea...

Dar ochii i se umplură de lacrimi pe neaşteptate şi, când ridică ochii să-l privească, el văzu la rădăcina gâtului graţios, sub colierul aşezat cu artă tocmai ca să le ascundă, urmele strânsorii degetelor groase ale lui La Violette.

— Dar dacă am să fiu eu câştigătoare, Philippe, urmă ea cu un murmur abia auzit, atunci am să-ţi cer acel pandantiv de aur pe care familia voastră îl păstrează din strămoşi, de pe vremea primilor regi, şi pe care fiecare întâi născut îl pune la gâtul logodnicei lui. Nu ştiu prea bine legenda care e legată de colierul acesta, dar ştiu că se povesteşte despre el că are însuşirea de a da femeilor din familia du Plessis virtutea curajului. Tu eşti primul care n-a respectat datina asta. Nu mi l-ai pus la gât...

— Nici n-aveai nevoie! ripostă Philippe cu o brutalitate rece.

Şi o lăsă acolo, îndreptându-se cu paşi mari spre palat.

A doua zi în zori, toată curtea porni în galopul cailor spre pădure. Vânătoarea fu dintre cele mai reuşite. La amiază, un cerb superb, cu o adevărată coroană de zece coarne, fusese doborât pe muşchiul fraged. Regele era foarte mulţumit şi de data asta hotărî în sfârşit întorcerea la Saint-Germain. Angelica avea să se întoarcă la Paris, într-o trăsură împrumutată de Athénad's de Montespan.

În clipa plecării îl zări pe prinţul de Condé, care îi făcea de departe semne prieteneşti agitându-şi întruna bastonul.

Se îndreptă în grabă spre el şi făcu o reverenţă.

— Monseniore, îi spuse ea, curtea e un loc plin de ciudăţenii. Dumneavoastră, care aveţi o mare experienţă a acestei lumi alese, aţi avea bunăvoinţa să-mi daţi câteva sfaturi?

— Micuţa mea, la curtea Franţei toată strategia se reduce la următoarele trei lucruri: să vorbeşti de bine pe toată lumea, să ceri îndată orice loc care rămâne vacant şi să te aşezi unde poţi.

Capitolul IX

Angelica se întorcea de la Versailles la Paris în trăsură. Drumul îi păru acum mult mai scurt, poate şi din cauză că era adâncită în gânduri şi nu-şi dădu seama ce repede zboară timpul. Aproape că nu-i venea să creadă că se scurseseră numai trei zile de când făcuse acelaşi drum, în sens invers. Toată această viaţă de la curte, nouă pentru ea, o intriga, o îngrijora, dar o şi umplea de încântare. Era departe de a fi reuşit să descurce iţele atât de încâlcite ale lumii de la Versailles. Fastul şi petrecerile o captivaseră de data asta mai puţin decât viaţa fremătătoare şi ascunsă a acestei lumi, care se mişca după reguli precise şi neştiute din afară, ca un balet, dar era şi tumultuoasă şi gata să explodeze ca un vulcan.

Şi se gândi dintr-o dată ca la o oază la liniştea casei ei din strada Beautreillis, care avea să-i facă bine, odihnind-o şi ajutând-o să-şi pună gândurile în ordine. Îşi simţea toate oasele înţepenite de durere, mai ales genunchii, care o dureau cumplit în urma nenumăratelor reverenţe pe care trebuise să le facă la tot pasul. Se gândi, nu fără un zâmbet, că viaţa de la curte probabil că menţinea până la o vârstă înaintată supleţea corpului şi agilitatea în mişcări.

„Acum, o baie fierbinte, ceva de mâncare şi pe urmă ţuşti în pat! Să sperăm că Philippe n-are de gând să mă închidă la mănăstire chiar azi! Şi cine ştie, s-ar putea ca atenţia pe care mi-a acordat-o regele să-l

mai potolească puţin, măcar pentru un timp. Ce-o fi pe urmă, asta rămâne să mai vedem..."

Începea deja să devină mai optimistă. Firea ei vioaie şi plină de energie nu se dezminţea. Privi pe geamul trăsurii peisajul Parisului mohorât la apropierea iernii şi i se păru mult mai puţin atrăgător decât superbul Versailles, plin de aurării şi marmore graţioase, dar pe de altă parte mai blând şi mai primitor. Poarta mare care se deschidea spre curtea casei ei era deschisă din amândouă canaturile.

„Ce-nseamnă porcăria asta! Am să-l muştruluiesc zdravăn pe portar pentru delăsarea asta nemaipomenită! Cum am lipsit trei zile de acasă, dumnealor au şi început să-şi facă de cap!" îşi zise ea înciudată.

Şi, cum trăsura se oprise în dreptul cabinei portarului, sări jos, cu gândul de a-şi mai dezmorţi puţin picioarele până în casă. Flipot, care era foarte iute la orice, în afară de a-şi sluji stăpâna, sări şi-el cam moale de pe capră, înăbuşindu-şi un căscat.

— Să ne scuze coana marchiză, bâigui el somnoros.

Angelica nu răspunse nimic. Făcu ochii mari la noua înfăţişare a curţii, ciupindu-se să vadă dacă nu visează şi privind în mai multe rânduri spre poartă. Da, era poarta ei, curtea părea şi ea a fi tot a ei, numai că în curte era acum o îngrămădeală neînchipuită de trăsuri şi caleşti care nu mai aveau loc una de alta. De altfel, vizitiul ei tocmai de asta fusese nevoit să oprească în poartă, fiindcă nu era chip să înainteze până în faţa scării prin învălmăşeala aceea cumplită.

— Să mor eu, coană marchiză, dacă nu-ţi vine-a crede că la matale acilea a venit în vizită tot târgul, se hlizi Flipot, care se holba şi el la minunăţia asta.

Stăpâna casei reuşi cu mare greutate să-şi croiască drum prin mulţimea amestecată de vizitii şi de valeţi prea puţin stilaţi, căci cei mai mulţi din ei nu purtau nici livrelele stăpânilor şi nici blazoanele lor, semn că erau în slujba unor persoane scăpătate din cale-afară, ca să nu mai vorbim că erau şi de-a dreptul mojici, nevrând să se dea la o parte din drumul ei.

Unul din ei, un ţopârlan înalt şi ciolănos, cu nasul roşu şi duhnind a vin, abia catadicsi să se tragă puţin mai într-o parte, mârâind scârbit:

— Da' mneatale unde vrei să mai te bagi, femeie? Nu vezi ce de lume e aici? Că o grămadă de feţe mai acătării ca dumneata şade de dimineaţă, doar n-ăi fi vrândă acuma să le-o iei dumneata înainte, că eşti mai moţată...

Flipot, intrând în rolul de lacheu de casă mare, zbieră la găliganul cel obraznic că se afla în faţa stăpânei casei. Nu era culmea măgăriei să

se adreseze cu asemenea cuvinte mitocăneşti coanei marchize? Că el, Flipot, dacă se enervează, o dată cheamă pe servitorii din casă şi mătură curtea cu un marţafoi care nu cunoaşte buna-cuviinţă în lumea mare...

— Care lume mare? se burzului lunganul, ce, tu crezi că vorbeşti cu proştii? Ia vezi! Ai impresia că noi nu ştim cine şade în casa asta? Păi aici, dacă vrei să ştii, şade o cucoană mare, una de uite-aşa învârteşte milioanele, şi regele nici atâtica n-o lasă să se dezlipească de el, aşa e de deşteaptă şi-l învaţă ce să facă, aşa să ştii! Aşa o cucoană şade aici, nu paţachina asta de-şi dă aere de crezi că cine ştie ce mare lucru e de capul ei... Crezi tu că o cucoană mare ar veni încoace cu hodorogitura aia de trăsură şi cu un nenorocit ca tine care cică-i valet, ai? Ete-a dracului stârpitură, că poate-ţi trag şi una acuma! Eu, că abia sunt în slujba primului valet al cucoanei de La Vallière, şi tot zic că stăpânul meu, uite-aşa valet cum e el, şi tot face parale mai multe ca farfuza asta a ta. Uite colo trăsura lui stăpânu-meu, viţelule, cască ochii ăia şi vezi de când e acilea! Şi-aţi vrea voi acuma să intraţi înaintea noastră? Să i-o spui lu' mutu'!

Angelica se hotărî să recurgă la ultima soluţie ca să poată pătrunde în propria ei casă: îl îmbrânci cu putere pe vlăjganul cel obraznic, care se împiedică de picioarele cuiva lungit pe jos şi veni de-a berbeleacul pe scări, apoi, dând zdravăn din coate, reuşi să-şi croiască drum până înăuntru, urmărită de huiduielile servitorimii din curte, printre care se amestecau şi câteva exclamaţii încântate la vederea unei femei atât de hotărâte.

Pătrunse în anticamera arhiplină de lume, numai feţe cu totul şi cu totul necunoscute, care nu-i dădură nici o atenţie.

— Thérèse! Marion! îşi strigă ea pe un ton autoritar cameristele.

Nu apăru nimeni, dar strigătul ei avu totuşi darul de a potoli puţin hărmălaia.

Unul din cei adunaţi în anticameră, purtând o livrea bogată de servitor de casă mare, împodobită cu sumedenie de panglici şi dantele, ţâşni spre ea şi se opri într-o reverenţă executată după toate regulile etichetei de la curte şi atât de adâncă încât ar fi măgulit şi pe un prinţ de sânge.

— Să ierte doamna marchiză extrema libertate pe care mi-am îngăduit să mi-o iau, începu el să turuie extaziat, pălind însă repede şi căutând febril ceva pe sub pulpanele redingotei. Ah! În sfârşit! suspină el uşurat scoţând un sul de pergament legat cu un nod grijuliu de mătase şi pornind să citească:

„Eu, jupân Carmin, prim valet de cameră al nobilei case de La

Vallière, cu respect și supunere aduc în fața preafrumoasei, preanobilei, preabunei și mult înțeleptei doamne marchize du Plessis-Bellière o modestă suplică înfățișată în cele ce urmează, pentru privilegiul de închiriere, altfel zis luare în arendă a transportului public între Paris și Marsilia, rugând cu lacrimi în ochi pe prealuminata doamnă marchiză să...“

La vederea hârtiei măiestrit caligrafiate, aproape toți cei de față își scoaseră cererile lor, așa că anticamera se umplu imediat de pete albe care te făceau să te gândești la o mulțime de pescăruși, atâta doar că nu zburau.

— Am și eu o cerere, doamnă marchiză, și cred că cererea unui vechi căpitan din oastea regelui Ludovic al XIII-lea trebuie să treacă înaintea unui valet. E pentru privilegiul arendării scaunelor la spectacolele regale, lucru ce va umple de fericire pe unul din cei mai vechi și mai devotați slujitori ai tronului Franței și-i va face dreptate...

Bietul bătrân tremura din toate încheieturile, în ciuda ținutei războinice pe care se silea s-o abordeze, și pare-se că nici bine nu prea vedea, căci se adresa întruna unui individ rotofei, pe care îl lua drept stăpâna casei.

O doamnă în vârstă și cam corpolentă, care avea trăsături ce te făceau să te gândești la vechea nobilime, dar al cărei șal peticit arăta că scăpătase, se aruncă în genunchi la picioarele Angelicăi, îmbrâncindu-l pe bietul veteran, care nu căzu, fiindcă nu avea unde din cauza înghesuielii, altminteri ar fi fost rău de el.

— Doamnă marchiză, începu femeia, sunt baroana de Vaudu și abia am din ce-mi ține zilele. Vă rog din suflet un singur lucru: ajutați-mă să obțin exclusivitatea dreptului de descărcare a căruțelor cu pește la porțile Parisului și veți face fericirea bietelor mele bătrâneți...

Angelica simțea că o lasă puterile, dar era într-o stare de surescitare nervoasă care o făcu să pufnească în râs. Reuși să spună, cu vocea întretăiată de sughițuri:

— Pește?... Dar bine, doamnă baroană, nu prea vă văd deosebind un hering de un macrou!...

Bătrâna baroană se ridică și îi aruncă o privire plină de ură:

— Asta-i bună, doamnă marchiză! Dumneata crezi că m-aș ocupa eu cu scârboșeniile alea? Aș găsi eu un marsiliez priceput...

Angelica dădu din umeri și dădu să treacă mai departe, dar se trezi în fața unui bătrânel pirpiriu, cu o bărbuță rară și cu haine atât de roase încât li se vedea urzeala.

— Doamnă du Plessis-Bellière, *pe mine* trebuie să mă ascultați,

vă conjur, căci e vorba de o descoperire științifică extrem de importantă, numai că e ultrasecretă!

— Domnule, nu vă cunosc și nici nu țin să vă cunosc, se răsti ea exasperată. Duceți-vă la domnul Colbert, el se interesează în mod deosebit de savanți.

Interveni atunci un bărbat cu statură uriașă, dar cu o față blajină, de om pașnic, aflat în tovărășia unui tânăr cu trăsături delicate:

— Să nu mai vorbim de pânzarul acela calic, doamnă, zise uriașul; nu se pricepe deloc la literatură, nici la știință. Dar cel puțin nu fiți nedreaptă față de domnul Perrault[1] și de mine, fiindcă ne-am cunoscut la domnișoara de Lenclos și ne-am mai întâlnit în mai multe rânduri la doamna de Sévigné.

— A, vă recunosc, desigur, domnule de La Fontaine[2], și-mi face cea mai mare plăcere să vă văd aici. Cred că-l recunosc și pe domnul Perrault. Dumneavoastră sunteți intendentul clădirilor regelui, nu-i așa?

— Da, doamnă, răspunse cu timiditate tânărul domn Perrault, aproape roșind.

— Intrați aici dumneavoastră doi, zise Angelica și îi împinse într-o mică încăpere de la parter pe care o folosea de obicei drept cabinet de lucru.

Cei doi intrară, domnul de La Fontaine degajat, ca la el acasă, mai tânărul Perrault cu frică, de parcă l-ar fi pândit cine știe ce primejdie.

— Uf! făcu Angelica îndată ce reuși să închidă ușa în urma ei. Nu speram să mă văd scăpată de... de musafirii ăștia nepoftiți!

Tresări dintr-o dată la vederea bătrânelului cu bărbuță rară și cu hainele uzate, dar îi era lehamite să mai înceapă, iar cu el o discuție ca să-i facă vânt, așa că se resemnă.

Cât despre domnul de La Fontaine, e adevărat că nu stătuseră niciodată de vorbă, dar de atâtea ori și în atâtea locuri îi văzuse silueta uriașă, pe care îmbrăcămintea ședea ca aruncată cu furca, și peruca veșnic roasă de molii, așezată întruna strâmb, încât figura lui îi era

[1] **Charles Perrault** (1628-1703) – celebru scriitor francez, autor al unor studii de teorie literară și mai ales al unor basme devenite clasice (*Motanul Încălțat*, *Scufița Roșie* ș.a.). A deținut diferite funcții administrative, printre care și pe cea de controlor general al clădirilor statului. (*n. trad.*)

[2] **Jean de La Fontaine** (1621-1695) – strălucit poet și fabulist francez, autor de comedii și teoretician al clasicismului. Unul din marii clasici ai literaturii franceze și universale, în special prin fabulele sale, excepțională sinteză a tradițiilor genului de la Esop și Phaedru până la fabula din Evul Mediu și din Renaștere. (*n. trad.*)

familiară şi aproape că-l putea considera o cunoştinţă veche.

Se spunea despre el că era un om foarte distrat şi predispus spre visare, ca toţi poeţii, astfel încât i se întâmpla să uite şi câte trei săptămâni la rând că e însurat. Pe Ninon de Lenclos spiritele lui o amuzau la nebunie. Angelica îl simpatiza într-o oarecare măsură, dar cu anumite rezerve, fiindcă vedea în el pe unul din acei nenumăraţi linge-blide care dau târcoale pensiilor regale şi nu ştiu să trăiască decât din această cerşetorie deghizată.

— Cum aţi nimerit dumneavoastră în viesparul ăsta de aici? îi întrebă ea cu asprime. Nu ştiaţi că eram plecată la Versailles?

— Ba dimpotrivă, doamnă, tocmai că ştiam! Şi tocmai ca să vă putem vedea cât mai devreme la întoarcerea din acele tărâmuri binecuvântate am venit să facem anticameră aşa de dimineaţă. Zvonul despre trecerea pe care aţi căpătat-o la curte...

— Dar ce e cu trecerea asta, cu favorurile de care aud tot timpul? exclamă exasperată Angelica. Ce naiba, doar nu sunt eu singura persoană care a fost primită la Versailles! Mai ales că am fost acolo aproape pentru prima oară!

— Ceea ce nu l-a împiedicat pe rege să vă reţină într-o audienţă particulară de două ore, între patru ochi.

— Între patru ochi? Nu-i adevărat, a mai fost acolo şi domnul Colbert, iar audienţa s-a desfăşurat în cabinetul de lucru al regelui.

— Asta e aproape mai grav decât dacă v-ar fi primit în dormitorul său, doamnă. Aşa ceva e un lucru rar, nemaiauzit: o femeie în cabinetul de lucru al Majestăţii Sale...

— Domnule de La Fontaine, dacă aţi şti despre ce am discutat, sunt sigură că nu v-aţi mai bate atâta capul. Era vorba de... În sfârşit, lucrurile astea nu prezintă nici un fel de interes pentru dumneavoastră... şi pentru nimeni în general...

— Aveţi dreptate, susură La Fontaine la urechea ei, cu un gest care voia să însemne că un simplu muritor ca el n-avea nici o cădere să pătrundă secretele zeilor. Ne e destul să ştim că Jupiter a întâlnit-o pe Venus şi că întâlnirea asta a avut loc sub patronajul lui Mercur. Drept care întreg Olimpul nu poate decât să aducă toate felicitările pentru un atât de strălucit eveniment.

Sfârşită de oboseală, Angelica se lăsă să cadă pe un divan şi îşi deschise evantaiul.

— Eu nu sunt Venus şi, din cât am putut înţelege, regele nu mi-a părut chiar Jupiter. Iar dacă pe domnul Colbert l-aţi transformat deja în Mercur, nu mă miră că e supărat pe dumneavoastră. Probabil că a crezut că vă bateţi joc de el, fiindcă, în ciuda marilor lui calităţi, nu are to-

tuşi nimic dintr-un om cu aripi la picioare.

— Oh, cu siguranţă, doamnă, că făceam aluzie la marea sa inteligenţă comercială. Nu ştiaţi că acest Mercur era considerat patronul comerţului?

— Nu, nu ştiam. Şi cu siguranţă că nici domnul Colbert. E trist să fie cineva ignorant! adăugă ea cu un surâs ironic.

— Şi tocmai de asta acest ministru obtuz profesează un asemenea dispreţ pentru litere, zise poetul pe un ton acru.

— Exageraţi, fără îndoială...

— Atunci cum altfel trebuie înţeles actul de vandalism comis de acest domn prin retragerea pensiilor la trei sferturi din scriitorii susţinuţi până acum de Majestatea Sa?

— Dar am auzit spunându-se că domnul Colbert a luat măsura asta tocmai pentru a le putea examina pe toate mai pe îndelete, urmând ca apoi cele mai multe dintre ele, fiind întemeiate...

— Şi în aşteptarea răspunsului, doamnă marchiză, din ce vreţi să trăiască un poet care drept unică sursă de existenţă are doar jetonul Academiei de Litere, fixat şi acela la treizeci şi doi de gologani pe zi?

— Domnule de La Fontaine, cu treizeci de gologani puteţi cumpăra o livră de unt din cel mai bun, doi pui graşi, o duzină de ouă, o oală de cidru şi două livre de mazăre sau de linte. Şi vă mai rămân şi ceva mărunţei, cât să vă puteţi duce să beţi o ciocolată la locanta aceea celebră, *La Pitica Spaniolă*, zise râzând Angelica.

Îşi dădea seama unde voia să ajungă, pe ocolite, acest mare poet, pe cât de visător, pe atât de practic.

Dar bunul La Fontaine luă un aer de comic nedumerit.

— Vai, doamnă marchiză, chiar dacă socotelile dumneavoastră sunt nemilos de exacte, tot n-aţi pus la socoteală atâtea *imponderabile* care există pe lume. Trebuie să ştiţi că pentru acele nenorocite de jetoane ale Academiei de Litere, suntem siliţi să facem act de prezenţă la anumite ore, să ne justificăm activitatea, adică să arătăm ce am lucrat, ca şi cum activitatea unui scriitor s-ar măsura cu cotul, ca aceea a unui nenorocit de pânzar de teapa domnului Colbert! Prin urmare, vedeţi şi dumneavoastră, muncim mai mult decât se crede, aşa că ne e şi foame, de asemenea mai mult decât se crede.

Angelica se ridicase şi luase din caseta ei o pungă destul de îndesată pe care i-o dădu domnului La Fontaine.

— Iată, ca să puteţi rezista până la primirea pensiei dumneavoastră, domnule. Cât despre favorurile de care mă bucur pe lângă rege, nu e bine să contaţi pe ele, fiindcă ştiţi bine că lumea face din ţânţar

armăsar.

Dar poetul nu părea prea afectat de aceste din urmă cuvinte, fiindcă era limpede că punga pe care o primise depăşea cele mai optimiste speranţe cu care venise încoace.

— Ce-aş putea să fac pentru dumneavoastră, domnule Perrault? se întoarse ea spre mai tânărul însoţitor al lui La Fontaine.

— Eu, doamnă, tresări acesta, eu însă... Nu... nu cred că... adică, de fapt, dorinţele dumneavoastră trebuie să primeze...

— În cazul acesta, să vă mărturisesc fără mofturi că cea mai arzătoare dorinţă a mea în momentul de faţă e să rămân singură şi să fac o baie bună, să-mi mai pot veni în fire după atâta oboseală.

— *Suzana în baie!* exclamă La Fontaine pe un ton liric, ce imagine divină!

Şi, cum ea se îndrepta spre o uşiţă care ducea în încăperile ei personale, se luă după ea aproape călcând-o pe trena rochiei.

— Nu sunt Suzana, replică Angelica tăios, iar dumneavoastră nu sunteţi unul din bătrânii aceia pofticioşi...

— Ba da, doamnă marchiză, eu sunt bătrân, se amestecă grăbit cel de-al treilea vizitator, pe care aproape că-l şi uitase.

— Cum, dumneavoastră?

— Eu sunt bătrân, domnă marchiză, dacă de aşa ceva aveţi nevoie, şi mă numesc Savary, Savary farmacistul, chimistul, şi trebuie neapărat să vă văd într-o chestiune urgentă care-l priveşte pe rege, vă priveşte pe dumneavoastră şi priveşte *ştiinţa*, doamnă marchiză!

— Oh, Doamne, ai milă de mine! gemu Angelica disperată. Mă doare capul, domnule, dumneata nu înţelegi? Nu mai pot, nu mai rezist! Nici muzele dumnealor şi nici ştiinţa dumitale nu mi-ar putea fi de vreun ajutor. Uite, ia şi dumneata punga asta, dar du-te cu Dumnezeu şi lasă-mă o dată, că-mi crapă capul!

Bătrânelul păru a nu da mare importanţă pungii pe care i-o întindea stăpâna casei, ci se apropie de ea şi, profitând de faptul că Angelica se lamenta fără contenire, îi strecură cu îndemânare în gură ceva pe care ea, surprinsă, îl înghiţi numaidecât.

— Nu vă temeţi, doamnă, sunt nişte pastile împotriva durerilor de cap, făcute de mine însumi după o reţetă secretă adusă din Orient, căci sunt farmacist şi chimist, după cum am avut onoarea să vă mai spun, dar şi vechi neguţător în ţări îndepărtate.

— Neguţător, dumneata? exclamă cu neîncredere Angelica, privind cu scepticism înfăţişarea firavă a bătrânelului.

— Sunt ataşat pe lângă magistratura Biroului de Comerţ din

Marsilia şi tocmai în felul acesta l-am auzit pe domnul Colbert vorbind despre dumneavoastră ca despre o doamnă cu afaceri în navigaţie.

Angelica răspunse că o singură corabie nu însemna mare lucru, mai ales că afacerile ei se îndreptau spre Indiile Occidentale, nu spre Orient.

— Asta n-are nici o importanţă, se încăpăţână bătrânelul, nu e vorba aici de corabia dumneavoastră, ci de o afacere care vă poate interesa în cel mai înalt grad, şi pe rege şi pe dumneavoastră înşivă.

Bătrânelul se arăta cumplit de tenace şi îi venea să-l trimită la toţi dracii, mai ales că cele două glorii ale Academiei se retrăgeau politicos pe uşa dinspre anticameră.

— Ştiu că cererea mea i se va părea doamnei marchize extrem de ciudată, urmă farmacistul, hotărât să n-o lase în pace. Nu-i nimic, fiindcă numai dumneavoastră puteţi rezolva această chestiune şi eu nu mai pot da înapoi. Să fiu scurt. Majestatea Sa urmează să primească în câteva zile un ambasador extraordinar, despre a cărui sosire încă nu se ştie aici nimic. Să fiu şi mai scurt. Ambasadorul acesta este trimisul Majestăţii Sale Nadreddin, şahinşahul Persiei, care vine să negocieze un tratat de asistenţă reciprocă şi de prietenie cu regele Franţei.

— Şi dumneata eşti un agent secret al şahului Persiei, nu? făcu Angelica pe un ton de zeflemea.

Chipul bătrânului domn luă o expresie de teamă care îl făcu să semene cu un copilaş nefericit.

— Vai, doamnă marchiză, gemul el, vă rog să mă credeţi că aş fi vrut să fiu! Şi nu m-aş fi achitat de sarcina asta mai rău ca alţii. Cunosc temeinic persana, turca, araba şi ebraica, în scris şi vorbit, am fost cincisprezece ani sclav la turci, la Constantinopol, pe urmă în Egipt, şi era gata să fiu cumpărat de sultanul Marocului, care auzise de cunoştinţele mele în materie de medicină, când, din fericire, o rudă mi-a obţinut răscumpărarea, prin mijlocirea cuvioşilor părinţi de la Mercy. Dar nu despre asta e vorba. Tot ce vă rog eu este ca dumneavoastră, în interesul regelui şi în al ştiinţei, să faceţi în aşa fel încât să puneţi mâna pe cât de puţină *licoare egipteană*, o raritate din care solul fără îndoială că îi va aduce câteva picături şi regelui, în dar. Este vorba de un lichid mineral extrem de rar şi de preţios, pe care persanii îl posedă în stare pură. Eu n-am reuşit până acum să pun mâna decât pe nişte foarte modeste probe ridicate din mormintele faraonilor egipteni, mai exact din mumii, fiindcă substanţa asta tocmai la aşa ceva se pare că servea pe vremuri, la îmbălsămarea mumiilor.

— Şi adineauri m-ai făcut să înghit tocmai porcării de-astea?

exclamă Angelica.

— Şi nu-i aşa că vă simţiţi mai bine?

Surprinsă, îşi dădu seama că durerea de cap îi dispăruse.

— Eşti un vrăjitor, domnule, zise ea, surâzând fără voie.

— Un om de ştiinţă, doamnă marchiză, un om de ştiinţă. Şi dacă aţi putea să-mi faceţi rost măcar de câteva picături din licoarea egipteană v-aş binecuvânta, căci asta îmi va fi de un folos nespus în cercetările mele ştiinţifice, cărora le-am închinat toată viaţa mea. Dar oricât m-am chinuit, n-am putut niciodată să obţin nici măcar o picătură din licoarea asta. Doar am văzut-o, într-un flacon păzit ca ochii din cap de trei mameluci. Am văzut-o şi e drept că am şi mirosit-o, atât. Miroase la o sută de poşte în jur, un miros îngrozitor şi totuşi delicios, aduce a cadavru şi a mosc în acelaşi timp... Superb!

Angelica se gândi dacă nu cumva avea de-a face cu un nebun sau cu unul căzut în mintea copiilor. „Să nu-l contrariez, ăsta e lucrul cel mai important când ai de-a face cu asemenea oameni", îşi zise ea. Şi încercă să scape de el conducându-l cu blândeţe spre uşă şi promiţându-i că va face tot posibilul ca să-l ajute. Deşi, adăugă ea ca să nu rămână cu conştiinţa încărcată, se îndoia că va putea avea acces la darul pe care regele urma să-l primească din partea împăratului împăraţilor.

— Ba da, ba da, zise fericit omuleţul, puteţi, fără îndoială că puteţi, doamnă marchiză, tocmai dumneavoastră să nu puteţi? Trebuie cu orice preţ să fiţi acolo când ambasadorul îi va înmâna regelui darul. Şi dacă cei din preajma regelui, mai ales medicii săi atât de ignoranţi, vor vrea să arunce comoara asta, necunoscându-i valoarea... promiteţi-mi că veţi recupera până la ultima picătură... Salvaţi *licoarea egipteană*, doamnă marchiză, spre binele ştiinţei şi al omenirii!

Angelica promise. Ar fi promis, de altfel, orice, numai să-l vadă în sfârşit plecat o dată de acolo.

— Mulţumesc! Mulţumesc de o mie de ori, o, preafrumoasă şi nobilă doamnă! Mă faceţi să simt că renasc!

Şi, cu o agilitate nebănuită în trupul lui uscat, îngenunche în faţa ei şi atinse de mai multe ori covorul cu fruntea lui căruntă. Apoi se ridică la fel de sprinten, cerându-şi scuze pentru acest obicei al său, pe care-l dobândise în timpul lungii lui captivităţi în Orient.

Angelica îşi reînnoi promisiunea, împingându-l pe nesimţite spre uşă. Nu se putu abţine şi-l întrebă cărui fapt se datora această invazie subtilă de solicitatori.

Bătrânelul se îndreptă, venindu-şi în fire din euforia de adineauri şi părând foarte lucid şi foarte stăpân pe el. Îi spuse că văzând-o pe

Angelica înţelesese că era sortită să fie întotdeauna cea dintâi, oriunde s-ar fi aflat.

— Şi unde m-aţi zărit?

— La curte.

— La curte?

— Da, fireşte. Nu v-am spus că sunt ataşat pe lângă tribunalul de comerţ din Marsilia?

Fără să mai dea alte explicaţii, continuă:

— Nu pot ignora, doamnă, succesul dumneavostră mereu în creştere pe lângă augusta persoană a regelui, din raţiunile pe care tocmai le-au expus adineauri cei doi domni de la Academie. Mai ales dacă ne gândim la declinul domnişoarei de La Vallière, tot mai vizibil pe zi ce trece...

— Declin? Şi eu, care o credeam la apogeul puterii ei!

— Da, doamnă, e la apogeu, numai că un savant ca mine trebuie să-şi deâ seama că orice s-ar întâmpla, coborâşul îi este foarte aproape. Cu cât favorurile o copleşesc, cu atât declinul e mai vizibil. După vârful unei curbe, adică după acel *maximum*, cum ar fi zis Descartes, urmează în mod fatal declinul, numit *minimum*. Dar să lăsăm aceste consideraţiuni prea legate de matematică şi să mă exprim într-un limbaj mai accesibil: e vorba aici de instinctul care-i face pe şobolani să părăsească o corabie care urmează să se înece. N-aţi văzut că oameni care au jumulit-o într-un mod îngrozitor pe domnişoara de La Vallière, până şi unii din personalul ei de acasă, au părăsit-o şi au venit la dumneavoastră? Asta înseamnă că la întrebarea care va fi viitoarea favorită a regelui ei au aflat un răspuns, iar răspunsul acela sunteţi tocmai dumneavoastră.

— Absurd! zise Angelica ridicând din umeri. Maestre Savary, pentru un om de vârsta şi cu preocupările dumneavoastră, aveţi prea multă imaginaţie!

— Veţi vedea! Veţi vedea, doamnă marchiză, zise bătrânelul, cu ochii sclipindu-i îndărătul lentilelor groase. Veţi vedea dacă v-am spus adevărul sau nu!

Şi se hotărî, în sfârşit, să plece...

Rămasă singură, Angelica simţi că se petrecuse între timp ceva care schimbase cu totul atmosfera din casă. Apoi îşi dădu seama că era vorba de liniştea neaşteptată şi deplină.

Nu îndrăzni să meargă în anticameră, ci se mărgini să sune clopoţelul. În câteva clipe îşi făcu apariţia jupân Roger, majordomul.

— Doamnă, masa e servită.

— Era şi timpul! Dar unde sunt toţi solicitatorii?

— Le-am dat de înțeles că ați plecat spre Saint-Germain în secret, așa că toți au năvălit într-acolo, în urmărirea dumneavoastră. Să mă ierte doamna marchiză, dar nu știam cum se poate face față unei asemenea afluențe.

— Ba ar trebui s-o știi, jupâne Roger, altminteri mă pot lipsi oricând de serviciile dumitale, i-o întoarse ea pe un ton tăios.

Tânărul majordom se îndoi din șale până la pământ și o încredință pe doamna marchiză că de acum înainte avea să trieze cu cea mai mare grijă pe toți musafirii.

Apoi Angelica se așeză la masă și mâncă o supă, niște salată de icre de crap, arpacaș de orz și salată de lăstari de varză, numiți încă pe atunci, după moda italienească, *brocoli*. După care se vârî în așternut și adormi imediat.

A doua zi, primul lucru pe care-l făcu fu să se așeze la masă și să scrie o scrisoare tatălui său, în Poitou. Îl ruga să-i trimită fără întârziere la Paris pe Florimond și Cantor, pe care i-i dăduse în grijă de mai multe luni. Apoi sună și, când apăru jupân Roger, îi porunci să i-l trimită de îndată pe olăcarul pe care îl ținea în simbrie tocmai pentru asemenea ocazii. Speriat, majordomul răspunse bâiguind că olăcarul se făcuse și el nevăzut cu câteva zile în urmă, când venise domnul marchiz și luase trăsurile, caii și pe toți oamenii de la grajduri. Doamna marchiză știa bine că la grajd nu mai era nici un cal, nici o trăsură și nici un rândaș.

Fu pentru Angelica un adevărat chin să se stăpânească, dar nu-și putea da drumul furiei în fața slugilor. Își păstră așadar calmul și îi spuse lui Roger că, dacă acești blestemați de servitori vor îndrăzni să mai apară, să-i ia la goană cu lovituri de ciomege și să nu le plătească un firfiric din simbrie. Majordomul îi răspunse netulburat că era prea puțin probabil să-i mai vadă întorcându-se, fiindcă acum erau cu toții în serviciul casei domnului marchiz. Și, de altfel, ei nici nu văzuseră ceva rău în a lua caii și trăsurile doamnei și a le duce în grajdurile domnului.

— Aici poruncesc numai eu, nici un domn marchiz sau mai știu eu cine, zise Angelica stăpânindu-se să nu țipe.

Reuși îndată să se calmeze și-i spuse majordomului că trebuia să se ducă de îndată în Piata Grève și să angajeze rândași și vizitii, iar pe urmă la Saint-Denis, în târg, să cumpere cai. Deocamdată un echipaj de patru cai, plus doi de schimb. Și să trimită de asemenea după meșterul caretaș, cel de la *Roata de Aur*, care-i mai lucrase trăsuri și de care fusese foarte mulțumită. Asta însemna, își făcu ea socoteala, să arunce banii pe fereastră, iar din partea lui Philippe era un adevărat furt. Putea să se plângă justiției pentru ce-i făcuse? Nu, tot ce-i rămânea de făcut

era să rabde fără să crâcnească, adică exact lucrul cel mai puţin potrivit cu temperamentul ei.

— Şi cum să procedez cu scrisoarea pe care doamna marchiză doreşte s-o trimită în Poitou? întrebă majordomul.

— O trimiţi cu poşta publică.

— Dar poşta pleacă abia miercuri!

— Şi ce dacă? Scrisoarea tot are să ajungă odată şi odată!

Ca să-şi mai potolească furia, ceru lectica şi merse pe Quai de la Mégisserie, unde avea antrepozitul de păsări exotice. Alese un papagal multicolor, care ştia să înjure mai abitir ca un marinar, amănunt care cu siguranţă că n-avea s-o supere câtuşi de puţin pe frumoasa doamnă de Montespan, ci dimpotrivă. Adăugă darului şi un negrişor, îmbrăcat în culorile papagalului: turban portocaliu, surtuc verde, nădragi roşii şi ciorapi tot roşii, brodaţi cu fir de aur. Cu pantofii lui de lac negru, de nuanţa pielii, micul maur părea unul din acele sfeşnice veneţiene de lemn pictat, închipuind figuri omeneşti, care ajunseseră foarte la modă în ultimul timp.

Era un cadou princiar. Doamna de Montespan avea să-l aprecieze, fără îndoială, iar pentru Angelica cheltuiala nu era deloc fără rost. În timp ce o grămadă de imbecili, luându-se după cutare sau cutare indicii fără nici un temei, vedeau în ea pe viitoarea favorită atotputernică, ea trebuia să ştie încotro să-şi îndrepte atenţia şi atenţiile. Se gândi că lumea, în general, are drept primă însuşire tâmpenia şi asta o făcu să pufnească din senin în râs.

Dar peripeţiile ei de viitoare favorită a regelui nu păreau a se fi încheiat. Puzderia de solicitatori nu renunţa cu una-cu două la întrevederea cu doamna marchiză, iar trei din aceştia o aşteptau, cu mutre hotărâte, chiar în capul străzii Beautreillis. Când îi văzu, i se făcu roşu înaintea ochilor şi puţin lipsi să se repeadă la ei şi să-i înşface de guler.

— Bună ziua, Angelica, ziseră toţi trei într-un glas.

Lumina slabă a după-amiezii nu-i îngăduise să-şi recunoască cei trei fraţi: Denis, Albert şi Jean-Marie.

Îi vedea numai din când în când, mai ales când aveau nevoie de bani. Denis, care se făcuse un găligan cât toate zilele, de douăzeci şi trei de ani, slujea în armată, în regimentul din Tourraine. Toată solda lui de ofiţer, şi aşa destul de firavă, se ducea la zaruri şi la cărţi. Mai mereu ajungea să-şi vândă calul sau să-şi închirieze valetul. Albert şi Jeann-Marie, unul în vârstă de şaptesprezece ani şi celălalt de cincisprezece, erau încă paji, la domnul de Saint-Roman şi la ducele de Mazarin.

Angelica îi primi înăuntru şi nu mai pierdu timpul ca să-i întrebe ce vor. Bani voiau, fără îndoială. Merse la casetă şi le numără la fiecare câte o sumă pe care o socoti îndestulătoare, abţinându-se să le mai facă morală ca de obicei în asemenea situaţii. Denis şi Jean-Marie plecară de îndată, plini de mulţumire, dar tânărul Albert se ţinu după ea până în dormitor.

— Acuma, scumpă surioară, că ai ajuns să fii şi tu cineva, eu zic că ar fi frumos din partea ta să-mi faci şi mie rost de un beneficiu ecleziastic.

— Câţi bani ai pentru asta? Fiindcă ştii că şi beneficiile se cumpără. Iar cele ecleziastice sunt scumpe foc!

— Păi... eu ziceam că mă mai ajuţi tu. Auzeam că abaţia din Nieul e vorba să rămână vacantă.

Angelica se întoarse uluită:

— Doamne fereşte! Tu ai înnebunit?

— Păi de ce să înnebunesc? Că doar e situată exact pe domeniile voastre de la Plessis, nu ştiai? O vorbă să spună bărbatu-tău...

— Ia-ţi gândul! E un imens domeniu independent, nu o abaţie ca oricare, e o adevărată seniorie. De altminteri există mai mulţi beneficiari, e drept că stareţul e cel mai important dintre toţi, dar pentru asta trebuie să fii hirotonisit şi să stai acolo.

— Eu mă gândeam că poate-mi face rost de dispensă fratele nostru Raymond. Iezuiţii pot orice în ziua de azi...

— Se vede treaba că ai căzut în cap zilele astea şi te-ai lovit rău, bietul de tine! Îmi pare rău, dar nu se poate, n-am ce-ţi face.

Nu-l iubea pe Albert. Avea o figură frumoasă, dar ştearsă, aducând puţin cu Marie-Agnès, dar era greu să recunoşti în trupul lui lung şi deşirat robusteţea băieţilor din familia de Sancé. Manierele lui aveau ceva unsuros şi viclean, care îl deosebea mult de ceilalţi membri ai familiei. Doar cu Hortensia semăna, dar asta era foarte departe de a-l face simpatic în ochii Angelicăi.

— Un mic destrăbălat ca tine stareţ la Nieul! Orice lucru are şi el o limită! Ştiu ce fel de viaţă duci. Acum câtva timp te curariseai la un vraci de pe Pont-Neuf pentru o boală lumească, cu care naiba ştie unde şi când ai reuşit să te pricopseşti. Vezi bine că sunt destul de informată în privinţa ta...

Tânărul paj înghiţi în sec cu un aer jignit.

— Nu te ştiam aşa mironosiţă. Şi de altfel să ştii că-ţi şade rău. Nu-i nimic, mă lipsesc de ajutorul tău.

Se îndreptă spre uşă cu pas măreţ dar, înainte de a ieşi, îi aruncă dispreţuitor:

— Şi să ştii că până la urmă tot am să pun mâna pe abaţia aceea. Întotdeauna când îmi pun ceva în cap, reuşesc!

Abia cu aceste ultime cuvinte reuşise să fie un adevărat de Sancé.

În clipa următoare, Angelica deja nu se mai gândea la el. Camerista veni s-o anunţe că sosise jupân François Binet, coaforul. Urmară în sfârşit şi momente de destindere sub mâinile dibace ale meşterului, a cărui prezenţă era totdeauna pentru ea odihnitoare. Felul în care îşi aranja pieptenii, fiarele de încreţit părul, sticluţele cu parfumuri şi cutiuţele cu pomezi şi alifii de tot felul o amuza de fiecare dată şi o umplea de încântare.

— Cum îţi mai merg afacerile, meştere Binet?

— Merg destul de bine, doamnă, deşi eu zic că ar putea merge mult mai bine.

— Să înţeleg de aici că inventivitatea dumitale a început să lase de dorit şi nu mai poţi găsi nişte minuni noi de pus pe capetele doamnelor şi pe ale domnilor?

— Oh, nici vorbă, doamnă marchiză, inventivitatea este darul care, nu că mă laud, dar îmi e mereu la îndemână şi mă costă cel mai puţin din toate. Aţi auzit de alifia aceea cu cenuşă de albine pe care am inventat-o pentru întărirea părului? Alifia mea e azi ultima nădejde a multor înalte capete care n-au norocul să posede o asemenea podoabă capilară ca a dumneavoastră...

Cu o mână iscusită, meşterul Binet ridică şi aranja valurile de bucle mătăsoase de un blond întunecat, străbătut pe alocuri de reflexe mai deschise, ca razele soarelui.

— Am auzit că aţi avut un succes nemaipomenit la Versailles şi că regele a stat de vorbă o grămadă de timp cu dumneavoastră.

— Aşa am auzit şi eu, suspină resemnată Angelica.

— Doamnă, nu ştiu dacă sunteţi la curent, dar modesta mea meserie e pe cale de a primi o lovitură de moarte, aşa că m-am gândit că o simplă intervenţie din partea dumneavoastră ne-ar putea salva pe toţi cei care practicăm această neînsemnată, dar nobilă artă şi ne hrănim cu ea.

Fără să mai aştepte altă invitaţie, îi explică mai departe că un oarecare domn Du Lac solicitase din partea regelui permisiunea de a deschide în Paris nici mai mult nici mai puţin decât *un birou* unde să fie aduse toate perucile spre a fi controlate şi marcate cu o ştampilă anume pe dinăuntru, urmând să se interzică punerea în vânzare a celor care nu aveau ştampila asta, sub ameninţarea pedepsei cu confiscarea şi cu o amendă de o sută de livre. Pentru controlul acesta, numitul domn Du Lac urma să perceapă o taxă de zece soli de bucată, adică o sumă care întrecea orice limită a neruşinării.

— Știu că are să te mire ce am să-ți spun, meștere Binet, dar nu cred că regele are să-i aprobe acelui domn asemenea năzdrăvănie. Nu se ocupă cu prostii din astea, are lucruri mai importante în grijă decât perucile și ștampilele...

— Aici mi-e teamă că doamna marchiză se înșală. Jupân Du Lac ține de casa domnișoarei de La Vallière și Majestatea Sa nu refuză niciodată o cerere prezentată de numita domnișoară. Iar cererea asta deja a ajuns în dezbaterea Consiliului regelui, așa că vedeți bine...

— Atunci nu-ți mai rămâne decât să faci și tu un memoriu împotrivă, și să găsești pe cineva care să aibă mai multă trecere pe lângă rege decât domnișoara de La Vallière ca să i-l înmâneze...

— Da, așa, așa, de exemplu pe dumneavoastră, doamnă, rosti grăbit meșterul Binet și scoase la iuțeală o hârtie frumos împăturită. Bunătatea doamnei marchize nu va refuza să mijlocească pentru cauza noastră, a bieților bărbieri-peruchieri, depunând justa noastră plângere în augustele mâini ale prealuminatului nostru rege...

Angelica rămase o clipă la îndoială. Mai întâi și mai întâi ținea să fie bine coafată. O femeie care știe bine de câte lucruri e legată reușita ei în lume nu se apucă să-și supere coaforul tocmai în ajunul deschiderii sezonului marilor serbări de iarnă.

Luă așadar cererea, ferindu-se însă să-și ia vreo obligație. Binet era în culmea fericirii.

— Doamna marchiză poate *orice*, sunt sigur de asta, doar vă cunosc de atâta vreme. Veți vedea, doamnă, am să vă coafez ca pe o zeiță!

— Ei, ei, meștere François, nu-ți cheltui geniul așa devreme. Nu ți-am promis nimic și spun drept că nici nu știu cum naiba să fac ca să dau regelui cererea ta... Crezi că sunt cineva la curte? Abia am fost acolo de două ori și n-am nici o funcție...

Dar optimistul Binet avea toată încrederea în steaua ei norocoasă și două ceasuri încheiate îi sporovăi întruna vrute și nevrute. Când termină, Angelica se privi în oglindă și surâse încântată: François Binet era un adevărat artist!

— Aș îndrăzni să adaug la plângerea aceea și o cerere, mai zise el pregătindu-se de plecare. Anume că aș fi foarte fericit dacă aș fi numit peruchier al regelui.

— Aici nu prea ai nimerit-o, sărmanul de tine. Nimeni în toată Franța n-are mai puțină nevoie de tine decât regele. Are un păr natural mai des decât toate perucile din lume și nu cred că i-ar face plăcere să se lipsească de el.

— Moda e modă, doamnă, rosti sentențios Binet. Până și regele trebuie să se încline în fața ei. Iar moda a adus la putere peruca. Ea dă măreție figurii celei mai comune și grație fețelor celor mai bădărănoase.

Ea îl fereşte pe chel de ridicol şi pe bătrân de ciuperci de piele, ca să nu mai spun că prelungeşte pentru toţi vârsta cuceririlor plăcute. Se poate lipsi cineva de perucă în ziua de azi? Vă spun eu că mai devreme sau mai târziu tot la perucă are să ajungă şi regele. Iar eu, François Binet, am pus la punct special pentru Majestatea Sa un model anume, care îi va îngădui să poarte perucă fără să-şi taie părul şi fără să şi-l acopere în întregime.

— Mă faci curioasă, jupâne Binet.

— Doamnă, îmi pare rău, dar secretul acesta nu-l pot dezvălui decât în faţa Majestăţii Sale.

A doua zi de dimineaţă, Angelica, hotărând că nu putea sta departe de atmosfera de la curte, plecă spre Saint-Germain, unde de trei ani era reşedinţa obişnuită a regelui Ludovic al XIV-lea.

Capitolul X

Coborî din trăsură la intrarea în imensele grădini ale palatului. Locul era mai animat decât la Versailles, tot orăşelul era prins în vâltorile vieţii de la curte. Tot felul de pierde-vară, solicitatori, funcţionari, servitori şi negustori forfoteau fără contenire, într-un du-te-vino de-a dreptul ameţitor. Terasa, lungă de mai bine de cinci leghe, lucrată după proiectele lui Le Nôtre[1], se întindea până departe, deasupra uneia din cele mai minunate privelişti din toată Franţa.

Chiar în acel moment sosi şi caleaşca regelui, trasă de şase cai albi cu harnaşamente somptuoase şi înconjurată de o suită de patru sute de seniori, toţi călări şi cu pălăriile în mâini. Acest grup strălucit făcea un contrast puternic, prin coloritul său viu, cu nuanţa roşcată a pădurii şi cu tonurile îndepărtate ale câmpiei bătând în albastru stins, pe unde şerpuiau apele Senei.

Angelica îl văzu aici pe marchizul de La Vallière, unul din primii seniori de la curte care-i acordaseră atenţie, apoi pe marchizul de Roquelaure, pe Brienne şi pe Lauzun. Domnii aceştia erau foarte însufleţiţi, căci discutau ultima noutate, şi încă una extrem de importantă, anume faptul că regele îşi chemase croitorul pentru a pune la punct

[1] André Le Nôtre (1613-1700) – strălucit arhitect francez, specializat în proiectarea de grădini somptuoase, de mare efect ornamental, după scheme geometrice riguroase şi cu jocuri de apă distribuite cu o artă care l-a consacrat ca pe unul din maeştrii necontestaţi ai genului. În afară de cea mai mare parte a grădinilor palatului de la Versailles, le-a mai proiectat şi pe cele de la Sceaux şi de la Vaux-le-Vicomte. (*n. trad.*)

împreună cu acesta ultimele amănunte privitoare la uniforma *Ordinului Hainelor Albastre*, pe care voia să-l instituie. Ordin nu călugăresc, ci rezervat gentilomilor celor mai apropiați tronului. Se aflase deja că numai șaizeci de gentilomi aveau să fie primiți, iar aceștia șaizeci îl puteau însoți pe rege în micile sale călătorii de plăcere fără să-i mai ceară permisiunea. Îmbrăcarea hainei albastre urma să devină deci dovada cea mai strălucită a prieteniei pe care le-o purta suveranul. Se spunea că viitoarea uniformă avea să fie alcătuită dintr-un veston strâns pe trup, din moar albastru, dublat cu roșu și brodat cu un desen cu fir de aur și ceva argint, cu ornamente roșii. Tot roșie avea să fie și vesta.

— Prietenul nostru d'Andijos ne-a făcut o frumoasă surpriză, spuse Lauzun privind spre Angelica. Am impresia că favoarea de care se bucură e indiscutabilă, așa că putem să ne plimbăm fără teamă împreună. Cunoașteți grotele de la Saint-Germain, frumoasă zeiță?

Cum răspunsul fu negativ, o luă curtenitor de braț și, răpind-o autoritar celorlalți admiratori, o duse să-i arate curioasele grote însuflețite sau vorbitoare, care datau din vremea domniei bunului rege Henric al IV-lea. Artiști italieni din familia Francinetti, veniți în Franța pe la 1590 ca „meșteri în folosirea apei pentru înfrumusețarea parcurilor și a grădinilor", umpluseră grotele acestea cu o întreagă mitologie mecanică, tot felul de personaje pe care apa le punea în mișcare și le făcea să vorbească.

Prima era grota lui Orfeu, care cânta din harfă, în timp ce în jurul lui apăreau pe rând diferite animale, fiecare scoțând sunetele neamului său.

În cea de-a doua, un păstor cânta, acompaniat de un cor de păsărele nevăzute.

Următoarea grotă îl înfățișa pe Perseu, un Perseu automat, firește, eliberând-o pe Andromeda, la fel de automată și ea, în timp ce mai mulți tritoni suflau de zor în cochiliile lor. Aici, Lauzun și însoțitoarea lui dădură peste domnișoara de La Vallière și câteva din prietenele ei. Favorita regelui stătea așezată pe marginea unui bazin și se juca cu vârfurile degetelor ei fine în apa limpede.

Marchizul de Lauzun îi făcu puțină curte și tânăra femeie îi răspunse nu fără însuflețire. Deprinsă din fragedă tinerețe cu regulile conversației de curte, o îndelungată obișnuință a vieții mondene o ajuta acum să-și învingă timiditatea și rușinea de care se simțea fără voia ei copleșită de când devenise metresa, știută de toată lumea, a regelui.

Suferea mult din cauza acestui titlu neoficial, dar găsea puterea să se poarte la largul ei și cu multă grație. Privirea i se îndreptă plină de interes spre Angelica.

— Domnișoara de La Vallière atrage simpatia, dar nu și devota-

mentul, spuse Angelica puţin mai târziu, când îşi continua plimbarea cu Lauzun pe sub galeriile de verdeaţă.

Lauzun o privea cu coada ochiului fără să răspundă, aşa că ea îşi continuă raţionamentul:

— Toţi valeţii şi toţi linge-blide ăştia pe care îi întreţine fără să ştie şi aproape fără să vrea, toţi sunt gata s-o părăsească la cea mai mică schimbare a vântului norocului. Cred că n-a existat în istorie vreo favorită care să ceară mai puţin pentru ea însăşi şi care să dea impresia că jefuieşte în halul ăsta tezaurul regal. Protejaţii domnişoarei de La Vallière au ajuns o adevărată pacoste. Nu e loc unde să nu te izbeşti de ei, cu dinţii lor lungi, cu mâna întinsă şi cu o foame pe care nimic n-o poate domoli.

— Măruntele dumneavoastră idei asupra măruntelor aranjamente de-la curte mi se par foarte grăitoare pentru mărunta experienţă pe care o aveţi în asemenea mărunte chestiuni, zise Lauzun. Staţi puţin! se întrerupse el brusc, rămâneţi pe loc şi priviţi puţin spre crengile copacilor, vă rog din suflet!

Fără să înţeleagă, Angelica se conformă dorinţelor lui.

— Uluitor! suspină Lauzun. Ochii dumneavoastră au devenit verzi şi lichizi, ca apa unui izvor! Ce muritor n-ar fi fericit să se poată răcori cu undele lui...

Şi o sărută uşor pe pleoape. Ea îl îndepărtă cu o mişcare înceată de evantai.

— Faptul că ne aflăm în pădure nu înseamnă că sunteţi obligat să adoptaţi purtările unui satir!

— Şi totuşi, e atâta timp de când vă ador în tăcere. Şi suspin...

— Adoraţia dumneavoastră e din acelea pe care se clădesc prieteniile trainice. Aş vrea să v-o puneţi la dispoziţia mea ca să pot căpăta o funcţie la curte... Una cât de măruntă, dar să fie funcţie.

— Scumpă marchiză, sunteţi un copil prea serios. Vă arăt minunatele jucării mecanice şi le priviţi distrată, cu gândul la lecţiile de la şcoală. Laud frumuseţea acestor ochi nemaivăzuţi şi dumneavoastră îmi vorbiţi de slujbe şi dregătorii...

— Cine vorbeşte aici despre altceva?

— Oh, câte unii mai vorbesc ei şi despre ochi frumoşi!... Şi despre dragoste, adăugă Lauzun, trecându-i tandru un braţ pe după mijloc.

Angelica nu vru să-l mai asculte şi o luă înainte, intrând în cea de-a patra grotă, unde Vulcan şi Venus pluteau amândoi pe o cochilie argintie. Aici dădu peste mai multă lume şi, apropiindu-se, îl recunoscu pe rege.

— A, iat-o şi pe fermecătoarea noastră fugară, zise acesta când o zări.

Angelica execută deci prima ei reverenţă mare din ziua aceea, repetând-o apoi în faţa lui *Monsieur*, după care o mai făcu o dată pentru *Madame*. Apoi, cum regele începuse să vorbească cu marchizul de Lauzun, se amestecă în grupul doamnelor şi al curtenilor, de care nu se mai despărţi tot timpul plimbării prin grădină. Puţin după aceea, Lauzun veni în grabă la ea, o luă de mână şi o conduse la rege.

— Majestatea Sa doreşte să vă spună câteva cuvinte, doamnă...

Angelica făcu o nouă reverenţă şi rămase lângă rege, în timp ce restul suitei se menţinea la o distanţă plină de respect.

„Încă două întrevederi de genul ăsta şi solicitanţii or să-mi dărâme pereţii înghesuindu-se unii în alţii", se gândi ea.

— Doamnă, zise regele, după ultima noastră discuţie de la Versailles am avut nu o dată ocazia să ne felicităm pentru vederile foarte întemeiate, foarte înţelepte şi foarte noi pe care ni le-aţi expus. Şi considerăm că nu v-am răsplătit câtuşi de puţin pentru cele aflate de la dumneavoastră. Prin urmare, dacă aveţi ceva favoruri să ne cereţi, vi le vom îndeplini cu cea mai mare bucurie.

— Sire, cred că din moment de Majestatea Voastră a avut nesfârşita bunăvoinţă de a se interesa de viitorul fiilor mei...

— Asta se înţelege de la sine, doamnă, de la sine! Nu aveţi vreo cerere mai precisă să ne adresaţi?

Angelica îşi aminti numaidecât de cererea lui François Binet şi scoase din corsaj hârtia acestuia, care mirosea puternic a parfumuri provensale.

— Un coafor? zise regele surprins, după citirea primelor rânduri. Mă gândeam la ceva mai important...

— Un coafor, Sire, îşi are importanţa lui, deloc neglijabilă. Iar din punctul meu de vedere acesta e cel mai mare coafor din Paris, fiindcă e coaforul meu. În afară de asta, susţine că a descoperit un secret care ar îngădui Majestăţii Voastre să poarte perucă fără ca pentru asta să sacrifice şi nici măcar să ascundă frumosul său păr.

— Adevărat? exclamă entuziasmat regele, oprindu-se în mijlocul aleii. Cum se poate face asta?

— Sire, meşterul François Binet mi-a spus că acest secret nu-l poate împărtăşi decât Majestăţii Voastre şi nimănui altcuiva.

— Să mă ia naiba dacă mai am răbdare să aştept până mâine ca să aflu soluţia la problema asta care mă chinuie de atâta vreme! Tot timpul numai la asta îmi stă mintea, să-mi tai părul sau să nu mi-l tai!

Dar dacă acest mare artist – despre care, de altfel, am auzit numai cuvinte de laudă – dacă acest mare artist a găsit într-adevăr mijlocul de a concilia aceste două extreme, atunci merită să-l fac duce!

Şi Ludovic al XIV-lea, râzând, cuprins de elanul său obişnuit din momentele de destindere, făcu semn primului gentilom, îi dădu cererea lui François Binet şi îi porunci să trimită după acesta, să-l aducă la Saint-Germain.

Întorcându-se acasă, seara, Angelica se bucura ca un copil de repeziciunea cu care obţinuse regala aprobare pentru prima ei cerere. Asta o făcea să se simtă aproape atotputernică, deşi trebuia să recunoască, pe de altă parte, că propriile ei afaceri nu înaintaseră deloc. Participase la o gustare urmată de un mic bal, vorbise cu o mulţime de oameni, care arătau cu toţii fericiţi că se puteau întreţine cu adorabila marchiză du Plessis-Bellière şi că-i puteau exprima cele mai bune şi mai calde sentimente, făcuse atâtea reverenţe încât nu le mai ştia numărul şi pierduse la masa de joc o sută de livre. Important era însă că le pierduse stând jos în prezenţa regelui.

Totuşi nu se descurajă, aşa că a doua zi, ca şi în zilele următoare, porni spre Saint-Germain, unde se afla curtea.

Nu-l vedea pe Philippe nicăieri. Auzi pe urmă că era trimis în Picardia, pentru o inspecţie de câteva zile. Semn de dizgraţie? Categoric nu, căci marele maestru de vânătoare fusese printre primii care îmbrăcaseră faimoasa Haină Albastră râvnită de toată lumea. Angelica mai reuşise, în sfârşit, să-l vadă şi pe ministrul Louvois. Când îi vorbise însă despre afaceri, acesta ridicase ochii în tavan şi începuse să o lămurească în ce situaţie ridicolă şi dezastruoasă se afla el însuşi. Da, era proprietar, de destulă vreme, al beneficiilor rezultate din transportul public dintre Lyon şi Paris. Dar uite că un şmecher de învârtit, un oarecare Collin, avusese îndrăzneala nemaipomenită să ceară el privilegiul ăsta, iar regele i-l acordase, aşa că acum el se vedea silit să trateze cu o obrăznicătură de valet, un ţopârlan fără pic de ruşine, urmând ca fie să-i acorde numitului Collin o sumă serioasă de tot drept răscumpărare, fie să împartă cu el beneficiile, dacă nu cumva să-i lase cu totul afacerea, fără nici un fel de despăgubiri, fiindcă un marchiz de Louvois nu putea primi aşa ceva din partea unui marţafoi de Collin oarecare. Fireşte, licheaua asta ţinea de casa domnişoarei de La Vallière, ceea ce făcea ca situaţia să fie şi mai spinoasă. Louvois insistă îndelung asupra aspectelor penibile ale acestei afaceri blestemate şi uită complimentele pe care le avea gata pregătite pentru încântătoarea marchiză care, prin înfăţişarea ei înţeleaptă şi ingenuă în acelaşi timp, începuse să-i cam

cutreiere visele.

Marchizul de La Vallière, pe care lunga întrevedere a lui Louvois cu Angelica îl făcuse să-şi cam piardă răbdarea, veni spre ea cu reproşuri amare pe buze, dar se lumină la faţă când ea îl întrebă dacă reuşise să-l „britanizeze" pe francezul mort la Tanger, pe a cărui moştenire spera să pună mâna. Oh, desigur, naturalizarea asta postumă era pe drumul cel bun, serviciile lui de informaţii îi semnalaseră un strămoş scoţian al bietului conte de Rotefort. Dar bunurile fostului judecător din Chartres? Îi reveniseră domnului marchiz de La Vallière, aşa cum nădăjduia? Aici, ridicând din umeri, domnul Jean-François de La Baume Le Blanc, marchiz de La Vallière, dădu a înţelege că îşi atinsese scopul, dar că prada obţinută era departe de a-i fi mulţumit apetitul.

În două rânduri Péguilin de Lauzun reuşi să o atragă pe Angelica în câte un colţ mai ferit, cu intenţia vizibilă de a-i fura câteva sărutări. Fără să aibă aerul că se simte atinsă, ea se informă cu privire la ducele de Mazarin. Oare scrupulele religioase îl împingeau pe acesta să renunţe, aşa cum auzise spunându-se, la una din funcţiile lui în favoarea domnului de Lauzun?

Cu obrajii îmbujoraţi de aţâţare, Péguilin îi răspunse că şi da şi nu. Era un adevărat tărăboi cu funcţiile astea, dar se părea că apele începeau să se mai liniştească.

Domnul duce de Mazarin renunţase într-adevăr la demnitatea de mare maestru, însă numai la rugămintea doamnei de Longueville, care plănuia să cumpere funcţia asta pentru fiul ei. Numai că, înţelegerea fiind încheiată, când doamna de Longueville ceruse încuviinţarea regelui, acesta se împotrivise, spunând că tranzacţia asta nu-i convine deloc, fiindcă nu ştiuse că domnul duce de Mazarin voia să renunţe la dregătoria lui, drept care ducele declarase că înţelegerea cu doamna de Longueville cade.

La rândul său, regele avusese scrupule pentru faptul de a nu-şi fi dat încuviinţarea, aşa că fixase el însuşi condiţiile târgului, hotărând în afară de asta că funcţia avea să fie îndeplinită de domnul de Louvois, dar numai în timp de război. Aşa că propusese ca domnul de Louvois să renunţe la funcţia de general al dragonilor regelui şi să o preia efectiv pe aceea de mare maestru...

Numai că, după cum doamna du Plessis poate că deja bănuia, Lauzun se simţise jignit că trebuia să devină titular al unei funcţii ale cărei prerogative urmau să fie îndeplinite de domnul de Louvois.

În consecinţă, căzuse la picioarele Majestăţii Sale, implorând-o să-i dea o funcţie în care să poată acţiona după cum va crede el de

cuviință, iar nu să fie momâia altcuiva. Fiindcă funcția de mare maestru însemna nesfârșite încurcături cu domnul de Louvois.

La care regele, lăudând sentimentele lui Lauzun, ba dorind pe deasupra și să-i dea o dovadă a augustei sale bunăvoințe, îi dăduse în seamă garda sa personală și luase hotărârea să-l numească oficial comandantul acestei gărzi.

Așa că în funcția de mare maestru trecuse domnul de Ludre.

Numai că domnul de Ludre mai avea și funcția de prim gentilom, așa că la aceasta trebuise să renunțe în favoarea domnului de Gesvres, care, la rândul lui, renunța la cea de comandant al gărzii regelui în favoarea lui Lauzun. Care Lauzun, în sfârșit, lăsa funcția de colonel-general al dragonilor liberă pentru domnul de Roure, care renunța la comanda cavaleriei ușoare, dată ducelui de Mazarin drept compensație pentru funcția de mare maestru. Toată lumea era deci mulțumită, fiecare se simțea mai bine situat decât înainte.

Sub forma aceasta află Angelica schimbările importante operate de rege la curte. Cu palmele pe genunchi și cu un aer concentrat, învăță toată această sarabandă ca pe o lecție, înțelegând pe de o parte tainele încurcate și pline de chichițe ale intrigilor, iar pe de alta că singurul mijloc sigur al unei femei frumoase de a se feri de omagiile prea vulcanice constă în a-l provoca pe furtunosul amorez la înșiruirea ambițiilor și a speranțelor lui practice. Își dădea seama cu mirare că la această curte pe care o lume întreagă o considera cea mai galantă din toată Europa, dragostea ceda foarte adesea întâietatea interesului sau, cum avea să spună spiritualul La Fontaine, micul zeu Eros era întruna nevoit să se dea la o parte, chelfănit strașnic, din fața crâncenei și bătăioasei perechi pe care o alcătuiau Fortuna cea oarbă, călare pe roata ei ce se-nvârtea întruna, și Mercur cel cu aripi la glezne.

Iar regele orchestra tot acest balet complicat, cu o conștiinciozitate și cu migală neobosite vreodată. Îi împingea înainte pe cei ce vădeau cel mai mare zel de a-l sluji, pe cei ce se luau la întrecere cu mobilele din anticamerele reședințelor regale. Orice obrăznicie, oricât de gravă, se mai putea ierta. O absență însă niciodată.

Puțin după aceea Angelica auzi că jupân François Binet își văzuse visul cu ochii: fusese numit prim-peruchier al regelui. Își câștigase dreptul la recunoștința suveranului prezentându-i o perucă anume, cu niște deschizături prin care Majestatea Sa își putea scoate afară șuvițe bogate din părul propriu. Astfel încât regele nu mai fusese nevoit să-și sacrifice augusta podoabă naturală, profitând în același timp și de toate avantajele și comoditățile perucii.

Urmarea fu că îndată toţi curtenii şi toate doamnele se îmbulziră să-şi dea capetele pe mâna lui jupân Binet. Cineva care nu era trecut prin degetele iuţi şi dibace ale meşterului sau nu purta perucă făcută de el era un om fără gust şi fără simţul modei.

Apăru atunci şi un cuvânt nou: *bineta*.

— Cum ţi se pare noua mea binetă? auzeai tot timpul, în toate părţile, cuvintele celor ce ţineau morţiş să arate, plini de fudulie, că aveau acelaşi peruchier cu regele.

Capitolul XI

Iarna căzu devreme în anul acela şi primele zăpezi făcură ca strălucita curte a Franţei să se mute la Fontainebleau. Ţăranii din partea locului ceruseră ajutorul seniorului lor, regele Franţei, să-i scape de haitele de lupi care se înmulţiseră peste măsură şi făceau prăpăd în bietele lor turme şi cirezi, şi aşa destul de subţirele.

Astfel că şirul nesfârşit de trăsuri, de furgoane, de călăreţi şi de pedestraşi se puse în mişcare pe câmpul alb, şerpuind spre Fontainebleau într-un pas târât şi anevoios, sub cerul sur şi îngheţat.

Se punea de fapt în mişcare un univers întreg. Bucătăria regelui, capela regelui, casa regelui, la care se adăugau serviciile similare ale reginei, apoi casa militară, sumedenia de demnitari care alcătuiau trupa de vânătoare, câinii, mobilierul, căci pe atunci castelele încă erau goale în absenţa stăpânilor, iar mobilierul era purtat de colo până colo de la o reşedinţă la alta, la fel cu tapiseriile somptuoase care urmau să îmbrace pereţii ca să-i apere de frig pe locatarii camerelor reci şi neprietenoase.

La Fontainebleau curtea avea să rămână opt zile, ceea ce nu însemna că acest scurt răstimp avea să fie lipsit de baluri, de spectacole de teatru şi de fermecătoarele gustări de la miezul nopţii, care începeau a fi numite cu un cuvânt alintat, „medianoche", nici franţuzesc, nici italienesc, nici spaniol nici nimic, dar pur şi simplu încântător.

La căderea nopţii, torţele de răşină purtate de călăreţii din fruntea uriaşei coloane luminară în sfârşit porţile bătrânului castel, reşedinţa regilor Franţei din secolul al XIV-lea, din care Francisc I[1], îndrăgostit de locurile acestea, făcuse un adevărat giuvaer al Renaşterii, înainte de a-l

[1] Francisc I (1515-1547) – rege al Franţei, protector al literelor şi al artelor. Domnia sa a fost un şir necurmat de războaie cu Spania, care ţinea să cucerească hegemonia în Europa apuseană. (*n.trad.*)

fi primit aici pe Carol Quintul[1].

La Fontainebleau eticheta era mai puţin nemiloasă. Toate doamnele, chiar şi cele fără drept de taburet, puteau să se aşeze în faţa regelui şi a reginei, fie pe câte o petniţă, fie de-a dreptul pe jos. Angelica se gândi totuşi că pe frigul care domnea în toate încăperile nu era cazul se abuzeze de această îngăduinţă. Ducesa de Montpensier, căreia îi plăcea grozav să facă pe călăuza, o duse să-i arate locurile cele mai pline de istorie din întreg castelul. Îi arătă astfel teatrul chinezesc, galeria lui Henric al II-lea[2] şi apartamentul în care, cu zece ani mai devreme, regina Cristina a Suediei[3] pusese să fie ucis favoritul ei, Monaldeschi. Ducesa o cunoscuse bine pe ciudata regină, în timpul trecerii acesteia prin Franţa.

— Se îmbrăca în aşa fel încât semăna mai degrabă cu un băieţaş drăguţ. N-avea în suita ei nici măcar o femeie, nu putea suferi cameristele, avea un valet de cameră care o îmbrăca, o dezbrăca, o culca în pat şi chiar, de ce să ne ascundem după deget, să-i potolească poftele cărnii când o încolţeau din cale-afară şi nu era pe aproape nici un favorit să i le astâmpere. Prima dată când l-a văzut pe tânărul nostru rege, care era foarte timid la vremea aceea, l-a întrebat de-a dreptul, ba încă de

[1] **Carol Quintul** – Carol de Habsburg, rege al Spaniei (din 1516) sub numele de Carol I şi împărat al Germaniei (din 1519) sub numele de Carol al V-lea („Quintus"), sub care a rămas cunoscut în istorie. În timpul domniei sale Spania ajunge prima putere militară din Europa apuseană, învingând în patru războaie Franţa, principala ei rivală, dar fără să reuşească să instaureze o hegemonie stabilă, iar imperiul colonial spaniol atinge maxima expansiune, ajungând să deţină teritorii imense pe toate continentele lumii, în special în America de Sud. Lui Carol Quintul i se atribuie cuvintele: „Pe posesiunile mele soarele nu apune niciodată". În 1556, când deja puterea militară a Spaniei dădea primele semne de declin, a abdicat şi s-a retras într-o mănăstire, lăsând tronul Spaniei fiului său Filip al II-lea. (*n.trad*)

[2] **Henric al II-lea** (1547-1559) rege al Franţei, fiul lui Francisc I şi „părintele ultimilor Valois" (Francisc al III-lea, Carol al IX-lea şi Henric al III-lea, cu acesta din urmă stingându-se, în 1589, dinastia cu acest nume, căreia îi ia locul pe tronul Franţei familia de Bourbon, cu Henric al IV-lea). Printre puţinele lucruri remarcabile ale mediocrei sale domnii se numără şi construirea, în palatul de la Fontainebleau, a galeriei care-i poartă numele. (*n.trad.*)

[3] Regină a Suediei din 1632, anul morţii tatălui său, regele Gustav-Adolf, până în 1654, când abdică şi trece la catolicism, stabilindu-se la Roma. Una din personalităţile cele mai cultivate ale timpului său, de formaţie renascentistă, a dus o viaţă agitată, care a dat naştere şi multor fabulaţii. În timpul domniei sale, Suedia a fost condusă efectiv de primul-ministru Axel Oxenstierna, unul din marii oameni de stat din istoria acestei ţări. (*n. trad.*)

față și cu regina-mamă și cu cardinalul, dacă avusese până atunci vreo metresă. Cardinalul Mazarin nu mai știa cum să schimbe vorba, regele se făcuse mai roșu ca sutana cardinalului, regina-mamă era galbenă precum ceara, o paletă de culori. A, azi dacă l-ar întreba pe rege așa ceva, nu s-ar mai pierde el cu firea în halul ăsta.

Angelica o asculta distrată, căutându-l din ochi pe Philippe. Nu putea să-și dea seama dacă era mânată de dorința sau de teama de a-l revedea. Nu se putea aștepta la nimic bun de la o întâlnire cu el. N-ar găsi pentru ea decât un cuvânt rece și o privire disprețuitoare. S-ar fi bucurat mai mult ca Philippe să apară și să se facă a nu o vedea, gest care ar fi fost o impolitețe gravă la adresa ei, preferabilă însă altora, mai dure. Părea să se fi resemnat cu prezența ei la curte, dar asta putea fi și o suspendare de moment a ostilităților, în special din considerație pentru rege. Angelica trăia mereu pe picior de alarmă și totuși, când îl zărea pe Philippe, nu se putea împiedica să se lase cuprinsă de un sentiment tulbure, în care se amestecau admirația umilă și speranța secretă, în care își descoperea visurile de odinioară, de pe vremea când ea nu era decât o fetiță sălbatică, plină de stângăcii în fața elegantului și rafinatului verișor cu bucle blonde.

„Ce cumplite pot fi uneori visele noastre din copilărie!" se gândea ea cu tristețe.

Philippe nu se arătă chiar din prima zi de după venirea lui la Fontainebleau. Era ocupat până peste cap cu ultimele pregătiri pentru vânătoarea de lupi. Se vorbea că toți țăranii din împrejurimi erau de-a dreptul terorizați de fiarele astea. Mieii erau răpiți din mijlocul stânei. Un copil de zece ani, tăbărât de lupi ziua-n amiaza mare pe ulița unui sat, fusese sfâșiat și înfulecat. Erau mai multe haite, dar una, în special, făcea prăpăd. Avea drept căpătenie o jivină de lup mare cât un vițel, cum încredințau îngroziți țăranii care-l văzuseră cu ochii lor prin împrejurimile cătunelor. Fiara asta avea o îndrăzneală nemaipomenită. Venea să mârâie și să râcâie seara cu ghearele la ușile colibelor lor amărâte, unde copiii, urlând înnebuniți de frică, se strângeau în părinții lor, care nici ei, cu părul vâlvoi și ochii holbați de groază, nu prea le puteau fi de vreun folos. E drept însă că în zori fiarele astea spurcate se duceau.

Vânătoarea avu din primele momente o încrâncenare și o furie ce nu cunoșteau îndurare. Vânătorii se aruncau necruțători asupra fiarelor, iar țăranii, veniți în număr mare și înarmați cu furci, cu țepușe, cu pari și cu ce se găsise, se arătau pătimași în uciderea dușmanului care îi chi-

nuise atâta. Dar toată lumea se ţinea strânsă la un loc, nimeni nu avea curajul să se răzleţească de ceilalţi.

Gentilomii şi amazoanele erau de asemenea cât se poate de însufleţiţi. Nimeni de la curtea Franţei nu fusese ocolit în copilăria lui de poveştile cumplite care să-i zgâlţâie somnul din nopţile lungi de iarnă în castelul părintesc, iar acum aceeaşi ură ancestrală, instinctivă, împotriva fiarei însetate de sânge, pacostea cea mai cumplită pe capetele bieţilor oameni, îşi spunea cuvântul şi îl îndârjea pe fiecare. Nobili şi ţărani se avântau însetaţi de răzbunare pe potecile tainice ale pădurii, pe urma lătrăturilor aţâţate ale haitelor de câini ce presimţeau prada. Spre seară, şase cadavre pătau zăpada cu blănurile lor sure.

Toată pădurea parcă fremăta la auzul sunetului necontenit al cornului şi parcă şi stâncile, vestitele stânci ale pădurii de la Fontainebleau, erau trezite la viaţă de clocotul acesta însufleţitor, care pătrundea până la ele printre ramurile ruginii ale copacilor.

Angelica ajunse într-un mic luminiş aşternut parcă cu un imens covor alb, păzit îndeaproape de zidul drept de stâncă şi de trunchiurile copacilor. Aici sunetul cornului căpăta rezonanţe noi, pline de armonie şi de chemări. Opri calul şi ascultă, cuprinsă brusc de melancolia amintirilor din anii copilăriei. Trecuseră atâţia ani de când nu se mai aflase singură în liniştea unei păduri. Aerul umed, încărcat cu mireasma de lemn bătrân şi de frunze uscate, spulberă dintr-o dată anii scurşi în duhorile Parisului şi o purtă înapoi spre bucuriile copilăriei ei, străjuite de uriaşii codri de la Nieul. Privi copacii cu blânde reflexe ruginii, pe care începutul de iarnă timpurie încă nu-i desfrunzise cu totul. Zăpada care se topea încet, cu un susur liniştit ca de izvor, înviora culorile stinse ale pădurii şi le dădea, în lumina palidă a soarelui, străluciri de piatră preţioasă. În umbra copacilor, Angelica zări perlele roşii ale unui tufiş de ilex şi îşi aminti că la Monteloup, în preajma sărbătorilor de iarnă, copiii adunau cu braţul crenguţe din acestea, despre care se zicea că aduc noroc. Dumnezeule, cât timp trecuse de atunci? Putea prezentul marchizei du Plessis-Bellière să se lege de viaţa de atunci a micuţei Angelica de Sancé prin nodul firav al unei rămurele de ilex?

„Viaţa nu ne rupe niciodată de noi înşine", îşi spuse ea, exaltată ca şi cum ar fi primit din partea unei puteri uriaşe promisiunea unei fericiri fără sfârşit.

Poate că era copilăresc, dar nu renunţase la emoţiile din primii ani de viaţă care sunt, se pare, un apanaj al sexului frumos. Să uite pentru o clipă tot ce o înconjura era un lux pe care nu şi-l putea oferi oricând, dar clipa aceasta de miracol o împingea să guste bucuria

nespusă a uitării de sine.

Se lăsă să alunece din şa şi trecu frâul lui Cerès peste o crenguţă de alun, apoi alergă fericită spre tufa de ilex. Avea la brâu, printre nimicurile purtate de orice femeie elegantă, şi un cuţitaş micuţ cu prăsele de sidef cu care se apucă se reteze câteva crenguţe. Numai că lama cuţitaşului nu tăia deloc, era o podoabă scumpă, dar nefolositoare cu care mai mult se chinuia.

Trudindu-se astfel să taie crăcuţele subţiri şi tari nu-şi dădu seama când sunetul cornului şi hărmălaia vânătorii se depărtă de ea pe nesimţite. Absorbită de îndeletnicirea ei anevoioasă, nu băgă de seamă nici agitaţia bruscă a iepei, care porni să se frământe şi să se ridice speriată în două picioare. Angelica îşi dădu seama că se petrecea ceva numai când iapa necheză ascuţit şi, trăgând cu putere, rupse creanga de alun în care se încurcase frâul şi ţâşni în galop în întunericul pădurii.

— Cerès! o strigă Angelica. Cerès!

Şi abia în clipa aceea îşi dădu seama ce se întâmpla. De partea cealaltă a luminişului, ascunsă pe jumătate de crengi, se agita o formă nedesluşită a cărei vedere o umplu de spaimă.

„Lupul!“ gândi ea.

Acesta ieşi dintre crengi şi înaintă cu paşi şovăitori pe covorul de zăpadă imaculată, arătându-şi în lumină trupul uriaş. Angelica fu fulgerată de gândul că trebuie să fi fost căpătenia haitei, masculul cumplit de care se temea toată suflarea din partea locului. Era într-adevăr un exemplar rar, enorm, cu mişcări elastice, de vânător aprig, cu blana sură bătând pe alocuri în ruginiu, ca pădurea, cu spatele arcuit, gata parcă în orice clipă să sară asupra prăzii, cu părul zbârlit şi cu ochii care te îngheţau.

Angelica scoase un ţipăt ascuţit de groază. Surprins, lupul făcu iute ca fulgerul un salt înapoi, cu mlădierea unei pisici, apoi începu din nou să se apropie, ţintind-o cu privirile lui fosforescente, cu buzele ridicate crud într-un rânjet care-i dezvelea colţii cumpliţi.

Angelica privi uite înapoi peste umăr, la stânca din spatele ei.

„Să încerc să mă caţăr cât mai sus, neapărat, cu orice preţ...“

Îşi luă elan şi reuşi să urce puţin, dar curând se văzu silită să se oprească. Unghiile îi alunecau pe suprafaţa lucioasă, fără să se poată prinde de nimic, vârfurile cizmelor delicate nu reuşeau să dibuie nici un locşor în care să se poată propti.

Lupul făcu un salt în sus, cu un clănţănit sinistru ce se înfundă în poala fustei ei, în care îşi înfipse colţii smucind cu putere şi sfâşiind ţesătura care scoase parcă un ţipăt ascuţit de spaimă. Căzut înapoi pe zăpadă, începu să dea târcoale, cu ochi aprinşi, căutând locul pe unde să

poată urca şi să apuce prada mai bine. Angelica mai ţipă o dată, prelung, din răsputeri, umplând aerul îngheţat şi singuratic al pădurii de groaza ei de moarte. Inima îi bătea atât de cumplit încât nu mai auzea decât bătăile ei năvalnice şi dezordonate, ca galopul vraişte al unui cal care aleargă cu ultimele puteri înainte de a se prăbuşi. Buzele albe de spaimă se mişcau bâiguit într-o rugăciune ale cărei cuvinte ţâşneau din adâncul fiinţei ei înnebunite:

„Dumnezeule, stăpâne atotputernic, nu mă lăsa să mor aşa!... Fii milostiv şi ajută-mă!..."

În clipa aceea crezu că visează. De undeva apăru în galopul calului un călăreţ care se opri în mijlocul luminişului atât de brusc încât copitele bidiviului spulberară zăpada într-un nor mic împrăştiat în toate părţile. Călăreţul sări din şa cu o mişcare iute, apropiindu-se fără să şovăie. Într-o sclipire ca de nebunie, Angelica îl recunoscu pe Philippe, o viziune care o zgudui într-atât încât mintea ei înfierbântată prinse şi păstră întipărite toate amănuntele. Haina albă de piele plină de broderii din argint, blana scumpă de la guler şi de la manşete, bătând în gălbui, asemeni perucii, pasul egal, fără grabă şi fără şovăire, cizmele de piele albă încărcate cu ceaprazuri de argint, toate îi izbiră ochii ca într-o fulgerare de lumină care însemna pentru ea salvarea.

Când sărise din şa, Philippe îşi smulsese mănuşile, aruncându-le în zăpadă, aşa că înainta acum cu mâinile goale. Cu dreapta trase din teacă, fără grabă, un cuţit de vânătoare, cu lama îngustă şi subţire, ascuţită ca un brici, a cărei sclipire izbi privirile îngrozite ale Angelicăi şi-i strecură în suflet nădejdea.

Lupul se întoarse spre duşmanul neaşteptat. Philippe se îndrepta spre el cu acelaşi pas măsurat şi neînduplecat. Ajunse la câţiva paşi când fiara ţâşni, cu un hârâit sălbatic, menit să-l îngrozească. Dar braţul stâng al bărbatului se repezi înainte iute ca fulgerul şi degetele se strânseră într-un cleşte de oţel în blana gâtului scurt şi gros, în timp ce dreapta, cu o mişcare scurtă şi precisă, înfipse lama cuţitului până la prăsele în pântecele fiarei, sfâşiind apoi cu o mişcare scurtă şi puternică de jos în sus. Trupul uriaş al lupului se zvârcoli brusc şi pădurea îngheţată se umplu de horcăielile lui înspăimântătoare, în timp ce zăpada se umplea de pete purpurii de sânge. Apoi zvârcolirile se mai potoliră şi marele maestru dădu drumul trupului slăbit care continuă să se zbată, din ce în ce mai fără vlagă, în timp ce măruntaiele i se risipeau aburind în zăpada murdară de sânge.

Din toate părţile începură să năvălească hăitaşii şi călăreţii, umplând într-o clipă micul luminiş, într-o asemenea înghesuială încât sluji-

torii abia mai aveau loc să mânuiască bicele lungi cu care țineau la respect haita de câini, înnebuniți la vederea hoitului fiarei.

— Frumoasă lovitură, domnule mareșal, răsună o voce care o trezi brusc pe Angelica din amorțeala care o cuprinsese.

Era regele, care privea și el plin de admirație trupul imens al lupului întins pe zăpada însângerată, în timp ce curtenii din jurul lui nu mai conteneau cu exclamațiile în care elogiul se amesteca ușor cu invidia.

În învălmășeala iscată, Angelica reuși să-și dea drumul în jos de pe stânca ei, nebăgată în seamă de nimeni, să-și spele în zăpadă mâinile pline de zgârieturi și să-și pună la loc pe cap pălăria agățată de o tufă. Unul din hăitași îi aduse calul. Era un bărbat vârtos, încărunțit în slujba de vânător regal și care văzuse multe în viața lui. Păstrase obiceiul de a vorbi fără ocolișuri și-i spuse:

— Dar știu că ne-ați tras o spaimă zdravănă, doamnă marchiză! Știam noi că haramul ăsta de lup dă târcoale pe aici, dar când v-am văzut calul că vine-n goana mare fără dumneavoastră și când v-am mai auzit și cum țipați... Ce mai, am zis că gata, de-acuma s-a isprăvit cu dumneavoastră! Vă spun drept că de când îl știu pe domnul marchiz, că doar e de atâția ani cu vânătoarea, abia azi l-am văzut și eu o dată să se facă galben la față ca turta de ceară!...

Numai datorită serbării care urmă după vânătoare Angelica se putu găsi din nou față în față cu Philippe. Din clipa când, urcându-se în șa cu o privire furioasă la adresa ei, se îndepărtase disprețuitor și rece, căutase zadarnic să-l întâlnească. Privirea aceea o deruta, avea impresia că Philippe abia se stăpânise să nu-i tragă câteva palme zdravene. Cu toate astea, considera că o femeie căreia însuși soțul ei i-a salvat viața este cât de cât datoare să-i mulțumească.

— Philippe, zise ea când putu în sfârșit să se afle față-n față cu el și între patru ochi, într-un hol de trecere gol pentru moment, îți sunt atât de recunoscătoare... Dacă nu erai tu, acum eram... oh! Nici nu îndrăznesc măcar să mă gândesc!

Philippe lăsă paharul din mână pe tava unui lacheu care tocmai trecea și, înșfăcând-o de încheietura mâinii, o strânse să i-o fărâme.

— Cine nu știe să se țină de ceilalți la o vânătoare cu hăitași mai bine rămâne acasă și lucrează la gherghef, scrâșni el cu voce joasă, dar în culmea furiei. Tot timpul mă pui în situații care mai de care mai caraghioase. Ești o țărancă bădărănoasă, o precupeață fără pic de educație! Până la urmă, tot are să trebuiască să fac în așa fel încât să fii

alungată de la curte şi să mă descotorosesc de o paţachină nenorocită ca tine!

Angelica rămase uimită.

— Atunci de ce nu l-ai lăsat pe cumătrul lup să te scape el de persoana mea? Era destul de pornit şi ar fi făcut treabă bună, acum nu mai aveai absolut nici o grijă!

— Trebuia să omor lupul ăsta şi soarta ta mă lăsa absolut indiferent! Nu mai râde, mă scoţi din sărite! Eşti la fel ca toate fleoarţele, care-şi închipuie că bărbaţii n-au alt rost pe lume decât să-şi dea viaţa de dragul lor. Ei bine, află că eu nu sunt din categoria asta. Ai să înţelegi într-o zi, dacă până acum n-ai fost în stare să înţelegi, că eu însumi nu sunt altceva decât un lup!

— Aş vrea să nu cred asta, Philippe.

— Am să ţi-o dovedesc, făcu el cu un surâs rece care-i aprindea în priviri o scânteie plină de răutate.

Şi îi prinse din nou mâna, cu o blândeţe menită doar ochilor străini care prin cine ştie ce întâmplare îi puteau vedea, şi zise:

— Ceea ce dumneavoastră, doamnă, aţi găsit cu cale să aşezaţi între noi în ziua nunţii noastre, ura, ranchiuna, răzbunarea, toate astea n-au să se şteargă niciodată. Să nu uitaţi asta, doamna mea!

Îi sărută din nou încheietura mâinii, dar, pe neaşteptate, îşi înfipse plin de cruzime dinţii în carnea ei.

Angelica avu nevoie de toată puterea ei de stăpânire ca să nu ţipe de durere. Se dădu înapoi şi o călcă pe picior pe *Madame*, care tocmai trecea şi care, speriată, scăpă un ţipăt înăbuşit.

— Să mă scuze Alteţa Voastră, bâigui Angelica, roşie la faţă, apoi dintr-o dată palidă.

— Draga mea, dar eşti de o neîndemânare...

Philippe sări şi el, cu un ton nemulţumit:

— Scumpa mea, ar trebui să fii mai atentă la mişcările pe care le faci... Mai ales că vezi bine că vinul nu-ţi prieşte deloc!

În ochi îi lucea o lumină de ironie răutăcioasă. Se înclină foarte adânc în faţa prinţesei, apoi părăsi locul unde se aflau doamnele şi se alătură grupului format în jurul regelui, care se îndrepta spre saloane.

Angelica îşi luă mica batistă de dantelă şi o puse pe rana făcută de dinţii ascuţiţi ai lui Philippe. Durerea adâncă o sfredelea până la inimă. Se simţea rău.

Cu privirea înceţoşată, reuşi să se strecoare printre grupurile de doamne şi de curteni şi să ajungă într-un vestibul unde era mai răcoare şi unde nu se afla nimeni.

Se lăsă mai mult să cadă pe prima sofa care-i pică sub ochi și, cu grijă nesfârșită, ridică batista de pe rana dureroasă, care-i smulgea gemete înăbușite. Încheietura se învinețise deja și picături de sânge străluceau ca un cerc de rubine pe pielea albăstrie. Câtă sălbăticie în gesturile domnului marchiz! Și câtă ipocrizie! Asta o durea cel mai mult. „Ar trebui să fii mai atentă... vinul nu-ți priește deloc..." Acum toată curtea avea să trăncănească la nesfârșit că doamna du Plessis se îmbătase așa de rău că era gata s-o trântească pe *Madame*... O bețivă care nu e în stare să se abțină nici măcar aici, la curte!...

Marchizul de Lauzun, care trecea cu pas ușor, purtând cu mândrie haina albastră a ordinului prietenilor regelui, o recunoscu și se opri surprins.

— De data asta chiar că am să te cert, fermecătoare doamnă, zise el apropiindu-se de ea și așezându-se alături pe sofa. Tot singură!... Mereu, mereu singură!... La curte! Și frumoasă ca soarele!... Refugiată, ca o culme a scandalului, tocmai în acest colț îndrăgit de amorezi, atât de discret și atât de bine ascuns încât a fost supranumit cabinetul lui Venus! Singură! E culmea, frumoasă doamnă, să arăți un asemenea condamnabil dispreț la adresa regulilor celor mai elementare ale inimii omenești, ca să nu zic mai rău...

Și se dădu mai aproape de ea, întipărindu-și pe față expresia severă a unui părinte care-și muștruluiește fiica neascultătoare.

— Ce piază rea îți dă târcoale, scumpa mea? Ce demon posomorât sălășluiește în tine și te împinge să disprețuiești omagiile care ți se aduc, să fugi din preajma bărbaților care ar dori să-ți aștearnă la picioare inimile lor? Uiți că Cerul te-a dăruit cu cele mai alese farmece?... De ce insulți zeii care au fost atât de darnici cu făptura ta?... Oh, dar ce văd? Inimioară dulce, spune-mi că nu e serios!

Și, cu vocea schimbată de tulburare, o apucă de bărbie cu degetele și o sili să-și ridice fruntea.

— Plângi? Nu cumva din cauza unui bărbat?

Ea dădu de câteva ori din cap, cu sughițuri convulsive care amenințau să se transforme în hohote.

— Atunci, zise Lauzun, asta nu mai e o greșeală, e o crimă! Misiunea ta principală, frumoasa mea, ar trebui să fie aceea de a-i face pe alții să plângă... Scumpa mea, află că nu se află în toată șandramaua asta un singur bărbat demn de cinstea ca o doamnă să verse o lacrimă pentru el... În afară de mine, bineînțeles. Dar eu unul nici măcar nu îndrăznesc să sper...

Angelica încercă să zâmbească și reuși în sfârșit să articuleze:

— Amărăciunea mea nu e chiar... chiar disperată. E mai curând ceva nervos... fiindcă mă doare.

— Te doare? Unde, micuţa mea căprioară?

Angelica îşi dezveli încheietura.

— Oh! făcu Péguilin uluit, aş da oricât să ştiu cine e marţafoiul care a fost în stare de o asemenea măgărie! Spune-mi numele lui, doamnă, şi am să-i cer socoteală pe loc, aici!

— Nu te înfierbânta atâta, Péguilin! Din nenorocire, are toate drepturile asupra mea...

— Dumnezeule! Vrei să spui că e vorba de marchiz? Soţul tău?!

Angelica nu răspunse, dar începu din nou să plângă.

— Eh, făcu Péguilin cu un dispreţ amestecat cu dezgust, la ce te poţi aştepta din partea unui soţ! Ba chestia asta chiar e în stilul celui pe care ai avut înţelepciunea să ţi-l alegi drept bărbat. Dar atunci de ce te încăpăţânezi să mai ai de-a face cu el?

Angelica se înăbuşea în lacrimi.

— Ei, hai, hai, încercă Lauzun s-o liniştească, nu e cazul să ne facem atâta sânge rău degeaba. Pentru un bărbat! Ba încă şi soţ pe deasupra! Pfff! Dar eşti demodată de-a binelea, comoara mea, sau eşti bolnavă, sau... De altminteri de mult timp am observat ceva în neregulă la tine şi cred că a sosit momentul să punem lucrurile la punct şi să îndreptăm ce e de îndreptat... Dar mai întâi să ştergem lacrimile astea adorabile, care totuşi nu-şi au locul pe asemenea obrăjori...

Şi, scoţând din buzunar o batistă imaculată, îi şterse cu mişcări pline de gingăşie obrajii şi ochii. Angelica vedea lângă ea chipul acesta cu priviri scânteietoare şi parcă mereu ironice, de a cărui batjocură toată curtea învăţase să se teamă, inclusiv regele. Viaţa agitată şi destrăbălarea trăseseră deja o cută în colţul gurii marchizului, dar faţa lui exprima fără putinţă de tăgadă viaţa şi bucuria de a trăi din plin. Era un temperament năvalnic din sud, un gascon clocotitor ca soarele şi iute ca un păstrăv din râurile Pirineilor.

Îl privi cu simpatie şi Lauzun surâse.

— Acum te simţi mai bine?

— Aşa cred.

— Nu-i nimic, asta nu poate să rămână aşa, zise el, trebuie să rezolvăm...

Şi lăsă să se scurgă o clipă, privind-o cu atenţie.

Erau retraşi faţă de necontenitul du-te-vino din galeria de alături pe care se foiau fără încetare curteni şi valeţi. Trebuiau urcate trei trepte pentru a ajunge din galerie în acest colţ retras, ocupat aproape în întregime de canapeaua imensă, ale cărei braţe înalte ascundeau privirilor

celor de afară pe cei aşezaţi.

În amurgul timpuriu de iarnă, singura rază de lumină mai venea de la fereastră, unde ardeau ultimele raze ale soarelui ce sta să apună. Afară abia se mai zărea, sub chiciura rece, terasa acoperită cu nisip, în spatele căreia se adăposteau parcă vasele mari de marmură şi sclipirile palide ale unui bazin.

— Mi-ai spus că locul acesta retras unde ne aflăm acum se numeşte cabinetul lui Venus? întrebă Angelica.

— Întocmai, comoara mea. Aici suntem, atât cât se poate la această curte, la adăpost de curiozitatea unora şi a altora şi se spune că îndrăgostiţii prea nerăbdători vin aici din când în când să aducă ofrande dulcii zeiţe. Angelica, nu crezi că ai păcătuit faţă de această zeiţă, cea mai blândă şi mai înţelegătoare din tot Olimpul?

— Eu, faţă de ea? Oh, Péguilin, mai degrabă i-aş reproşa eu ei că m-a uitat şi m-a lăsat în părăsire!

— Nu sunt chiar sigur că aşa stau lucrurile, zise el visător.

— Ce vrei să spui?

Péguilin clătină din cap şi rămase pe gânduri, cu bărbia în mâini.

— Blestematul de Philippe! suspină el, cine are să ştie vreodată ce e-n capul caraghiosului ăstuia? Sau în trupul lui? N-ai încercat niciodată să-i strecori ceva prafuri în pahar, seara, când nu dă semne că are de gând să... să fiţi mai apropiaţi? Am auzit că La Vienne, care ţine un stabiliment în foburgul Saint-Honoré, are tot felul de leacuri miraculoase, numai bune ca să împrospăteze puterile amanţilor epuizaţi de prea dese ofrande aduse lui Venus, ca şi pentru bătâni sau pentru cei care nu prea vădesc interes pentru altarul dragostei. Se spune că leacurile lui fac minuni.

— Nu mă îndoiesc, dar metodele astea mie nu-mi plac deloc. Mai ales că ar trebui mai întâi să am ocazia să mă apropii de Philippe suficient de mult cât să mă pot atinge de... paharul lui. Fiindcă aşa ceva nu mi se întâmplă prea des, din păcate.

Péguilin făcu ochii mari.

— Doar nu vrei să spui că soţul dumitale e atât de indiferent la aceste splendori încât nu te vizitează în dormitor!

Angelica scăpă un suspin tremurat.

— Ba da, aşa stau lucrurile, zise ea posomorâtă.

— Şi... şi ce părere are despre asta amantul dumitale?

— Nu am aşa ceva.

— Cum ai spus?! întrebă Lauzun, sărind ca ars.

— Nu am!

— Bine, mă rog, mă rog... dar atunci... prietenii întâmplători?

— ...

— Să înțeleg de aici că ai îndrăzneala să afirmi că n-ai nici așa ceva? Nici un prieten, pe nimeni care să-ți țină de urât... nici măcar așa, mai rar?

— Am îndrăzneala să afirm asta, fiindcă... așa e!

— De-ne-cre-zut! murmură Péguilin, cu figura unui om căruia i s-a anunțat o mare nenorocire petrecută cuiva drag, la a cărui durere participă din inimă, dar cu decență și reținere. Angelica, scumpa mea, cred că meriți o bătaie zdravănă la fund pentru o asemenea... asemenea... Nu, nici nu știu ce cuvânt să folosesc...

— Cum? se revoltă ea. Dar nu e din vina mea!

— Ba tocmai asta e, că porți întreaga vină! Când ai o asemenea minune de ten, când ai asemenea ochi, un mers de zeiță, nu ai voie să te izolezi cu aceste comori! Ești un monstru, o creatură exasperantă și de care ar trebui ca lumea să se ferească!

Și îi puse un deget la tâmplă.

— Oare ce se petrece aici, în această cutiuță fermecătoare și plină de răutate? Ce se ascunde sub fruntea asta superbă? Calcule? Proiecte de viitor? Eșafodaje complicate ale cine știe căror afaceri periculoase, care să-l lase cu gura căscată pe domnul Colbert și pe bietul domn Le Tellier? Bătrânii trecuți prin ciur și prin dârmon își scot pălăria cu plecăciuni în fața ta, iar tinerii nu știu cum să se mai ferească să nu fie ruinați de mâinile tale lacome, iar la toate astea se adaugă un chip de înger, ochi plini de lumină și o gură pe care n-o poți privi fără să te simți ispitit s-o strivești în sărutări! Cruzimea dumitale, scumpa mea, atinge adevărate rafinamente! Îți compui adevărate apariții de zeiță... și pentru cine? Da, pentru cine? Spune!

Violența întrebărilor lui Lauzun o tulbura.

— Ce vrei, zise ea ridicând din umeri, am atâtea pe cap!

— Dar ce naiba poate avea de făcut o femeie în afară de dragoste?... Într-adevăr, nu ești decât o egoistă ferecată într-un turn pe care ți l-ai construit anume ca să te păzești de viață și de bucuriile ei!

Angelica rămase surprinsă de atâta perspicacitate ascunsă sub peruca de filfizon a marchizului de Lauzun.

— Așa e, Péguilin, și nu e chiar așa. Nimeni nu poate înțelege... Și nici tu. N-ai fost niciodată în iad...

Și își lăsă capul pe spate, într-un gest de lehamite pentru toate câte erau în jurul ei. Cu câteva clipe mai înainte se simțea arzând ca o torță, în timp ce acum parcă simțea răceala sângelui care-i curgea leneș și amorțit prin vine. Era ceva care semăna cu moartea sau cu apropierea

bătrâneţii. Simţi dintr-o dată dorinţa de a-l chema pe Lauzun în ajutor şi în acelaşi timp raţiunea îi demonstra că acest salvator ar fi putut-o târî spre alte primejdii, şi mai mari, aşa că se hotărî să părăsească terenul acesta alunecos. Se îndreptă şi zise pe un ton plin de voie bună:

— De fapt, Péguilin, nu mi-ai spus până la urmă dacă ai obţinut sau nu demnitatea de mare maestru.

— Nu, răspunse netulburat marchizul, n-am obţinut-o.

— Cum asta?

— Comoară scumpă, ai schimbat deja vorba de câteva ori, dar de data asta n-am de gând să mă mai las păcălit. Nu mi-ai răspuns la toate întrebările. În clipa asta prea puţin mă interesează chestiunea funcţiei de mare maestru, ci doar din ce cauză viaţa ta de femeie se refugiază tocmai aici, sub fruntea asta înaltă, şi nu dincoace, unde e locul ei...

Şi, zicând aceasta, puse mâna mângâietoare pe pieptul tinerei femei, apăsând blând, dar cu pricepere.

— Ah, Péguilin! protestă ea ridicându-se brusc.

Dar el o apucă iute de braţ şi, trăgând-o spre el, îşi strecură mâna stângă pe sub genunchii ei, dezechilibrând-o şi făcând-o să cadă peste el pe divan, cu pieptul fremătător lipit de al lui.

— Taci şi fii calmă! zise el ridicând profesoral un deget. Cazul trebuie examinat de savanţii de la Universitate. Cred că e destul de grav, dar nu chiar disperat. Hai, pentru început, spune-mi, dar fără fasoane, numele tuturor seniorilor de la această curte care îţi dau târcoale şi şi-au pierdut somnul gândindu-se la tine. Ia zi!

— Pe legea mea! Ce te face să crezi că ar fi atât de mulţi?

— Îţi interzic să faci pe surprinsa în faţa întrebării mele!

— Dar te asigur, Péguilin, că nici nu ştiu la ce te referi!

— Va să zică pretinzi că n-ai băgat de seamă cum marchizul de La Vallière se tot fâţâie ca un fluturaş amorezat de îndată ce-ţi faci apariţia, că Vivonne, fratele lui Athénad's, lasă nasul în jos, fâstâcit, el, care altminteri e numai gură tot, că Brienne se chinuie să rostească vorbe de duh cu care să strălucească în faţa ta... Domnii de Saint-Aignan şi de Roquelaure, ba chiar şi sanguinul de Louvois, care nu mai are pic de sânge în obraji când şade un minut de vorbă cu frumoasa marchiză du Plessis-Bellière...

Angelica râdea înveselită.

— Îţi interzic să râzi, i-o reteză scurt Péguilin. Dacă nu ţi-ai dat seama până acum de toate astea înseamnă că eşti mai atinsă decât bănuiam. Prin urmare nu simţi deloc focul, flăcările care te înconjoară din

toate părţile? Pe Belzebut, înseamnă că ai o piele de salamandră!

Şi degetul lui porni să-i mângâie leneş gâtul.

— Deşi nu s-ar zice... adăugă el.

— Şi domnul duce de Lauzun nu figurează pe lista celor care ard în flăcările cu pricina?

— A, nu, eu nu, protestă el cu vioiciune. Eu n-aş îndrăzni niciodată să mă trec pe lista aceea, mi-ar fi prea frică de aşa ceva!

— Frică? De mine?

Marchizul miji ochii.

— De tine, şopti el cu voce fierbinte, de tine şi de tot ce e în jurul tău. Trecutul tău, viitorul tău, tainele tale...

Angelica îl privi ţintă, apoi trupul îi fu scuturat de un fior şi faţa ei se lipi de haina albastră a marchizului.

— Péguilin!

Péguilin, ştiut de toată lumea drept uşuraticul Péguilin, era un vechi prieten. Era legat de nefericirile ei vechi. În toate ungherele tragice ale vieţii ei vedea răsărind chipul lui asemeni unei păpuşi de comedie. Apărea, dispărea, apoi apărea din nou.

Iar în seara asta era aici, lângă ea, mai el însuşi decât oricând.

— Nu, nu, nu, repetă el, nu-mi place să alerg singur după primejdii, de fapt după belele şi bătăi de cap. Chestiile de inimă mă sperie întotdeauna, spun drept. Nu conta pe mine ca să-ţi spun vorbe dulci, sunt păţit şi m-am vindecat de aşa ceva.

— Atunci ce faci în clipa asta?

— Te consolez, scumpa mea, ceea ce nu e deloc acelaşi lucru.

Şi degetul lui coborî în jos pe gâtul catifelat, desenând parcă nişte semne cabalistice, urmând apoi curba elegantă a colierului de perle a căror strălucire lăptoasă contrasta plăcut cu pielea albă.

— Te-a făcut mult să suferi, murmură el tandru, şi ai toate motivele să fii atât de abătută. Ei, la naiba, sări el pe neaşteptate, nu te mai încorda aşa ca o sabie! Pe cinstea mea, s-ar zice că nu te-a atins niciodată o mână de bărbat. Şi am o poftă al naibii de mare să-ţi dau o lecţie... o mică lecţie...

Şi se aplecă deasupra ei. Ea încercă să scape, dar o ţinea strâns, cu o putere nebănuită în braţele trupului lui mic şi slab. Gesturile lui aveau autoritatea bărbatului care în curând nu se va mai putea stăpâni şi privirea lui arunca luciri ciudate.

— M-ai făcut să aştept prea mult, micuţa mea! A sosit clipa răzbunării, a dulcii răzbunări... Mă usuc de dorul de a te mângâia... şi cred că nu ţi-ar prinde deloc rău.

Şi îi acoperi cu sărutări mărunte ochii, apoi tâmplele. Pe urmă buzele lui fierbinţi se opriră cu lăcomie pe gura ei.

Tresări ca scuturată de un spasm. O dorinţă cumplită, năvalnică, ţâşni inundând-o şi făcând-o să geamă ca sub loviturile unui bici. Se simţea stăpânită şi de curiozitatea, puţin perversă poate, de a cunoaşte îndeaproape talentele acestui adevărat Don Juan al curţii. Péguilin avusese dreptate. Philippe n-avea nici o importanţă. Serbarea strălucită şi baletul cu sclipiri de aur o prinseseră pe Angelica în vârtejul lor şi înţelegea acum că nu putea rămâne în marginea acestui cerc strălucitor, singură şi plângând decepţii închipuite, pe care iată că le putea spulbera cu un singur*gest. Să se amestece printre ceilalţi, să fie în sfârşit asemenea lor, luată de vârtejul intrigilor, al compromisurilor şi al adulterului care la curtea Franţei devenise lege. Era o băutură tare, otrăvitoare poate, dar plină de delicii nebănuite vreodată. Şi trebuia să soarbă din cupa asta ca să nu se veştejească. Să soarbă adânc, tot mai adânc... Scăpă un geamăt înăbuşit de plăcere sub mângâierile pătimaşe şi iscusite ale lui Péguilin, care îi răscolea toată fiinţa într-un extaz care o făcea să uite de orice. Gura lui o căuta pe a ei şi ea răspundea pătimaşă, cuprinsă de fierbinţeala unei clipe în care toate grijile şi durerile vieţii ei rămăseseră undeva în urmă...

Izbucni dintr-o dată lumina unui şir întreg de făclii şi de sfeşnice pe care două procesiuni de valeţi le aduceau aşezându-le la locurile lor din galeria de alături. Trupurile lor se despărţiră brusc şi dureros. La câţiva paşi de ei un lacheu aşeza pe o consolă un sfeşnic cu şase lumânări aprinse.

— Ei, ei, prietene, şopti Péguilin ridicând capul peste braţul canapelei, fii bun şi du drăcovenia aia mai încolo.

— Nu pot, domnule, dacă mă prinde domnul oficiant al luminilor, care pune mare preţ tocmai pe galeria asta...

— Atunci măcar mai suflă în ele, insistă Péguilin, aruncându-i o monedă de aur pe care flăcăul o prinse din zbor.

Şi, cum luminile sfeşnicului se stinseră îndată, fără să le mai pese de domnul oficiant al luminilor, se întoarse spre Angelica.

— Ah, eşti aici, cu mine! Şi ce frumoasă eşti... Ce minunată...

Aşteptarea fusese pentru amândoi nespus de chinuitoare. Angelica gemu şi muşcă furioasă umărul prin de ceaprazuri al hainei albastre, făcându-l pe Péguilin să râdă încet şi stăpânit.

— Uşurel, uşurel, comoară scumpă... N-ai să rămâi nemulţumită... dar să nu ne găsească cineva... Lasă-mă să mă ocup eu...

Îl ascultă, gâfâitoare şi supusă. Vălul greu şi mângâietor al uitării

se aşternea peste toate durerile, nu mai era decât un corp arzător, înfometat după plăcerile de care atâta vreme fusese lipsit, fără grijă de primejdia de a fi surprinşi de cineva şi fără remuşcări cu privire la persoana celui care îi făcea să vibreze toate fibrele.

— Scumpa mea, ai păcătuit greu neascultând poruncile dragostei, şoptea gâfâind Péguilin la urechea ei, dar având în vedere căinţa pe care o arăţi acum şi ardoarea cu care înţelegi să-ţi îndrepţi greşeala, cred că nu ţi se poate refuza binecuvântarea dulcelui zeu Eros şi nici iertarea păcatelor... Iar drept penitenţă vei recita...

— Ah, termină, destrăbălatule, gemu Angelica sleită de puteri, cu un mic chicotit de râs terminat într-un suspin de plăcere.*

Péguilin, încă gâfâind de efort, îi sărută în fugă o şuviţă din părul blond risipit pe canapea. Se mira, în adâncul sufletului, de bucuria care-i stăpânea sufletul. Nimic din tristeţea şi indiferenţa bărbatului după dragoste. De ce? Ce fel de femeie era Angelica?

— Angelica, îngerul meu, murmură el, mi-e teamă că sunt pe cale să-mi uit înţeleptele hotărâri de adineauri... Ard de pe acum de dorinţa de a cunoaşte mai mult din tine, mai pe îndelete, mai temeinic, mai... Dar ai vrea... Te implor, vino la mine în seara asta... Nu aici, aşa, în fugă...

— Şi doamna de Roquelaure?

— Doamna de Roquelaure? Oh, gata, s-a terminat cu doamna de Roquelaure!

Angelica se îndreptă cu mişcări leneşe şi dădu să-şi îndrepte cât de cât corsajul mototolit. Dar gesturile îi împietriră şi abia reuşi să-şi stăpânească un ţipăt.

La câţiva paşi de ei, profilându-se sinistru pe fondul luminos al galeriei pline de candelabre, o siluetă stătea nemişcată. Nu era nevoie de lumină ca să-i recunoască trăsăturile. Era Philippe!

Dar Péguilin de Lauzun avea o îndelungată experienţă în situaţii de acest gen. Se ridică iute, aranjându-şi cu mişcări repezi şi precise ţinuta, şi se înclină plin de curtenie în faţa lui Philippe:

— Domnule, numiţi-mi martorii pe care mi-i veţi trimite. Sunt al dumneavoastră.

— Iar soţia mea e a tuturor, răspunse Philippe rostind cuvintele rar şi în bătaie de joc. Aşa că vă rog, marchize, să nu deranjaţi pe nimeni, nu e cazul.

Şi, cu mersul lui sigur şi plin de mândrie, cu picioarele uşor îndoite din genunchi, se îndepărtă, după ce făcuse în faţa lui Péguilin o plecăciune fără cusur.

Acesta rămăsese încremenit.

— Ce naiba! De când sunt n-am mai întâlnit un asemenea soț!

În clipa următoare însă își trase sabia și se aruncă în goană pe urmele marchizului du Plessis. Îl ajunse în Salonul Dianei, exact în momentul în care regele, urmat de doamnele din familia regală, ieșea din cabinetul lui.

— Domnule! strigă Péguilin cu o voce limpede și puternică, făcând pe toată lumea să întoarcă privirile, atitudinea dumneavoastră de nepăsare e o insultă și n-am de gând s-o suport! Acum sabia dumneavoastră trebuie să dea un răspuns!

Philippe coborî spre el privirea ochilor lui de gheață.

— Sabia mea aparține regelui, domnule, răspunse el liniștit în tăcerea de mormânt care se lăsase. N-am tras-o niciodată din teacă pentru curve și n-am s-o fac nici de acum înainte.

Răspunsul îl umplu pe Péguilin de furie în asemenea măsură încât începu să răcnească din răsputeri cu accentul meridional pe care altminteri și-l ascundea cu grijă:

— Ți-am pus coarne, domnule! M-am culcat cu nevasta dumitale și ne-ai prins asupra faptului, așa că am pretenția să-mi ceri satisfacție!

Capitolul XII

Angelica se ridică în capul oaselor în pat, cu capul greu și cu gura amară. Se crăpa de ziuă și afară se vedea cerul cenușiu și greu. Își trecu degetele prin părul răvășit. Pielea capului o durea. Vru să-și ia oglinjoara de pe măsuța de la capul patului, dar se strâmbă de durere. Încheietura mâinii i se umflase. Își privi buimacă rana, fără să înțeleagă, apoi încet-încet aducerile aminte i se limpeziră.

Philippe!

Sări iute din pat, fără să mai ia seama la durerea de cap, și-și luă papucii, începând să se îmbrace cu mișcări nesigure. Trebuia cu orice chip să trimită pe cineva de-ai casei după vești, să afle ce se întâmplase cu Philippe și cu Péguilin. Oare regele reușise să-i convingă să nu se bată în duel? Iar dacă se bătuseră, sau dacă aveau să se bată, ce-l păștea pe supraviețuitor? Arestarea? Temnița? Dizgrația? Exilul?

Oricum ar fi întors lucrurile, situația era de-a dreptul îngrozitoare, fără nici o ieșire. Un scandal, un scandal înspăimântător!

Rușinea o copleșea, făcând-o să simtă cum îi dogoresc obrajii la

amintirea celor petrecute la Fontainebleau. Îşi amintea cum se sfârşise scena şi vedea aievea în faţa ochilor cum Philippe şi Péguilin trăgeau spadele şi se aşezau în gardă chiar sub ochii regelui, în timp ce domnii de Gesvres, de Créqui şi de Montausier se sileau să-i despartă, ba încă Montausier chiar încerca să-l imobilizeze pe aprinsul gascon care răcnea din răsputeri: „M-ai prins în fapt cu nevasta dumitale, domnule!" în timp ce ochii tuturor se întorceau spre Angelica... iar ea, cu obrajii roşii ca purpura, în rochia ei somptuoasă, în nuanţa aurorei, într-o dezordine care făcea inutil orice comentariu...

Nu-şi putea explica prin ce efort de voinţă reuşise totuşi să înainteze până în faţa regelui şi a reginei, cărora le adresase reverenţele cerute de etichetă, apoi să se îndepărteze, dreaptă, printre curtenii care o priveau cu ochi batjocoritori sau furioşi, printre murmure, şoapte, chicote scurte de râs, iar în final într-o tăcere ucigătoare încât numai cu un suprem efort se abţinuse să nu-şi prindă poalele lungi ale rochiei şi s-o ia la fugă.

Dar se ţinuse tare până la capăt, ieşise fără să grăbească pasul şi ajunsese, mai mult moartă decât vie, pe o banchetă de pe un palier mai retras şi mai ferit de lumină.

Acolo dăduse peste ea, ceva mai târziu, doamna de Choisy, care o privise cu ochi răi şi, înghiţindu-şi saliva ca să-şi stăpânească furia, o informase pe doamna marchiză du Plessis-Bellière că Majestatea Sa tocmai îi trăgea o muştruluială zdravănă marchizului de Lauzun, între patru ochi, că monseniorul prinţ se însărcinase să-l mai potolească pe soţul ofensat şi că existau speranţe că această afacere neplăcută avea să se oprească aici. Totuşi, doamna du Plessis avea să înţeleagă fără îndoială că propria sa prezenţă devenise indezirabilă la curte, iar doamna de Choisy fusese însărcinată de însăşi Majestatea Sa să-i comunice doamnei marchize că trebuia să părăsească fără întârziere reşedinţa regală Fontainebleau.

Angelica primise verdictul aproape cu uşurare. Se aruncase în trăsură şi poruncise vizitiului să mâne cât se putea mai repede spre casă, cu toate mârâiturile lui şi ale lacheilor că noaptea, prin pădure, se puteau trezi gâtuiţi sau înjunghiaţi de tâlhari.

„Aşa e norocul meu!" îşi spunea ea contemplându-şi cu nemulţumire imaginea din oglindă, cu pleoapele albăstrite de oboseală şi cu ochii înfundaţi în orbite. „În fiecare zi şi în fiecare noapte, la curte se petrec o mulţime de lucruri asemănătoare, sumedenie de femei îşi înşală bărbaţii cu cea mai mare nepăsare care se poate închipui, iar când asta mi se întâmplă şi mie, iată ce nenorocire poate ieşi de aici. Asta chiar că

înseamnă că n-am noroc!"

Era gata să izbucnească în plâns şi abia se stăpânea. Începu să scuture şnurul clopoţelului, până când Javotte şi Thérèse îşi făcură apariţia căscând somnoroase. Le porunci să o ajute să se îmbrace, apoi trimise să-l cheme pe Flipot şi-i porunci să se ducă numaidecât la palatul marchizului du Plessis, în foburgul Saint-Antoine, să vadă ce se mai întâmpla pe acolo, după care să se întoarcă numaidecât cu veştile, dar fără să mai zăbovească şi să mai caşte gura prin târg ca un zevzec, după urâtul lui obicei.

Tocmai termina să se îmbrace când huruitul greu al roţilor unei trăsuri care intra încet în curtea casei ei o făcu să tresară, cu inima bătând să-i spargă pieptul. Cine putea veni la ea la ora şase dimineaţa? Cine...? Se năpusti în vestibul, coborî câteva trepte cu pas nesigur şi se aplecă peste balustradă, ca să vadă mai bine cine intrase.

Îl zări jos în hol pe Philippe, urmat de La Violette, care ţinea în mână două săbii, şi de duhovnicul său personal.

Auzind mişcare sus, Philippe ridică ochii şi o văzu pe Angelica.

— L-am omorât pe marchizul de Lauzun, zise el simplu.

Angelica fu nevoită se se ţină de balustradă ca să nu se prăbuşească. Philippe trăia! Îşi adună puterile şi coborî iute la parter, dar aici văzu că plastronul şi vesta bărbatului ei erau murdare de sânge. Pentru prima oară îl vedea purtându-şi mantoul fără eleganţă, fiindcă trebuia să-şi ţină braţul drept cu celălalt.

— Eşti rănit! făcu ea cu o voce albă de spaimă. E grav? Oh, Philippe, trebuie să te pansez. Vino încoace, repede!

Îl duse, aproape susţinându-l, până în camera ei, şi fără îndoială că era ameţit de-a binelea, căci o urmă fără nici un fel de comentarii. Se lăsă greu într-un fotoliu şi închise ochii. Era alb la faţă ca gulerul de mătase de la gât.

Cu mâini iuţi, Angelica îşi luă trusa cu mărunţişurile pentru cusut, luă o forfecuţă şi începu să taie stofa plină de sânge închegat care începuse deja să se întărească, apoi porunci slujnicelor să aducă imediat apă caldă, scamă, pudră, alifii şi rachiu unguresc, tare ca focul.

— Bea asta, zise ea când Philippe păru a reveni puţin la viaţă.

Rana nu părea a fi prea gravă. O crestătură lungă brăzda pielea de la umărul drept până în partea stângă a pieptului, dar, în ciuda aspectului înfricoşător, nu pătrunsese ţesuturile în adâncime. Angelica spălă rana cu apă caldă, presără nişte pudră de cleşti de rac şi unse grijulie cu alifie de muştar, legând strâns.

Philippe răbdă cu soicism toate aceste chinuri şi nu scoase un

geamăt, nici măcar la atingerea cremei de muştar, care ustura, nu glumă. Părea adâncit în gânduri.

— Mă gândesc cum se va putea rezolva această chestiune de etichetă, zise el.

— Ce etichetă?

— Pentru arestarea mea. În principiu, la arestarea dueliştilor merge căpitanul gărzilor regelui, aşa e regula. Dar actualul căpitan al gărzilor nu e altul decât domnul de Lauzun. Şi atunci? Cum are să se poată aresta singur?

— Nu, nu poate, cu atât mai mult cu cât e mort, răspunse Angelica izbucnind fără voia ei într-un râs nervos.

— Cine, Lauzun? N-are nici măcar o zgârietură!

Angelica rămase uluită, cu faşa într-o mână şi cu borcănelul de alifie în cealaltă, neştiind ce să facă cu ele.

— Nici o zgârietură? Doar adineauri mi-ai spus că...

— Am spus aşa numai ca să văd dacă leşini la aflarea unei asemenea veşti. Dar e viu şi nevătămat.

— În nici un caz n-aveam motive să leşin pentru un Péguilin de Lauzun... Eram ameţită, da, dar... Şi atunci, Philippe, înseamnă că tu eşti cel învins?

— Da. Trebuia să mă sacrific ca să pun capăt unei asemenea tâmpenii. Nu era cazul să distrug o prietenie militară de douăzeci de ani cu Lauzun pentru o... pentru o...

Ochii Angelicăi se umplură din nou de lacrimi. Îi puse cu un gest şovăielnic mâna pe frunte. Ce slab părea acum, el, cel atât de neînduplecat dintotdeauna!

— Oh, Philippe! murmură ea, ce situaţie nenorocită! Şi când mă gândesc că tocmai mi-ai salvat viaţa!... De ce lucrurile s-au întors tocmai aşa? Te-aş fi iubit atât de mult! Te-aş fi putut iubi atâta!

Marchizul ridică mâna într-un gest autoritar care cerea tăcere.

— Cred că au sosit, zise el.

Într-adevăr, pe scara de marmură se auzeau răsunând pinteni şi săbii. Apoi uşa se deschise încet şi în prag se ivi chipul stânjenit al contelui de Cavois.

— Cavois! exclamă Philippe. Vii să mă arestezi?

Contele încuviinţă cu o înclinare din cap. Era prea încurcat ca să poată vorbi.

— O alegere bună, urmă Philippe. Eşti colonel de muschetari şi, după căpitanul gărzilor regelui, ţie îţi revin misiunile lui. Ce s-a întâmplat cu Péguilin?

— E deja la Bastilia.

Philippe se ridică din fotoliu cu un efort vizibil.

— Vă urmez. Doamnă, veți avea acum bunăvoința să-mi puneți haina pe umeri.

Dar Angelica, în clipa când auzi numele Bastilia, rămăsese năucită și abia se mai ținea pe picioare. Bastilia! Iar Bastilia? Deci acum lua totul de la început? Primul ei soț întemnițat acolo, înainte de a fi ars pe rug, bietul Joffrey... iar acum Philippe... .

Palidă ca moartea, își împreună mâinile a rugăciune.

— Domnule de Cavois! gemu ea. Vă implor, domnule de Cavois, nu la Bastilia! Domnule de Cavois!

— Doamnă, spre marele meu regret, mă văd silit să nu vă pot face pe plac. E ordinul regelui și trebuie îndeplinit! Știți, fără îndoială, că domnul marchiz du Plessis a contravenit grav unor edicte severe care interzic duelul. Totuși, nu e cazul să vă faceți atâta sânge rău. Va fi bine tratat, se va bucura de o îngrijire satisfăcătoare și are voie să-și ia valetul cu el înăuntru.

Și îi întinse lui Philippe un braț, pe care acesta să se poată sprijini.

Angelica scăpă un țipăt de animal rănit:

— Nu la Bastilia! Închideți-l unde vreți, oriunde, dar nu la Bastilia! Domnule de Cavois! Vă implor, domnule de Cavois!

Cei doi bărbați, ajunși la ușă, întoarseră amândoi capetele cu aceeași privire jignită.

— Și unde ai vrea să mă închidă? rosti Philippe pe un ton adânc ofensat. Poate la Châtelet? La un loc cu toți pungașii și mocofanii?

Deci totul începea de la capăt! Așteptarea, tăcerea, neputința de a interveni câtuși de puțin, toate aveau să se petreacă la fel ca prima dată, ducând spre aceeași catastrofă iremediabilă. Se vedea din nou străbătând același drum de odinioară, clătinându-se sleită de puteri, și simțea de pe acum groaza coșmarului înăbușind-o, de parcă ar fi vrut să se miște, să fugă ca să scape, dar picioarele îi erau ca de plumb, tot trupul parcă îi era pironit... Timp de câteva ore crezu că avea să-și piardă mințile.

Slujnicele, speriate să-și vadă stăpâna în starea asta, se gândiră să-i propună ele o soluție.

— Doamna trebuie să meargă să ceară sfatul domnișoarei de Lenclos. Cu siguranță că domnișoara de Lenclos știe ce trebuie făcut în situații din astea.

Și o urcară aproape cu forța în lectică, speriate de starea în care o

vedeau.

Sfatul să vădi a fi cât se poate de bun. Numai Ninon putea avea suficient echilibru, experienţă şi putere de înţelegere şi o putea asculta pe Angelica fără s-o ia drept nebună şi fără să se scandalizeze.

Ninon o luă în braţe, spunându-i *inimioara mea* şi se strădui în toate felurile să-i demonstreze că incidentul era de prea mică importanţă ca să aibă cine ştie ce urmări. Se puteau da atâtea şi atâtea exemple de gentilomi care se bătuseră în duel şi fuseseră închişi la Bastilia, de unde ieşiseră peste puţină vreme. În fiecare zi se vedeau soţi bătându-se ca să spele în sânge onoarea ofensată.

— Bine, dar... *Bastilia!* gemea îngrozită Angelica, fără să-şi poată aduna gândurile, parcă văzând numele blestemat scris cu litere de foc ce dansau prin aer în faţa ochilor ei, care nu mai puteau să vadă nimic altceva decât asta.

Bastilia!

— Bine, draga mea, Bastilia e Bastilia şi atâta tot! De acolo se mai şi iese!

— Da, dar cine iese de acolo ajunge direct pe rug!

Ninon o mângâie pe frunte cu gesturi binevoitoare.

— Nu ştiu ce vrei să spui cu asta, inimioară scumpă. Fără îndoială că printre amintirile dumitale se află cine ştie ce întâmplare cumplită care a fost scormonită acum de vânzoleala asta şi-ţi tulbură sângele rece. Dar când ai să-ţi recapeţi puţin calmul obişnuit, ai să înţelegi, ca şi mine, că numele de Bastilia, deşi impresionează, nu mai îngrozeşte azi pe nimeni. Este, cum i se spune, cabinetul negru al regelui. Spune-mi dacă ştii măcar un singur senior de la curte care să nu fi fost găzduit acolo câtăva vreme, ca pedeapsă pentru cine ştie ce insolenţă la adresa regelui sau vreun act de nesupunere la care să-l fi împins un caracter prea mândru şi neînduplecat. Lauzun însuşi a intrat acum acolo pentru a treia oară, dacă nu cumva a patra sau chiar mai mult. Iar exemplul lui dovedeşte cel mai bine, zic eu, că un senior intră la Bastilia, e drept, dar şi iese, ba încă de multe ori mai plin de prestigiu ca înainte. Aşa că ar fi mai înţelept din partea dumitale să-l laşi pe rege să-şi facă simţită puterea asupra acestei hoarde indisciplinate, până îi va trece prima furie. Vei vedea că el va fi pe urmă cel mai bucuros să-i elibereze pe pezevenchiul de Lauzun şi pe marele său maestru de vânătoare...

Cuvintele acestea spuse cu voce sigură şi mângâietoare reuşiră să o mai domolească pe Angelica şi chiar s-o convingă că spaima ei era neîntemeiată şi ridicolă.

Ninon insistă că trebuia să se liniştească şi, pentru moment, să nu

întreprindă nimic, ci să lase lucrurile să se așeze de la sine.

— Un scandal pune în umbră alt scandal, scumpa mea. Și curtea Franței numai de așa ceva nu duce lipsă. Răbdare! Pariez că până într-o săptămână se va întâmpla altă dandana, mai mare ca asta, și numele dumitale va fi înlocuit cu altul. Vei vedea.

Angelica găsi că era într-adevăr nevoie de mult calm. Și se gândi că n-ar strica să se retragă, până la potolirea scandalului, la mănăstirea Carmelitelor, unde era novice sora ei Marie-Agnès. Era singura soluție convenabilă ca să se izoleze de lumea mondenă, care pândea cu aviditate orice prilej de bârfă și de scandal, și să rămână în același timp pe poziții. Trebuia să lupte.

Sub boneta ei de călugăriță, tânăra Marie-Agnès de Sancé, cu ochii ei verzi și cu fața prelungă luminată de un zâmbet ghiduș, părea unul din acei îngeri, mai frumoși și mai grațioși decât s-ar cuveni, care te întâmpină la porticurile vechilor catedrale. Angelica se mira s-o vadă persistând în hotărârea ei de a îmbrăca vălul monahal când abia împlinise douăzeci și unu de ani. Viața de posturi și de rugăciuni dintre zidurile mănăstirii părea prea puțin potrivită cu temperamentul mezinei de Sancé, despre care toți ziceau, când abia împlinise doisprezece ani, că avea pe dracu' în ea și a cărei scurtă carieră ca domnișoară de onoare a reginei nu fusese decât o vâlvătaie scurtă, dar neînchipuit de intensă, plină de aventuri peste aventuri. Angelica avea impresia că la capitolul dragoste Marie-Agnès avea mult mai multă experiență decât ea. Și de altminteri chiar și tânăra călugăriță părea a fi de aceeași părere, căci, după ce o ascultă liniștită și cu o expresie de înțelegere întipărită pe față, suspină:

— Ce tânără ești! De ce să te agiți atâta pentru o întâmplare dintre cele mai banale?

— Banală? Marie-Agnès! Cum poate fi numită asta o întâmplare banală! Ți-am spus clar că mi-am înșelat bărbatul! E un păcat, nu? Sau poate mi se pare mie...

— Nimic nu poate fi mai banal decât să păcătuiești. Lucru rar e virtutea, dacă stăm să ne gândim. Iar în zilele noastre virtutea a ajuns ceva atât de rar încât a devenit aproape ceva original.

— Ce nu pot eu să înțeleg e cum s-a putut întâmpla asta. Nu voiam, și totuși...

— Uite ce e, zise Marie-Angès pe tonul acela răspicat care era comun familiei lor, lucrurile astea ori le vrei ori nu le vrei. Scurt! Și dacă nu le vrei, sau mai bine zis dacă vrei să te ferești de ele, atunci n-ai

. la curte.

Angelica se gândi că poate aici se afla explicaţia ruperii totale de lume a surorii ei, dar chibzui că era mai bine să nu zică nimic. În tăcerea de pâslă a zidurilor sfântului lăcaş, unde zgomotele lumii de afară veneau să se stingă, avu pentru o clipă dorinţa de a rămâne aici şi de a-şi duce restul zilelor în post şi rugăciune, căutând calea mântuirii. Aici, în linişte şi meditaţie, la adăpost de ispitele lumii, departe de păcatele care îi împovărau sufletul, aici avea să afle, fără îndoială, împăcarea de sine şi uşurarea de chinurile acestei vieţi. Penitenţa pentru păcatele săvârşite cu fapta sau cu gândul avea să-i spele tot ce făptuise sau gândise... Asemeni lui Marie-Agnès, care şi ea găsise aici acelaşi liman liniştit după furtuni grele ce-i măcinaseră sufletul...

Din gândurile acestea pioase o smulse venirea unui nou oaspete: Athénaďs de Montespan. Aceasta năvăli ca o furtună, smulgând-o într-o clipă din meditaţiile ei cucernice şi aducând-o imediat la chestiuni pământene şi mult mai încurcate:

— Draga mea, nu ştiu dacă fac bine căutându-te tocmai aici şi spunându-ţi ce am să-ţi spun, dar îţi vei da cu siguranţă seama că veştile mele sunt atât de importante încât nici vorbă să le las fără să ţi le aduc la cunoştinţă. Dumneata vei face cum vei crede de cuviinţă şi, mai ales, ţine seamă că te rog din suflet să nu mă sileşti să ies la lumină în toată povestea asta. Fapt este că domnul de Solignac a hotărât să se ocupe personal de această istorie a duelului soţului dumitale. Aşa că afacerea asta, care până mai adineauri părea o mică glumă între gentilomi, începe să ia o întorsătură foarte urâtă...

— Marchizul de Solignac? Dar ce amestec are el în treaba asta?

— Ca întotdeauna, se simte dator să ia apărarea lui Dumnezeu şi a îndatoririlor creştineşti. Ţi-am mai spus altă dată că e o fiinţă câinoasă la inimă şi plină de contradicţii. Nici el nu ştie ce vrea. Deocamdată şi-a băgat în cap că duelul e o dovadă clară de erezie şi de ateism şi exact acum i s-a năzărit să profite de un asemenea eveniment ca să-l piseze pe rege la cap să se arate sever, ca să dea, cum zice el, un exemplu, „să le mai bage minţile-n cap domnişorilor ăstora". Dacă ar fi să te iei după el, e curat caz de ardere pe rug.

Văzând-o pe Angelica pălind, ameţită cu totul de aceste cuvinte, marchiza de Montespan o lovi uşurel cu evantaiul peste braţ, într-un gest blând şi prietenos:

— Glumeam, draga mea, bineînţeles! Dar fii cu ochii în patru! Fanaticul ăsta furios e în stare să-l bată atâta la cap pe rege încât să obţină de la el cel puţin o închidere a bărbatului dumitale pe termen

lung, sau o dizgrație răsunătoare, cu toată pompa, din care nici regele să nu-l mai poată rechema. Iar regele să știi că nu e chiar insensibil la cuvintele acestui domn, fiindcă se pare că Lauzun a cam întrecut măsura și l-a făcut să se simtă sătul până peste cap de ironiile lui. Ca să nu mai vorbim că n-are cum să-i placă să vadă că edictele lui sunt nesocotite, deși duelul în sine nu-l supără prea rău... Dar e vorba de gest! De nesupunere! În sfârșit, părerea generală este că s-ar putea să iasă de aici ceva foarte, foarte urât. În locul dumitale, m-aș grăbi să văd ce se mai poate face acum, cât timp încă regele nu a luat o hotărâre definitivă și nici nu știe prea bine ce să facă... Nu prea e timp de pierdut.

Angelica lăsă cărțile de rugăciune și părăsi mănăstirea fără să mai stea pe gânduri.

Se întoarse s-o vadă pe Ninon de Lenclos și o găsi la fel de sigură că afacerea asta n-avea cum să ducă la consecințe grave. Pățania unui soț încornorat nu putea isca cine știe ce complicații, asta ar fi fost ceva lipsit de bun-gust. Cine ar fi în stare să scoată de aici cauze pentru un proces? Când epidemia e generală, medicii nu mai stau să piardă vremea cu cazurile particulare.

Mai ales fraza asta din urmă fusese rostită și în prezența regelui și Majestatea Sa binevoise să zâmbească. Era semn bun.

Totuși, când Angelica îi pomeni despre rolul pe care se pregătea să-l joace în afacerea asta domnul de Solignac, Ninon încruntă din sprâncene. Da, asta schimba situația, sau, chiar dacă n-o schimba, putea totuși s-o complice. Își amintea de timpurile când Richelieu[1] făcuse să cadă atâtea capete de nobili înfierbântați sub securea călăului, *dând exemple* tocmai pentru dueluri, pe care le pedepsea fără cruțare. Sângele nobililor aparținea regelui și ei n-aveau dreptul să-l risipească prostește duelându-se ca niște caraghioși. Iar acum acest domn de Solignac voia să fie el mai cu moț decât marele Richelieu?

— Draga mea, mi-e teamă că dacă acest încăpățânat domn de Solignac și-a pus în cap că sabia bărbatului dumitale a atins oricât de

---

[1] **Armand-Jean du Plessis, cardinal și duce de Richelieu (1585-1642)** – strălucit om de stat, prim-ministru al Franței în perioada 1624-1642, sub domnia regelui Ludovic al XIII-lea. A dus o politică tenace de limitare a drepturilor deținute de hughenoți și mai ales de ruinare a marilor feudali și de subordonare a lor puterii regale. Din inițiativa sa, în 1635 Franța se aliază cu Suedia și cu protestanții germani împotriva Imperiului German și a Spaniei în *Războiul de treizeci de ani* (1618-1648), la sfârșitul căruia devine prima putere militară a Europei apusene. (*n. trad.*)

puțin puterea lui Dumnezeu, atunci îl va bate la cap pe rege cu tenacitatea pe care alții o pun în cerșirea de favoruri.

— Și regele ar putea fi atât de... de ușor de convins de acest domn? E chiar așa de aplecat spre sfaturile lui?

— Aici nu e vorba decât de slăbiciune pur și simplu. Chiar dacă regele consideră că domnul de Solignac e o fire insuportabilă, chiar dacă în sinea lui îl detestă, argumentele pe care cu siguranță că i le va servi acest domn au o greutate pe care nu trebuie s-o ignorăm. Are de partea lui legea bisericească și legea în general. Dacă regele e silit să aplice una sau alta din ele, atunci nu mai are ce face. Afacerea s-ar fi putut aranja, dar numai dacă ar fi fost tratată de la început cu discreție. Așa, cu tevatura care s-a iscat, s-ar putea să iasă complicații serioase.

Angelica lăsă fruntea în jos, căzută pe gânduri. Acum, că avea de dat o bătălie, toată furia îi pierise ca prin farmec și rămăsese doar mintea aprigă și lucidă.

— Poate ar fi bine să încerc să-l văd pe domnul de Solignac?

— Încearcă. Nu se știe...

Capitolul XIII

Ploua cu găleata. Angelica rămase câteva clipe nemișcată în fața grilajului castelului Saint-Germain. Aflase că toată curtea plecase la Versailles și era pe punctul de a renunța. Se urcă în trăsură, dar, în loc să-i strige vizitiului să pornească spre casă, cum era hotărâtă, se auzi strigându-i:

— La Versailles!

Vizitiul bombăni ceva, vizibil nemulțumit, apoi întoarse trăsura și dădu bice cailor.

Prin fața ochilor Angelicăi începu să defileze din nou, prin geamul șiroind de apă, același peisaj al arborilor desfrunziți, învăluiți în ceața grea și lăptoasă.

Ploaie, frig, noroi... Era o vreme de iarnă, dar parcă mai câinoasă decât în alte ierni. Sau poate așa i se părea ei, din cauza sufletului ei înnegurat. Și vremea asta groaznică nu se mai termina o dată, să lase loc Crăciunului, cu nămeții lui de zăpadă curată și scânteietoare, cu priveliștile de basm din fiecare iarnă!

Angelica avea picioarele înghețate, dar nu le lua în seamă. Din când în când fața i se crispa și în ochi i se aprindea acea lumină pe care domnișoara de Parajonc o numise „privirea ei de luptă".

Retrăia cu ochii minții întâlnirea pe care o avusese cu domnul de Solignac. Insistase mult să fie primită și acesta, până la urmă, acceptase să-i acorde o audiență. Dar nu în apartamentele lui de la curte și cu atât mai puțin la ea acasă, ci într-o atmosferă de mister absolut, într-un mic vorbitor înghețat al mănăstirii Celestinilor. Departe de strălucirea curții, unde statura lui înaltă și peruca impunătoare îi confereau o anumită noblețe, marele șambelan al reginei apărea acum ca un personaj fățarnic și bănuitor.

Totul părea să fie pentru el pretext de indignare. Nu-i ascunsese Angelicăi nici că ținuta ei, mai ales pentru o asemenea întrevedere, era prea lipsită de modestie.

— Văd că vă credeți încă în lumina candelabrelor de la Curte, doamnă, și probabil că mă luați drept unul din acei tineri ușuratici gata să se aprindă numaidecât la vederea farmecelor dumneavoastră. Nu cunosc motivele care v-au determinat să doriți să stați de vorbă cu mine, dar având în vedere trista situație în care v-a pus propria dumneavoastră ușurință, ca să nu zic mai rău, ar fi fost cazul să aveți cel puțin decența de a vă acoperi cât de cât aceste funeste daruri, care v-au adus în postura intolerabilă în care vă aflați. Frumusețea unei femei se cuvine păstrată numai pentru bărbatul pe care i l-a dat Dumnezeu!

Pentru Angelica fiecare cuvânt al marelui șambelan însemna o surpriză și o lovitură. Domnul de Solignac, privind-o cu ochi mijiți, din care nu răzbătea decât o lumină tăioasă și plină de dușmănie, o întrebase pe urmă, fără nici o trecere, dacă postea vinerea, dacă făcea pomeni, dacă văzuse *Tartuffe* și de câte ori.

Era vorba de o piesă a domnului Molière despre care se spunea că nu fusese bine primită de persoanele cucernice[1]. Oricum, Angelica nu se aflase la Curte când piesa fusese jucată înaintea regelui, așa că n-o văzuse, dar întrebarea interlocutorului ei avu exact efectul contrar celui sperat: în loc s-o sperie și s-o facă să se umilească, o umplu de furie, iar discuția căpătă imediat un ton mușcător.

— Vai celor care dau naștere prin purtarea lor la asemenea dez-

[1] Comedia *Tartuffe* constituie un atac extrem de vehement la adresa ipocriziei mascate sub haina pioșeniei și a stârnit încă de la premieră (1664) atacuri dure împotriva autorului din partea autorităților ecleziastice. Ura oamenilor bisericii împotriva lui Molière a ajuns la apogeu, astfel încât acesta a murit nespovedit și neîmpărtășit, toți preoții chemați la căpătâiul său refuzând cu indignare să vină și să-i acorde asistență religioasă. Exact în același fel procedaseră și... medicii, care îl urau pe marele dramaturg din cauza sarcasmului cu care îi tratase acesta în multe din comediile sale, în special în *Doctor fără voie* și *Bolnavul închipuit*. (n. trad.)

mățuri! încheiase neînduplecat marchizul de Solignac.

Angelica îl părăsise fierbând de furie. Asta îi ținuse loc de curaj și o făcuse să țină piept sinistrului personaj, iar acum era mai hotărâtă decât oricând să-l vadă pe rege. Regele era singurul care mai putea face ceva, chiar dacă era presat din toate părțile.

Își petrecu noaptea într-un han din apropiere de Versailles și dimineața fu printre primii solicitatori din salonul cunoscut, după ce-și făcuse cuvenita reverență în fața statuetei de aur de pe consola de marmură a șemineului, reprezentând persoana regelui. Ora audiențelor se apropia și aduna sub plafoanele aurite mulțimea obișnuită de vechi oșteni fără pensii, de văduve jefuite și de nobili ruinați, sărmane epave care, părăsite de Dumnezeu și de oameni și căzute pradă deznădejdii, veneau să ceară ajutor regelui atotputernic. Și firește că de aici nu putea lipsi tocmai doamna Scarron, care, în picioare nu departe de Angelica, în mantoul ei subțiat de ierni grele și multe, devenise tipul desăvârșit al solicitatorului nenorocos și aproape un simbol al acestei tagme.

Angelica se feri să fie recunoscută de cineva și mai ales de doamna Scarron. Rămase cu gluga în cap și își trase și voaleta pe ochi. La trecerea regelui îngenunche cu umilință și rămase în poziția aceasta atât de elocventă încât atrăgea toate privirile. Îi dădu regelui plângerea pe care și-o pregătise și în care doamna du Plessis-Bellière ruga fierbinte pe Majestarea Sa să binevoiască a-i acorda o scurtă întrevedere. Băgă de seamă cu inima plină de bucurie că regele, după ce-și aruncă o clipă ochii pe hârtia ei, n-o dădu, după obicei, domnului de Gesvres, ci o păstră în mână tot timpul.

Când mulțimea începu să părăsească salonul, domnul de Gesvres se apropie cu pas ușor de ea și îi șopti încet să-l urmeze. Cu inima bătând de speranță și de emoție, Angelica se luă după el și, în câteva secunde, ușa mult visată, a cabinetului regelui, se deschise în fața ei. Nu se așteptase ca rugămintea să-i fie împlinită cu atâta repeziciune și surpriza asta o zăpăcise de-a binelea. Abia stăpânindu-și bătăile inimii, făcu câțiva pași și, în clipa când auzi ușa închizându-se în urma ei, se lăsă din nou în genunchi.

— Ridicați-vă, doamnă, și apropiați-vă, se auzi vocea regelui.

Nu se deslușea nici urmă de răutate sau de indispoziție în tonul lui și asta îi dădu dintr-o dată speranțe la care nici nu visase. Se ridică și ajunse până în fața mesei de marmură neagră, unde abia îndrăzni, cu mișcări tremurânde, să-și ridice voaleta.

În încăpere nu se vedea prea bine. Afară era înnorat și se auzea clipocitul stropilor de ploaie pe terasa așternută cu nisip. Dar, ridi-

cându-şi privirile spre chipul regelui, reuşi să distingă, cu tot întunericul, un zâmbet binevoitor. I să părea că visează.

— Mă întristează faptul că una din doamnele de la Curte se crede obligată să recurgă la atâta mister ca să-mi vorbească. Nu puteaţi veni şi să vă anunţaţi ca toată lumea, fără ascunzişuri? Soţia unui mareşal al Franţei nu are nevoie de atâtea subtilităţi şi precauţii ca să fie primită în audienţă.

— Sire, sunt atât de nedumerită încât...

— Bine, ajungem şi acolo. Accept nedumerirea dumneavoastră ca o scuză, dar ar fi fost mai înţelept din partea dumneavoastră dacă n-aţi fi părăsit curtea în seara aceea, la Saint-Germain, cu atâta grabă. Felul cum aţi plecat n-a fost deloc la înălţimea demnităţii pe care aţi arătat-o în timpul penibilului incident.

Angelica reuşi cu greu să-şi stăpânească o mişcare de surpriză. Fu cât pe-aci să răspundă că plecase de la Saint-Germain tocmai fiindcă doamna de Choisy îi transmisese porunca regelui de a părăsi fără întârziere curtea, dar suveranul urmă repede şi nu-i lăsă timp să vorbească:

— Să lăsăm astea, doamnă. Îmi puteţi spune care este obiectul vizitei dumneavoastră?

— Sire, Bastilia...

Se opri, cu răsuflarea tăiată numai la auzul cuvântului pe care îl pronunţase. Nu începuse bine şi asta o tulbură din nou şi o făcu să se oprească deznădăjduită, frângându-şi mâinile.

— O clipă, doamnă, ca să pot înţelege bine. Pentru cine aţi venit să interveniţi, pentru domnul de Lauzun sau pentru domnul du Plessis?

— Sire! strigă dintr-o dată Angelica, singura mea grijă e soarta soţului meu!

— Ce păcat că nu v-a fost întotdeauna, doamnă! suspină regele. Dacă ar fi să mă iau după zvonurile care circulă, aş zice că a existat un moment, scurt, e adevărat, în care soarta marchizului du Plessis şi mai ales onoarea lui au căzut, pentru dumneavoastră, pe planul al doilea...

— E adevărat, Sire.

— Şi acum regretaţi asta?

— Da, Sire, regret din tot sufletul!

Se simţi străpunsă de privirea scormonitoare a regelui şi îşi aminti ce se spunea despre curiozitatea lui aprinsă cu privire la viaţa intimă a supuşilor săi. Numai că această curiozitate aproape femeiască mergea mână în mână cu o discreţie absolută, pe care puţini bărbaţi erau în stare s-o demonstreze. Regele *ştia* tot sau aproape tot, dar nu vorbea niciodată despre aşa ceva. Mai mult decât atât, îi plăcea ca şi

alții să arate aceeași discreție și să nu-și dea frâu liber cuvintelor decât în fața lui. Era și acesta unul din modurile de a-și cunoaște supușii, stăpânind astfel unul din secretele cele mai sigure ale felului în care îi putea conduce și mai ales supune.

Privirea Angelicăi trecea de la chipul sobru întors spre ea, cu trăsături nobile și energice, în ciuda palorii, la mâinile așezate pe marmura neagră a mesei. Imobile și puternice, odihnindu-se liniștit, fără nici o tresărire, mâinile acestea țineau capetele a nenumărate fire invizibile cu care conduceau atâtea destine omenești...

— Ce timp păcătos! exclamă brusc regele îndepărtând fotoliul ca să se poată ridica. O să trebuiască să aprindem lumânările în miezul zilei! Nu pot desluși nimic din trăsăturile dumneavoastră, doamnă. Veniți, vă rog, mai lângă fereastră, să vă pot vedea bine.

Angelica îl urmă, supusă, până în ambrazura ferestrei pe care șiroia ploaia.

— Nu cred că marchizul du Plessis poate arăta atâta nepăsare față de farmecele soției lui, dar cred că aici e și vina dumneavoastră, doamnă. De ce nu locuiți în palatul soțului dumneavoastră?

— Domnul du Plessis nu m-a invitat niciodată acolo.

— Curios! Atunci, doamnă, vă rog să-mi povestiți tot ce s-a întâmplat la Fontainebleau.

— Sire, știu că purtarea mea nu cunoaște scuză, dar soțul meu tocmai mă jignise de moarte... și încă în public... M-a durut.

Și își privi încheietura mâinii, care păstra clare urmele brutalității lui Philippe. Regele o luă de mână, privi și nu zise nimic, așteptând urmarea istorisirii.

— Atunci m-am așezat într-un loc mai retras. Eram umilită, îndurerată, furioasă. A apărut domnul de Lauzun...

Povesti, cu întretăieri, cum Lauzun pornise s-o consoleze, la început prin cuvinte meșteșugite, apoi într-un chip din ce în ce mai concret.

— E foarte greu să reziste cineva domnului de Lauzun, Sire. Este atât de iscusit încât cineva care ar fi pe punctul de a se simți indignat, sau care ar vrea să se apere, s-ar afla într-o asemenea situație încât n-ar ști cum să se descurce fără să se încurce de fapt și mai rău...

— Aha! Prin urmare așa procedează iubitul nostru Péguilin!...

— Are multă experiență, Sire. Este, iertați-mi expresia, trecut prin ciur și prin dârmon, dar trebuie să recunosc că are cea mai bună inimă din lume. În sfârșit, Majestatea Voastră îl cunoaște mai bine decât mine.

— Hm! Hm! își drese regele vocea pe un ton aducând puțin a

zeflemea, depinde de ce înțelegeți prin a cunoaște, doamnă. Fiindcă nu se poate spune că-l cunosc pe Péguilin mai bine decât dumneavoastră din absolut toate punctele de vedere. Există o privință în care dumneavoastră aveți întâietatea... Oh, sunteți fermecătoare când roșiți! Trebuie să vă mărturisesc că sunteți o persoană plină de contrastele cele mai plăcute. Sunteți și timidă și plină de îndrăzneală, și veselă și gravă... Ieri am fost să văd sera, e deja gata, și am ținut să văd florile care au fost răsădite acolo. Printre tuberoze am văzut una care tulbura armonia culorilor și am remarcat asta cu voce tare. Grădinarii s-au repezit s-o smulgă, zicând că era o mlădiță sălbatică, răsădită din greșeală, dar i-am oprit. Era, într-adevăr, la fel de frumoasă decât celelalte, dar totuși foarte diferită. Iar acum îmi dau seama că dumneavoastră, printre doamnele Curții, sunteți exact ca floarea aceea. Tocmai asta mă face să mă gândesc că vinovat de toate s-ar putea să fie tocmai marchizul du Plessis, prin purtarea lui față de dumneavoastră...

Și sprâncenele regelui se ridicară a nemulțumire, iar chipul lui, până mai adineauri atât de binevoitor, se posomorî dintr-o dată.

— Reputația lui de om brutal mi-a displăcut întotdeauna. Nu vreau să am la curtea mea seniori care să dea apă la moară străinilor și să-i facă să spună că francezii au apucături grosolane și barbare. Consider curtoazia față de doamne ca o virtute necesară bunului renume al Franței, doamnă. E adevărat că soțul dumneavoastă vă bate? Și încă.. în public?

— Nu-i adevărat! țâșni Angelica, încăpățânată.

— Ei, ei! Eu rămân cu toate astea la convigerea mea că frumosul nostru Philippe nu va avea decât de câștigat de pe urma unei șederi mai îndelungate la Bastilia, unde să poată să mediteze mai pe îndelete la toate lucrurile astea și să le înțeleagă așa cum se cuvine.

— Sire, am venit tocmai ca să vă rog cu umilință să-l eliberați de la Bastilia, Sire! Scoateți-l de acolo, vă implor!

— Deci îl iubiți? Hm! Deși căsnicia dumneavoastră îmi pare plină mai curând de amintiri amare decât de momente fericite. Mi s-a spus că atunci când v-ați căsătorit abia vă cunoșteați și nu erați prea aprinși unul după celălalt...

— Da... ne cunoșteam puțin, e drept, dar de mult timp. El era vărul meu mai mare... când eram copii...

Și, ca într-o străfulgerare, văzu zidurile mohorâte ale coridorului vechiului castel de la Monteloup și, în umbra aceea dezolantă, chipul frumos, cu bucle blonde căzând în valuri pe gulerul de dantele și haina albastră precum cerul senin pe care o purta adolescentul venit într-o

seară ploioasă cu tatăl său la castelul dărăpănat al rudelor sărace...

Surâse acelei amintiri, cu privirea pierdută.

Afară, ploaia se oprise. O rază de soare străbătea timidă printre norii groşi, dând o strălucire neaşteptată pavajului de marmură din faţa scărilor, unde tocmai sosea o caleaşcă grea, trasă de patru cai negri.

— Încă de atunci a refuzat să mă sărute, cum îi poruncise tatăl lui, urmă ea cu un zâmbet totuşi fericit. Îşi scutura întruna batista parfumată, plin de scârbă când ne apropiam de el, eu sau surorile mele... Probabil că miroseam urât pentru el.

Şi începu să râdă. Un râs chinuit şi nervos, plin de obidă.

Regele o privea atent. Văzuse de mult că era foarte frumoasă, dar abia acum părea s-o vadă cu adevărat de aproape. Îl tulburau moliciunea pielii ei, prospeţimea catifelată a obrajilor şi buzele cărnoase şi senzual arcuite. Când Angelica făcu o mişcare să-şi îndrepte o şuviţă rebelă de păr de pe frunte, mireasma trupului ei ajunse până la el, plină de viaţă clocotitoare. Brusc, întinse mâinile spre făptura atrăgătoare din faţa lui şi o cuprinse. Trupul se vădi incredibil de suplu şi de mlădios. Se plecă spre gura care surâdea cu buze fragede şi o sărută. Era înmiresmată şi umedă. Strivi lacom minunea asta, sorbindu-i aroma şi îmbătându-se o clipă de deliciile ei.

Uluirea Angelicăi era atât de mare încât nu făcu nici o mişcare, rămânând cu capul dat pe spate sub apăsarea sărutării, până când căldura atingerii o străbătu şi o făcu să tresară cu putere. Mâinile i se crispară pe umerii regelui.

El se dădu cu un pas înapoi şi spuse liniştit şi surâzând:

— Nu vă fie teamă, doamnă. Voiam doar să lămurim lucrurile cât mai bine şi să-mi dau seama dacă nu cumva e vorba de cine ştie ce beteşug ascuns, de o anumită răceală, de cine ştie ce reticenţă care să paralizeze elanurile legitime ale unui soţ conştiincios.

Angelica nu fu chiar cu totul convinsă de cuvintele lui. Ştia destul de multe pentru a-şi da seama că regele o cuprinsese fiind pradă unei dorinţe aprinse şi irezistibile.

— Cred că Majestatea Voastră pune în cercetarea acestui caz mult mai multă râvnă decât merită credincioasa sa supusă, rosti ea cu un zâmbet uşor ironic.

— Într-adevăr, aşa credeţi, doamnă?

— Da, Sire.

Regele se dădu înapoi câţiva paşi, apoi merse să se aşeze în jeţul din spatele mesei de marmură. Dar avea pe faţă un surâs plin de bunăvoinţă şi nu părea deloc supărat.

— Asta n-are nici o importanţă, doamnă. Nu regret că am

împins procedura poate cam prea departe. Acum am reuşit să-mi formez o părere. Domnul du Plessis este cel mai mare imbecil care se poate închipui. A meritat din plin mica neplăcere pe care i-aţi pricinuit-o şi voi avea grijă să i-o spun eu însumi. Sper ca măcar de data asta să fie destul de înţelept şi să ţină cont de sfatul meu. În orice caz, îl vom trimite pentru câtva timp în Picardia, să inspecteze şi să pună la punct trupele de acolo, fiindcă e mareşal al Franţei şi fiindcă e nevoie să-şi bage minţile-n cap. Nu, nu e cazul să plângeţi, doamnă, am spus că-l vom trimite *pentru un timp*, nu pentru totdeauna. În curând îl veţi avea înapoi pe verişorul care v-a tulburat visurile de fetiţă.

Fără să vrea, Angelica îşi aruncă ochii pe fereastră.

Din caleaşca oprită jos, în curte, cobora cu mişcări încete şi greoaie domnul de Solignac, marele şambelan al reginei.

Capitolul XIV

Doamna du Plessis-Bellière se întoarse acasă cu capul învălmăşit de gânduri. Nu-şi putea da seama dacă ceea ce i se întâmplase se petrecuse aievea sau fusese doar o închipuire. Ce va urma acum, ce se va întâmpla cu Philippe, ce va fi între ei doi, toate astea i se amestecau în minte, laolaltă cu chipul regelui şi cu cuvintele care îi răsunau în urechi făcând-o să se simtă şi mai ameţită.

Când caleaşca intră în curte, privirile îi căzură pe o uriaşă căruţă de poştă cu caii deja deshămaţi şi din care se descărcau munţi de bagaje. Nu apucă să întrebe despre ce era vorba, că văzu pe scări doi copii cu obrajii îmbujoraţi de frig care se ţineau de mână, cu un aer parcă temător şi străin.

Vederea lor o trezi brusc din buimăceală şi o aduse la realitate.

— Florimond! Cantor! ţipă ea fericită.

Întâmplările din ultimele zile o făcuseră să uite cu totul de scrisoarea trimisă tatălui ei în Poitou. O fulgeră gândul că întorsătura pe care o luaseră lucrurile poate că nu făcea ca momentul venirii copiilor să fie cel mai potrivit, dar fericirea de a-i revedea o făcu să lase la o parte orice asemenea socoteli şi să se repeadă într-un suflet să-i strângă la piept şi să-i acopere cu sărutări.

Erau amândoi stângaci, tăcuţi şi cu nişte mutre de nătărăi, ca nişte pui de ţăran veniţi şi ei pentru prima oară la oraş. În picioare aveau bocanci grosolani, cu ţinte zdravene bătute în tălpi ca să-i ferească de alunecuş, ciorapi groşi de lână lucraţi cu andrelele, iar hainele din postav

grosolan şi croite din topor de cine ştie ce meşter de ţară puteau a băligar de-ţi mutau nasul din loc. Dar Angelica rămase uluită de înălţimea lui Cantor, care la opt ani ai lui îl ajunsese pe frate-său, cât se poate de voinic şi de bine legat şi acesta. Nu semănau deloc unul cu celălalt, aveau la fel doar claile de păr încâlcit şi murdar, dar şi aici erau diferenţe, Florimond era negricios, iar Cantor avea părul castaniu deschis şi era de crezut că după o baie bună chica avea să i se deschidă şi mai mult. Florimond evoca prin toată înfăţişarea lui copiii din sud, iuţi şi cu priviri vioaie şi pline de foc. Cantor avea ochii verzi, bătând în nuanţa florii de angelică din întunecimile mlaştinilor din Poitou, plini de o limpezime nepătrunsă, care nu lăsa să se vadă nimic din trăirile lui şi care tocmai prin asta tulbura.

Barbe, slujnica Hortensiei, de ani de zile, dădaca lor, îşi făcu apariţia ca o furtună şi încălzi dintr-o dată atmosfera. Era fericită că ajunsese în sfârşit înapoi la Paris. Dacă mai stătea mult la Monteloup, spunea ea, s-ar fi prăpădit cu siguranţă de urât, toată iarna în castelul acela întunecos, la un loc cu ţărănoii mocofani şi îndărătnici şi având pe cap pe cei doi domnişori care-i mâncaseră sufletul cu neastâmpărul lor. I se urcaseră în cap cu totul şi n-o mai ascultau deloc. Iar domnul baron, bunicul domnişorilor, le căuta în comiţe tot timpul şi le făcea toate chefurile, fără să le pună nici o oprelişte la nimic, ca să nu mai vorbim de doica cea bătrână, Fantine, o afurisită de muiere nemaipomenit de arţăgoasă şi cicălitoare, care nu îngăduia să zică cineva ceva de cei doi coconaşi, luminile ochilor ei, că era în stare să facă moarte de om şi mai multe nu. Le sosise vremea, zicea Barbe, să fie daţi pe mâna unui dascăl bun, care să pună şaua pe ei şi să-i pună la învăţătură serioasă, fără să cruţe nuiaua, ca să le mai scoată niţeluş gărgăunii din cap.

— Urmează să meargă la curte, mărturisi Angelica în şoaptă, ca să înveţe împreună cu Delfinul.

Barbe făcu ochii mari, în culmea fericirii, îşi lovi palmele una de alta şi-şi întoarse privirile, pline acum de un respect nemărginit, spre cei doi băieţi.

— Doamne, trebuie învăţaţi repede ceva maniere!

— Da. Şi să poarte sabie şi să ştie să-şi ţină pălăriile pe cap.

— Şi să facă reverenţe!

— Şi să vorbească frumos.

— Da, şi să nu răspundă, când i-or întreba doamnele cele înalte de la Curte, de parcă ar grohăi niscaiva purcei. Şi să-nveţe să nu se mai uşureze pe unde-i apucă...

Se văzu, prin urmare, că educaţia completă şi rapidă a celor doi

viitori curteni se anunța ca fiind lucru din cale afară de anevoios.

Apăru însă un ajutor nesperat în persoana aceleiași doamne de Choisy, care se însărcină să se ocupe ea de toate aceste amănunte, care pe Angelica o zăpăceau și o descurajau. Chiar a doua zi, se prezentă însoțită de un tânăr abate, frumos și delicat ca o domnișoară în hainele lui negre, aruncând priviri sfioase din ochii umezi ca de căprioară. Doamna de Choisy îl prezentă ca pe un vlăstar al familiei des Lesdiguières din ținutul Chartres, o familie de viță veche și cu strămoși iluștri, dar căzută într-o sărăcie lucie. Era oarecum înrudită cu această familie, drept care fusese rugată de rubedeniile ei sărace să-l ajute pe tânărul Maurice să-și croiască o carieră. Nu putea face mai mult, considera ea, decât recomandându-l doamnei marchize du Plessis-Bellière drept un excelent pedagog care va face adevărate minuni în educarea copiilor ei. Mai ales că tânărul abate făcuse studii strălucite, fiind de pe acum un adevărat erudit, și slujise câtăva vreme ca paj la arhiepiscopul de Sens, unde deprinsese cele mai alese purtări. Mai adăuga doamna de Choisy că le va aduce tinerilor domni și un preceptor, un maestru de dans, un maestru de echitație și un maestru de scrimă, fără de ale căror învățături nu se putea concepe o educație completă a unor adevărați gentilomi. Și doamna de Choisy vorbea cu entuziasm de acești maeștri, pe care îi avea gata găsiți și care aveau să fie puși în cel mai scurt timp la dispoziția bunei sale prietene. Unul era un anume Gaspard de Racan, din nobila familie de Bueil, care făcuse studii strălucite de drept, dar era prea sărac ca să-și poată cumpăra un birou de avocatură, așa că era nevoit să intre în slujba unei case nobile. Maestrul de dans era un nepot al marchizului de Lesbourg, vechi senior din Flandra, în a cărui familie, se știa, fuseseră mereu cavaleri ai Ordinului Lâna de Aur. Cel de-al treilea, maestrul de scrimă, era un caz ceva mai aparte, fiindcă aparținea, spre deosebire de ceilalți doi, unei familii care dispunea de o avere fabuloasă, pe care el ar fi putut-o moșteni într-o bună zi, dar îi veniseră mai de mult sticleți să se facă gladiator, drept care fusese dezmoștenit. Știa să mânuiască fără cusur toate armele care se pomeneau pe lume, inclusiv archebuza și spada lungă și îngustă, cu lama abia de un deget, de care mulți spadasini se cam fereau, fiindcă era cumplită în atac, e drept, însă fără efect în apărare, dar cu care el era imbatabil. Acest adevărat artist avea să-i învețe pe cei doi tineri domni tot ce se putea ști în materie de arme. Tot acum, doamna de Choisy recomandă cu multă căldură bunei sale prietene, doamna marchiză du Plessis, pe două domnișoare din familia de Gilandon, din ținutul Chambord, care prin bunica lor se trăgeau din casa de Joyeuse și a căror soră era căsătorită cu contele des

Roches. Domnişoarele acestea nu era deloc proaste, aveau o educaţie din cele mai distinse, dar erau cam urâţele şi mai ales fără pic de zestre, fiindcă tatăl lor le ruinase dezmoştenindu-le când se întorsese din Spania şi o găsise pe mama lor însărcinată, aşa că cele două biete domnişoare aveau să fie nevoite să se mulţumească cu foarte puţin.

— Bine, dar eu ce să fac cu ele? întrebă Angelica.

— O, draga mea, le iei în suita dumitale! Nimeni nu te-a văzut vreodată însoţită decât de slujnice cu bonetă. Asta nu se poate! O înaltă doamnă din cea mai aleasă nobilime a Franţei, o marchiză du Plessis, care se bucură de atâta vază, care e pe cale de a face o carieră din cele mai strălucite la curte, o asemenea persoană ilustră trebuie să aibă neapărat o suită, fie cât de mică, dar să fie suită!

Şi o lămuri pe Angelica asupra unei chestiuni de care ea până atunci habar nu avusese, anume că într-o casă mare trebuia să existe un personal care să oglindească întreaga aşezare a statului. Clerul, în persoana duhovnicului şi a preceptorilor, nobilimea, prin persoanele scăpătate ţinute într-un fel de azil, mascat cu delicateţe, în schimbul unei companii plăcute şi mai ales nobile, cum ar fi scutierii, pajii sau doamnele şi domnişoarele de onoare, apoi burghezia, reprezentată prin intendent, majordom, valeţi, bucătari şi, în sfârşit, plebea, adică lacheii şi cameristele, băieţii de la bucătărie, rândaşii de la grajduri, vizitiii şi argaţii buni la toate.

Iar doamna du Plessis-Bellière, vai, nu avea deloc un personal demn de rangul şi de prestigiul ei, ceea ce pe doamna de Choisy o hotărâse s-o ajute *să-şi pună casa la punct*, sperând bineînţeles că doamna marchiză n-avea să uite că era datoare să vegheze ca întreaga suflare din casă să-şi facă rugăciunile dimineaţa şi seara, să meargă regulat la biserică şi să se împărtăşească.

Angelica rămânea rezervată. Nu era încă lămurită asupra rolului jucat de doamna de Choisy în întâmplările de la Fontainebleau. Să fi dat dovadă de exces de zel, interpretând greşit cine ştie ce cuvânt al regelui? Să-i fi adus acel mesaj minţind cu bună-ştiinţă, dintr-o ură personală sau slujind interesele cuiva anume? Dar atunci ale cui? În orice caz, atunci părea că clocoteşte de indignare, în timp ce acum se întrecea pe sine în a se arăta îndatoritoare şi arzând de dorinţa de a i se băga sub piele, linguşind-o fără nici o reţinere.

Doamna de Choisy trecuse puţin de patruzeci de ani, dar ochii îi rămăseseră tineri şi plini de înflăcărare, iar zâmbetul păstra destul din farmecul de odinioară. Frumuseţea era departe de a i se fi şters cu totul, dar avea în întreaga ei făptură ceva care îndemna pe cei din jurul ei la

prudență și reținere. In lumea slugilor, care știau tot ce se petrecea în cutare sau în cutare casă, unde se mănâncă bine și unde se poate fura sau nu, în lumea aceasta se știa că la doamna de Choisy era vorba mai curând de o temniță decât de o casă. Dacă o cameristă intra în serviciul ei, nu mai putea să plece. Fata trebuia să muncească din greu și primea pedepse peste pedepse, care mai de care mai crude. Portarul nu îndrăznea să deschidă fără ordinul ei, iar singura dată când călcase consemnul fusese biciuit la sânge. O subretă care nu se mai știa cu ce greșise fusese biciuită cu cruzime, atât de rău încât mai multe zile după aceea se zbătuse între viață și moarte. Ba se mai spunea că de biciul ei avusese parte nici mai mult nici mai puțin decât însuși domnul de Choisy, pe care făcuse imprudența să-l măsoare pe spinare ca pe servitori, dar acesta, așa mototol cum părea, avusese o reacție atât de năprasnică încât numita doamnă nu nimerise mai iute pe unde să fugă și-și găsise scăparea vârându-se până la gât într-o mlaștină, unde așteptase câteva ceasuri bune înainte de a îndrăzni să iasă, ferindu-se după aceea mult timp să dea ochi cu blajinul și cumpănitul domn de Choisy, care de data asta se vădise a fi mai curând tigru decât miel cum îl crezuse ea.

Angelica știa despre lucrurile astea, dar își spunea că la mijloc mai era desigur și gura lumii, care înflorea orice, așa că prea mare bază nu punea pe toate câte se povesteau, deși nici nepăsătoare nu putea rămâne auzindu-le. Se simțea însă cât se poate de sâcâită de insistența cu care această doamnă se simțea obligată să se ocupe de treburile altora, așa că, de teamă să nu fie în continuare asaltată cu noi propuneri de protejați, acceptă toată lista, cu domnișoare cu tot, deși o incomodau teribil toți acești Racan, Lesbourg, Lediguières și Gilandon.

Fu totuși silită să recunoască în sinea ei că era nevoie ca Florimond și Cantor să intre cât mai repede pe mâinile unor oameni iscusiți, care să fie în stare să scoată ceva din ei. Erau la vârsta la care copiii încalecă pe tot ce poate fi încălecat. Aici, la Paris, în lipsa catârilor de la castelul bunicului, erau siliți să se mulțumească cu balustrada de lemn scump a scării, așa că, după un prim moment de reținere și timiditate, toată casa din strada Beautreillis răsuna de strigăte de bătălie crâncenă, de galopuri furtunoase și de nechezături aprinse.

Aceste îndeletniciri materne o absorbiră atât de mult încât abia din zvonurile care circulau prin oraș află de eliberarea lui Philippe. Acesta nu veni s-o vadă. Ea șovăia, neștiind ce trebuia să facă. Doamna de Montespan o sfătui insistent să-și facă din nou apariția la Curte, cu fruntea sus, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. De fapt, nici nu se întâmplase nimic, și chiar dacă s-ar fi întâmplat totuși ceva, între timp

acolo se petrecuseră atâtea lucruri încât mica păţanie a marchizei du Plessis era acum cu totul uitată.

— Regele te-a iertat, draga mea. Toată lumea ştie că la scurt timp după acea măruntă neînţelegere te-a primit într-o audienţă care a durat suficient de mult ca să închidă orice gură. În seara incidentului i-a făcut oarecare morală soţului dumitale, dar repede după aceea domnul marchiz du Plessis a avut neasemuita onoare de a-i prezenta regelui cămaşa, la culcare. Oricine a putut vedea limpede că Majestatea Sa ţine mult şi la unul şi la celălalt, aşa că n-ai absolut nici un motiv să persişti în hotărârea dumitale absurdă de a sta retrasă.

Doamna de Choisy îşi expuse şi ea un punct de vedere foarte asemănător. Din moment ce regele îşi exprimase dorinţa ca doamna du Plessis să-şi prezinte băieţii la Curte, era cazul să se grăbească, pentru ca aceste gânduri pline de bunăvoinţă să nu aibă timp să se schimbe. Doamna de Choisy discutase cu doamna de Montausier, soţia viitorului preceptor al Delfinului şi actuală guvernantă a copiilor Franţei, şi stabilise deja ziua prezentării la Curte a celor doi tineri domni.

Evenimentul se petrecu în timpul unei scurte şederi a Curţii la Versailles. Amândoi băieţii erau înveşmântaţi în mătase albastră, cu numărul corespunzător de panglicuţe, funde şi toate zorzoanele pretinse de moda timpului, pantofi albi cu catarame de aur, cu tocuri înalte, fiecare cu câte o săbiuţă cu mâner de argint la şold. Clăile de păr de mai înainte dispăruseră, erau acum amândoi frizaţi cu grijă şi purtau pălărioare rotunde de pâslă neagră cu câte o pană roşie, nu panaş, cum încă se mai purta, ci o singură pană, lăsată să cadă cu eleganţă şi distincţie peste borul pălăriei, după moda care se întindea cu repeziciune. Cum era frig şi afară era zăpadă, purtau pe deasupra mantouri de catifea neagră, împodobite cu ceaprazuri de aur. Abatele de Lesdiguières susţinea că Florimond *ştia să poarte mantoul*, ceea ce era o artă dobândită din naştere şi pe care oamenii de rând nu erau în stare niciodată să şi-o însuşească.

Cantor în schimb se arăta ceva mai stângaci. Mica suită a celor doi tineri domni mărturisea că era aproape liniştită în ceea ce-l privea pe Florimond, care deprinsese neînchipuit de repede plecăciunile prescrise de etichetă şi tot ce ţinea de o prezentare la înălţime, în timp ce Cantor reuşea şi el, foarte bine, dar numai când voia. Nu le mai rămânea decât să se roage Atotputernicului să aibă grijă de el.

Apartamentul rezervat copiilor regali avea o încăpere mai retrasă şi cât se poate de intimă, lucru puţin obişnuit în palatul de la Versailles. Aici era cald, mult mai cald decât în restul palatului. Într-un colţ se afla

o colivie, lucru iarăşi neobişnuit în această reşedinţă, iar cele două dădace ale micuţei *Madame*, fiica regelui, purtau scufii după portul din ţinutul lor, lucrate însă din dantelă din cea mai scumpă. Iar când mai venea şi cumătra Hamelin, bătrâna doică a regelui, căreia îi plăcea mult să-şi toarcă fuiorul aici, încăperea părea plină de aripi albe care înveseleau tabloul, dând interiorului un aer blând şi jucăuş în acelaşi timp, care împingea pe oricine la bună dispoziţie. Doamna de Montausier, o femeie plină de bunătate, nu fusese prea aspră cu regescul ei pupil, gândindu-se că oricum va veni şi pentru el destul de curând vremea când avea să se încline în faţa asprimii preceptorilor şi să se supună fără crâcnire complicatelor reguli ale etichetei care aveau să-i chinuie fiecare pas al copilăriei.

Delfinul era un băieţel cam prea gras, cu gura veşnic întredeschisă, fiindcă „avea năsucul uşor înfundat", cum explica plină de tact doamna de Montausier, guvernanta lui. Nu părea nici mai isteţ nici mai mototol decât alţi băieţi de seama lui şi părea deja, la cei nici şapte ani pe care avea să-i împlinească în curând, destul de stânjenit de rolul dificil de fiu al lui Ludovic al XIV-lea. Atitudinea asta n-avea să-l părăsească toată viaţa. Crescuse singur şi trist, ca un copil fără fraţi, căci două surioare îi muriseră de îndată ce veniseră pe lume, iar alta, în viaţă, era tuciurie ca o maură, fiindcă, după cum se explica pe şoptite, „regina mâncase prea multă ciocolată în timpul sarcinii".

Angelica nu se putu împiedica să-şi spună în sinea ei că Florimond şi Cantor, în ciuda staturii lor de copii crescuţi prea repede, aveau mai multă graţie, mai multă siguranţă şi chiar mai multă distincţie decât moştenitorul tronului. Îi privi plină de admiraţie când amândoi salutară fără cusur, cu piciorul frumos îndoit, mânuindu-şi pălăriile cu graţie de vechi curteni, apoi înaintară să sărute mâna pe care le-o întindea micul Delfin, cuprins şi el de emoţie şi teamă şi pândind cu coada ochiului semnele domnei de Montausier. Iar mândria ei atinse culmea când Florimond rosti cu o voce naturală şi plină de drăgălăşenie, deşi nespus de respectuoasă:

— Monseniore, aveţi o scoică foarte drăguţă.

Se întâmplă ca scoica aceasta să fie o decoraţie personală a Delfinului, care o găsise de dimineaţă în nisipul din faţa palatului şi care nu voise cu nici un preţ să se despartă de ea, agăţându-şi-o pe tunică între Crucea Sfântului Ludovic şi cea de Mare Amiral al Flotei, capriciu în faţa căruia doamnele de onoare fuseseră silite până la urmă să se încline. Cuvintele lui Florimond îi aduseră dintr-o dată aminte de comoara lui, uitată în piept, aşa că vru s-o arate imediat mai îndeaproape

noilor săi prieteni. Asta îl făcu să scape de timiditatea care-l chinuia şi îndată le puse în faţă colecţia lui de figurine de lut ars, tunul de jucărie şi mai ales cea mai frumoasă din tobele lui, la care ţinea în chip deosebit, fiindcă avea funde din pânză de argint.

Atâta intuiţie din partea lui Florimond în arta de a măguli şi de a se face plăcut îi umplu pe educatorii săi de satisfacţie. Abatele Lesdiguières şi preceptorul Racan îşi aruncau unul altuia priviri pline de subînţelesuri, iar Angelica, fericită, se hotărî în gând ca seara să le ofere câte o gratificaţie consistentă.

Îndată fu anunţată sosirea reginei, care zilnic la ora asta venea, după regulile protocolului, să vadă cum mergeau lucrurile în apartamentul copiilor. Regina sosi însoţită de o mică suită de doamne şi domnişoare de onoare şi câţiva gentilomi.

După reverenţele de rigoare, Cantor fu poftit să cânte în faţa suveranei. Asta aduse oarecare tulburare a ceremonialului, care nu prevedea aşa ceva, mai ales că micul Cantor, punând un genunchi jos, începu cântecul care-i plăcea lui cel mai mult:

Regele mândru a chemat
Să vină Curtea toată...

Abatele, care cunoştea cântecul, se grăbi să-l oprească, spunând că lăuta era dezacordată. În timp ce manevra cheile de la corzi, îi şopti câteva cuvinte copilului, care, cu nevinovăţie, începu după aceea alt cântec. Micul incident trecu neobservat, mai ales de regină, care nu se pricepea deloc la cântecele vechi franţuzeşti. Cât despre Angelica, îşi aducea vag aminte că în cântecelul acela, vechi de aproape o sută de ani, era vorba de iubirile furişe ale regelui Henric al IV-lea şi fu recunoscătoare abatelui pentru că evitase o întâmplare penibilă. Nu făcuse rău încrezându-se în insistentele recomandări ale doamnei de Choisy.

Vocea lui Cantor nu putea fi asemănată decât cu aceea a unui înger. Era de o limpezime de nedescris şi totuşi hotărâtă, bine susţinută cu note lungi care veneau cu siguranţă, fără *să caute* nota corectă, ci izbucnind de la sine într-o strălucire cristalină. Şi totul fără acea tentă fadă a vocilor de copil, lipsite de personalitate şi de vigoare.

Doamnele, care din politeţe se pregătiseră să asculte cine ştie ce chelălăială de copil minune, erau răpite de puritatea cântecului. Florimond, care până atunci reţinuse atenţia tuturor, trecu acum pe planul al doilea. Toţi cei de faţă priveau concentraţi figura micului cântăreţ, mai puţin frumos decât fratele lui, dar cu ochi fermecători, de o nuanţă rară, care se umpleau de lumină când cânta. Domnul de Vivonne, fratele Athénad'sei de Montespan, era cel mai entuziasmat din tot auditoriul şi

în complimentele lui ditirambice nu era pic de prefăcătorie izvorâtă din cine știe ce dorință de a face plăcere Angelicăi. Asemenea multor curteni cu educație aleasă, își cultiva câteva talente pe care nu le cunoștea toată lumea. Căpitan al galerelor regelui și locotenent general al flotei, știa și să facă versuri, să compună muzică și să cânte admirabil la câteva instrumente. În mai multe rânduri se ocupase de baletele de la curte și încă foarte bine. Îl rugă pe un ton prietenos pe Cantor să mai cânte câteva cântecele, dintre cele mai puțin deocheate din repertoriul lui. Micul trubadur nu se lăsă mult rugat și începu o mică arie pentru liturghia de Crăciun, plină de grație și de nevinovăție, care fermecă pe toți cei de față. Regina, extaziată, porunci să se ducă cineva să-l cheme îndată pe maestrul Lully, să-l asculte pe micul cântăreț.

Domnul Lully, supraintendentul muzicii regelui, repeta de zor cu coriștii lui în capelă, așa că veni cu o figură de om smuls de la treburi importante. Dar fața lui acră se lumină la auzul vocii copilului și sorbi cântecul până la sfârșit, declarând apoi, în auzul tuturor, că o voce de o asemenea finețe și gingășie era ceva neînchipuit de rar și că el în ruptul capului nu putea crede că micul Cantor avea numai opt ani. După cât era de dezvoltat i-ar fi dat pe puțin unsprezece, iar după cum cânta îi era imposibil să se pronunțe. De altfel, urmă el posomorându-se, cariera acestui adevărat fenomen avea să fie foarte scurtă, fiindcă vocea lui era din acelea pe care vârsta adolescenței le distruge fără cruțare. A, da, ar fi existat o soluție, aceea ca băiatul să fie castrat pe la vârsta de zece, unsprezece ani. Și ar fi fost chiar recomandabil, fiindcă asemenea voci erau extrem de rare și, prin urmare, neînchipuit de prețuite. Tinerii efebi cu fața copilăroasă și cu voci serafice rămâneau podoabele cele mai de preț ale capelelor princiare din întreaga Europă. Erau recrutați în special dintre copiii muzicienilor muritori de foame sau din familii nevoiașe care voiau să asigure copilului lor o carieră, lipsindu-l în felul acesta de o viață normală, dar plină pentru ei de lipsuri și de chin.

Angelica nu se mai putu stăpâni și scoase un țipăt furios. Să i-l castreze pe micul ei Cantor! Ca pe taurași! Ce oroare! Slavă Domnului, era gentilom prin naștere, avea destulă avere și soarta lui nu avea să fie umbrită cu nimic de pierderea vocii. Avea să învețe să mânuiască sabia în slujba regelui, dar avea să rămână întreg, să ajungă bărbat și să asigure pentru mai târziu o mică oaste în slujba tronului Franței.

Însă cuvintele domnului Lully dădură naștere câtorva glume fără perdea, pe care doamnele și seniorii le purtau din gură în gură. Cantor deveni răsfățatul tuturor, toți îl complimentau și îl încurajau. Accepta toate aceste omagii cu aerul lui de motan pașnic și adormit, care însă în

dosul ochilor abia deschiși, cu mare lenevie, nu însemna că nu gândește și nu-și face o părere despre tot ce se află în jurul lui.

Rămase stabilit că, atunci când monseniorul Delfin avea să intre pe mâna preceptorilor și a maeștrilor, Florimond și Cantor aveau să facă parte din suita lui, însoțindu-l la lecțiile de echitație, de scrimă, la jocul cu mingea și, cât mai curând, la vânătoare.

Prezentarea la Curte fusese un succes nesperat.

Capitolul XV

Parisul se trezea puțin câte puțin, în sunetul muzicii și în hohote de râs fericit. În ciuda păcii consfințite prin tratate, obișnuința războiului continua să țină departe de Curte pe mulți dintre gentilomii din cele mai alese familii ale Franței.

Angelica își dădea seama, fără nici un fel de bucurie, că îi venea greu să mai apară la Curte, mai ales că aceasta se muta întruna de la Saint-Germain la Fontainebleau, de aici la Versailles. Apropiata ei maternitate o îngreuia. Pe de altă parte, Philippe era și el altă cauză pentru care se vedea silită să nu mai iasă în lume. Ca să nu mai vorbim că, deși i-ar fi plăcut să se strângă în corset, mai ales că moda era îngăduitoare cu femeile cu forme mai generoase, se afla totuși în imposibilitatea de a-și purta cele mai frumoase rochii. Mijlocul i se îngroșase atât de mult încât nu mai încăpea nici o îndoială că pruncul pe care urma să-l aducă pe lume avea să fie cel mai zdravăn din toți pe care-i avea.

Curtea se afla în acel moment la Saint-Germain, unde serbările se țineau lanț și puteau participa la ele toți nobilii, fără a fi invitați anume. Afacerile statului umpleau culoarele și saloanele de audiențe cu o lume din cale-afară de amestecată, în care conțopiștii miniștrilor, cu pana după ureche, stăteau alături de ambasadori, iar magistrați plini de gravitate discutau chestiuni extrem de importante la un pas de doamnele care-și mânuiau evantaiele, punând în asta o artă și o râvnă de nedescris. Aventurându-se totuși la Saint-Germain, Angelica dădu cu ochii de bătrânul chimist și farmacist Savary, care se prezentase la ea ca solicitator cu câtva timp în urmă și pe care ea îl numise în sinea ei *magul*. Bătrânul părea foarte la largul lui în această adunare, la fel de liniștit ca un pește într-un acvariu.

Cum o văzu, i se adresă cu o mimică plină de subînțelesuri.

— Doamnă, sper să nu uitați de *licoarea egipteană*!

— Dar bine, domnule, când sosește ambasadorul dumneavoastră,

cu licoarea aceea a lui?

— Şşşt! Am să vă previn, doamnă, am să vă îndrum pas cu pas. Dar până atunci linişte deplină, discreţie absolută, vă implor!

O doamnă tânără care tocmai trecea prin apropierea lor scoase un ţipăt uşor şi veni la Savary, apucându-l de reverul hainei şi privindu-l extaziată. Angelica o recunoscu pe domnişoara de Brienne.

— Domnule, zise ea cu voce scăzută, vă cunosc. Ştiu că sunteţi ghicitor şi chiar puţin vrăjitor. Vreţi să facem un târg?

— Vă înşelaţi, doamnă. Am o anumită reputaţie, e adevărat, mai exact se zvonesc multe lucruri pe seama mea, dar adevărul este că nu sunt decât un modest slujitor al ştiinţei.

— Ştiu, insistă domnişoara de Brienne cu ochii aruncând văpăi, ştiu că dumneavoastră *puteţi* multe. Aveţi băuturi pe care le-aţi adus din Orient. Uitaţi, vreau să-mi obţineţi un *taburet* la curte. Îmi trebuie neapărat, domnule, neapărat, înţelegeţi? Vă rog să fixaţi dumneavoastră înşivă preţul, e acceptat.

— Doamnă, rosti savantul stânjenit, lucrurile acestea nu se obţin cu bani.

— Atunci voi fi a dumneavoastră, domnule.

— Mi-e teamă că nu sunteţi în toate minţile, doamnă.

— Mai gândiţi-vă, domnule Savary. Cu toată vârsta dumneavoastră înaintată, cred că lucrul acesta nu vă este peste putinţă, având în vedere mijloacele de care dispuneţi. Şi nu văd nici un alt mijloc de a-l sili pe rege să-mi acorde acest privilegiu. Pentru că nici nu vă puteţi închipui, domnule Savary, cât ţin la asta, sunt în stare de orice, de absolut orice, numai să-mi pot atinge scopul!

— Bine, doamnă, bine, am să mă mai gândesc, să văd ce pot face pentru dumneavoastră, zise bătrânul farmacist pe un ton împăciuitor, vizibil hotărât să scape de ea.

Dar refuză cu hotărâre punga pântecoasă pe care domnişoara de Brienne se silea să i-o strecoare în buzunar. Când, în sfârşit, furtunosul personaj se depărtă, Savary se întoarse spre Angelica spunându-i:

— Vă daţi seama, doamnă, în ce intram dacă acceptam! Vedeţi cum sunt caraghioasele astea care n-au minte nici cât un pui de găină! Un taburet la curte, poftim! N-am nimic împotrivă să umble după aşa ceva, dar să recurgă tocmai la mine pentru asta... Taburetul de la curte e tot ce-şi visează aceste gâsculiţe încă înainte de a pune piciorul aici. E scopul lor în viaţă!

Clătinând din cap cu indulgenţă, trase dintr-un buzunar al hainei lui demodate o batistă cât toate zilele, în carouri ţipătoare, şi începu

să-și șteargă plin de grijă lornionul.

— Domnule Savary, râse Angelica, să știți că nici eu nu sunt prea departe de a vă crede înzestrat cu anumite puteri vrăjitorești... Cele mai inabordabile frumuseți de la curte vă caută și vi se oferă... Un asemenea dar nu-i este hărăzit oricui!

— A, nu, doamnă marchiză, nu mă luați drept un satir. Nici vorbă de așa ceva. Femeile tinere și mai ales cele foarte tinere au anumite îndrăzneli care lasă cu gura căscată până și pe un vechi lup de mare ca mine. De exemplu, descreierata asta mică e roasă de ambiții mai rău decât o odaliscă de harem.

— Ați avut vreodată de-a face cu vreun harem, domnule Savary?

— Firește, doar fabric tot felul de alifii și parfumuri, iar doamnele acestea formau elita clientelei mele. Vă rog să mă credeți că nu era lucru prea obișnuit ca un bărbat, fie el și cu părul cărunt, ca mine, să pătrundă în locurile acelea! E drept că eram dus înăuntru legat la ochi și încadrat strâns de trei eunuci cu iataganele în mână. La prima mișcare necugetată mi-ar fi zburat capul. Îmi aduc aminte că odată, de sub vălul cu care era acoperită fața favoritei sultanului Ibrahim, o voce dulce mi-a vorbit în franțuzește. Era o tânără fermecătoare din La Rochelle, răpită de barbari la vârsta de șaisprezece ani. Dar să lăsăm amintirile mele, doamnă, în momentul de față lucrul cel mai important de care trebuie să ne ocupăm e *licoarea egipteană* despre care v-am vorbit. Pot să vă amintesc că mi-ați promis să mă ajutați?

— Se înțelege! Am să fac tot posibilul, fără să vă cer pentru asta un... taburet. Numai că mi-e teamă, domnule, că vă faceți prea mari iluzii în legătură cu puterile mele.

Savary o scrută atent.

— Nu sunt deloc ghicitor, cum spune micuța descreierată de adineauri, dar cred totuși că nu greșesc prezicându-vă că *dumneavoastră* veți avea fără îndoială un taburet la Curte. Deși, ca să vă spun drept, nu prea vă văd așezată mult timp pe el nicăieri, mai ales la Versailles, în fața regelui... Nu-mi luați în nume de rău, nu e o prezicere, ci doar o presimțire. Și sper să greșesc, doamnă.

— Domnule Savary, dacă aș obține vreodată un taburet, eu, care nu pot face rost măcar de o slujbă cât de măruntă, fiți sigur că nu l-aș lăsa de bunăvoie în nici un caz!

— Doamnă, nu trebuie să vă supărați pe mine. Dacă ați fi călătorit în Orient, ați fi învățat că mânia dispersează forțele vitale. Iar dumneavoastră aveți mare nevoie să vi le păstrați, așa că nu trebuie să vă supărați pe nimeni, și cu atât mai puțin pe mine, care nu vă vreau răul.

— Deci trebuie să-mi menajez forțele ca să pot pândi mai bine sosirea licorii dumneavoastră egiptene?

— Pentru asta și pentru altele, doamnă, răspunse misterios bătrânul savant.

Angelica rămase o clipă nedumerită, apoi vru să-i răspundă cu câteva cuvinte usturătoare, dar când se întoarse spre locul unde ar fi trebuit să se afle Savary, văzu că acesta dispăruse.

„Probabil că în Orient sau în alte părți pe unde și-a vândut licorile a învățat să umble și să se facă nevăzut ca un spiriduș, dar în orice caz e amuzant..."

Câteva clipe mai târziu, la o masă de joc, o văzu pe domnișoara de Brienne.

— Dumneavoastră ce ați putut obține de la bătrânul vrăjitor? o întrebă aceasta curioasă de îndată ce o văzu. V-a promis să vă ajute? Se spune că e mult mai puternic decât ghicitoarea Mauvoisin, în special în influențarea de la distanță.

Angelica se mulțumi să zâmbească și bătu cărțile fără un cuvânt. Domnișoara de Brienne era o tânără într-adevăr frumoasă, brunetă, ațâțătoare, cam exaltată și mai ales cu maniere care lăsau mult de dorit. Se afla la curte din fragedă copilărie, așa că mintea ei de păsărică era impregnată cu o morală aparte. Jocul de cărți, vinul și bărbații erau pentru ea pur și simplu moduri de a-și omorî plictiseala, la fel de inofensive cum erau țesutul și croșetatul pentru femeile clasei burgheze.

Jucând cu Angelica pierdu zece mii de livre și mărturisi că nu avea asupra ei atâția bani și că nu va putea face rost imediat ca să poată plăti, dar că recunoaște datoria, de care se va achita fără îndoială cât de curând.

— Cred că alchimistul acela afurisit vă poartă noroc cu elixirele lui! făcu ea cu o figură de copil gata să izbucnească în plâns. Ce i-aș putea promite ca să aibă grijă și de mine? Numai săptămâna asta am pierdut aproape treizeci de mii de livre. Fratele meu precis că, iar are să mă ocărască în toate felurile și are să zbiere ca un turbat că-l ruinez!

Trase cu coada ochiului spre Angelica, vrând să ghicească dacă aceasta era dispusă să-i acorde un credit mai lung, dar, cum nu vedea nici un semn încurajator, urmă:

— Nu vreți să cumpărați funcția mea de consul al Candiei, doamnă? Sunt în tratative cu cineva să i-o vând, dar dacă o doriți dumneavoastră v-o cedez cu dragă inimă. Valorează patruzeci de mii de livre.

La auzul cuvântului *funcție*, Angelica devenise brusc atentă.

— Consul? repetă ea, interesată.

— Da, consul.

— Al Candiei?

— Da; mi se pare că e un oraş, sau cam aşa ceva, o informă domnişoara de Brienne, plină de speranţă.

— Şi unde se află Candia asta?

— Asta nu mai ştiu...

— Bine, dar o femeie nu poate fi consul! E o funcţie diplomatică, nu?

— Se poate, dar eu de trei ani am funcţia asta şi n-a zis nimeni că ar fi ceva rezervat bărbaţilor. E una din funcţiile acelea care nu impun neapărat o reşedinţă efectivă şi permanentă, ba dimpotrivă, îţi conferă chiar o anumită autoritate la Curte, unde orice consul, chiar cu fustă, are dreptul, dacă nu cumva chiar obligaţia să fie prezent. Când am cumpărat-o speram să obţin de aici nişte venituri interesante, dar din păcate nici vorbă de aşa ceva. Am acolo, la Candia, doi geranţi, dar sunt amândoi nişte lepădături, tâlhari de drumul mare şi mai multe nu, fac toate afacerile numai în beneficiul lor şi pe mine mă mai pun să le plătesc şi cheltuielile de reprezentare. Dar mă gândesc că dumneavoastră aţi fi în stare să-i struniţi mai bine. Patruzeci de mii de livre nici nu înseamnă o sumă prea mare, nu? Cel puţin pentru dumneavoastră, fiindcă pentru mine mărturisesc că ar fi o adevărată mană cerească. Mi-ar îngădui să-mi plătesc datoriile şi aş mai putea răsufla puţin...

— Să mă mai gândesc, răspunse Angelica pe un ton neutru.

Era cam dezorientată. Consul! Îşi făcuse socoteli peste socoteli, se gândise la tot felul de titluri şi funcţii, dar la aşa ceva nu!

Porni grăbită în căutarea bătrânului Savary şi avu norocul să dea repede peste el.

— Domnule Savary, vin să vă cer o informaţie în calitatea dumneavoastră de om care a călătorit mult. Spuneţi-mi, ştiţi unde se află Candia?

— Candia? Da, ştiu unde, cu toate că n-am ajuns niciodată să pun piciorul acolo. Şi mărturisesc că-mi pare rău. Este un oraş într-o insulă în Marea Mediterană, foarte atrăgătoare din cât se spune. E singurul loc din lume unde se găseşte o substanţă numită *laudanum* şi care până azi rămâne singura materie cunoscută, alături de mosc, în stare să dea anumite însuşiri parfumurilor. Acest *laudanum* face orice parfum mai puternic şi mai durabil. Am câteva eşantioane în nişte flacoane mici

cât nişte degetare, se prezintă ca o materie răşinoasă, de origine probabil vegetală, dar nu ştiu din ce se extrage şi nici prin ce mijloace...

— Domnule Savary, îl întrerupse Angelica zâmbind, pe mine mă interesează să ştiu sub ce stăpânire se află Candia şi dacă francezii au acolo vreo trecere.

Maestrul Savary îşi frământa visător vârful bărbuţei.

— Candia! Candia! Are să trebuiască să mă întorc în părţile acelea cât de curând şi să ajung şi la Candia! Taina acestui binecuvântat *laudanum* nu poate rămâne nedescifrată...

— Candia, ah! răsună o voce puternică în spatele lor. Insula Creta, labirintul, Minotaurul, toate întâmplările crude din vechea şi mirifica Grecie! Vă interesează istoria antică, doamnă?

Era poetul La Fontaine, care se confundă în reverenţe peste reverenţe în faţa lui Savary, apoi o luă cu familiaritate de braţ pe Angelica, explicându-i cu voce scăzută:

— Întotdeauna îi salut pe oamenii de ale căror figuri îmi amintesc cât de cât, dar trebuie să mărturisesc că am o memorie a numelor foarte slabă şi nu-mi amintesc mereu cum îi cheamă. De exemplu, acum vă rog să mă ajutaţi să-mi aduc aminte cine e domnul acesta. Îl cunosc cu siguranţă, dar v-am spus că...

— Da, l-aţi întâlnit la mine acasă, e domnul Savary. Acum spuneţi-mi vă rog tot ce ştiţi despre Candia.

— Pfff! Candia! Candia e un nume prea nou, numele ei adevărat e Creta, doamnă marchiză, Creta cea plină de istorie! Laptele şi mierea curg la poalele muntelui Ida, unde Theseu a ucis Minotaurul. Vreţi să vă istorisesc povestea Ariadnei?

Angelica refuză politicoasă. Îi plăcea mult să înveţe şi să asculte asemenea lucruri plăcute, povestite de un om cu talent ca domnul de La Fontaine, dar se însera şi ea trebuia să ajungă la Paris.

— Atunci o rog respectuos pe doamna marchiză să accepte devotatul omagiu pe care tocmai mă pregăteam să i-l prezint, zise poetul scoţând o cărticică dintr-un fel de servietă mică de pluş, veche şi jerpelită. Astăzi este pentru mine o zi mare, căci i-am putut înmâna regelui un exemplar din prima ediţie a *Fabulelor* mele. Aş dori din tot sufletul, doamnă marchiză, să acceptaţi şi dumneavoastră unul, fiindcă dacă am reuşit să tipăresc această modestă operă a fost numai datorită neasemuitei dumneavoastră generozităţi.

Angelica luă cartea şi mulţumi. Auzise deja vorbindu-se de ea, Ninon de Lenclos o numise „breviarul unei femei sensibile" şi îşi copiase

pasaje de care nu se despărţea niciodată. Poetul însuşi era invitat să citească prin saloane din cartea lui, lucru pe care îl făcea cu sângele rece cu care ar fi depus un jurământ, în ciuda picanteriilor cu care auditoriul pigmenta lectura. Doamna de Sévigné[1] afirmase într-un cerc de intimi că domnul de La Fontaine imita perfect arta lui Boccaccio[2], pe care chiar îl depăşea prin nevinovăţia fermecătoare ce se degaja din fiecare rând al său, până şi din pasajele cele mai corosive. Angelica reuşi cu mare greutate să se descotorosească de insistentul poet, care o declară „un adorabil Mecena feminin" şi nu mai contenea cu mulţumirile lui.

Capitolul XVI

Interiorul cabinetului de lucru al domnului Colbert păstra întru totul aparenţa unui confort burghez fără căutare şi fără nimic inutil. Omul rece pe care aceeaşi doamnă de Sévigné îl numise, cu un uşor frison, *Nordul*, nu avea deloc patima luxului, ci mai curând pe cea a simplităţii şi a practicului. Spiritul de economie era la el o trăsătură ereditară. Vanitatea lui se manifesta în alte direcţii: rigoarea şi precizia desăvârşită a conturilor finanţelor Franţei şi stabilirea arborelui său genealogic. La capitolul acesta domnul Colbert nu cunoştea noţiunea de economie, ci plătea gras tot felul de indivizi care se făceau a scotoci prin documente vechi după dovezi ale unei apartenenţe cât de mici şi neînsemnate a familiei Colbert la nobilimea Franţei. Era mica lui gogoriţă, costisitoare, dar departe de a-l domina cu totul. Dimpotrivă, ideea lui fixă că trebuie să existe undeva vreo dovadă a nobleţei familiei lui nu-l împiedica deloc să vadă cu toată limpezimea defectele nobilimii şi ascensiunea rapidă a burgheziei, singura clasă activă şi inteligentă din stat, purtătoarea virtuţilor de care avea nevoie Franţa în viitor: hărnicia,

---

[1] Marie de Rabutin-Chantal, marchiză de Sévigné (1626-1696) — celebră scriitoare, autoarea unor epistole literare prin care deţine un rol proeminent în literatura franceză a secolului al XVII-lea. (*n. trad.*)

[2] Giovanni Boccaccio — scriitor italian, născut în 1313 la Paris din legătura nelegitimă a unui zaraf florentin cu o franţuzoaică, mort în 1357 la Certaldo, Italia. Este autorul unei opere de mari proporţii şi de o excepţională erudiţie, scrisă în limbile latină şi italiană. Este, printre altele, autorul primelor comentarii la *Divina Commedia* a lui Dante şi primul biograf al acestuia, dar capodopera sa rămâne culegerea de povestiri *Decameronul*, una din cărţile fundamentale ale Renaşterii. (*n. trad.*)

modestia, inventivitatea şi spiritul întreprinzător.

Doamna du Plessis îşi ceru scuze pentru faptul că răpea din timpul atât de preţios al atotputernicului ministru. Era pe punctul de a cumpăra, explică ea, demnitatea de consul al Candiei şi, ştiind că domnul Colbert avea un rol important în asemenea tranzacţii, venise să-i ceară părerea. Ministrul, la început rece, se mai destinse. Nu se întâmpla prea des ca gâsculiţele de la curte, înainte de a cumpăra o slujbă, să vină să ceară sfatul cuiva avizat, aşa că demersul doamnei marchize du Plessis îi făcea reală plăcere. Asta cu atât mai mult cu cât el, Colbert, se vedea mereu pus în postura delicată de a pune oarecare ordine în sarabanda îndrăcită a cererilor şi a tranzacţiilor de tot felul, fiind la tot pasul silit să refuze cererile prea nebuneşti sau fără absolut nici un temei, ca şi pe cele care ar fi ruinat statul dacă cineva ar fi avut uşurinţa de a le încuviinţa. Treabă care îi făcuse deja o groază de duşmani printre cei decepţionaţi de hotărârile lui.

Angelica văzu că numirea unei femei în funcţia de consul nu-l deranja deloc şi asta o mai linişti. Ba chiar era, spuse ministrul, un lucru destul de des întâlnit.

Numai că, după opinia profesională a maestrului Savary şi după expunerea mitologică a domnului de La Fontaine, el veni cu o a treia, de o cu totul altă natură.

Din punctul lui de vedere, oraşul Candia, capitala insulei Creta, era cea mai înfloritoare piaţă de sclavi din Marea Mediterană. Ba chiar era singurul loc din Europa unde se puteau cumpăra sclavi ruşi, rasă de oameni zdraveni, puternici, harnici şi neînchipuit de rezistenţi la orice fel de greutăţi care pe alţii îi usucă pe picioare. Preţul unuia era, după informaţiile lui, între o sută şi o sută cincizeci de livre. Negustorii de sclavi îi cumpărau de la turci, care îi capturau în necurmatele lor lupte din Armenia, Ucraina, Ungaria sau Polonia. Dar lucrul cel mai important era acela că ruşii erau cei mai buni marinari, încă din timpurile bizantinilor, care avuseseră flotele echipate aproape numai cu marinari din neamul acesta.

— Iar asta, doamnă marchiză, nu e deloc un lucru de trecut cu vederea, mai ales dacă stăm să ne gândim la eforturile pe care le facem în privinţa dezvoltării marinei, fiindcă trebuie cu orice preţ să mărim, şi încă repede de tot, numărul galerelor regale în Mediterana. E adevărat că avem mauri, tunisieni şi algerieni, capturaţi în luptele cu piraţii, dar viermii aceştia nici nu pot fi consideraţi mână de lucru. Nişte puturoşi şi slăbănogi! Nu sunt în stare de eforturi. Îmi vine a crede că Dumnezeu nu i-a făcut pentru muncă, ci numai pentru jaf, fiindcă dacă-i pui să

muncească se usucă şi mor ca plantele pe secetă. Nu-i folosim decât atunci când n-avem încotro, la completarea echipajelor prea rărite, sau cel mai bine ca să facem schimb cu nemernicii din Africa, să ne luăm înapoi creştinii căzuţi în captivitate la ei. Ar mai fi, e drept, condamnaţii francezi, dar nici aceştia nu prea sunt buni la ce ne trebuie nouă, cei mai mulţi au rău de mare şi mor înainte de a se obişnui. Bunicei pentru tras la vâsle să zicem că ar fi turcii, fiindcă sunt învăţaţi cu marea, dar altfel sunt şi ei puturoşi, deşi nu chiar ca puturoşii de algerieni sau marocani. Cei mai buni rămân tot ruşii, chiar dacă n-au văzut marea niciodată, se obişnuiesc repede, sunt harnici şi plini de vână. Pentru asta târgul de sclavi din Candia este atât de important pentru noi. Ca să nu vă mai spun că dintre ruşii aceştia îi alegem pe cei mai isteţi şi scoatem din ei cei mai buni marinari din lume, fără nici o exagerare. Să ştiţi că cele mai bune corăbii de război englezeşti au echipajele formate în majoritate din ruşi. Englezii nu se uită la bani când e vorba să cumpere marfa asta atât de preţioasă, aşa că noi am face o greşeală imensă să tratăm cu uşurinţă chestiunea Candiei.

— Şi care e situaţia francezilor în Candia? mai întrebă Angelica, deşi nu se vedea deloc în postura unei negustorese de sclavi.

Numai asta i-ar mai fi lipsit!

— Reprezentanţii noştri acolo sunt respectaţi. Sau cel puţin aşa cred. Insula Creta este colonie veneţiană. Numai că de câtăva vreme turcii se zbat să pună mâna pe ea, aşa că au fost câteva războaie destul de sângeroase. Mărturisesc că nu cunosc lucrurile mai îndeaproape.

— Şi atunci nu e periculos pentru cineva să investească bani în asemenea locuri instabile?

— Depinde. Există situaţii când comerţul unei ţări poate trage foloase, şi încă destul de mari, de pe urma războaielor, cu condiţia ca ţara în discuţie să nu ia parte la ostilităţi. Iar Franţa are alianţe bune şi stabile, atât cu Republica Veneţiană cât şi cu Sublima Poartă.

— Domnişoara de Brienne nu mi-a ascuns că demnitatea asta nu-i aduce nici un câştig. Consideră că de vină sunt indivizii care au obţinut slujbele de geranţi şi care, zice ea, lucrează numai pe contul lor, iar pe ea o pun doar să plătească cheltuielile de reprezentare.

— Tot ce se poate, cazul nu e singular. Spuneţi-mi cine sunt geranţii aceştia şi am să ordon o anchetă.

— Nu-i ştiu, cred că nici domnişoara de Brienne nu-i ştie, dar asta se poate afla. Deci, domnule ministru, sunteţi de acord cu candidatura mea?

Colbert rămase o clipă tăcut, ridicând din sprâncene, apoi se

hotărî:

— Da. Oricum, e mult mai bine pentru noi ca în funcția asta să vă aflați dumneavoastră decât domnișoara de Brienne sau cine știe ce coconaș de la curte care habar n-are pe ce lumea trăiește. Mai ales că asta se potrivește bine cu anumite proiecte pe care le avem în legătură cu dumneavoastră.

— În legătură cu mine?

— Da. Credeți că am accepta ușor să vedem persoane competente ca dumneavoastră rămânând nefolosite spre binele statului? Una din grijile cele mai constante ale Majestății Sale e să facă săgeată din orice bucată de lemn, din orice țandără, oricât de mică. În ceea ce vă privește, regele încă nu e convins că o femeie atât de frumoasă și de plină de farmec poate avea din plin și alte calități, prea puțin obișnuite la reprezentantele sexului frumos, în special inteligența practică. Am reușit să-l conving că dumneavoastră ați putea aduce statului cele mai mari și mai fructuoase servicii. Mai ales că sunteți bogată și averea dumneavoastră e stabilă și bine condusă, cu o mână de fier, dacă-mi îngăduiți să mă exprim astfel. Asta vă dă putere.

Angelica se întunecă la față.

— Am bani, domnule ministru, e adevărat, și încă mulți, dar nici pe departe câți ar trebui ca să salvez regatul Franței.

— Dar cine a vorbit de bani? Nu vă cere nimeni bani, doamnă marchiză, aici nu e vorba decât de muncă și mai ales de idei! Muncă și idei, de așa ceva avem nevoie! Franța trebuie schimbată din temelii și asta nu se poate face decât prin muncă, iar munca asta nu poate merge în gol, fiindcă am cădea de-a dreptul în prăpastie, totul trebuie dirijat de minți lucide și, cum v-am mai spus, cu idei. Altminteri Franța nu poate ajunge la bogăția și la prestigiul ei de altădată. Vedeți dumneavoastră, eu nu eram decât un mic negustor de pânzeturi, iar azi sunt ministru, dar vă rog să mă credeți că nu mă mândresc deloc cu așa ceva. Mândru sunt de altceva, anume că sunt directorul manufacturilor regale, asta da, asta mă umple cu adevărat de mândrie! Și pe drept cuvânt, iertată fie-mi lipsa de modestie... Putem și trebuie neapărat să facem ca în Franța să fie mai bine decât în alte țări. Dar suntem prea dezbinați. Nu știu ce mi-a venit să vă mărturisesc toate lucrurile astea, aveți un adevărat talent de a asculta și de a vă interesa de gândurile altora. Darul acesta va trebui să-l folosiți, în favoarea statului, pe lângă toată lumea. Pe vârstnici atenția dumneavoastră îi va flata, pentru tineri va fi suficientă atracția pe care o exercitați. Femeile tinere vă vor admira pentru eleganța și frumusețea dumneavoastră și vor vrea să fie de aceeași părere cu dumneavoastră. Pe scurt, doamnă, dispuneți de arme care nu trebuie neglijate.

— Și în ce scop va trebui să... pun la bătaie tot acest arsenal?

Colbert rămase din nou câteva clipe privind concentrat în gol, apoi răspunse calm:

— În primul rând, nu trebuie să mai părăsiți curtea. Veți fi una din doamnele cu un anumit statut de stabilitate aici, veți urma curtea în toate deplasările la diferite reședințe regale și va trebui să vă siliți să cunoașteți cât mai multă lume și cât mai amănunțit.

Angelica reuși cu mare greutate să-și ascundă imensa încântare pe care i-o dădeau cuvintele domnului Colbert.

— Nu mi se pare ceva din cale-afară de greu. Și n-aș zice nici că e prea important.

— Ne veți mai fi de mare folos și în diferite chestiuni care țin de comerț, mai ales de cel maritim, și de altele, înrudite, cum ar fi moda.

— Moda?

— Am adăugat pe listă moda tocmai pentru a-l putea convinge pe rege să vă încredințeze dumneavoastră, femeie, anumite atribuții, ca să zic așa, mai spinoase. Să vă lămuresc. De exemplu, vreau să aflăm secretul „punctului venețian", dantela aceea de un anumit model care a înnebunit o lume și pe care până acum n-a reușit nimeni s-o imite. Am încercat să interzic importurile, dar tot felul de călători vin încoace cu teancuri de gulere și de manșete pitite sub mantouri. Contrabandă în regulă, care nu se poate stârpi și care face ca mai bine de trei milioane de livre pe an să ia drumul Italiei. Așa se întâmpla și până să interzicem importul, deci scurgerea asta de aur spre afară se petrece fie pe față fie pe ascuns. În orice caz, asta e de natură să aducă rezultate jalnice comerțului nostru. Așa că avem toate motivele să ne amestecăm în treburile venețienilor ca să aflăm secretul acestei lucrături care a scos lumea din minți, să deschidem aici la noi o manufactură și banii să rămână în țară.

— Pentru asta cred că ar trebui să fac un drum până la Veneția. Unul destul de lung.

— Cred că nu va fi nevoie. La Veneția poliția de acolo v-ar lua imediat la ochi, iar eu am toate motivele să cred că blestemații de contrabandiști pot fi găsiți chiar aici, la curte. Firul trebuie apucat de aici, după care să mergem pe el până dăm de sursa lor de aprovizionare. Am deja bănuieli în legătură cu doi fruntași ai comerțului din Marsilia. Și cred că traficul acesta le aduce niște beneficii fabuloase. Fabuloase, doamnă! Și neimpozabile pe deasupra!

Angelica asculta căzută pe gânduri.

— Dacă înţeleg eu bine, domnule ministru, ceea ce îmi cereţi să fac aduce în mare parte a spionaj...

Domnul Colbert încuviinţă calm. Cuvântul nu-l deranjase deloc. Spioni? Fireşte, era nevoie şi de aşa ceva, toată lumea folosea spioni, dintotdeauna şi peste tot, iar el nu se putea lipsi de asemenea auxiliari preţioşi numai din cauză că termenul respectiv suna cam tare.

— Veţi avea un anumit rol şi în comerţ. În curând vor fi emise noi acţiuni ale Companiei Indiilor Orientale, iar câmpul dumneavoastră de bătaie va fi curtea. Vă va reveni misiunea să lansaţi moda lucrurilor care vin din India, să convingeţi pe avari, ştiu şi eu? Dumneavoastră veţi găsi fără îndoială cele mai bune mijloace. Fireşte că toate astea nu trebuie să degenereze în jefuirea celor care vor cumpăra acţiunile, aşa că afacerea va trebui să meargă onest. La curte se află sume imense de bani, care nu trebuie să se piardă pe tot felul de prostii, aşa că aici ne punem mari speranţe în talentele dumneavoastră. Greutatea de care ne izbeam la tot pasul era tocmai alura oficială pe care trebuia s-o dăm acestor misiuni ale dumneavoastră, nu ştiam ce funcţie anume să vă dăm. Tocmai ne gândeam să înfiinţăm una anume pentru dumneavoastră, dar sub ce nume? Aşa că afacerea cu consulatul în Creta pică minunat. Asta vă va sluji drept faţadă şi nimeni nu va bănui nimic.

— Da, dar beneficiile pe care le voi putea obţine de acolo vor fi neînsemnate.

— Doamnă, nu e frumos să faceţi pe naiva. Se înţelege de la sine că pentru activitatea dumneavoastră oficială veţi primi subsidii grase. Le vom fixa pentru fiecare afacere în parte. Iar din cele care reuşesc, veţi avea o cotă-parte din beneficii, care nu va fi deloc modestă.

Din obişnuinţă, Angelica nu se lăsă şi porni să se târguiască.

— Da, dar şi patruzeci de mii de livre pentru funcţia asta... Mi se pare că e cam...

— Pentru dumneavoastră nu e nici cât un grăunte de nisip pe lângă nisipul mării, doamnă. Să fim serioşi. Să ne gândim că o slujbă de procuror se plăteşte cu o sută şaptezeci şi cinci de mii de livre, iar funcţia pe care o ocup eu acum, aceea de ministru de finanţe, a fost plătită de predecesorul meu cu un milion patru sute de mii de livre. Tot atât ar fi trebuit să plătesc şi eu, sau poate chiar mai mult, dar regele a plătit din caseta lui particulară suma asta, fiindcă pe mine nu mă lăsa inima să dau o asemenea avere, iar pe el nu-l lăsa inima să renunţe la mine. Asta mă face să mă simt extrem de îndatorat faţă de Majestatea Sa şi vă rog să mă credeţi că n-am să mă pot odihni liniştit decât atunci când

prin munca mea am să fac să intre în vistieria Franței de o sută de ori suma asta. În plus față de cât ar fi intrat dacă nu eram eu ministru de finanțe.

„Deci asta e curtea Franței, își spunea Angelica. În seara asta, când la Palais-Royal se dansează, e așa cum și-o închipuie omul de rând în naivitatea lui, scăldată în valuri de lumină și teatru al unei sărbători nesfârșite."

De sub masca de catifea care-i acoperea chipul, urmărea din ochi perechile care dansau.

Regele deschisese balul cu *Madame*, soția lui *Monsieur*. Îl întruchipa pe Jupiter în baletul *Olimpul în sărbătoare* și era de-a dreptul strălucitor, orbind întreaga asistență. Masca nu putea să însemne un incognito pentru regele Franței, cu atât mai mult cu cât cea din seara asta era din aur. Pe cap purta o cască de aur împodobită cu frunze de aur, și cu trandafiri de diamante care-i înălțau deasupra coifului o creastă de jăratic scăpărător.

Tot costumul era din brocart țesut din aur și strălucind din miile de diamante prinse în țesătură. A doua zi Loret, poetul obscur care se silea din răsputeri să-și atragă favorurile regelui, avea să scrie un poem în care se vedea silit la un laconism rar pentru el:

Cât despre haina lui cea minunată,
Costa cât o provincie bogată.

„Câtă bogăție! gândea Angelica. Asta-i curtea!"

Monsieur, care era gazda, era silit la o ținută ceva mai modestă. Tot mascat era și el, firește, dar cu masca numai de argint, iar silueta lui cam dolofană și săltând vioaie nu era greu de recunoscut, mai ales că purta un costum de satin cu guler de hermină, blana lui preferată.

Un uriaș cu barbă albă, plin de scoici de argint, de ghirlande de stuf și de ierburi marine, toate lucrate meșteșugit în satin albastru sau verde, răsări lângă Angelica, speriind-o, în timp ce un Eol[1] în costum de pene albe și cu o moară de vânt pe cap în chip de coif o luă la dans fără să-i lase timp să refuze.

Ar fi rămas liniștită printre privitori, fiindcă starea ei nu-i îngăduia să participe la zbenguielile și țopăielile fericite ale curtenilor, dar se lăsă totuși antrenată de misteriosul zeu într-un dans iute, în care doamnele treceau de la un partener la altul. Mâinile i se așezau pe

[1] **Eol** – zeul vântului în mitologia elină. (*n. trad.*)

brațele care o înlănțuiau, sclipitoare de aur și de fireturi scumpe, apoi trecea în alte brațe, apoi în altele... Sarcina abia i se cunoștea, numai un ochi atent ar fi putut descoperi că doamna du Plessis-Bellière era în fericita stare a așteptării unei noi maternități, așa că se lăsa furată de plăcerea clipei, bucurându-se în voie de mișcarea în sunetul limpede și armonios al muzicii. Masca de aur a regelui, masca de argint a lui *Monsieur*, măști de catifea, măști de dantelă, măști de mătase. Râsete excitate, parfumuri, miresme de vin și de trandafiri. Parchetul era acoperit cu petale. Trandafiri în decembrie...

Deci asta era curtea cea visată atâta timp! Nebunie, risipă, delir. Iar dacă te apropii, te miri văzând un rege tânăr și plin de taine, care trage sforile acestor păpuși ca de bâlci. Iar dacă te apropii și mai mult, vezi cum chiar aceste păpuși își leapădă măștile și le poți vedea așa cum sunt, vii, devorate de pasiuni mistuitoare, de ambiții năvalnice, însetate de plăceri, dar mai presus de orice de onoruri și de bani...

Discuția purtată mai înainte cu domnul Colbert deschisese pentru Angelica drumuri la care nici măcar nu visase vreodată. Gândindu-se la rolul pe care voiau să i-l atribuie, se întreba fără voia ei dacă nu cumva toate aceste măști care se lăsau târâte în vârtejul petrecerii ascundeau și ele misiunile lor ascunse. „Nu e în firea regelui să lase nefolosite talentele supușilor săi..." spusese domnul Colbert. Cândva, în acest Palais-Royal, care se numise mai înainte Palatul Cardinal, bântuise umbra violetă a lui Richelieu, purtând proiectele lui ascunse și încâlcite de stăpânire asupra Franței și asupra Europei. Nu pătrundea aici nimeni care să nu fi fost în serviciul lui. Rețeaua lui de spionaj era o uriașă pânză de păianjen căreia nu-i scăpa nimic. Și se folosea în special de femei. „Făpturile astea blestemate au darul natural al comediei și al prefăcătoriei", spunea el. Acum tânărul rege lua pe cont propriu învățăturile ministrului tatălui său?

Obosise. Se retrase într-un ungher ferit, ca să se odihnească. Îi venise dintr-o dată o stare neplăcută, amețeală amestecată cu greață, așa că se hotărî să plece acasă. Când să iasă, un paj cu pași neauziți îi aduse un plic și se trase la o parte să citească. Era un scurt bilet din partea domnului Colbert:

„*Considerați-vă titulara funcției dorite de dumneavoastră, în condițiile cunoscute. Decretul oficial îl veți primi mâine.*"

Împături la loc biletul și îl strecură în buzunar. Un surâs reținut îi flutura pe buze.

Triumfase.

La urma-urmei, nu era nimic ciudat ca o marchiză să fie consul al Franţei în Candia, într-o lume în care cutare doamnă baroană se ocupa de negoţul cu peşte, ducesele umblau după monopolul scaunelor de teatru, iar ministrul de război ţinea cu dinţii de privilegiul poştelor, în timp ce destrăbălaţii cei mai mari ai ţării erau proprietari de beneficii ecleziastice...

PARTEA A DOUA

PHILIPPE SAU RĂZBOIUL ÎN DANTELE

Capitolul I

Angelica începu să se dezbrace cu mişcări încete. Renunţase la ajutorul cameristelor şi la al domnişoarelor de Gilandon, care se oferiseră, îndatoritoare, să-i fie de folos. Voia să fie singură, să poată medita nestânjenită la victoria ei şi să şi-o savureze cât mai pe deplin. Chiar astăzi intendentul ei înmânase intendentului domnişoarei de Brienne diferenţa până la treizeci de mii de livre, în bani lichizi, iar ea primise de la domnul Colbert, din partea regelui, numirea mult aşteptată. Formalităţile fuseseră extrem de complicate, trebuise să-şi pună iscălitura pe un morman întreg de hârtii şi să mai plătească şi nişte bagatele de taxe şi alte asemenea marafeturi care, cu totul, nu treceau de zece mii de livre. Suplimentar, fireşte. Dar merita!

Aşa că asta n-o făcea deloc să se simtă mai puţin mulţumită. Dimpotrivă, i se părea că cincizeci de mii de livre ca să aibă în sfârşit o funcţie la curte, funcţie care aproape că o obliga să nu părăsească strălucitoarea companie la care visase atâta timp, nu erau deloc o sumă prea mare. Ea ar fi fost în stare să plătească fără a clipi din ochi de zece ori pe atâta, iar veniturile şi beneficiile substanţiale despre care îi vorbise domnul Colbert făceau ca suma plătită să fie într-adevăr ridicolă faţă de avantajele imense pe care i le aducea. Fiindcă asta însemna să nu mai fie la cheremul lui Philippe şi el să nu-i mai poată interzice să apară la curte. Cu atât mai puţin ar mai fi putut acum s-o închidă într-o mănăstire. Angelica avea acum protectori puternici, prea puternici pentru Philippe du Plessis-Bellière, chiar aşa mareşal al Franţei cum era...

Totuşi, gândul la Philippe o făcu să-şi piardă mult din starea dulce de triumf în care se legănase până atunci. Ce avea să zică bărbatul ei când avea să audă de cele întâmplate? Cândva îi interzisese să mai apară la curte, spunându-i limpede că avea să facă tot ce-i stătea în putinţă ca s-o îndepărteze. Dar popasul lui la Bastilia şi apoi plecarea la trupele care trebuiau inspectate de un mareşal al Franţei îi lăsaseră Angelicăi un răgaz destul de îndelungat ca să-şi poată duce planurile la bun-sfârşit şi să-şi atingă ţelul visat atâta timp. Acum triumfa, dar nu fără remuşcări. Philippe se întorsese din Picardia săptămâna trecută. Regele însuşi o informase pe doamna du Plessis-Bellière în această pri-

vinţă, dându-i a înţelege că numai din dorinţa de a-i face ei o plăcere acceptase să treacă cu buretele peste o afacere care altminteri ar fi meritat un verdict din cele mai aspre. Iar afacerea asta nu era alta decât indisciplina arătată de Philippe, care se făcuse vinovat de încălcarea edictelor privitoare la dueluri. După ce mulţumise Majestăţii Sale pentru augusta clemenţă arătată supuşilor săi, Angelica se întrebase ce trebuia să facă ea acum, în situaţia care se crease. Cum trebuia să se poarte o femeie faţă de bărbatul ei, care a intrat la închisoare în urma unui duel la care fusese obligat de faptul că nevasta lui îi pusese coarne. Nu ştia ce avea de făcut, mai ales că era de aşteptat ca atitudinea lui Philippe faţă de ea să fie prea puţin îngăduitoare. Scărmănat zdravăn de rege, acoperit de ridicol la curte, pierzând lupta cu ea pe toate planurile, Philippe n-avea nici un motiv s-o privească acum cu ochi mai buni. Mai mult decât atât, Angelica, stând şi cântărind cât mai lucid toate argumentele pe care le-ar fi putut pune în balanţă Philippe, avea toate temeiurile să se aştepte la tot ce putea fi mai rău. Tocmai de aici şi graba ei de a încheia cât mai rapid acea tranzacţie care să ridice o barieră între ei doi. Acum faptele erau consumate. Philippe, aflat de o săptămână la Paris, nu dăduse nici un semn de viaţă. Angelica auzise despre el că îşi vedea de treburi ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, că se dusese la curte să-şi îndeplinească îndatoririle de curtean şi fusese primit de rege, se spunea, cu bunăvoinţă. Pe urmă fusese văzut prin câteva saloane, printre care şi cel al lui Ninon. În două rânduri luase parte la vânători ale regelui. Chiar azi, când ea semna vraful acela de hârtii în biroul domnului Colbert, el se afla în pădurea de la Marly, în îndeplinirea obligaţiilor sale de mare maestru de vânătoare.

Să se fi hotărât s-o lase în pace? Era greu de crezut şi Angelica nu avea nimic pe care să se poată sprijini în admiterea acestei ipoteze. Ar fi vrut din tot sufletul să fie aşa, dar Philippe o obişnuise cu treziri la realitate din cele mai crude tocmai când îşi mai făcuse asemenea iluzii. Nu cumva tăcerea lui era încordarea tigrului care se pregăteşte de saltul decisiv? La ideea aceasta un suspin îi scăpă din piept şi tristeţea o înnegură, ştergându-i toată bucuria triumfului.

Absorbită de gândurile acestea, îşi desfăcea încet nodurile de satin ale plastronului, punând grijulie acele, unul câte unul, într-o cupă de onix. Îşi scoase corsajul, desfăcu pe rând agrafele celor trei jupe şi le lăsă să cadă jos, în jurul ei.

Trecu apoi peste ele şi luă de pe spatele unui fotoliu cămaşa de linon fin pe care i-o pregătise din timp Javotte, apoi se aplecă să-şi deznoade jartierele de satin încărcate cu pietre scumpe. Gesturile îi erau liniştite şi uşor nesigure, trădându-i concentrarea asupra lucrurilor care o frământau. În ultimele săptămâni îşi pierduse în mare parte îndemânarea ei obişnuită.

Scoțându-și brățările, se apropie de măsuța de toaletă ca să le pună pe fiecare în sertarul ei. Își văzu în imensa oglindă ovală chipul parcă aurit de reflexele lumânărilor. Cu o bucurie nu lipsită de tristețe, își contemplă îndelung perfecțiunea formelor obrazului, desăvârșit armonizat cu nuanța roz a gurii pline de prospețime. Spuma de dantelă a cămășii lăsa la iveală curba plină de grație a umerilor, de o rotunjime tinerească și provocatoare, deasupra căreia gâtul se înălța neted și catifelat.

„Punctul acesta de Veneția e cu adevărat o minune. Domnul Colbert are dreptate când vrea cu orice preț să-l producă aici."

Își plimbă delicat vârful degetului prin spuma fină ca pânza de păianjen. Prin țesătura delicată pielea ei părea să arunce străluciri noi și arzătoare, iar în dreptul sânilor punctele mai întunecate se ghiceau ispititoare.

Angelica își ridică brațele dezgolite ca să-și desfacă diadema de perle din păr și buclele căzură în valuri grele pe umeri, aruncând reflexe calde și unduitoare. Fața i se lumină într-un surâs liniștit. Își spuse că, în pofida mijlocului îngroșat, era frumoasă. Își aminti întrebarea vicleană a lui Lauzun despre frumusețea ei: „Pentru cine?"

Și simți mai adânc singurătatea trupului ei minunat, atât de râvnit și de disprețuit în acelați timp.

Suspină din nou și se întoarse, luând rochia de casă din catifea purpurie și îmbrăcând-o cu gesturi încete și pline de grijă.

La urma-urmei, seara asta cu ce avea să și-o umple? Nu-i era somn și oricum, până la ora culcării mai era destul timp.

Să-i scrie lui Ninon de Lenclos? Sau doamnei de Sévigné, pe care o cam neglijase în ultimul timp? Sau să-și mai verifice registrele de socoteli, după sănătoasele obiceiuri din timpul când începuse să se ocupe de comerț?

De afară, din galerie, se auzi un pas de bărbat care se apropia cu hotărâre, începând apoi să urce cu repeziciune scara, în zăngănit de pinteni. Trebuia să fie Malbrant, maestrul de călărie al celor doi băieți, poreclit Malbrant-Lovitură-de-Sabie, care probabil se întorcea de la vreo petrecere și urca sus, în camera lui.

Dar pasul se apropia de ușa ei și Angelica se simți brusc tulburată. Își dăduse seama într-o fracțiune de secundă cine putea fi și vru să se năpustească la ușă, să răsucească cheia în broască.

Dar se gândise prea târziu. Ușa se deschise cu hotărâre și în prag se ivi Philippe.

Se vedea limpede că venise încoace direct de la vânătoare, fără să

mai fi trecut pe acasă să se schimbe. Mai avea încă pe el redingota cenușie împodobită cu fireturi de argint și cu guler de blană neagră, iar în cap pălăria neagră cu o singură pană albă. Cizmele din picioare erau pline de noroi și de zăpadă murdară, iar în mână ținea un bici lung pentru câini.

Rămase o clipă nemișcat, înfipt pe picioarele depărtate, și cuprinse într-o singură privire tabloul pașnic al încăperii unde soția lui stătea în fața măsuței de toaletă, în mijlocul dezordinii fermecătoare a atâtor nimicuri femeiești. Un surâs strepezit i se așternu pe buze.

Intră înăuntru, închise ușa și răsuci el cheia pe care Angelica nu mai avusese timp s-o răsucească în broască. Declicul uscat o umplu de fiori. De frică și de fericire în același timp.

— Bună seara, Philippe, îngăimă ea.

Era frumos. Nu-și mai aducea aminte să-l fi văzut vreodată atât de minunat, atât de desăvârșit. Era cel mai frumos senior de la curtea Franței. Și era soțul ei, așa cum îl visase cândva, cum îl văzuse în închipuirile ei furtunoasa fetiță de odinioară pe verișorul frumos și distins, cu maniere alese care o intimidau.

— Mi-e teamă că nu v-ați așteptat la vizita mea, doamnă.

— Dimpotrivă! O așteptam! Speram să vii!

— Dar văd că nu-ți lipsește curajul, pe legea mea! Nu ți se pare că ai avea motive temeinice să te temi de mânia mea?

— Ba da. Tocmai de-asta mi-am spus de nenumărate ori că ar fi bine să ne vedem și să ne lămurim. Cu cât mai repede cu atât mai bine. Bolnavul care dă înapoi în clipa când trebuie să înghită o doctorie amară face o greșală care de multe ori îl costă.

La auzul unor asemenea cuvinte, chipul lui Philippe se schimonosi de furie.

— Fățarnică ticăloasă ce ești! Va să zică vrei să te cred că țineai să mă vezi, de parcă eu n-aș ști cât te-ai dat peste cap zilele astea să mi-o iei înainte și să-mi tragi clapa! Crezi că n-am aflat că ți-ai cumpărat două slujbe permanente la curte?

— Ah!... Prin urmare ești la curent, zise ea încet.

— Da! Sunt la curent! urlă el scos din minți de furie.

— Și... mi se pare mie sau nu ești chiar încântat?

— Voiai să fiu încântat? Încântat de ce? Ai făcut ce-ai făcut ca să mă vezi aruncat în temniță și tu să-ți țeși liniștită pânza ta de păianjen perfid și veninos? De asta vrei să fiu încântat? Și acum crezi poate că ai reușit să-mi scapi din mână cu stratagema asta? N-ai grijă, ultimul cuvânt încă n-a fost spus. Pe legea mea că ai să plătești al naibii de scump

toată negustoria asta, mai ales că în prețul târgului n-a intrat și lecția pe care am să ți-o dau acum, pe loc!

Și biciul plesni pe parchet cu un sunet sec, aproape o pocnitură. Angelica scoase un țipăt de groază. Se ținuse foarte tare până aici, dar în fața acestei amenințări neașteptate rezistența ei ceda. Se refugie lângă pat și începu să plângă. Nu, nu, niciodată n-ar fi putut găsi destule puteri ca să poată retrăi scenele îngrozitoare de la Plessis!

— Nu-mi face rău, Philippe! imploră ea. Oh! Te rog din tot sufletul, nu-mi face rău!... Gândește-te la copil!

Bărbatul se opri brusc. Pleoapele i se îngustară și privirea rece străbătu scormonitoare printre ele.

— Copilul... Ce copil? Care copil?

— Copilul pe care îl port... Copilul *tău*!

O tăcere grea căzu între ei, întreruptă doar de suspinele ei scurte și înăbușite.

În cele din urmă, marchizul își scoase grijuliu mănușile, le așeză încet, la un loc cu biciul, pe măsuța de toaletă, apoi se îndreptă cu pași mici spre soția lui, privind-o cu un aer bănuitor.

O privi nehotărât câteva clipe, apoi rosti simplu:

— Să văd.

Dădu la o parte marginile halatului, apoi își aruncă brusc capul pe spate și izbucni în hohote sonore:

— Așa e! Pe legea mea că așa e! Ești plină ca o țărăncuță!

Și se așeză lângă ea pe marginea patului, luând-o de după umeri și trăgând-o spre el.

— Și de ce nu mi-ai spus și mie mai din timp, micuță catârcă încăpățânată? Nu te-aș mai fi speriat!

Angelica plângea mai departe cu sughițuri scurte și nervoase, zăpăcită cu totul de întorsătura asta neașteptată.

— Ei, hai, nu mai plânge, gata, nu mai plânge, repetă el aproape alintând-o.

Nu-i venea a crede că stătea așa, cu fruntea rezemată de umărul brutalului Philippe, cu fața pierdută în peruca lui blondă și bogată care mirosea a parfum de iasomie, și că simțea mâna lui mângâindu-i cu mișcări încete și blânde pântecele în care tresărea abia știută viața pruncului nenăscut.

— Și... când urmează să sosească?

— Nu mai e prea mult... în ianuarie.

Philippe rămase câteva clipe concentrat, apoi răspunse:

— Înseamnă că la Plessis s-a întâmplat. Spun drept că vestea

asta mă umple de bucurie. Nu e deloc lipsit de importanţă că fiul meu a fost conceput în castelul strămoşilor săi. Hm! Hm! Sper că violenţa şi faptele îndrăzneţe nu-l vor umple de frică. Va fi un războinic, văd în asta o presimţire în acest sens şi mă bucur. N-ai pe aici nimic ca să bem în sănătatea lui?

Se duse el însuşi la vitrina cu porţelanuri şi cristaluri şi alese două cupe de argint aurit şi o sticlă cu vin de Beaune, pe care Angelica o ţinea întotdeauna acolo pentru oaspeţii întâmplători.

— Să bem! Chiar dacă ţi-e neplăcut să ciocneşti cu mine, se cuvine totuşi să ne felicităm reciproc pentru isprava noastră. De ce te uiţi la mine cu ochii ăştia aiuriţi? Fiindcă ai găsit fără să vrei mijlocul cel mai sigur ca să mă dezarmezi? A, răbdare, frumoasa mea doamnă, în momentul de faţă sunt prea fericit gândindu-mă la moştenirea coroanei marchizilor du Plessis-Bellière ca să nu te menajez. A intervenit un armistiţiu şi sunt hotărât să-l respect, fără discuţie. O să ne revedem mai târziu, şi să nu dea naiba să te apuci să profiţi de bunătatea mea ca să-mi joci cine ştie ce renghi urât, după cum ţi-e obiceiul... Deci în ianuarie ai zis, da? De acum înainte am să mă mulţumesc să te ţin sub observaţie, fără să intervin în vreun fel.

Şi, ducând cupa la gură, o bău dintr-o suflare, aruncând-o apoi jos şi strigând:

— Trăiască moştenitorul familiei des Miremont du Plessis de Bellière! În sănătatea lui!

— Philippe, murmură Angelica, eşti cu adevărat omul cel mai uluitor pe care l-am întâlnit vreodată! Nu ştiu câţi bărbaţi în situaţia ta ar fi reacţionat ca tine. Cred că oricare altul mi-ar fi strigat în obraz că vreau să-i pun în cârcă o paternitate de care nu e răspunzător. Eram absolut convinsă că mă vei acuza că... atunci când m-am căsătorit cu tine eram deja însărcinată.

Philippe începuse să-şi pună mănuşile negre de piele. Îi aruncă o privire piezişă şi aproape furioasă.

— Nu e cazul să stau acum să-ţi demonstrez că, în ciuda lacunelor destul de mari din educaţia mea, ştiu totuşi să număr până la nouă şi nici să te asigur că, dacă nu eu eram tatăl, ştiai tu foarte bine să te descotoroseşti de el până acum, dar vreau să adaug doar atât: te cred în stare de absolut orice, plus încă ceva pe deasupra, dar nu de genul acesta de josnicii.

— Totuşi... astea sunt lucruri obişnuite la femei... Sau cel puţin aşa se zice.

— Se poate, răspunse Philippe răguşit şi plin de furie, dar tu nu

ești o femeie oarecare. Ești *soția mea.*

Și ieși cu pași mari și hotărâți.

În urma lui, Angelica rămase mult timp visătoare. Era pradă unei emoții care semăna cu speranța.

Capitolul II

Într-o dimineață palidă de ianuarie, când lumina zăpezii de afară așternea reflexe ireale pe tapiseriile întunecoase din salon, Angelica simți că îi sosise ceasul. Trimise iute după moașă, o femeie de treabă și foarte iscusită, cumătra Cordet, care stătea în cartierul Marais și care știa că trebuia să fie gata în orice clipă. I-o recomandaseră mai multe din prietenele ei și avea mare încredere în ea. Moașa asta avea o fire hotărâtă din care nu lipsea bonomia necesară ca să mulțumească o clientelă dintre cele mai dificile.

Mătușa Cordet sosi iute, aducând cu ea și două ucenice, lucru care îi conferea un anumit prestigiu profesional. Cum intră în casă, luă îndată toate treburile în mână cu o energie calmă și poruncitoare, cerând să se aducă în camera doamnei o masă înaltă, pe capre, pe care o instală lângă sobă, lămurind că așa era mai bine și că ea una de ani de zile așa se învățase *să lucreze*. Pe același ton cumsecade, dar care nu admitea replică, ceru să se aducă o sobiță de tuci, fiindcă în încăpere trebuia să fie destul de cald. Cameristele pregăteau în grabă mare scama și fesele, iar alte femei din casă încălzeau apă în niște oale mari de aramă. În oalele astea moașa puse ierburi anume, scoase din niște săculețe aduse de una din ucenicele ei, și odaia se umplu de efluvii îmbătătoare care te făceau să te gândești la un câmp scăldat în razele soarelui de vară.

Angelica se simțea îngrozitor de nervoasă și de sâcâită. Nașterea asta n-o interesa. Turba de furie că nu putea găsi pe nimeni care să facă asta în locul ei. Ar fi plătit oricât. Nu putea rămâne liniștită în pat, se ducea și venea, oprindu-se din când în când în fața ferestrei ca să contemple strada, albă de colo până colo, acoperită parcă cu vată. Prin pătrățelele de geam montate în ramele lor de plumb vedea tulbure siluetele trecătorilor. O caleașcă grea își croia anevoie drum prin zăpada înaltă, alunecând în toate părțile, iar gâfâiturile celor patru cai se auzeau distinct. Stăpânul caleștii scosese capul pe geam și răcnea furios la vizitiu, vizitiul suduia scos din sărite, biciuind amarnic caii care n-aveau nici o vină, în timp ce câteva fetișcane fără nici o treabă se opriseră făcând haz și dând sfaturi de care nimeni n-avea nici o nevoie, ceea ce

pe vizitiu se pare că-l înfuria cel mai rău.

Era a doua zi după epifanie, zi care prilejuia întotdeauna mari petreceri de la care nu puteau lipsi plăcintele aurii şi cupele cu vin roşu şi alb. Tot Parisul răguşise tot strigând întruna *„Regele bea!"* şi bând din gros, la rândul său, ca să fie la înălţime într-o asemenea zi măreaţă.

Fusese şi în casa din strada Beautreillis petrecere mare, avându-l în fruntea mesei pe Florimond, regele zaiafetului, încoronat cu aur şi ridicând paharul de cristal în uralele zgomotoase ale celor ai casei. Fusese un chiolhan prelungit, vinul şi şampania curseseră în valuri spumegânde, drept care acum toţi din casă, în special bărbaţii, aveau capul mare şi umblau mahmuri şi fără chef, căscând întruna şi fiind, în general, de părere că nu e nici o scofală să trăieşti pe lumea asta nenorocită. Nici că se putea o zi mai potrivită pentru aducerea pe lume a unui copil!

Ca să-şi omoare timpul care nu voia deloc să treacă, Angelica se interesa întruna de tot felul de amănunte de-ale casei. Se adunaseră toate câte trebuiau pentru săraci? Da, da, desigur, doamna marchiză putea fi liniştită, patru coşuri încărcate cu vârf fuseseră împărţite de dimineaţă, chiar la colţul străzii. Două oale mari, pline, fuseseră duse la bieţii copilaşi orfani din cartierul Templului, cei îmbrăcaţi în albastru, şi celor îmbrăcaţi în roşu, orfanii de la Hôtel-Dieu, spital şi azil pentru săraci în acelaşi timp, la a cărui amintire Angelica se cutremura.

Se spălaseră feţele de masă? Avusese cineva grijă ca vesela să fie aşezată frumos la locul ei şi să se frece tacâmurile cu cenuşă, ca să sclipească de curăţenie? Da, bineînţeles, doamna marchiză putea fi fără grijă, toate erau în ordine.

Cumătra Cordet încerca să-i mai potolească neliniştile. Ce nevoie avea ea, cucoană mare, să se ocupe de amănuntele astea de care trebuiau să vadă slugile? Că doar avea atâtea, slavă Domnului, nu mai era cazul să-şi mai bată şi ea capul cu toate mărunţişurile. Acuma avea altceva la care să se gândească.

Da, numai că Angelica tocmai la acest *altceva* nu voia să-i fugă gândurile şi tocmai pentru asta căuta alte preocupări.

— Fata mamii, cin'te vede n-ar zice în ruptul capului că eşti la a treia naştere, grohăi indulgentă moaşa. Te dai de ceasul morţii de parcă ai fi taman la primul!

Moaşa avea dreptate, fără îndoială. Angelica închidea ochii şi se vedea în clipele când îl adusese pe lume pe Florimond. Era tânără, speriată şi totuşi tăcută. Avea pe atunci mult mai mult curaj. Avea rezerve incredibile de puteri, puterile animalelor tinere, care n-au trăit şi care se cred de neînvins.

Revăzând în amintire clipele acelea, se simţi dintr-o dată cuprinsă

de fiori. Un chip nedeslușit se apleca deasupra ei și o voce blândă și adâncă rostea:

„Suferi, dragostea mea... Iartă-mă! Nu mi-am închipuit că vei fi silită să treci prin atâtea dureri..." Contele de Toulouse era cutremurat de chinurile care sfâșiau trupul atât de drag lui.

Ce fericită era pe atunci!

Astăzi energia îi era măcinată de prea multe lovituri. Nervii îi deveniseră fragili și cedau neînchipuit de lesne.

— Fiindcă copilul e prea mare, gemu ea. Ceilalți doi n-au fost așa...

— Ei, asta-i! Lasă, nu-mi spune mie! L-am văzut adineauri în anticameră pe flăcăul dumitale cel mic! Pe cât l-am văzut de găligan, bag mâna-n foc că ferfeniță te-a făcut când a fost să scoată nasul afară! Barem la atâta lucru m-oi fi pricepând și eu!

Nașterea lui Cantor! Nu voia să-și mai amintească. Era un coșmar urât mirositor, un hău întunecos și înghețat unde cunoscuse toate durerile și tot ce putea însemna groază și scârbă. Dar când își aduse aminte de înspăimântătorul Hôtel-Dieu, unde atâtea ființe omenești sunt sortite să vadă pentru prima oară lumina zilei, Angelica se simți rușinată de tânguielile ei prostești și fără rost și se gândi că s-ar fi cuvenit să se arate mai înțelegătoare față de ea însăși.

Consimți deci să se așeze într-un fotoliu larg și încăpător, cu o perniță în dreptul șalelor și cu picioarele pe un scăunel. Una din cele două domnișoare de Gilandon, admisă deocamdată în încăpere, se oferi să-i citească dintr-o carte de rugăciuni, dar Angelica o rugă tăios s-o lase în pace. Mai ales că era cazul ca o domnișoară să părăsească încă de pe acum încăperea unde urma să nască o femeie. Așa că mai bine ar fi fost să se ducă să-i țină de urât abatelui Lesdiguières și, dacă chiar voia să-i fie de folos, să se roage amândoi pentru ea sau chiar să meargă la biserica Sfântul Paul să aprindă o lumânare.

Durerile se întețiră și deveniră mai dese. Cumătra Cordet hotărî că venise vremea ca doamna marchiză să se întindă pe masa înaltă din fața șemineului, drept care două cameriste și o femeie de la bucătărie puseră mâna și o urcară pe acest pat improvizat. Acum nu-și mai putea stăpâni gemetele și țipetele. Era clipa grea și îndelungată când fructul gata să se desprindă pare că vrea să smulgă din rădăcini copacul care l-a purtat până atunci. Urechile îi vâjâiau sub loviturile unor valuri grele, care-i dădeau dureri în toată ființa. Undeva în apropiere se auzeau zgomote nedeslușite, într-un târziu își dădu seama că niște oameni se certau și se mai auzi și o ușă trântindu-se.

— Iaca și domnul marchiz! răsună de undeva, de pe altă lume,

vocea uneia din cameriste, Thérèse sau Javotte, nu-și putea da seama care din ele vorbise, dar ele trebuiau să fie și, la urma urmei, nici nu mai avea importanță.

Văzu deasupra ei un chip frumos aplecându-se și privind-o concentrat, cu înțelegere, era Philippe, da, Philippe, mai frumos ca oricând, ciudat în mijlocul acestei adunări de femei prinse de treburi, sclipind în hainele lui pline de fireturi, cu sabia la șold și cu manșetele impecabile de dantelă scumpă, cu peruca pudrată și cu pălăria cu panaș de pene albe.

Într-o clipă de limpezire, Angelica observă toate amănuntele astea și reuși să gâfâie:

— Philippe! Ce cauți aici? Ce vrei? Pentru ce ai venit? Spune!

Pe fața lui se așternu o expresie ironică și disprețuitoare și vocea i se auzi ca venind de pe altă lume:

— E ziua când urmează să vină pe lume fiul meu. Închipuiește-ți că lucrul acesta prezintă pentru mine un anumit interes.

Indignarea o făcu pe Angelica să uite puțin durerile și să se ridice într-un cot țipând:

— Ai venit ca să mă vezi cum sufăr! Ești o fiară! Ești omul cel mai crud, cel mai mârșav, cel mai...

Un spasm nou îi curmă cuvintele și o făcu să cadă înapoi, căutându-și răsuflarea printre țipete de durere.

— Ei, hai, lasă, zise Philippe împăciuitor. Nu e momentul cel mai potrivit să ne enervăm!

Și îi puse mâna pe fruntea leoarcă de transpirație, mângâind-o ușor și murmurând cuvinte pe care abia le auzea dar al căror sunet vag o mai liniștea.

— Gata, liniștește-te, are să fie bine... Curaj, frumoasă mică...

„E pentru prima oară când mă mângâie, gândi ea amețită. Găsește pentru mine aceleași gesturi și aceleași cuvinte cu care mângâie o cățea sau o iapă care stă să fete. Și la urma urmei de ce nu? Ce sunt eu pentru el altceva decât un biet animal... Am auzit că e în stare să stea așa ore întregi să le ajute cu prezența lui, să le liniștească cu mângâieri și cu cuvinte calde... și cele mai sălbatice cățele îi ling mâinile, supuse..."

Era ultimul om de la care s-ar fi așteptat la vreun ajutor în clipele astea. Dar era scris ca Philippe du Plessis-Bellière s-o uimească întruna, la tot pasul. Și culmea era că, sub mângâierea lui, se liniștea și parcă simțea cum capătă puteri noi.

„Poate își închipuie că n-am să fiu în stare să-i aduc pe lume copilul? Am să-i arăt ce pot eu. N-am să mai scot un țipăt!"

— E bine, e bine, suna liniştitor vocea lui Philippe. Toate merg cum trebuie, nu e nici un motiv de teamă... Şi voi, cotoroanţe afurisite, ce tot tăceţi ca toantele şi nu scoateţi o vorbă, să-i mai daţi şi voi un pic de curaj... Vă câcâiţi ca proastele, nu sunteţi bune de nimic!...

Le bruftuluia pe moaşă şi pe ucenicele ei ca pe valeţii de la cuşti când găsea cea mai mică neregulă. În semiinconştienţa ultimei clipe, Angelica ridică privirile spre el. În privirea asta împăienjenită, care percepea deformat şi mărit tot ce era împrejurul ei, se putea discerne ceva care putea fi renunţarea ei la luptă... Femeia asta pe care el şi-o închipuise împietrită de ambiţii şi de calcule viclene era în stare de clipe de slăbiciune? Privirea ei străbătea anii, venea din trecut. Era privirea unei fetiţe în rochie cenuşie care îl ţinea tremurând de mână în timp ce el o prezenta cu un zâmbet batjocoritor prietenilor săi:

„Iat-o pe domnişoara baroană de Rochie-Tristă."

Philippe!

Strânse dintr-o dată din dinţi, alungând amintirea asta.

— Nu te teme, îl auzi spunând cu blândeţe, nu te teme, nu mai e nici o primejdie...

— E băiat! exclamă bucuroasă moaşa.

Ca prin ceaţă, Angelica îl zărea pe Philippe ridicând în sus ceva alb, un pachet înfăşurat în nişte bucăţi de pânză, şi îl auzi strigând:

— Fiul meu! E fiul meu!

Şi hohotele lui răsunară fericite în încăpere.

O duseră pe sus până la patul aşternut cu cearşafuri parfumate şi ţinute calde cu vasul de aramă plin de jăratic, plimbat din timp în timp pe sub plapumă de una din femeile de la bucătărie. Când se văzu în pat îl căută din ochi pe Philippe.

Îl văzu aplecat deasupra leagănului micuţului.

„Acum nu mai prezint nici un pic de interes pentru el", îşi zise ea, lovită în inimă.

Dar în curând o năpădi o senzaţie de linişte şi odihnă.

Capitolul III

Abia când îi puseră pentru prima oară copilul în braţe, Angelica înţelese ce însemna pentru ea această nouă existenţă. Era frumos. Îl înfăşaseră strâns în scutece de in cu marginile de mătase care îi ţineau mânuţele şi tot corpul, venind apoi în îndoituri meşteşugite să-i cuprindă şi capul, nefiresc de mare pentru o făptură atât de neînsemnată. Nu se vedea din el decât faţa mică, limpede ca de porţelan, cu ochişorii de un verde nedesluşit, care însă aveau să devină fără

îndoială limpezi ca safirele, aşa cum îi avea şi tatăl lui.

Doica şi cameristele nu mai osteneau să-l laude că era auriu ca un puişor de găină şi dolofan ca un amoraş de pe tavanul salonului şi-l scuipau întruna să nu-l deoache.

„Copilul acesta e trup din trupul meu şi totuşi nu e copilul lui Joffrey de Peyrac! Mi-am amestecat sângele, care nu trebuia să-i aparţină decât lui, mi l-am amestecat cu un sânge străin!"

Zdrobită, vedea în trupşorul mic şi gingaş din braţele ei fructul unei trădări de care nu-şi dăduse seama până în clipa aceea.

— Nu mai sunt femeia ta, Joffrey, zise ea cu voce abia auzită.

Dar oare nu ea însăşi voise să fie aşa?

Şi începu să plângă, sub privirile emoţionate ale celor două femei, care aveau şi ele ochii umezi de bucuria mamei pe care o vedeau plângând de fericire.

— Vreau să-i văd pe Florimond şi pe Cantor! strigă deodată Angelica, zăpăcindu-le pe cele două, vă rog din suflet, aduceţi-mi-i pe copiii mei! Vreau să-i văd!

În câteva clipe, Florimond şi Cantor erau lângă ea. Când îi văzu pe amândoi îmbrăcaţi la fel, în costume de catifea neagră, tresări violent şi abia îşi putu înăbuşi un ţipăt. Deosebiţi şi foarte asemănători în acelaşi timp, aproape egali ca înălţime, cu părul des, frumos pieptănat, căzând bogat pe gulerele de dantelă, se ţineau de mână, gest familiar în care încă de când erau micuţi găseau puterea de a-şi urma drumul destinului lor atât de nesigur.

Salutară şi se aşezară politicoşi pe două scăunele, vizibil impresionaţi s-o vadă pe mama lor stând în pat ziua-n amiaza mare, lucru cu care nu erau câtuşi de puţin obişnuiţi.

Angelica înţelese că trebuia să-şi stăpânească starea asta de învălmăşeală a gândurilor, ca să nu-i tulbure, aşa că îi întrebă cât putu mai liniştită dacă îl văzuseră pe noul lor frăţior. Da, îl văzuseră. Şi cum li se părea? Ce credeau despre el? După toate aparenţele, cei doi băieţi nu credeau nimic. După un scurt schimb de priviri cu Cantor, Florimond deschise gura şi zise că era „un îngeraş fermecător". Rezultatele eforturilor conjugate ale celor patru preceptori ai băieţilor erau vizibile. Metoda lor, care cuprindea în bună măsură nuiaua, combinată judicios cu linia, se vedea eficace, dar cel mai mult izbea mentalitatea celor doi băieţi, supuşi atât de timpuriu unei discipline atât de aspre. Suferiseră în primii ani de viaţă de foame, de frig şi de frică, iar asta părea că-i făcuse adaptabili la orice. Lăsaţi slobozi pe o câmpie, porneau la galop şi deveneau cât ai clipi nişte sălbatici în toată puterea cuvântului. Vârâţi în cos-

tume somptuoase şi obligaţi să salute după toate regulile şi să debiteze complimente, deveneau la fel de repede micuţi seniori cu purtări fără cusur.

Angelica îşi dădea seama pentru prima oară de această trăsătură înnăscută a caracterului lor. „Mlădioşi cum numai mizeria te învaţă să fii!"

— Cantor, trubadurul meu mic şi drag, nu vrei să ne cânţi ceva?

Cantor se făcu nevăzut şi într-o clipă fu înapoi cu chitara, preludând cu măiestrie câteva acorduri şi începând cântecul lui cel mai drag:

Regele, mândru, a chemat
Să vină curtea toată
Şi-ntâia doamnă ce-a venit
L-a cucerit pe dată.

„M-ai iubit, Joffrey. Şi eu te-am adorat. De ce m-ai iubit? Fiindcă eram frumoasă?... Erai atât de îndrăgostit de tot ce e frumos! Un obiect frumos în palatul tău din Toulouse... Dar mă iubeai mai mult, mult mai mult! Am ştiut asta când braţele tale tari mă strângeau făcându-mă să gem... Eram copilăroasă pe atunci... Dar sufletul îmi era neprihănit. Poate tocmai pentru asta m-ai iubit atât..."

Marchize, spune-mi, o cunoşti?
Frumoasă-i! Cin' să fie?
Pălind, marchizul i-a răspuns:
E draga mea soţie.

„Soţia! *Soţia mea*! Noaptea trecută... *tu nu eşti o femeie oarecare, eşti soţia mea!*... Cu ce ton a spus cuvintele astea marchizul cel blond cu priviri nepătrunse! Nu mai sunt soţia ta, Joffrey! Sunt *proprietatea lui* acum. Şi dragostea ta se îndepărtează de mine ca o barcă ce mă părăseşte pe un ţărm îngheţat. Niciodată! Niciodată! Ce greu e să spui: *niciodată*!... Nu pot să accept că şi tu devii pentru mine o umbră..."

Marchize, mult eşti norocos
Să ai aşa minune!
S-o am, n-ar fi mai fericit
Ca mine altu-n lume!

Philippe n-a mai venit s-o vadă. Nu-i mai păsa de ea. Acum, când misiunea ei s-a încheiat, o dispreţuieşte. La ce bun să mai spere! Nu-l va putea înţelege niciodată. Ninon de Lenclos spusese despre el un lucru de a cărui pătrundere abia acum îşi dădea seama: „Este un nobil prin excelenţă, draga mea. E în stare să îngheţe pur şi simplu pentru simple chestiuni de etichetă. Se face palid precum ceara pentru o pată

de noroi pe ciorapul lui de mătase. Dar nu se teme de moarte. Are să moară singuratic ca un lup şi n-are să îngăduie în jurul lui pe nimeni să-i dea ajutor. Aparţine numai regelui şi lui însuşi..."

Dacă n-aţi fi regele meu
V-aş omorî pe dată
Dar credincios supus vă sunt
Şi slugă preaplecată.

Regele!... Atotputernicul stăpân, care se plimbă majestuos prin grădinile lui fastuoase. Promoroaca a împodobit feeric carpenii din parcul de la Versailles, iar regele, urmat de cortegiul lui feeric, se plimbă printre boschete. Marmura are strălucirea zăpezii. La capătul unei alei, statuile celor trei zeiţe, Ceres, Pomona şi Flora, scânteiază şi se oglindesc în gheaţa unui bazin rotund. Regele îşi ţine cu eleganţă bastonul în mâna înmănuşată, mâna aceea de bărbat tânăr şi de suveran, care poartă destinele atâtor oameni, care împarte viaţa şi moartea...

Ne despărţim, iubirea mea,
În plâns şi suferinţă,
Dar trebuie să împlinim
A regelui dorinţă...

„Dumnezeule sfinte! Nu e cântecul pe care Cantor fusese cât pe-aci să-l cânte în faţa reginei de curând, la Versailles? Dacă nu era abatele Lesdiguières, care să arate atâta prezenţă de spirit, ce necuviinţă de neiertat ar fi fost!... Abatele este, fără îndoială, un om plin de tact. Ar trebui să-i mai dau încă o gratificaţie."

Regina un frumos buchet
Marchizei îi trimise
Însă parfumul cel de crini
Îndată o ucise...

Sărmana regină Marie-Thérèse! Ea ar fi cu totul străină de asemenea gânduri, n-ar trimite rivalelor ei buchete de flori otrăvite, cum făcea odinioară Maria de Medicis... Tot ce ştie ea să facă e să plângă şi să-şi tamponeze întruna nasul roşu de atâta plâns. Biata regină...

Capitolul IV

Doamna de Sévigné îi scrise marchizei du Plessis-Bellière ca să-i dea veşti de la curte: *„Astăzi, la Versailles, regele a deschis balul cu doamna de Montespan în timp ce domnişoara de La Vallière*

privea, însă fără să danseze. Regina, care a rămas la Saint-Germain, e din ce în ce mai puțin luată în seamă...“

Casa din strada Beautreillis cunoștea în aceste zile o forfotă neobișnuită. Vizitele prietenilor care veneau să aducă daruri mamei și nou-născutului nu mai conteneau și dădeau întregii case o atmosferă vioaie, de stup aflat în toiul culesului mare.

Cu atât mai mult cu cât regele și regina îl întâmpinaseră pe noul lor supus la venirea pe lume cu daruri bogate, care îndemnau pe toți să se prezinte plini de respect și de curtenie la capul patului frumoasei marchize du Plessis.

Angelica arăta tuturor, plină de mândrie, caseta de satin albastru, brodat cu flori de crin, darul reginei, cuprinzând scutece de pânză brodată cu fir de argint și două bucăți de postav englezesc într-adevăr minunate, o mantie de tafta albastră și un set splendid de cămășuțe din pânză de Cambrai, la un loc cu scufii brodate și cu bavete pline de înflorituri migăloase, adevărate opere de artă.

Regele, la rândul său, trimisese două bomboniere de argint aurit, împodobite cu pietre scumpe și pline de dulciuri fine.

Însuși domnul de Gesvres, marele șambelan, se prezentase solemn, înmânând doamnei marchize darurile perechii regale și transmițându-i totodată augustele lor felicitări. Asemenea atenții atât de măgulitoare nu contraveneau nici unei etichete, doar era vorba de soția unui mareșal al Franței, dar stârniră totuși invidii și uri nemăsurate. Se șoptea, pe la colțuri, e drept, și cu mare fereală, că doamna du Plessis prinsese zdravăn în ghearele ei de negustoreasă inima regelui și că n-avea să-i mai dea drumul cu una cu două. Ba chiar unii mergeau până acolo încât să afirme, cu aerul unor persoane bine informate, că bebelușul cel zdravăn care se lăfăia în scutecele cu blazonul marchizilor du Plessis avea în vine sângele lui Henric al IV-lea.

Angelica nu punea nici un preț pe asemenea bârfeli și ridica din umeri. Pe cei ce puteau îndruga niște josnicii de soiul acesta îi socotea nebuni și ridicoli în același timp. Dar zvonurile se pare că nu erau chiar trecute cu vederea, căci camera ei de lăuză era mai tot timpul plină de oaspeți. Îi primea în iatacul ei, după moda prețioaselor, și se amuza să vadă printre cei ce se îngrămădeau s-o firitisească tot felul de fizionomii care cândva nu-i dădeau nici o atenție și care acum se mândreau că se numără printre prietenii cei mai vechi și mai devotați ai doamnei marchize. Însăși Hortensia, sora ei mai mare, veni împreună cu toată progenitura ei. Bărbatul Hortensiei urca mereu, cu pași mici, dar siguri, treptele magistraturii și ale înaltei burghezii, așa că a disprețui o relație cum

era marchiza du Plessis, despre care o lume întreagă ştia că era favorita regelui, soarele ce răsărea strălucitor pe cerul curţii de la Versailles, ar fi însemnat din partea ei curată prostie. Drept care Hortensia se arăta acum foarte prinsă de rolul ei de soră grijulie şi iubitoare.

Într-o zi sosi şi Françoise Scarron şi, printr-o întâmplare fericită, Angelica nu mai avea şi alţi oaspeţi, aşa că putură flecări în voie.

Tovărăşia văduvei Scarron era pentru Angelica una din cele mai plăcute cu putinţă. Întotdeauna echilibrată sufleteşte, părea mereu cu totul străină de răutate şi de ironie, de violenţă şi de neseriozitate. Nu era niciodată plictisitoare sau indispusă şi nici severă cu cei din jurul ei sau pornită pe cicăleli binevoitoare. Angelica o admira pentru firea ei şi se mira că n-o putea iubi ca pe Ninon de Lenclos, care o cucerea şi îi câştiga mereu încrederea.

Françoise Scarron rămânea mereu săracă, fiindcă în eternele ei demersuri pentru beneficiile neînsemnate pe care le solicita regelui nu-şi părăsea niciodată nici virtutea şi nici demnitatea. Era de un spirit de economie care o făcea să chibzuiască bine înainte de-a cheltui fie şi cea mai neînsemnată sumă şi prudenţa o făcea să nu se avânte în nici o afacere la voia întâmplării. În ciuda sărăciei ei îngrozitoare şi a frumuseţii desăvârşite, nimeni nu-i ştia vreo datorie sau vreun amant. Se mulţumea să prezinte întotdeauna regelui jalbe peste jalbe, cu o perseverenţă care nu se tocea deloc. Să cerşeşti de la rege nu înseamnă să cerşeşti, ci doar să-ţi ceri din partea tronului dreptul la viaţă, locul tău sub soare. Până acum fusese de fiecare dată refuzată şi trăia în aceeaşi sărăcie cumplită. Cercul se închidea: nu era luată în seamă fiindcă era săracă şi era săracă fiindcă regele n-o lua în seamă. Dacă ar fi avut ceva avere, poate că ar fi reuşit.

— Nu mi-a plăcut niciodată să mă dau ca exemplu pe mine însămi, explică ea, dar, după socotelile mele, cred că până în momentul de faţă i-am înaintat regelui, fie personal fie prin intermediul diferiţilor prieteni, mai bine de o mie opt sute de jalbe.

— Cuuum? exclamă uluită Angelica, săltându-se într-un cot.

— Şi nu am obţinut nimic, cu excepţia faptului că mi s-au retras şi ultimele mici subsidii de care mai beneficiam. Dar nu mă simt deloc descurajată. Fiindcă sper cu tărie că va veni o zi când ceea ce ofer eu Majestăţii Sale, în mod cinstit, va fi găsit folositor, fie curţii, fie unei familii de vază. Poate tocmai fiindcă e ceva atât de rar...

— Şi eşti chiar sigură că sistemul dumitale e bun? întrebă neîncrezătoare Angelica. Am auzit spunându-se că regele s-a plâns că „plouă cu hârtii de-ale doamnei Scarron ca toamna cu frunze uscate" şi că într-o zi are să te confunde cu cine ştie ce personaj de pe tapiseriile de la

Saint-Germain sau de la Versailles.

Françoise rămase la fel de senină, găsind chiar puterea să zâmbească.

— Să știi că nu-mi dai o veste chiar rea, răspunse ea. Chiar dacă regele se apără de cererile mele necontenite, nimic nu-i face mai mare plăcere decât insistența. Cine vrea să reușească trebuie *să-i atragă atenția*. Din spusele dumitale înțeleg că punctul acesta e atins. Înseamnă că până la atingerea țelului meu nu mai e mult.

— Și care îți este țelul?

— Victoria!

În ochi i se aprinsese o flacără vie, lucru neobișnuit la ea. O privi pe Angelica o clipă, apoi continuă abia auzit:

— Nu pot suferi oamenii care trăncănesc și tocmai pentru asta nu mi se întâmplă decât prea rar să-mi deschid sufletul. Cu dumneata e altceva. Mi-am dat seama că dacă ești vorbăreață, în primul rând spui numai lucruri bine gândite, spre deosebire de alții care dau drumul la orice prostie le trece prin cap, iar mai apoi faci asta tocmai ca să poți ascunde ceea ce e mai de preț în dumneata. Continuă să fii vorbăreață în felul ăsta, e cea mai folositoare tăcere. Cel mai sigur mod de a rămâne izolat e să te amesteci în lume. Eu una știi că tac de ani de zile, dar vreau să-ți fac o destăinuire. E vorba de un lucru pe care nu l-am mai discutat cu nimeni și care e, de fapt, explicația perseverenței mele. Știu că atâta tenacitate din partea mea pare multora o adevărată prostie, dar eu merg înainte, fiindcă am motivele mele: mi s-a prezis un anumit lucru și tocmai în asta stă cauza atâtor insistențe aparent fără rost.

— Cred că știu despre ce e vorba, zise Angelica plină de scepticism, probabil că te referi la prezicerile pe care ni le-a făcut ghicitoarea aceea, Mauvoisin, când am fost la ea toate trei, noi două și Athénad's de Montespan. La asta te referi, nu?

— Nu. Ba chiar, ca să-ți spun drept, femeia aceea mie nu mi-a inspirat nici un fel de încredere. Și asta chiar din prima clipă. Prea caută profețiile în urciorul cu vin ca să le nimerească bine. Prezicerea despre care vorbesc eu mi-a fost făcută la Versailles, acum trei ani, de un lucrător tânăr. Știi că mulți oameni simpli, care lucrează din greu, dar cărora creierul le-a rămas neobosit de învățătura de carte, sunt înzestrați cu darul acesta al prezicerii. Băiatul acesta despre care îți spun eu era un biet ucenic de zidar, bâlbâit și cu un picior chircit, nici nu știu cum îl primeau la lucru. Ei bine, într-o zi când treceam printr-un loc unde se lucra, fiindcă știi că Majestății Sale îi place grozav să facă mereu înfrumusețări palatului său, chiar și acum, înainte de a-l avea gata, când treceam, zic, prin locul acela, băiatul s-a ridicat și a venit la mine șon-

tâc-şontâc, făcându-mi tot felul de reverenţe pline de veneraţie. Tovarăşii lui se mirau, dar nu şi-au bătut joc de el, fiindcă îl ştiau că are harul acesta şi le era frică să-l ia în răspăr. Gângăvea tot timpul ceva şi am reuşit destul de greu să înţeleg că mă numea „prima doamnă a regatului Franţei" şi mi-a spus că, din locul acela unde ne aflam, vedea palatul mai majestuos şi mult mai mare decât era în realitate, şi toţi curtenii plecându-se, cu pălăriile în mână, la trecerea mea. Şi te rog să mă crezi că de câte ori mă cuprinde descurajarea îmi amintesc cuvintele lui şi atunci mă simt întărită şi mă întorc la Versailles, fiindcă am convingerea că destinul meu e acolo.

Surâse din nou, dar flacăra aceea ciudată îi rămase mai departe în priviri. Dacă oricine altcineva i-ar fi povestit lucrurile acestea, Angelica abia s-ar fi ţinut să nu pufnească în râs, considerându-le pe dată simple baliverne, dar în gura doamnei Scarron sunau altfel şi o făceau să se simtă impresionată. O vedea pe Françoise într-o cu totul altă lumină. Înţelegea acum că femeia asta liniştită, blândă şi virtuoasă era însufleţită în realitate de o ambiţie nemăsurată şi de un orgoliu care depăşea orice margini ale închipuirii. Modestia de la suprafaţă ascundea o tenacitate şi o sete de putere care o cutremurau.

Iar toate astea erau acum departe de a-i mări rezervele faţă de Françoise Scarron, ba dimpotrivă, prietenia acesteia i se păru dintr-o dată preţioasă şi vrednică de a fi păstrată şi cultivată.

— Lămureşte-mă şi pe mine, zise ea, dumneata care ai o putere de pătrundere a lucrurilor de-a dreptul de invidiat. Mărturisesc că nu-mi pot da seama de piedicile care mi se tot pun mereu la curte. Mult timp mi-am zis că bărbatul meu umblă cu tot felul de intrigi...

— Bărbatul dumitale, draga mea, nu are absolut nici o vină. Vede şi el limpede despre ce e vorba, fiindcă are o experienţă îndelungată a vieţii de curtean, dar nici nu încearcă să intervină în vreun fel, tocmai pentru că are atâta experienţă. Adevărul e altul, anume că eşti prea frumoasă, mai frumoasă decât trebuie pentru a fi bine văzută.

— Oh! Deci faptul că sunt frumoasă îmi dăunează? Şi în ochii cui? Fiindcă mărturisesc că se află la curte destule femei mult mai frumoase decât mine, aşa că mă simt măgulită de cuvintele dumitale, draga mea, dar mi se pare stupid să găsesc aici o explicaţie...

— Nu, nu eşti numai frumoasă, eşti şi... *altfel*!

— Şi regele mi-a spus ceva de felul ăsta, zise Angelica visătoare.

— Vezi? Nu numai că eşti printre femeile cele mai frumoase de la curte, că ştii şi ai cu ce să te găteşti admirabil, că încânţi pe toţi cei din jurul dumitale de cum deschizi gura, dar mai ai în afară de asta şi

care nu-l vor avea niciodată, oricât ar dori...

— Ce anume?

— Un suflet, răspunse doamna Scarron aproape cu tristețe. Ăsta e lucrul cel mai greu de găsit la curtea Franței.

Flacăra din priviri i se stinsese. Stătea acum liniștită ca totdeauna, mâinile mici și fermecătoare așezate cuminți pe genunchi. Fără să vrea, Angelica i le privi: păstrau urmele muncii anevoioase din gospodărie, în ciuda grijii cu care și le ocrotea.

— În aceste condiții nici nu e de mirare că... îndată ce te arăți... se ridică legiuni întregi de... de dușmani de moarte, încheie ea pe un ton dezolat.

Și izbucni dintr-o dată în lacrimi.

— Françoise, tresări alarmată Angelica, să nu-mi spui că plângi din cauza mea și a sufletului meu!

— Nu... ca să spun drept... mă gândeam la propria mea soartă. Să fiu femeie, să fiu frumoasă și să am suflet... ce durere, Dumnezeule, să nu pot ajunge niciodată să-mi găsesc drumul!... De câte ori nu s-a întâmplat să mă ocolească norocul, tocmai din cauza asta!

Angelica o privea cum plângea și își dădu seama că blânda Françoise Scarron n-avea să-i fie niciodată dușmancă și că era, la urma urmei, foarte vulnerabilă și ajunsă la capătul puterilor. Poate că asprimea cu care regele se exprimase în legătură cu ea o atinsese mai mult decât voia ea să lase să se vadă? Poate că nu trebuia să-i spună? Simți mustrări de conștiință la gândul că poate biata văduvă nu mai mâncase pe săturate de mult timp. Fu gata să sune și să poruncească o gustare copioasă, dar se stăpâni în ultima clipă, de teamă să n-o rănească. Prietena ei vădise adineauri un orgoliu nemăsurat, deși atât de bine ascuns...

— Françoise, zise ea cu tărie, șterge-ți lacrimile și gândește-te la profeția făcută de ucenicul acela. Ceea ce ți se pare acum o piedică înseamnă de fapt un avantaj care te va duce mult mai departe decât pe alții. Fiindcă ești pricepută și ai obținut deja protecții foarte înalte și foarte serioase. Chiar doamna d'Aumont mi-a spus că ea personal ține mult, foarte mult la dumneata și vrea să te ajute.

— Și doamna de Richelieu și doamna de Lamoignon la fel, adăugă Françoise, reușind să-și stăpânească momentul de slăbiciune. Se împlinesc trei ani de când le vizitez cu asiduitate, sunt nelipsită din saloanele lor.

— Pfff! se strâmbă Angelica, prea austere saloane, te plictisești de moarte și colo și colo!

draga mea, aici e primejdia care te pândește pe dumneata și tot aici e și greșeala pe care probabil că o faci. Și o mai face și domnișoara de La Vallière, care din cauza asta bănuiesc că s-a și prăbușit. De când mergi la curte nu te-ai gândit niciodată să-ți împarți dușmanii pe categorii. Nu ai intrat nici în clanul reginei, nici în al lui *Madame* și nici în al prinților. N-ai făcut nici o diferență între mărimile prezente și cele viitoare și nici între „libertini" și „bisericoși".

— Bisericoșii de la curte? Crezi că pot ei avea vreun rol important de jucat? Nu s-ar zice că toată lumea aceea strălucită șade prea mult cu gândul la cele sfinte. Dumnezeu nu prea e la putere acolo.

— Ba da, este, dar nu sub chipul stăpânului îndurător, cum ne place nouă să-l vedem, ci sub cel cu sabia răzbunării în mână!

— Nu mai înțeleg nimic!

— Duhul cel rău nu ia el la curte chipul cel mai primejdios din câte se pot închipui? Tot desfrâul, toată ticăloșia de acolo...

— Prin urmare, mă sfătuiești să aleg între Dumnezeu și Satana?

— Exact, încuviință șoptit Françoise Scarron.

Și se ridică, luându-și mantoul vechi și evantaiul negru, pe care nu-l desfăcea niciodată, ca să nu se vadă cât era de tocit.

O sărută pe frunte pe Angelica și ieși cu pași neauziți.

Capitolul V

Angelica tresări. Barbe, cu fața roșie ca focul, trăsese puțin perdelele patului și o privea disperată. Fusese de față în ultimele clipe ale vizitei doamnei Scarron, o dusese până la ușă și se întorsese, dând la o parte perdelele pe care Angelica le lăsase ca să se poată odihni și să se gândească netulburată la discuția cu prietena ei.

— Apoi chiar că pică bine, doamnă, să vorbim de Dumnezeu și de cel vrăjmaș! Ce nenorocire pe noi!

Suspinele și gemetele ei convulsive o speriară.

— Ce nenorocire, doamnă! Ce nenorocire pe noi! Ce ne-om face noi acumaaa! Ce ne-om face, Doamneee!

— Dar ce s-a mai întâmplat?

— Dumnezeule sfinte! Charles-Henri al nostru! Nu e nicăieri, sărăcuțul de el! Zici c-a intrat în pământ! Doamneee! boci Barbe disperată.

Angelica încă nu se obișnuise cu întregul șir de nume de botez ale mezinului ei: Charles-Henri-Armand-Marie-Camille de Miremont du

Plessis-Bellière.

— Cine? sări ea ca arsă. Copilul meu? Doica asta ce păzeşte, nu mai ştie unde l-a pus?

— Nici doica nu mai e nicăieri! hohoti Barbe. Nici dădaca! Nici fata a de-ngrijeşte de scutecele lui, nu ştiu unde-au pierit! Toată servitorimea bietului Charles-Henri al nostru, sărăcuţul de el!

Angelica zvârli cât colo plapuma de pe ea, sări din pat şi începu să se îmbrace la iuţeală, fără să scoată un cuvânt.

— Doamnă! zbieră Barbe în culmea disperării, că doar n-aţi fi căpiat de tot! O mare doamnă abia lehuză de şase zile n-are voie să se scoale din pat! Ce ne facem acuma, păcatele mele! Aoleoooo!

— Atunci de ce-ai mai venit să-mi spui mie? Nu ca să fac ceva? Asta fireşte, numai dacă ce spui tu aici nu e cine ştie ce aiureală, fiindcă ştiu că ai prins mare dragoste pentru urciorul de vin, mai ales în ultima vreme. De când băieţii au intrat în grija abatelui, dai întruna târcoale numai pe la bucătărie şi nu mai faci nici o treabă. Mai vorbim noi...

Totuşi fu repede silită să se stăpânească şi să recunoască limpede că biata Barbe era trează, mai trează ca ea. Şi nici minciuni nu turnase; camerele în care se aflau micul Charles-Henri şi statul lui major erau pustii. Leagănul, cufărul cu scutece şi cu hăinuţe, jucărioarele şi până şi cutiile cu creme şi alifii cu care dădaca îi freca buricul parcă intraseră în pământ. Slugile din casă, strânse în grabă de Barbe, se îngrămădeau înspăimântate în faţa uşii.

Angelica făcu o cercetare scurtă. De când n-o mai văzuse nimeni pe doică? Dar pe ajutoarele ei? Chiar de dimineaţă fata cea tânără venise la bucătărie după nişte apă caldă. Toate cele trei femei care vedeau de Charles-Henri luaseră apoi o masă îmbelşugată, după cum le era obiceiul, apoi nu se mai putea spune ce se întâmplase. Nimeni nu-şi mai aducea aminte s-o fi văzut pe careva din ele în intervalul de timp care urmase. Angelica descoperi cu acest prilej că imediat după masă slugile ei obişnuiau să-şi facă siesta, întrucât se ştie că o burtă plină trage la somn, sau, cum o lămurise blând un rândaş, *bucatele se cereau şi ele hodinite*. Portarul nu putea spune dacă ieşise cineva sau nu pe poartă îndată după masă, fiindcă nu dormise, dar, ştiind că de ani de zile la ora aceea nu era nici o mişcare, se dusese şi el să facă o partidă de popice cu un băiat de la grajd, în curtea cea mică din spatele casei, aşa că habar n-avea ce se petrecuse în lipsa lui. Dar mare lucru oricum nu se putea întâmpla, fiindcă nici nu lipsise mult, o oră mare şi lată. E drept că în ora aceea trei femei ar fi avut timp berechet să treacă pe poartă fără grijă, una ducând în braţe copilaşul, alta leagănul şi a treia lădiţa cu scu-

tece. Deşi portarul, stând să se gândească mai bine, îşi aminti până la urmă că partida de popice nici nu durase un sfert de oră, fiindcă el se gândea mereu că lăsase poarta nepăzită şi se prea putea, Doamne fereşte, să intre niscaiva hoţi şi să fure cine ştie ce din averea doamnei marchize, iar băiatul de la grajd îşi adusese şi el aminte că avea de ţesălat caii, aşa că nici nu începuseră bine şi renunţaseră, întorcându-se în mare grabă la treburile lor, fiindcă ei o slujeau cu credinţă pe doamna marchiză şi nu voiau în ruptul capului să-i mănânce pâinea pe degeaba, când dumneaei fusese întotdeauna aşa de bună cu ei şi...

— Atunci înseamnă că erai vorbit cu ticăloasele acelea, şuieră Angelica spumegând de furie.

Şi îi promise că avea să pună să-l biciuiască, lucru care nu se întâmplase niciodată în casa ei cu vreunul din servitori. Cu cât trecea timpul, cu atât o copleşeau lucrurile pe care le auzea mereu despre copii furaţi şi măcelăriţi. Circulau întruna tot felul de asemenea istorii îngrozitoare, despre adevărate bande care nu se ocupau decât de negoţul cu copii furaţi, pe care nu se ştia precis la ce-i foloseau. Nu dăduse niciodată prea mare atenţie unor asemenea poveşti, dar acum simţea că o lasă puterile când se gândea la soarta micului Charles-Henri. Doica îi fusese recomandată de doamna de Sévigné, care o considera o femeie simplă şi inimoasă. Dar cum să ai încredere în sămânţa asta blestemată de slugi, care stau cu un picior în casa stăpânilor şi cu altul în lumea lor? Sufletul de slugă tot suflet de slugă rămâne, orice s-ar zice şi oricâte asigurări ar da doamna de Sévigné şi altele ca ea.

În învălmăşeala asta apăru pe neaşteptate şi Flipot, zbierând să tacă toată lumea din gură, că el ştie exact cum stau lucrurile. Vechi edec al Curţii Miracolelor[1], Flipot avea nasul fin şi ştiuse imediat unde trebuia adulmecată urma coconaşului cel mic.

Care coconaş se mutase uite-aşa, cu tot personalul lui, taman la tac-su, în foburgul Saint-Antoine. Mic şi-al dracului, că nici o săptămână n-avea şi să bage el în aşa răcori o lume-ntreagă!

— Ah, blestematul de Philippe! gemu disperată Angelica.

Nu se putea preface în faţa servitorilor, aşa că îşi dădu drumul furiei şi le spuse răspicat că acum li se ivise prilejul cel mai nimerit să-i cotonogească şi ei pe valeţii marchizului, care umblau numai cu nasurile

[1] **Curtea Miracolelor** – nume dat în Evul Mediu unor locuri din Paris unde se aduna lumea interlopă. De-a lungul secolelor, au existat mai multe asemenea „Curţi ale Miracolelor", care, distruse din când în când de stăpânire, apăreau după un timp în altă parte, astfel încât e greu de stabilit cu precizie locul fiecăreia. (*n. trad.*)

pe sus şi nu-i mai scoteau din „slugoi de precupeaţă", deşi după lege ar fi avut şi servitorii ei dreptul la livreaua galben cu albastru a casei marchizului, mai ales că stăpâna lor nu era nici ea o fitecine, ci o doamnă de la curte pe care însuşi regele o onorase în mai multe rânduri cu înalta sa bunăvoinţă.

Văzându-i cum se însufleţeau, le porunci să se înarmeze fiecare, cu bastoane, ciomege, halebarde sau chiar săbii, dacă avea vreunul aşa ceva, de la ultimul ajutor de la bucătărie până la tânărul abate. Drept care în numai câteva minute mica oaste a marchizei luă voiniceşte drumul spre foburgul Saint-Antoine, cu comandanta în frunte, purtată în lectică.

Fireşte că defilarea unei asemenea trupe nu putea rămâne neobservată. Mahalagiii paşnici, fricoşi de felul lor, dar dornici de asemenea spectacole care nu erau deloc rare, îi însoţiră o bună bucată de drum, hlizindu-se şi susţinându-le moralul, iar unii din ei, care gustau în mod deosebit încăierările servitorimii seniorilor arţăgoşi, îi urmară până în poarta marchizului, dornici să poată povesti pe urmă cum decurseseră ostilităţile. Pe tot drumul grupul se îngroşa cu sumedenie de curioşi, aşa încât, când ajunseră în faţa porţii negre de stejar afumat a palatului du Plessis, aduceau a nucleu de răscoală, lucru ce semănă imediat nelinişte în paşnicul foburg Saint-Antoine şi puse pe picior de război corpul de gardă de la poarta din apropiere, al cărui comandant dădu alarma şi trimise îndată după întăriri.

Portarul elveţian deschise tacticos uşiţa lui zăbrelită, încercând să parlamenteze, dar la vederea mulţimii ameninţătoare de afară o sfecli. Încercă să-i domolească explicând că domnul marchiz în persoană îi poruncise să nu deschidă poarta pentru nimeni, pentru absolut nimeni, măcar de-ar veni şi regele în carne şi oase.

— Deschide poarta în faţa stăpânei tale, scârnăvie! mugi furios Malbrant-Lovitură-de-Sabie. Deschide sau te trimit numaidecât la stăpânul tău cel negru din iad, ai auzit?

Şi, ca prin minune, din buzunarele lui apărură două petarde pe care le strecură cu îndemânare de vechi oştean sub poartă, în partea dinspre cabina nefericitului elveţian, care înţepeni de spaimă.

— Acuma ori deschizi, ori pe cuvântul lui Malbrant-Lovitură-de-Sabie că te ia mama dracului, cu cotineaţa ta nenorocită cu tot!

Cum Racan aprinsese deja un vreasc şi se pregătea, cu un zâmbet care nu prevestea nimic bun, să aprindă fitilele celor două petarde, elveţianul bâigui că accepta să deschidă poarta cea mică pentru doamna marchiză, dar numai pentru doamna marchiză. Toată lumea care venise

cu dumneaei trebuia să rămână afară, altfel era de rău. Cum Angelica acceptă propunerea și-i promise că oamenii ei aveau să stea potoliți până la noi ordine, cerberul întredeschise ușor portița, ținând-o bine ca să nu mai intre și alții, așa că doar una din domnișoarele Gilandon reuși să se strecoare înăuntru.

Ajunseră amândouă la etaj, unde nu le fu greu să dea peste micul grup al fugarelor, care înmărmuriră la vederea lor. Scoasă din minți de furie, Angelica se năpusti ca o furtună asupra doicii, trăsnindu-i din răsputeri câteva perechi de palme să-i fărâme fălcile și mai multe nu, apoi îl înșfăcă din leagăn pe micuțul Charles-Henri și se îndreptă spre scări, urmată de domnișoara de Gilandon.

Aici însă lucrurile începură să nu mai meargă la fel de ușor. În capul scărilor apăruse La Violette, care spuse cu glas hotărât că atâta vreme cât trăia el, tânărul coconaș Charles-Henri nu avea să părăsească acoperișul părintelui său. Scurt și cuprinzător. El, La Violette, se jurase pe chestia asta în fața domnului marchiz și nu mai încăpea vorbă.

Clocotind, Angelica îl potopi cu o grămadă de ocări în dialectul din Poitou, pe care numai ea și La Violette îl cunoșteau din toți câți erau de față. Nu-și puse frâu gurii și îl acoperi cu o droaie de înjurături și de blesteme, care începură să cam clatine ceva din hotărârea valetului. Până la urmă căzu în genunchi în fața ei, implorând-o cu lacrimi în ochi să-i fie milă de el. Domnul marchiz îl amenințase că dacă nu are grijă de copil ca de ochii din cap, pune să-l biciuiască până o curge carnea de pe el și îl și gonește din serviciul lui. Și una ca asta el nu putea să îndure, fiindcă el crescuse la un loc cu domnul marchiz și-l slujise pe domnul marchiz de când se știa pe lume, fuseseră nedespărțiți, vânaseră împreună cu praștia prima lor veveriță în pădurea de la Nieul, merseseră la război, îi fusese credincios trup și suflet domnului marchiz... Așa că el n-avea de ales, dacă doamna marchiză ținea morțiș, treaba ei, dar el nu putea decât să urmeze porunca primită de la domnul marchiz și pe urmă Dumnezeu cu mila!

Nu mai spuse că toate astea erau pentru a câștiga timp, fiindcă un lacheu din casă gonea pe deșelate în timpul acesta spre Saint-Germain, în speranța de a-l preveni pe domnul marchiz înainte ca slugile lui și ale Angelicăi să apuce să se beregățească în toată regula. Fiindcă erau și aici cam multe socoteli de încheiat. Dincolo de durerea stăpânei care-și pierduse copilul, fiecare din servitorii ei avusese de îndurat prea multe umilințe din partea celor din casa marchizului, care se fuduleau în livrelele lor, în timp ce ei nu puteau îmbrăca așa ceva., iar livreaua era

un adevărat certificat la vedere, o atestare a unui statut social râvnit şi pizmuit. Cât despre servitorii marchizului, aceştia, deşi în inferioritate, erau hotărâţi să-şi vândă scump pielea, ştiind că nu aveau a se aştepta de la cei de afară la nici un fel de îndurare. Nu-şi închipuiseră niciodată că topârlanii de slugoi ai negustoresei aveau să-i asedieze şi îi jigniseră întotdeauna fără nici un fel de înţelegere faţă de situaţia lor mai deosebită.

Sosi într-un suflet duhovnicul marchizului, care încercă să o mai potolească pe Angelica. În disperare de cauză, trimisese să-l caute şi pe domnul Molines, intendentul averii casei du Plessis, care din întâmplare tocmai se afla la Paris, venit cu treburi.

Angelica îl credea la castelul de la Plessis. Nu-l mai văzuse de ani de zile, dar recunoscu imediat silueta austeră, la fel de dreaptă. Felul cum călca, sigur de sine ca totdeauna, şi părul alb, cum nu i-l ştia, o umplură de emoţie şi toată furia îi pieri ca prin farmec. Molines era un om cu care se putea discuta.

Intendentul o rugă cu aceeaşi voce egală să se aşeze pe un fotoliu din colţul şemineului şi o felicită cu simplitate pentru frumosul flăcău pe care avusese şi el bucuria să-l vadă moştenitor al glorioasei familii pe care o slujea de o viaţă. Micuţul era sănătos şi frumos, celelalte aveau să vină de la Dumnezeu.

— Dar a venit să mi-l fure!

— E fiul lui, doamnă. Mai ales că, în mulţii ani pe care i-am trăit, n-am văzut niciodată un bărbat de condiţia sa bucurându-se atât de copilăreşte că are un fiu.

— Mereu îl aperi, domnule Molines, zise Angelica în silă. Mie mărturisesc că mi-e greu să mi-l închipui pe Philippe fericit de ceva, afară de suferinţele pe care le provoacă. Asta da, asta îl poate face fericit, dar altceva nu prea văd cum. Răutatea lui depăşeşte cu mult orice închipuire.

Consimţi totuşi să-şi trimită oamenii acasă şi să aştepte cu răbdare întoarcerea soţului ei, cu condiţia ca Molines să joace rolul de arbitru nepărtinitor.

Philippe sosi abia la căderea serii. Intră în casă cu pintenii zăngănind şi fu destul de mirat ca, în locul măcelului la care se aştepta, să dea peste tabloul mult mai paşnic al discuţiei liniştite dintre soţia lui şi intendent, aşezaţi cuminţi în fotolii în faţa focului tihnit din cămin. Micul Charles-Henri, ţinut cu patimă la piept, sugea de zor, în timp ce flăcările focului de buturugi zdravene aruncau jocuri de umbre pe faţa şi pe pieptul Angelicăi. Spectacolul acesta îl ului într-atât pe Philippe încât

rămase fără grai suficient timp pentru ca Molines să se ridice şi să înceapă, explicând ce furtună stârnise în sufletul doamnei du Plessis dispariţia copilului ei. Apoi domnul marchiz nu se gândea că micul Charles-Henri trebuia hrănit de mama lui? Sănătatea lui nu era chiar atât de înfloritoare pe cât putea lăsa să creadă aspectul lui exterior. Să privezi un copil de laptele mamei sale, cu care apucase să se obişnuiască, însemna nici mai mult nici mai puţin decât să-i pui viaţa în primejdie. Cât despre doamna du Plessis, domnul marchiz nu ştia că asta putea să-i provoace o febră care s-o ducă la un pas de moarte? În orice caz, întreruperea alăptatului putea duce la consecinţe dezastruoase, la care domnul marchiz trebuia să se gândească bine înainte de a lua hotărâri atât de importante.

Se vedea limpede că lui Philippe asemenea gânduri nici nu-i trecuseră prin cap. Se silea să rămână semeţ şi dispreţuitor, dar nu reuşea să ascundă îngrijorarea şi scepticismul care-l rodeau. Se vedea limpede că Molines reuşise să-l impresioneze. Întotdeauna intendentul avusese dreptate. Acum iarăşi vorbea în cunoştinţă de cauză, ca părinte al unei familii numeroase şi bunic al unei spuze de nepoţi, o familie de care toată viaţa avusese grijă ca de luminile ochilor.

Philippe avu o ultimă răbufnire de ţâfnă:

— Se poate să fie cum spui, Molines, dar e fiul meu şi cu asta basta. Trebuie să crească în casa mea şi a strămoşilor mei!

— Nu e nici o greutate, domnule marchiz., iar doamna du Plessis, mama micuţului, va rămâne aici cu el.

Angelica şi Philippe tresăriră amândoi în aceeaşi clipă, dar păstrară o tăcere încăpăţânată. Apoi schimbară o privire de copii îmbufnaţi, pe cale de a se împăca.

— Nu-mi pot lăsa dincolo ceilalţi doi copii, zise Angelica, posomorându-se dintr-o dată.

— Dar nu e nevoie să-i lăsaţi dincolo, îi aduceţi încoace, interveni din nou Molines împăciuitor. Palatul du Plessis e destul de mare.

Philippe nu-l contrazise şi bătrânul intendent, socotind că misiunea lui fusese dusă la bun sfârşit, plecă. Philippe continua să străbată încăperea în lung şi-n lat, aruncând din când în când spre Angelica priviri întunecate, în timp ce ea nu-l lua în seamă, concentrându-şi toată atenţia asupra apetitului lui Charles-Henri.

Până la urmă marchizul luă un scăunel tapisat şi se aşeză lângă soţia lui, care îl privi îngrijorată.

— Mda, făcu el. Ţi-e frică, hai, mărturiseşte! E clar că sub aerul ăsta înfipt al tău se ascunde frica. Poate nu te aşteptai ca lucrurile să ia

întorsătura asta. Acum iată-te în bârlogul lupului. De ce te uiţi la mine cu aerul ăsta bănuitor? Fiindcă m-am aşezat lângă tine? Până şi cel mai prăpădit ţăran, afară de cazul că e o brută, simte mare plăcere să stea lângă sobă şi să se uite la nevastă-sa cum îl alăptează pe primul lui născut.

— Da, Philippe, aşa e, numai că tu nu eşti ţăran. În schimb, brută eşti...

— Văd cu multă satisfacţie că furia războinică nu te-a părăsit cu totul, doamnă.

Ea se întoarse spre el cu o mişcare plină de gingăşie şi privirea lui lunecă fără voie de pe gâtul graţios pe sânul alb ca zăpada, unde micuţul adormise fericit.

— Nu-mi puteam închipui că ai să-mi joci un renghi atât de urât şi atât de repede, Philippe. Cu câteva zile în urmă te arătaseşi faţă de mine plin de bunătate.

Philippe tresări ca şi cum ar fi fost pălmuit.

— Te înşeli. Nu sunt un om bun. Atâta doar că nu suport să văd un animal de rasă chinuindu-se când naşte sub mâini nepricepute. Asta-i tot. Era datoria mea să te ajut. Convingerile mele asupra speciei umane şi în special asupra suavităţii femeilor să ştii că nu s-au schimbat deloc. De altfel mă întreb cum se face că făpturi atât de strâns înrudite cu animalele îşi pot permite să aibă orgolii. În dimineaţa aceea nu mai erai atât de mândră. Erai asemeni căţelelor celor mai sălbatice, simţeai instinctiv un ajutor în mâna stăpânului care te mângâia.

— Nu neg asta. Dar filozofia ta e cam scurtă, Philippe. Fiindcă te faci înţeles mai bine de animale decât de oameni, îi judeci pe cei din urmă după cele dintâi. O femeie, pentru tine, nu reprezintă decât un amestec între căţea, lupoaică şi vacă.

— Mai pune şi un suflet de şarpe şi ai spus adevărul.

— Cu alte cuvinte un adevărat monstru apocaliptic.

Se priviră izbucnind amândoi în râs. Philippe însă strânse repede din buze, ca să-şi înăbuşe acest acces de voioşie de care se lăsase cuprins fără voia lui.

— Mda, făcu el privind visător chipul soţiei lui, monstrul apocaliptic, iată-l.

Rămase o clipă tăcut, contemplând obrazul limpede pe care flăcările ce jucau alene în cămin aruncau nuanţe trandafirii, apoi urmă:

— Ceea ce numeşti tu filozofia mea să ştii că valorează mult pentru mine. Mă pune la adăpost de iluzii primejdioase... Aşa s-a întâmplat în dimineaţa aceea, la căpătâiul tău, te priveam şi-mi aduceai aminte de cea mai rea căţea din toată haita, stătusem s-o moşesc o

noapte-ntreagă și a adus pe lume un snop de șapte dolofani. Avea o privire aproape omenească, se lăsa în voia mea cu o simplitate care mă înfiora. Nu-mi puteam închipui vreodată că un animal poate spune atât de mult cu privirea. Două zile mai târziu a sărit în beregata unui băiat de la cuști care s-a apropiat din nebăgare de seamă de cățeii ei și l-a sugrumat rău de tot. Numai printr-o minune băiatul n-a murit.

Tresări dintr-o dată, ca și cum și-ar fi adus aminte de ceva important, pe care era gata să-l uite:

— E adevărat ce am auzit, că ai poruncit să se pună petarde sub poartă lângă cabina portarului?

— Da!

— Și dacă n-ar fi cedat, porunceai să fie aruncat în aer?

— Da! răspunse din nou Angelica, plină de sălbăticie.

Philippe se ridică, izbucnind din nou în râs.

— Jur pe diavolul care te-a zămislit că până la urmă ai să mă amuzi! Cred că ți se pot atribui toate defectele care există, în afară de acela că ai fi plictisitoare!

Și își puse mâinile pe gâtul ei.

— Mă întreb câteodată dacă există și altă soluție în afară de aceea de a te gâtui sau de...

Ea închise ochii sub strânsoarea ușoară a degetelor lui.

— Sau de?

— Am să mă mai gândesc, zise el dându-i drumul, dar nu te bucura prea devreme de victorie. Pentru moment ești în puterea mea.

Angelica se instală în scurt timp sub acoperișul soțului ei, cu băieții și cu servitorii acestora, plus alți câțiva servitori pe care ținea să-i aibă aproape, pentru ea. Totuși, noua reședință nu însemna o schimbare în bine sau, în orice caz, nu una prea plăcută. Palatul marchizului era întunecos și nu avea grația casei ei din strada Beautreillis, pe care toți o regretau, fie că mărturiseau asta, fie că nu.

Dar găsi, pentru ea, câteva încăperi fermecătoare, în cel mai plăcut stil al zilei. La Violette îi spuse că odinioară apartamentul acela se numise *al marchizei văduve*, dar că în urmă cu câteva luni domnul marchiz poruncise să fie tapițat din nou și mobila să fie schimbată în întregime. Angelica fu foarte mirată, dar nu întrebă pentru cine.

Prima dată când părăsi noua ei locuință fu pentru a merge la un mare bal la Versailles, unde era invitată anume, din porunca regelui. Găsi că pentru o înaltă doamnă de la curte, care deținea două funcții,

acordase destul timp îndatoririlor ei familiale, aşa că era cazul să apară şi în lume. Trebuia să-şi reia viaţa mondenă, căreia Philippe îi dăruia tot timpul lui. Îl vedea acum mult mai rar decât pe vremea când nu se întâlneau decât la curte, deşi de o bună bucată de vreme locuiau sub acelaşi acoperiş.

Angelica înţelese că serile tihnite petrecute în faţa focului din cămin nu aveau să se mai întoarcă şi asta o făcu să înţeleagă că drumul ei trebuia să aibă acum o singură ţintă: Versailles.

Seara, înainte de începerea balului, trecu prin toate chinurile iadului până să găsească un colţişor unde să se poată schimba. De altfel, aceasta era grija permanentă a oricărei doamne când curtea se afla la Versailles, mai ales a acelora dintre ele care încă mai cunoşteau acea demodată virtute numită pudoare, fiindcă pentru cele mai multe ăsta era un motiv din cele mai plăcute să-şi dezvăluie cu generozitate nurii sub ochii pofticioşi ai bărbaţilor din jur.

Aşa că Angelica reuşi cu mare greutate să dea peste o mică anticameră ce ţinea de apartamentele reginei. Se refugie aici cu doamna du Roure, ajutându-se una pe alta, în lipsa cameristelor lor, pe care parcă le înghiţise pământul. Anticamera era un colţ mai ferit şi totuşi nu cine ştie ce, fiindcă mai tot timpul venea sau pleca cineva, mai ales domni care le aruncau complimente care mai de care mai deşucheate sau chiar se ofereau, îndatoritori, să le ajute.

— Lăsaţi-ne, domnilor, ţipa ascuţit doamna du Roure, ne faceţi să întârziem şi ştiţi bine că regelui nu-i place în ruptul capului aşa ceva!

Şi plecă furioasă ca să caute câteva ace, blestemând-o cu năduf pe capra de cameristă care cu siguranţă că la ora aceea îşi lăsa fustele mototolite de cine ştie ce pramatie de valet sau de vizitiu, în loc să fie lângă stăpâna ei şi s-o ajute.

Angelica, rămasă singură pentru câteva clipe, profită de împrejurare ca să-şi prindă ciorapii de mătase, când se trezi deodată că un braţ puternic o înşfacă de mijloc şi cineva o trânteşte pe sofa, ridicându-i cu îndemânare fustele şi mângâind-o lacom pe coapse, în timp ce o gură fierbinte o săruta cu patimă pe gât. Îngrozită, ţipă din răsputeri şi se zbătu disperată, reuşind să se elibereze cât de cât, şi îi trase obrăznicăturii două palme zdravene, care pocniră ca nişte petarde sub tavanul înalt. Ridică mâna pentru a treia oară, hotărâtă să-i mute măgarului fălcile din loc, dar rămase împietrită: în faţa ei, uluit, pipăindu-şi faţa, se afla regele!

— N... nu ştiam... n-am ştiut că Majestatea Voastră eraţi... bâigui ea îngrozită, dar fără ca spaima să-i fi alungat cu totul furia.

— Nici eu n-am ştiut că dumneavoastră eraţi, mormăi stânjenit regele. Şi nici că aveţi picioare aşa frumoase. Dar de ce naiba le mai scoateţi la vedere dacă pe urmă vă supăraţi pentru... pentru...

— Fiindcă n-am cum să-mi pun ciorapii fără să-mi dezvelesc picioarele, zise răstit Angelica.

— Daaa? Şi de ce, mă rog, vă apucaţi să vă puneţi ciorapii tocmai în anticamera reginei, dacă nu pentru a vă arăta picioarele?

— Fiindcă nu se află nicăieri un ungher mai liniştit unde o doamnă să-şi poată pune ciorapii fără incidente din astea...

— Aaaa... Prin urmare insinuaţi că palatul Versailles e prea mic pentru importanta dumneavoastră persoană?

— Nu chiar, dar... E destul de mare, e drept, dar dacă nu are nişte locuri anume, nişte... cum să zic... Cum ar fi culisele unei scene. Preţioasă sau nu, persoana mea e nevoită să rămână sub ochii spectatorilor.

— Asta, doamnă, probabil că ţine loc de scuză pentru incalificabila dumneavoastră purtare!...

Şi Angelica se ridică, aranjându-şi cu mişcări nervoase fustele. Era încă pradă furiei, dar o privire aruncată cu coada ochiului spre figura destul de pleoştită a regelui o făcu îndată să-şi recapete simţul umorului. Faţa i se lumină într-un surâs amuzat, la vederea căruia trăsăturile regelui se mai luminară.

— Doamnă, s-ar părea că sunt un prost!

— Iar despre mine s-ar putea spune că m-am purtat cam cu prea multă vioiciune...

— Da, o floare sălbatică... Credeţi-mă că, dacă v-aş fi recunoscut, nu m-aş fi purtat în felul acesta. Dar când am intrat n-am văzut decât o ceafă blondă şi... pe legea mea, două picioare admirabile şi... şi foarte atrăgătoare, ăsta-i adevărul!

Angelica îl privi pieziş şi făcu o mutrişoară poznaşă şi bosumflată în acelaşi timp, ca orice femeie care vrea să-i arate unui bărbat că nu e chiar foarte, foarte supărată pe el, cu condiţia să nu se mai întâmple. Până şi un rege avea dreptul să se poarte ca un nătărău în faţa unui asemenea surâs.

— Mă ierţi? întrebă el încet, cu glas răguşit.

Ea îi întinse fără un cuvânt mâna, pe care el i-o sărută aprins. În gestul ei nu era nici un strop de cochetărie studiată, ci doar francheţea cuiva care pune astfel punct unei neînţelegeri. Regele o sorbi din ochi, ca orice bărbat gata la nebunii pentru o femeie care îl zăpăceşte.

Puţin timp mai târziu, pe când traversa curtea pardosită cu marmură, Angelica se văzu oprită de un valet care i se adresă cu infinită politeţe:

— Vin din partea marelui şambelan al Majestăţii Sale, doamnă, spre a vă informa că apartamentul dumneavoastră a fost reţinut în aripa prinţilor de sânge, în dreapta, la etaj.

— Apartamentul meu? Mi-e teamă că mă iei drept altcineva, omule!

Surprins, valetul privi la o tăbliţă pe care o ţinea în mână.

— Doamna marchiză du Plessis-Bellière, ăsta-i numele... Nemaipomenit! Şi aş fi putut să jur că dumneavoastră sunteţi!

— Da, eu sunt, dar... nu înţeleg...

Îl urmă, cuprinsă de uimire, traversând apartamentele regale, apoi pe cele ale prinţilor de sânge şi ajunseră în aripa dreaptă, unde un conţopist cu surtuc albastru tocmai termina de scris cu creta pe o uşă:

„PENTRU doamna marchiză du Plessis-Bellière.“

Angelica se simţi dintr-o dată copleşită de fericire şi abia se putu ţine să nu înceapă să sară în sus de bucurie de faţă cu cei doi.

Le dădu câteva monede de aur, spunând pe un ton cât putea mai natural:

— Luaţi şi beţi în sănătatea mea.

— Să vă dea Dumnezeu sănătate, doamnă marchiză, răspunseră într-un glas conţopistul şi valetul făcându-şi cu ochiul unul altuia.

Le mai spuse să-i caute pe lacheii şi pe cameristele ei şi să-i anunţe să-i aducă în noul ei apartament garderoba şi tot ce aveau la ei, apoi, bucurându-se ca un copil, intră în noua ei reşedinţă, compusă din două camere şi o încăpere mică, de care nu-şi dădea seama la ce putea fi folosită, dar nu-i nimic, asta avea să stabilească ea mai târziu.

Se trânti fericită pe pat, gândindu-se cât de îmbătătoare şi de dătătoare de speranţe e bunăvoinţa unui monarh faţă de unul sau altul din supuşii lui, apoi ieşi ca să mai contemple o dată cuvintele magice scrise cu creta pe uşă:

„PENTRU doamna marchiză du Plessis-Bellière.“

— Deci l-aţi obţinut! Aveţi acum şi acel *PENTRU*, se auzi o voce.

— Oh! Şi chiar conţopistul acela cu surtuc albastru a scris acel *PENTRU?* întrebă altcineva, dar Angelica nu fu în stare să se întoarcă şi să le răspundă.

Vestea, fireşte, se răspândi cu iuţeala fulgerului, aşa că atunci când ajunse în pragul sălii de bal Angelica era deja obiectul admiraţiei multora şi al invidiei tuturor. Era strălucitoare de fericire, simţea că pluteşte şi abia sosirea cortegiului reginei îi mai domoli puţin entuziasmul şi o aduse cu picioarele pe pământ.

Regina trecu plină de graţie, salutând cu bunăvoinţă persoanele pe care le recunoştea. Dar când ajunse în dreptul marchizei du Plessis se

făcu a nu o vedea şi chipul ei luă o expresie îngheţată. Ceea ce, fireşte, nu scăpă celor de faţă.

— Majestatea Sa regina nu vă vede cu ochi buni, îi şopti marchizul de Roquelaure. Nici n-a apucat să se bucure de declinul domnişoarei de La Vallière, că vede ridicându-se steaua unei noi rivale, mult mai strălucitoare.

— Şi cine e rivala asta?

— Cum cine? Dumneavoastră, scumpă marchiză, cine alta?

— Eu? Deci şi dumneavoastră umblaţi cu prostii din astea? suspină ea simţind că nu mai poate să rabde.

Nu vedea în gestul regelui decât ceea ce fără îndoială că vedea şi el însuşi: dorinţa de a-şi cere scuze şi de a repara, în calitatea lui de stăpân al casei, o incomoditate de care ea se plânsese. Atât. În timp ce curtenii iată că vedeau aici o dovadă în plus a dragostei pe care i-o purta regele şi se lansau în tot felul de bârfe care o scoteau din sărite.

Iritarea îi era atât de puternică încât se gândi că era mai bine să mai stea câteva clipe în dreptul uşii înainte de a intra.

Sala de bal era îmbrăcată toată în tapiserii scumpe, în culori vii. Treizeci şi şase de candelabre prinse în tavan o luminau ca ziua cu nenumăratele lor lumânări. De o parte şi de alta se aflau trepte cu canapele lungi pe care luau loc, în dreapta doamnele, în stânga seniorii. Regele şi regina aveau o lojă rezervată, iar în fundul sălii, pe o estradă încadrată de ghirlande de frunze aurite, fusese instalată orchestra, sub bagheta maestrului Lully.

— Regina a plâns din cauza marchizei du Plessis-Bellière! şopti o voce răguşită. Cineva s-a apucat să-i spună că regele se pregăteşte s-o instaleze aici, într-un apartament anume. Aşa că păzeşte-te, marchiză! Ochii în patru!

Angelica nu avu nevoie să se întoarcă şi să se uite ca să ştie a cui era vocea aceea, care părea a ieşi de undeva din pământ. Fără să facă vreo mişcare, răspunse liniştită:

— Domnule Barcarole, nu mai pleca urechea la asemenea prostii. Regele nu e îndrăgostit de mine. Cel mult se poate spune că-i plac, dar nu mai mult decât oricare din doamnele care se află aici.

— Atunci păzeşte-te şi mai bine, marchiză! Ţi se pregăteşte ceva foarte urât!

— Ce anume? De ce? Ce ştii despre asta?

— Nu cine ştie ce. Ştiu doar că doamna de Montespan şi doamna de Roure s-au dus la femeia Voisin ca să le dea ceva cu care s-o otrăvească pe La Vallière. Dar ea le-a sfătuit să caute s-o îndepărteze pe numita domnişoară de rege prin farmece şi se pare că anumite prafuri au şi

fost presărate unde trebuie...

— Taci! şopti Angelica scuturându-se de oroare.

— Fereşte-te de târfele astea! În ziua când are să le intre în cap că trebuie să se descotorosească de tine, înseamnă că nici...

În clipa aceea viorile atacară preludiul, într-un ritm viu şi melodios care umplu cu efluviile lui sonore sala de bal, aşa că Angelica nu mai auzi cuvintele piticului.

Regele se ridică, se înclină înaintea reginei şi deschise balul având-o pereche pe doamna de Montespan.

Angelica se hotărî să înainteze şi pătrunse în sală. În urma ei, de după o draperie de mătase, chipul piticului cu pene la pălărie se schimonosea într-un rânjet.

Capitolul VI

Regele se ocupa acum de treburi legate de război. Porunci să se instaleze o tabără după toate regulile lângă Saint-Germain şi pentru asta fu sacrificat câmpul rezervat vânătorii de iepuri. Dar merita. Corturile erau o adevărată minunăţie. Mai ales cel al marchizului de Lauzun, reintrat în graţii, era plin de distincţie cu mătasea lui purpurie şi cu ciucurii auriţi care scânteiau de-ţi luau ochii. Marchizul avu nemărginita onoare să primească aici vizita suveranului şi să dea în cinstea regescului oaspete o serbare strălucită.

Apoi curtea plecă la Fontainebleau, unde fuseseră adunate trupe numeroase şi unde doamnelor li se oferi o desfătare cu totul nouă pentru ele, aceea de a asista la o trecere în revistă a regimentelor, lucru care regelui îi făcea mare plăcere, căci îi dădea ocazia să pună în valoare disciplina şi înfăţişarea războinică a oştenilor lui.

La Violette frecase cât putuse armura stăpânului lui, până simţise că-i cad braţele. Cel mai mult insistase asupra pieptarului de oţel, mai mult decorativ decât folositor la ceva, căci în faţa gloanţelor nu oferea o stavilă mai eficace decât o batistă, dar sub dantelele scumpe strălucirea metalului avea să ofere un tablou seducător la parăzi şi în general la festivităţile care aveau să urmeze, dând marchizului acea înfăţişare falnică, de care nu se putea lipsi tocmai un mareşal al Franţei. Cortul lui brodat cu fir de aur şi argint costa peste două mii de livre, iar bagajele erau duse de cinci catâri, ca să nu mai punem la socoteală caii de călărie, care mergeau fără să care nimic. Ei aveau să-şi facă datoria la timpul cuvenit. Muschetarii din compania personală a domnului marchiz, echi-

paţi pe cheltuiala lui, purtau veşminte admirabil croite dintr-un postav gălbui, de cea mai bună calitate, cu curele aurite şi cu pantaloni albi plini de ceaprazuri, împletite tot din fir de aur şi ele.

Fiindcă spiritul timpului era războiul. Gloata de oameni fără căpătâi striga tot timpul pe malurile Senei: „Hei, rege al Franţei, când ai să ne dăruieşti un război, un războiaş drăgălaş?", iar strigătele acestea ajunseseră fără îndoială la urechile tânărului suveran care adulmeca şi el în vânt mirosul faptelor vitejeşti menite să-l umple de glorie.

Fiindcă gloria, adevărata glorie, o dădea numai războiul. Măreţia oricărui suveran rămânea searbădă dacă nu era desăvârşită prin triumful armelor.

Şapte ani de pace erau prea mult şi, din pâcla lor, fantoma războiului răsărea din ce în ce mai insistent, cerându-şi drepturile şi fluturând ispitele gloriei pe sub ochii tuturor, mai ales pe sub cei ai tânărului rege. Iar prinţii, gentilomii de vază sau cei mărunţi, până la plebea nestatornică în care mişunau spadasinii fără ocupaţie şi tot felul de capete înfierbântate dornice de aventură, toţi vădeau aceeaşi poftă de luptă a rasei lor războinice. Burghezilor, meşteşugarilor şi ţăranilor nu le cerea nimeni părerea. S-ar fi arătat împotrivă? Greu de crezut. Războiul este, pentru ţara care îl porneşte, o promisiune de victorie, de îmbogăţire şi de eliberare de nevoi supărătoare. Toţi aveau încredere în regele lor. Nici unui francez nu-i plăceau nici spaniolii, nici englezii, nici olandezii şi nici suedezii. Cât despre nemţi, pe aceştia chiar că nimeni nu putea să-i vadă în ochi.

Părea să fi sosit clipa cea mai potrivită pentru a arăta Europei că Franţa era cea dintâi dintre naţiile lumii şi că de acum înainte se cuvenea pe bună dreptate ca ea să ţină pâinea şi cuţitul.

Lipseau însă pretextele. Cazuiştii fură chemaţi în grabă şi li se porunci să le găsească cu orice preţ, din faptele trecute sau din cele prezente. După căutări atente şi îndelungate, se descoperi că regina Franţei, Marie-Thérèse, fiica din prima căsătorie a regelui Filip al IV-lea al Spaniei, avea numite drepturi de moştenire asupra Flandrei, în defavoarea fratelui ei Carlos al II-lea, născut din a doua căsătorie a tatălui lor. Spania răspunse cu răceală că povestea asta era bazată doar pe o tradiţie obscură din Flandra, care excludea de la moştenire copiii din a doua căsătorie în favoarea celor din prima şi că Spania, ca deţinătoare a acestor provincii, nu se simţea obligată să ţină cont de asemenea mofturi. Cu atât mai mult cu cât actuala regină a Franţei, la căsătoria ei cu regele Ludovic al XIV-lea, renunţase în mod solemn la absolut toate drepturile de moştenire spaniole.

Parisul răspunse că Spania nu vărsase nici până azi cei cinci sute de mii de scuzi care, după cum prevedea tratatul din Pirinei, ar fi trebuit să fie zestrea infantei la căsătoria ei cu regele Franței, așa că această încălcare a tratatului îndreptățea pe francezi să nu mai țină seamă de renunțarea făcută de infantă asupra moștenirilor spaniole atunci când devenise regină a Franței.

Madridul răspunse flegmatic că cei cinci sute de mii de scuzi urmau să fie achitați îndată ce Parisul avea să verse dota pe care se angajase s-o plătească în 1621, când fiica lui Henric al IV-lea se urcase pe tronul Spaniei. Dotă pe care curtea Franței o scăpase din vedere și care avea să fie primită la Madrid cu toată bunăvoința, în ciuda întârzierii de peste o jumătate de veac.

Franța opri imediat demersurile, bazându-se pe principiul că în politică e bine uneori să ai memorie scurtă.

Drept care armata franceză porni voioasă spre Flandra, urmată de curtea strălucitoare, care se bucura de o călătorie de plăcere ce avea să ofere neîndoielnic participanților o mulțime de senzații tari și pentru ei încă necunoscute.

Era primăvară. O primăvară ploioasă, e drept, dar anotimpul acesta face să înflorească și pomii și planurile războinice. Iar armata era urmată de atâtea calești încât mulți erau de părere că acestea depășeau numărul tunurilor.

Ludovic al XIV-lea voia ca regina, moștenitoare a orașelor picarde, să fie aclamată ca suverană în fiecare oraș ce avea să fie cucerit. Mai ales ținea să-i uluiască cu fastul curții sale pe locuitorii din partea locului, obișnuiți de mai bine de un secol cu spaniolii aroganți, dar sobri și cârpănoși, în stare să umble peticiți ca vai de capul lor, numai ca să nu cheltuiască.

Voia, în sfârșit, să dea o lovitură necruțătoare olandezilor. Aceștia încurcau mereu socotelile Franței cu manufacturile lor și mai ales cu flotele de comerț care răzbătuseră până în Sumatra și Java, în timp ce flota franceză părea sortită să se zbată întruna ca peștele pe uscat.

Trebuia ca șantierele navale franceze să construiască corăbii.

Numai că pentru așa ceva trebuia câștigat timp.

Iar pentru a câștiga timp, trebuia ruinată Olanda.

Acest lucru însă îl știau numai doi oameni: regele Franței și ministrul său Colbert.

Sub ploaia care amenința să se transforme în potop biblic, caleș-

tile, trăsurile, animalele de povară, toate abia mai erau în stare să înainteze pe drumul desfundat, devenit impracticabil în urma trecerii pe acolo a pedestrimii, a artileriei şi a cavaleriei. Ceea ce era numit cu multă bunăvoinţă *drum* se prezenta în realitate sub forma unei fâşii nesfârşite de făgaşe adânci şi de bălţi de noroi gras şi lipicios.

Marchiza du Plessis-Bellière călătorea în caleaşca ducesei de Montpensier, care, de când domnul de Lauzun ieşise de la Bastilia, se arăta din nou foarte apropiată de ea.

La o răspântie echipajul fu silit să se oprească, din cauza învălmăşelii iscate în jurul unei trăsuri care se răsturnase. Cineva spuse că era vorba de doamnele din suita reginei şi domnişoara de Montpensier scoase capul pe geam, privind înainte şi recunoscând-o pe doamna de Montespan cocoţată pe o movilă. Îi făcu semne energice, strigând tare:

— Veniţi încoace, să mergeţi cu noi! Avem un loc liber!

Athénaďs de Montespan o auzi şi se îndreptă spre caleaşca ei, sărind atentă peste băltoace, cu fustele ţinute sus, să nu se ude. Se urcă râzând, în ciuda neplăcerilor călătoriei, care se ţineau lanţ.

— Nu credeam să văd vreodată o treabă aşa caraghioasă, anunţă ea veselă. Închipuiţi-vă cum poate arăta domnul de Lauzun fără perucă, cu pălăria pusă direct pe păr! Regele l-a ţinut două ore de vorbă la scara trăsurii şi fireşte că a trebuit să stea cu pălăria în mână, aşa că ploaia i-a feştelit peruca în asemenea hal încât a trebuit s-o arunce! Să-l vedeţi cum arată!

— Dar e groaznic! se cutremură domnişoara de Montpensier. Are să se îmbolnăvească, sărăcuţul de el!

Şi scoase din nou capul pe geam, poruncind vizitiului să dea bice cailor. La prima cotitură trăsura lor o ajunse din urmă pe cea a regelui şi îl văzură pe Lauzun călare, şiroind tot de apă, cu înfăţişarea unui vrăbioi jumulit. Ducesa sări în apărarea lui strigând cu un aer patetic către rege:

— Dar bine, vere, se poate să fiţi atât de lipsit de inimă? Nu vă gândiţi că acest biet gentilom poate face un acces de febră care să-l ucidă? Dacă mila nu vă mişcă în nici un fel, gândiţi-vă atunci măcar la ce poate însemna pierderea unuia din gentilomii cei mai devotaţi!

Regele rămase mai departe în caleaşca lui, privind concentrat prin lornietă ca şi cum n-ar fi auzit nici un cuvânt.

Angelica privea în jurul ei. Se aflau pe un loc ceva mai ridicat şi puteau vedea până departe câmpia picardă, întunecată şi udă. În depărtare se zărea un oraş, întunecat şi duşmănos în centura lui de ziduri groase, profilându-şi cu încăpăţânare aspră meterezele sub cerul jos şi

încărcat de nori. Privit pe deasupra câmpului brăzdat de șanțuri subțiri pline de apă, te făcea să te gândești la o epavă pe fundul mării.

În jurul zidurilor francezii săpaseră șanțuri care încingeau orașul într-un cerc neîndurător, din care nu mai era scăpare, iar mai încoace se zărea o mulțime de mogâldețe care, cu toată ploaia, trebăluiau cu hărnicie de furnici, săpând de zor la al doilea rând de șanțuri. Dintr-o parte se auzeau, la intervale scurte, grohăiturile amenințătoare ale tunurilor francezilor, însoțite de o lumină sângerie care dădea reflexe stranii în întunericul amurgului noros. Domnișoara de Montpensier își punea de fiecare dată degetele la urechi, apoi își relua discursul.

Regele se hotărî în sfârșit să-i acorde atenție și lăsă jos lornieta prin care privea atent spre zidurile orașului.

— Scumpă verișoară, zise el cu asprime, aveți o admirabilă elocință, dar vă alegeți întotdeauna foarte rău momentele pledoariilor dumneavoastră. Cred că garnizoana se va preda în curând.

Și se întoarse spre Lauzun, dându-i ordinul ca artileria să înceteze. Lauzun porni la galop.

Într-adevăr, la porțile orașului părea să se fi iscat oarecare forfotă.

— Se vede steagul alb! strigă entuziasmată ducesa de Montpensier bătând din palme. În trei zile! Ați luat orașul în trei zile, Sire! Ah, ce pasionant e războiul!

Seara, poposind în micul oraș cucerit, în timp ce la porțile palatului în care era găzduită regina răsunau aclamațiile locuitorilor, marchizul de Lauzun se apropie de domnișoara de Montpensier și își exprimă recunoștința pentru grija pe care i-o arătase. La auzul cuvintelor lui, ducesa surâse și o undă de roșeață îi urcă în obraji. Se scuză față de regină pentru că părăsea masa de joc, o rugă pe Angelica să-i țină puțin locul și îl trase pe Lauzun în ambrazura unei ferestre.

Angelica nu putea auzi ce-și spuneau, dar o vedea pe domnișoara de Montpensier ridicându-și spre Lauzun fața strălucitoare, cu ochii aprinși și sorbindu-i cu lăcomie cuvintele. La lumina blândă a candelabrelor, părea aproape tânără și frumoasă.

„Pe legea mea că e îndrăgostită de el!" își spuse Angelica, înduioșată la vederea acestui tablou neașteptat.

Lauzun avea înfățișarea pe care și-o lua când voia să fie cât mai seducător, cu doza de respect necesar, firește, doar era vorba de o prințesă de sânge, nepoată de fiu a lui Henric al IV-lea. Afurisitul de Péguilin! Nu se dădea înapoi de la nici o aventură, indiferent de cine era vorba!

Încăperea era plină de lume, dar se păstra o liniște respectuoasă. Se juca la patru mese. Anunțurile monotone ale jucătorilor și zornăitul monedelor de aur erau singurele sunete care să tulbure galanta discuție de la fereastră, care părea că avea de gând să se prelungească mult peste cât ar fi fost de așteptat.

Regina avea și ea un chip cât se poate de fericit. Bucuriei ei de a număra încă un oraș printre nestematele coroanei i se-adăugau altele, de o natură mai intimă, dar mult mai intense. Domnișoara de La Vallière nu se număra printre fericiții participanți la această călătorie. Rămăsese la Versailles, și nu oricum, ci chiar din ordinul regelui. Înainte de începerea campaniei, regele dăruise metresei lui, printr-un act înregistrat de parlament în cea mai mare grabă, ducatul Vaujours, din Tourraine, și baronia Saint-Cristophe, două seniorii „la fel de valoroase, atât prin veniturile lor cât și prin numărul de supuși..." Recunoscuse de asemenea paternitatea asupra fetiței născute din legătura lor, micuța Marie-Anne, care devenea prin această legitimare prințesă de Blois.

Aceste favoruri copleșitoare nu înșelau însă pe nimeni, nici măcar pe noua ducesă de Vaujours și baroană de Saint-Cristophe. Era darul de despărțire. Regina vedea în asta o întoarcere pocăită la starea lui de soț, un fel de ștergere a greșelilor, de îndreptare a prostiilor de tinerețe. Fapt cu atât mai vizibil cu cât regele o copleșea acum cu atenții la care altădată nici nu s-ar fi așteptat. Ea îl însoțea întotdeauna când își făcea intrarea triumfală într-un oraș, împărțeau amândoi grijile și speranțele campaniei. Toate ar fi fost minunate dacă n-ar fi fost strângerea de inimă pe care i-o pricinuia de fiecare dată vederea acestei marchize du Plessis-Bellière, pentru care i se spusese că regele avea mare slăbiciune și că insistase în mod deosebit să facă parte din suita ei. O femeie cu adevărat foarte frumoasă, cu o privire limpede și senină, cu gesturi pline de o grație reținută și spontană în același timp. Marie-Thérèse deplângea faptul că cei din jurul ei îi strecuraseră în suflet îndoieli, fiindcă femeia aceasta i-ar fi plăcut mult. Ar fi făcut-o cu dragă inima confidenta ei, dar domnul de Solignac, marele ei șambelan, o prevenise că doamna asta du Plessis-Bellière era o femeie desfrânată și fără pic de cucernicie. Iar doamna de Montespan îi destăinuise că marchiza suferea și de o boală rușinoasă, cu care se procopsise în lumea de jos prin care se vântura întruna în căutare de plăceri vinovate. Și să mai spună cineva că aparențele nu înșeală! Părea atât de sănătoasă și de plină de prospețime! Și avea niște copii atât de frumoși! Iar dacă regele o făcea metresa lui, alte nenorociri! Și ce durere ar fi fost în sufletul ei! Ah, o inimă de regină era sortită să nu-și găsească niciodată liniștea...

Angelica își dădea seama cât de neplăcută era pentru regină prezența ei, așa că profită de cel dintâi prilej ca să se ridice de la masa de joc și să se îndepărteze.

Casa pusă de primarul orașului la dispoziția suveranilor era strâmtă și incomodă. Suitele și primii gentilomi fuseseră îngrămădiți claie peste grămadă, în timp ce restul curții și armata primiseră găzduire în casele târgoveților. Locuitorii orașului îi primiseră pe francezi cu brațele deschise, ceea ce împiedicase violențele și mai ales jaful. Francezii erau cam decepționați, dar când ți se dă de bunăvoie nu ai motive să iei cu forța, așa că, o dată garnizoana spaniolă plecată, în oraș se instaurase o atmosferă aproape de carnaval. Din toate părțile răzbăteau frânturi de cântece și de râsete. Nu era război. Toată lumea se împăca de minune și aerul era încărcat de liniște și tihnă. Casa în care fuseseră găzduiți suveranii nu făcea nici ea excepție. Curtea căpătase dintr-o dată atmosfera unei sindrofii liniștite de provincie, cu un aer casnic dominat de aroma ademenitoare a turtei picarde, imensa tartă cu pere îmbrăcată în cremă și în ouă, pe care trei doamne din oraș veniseră, îmbujorate de emoție, s-o prezinte auguștilor oaspeți.

Angelica ajunse până la scară împiedicându-se în lăzile și în bagajele răspândite în drum și începu să urce treptele. Camera unde era găzduită, împreună cu doamna de Montespan, se afla pe partea dreaptă a coridorului. A regelui și a reginei – pe stânga.

Când dădu să intre în cameră, în lumina candelei se profilă o umbră și în față îi răsări chipul unui negrișor cu ochii ca de smalț alb.

— Nu, doamna, nu intri doamna!

Îl recunoscu pe micul sclav pe care ea însăși îl dăruise doamnei de Montespan.

— Bună seara, Naaman, eu sunt. Dă-mi voie să trec.

— Nu, doamna, nu intri!

— Cine e înăuntru?

— Cin'va...

De dincolo de ușă se auziră anumite zgomote care o încredințară că Athénad's de Montespan nu era singură și că era mai delicat din partea ei să se retragă și să se întoarcă mai târziu.

— Bine, Naaman, plec.

Pe fața de abanos a negrișorului dinții albi rânjiră complice.

— E rezele, doamna. Stăpâna e cu rezele! Sssst! Nu vorbesti!

Angelica începu să coboare scările gânditoare.

Regele și Athénad's de Montespan!...

A doua zi, toată lumea se pregătea de drum. Plecau spre Amiens. Îmbrăcându-se devreme, Angelica se duse la regină, așa cum îi cereau obligațiile ei. La intrare, dădu peste domnișoara de Montpensier, pradă unei mari agitații.

— Vino să vezi, draga mea, în ce hal e Majestatea Sa! Îți face și milă, zău, sărăcuța!

Regina vărsa șiroaie de lacrimi. Cineva spuse pe un ton compătimitor că vomitase și era la capătul puterilor. Doamna de Montausier o susținea dintr-o parte, gata să plângă și ea, în timp ce Athénaďs de Montespan striga tare că durerea Majestății Sale era absolut întemeiată. Se aflase că domnișoara de La Vallière sosise în dimineața aceea pe neașteptate, după o goană care ținuse toată noaptea, și se prezentase de îndată să prezinte reginei omagiile ei.

— Câtă obrăznicie! striga sufocându-se de indignare marchiza de Montespan. Dumnezeu să aibă milă de mine și să mă ferească să ajung vreodată metresa regelui! Dacă eram o nemernică în stare de așa ceva, măcar aș fi avut bunul simț de a nu mă mai arăta în fața reginei după o asemenea ispravă! Auzi, ticăloasa! Cum o fi îndrăznind?

Ce putea însemna întoarcerea asta?

Oare regele însuși își chemase favorita înapoi?

Trebuia totuși ca toată lumea să plece cu mic cu mare la biserică, unde curtea urma să asculte liturghia înainte de a porni la drum.

Când regina dădu să se urce în trăsură, ducesa de La Vallière făcu o plecăciune adâncă, dar regina se făcu a n-o băga în seamă. Decepția suferită era peste puterile ei. Nu se mai putea preface, cum reușise atâta timp, de bine de rău, cât timp legătura regescului ei soț cu târfa asta nu primise oficializarea de acum. Recunoașterea bastardei!... În furia ei turbată refuză să mănânce ceva și interzise ofițerilor escortei să lase vreo trăsură să pornească înaintea trăsurii ei, de teamă ca târfa să nu ajungă să-l vadă pe rege înaintea ei.

Spre seară, convoiul de trăsuri ajunse pe o înălțime de unde se vedea armata, încă în marș. Regele trebuia să fie și el acolo, cu trupele. Domnișoara de La Vallière, cu curajul pe care îl dă disperarea, porunci vizitiului s-o ia la galop peste câmpul proaspăt arat și plin de apă. Regina zări caleașca și fu cuprinsă de o furie îngrozitoare. Fu pe punctul de a porunci ofițerilor călări să pornească după trăsură și s-o oprească. Toți cei din jurul ei o implorau să nu facă asta și să încerce să-și stăpânească nervii. Toți își pierduseră capul, eticheta nu prevedea soluții pentru situații de asemenea gen și nu se știa cum s-ar fi sfârșit scena asta

tragicomică dacă însuşi regele n-ar fi apărut pe neaşteptate: i se anunţase sosirea curţii şi se grăbise încoace s-o întâmpine galant pe regină, luând-o pe alt drum, pe care nu se întâlnise cu domnişoara de La Vallière.

Era călare, plin de noroi până-n albul ochilor şi cât se poate de bine dispus. Descălecă şi se scuză că nu putea urca în caleaşcă, din cauză că era prea murdar. Dar, după ce schimbă câteva cuvinte cu regina pe geamul caleştii, chipul i se întunecă.

Cei din jur îşi transmiseră din gură în gură vestea că sosirea domnişoarei ducese de La Vallière nu fusese nici cerută şi nici măcar dorită de către rege. Atunci ce veste fusese aceea care o hotărâse pe timida metresă părăsită să renunţe la răbdarea ei obişnuită? Ce temeri? Sau ce certitudini? Ce speranţe?

Rămasă singură la Versailles, copleşită de onoruri şi de bogăţii, îşi dăduse seama că fusese părăsită. Pierzându-şi cumpătul, fără să se mai gândească la ce face, poruncise să i se înhame caii la caleaşcă şi se îndreptase spre nord, arătându-se astfel pentru prima dată nesupusă la poruncile regelui. Orice i s-ar fi întâmplat şi tot era mai bine decât să nu ştie ce se întâmplă, să spere cu inima strivită sau să şi-l închipuie pe cel pe care-l iubea în braţele altei femei...

Nu apăru la cină la popasul următor. Cantonamentul era groaznic. Un biet târguşor unde nu se aflau decât patru case de piatră, în rest numai nişte maghernițe nenorocite din chirpici.

Angelica orbecăi mult prin ulicioarele gloduroase, împreună cu domnişoarele Gilandon şi cele trei cameriste, în căutarea unui adăpost, fără nici un rezultat, când se întâlni cu domnişoara de Montpensier, la fel de nenorocoasă ca şi ele.

— Iată cum arată războiul, draga mea, suspină ducesa. Doamna de Montausier culcată pe un braţ de paie într-o odăiţă nenorocită, cu lipeală pe jos, unde pute a bălegar de te trăsneşte, domnişoarele de onoare ale reginei înghesuite claie peste grămadă într-un pod, pe o grămadă de grâu... Şi încă ele au nimerit-o bine, fiindcă mie mi-e să n-am parte de cine ştie ce morman de cărbuni!

Auzind cum stau lucrurile, Angelica renunţă să mai caute vreo casă şi dădu imediat de o şură plină cu fân curat. Se căţără iute pe scară până în podul strâmt şi jos, unde spera să se poată odihni mai în linişte, în timp ce slujnicele ei rămaseră jos. Un felinar mare atârnat de căpriori împrăştia o lumină slabă, care se silea să alunge întunericul.

Abia apucase să se întindă în fân, cu un oftat de mulţumire după

atâta alergătură, că văzu iţindu-se dinspre scară mutrişoara neagră, cu ochii şi cu dinţii albi sclipind drăceşte în întuneric, a lui Naaman, negrişorul Athénad'sei de Montespan.

— Ce cauţi aici, drace?

— Astept doamna de Montespan. Pestrez sac pentru doamna, cu bagaz si tot pentru doarme doamna. Vine doarme tot aisea si doamna.

În clipa aceea se ivi şi chipul marchizei de Montespan, care urcase scara cu paşi înceţi.

— Bună idee ai avut, draga mea, zise ea, să vii să împarţi cu mine *salonul verde*, cum spun militarii. Putem face şi o partidă de pichet, dacă somnul ne ocoleşte cumva.

— Să ne ocolească? răspunse Angelica. N-aş crede. După alergătura şi oboseala de azi...

Athénad's se lăsă să cadă pe stratul de fân, căscând şi întinzându-se plină de voluptate, cu mişcări unduioase de felină.

— Ah, ce minune! Cē culcuş dulce! Îmi aduce aminte de copilărie, de Poitou!

— Şi mie la fel, zise Angelica.

— Aveam acasă un pod cu fân lângă hulubărie şi mă întâlneam acolo cu iubitul meu. Era un ciobănaş de zece ani. Stăteam amândoi în fân, ţinându-ne de mână şi ascultând cum gângureau porumbeii. Asta era tot! La o asemenea vârstă...

Şi îşi desfăcu corsetul prea strâns, iar Angelica îi urmă exemplul. Îşi scoaseră pe urmă fustele de deasupra şi, cu picioarele goale în fânul uscat, se ghemuiră fericite, retrăind senzaţiile de altădată.

— De la ciobănaşul din Poitou şi până la regele Franţei! şopti Athénad's. Ce zici de destinul acesta, draga mea? Nu-i aşa că e uluitor?

Şi se ridică într-un cot. Lumina caldă şi tainică a bătrânului felinar cu ulei de rapiţă părea să-i însufleţească pielea limpede şi mătăsoasă, aruncând străluciri blânde şi fragede pe albeaţa pieptului şi a umerilor. Scăpă un chicotit ciudat.

— Să fii iubită de un rege! Ce beţie, Dumnezeule!

— Îmi pari destul de sigură de dragostea asta. Cu puţin timp în urmă erai foarte sceptică.

— Da, dar acum am primit dovezi care nu mai lasă loc nici unei îndoieli... Aseară a venit... Oh! Ştiam că va veni, că în călătoria asta are să se întâmple! Felul în care a abandonat-o pe La Vallière la Versailles nu era o dovadă a voinţei lui? I-a aruncat, acolo, nişte fleacuri, drept cadouri la despărţire...

— Fleacuri? Un ducat-pairie? Şi o baronie? Astea le numeşti

dumneata nişte fleacuri?

— Pfff! E drept că în ochii uneia ca ea mofturile astea trebuie că strălucesc ca nişte luceferi, îi iau ochii! Şi precis că, proastă cum e, îşi închipuie că puterea ei e la apogeu! Altminteri n-ar fi îndrăznit să vină încoace, să ajungă din urmă curtea. Ha-ha-ha-ha! A picat cam rău scumpa noastră domnişoară de La Vallière, ducesă de Vaujours şi baroană de Trei Scaieţi!... Eu una ştiu bine că n-am să mă mulţumesc cu mofturi din astea, cu rămăşiţe. Numai să-ncerce să mă trateze ca pe o marţafoaică de dansatoare de la Operă! Eu sunt o Mortemart!

— Athénad's, văd că vorbeşti cu o siguranţă care pe mine spun drept că mă sperie. Chiar ai devenit metresa regelui?

— Dacă sunt metresa lui!... Oh, draga mea, dacă ai şti ce ameţitor e să te simţi atotputernică asupra unui bărbat care e deasupra tuturor! Să-l vezi cum păleşte şi tremură în faţa ta... Să-l vezi implorând, pe el, care nu ştie decât să poruncească! El, atât de stăpân pe sine, atât de solemn şi de majestuos, ba chiar temut de atâta lume! Să ştii că e adevărat ce se spune. În dragoste e sălbatic de-a binelea. Acolo nici vorbă de stăpânire de sine sau de rafinament. E neînchipuit de lacom... dar îmi place să cred că nu l-am dezamăgit...

Râdea şi chicotea tot timpul, fără nici o reţinere, rostogolindu-şi capul într-o parte şi-n alta pe stratul moale de fân, întinzându-se şi arcuindu-şi trupul mlădios cu gesturi de nepăsare impudică, vrând parcă să retrăiască scene încă proaspete în memoria ei, totul cu atâta aprindere încât Angelica avu senzaţia că nu va mai putea răbda mult.

— Ei bine, făcu ea cu glas uscat, asta pică de minune. Curioşii au să afle în sfârşit cine e noua favorită a regelui şi au să mă lase în pace cu bănuielile şi cu bârfele lor caraghioase, de care m-am săturat până peste cap!

— Ba nu, draga mea! sări dintr-o dată doamna de Montespan. Nici vorbă de aşa ceva! Nu cumva să scapi vreo vorbă! Contăm amândoi pe discreţia dumitale, şi regele şi eu! Nu e încă momentul potrivit ca să-mi acorde în public atenţiile... atenţiile obişnuite. Asta ar duce la complicaţii din care nu ştiu cum am mai putea ieşi. Aşa că fii bună ca totdeauna şi joacă mai departe rolul pe care ţi l-am atribuit noi, te rog din tot sufletul!

— Ce rol? Şi care *noi*?

— Păi... regele şi cu mine.

— Vrei să spui că v-aţi înţeles, *regele şi dumneata*, să faceţi să se şoptească la curte că e îndrăgostit de mine, că eu sunt metresa lui, tocmai ca să îndepărtaţi de persoana dumitale orice bănuială?

Athénad's o privea atentă printre genele ei lungi și ochii ei de safir avură o scurtă sclipire perversă.

— Bineînțeles, draga mea. Zvonul ăsta ne convenea de minune, sper că înțelegi, nu? Situația mea este extrem de delicată. Doamnă de onoare a reginei, pe de o parte, și prietenă intimă a domnișoarei de La Vallière pe de alta. Atențiile regelui ar fi stârnit imediat o adevărată furtună de clevetiri la adresa mea. Trebuia aprins alt foc, care să-l eclipseze pe primul, înțelegi? Nu mai țin minte cum, dar a început să se șoptească despre dumneata, așa că regele a ințețit focul, acoperindu-te cu atenții. Așa că însăși regina, în momentul de față, e convinsă de asta și te privește pieziș, iar biata Louise de La Vallière izbucnește în lacrimi numai când aude de numele dumitale. Și nimănui nu-i dă prin cap care e rolul meu în toată afacerea asta. Jocul a fost bine condus. Știu că dumneata ești o femeie prea inteligentă ca să nu-ți fi dat seama de la început cum stau lucrurile. Regele îți este foarte recunoscător... Nu spui nimic? Ești supărată de ce ți-am spus?

Angelica nu răspunse. Luă un fir din grămada de fân și îl ronțăi nervoasă. Se simțea rănită până în adâncul sufletului și își dădea seama că fusese mai proastă decât era îngăduit să fie. Deci aici stătea explicația atenției arătate de rege priceperii ei în ale comerțului! Deci din punctul de vedere al intrigilor mondene, avea să rămână mereu aceeași, cu un incorigibil fond de naivitate țărănească!

— De altfel, ce motive ai avea să te fi supărat? reluă doamna de Montespan, cu un glas pe care și-l voia cât mai dulce și mai prietenos. Zvonul acesta e foarte măgulitor pentru dumneata, și ai și apucat să tragi de aici anumite foloase și să te bucuri de un prestigiu care nici nu se mai discută! Ești dezamăgită? Nu pot crede că ai luat în serios această mică comedie... De altminteri, știu că ești îndrăgostită. Și încă de propriul dumitale soț! E foarte amuzant, mărturisesc că nu mi s-a mai întâmplat să aud una ca asta, dar mă rog, te privește. E drept că frumosul Philippe nu pare prea aprins de dragoste pentru dumneata, dar e un senior într-adevăr chipeș. Și n-ar fi deloc exclus să se mai îmblânzească... Timpul rezolvă multe.

— Vrei să facem o partidă de cărți? o întrerupse Angelica, silindu-se să-și ascundă tulburarea din glas.

— Sigur că da, cu toată plăcerea, am în sac un pachet complet. Naaman!

Negrișorul aduse imediat sacul de voiaj al stăpânei și începură jocul, însă fără prea mare avânt. Angelica, gândindu-se în altă parte, pierdu mult, ceea ce o indispuse și mai rău. Athénad's începu în curând

să moțăie de-a binelea, așa că încheiară jocul. Angelica nu putu însă să adoarmă. Își rodea unghiile, iritată la culme de cele auzite și, pe măsură ce timpul se scurgea, în cap începeau să i se învălmășească idei de răzbunare. Mâine numele doamnei de Montespan avea să fie pe toate buzele. Frumoasa Athénad's fusese cu totul necugetată apucându-se să-i povestească tocmai despre felul în care o prostiseră. Angelica nu se lăsa legată la ochi de cuvintele ei mieroase. O văzuse cu ce delicii îi vorbise despre triumful ei și mai ales de rolul pe care îl jucase în istoria asta ea, Angelica, fără să știe, iar asta o umilea îngrozitor și o făcea să simtă din ce în ce mai mult cum îi fierbea sângele în vine. Sigură acum de sprijinul regelui și de puterea ei, noua favorită își oferise plăcerea de a-și înfige dinții în orgoliul unei femei pe care o invidia amarnic de mult timp, dar pe care o menajase mereu, din interes. Acum nu mai avea nevoie de ea și nici de banii ei, care o salvaseră de atâtea ori de la adevărate naufragii financiare. Putea acum s-o umilească fără nici o rezervă și s-o facă să plătească scump cele câteva succese pe care frumusețea și averea Angelicăi i le smulseseră ei, care le-ar fi meritat cu adevărat.

„Mare neghioabă am putut să fiu!" își zise Angelica strângând din dinți și simțind că-i vine să se ia singură la palme.

Își trase mantoul pe ea și se strecură ușor, neauzită, până la capul scării, începând să coboare cu pași de pâslă. Athénad's dormea mai departe, fără griji, în veșmintele ei scumpe pe stratul de fân, ca o zeiță pe un nor.

Afară, revărsatul de zori avea un gust de ploaie. Dinspre răsărit, unde cerul era cuprins de văpăi roșietice, se auzea freamătul taberei. Armata se trezise și începuse deja forfota strângerii bagajelor și a pregătirilor pentru drum.

Angelica porni prin noroiul cleios și ajunse cu mare greutate la casa reginei, unde știa că o va găsi pe domnișoara de Montpensier. Dar când să intre, aproape că se izbi afară, lângă ușă, de nefericita Louise de La Vallière, așezată pe o canapea udă de lemn, tremurând de frig, cu o înfățișare care-i stârni mila. Era însoțită de două sau trei slujnice și de cumnata ei, posacă și somnoroasă. Angelica fu atât de izbită de acest tablou dezolant încât se opri fără să vrea.

— Ce faceți aici, doamnă? O să înghețați de frig!

Louise de La Vallière ridică spre ea ochii ei curați și albaștri, prea mari pe figura ei de ceară, și tresări, ca și cum cineva ar fi trezit-o brusc dintr-un vis.

— Unde e regele? zise ea. Trebuie să-l văd. Nu plec de aici până nu-l văd. Spuneți-mi, unde e? Dumneavoastră trebuie să știți!

— Nu știu, doamnă.

— Ba știți, sunt sigură că știți!

Într-un elan de înduioșare, Angelica îi cuprinse mâinile slabe și înghețate, îngrozindu-se de răceala lor.

— Vă jur că nu știu! Nu l-am mai văzut de când... nici nu-mi mai aduc aminte de când, și vă rog din suflet să fiți convinsă că nu-l interesează absolut deloc persoana mea. E o nebunie din partea dumneavoastră să rămâneți aici pe un asemenea frig.

— Asta îi spun și eu întruna, gemu cumnata fostei favorite, e la capătul puterilor, și eu la fel! Dar se încăpățânează.

— Nu vi s-a reținut o cameră în sat?

— Ba da, dar ea ține morțiș că vrea să-l aștepte pe rege.

— Oh, numai prostii mi-a fost dat să aud în noaptea asta!

Și Angelica o apucă energic de braț și o sili să se ridice.

— Mai întâi trebuie să vă încălziți și să vă odihniți. Regelui cu siguranță că nu-i va face nici o plăcere să vă vadă cu fața asta de strigoi.

În casa unde fusese reținută o cameră pentru biata Louise de La Vallière, Angelica își intră plină de hotărâre în rol. Luă la zor pe lachei, înviorându-i la iuțeală cu câteva palme bine cumpănite și punându-i să aprindă focul și să încălzească așternuturile umede și reci cu vasul de aramă cu capac, plin cu jăratic, plimbat pe sub plapuma grea și înghețată. Porunci să i se încălzească niște apă și făcu repede un ceai fierbinte, silind-o pe nefericita gazdă să-l bea iute și vârând-o apoi în pat. Așa cum stătea sub plapumă și sub țolul adăugat pe deasupra, ca să țină mai cald, nefericita Louise de La Vallière părea o bolnavă care nu se mai ridicase din pat de mult timp. Cuvintele „mârțoagă costelivă“, cu care un pamfletar veninos o împodobise cu câtva timp în urmă, nu păreau a fi prea exagerate. Oasele i se mișcau vizibil pe sub piele. Biata femeie era însărcinată în luna a șaptea, a cincea sarcină în șase ani. Nu împlinise decât douăzeci și trei și trăise un strălucitor roman de dragoste care rămânea acum în urmă, în timp ce în față i se așternea o viață lungă și întunecată, plină de suferințe. Toamna trecută, marchiza de La Vallière, în costum de amazoană, strălucise pentru ultima oară, ca o flacără înainte de a se stinge. Astăzi schimbările petrecute cu ea se vădeau a fi atât de adânci încât era greu s-o mai recunoască cineva.

„Iată unde o poate duce pe o femeie dragostea fără margini pentru un bărbat!“ își spunea Angelica, lăsându-se din nou pradă mâniei ei de mai înainte.

Și, aducându-și aminte de cuvintele lui Barcarole despre rivalele care își puseseră în minte s-o otrăvească, se cutremură...

Se așeză la căpătâiul bolnavei și luă în mâna ei sănătoasă și pu-

ternică mâna slăbită a acesteia, cu degetele subțiri pe care inelele jucau, rămase prea largi.

— Sunteți bună cu mine, reuși să murmure abia auzit Louise de La Vallière. Atunci de ce mi-au spus...

— De ce aplecați urechea la ce vi se spune? Vă faceți rău singură și fără nici un rost. Împotriva clevetitorilor nu se poate face nimic. Sunt și eu ca și dumneavoastră...

Se opri. Fusese pe punctul de a spune „la fel de proastă, n-am fost decât un paravan, fără să știu, fără să bănuiesc măcar". Dar la ce bun? De ce să îndrepte gelozia Louisei de La Vallière în altă direcție? Avea să descopere și singură, curând de tot, trădarea bunei ei prietene Athénad's de Montespan. Niciodată trădarea nu rănește mai rău o femeie decât atunci când vine de la prietena ei cea mai bună.

— Acum dormiți. Și liniștiți-vă, n-aveți motive de agitație, regele vă iubește.

Spunea asta din milă, știind că era singurul lucru care putea alina durerile unei inimi sfâșiate.

Louise de La Vallière surâse cu amărăciune.

— Nu-mi dă dovezi prea concludente...

— Dar cum puteți spune așa ceva? Abia v-a dovedit sentimentele lui dându-vă titluri și domenii care nu mai lasă nici o îndoială asupra grijii pe care v-o poartă. Sunteți ducesă de Vaujours, iar fiica dumneavoastră e prințesă de Blois, fiică de rege, recunoscută oficial!

Fosta favorită clătină din cap a neîncredere. Din ochii închiși, lacrimi grele se prelingeau pe obrajii supți. Ea, care își ascunsese totdeauna sarcinile, cu prețul unor suferințe de nedescris, ea, care își văzuse copiii smulși de la sânul ei din primele ceasuri după ce-i adusese pe lume și care nu-și putuse plânge în voie cei trei băieți morți la vârsta cea mai fragedă, apărând surâzătoare la baluri, ea, care căutase să se adapteze cât putea mai bine îngrozitoarei ei situații de metresă oficială a regelui, lingușită de mulți, disprețuită și hulită de toți, se văzuse acum, dintr-o dată, proclamată în mod oficial mamă a fiicei regelui, printr-un act asupra căruia nici măcar nu fusese consultată. Și nu șopteau cei bine informați că marchizul de Vardes fusese chemat din exilul lui, ca să se însoare cu ea din ordinul regelui?

Cuvintele de consolare, încurajările, sfaturile și mângâierile, toate erau acum în zadar. Era prea târziu pentru așa ceva. Angelica nu mai spuse nimic și se mulțumi s-o țină de mână până când nefericita femeie adormi.

Întorcându-se spre casa reginei, văzu lumină la fereastra acesteia

şi se gândi că poate şi regina îl aştepta pe rege, inventând mii de lucruri îngrozitoare şi închipuindu-şi-l în braţele Louisei de La Vallière, în timp ce aceasta îşi petrecuse noaptea tremurând de frig la uşa casei ei. La ce bun să strige numele noii rivale a reginei? Numai ca să adauge încă o picătură la cupa cu venin?

Athénad's de Montespan avea toate motivele să doarmă liniştită în culcuşul ei cald de fân din podul şurii. Ştia bine, aşa cum ştiuse dintotdeauna, că marchiza du Plessis n-avea să scoată o vorbă.

Charleroi, Armentières, Saint-Vinoux, Douai, Oudenarde, Scarpe, Courtrai, toate cetăţile întărite cădeau una după alta în faţa armatei franceze, ca nişte castele din cărţi de joc. Regele şi regina erau întâmpinaţi cu baldachine somptuoase, cu cuvântări ţinute de pârgarii entuziaşti, acoperite de uralele necontenite ale mulţimii şi, după ce străbăteau străzile înguste, acoperite cu covoare, ajungeau la catedrala fiecărui oraş, toate la fel, îmbrăcate în aceeaşi dantelărie de piatră, unde se oficia câte un *Te Deum*.

Între două asemenea serbări entuziaste, războiul mai înainta câte un pas, în zvâcniri ale armatei care izbea mai departe, cu bubuituri de tunuri şi de muschete, lărgind paş cu pas stăpânirea regelui Franţei. Nu fără pierderi grele. Garnizoanele spaniole încolţite riscau adeseori ieşiri fără nici o speranţă, dar care însângerau adânc armata franceză. Spaniolii erau viteji, luptători admirabili şi însetaţi de glorie, dar erau prea puţini şi mai ales Spania era prea departe. Toate căile de aprovizionare cu alimente şi muniţii le erau tăiate, iar populaţia, supusă până mai ieri, se semeţea la apropierea francezilor şi mârâia la gândul de a suferi foametea şi chinurile îndurate întotdeauna de locuitorii oraşelor asediate. Francezii dintre ziduri nu erau deloc dispuşi să suporte asemenea privaţiuni de dragul spaniolilor, când afară, la porţile oraşului, se afla armata franceză.

La asediul oraşului Douai calul unui curtean din suita regelui fu ucis pe loc de o ghiulea. Regele se expunea deci prea mult. Mirosul prafului de puşcă îl îmbăta. Nu vru să asculte de nimeni şi luă comanda unei şarje de cavalerie, îndepărtându-se cu câteva lungimi bune de cal de soldaţii lui.

În timpul asediului de la Liège cobora în fiecare zi în tranşee ca un grenadier de rând, îngrozind întreaga curte cu temeritatea lui nebunească. Într-o zi, domnul de Turenne, văzându-l pe rege plin de ţărâna aruncată de o ghiulea care căzuse la doi paşi de el, ameninţă că el părăseşte asediul dacă regele insistă în purtarea lui imprudentă. Dar suve-

ranul, care înaintase plin de curaj sub focul inamicului şi ajunsese până la baza palisadelor acestuia, nu părea deloc hotărât să-l asculte. Mareşalul du Plessis-Bellière îi spuse:

— Luaţi pălăria mea şi daţi-mi-o mie pe a dumneavoastră, Sire. Dacă spaniolii ţintesc în panaşul alb, să fim siguri că se înşală.

În ziua următoare regele se expuse mai puţin. Philippe du Plessis primi Cordonul Albastru.

Început de vară.

Era acum cald, din ce în ce mai cald şi singurii nori care se vedeau erau fum, scos de mortierele francezilor, care trăgeau întruna.

Domnişoara de La Vallière rămăsese la Compiègne. Regina urma mai departe armata şi o dată cu ea sumedenie de doamne. Domnişoara ducesă de Montpensier, prinţesa de Bade, doamnele de Montausier şi de Montespan, ultimele trei în caleaşca celei dintâi, apoi doamnele d'Armagnac, de Bouillon, de Créqui, de Béthune şi du Plessis-Bellière, toate îngrămădite în aceeaşi caleaşcă, toate îngrozitor de obosite şi suferind cumplit de sete.

Coborând din caleaşcă la un popas, avură surpriza de a se încrucişa cu o trăsură care trecu pe lângă ele în goana mare, lăsând să se vadă înăuntru tabloul neaşteptat al unei grămezi de paie care ocupa tot spaţiul. Trăsura era escortată de trei vlăjgani uscăţivi, cu înfăţişări de oşteni căliţi, cu mustăţi negre, cu priviri întunecate şi cu veşminte peticite. Dacă cineva ar fi avut vreo îndoială asupra originii acestor domni, era destul să privească la ofiţerul care îi comanda şi care, cu părul lui bogat negru ca smoala şi cu aerul fudul cu care privea la toată lumea din jur, lăsa să se vadă cât de colo că era un preanobil *hidalgo*, supus al Majestăţii Sale Catolice[1].

Cineva le explică plin de bunăvoinţă doamnelor că paiele pe care le văzuseră în trăsură slujeau la protejarea calupurilor de gheaţă pe care domnul de Brouay, guvernatorul spaniol al oraşului Lille, le trimitea în fiecare zi, fie din bravadă, fie din galanterie, regelui Franţei. „Transmiteţi-i mulţumirile mele, ar fi zis regele, şi rugămintea de a-mi mai trimite asemenea minunăţie." „Sire, răspunsese trufaşul *hidalgo*, generalul meu doreşte s-o chivernisească, fiindcă ştie că asediul va dura mult şi se teme ca Majestatea Voastră să nu sufere văzându-se lipsită de o asemenea bunătate." Bătrânul duce de Charost, care se afla alături de rege, strigase trimisului: „Bravo, aşa, şi recomandă-i lui de Brouay să nu facă

[1] Majestatea Sa Catolică – numele dat oficial regelui Spaniei. (*n. trad.*)

şi el ca nătărăul acela de guvernator de la Douai, care s-a predat ca un papă-lapte!" „Aţi înnebunit, domnule? se întorsese cu vioiciune regele, surprins fără îndoială de asemenea cuvinte. Îi încurajaţi pe duşmanii mei să-mi opună rezistenţă?" La care bătrânul duce se scuzase: „Sire, aici e vorba de o chestiune de orgoliu de familie. De Brouay e vărul meu."

Aşa că, în aşteptarea capitulării oraşului Lille, viaţa de curte continua în tabără.

Câmpia era bălţată de corturi de toate culorile, aşezate cât mai simetric cu putinţă. Cortul regelui, cel mai întins din toate, se compunea din trei săli, o cameră şi două cabinete, toate din mătase chinezească şi utilate cu mobilier de lemn aurit. Aici toată eticheta, inclusiv ceremonialul de culcare şi de sculare a regelui, era respectată cu sfinţenie, ca la Versailles sau la Saint-Germain. Mese somptuoase erau oferite de rege prietenilor săi, care se bucurau şi mai mult la gândul că ei benchetuiau având pe masă toate trufandalele şi toate delicatesele, în timp ce spaniolii, îndărătul întunecoaselor ziduri ale cetăţii, nu-şi puteau oferi decât napi, ba încă ronţăindu-i cu mare economie. Şi probabil că nici napii aceştia nu le tihneau deloc, ştiind că în tabăra franceză regele dădea ospeţe strălucite, la care erau invitate şi doamnele curţii.

Într-o seară, la supeu, privirile regelui fură atrase de Angelica, aşezată la masă nu departe de el. Victoriile din ultima vreme asupra spaniolilor, ca şi cealaltă victorie, de ordin mai intim, repurtată asupra marchizei de Montespan, îl făcuseră pe rege ca, în bucuria triumfurilor care se ţineau lanţ, să fie mai puţin receptiv decât era de obicei, aşa că avu impresia că abia acum o vedea pe doamna du Plessis de la începutul campaniei şi o întrebă plin de amabilitate:

— Aţi părăsit deci capitala? Ce se mai spunea la Paris când aţi plecat dumneavoastră?

Angelica îl pironi cu o privire de gheaţă.

— Se spuneau vecernii, sire.

— Da? Eu vă întrebam ce mai era nou la Paris.

— Mazărea, Sire.

Replicile acestea ar fi părut oricui amuzante dacă n-ar fi fost rostite pe un ton rece şi indiferent, ca şi privirile frumoasei marchize. Regele rămase mut de uimire şi, cum nu era prea spontan de felul lui, obraji i se colorară în roşu, semn de mânie reţinută.

Doamna de Montespan salvă situaţia, izbucnind într-un râs încântător care era preludiul unor explicaţii. Lămuri apoi că era vorba de un nou joc la modă, care consta în a răspunde cât mai ciudat la întrebări, dar şi precis în acelaşi timp. La Paris, în saloane şi iatacuri

prețioasele se întreceau în calambururi, iar doamna du Plessis era printre cele mai iscusite la jocul acesta. Lămuririle doamnei de Montespan descrețiră îndată frunțile și fiecare încercă pe loc regulile noului joc de societate, așa că masa se încheie într-o atmosferă din cele mai plăcute.

A doua zi Angelica tocmai se pudra în fața oglinzii, sub privirile pline de interes ale unei văcuțe care se oprise din păscut tocmai pentru a putea privi în voie pe ușa grajdului la spectacolul acesta nou pentru ea, când îi fu anunțată vizita mareșalului du Plessis-Bellière.

Ca toate doamnele care însoțeau armata franceză, Angelica nu suferea de incomoditățile care ar fi fost de așteptat să se ivească la tot pasul. Din moment ce-și putea aranja pieptănătura așa cum trebuia, totul mergea bine, chiar dacă improvizația ei de cabinet de toaletă era ca acum într-un grajd, în cort sau afară, pe iarbă, printre animalele care păşteau. Parfumul pudrei de orez, al cremelor și al alifiilor scumpe se amesteca mereu cu mirosul de bălegar, dar nici înalta doamnă în halatul ei vaporos, nici vacile mari și cuminți, care păşteau cu ugerele pline pe pajiștea de afară unde erau așezate corturile, nu simțeau câtuși de puțin că s-ar fi incomodat unele pe altele.

Javotte tocmai îi prezenta ceremonioasă prima fustă, cea din satin roz dungat cu verde stins, iar Thérèse se pregătea să-i înnoade panglicile, când apariția lui Philippe tulbură această pașnică scenă. La vederea lui, Angelica dădu drumul cameristelor și, cu inima bătându-i de emoție, continuă să se aplece preocupată spre oglinda din fața ei, pândind în apele oglinzii trăsăturile chipului lui Philippe. Era un chip care anunța furtună.

— Am auzit lucruri foarte urâte despre dumneata, doamnă. Am considerat de datoria mea să vin încoace să te dojenesc sau chiar să te pedepsesc dacă va fi nevoie.

— Și care anume sunt acele lucruri foarte urâte?

— I-ai răspuns obraznic regelui, care tocmai îți făcuse cinstea de a-ți adresa cuvântul.

— Numai atât? răspunse Angelica alegând o aluniță de catifea dintr-o cutiuță de aur filigranat. Circulă destule alte lucruri urâte pe socoteala mea și ar fi trebuit să te facă încă de mult timp să vii să mă dojenești sau, dacă e cazul, să mă pedepsești. E drept însă că tu nu-ți amintești de calitatea ta de soț decât când e vorba să mă faci să simt despotismul matrimonial.

— I-ai răspuns obraznic regelui? Da sau nu!

— Aveam motivele mele.

— Dar... Bine, dar... Vorbeai cu regele!

— Rege sau nu, asta nu-l împiedică să se poarte din când ca un țângău care trebuie pus la locul lui.

Nici o blasfemie, oricât de cumplită, n-ar fi putut avea un efect mai îngrozitor asupra lui Philippe. Părea pur și simplu că se sufocă de indignare.

— Ți-ai pierdut mințile de tot, pe legea mea! scrâșni el.

Făcu în grabă câțiva pași în sus și-n jos și pe urmă se opri, rezemându-se de ieslea de lemn și privind-o insistent pe Angelica. Se silea să-și stăpânească nervii ronțăind un fir de fân.

— Aha! Cam înțeleg eu despre ce e vorba. Ți-am dat puțin liber din hățuri, în cinstea nașterii primului meu fiu, pe care l-ai purtat și l-ai hrănit, drept care ți-ai închipuit că acum poți să ridici capul. A sosit timpul, frumoasă doamnă, să reluăm ședințele de dresaj.

Angelica ridică nepăsătoare din umeri. Fu pe punctul de a-i trânti o replică din cele mai usturătoare, dar se abținu și continuă să se uite concentrată în oglindă, în timp ce se silea să-și fixeze cât mai artistic alunița pe tâmpla dreaptă.

— Ce pedeapsă ți s-ar cuveni ca să te înveți minte cum trebuie să te porți la masa regelui? reluă Philippe. Exilul? Hm! Nu mi se pare prea sigur, ai găsi imediat mijlocul de a-ți face apariția, nici n-aș apuca să mă întorc cu spatele și ai și șterge-o. O mică corecție cu biciul meu pentru câini, cu care ai făcut deja cunoștință? Cred că n-ar fi rău, îmi aduc aminte că asta te-a făcut să mai lași țâfna la o parte, deși n-a ținut decât prea puțin timp. Așa că... mă bate gândul să încerc cu niște umilințe care s-ar putea să fie mai usturătoare decât pleasna de cânepă a biciului... Și chiar cred că ar fi ceva foarte nimerit...

— Nu e cazul să-ți chinui atâta imaginația, Philippe. Ești un dascăl prea scrupulos dacă pentru câteva cuvinte aruncate la întâmplare te apuci acum să...

— Dar cuvintele astea erau adresate regelui, tâmpito!

— Iar regele e și el un om ca toți oamenii, cel puțin câteodată!

— Minți! zbieră Philippe, cuprins de năbădăi. Regele e rege! Nu știai asta? Îi ești datoare supunere, respect, devotament fără margini!

— Și mai ce? Trebuie să-i las și dreptul de a domni asupra vieții mele? Să-mi hotărască destinul? Să-mi terfelească reputația? Să-și bată joc de încrederea mea?

— Regele e stăpânul, scrâșni Philippe, turbat de furie. Are drept de viață și de moarte asupra ta, chiar și... chiar și asupra reputației tale fără pată! adăugă el triumfător.

Angelica se întoarse iute spre el.

— Daaa? Şi dacă îi vine ideea de a mă face metresa lui, eu atunci ce trebuie să fac?

— Să te supui, asta trebuie să faci! Mai şi întrebi? Nu ţi-ai dat seama, proasto, că toate doamnele de la curte, cele mai frumoase şi mai gătite femei din lumea asta, n-au alt rost decât să slujească la desfătarea regelui? Înnebunesc spunându-ţi întruna că el e stăpânul!

— Te rog să-mi dai voie să consider punctul tău de vedere, ca soţ, nemaipomenit de generos! Fiindcă m-aş fi aşteptat ca instinctul tău de proprietate asupra mea să răbufnească.

— Tot ce am eu aparţine regelui! urlă Philippe spumegând de furie. Cum crezi că i-aş putea refuza vreodată ceva?

Angelica scoase o exclamaţie de dezamăgire. Bărbatul ei avea darul de a o răni până în adâncul sufletului. Ce sperase ea, la urma urmei, de la el? Nişte proteste care să dea la iveală măcar un firicel de gelozie? Asta ar fi fost prea mult. Nici măcar nu ţinea la ea, ba încă i-o mai şi spunea fără menajamente. Dacă îi arătase cândva oarecare afecţiune în serile petrecute în faţa focului din cămin, acele câteva seri tihnite şi pline de fericire, asta fusese numai pentru că ea era, în mod cu totul întâmplător, femeia care dăduse naştere primului lui copil, moştenitorul numelui şi al titlurilor familiei du Plessis-Bellière. Atâta tot. Şi asta o făcu să simtă că-şi pierde minţile de furie. Se întoarse spre măsuţa de toaletă, măturând cu o mişcare iute a mâinii tot ce găsi pe ea, apoi apucă un pieptene rămas într-o margine şi se întoarse cu el spre Philippe ţinându-l în mână ca pe un pumnal.

— Da, uitasem, şuieră ea cu un glas întretăiat de mânie. Uitasem că pentru tine o femeie nu e decât un obiect, o piesă de mobilier. Bună doar să aducă pe lume copii, atât! Valorează mai puţin decât o iapă şi ceva mai mult ca un lacheu. O cumperi, o vinzi, obţii onoruri în schimbul onoarei ei, o arunci când devine nefolositoare. Asta reprezintă o femeie pentru un individ de teapa ta! Cel mult o prăjitură, un platou cu mâncare pe care taberi când ţi-e foame.

— Frumoasă imagine! zise Philippe cu răceală. Şi nici falsă nu e. Ba chiar aş zice că eşti din cale afară de apetisantă, mai ales că tot ai găsit acea admirabilă comparaţie cu platoul cu mâncare... Când te văd aşa îmbujorată la obraji şi cu rochia asta subţire, care mai mult arată decât să ascundă, mă apucă foamea, o foame de lup...

Se apropie de ea cu paşi mici şi îşi puse mâinile pe umerii ei rotunzi, într-un gest de stăpân, dar Angelica se trase furioasă într-o parte şi îşi strânse bine rochia la piept.

— Dacă ţi s-a făcut foame, dragul meu, nu e cazul să contezi pe

mine, zise ea cu răutate.

Philippe, cu un gest furios, înfipse mâinile în corsajul ei şi îi desfăcu brusc rochia, făcând să sară în lături agrafele cu diamante.

— Ai auzit cumva vreun glas care să te întrebe dacă eşti sau nu de acord, sclifosită mică? Că eu n-am auzit aşa ceva, cu atât mai puţin să fi spus eu asemenea tâmpenie. Tot nu ţi-a intrat în capul tău de gâscă neroadă că eşti proprietatea mea? Ha! Ha! Ha! Văd că tocmai asta îţi place cel mai puţin! Prin urmare doamna marchiză vrea să fie luată cu binişorul, să-i facem curte, s-o măgulim, să ne ploconim înaintea ei, s-o rugăm, s-o implorăm, cu jurăminte de dragoste, cu...

Şi îi sfâşie rochia şi cămaşa dintr-o mişcare, cuprinzându-i sânii rotunzi şi tari cu lăcomia şi graba unui mercenar într-un oraş cucerit, unde jaful şi violul erau în toi.

— Ai uitat de unde ai ieşit, doamnă marchiză? Nu erai decât o ţopârlancă mică şi jegoasă, cu nasul neşters şi cu picioarele pline de noroi şi de bălegar! Şi puţeai a jeg şi a sudoare nespălată! Parcă te văd cu fustiţa aia găurită şi cu părul neţesălat căzut în ochi, dar de pe atunci erai obraznică şi a dracului!

O ţinea cu degetele de fier de sub bărbie, ridicându-i necruţător faţa în sus, şi o strângea atât de tare încât Angelica simţea că îi va sfărâma oasele.

— Ai ieşit dintr-o părăginitură de castel care cădea pe voi şi îţi permiţi să vorbeşti obraznic regelui!... Grajdul, ăsta e locul tău firesc, domnişoară de Monteloup, grajdul! Ţi se potriveşte ca o mănuşă, şi uite că azi eşti chiar în mediul tău natural! Bănuiesc că-ţi trezeşte cele mai dulci amintiri ale copilăriei tale de ţărănoaică împuţită!

— Lasă-mă! ţipă Angelica încercând să-l lovească.

Dar îşi strivi pumnul de cuirasa lui şi îşi scutură degetele gemând de durere. Philippe izbucni în râs şi o înlănţui, cu toată împotrivirea ei.

— Aşa că, ciobăniţă râioasă ce eşti, nu mai face atâtea mofturi şi şezi binişor...

O luă cu hotărâre pe sus şi o duse în ungherul cel mai întunecos al grajdului, unde o trânti pe un maldăr de fân.

— Lasă-mă! Lasă-mă! ţipa Angelica din răsputeri.

— Taci, toanto! Ai să ridici toată garnizoana!

— Foarte bine! Să vadă toată lumea cum te porţi cu mine!

— Ce să vadă? Doamna du Plessis violată de propriul ei soţ! Tu nu vezi ce proastă eşti?

— Te urăsc!

Era pe jumătate înăbuşită în fânul în care se desfăşura lupta, dar reuşi totuşi să-şi înfigă zdravăn dinţii în mâna lui, muşcând cu disperare,

până la sânge.

— Cățea blestemată!

Și o lovi cu sete peste gură, apoi îi răsuci mâna la spate, paralizându-i orice împotrivire. Angelica țipă de durere, simțind cum umărul i se desfăcea din încheieturi.

— Doamne! gâfâia el aproape râzând, în viața mea n-am avut de-a face cu o turbată ca tine! Cred că e nevoie de un regiment întreg ca să te potolească, așa ești de plină de draci!

Angelica, înăbușită cu totul, nu mai avea pic de putere. Deci se va întâmpla și de data asta ca totdeauna. Trebuia să se lase din nou posedată în chipul acesta umilitor, supusă ca un animal, așa cum voia el și cum orgoliul ei nu putea suporta fără să se simtă sfâșiat. Iar dragostea ei pentru el la fel. Dragostea timidă pe care i-o purta și care nu voia să se stingă, în ciuda atâtor umilințe. Și pe care ea nu voia s-o mărturisească nimănui...

— Philippe!

El era pe cale de a-și atinge ținta. Nu era pentru prima oară când dădea o asemenea bătălie în umbra unui grajd. Știa cum să-și țină prada ca să nu-i scape și s-o supună, ascultând-o cum gâfâie sub el, desfăcându-se ascultătoare în cele din urmă.

Umbra grajdului era aproape de nepătruns. Într-o rază de lumină ce pătrundea printre două scânduri desfăcute, Angelica văzu cu o limpezime halucinantă cum jucau mii de fire de praf stârnite de lupta lor.

— Philippe!

O auzi chemându-l. Vocea ei avea un răsunet ciudat, pe care nu-l mai auzise niciodată. Lehamite sau amețeală involuntară stârnită de aroma fânului. Angelica se dădea bătută. Nu se aștepta la așa ceva. Adineauri părea cuprinsă de furii ucigașe. Acum se supunea cuminte bărbatului care se voia crud și neîndurător. Se supunea lui, pe care îl iubise din anii de la Monteloup. Nu avea importanță că era zdrobită, învinsă, umilită și chinuită. Toate îi veneau de la el. Într-un elan de supunere, se accepta femeie care primește puterea bărbatului. Era victima lui, obiectul lui, proprietatea lui. Avea drept de folosință asupra ei și putea s-o folosească după bunul lui plac.

În ciuda frământării sălbatice care pusese stăpânire pe el, Philippe simți renunțarea ei neașteptată la orice împotrivire și asta îi tăie brusc orice elan. Se temea să n-o fi rănit? Își stăpâni dorința oarbă din el și încercă să înțeleagă ce se petrecea în umbra care-i învăluia, să afle ce era cu tăcerea asta neașteptată.

Se aplecă asupra ei şi în clipa aceea primi în obraz mângâierea caldă a unei răsuflări chinuite. Îl cuprinse brusc o emoţie paralizantă şi se lăsă lângă ea, slab şi neajutorat ca un copil.

Umilinţa asta nemaicunoscută îl tulbură şi simţi că era pe punctul de a izbucni în lacrimi. Ca să se stăpânească, mormăi printre dinţi câteva înjurături, rămânând liniştit. Nu-şi dădea seama ce se întâmplase cu ei, dar dacă ar fi putut citi în sufletul Angelicăi ar fi înţeles că fusese gata să o poarte până pe culmile cele mai ameţitoare ale extazului. Renunţase la luptă tocmai în momentul când ea se voia învinsă, zdrobită, strivită de el.

O pândi cu coada ochiului, fără să vadă aproape nimic şi mai mult ghicind după zgomot că ea îşi dregea pe tăcute îmbrăcămintea, trimiţându-i, cu fiecare mişcare, valuri de miros aţâţător de femeie transpirată. Resemnarea ei i se păru de-a dreptul suspectă.

— După cât se pare, omagiile mele îţi displac mai mult decât s-ar putea crede, doamnă. Dar nu uita că asta nu reprezintă decât o pedeapsă pe care o meriţi din plin!

Ea lăsă să treacă o clipă, apoi răspunse cu o voce neaşteptat de blândă şi de învăluitoare:

— O pedeapsă care ar fi putut fi o răsplată.

Philippe sări în picioare ca în faţa unei primejdii ivite din senin. Se vedea dintr-o dată ameninţat de o slăbiciune care nu trebuia cu nici un preţ să pună stăpânire pe el. Şi totuşi se simţea năpădit brusc de dorinţa irezistibilă de a sta culcat în fânul înmiresmat, alături de ea, şi să stea de vorbă amândoi despre tot felul de nimicuri, în linişte, ca altădată în faţa şemineului. Dorinţa asta necunoscută îl îngrozea şi îl umplea de furie împotriva lui însuşi. Iar cuvintele cu care ar fi putut-o pune la respect pe femeia din faţa lui îi mureau pe buze, refuzând cu încăpăţânare să se lase rostite.

Cu capul pustiu de gânduri, mareşalul du Plessis-Bellière ieşi din grajd stăpânit de impresia deprimantă că de data asta nu el avusese ultimul cuvânt.

Capitolul VII

Palatul Versailles zăcea adormit şi sleit de puteri sub căldura copleşitoare a după-amiezii arzătoare de iulie. Toată lumea era toropită de arşiţa sufocantă şi viaţa părea că îşi încetinise ritmul. Angelica, dornică de răcoare, porni spre jocurile de apă împreună cu doamna de Ludre şi doamna de Choisy. Aici domnea umbra ocrotitoare a copacilor, iar nesfârşitele şiruri de coloane subţiri care ţâşneau din guri

nevăzute răcoreau aerul şi-l purificau făcându-l respirabil, adevărat paradis faţă de iadul de foc care domnea în jur. Iarba fragedă era ca un covor răcoros pe care doamnele se puteau plimba în voie, în susurul arteziénelor, fără să fie udate de perdelele de apă şi nici lovite de arşiţa soarelui.

Dădură pe neaşteptate de domnul de Vivonne, care le salută plin de curtenie, apoi o luă puţin deoparte pe Angelica.

— Tocmai voiam să vă întâlnesc, doamnă, fiindcă avem de discutat ceva foarte important. Vreau să vă vorbesc nu în calitatea dumneavoastră de fermecătoare nimfă a acestor păduri nepătrunse, ci în aceea de mamă înţeleaptă şi care doreşte binele copiilor ei, după frumoasa pildă a matroanelor din antichitate. Pe scurt, doamnă marchiză, aş dori să fiţi de acord ca fiul dumneavoastră Cantor să intre în serviciul casei mele.

— Cantor? Dar cum se face că vă interesează un copil de o vârstă atât de fragedă?

— De ce oricine doreşte să aibă în preajma sa o pasăre cu glas divin? Copilul acesta mărturisesc că m-a fermecat. Cântă dumnezeieşte, are un glas cum n-am mai auzit până acum şi stăpâneşte admirabil mai multe instrumente. Aş vrea să-l iau cu mine în expediţia mea, ca să poată continua să facă versuri şi să profite de vocea lui îngerească.

— Expediţia dumneavoastră? Ce expediţie?

— Nu ştiaţi că am fost numit mare amiral al flotei? Regele mă trimite să-i zdrobesc pe turci, care asediază în momentul de faţă Candia, din Marea Mediterană.

— Aşa departe! exclamă Angelica. Nu-mi pot lăsa copilul să plece tocmai acolo. De altfel, abia a împlinit opt ani. Îl vedeţi în postura de mare viteaz la vârsta asta?

— Pare de unsprezece, doamnă, şi nu va găsi o tovărăşie proastă printre pajii mei, care sunt toţi din cele mai bune familii. Majordomul meu e un om mai vârstnic, el însuşi tatăl unei droaie de băieţi. Am de gând să i-l recomand cu toată căldura pe fermecătorul dumneavoastră fiu. Şi de altminteri, doamnă, nu aveţi dumneavoastră înşivă interese cât se poate de serioase în Candia? Trebuie să trimiteţi acolo pe unul din fiii dumneavoastră ca să vi le apere.

Angelica nu luă propunerea asta în serios, dar, ca să scape de domnul de Vivonne, îi răspunse că se va mai gândi la cuvintele lui.

De îndată ce noul amiral al flotei plecă, doamna de Choisy spuse:

— Ar fi o dovadă de mare înţelepciune din partea dumneavoastră, doamnă, să satisfaceţi acest mic capriciu al domnului de Vivonne. E

omul zilei. Noua lui funcţie face din el unul din cei dintâi demnitari ai Franţei.

Doamna de Ludre îşi strâmbă gura într-un surâs plin de acreală:

— Şi să nu uităm că Majestatea Sa e din zi în zi tot mai dispusă să-l copleşească cu tot felul de atenţii, fie şi numai pentru a câştiga hatâmrile surorii noului amiral. Se spune că noul locotenent general al flotei nu poate deosebi o corabie de o tartă cu fructe, dar, fiind frate cu doamna de Montespan, nu poate fi decât un amiral excelent!

— Vorbiţi ca şi cum doamna de Montespan ar fi deja metresa regelui! protestă doamna de Choisy. Să nu uităm că această doamnă e o persoană foarte pioasă, de la care nu ne putem aştepta la aşa ceva.

— Aparenţele şi realitatea nu merg totdeauna mână-n mână, ţinu morţiş doamna de Ludre. Aveţi suficientă experienţă în viaţa de la curte ca s-o ştiţi foarte bine. Cât despre doamna de Montespan, se prea poate să fi considerat că aventura ei cu regele e mai bine să rămână secretă, dar soţul ei e atât de gelos încât tot a aflat şi a găsit cu cale să-i tulbure plăcerea asta. Face atâta tevatură de-ţi vine să crezi că are drept rival pe cine ştie papiţoi, nu pe însuşi regele.

— Oh, nu-mi mai vorbiţi de el! Doar ştiţi bine că acest domn de Pardaillan de Montespan e un fel de nebun care n-are nimic sfânt, e cel mai mare blasfemiator din toată Franţa, altul ca el nu există!

— Aici nu vă contrazic. Am auzit spunându-se că s-a prezentat la o mică gustare oferită de *Monsieur* fără să-şi mai fi pus peruca. Şi cum toată lumea se uita la el, a explicat că *i-au ieşit nişte coarne* în frunte şi din cauza lor nu şi-o mai poate pune. Un caraghios! Dar nostim, trebuie să recunoaştem!

— Numai că ieri, la Saint-Germain, a fost mai puţin nostim, i-a adus regelui un adevărat afront. Ne întorceam de la o plimbare pe terasa cea mare, când vedem deodată apărând trăsura domnului de Pardaillan de Montespan, îmbrăcată toată în văluri de mătase neagră cu ciucuri de argint. Şi el era tot în negru. Regele, plin de compasiune, îl întreabă dacă a pierdut pe cineva drag. Iar el, cu o voce lugubră, zice: „Da, sire, pe cineva foarte drag. Mi-am pierdut soţia."

Doamna de Ludre începu să râdă în hohote, urmată de Angelica.

— Râdeţi, doamnelor, râdeţi! se burzului doamna de Choisy. Dar adevărul este că asemenea maniere sunt vrednice de piaţa de zarzavaturi şi dezonorează curtea Franţei! Nu se ştie cât timp va mai tolera regele asemenea mitocănii. Acest domn de Montespan riscă să ajungă la Bastilia.

— Ar fi o soluţie convenabilă pentru toată lumea! Şi ar fi şi spre

binele lui, cred.

— Sunteţi de-a dreptul cinică, doamnă!

— Numai că regele nu va putea niciodată să se hotărască la pasul acesta. Ar echivala cu o mărturisire în public!

— Mie uneia spun drept că-mi convine de minune ca povestea asta cu doamna de Montespan să iasă la lumină, zise Angelica. Am avut destul de suferit de pe urma trăncănelilor pe care atâţia de aici de la curte au avut uşurinţa să le colporteze pe seama regelui şi a modestei mele persoane. Ultimele evenimente arată că nu aveau nici un temei.

— Mărturisesc, draga mea prietenă, zise doamna de Choisy parcă regretând, mărturisesc că mult timp am fost convinsă că i-aţi luat deja locul domnişoarei de La Vallière. Dar trebuie să recunosc că virtutea dumneavoastră s-a dovedit de neînvins.

— Şi totuşi, doamnă, dumneavoastră nu sunteţi incomodată de un soţ atât de neînţelegător ca domnul de Montespan, remarcă doamna de Ludre, ale cărei săgeţi erau întotdeauna muiate cu grijă în otrava cea mai subtilă. De altminteri, cred că nici nu l-am mai văzut pe la curte de când aţi venit dumneavoastră încoace...

— Fiindcă de când am venit eu încoace războiul l-a chemat întruna la graniţe. Întâi în Flandra, pe urmă în Franche-Comté...

— Nu trebuie să vă supăraţi, doamnă, am glumit. Şi la urma urmei, nu e vorba decât de un soţ şi nimic mai mult.

Tot sporovăind întruna, cele trei doamne ajunseră la aleea cea mare ce ducea spre castel. La fiecare pas erau silite să se ferească de lucrători şi de lachei care, înarmaţi cu scări de lemn, atârnau lampioane colorate de toţi arborii şi de-a lungul aleilor mărginite de carpeni. Din interiorul boschetelor se auzeau lovituri grăbite de ciocan. Parcul palatului Versailles se pregătea de serbare.

— S-ar putea să fie cazul să mergem să ne îmbrăcăm, zise doamna de Choisy. Pare-se că regele ne rezervă surprize încântătoare, dar de când am venit noi toată lumea se dă de ceasul morţii, în timp ce regele lucrează în cabinetul lui. E foarte neplăcut să nu ştim când începe serbarea.

— La apusul soarelui, atunci urmează să înceapă. Mai e până atunci, dar putem fi sigure că răbdarea ne va fi răsplătită din plin.

Regele voia să celebreze prin serbări strălucite triumful său pe câmpurile de luptă. Glorioasa cucerire a Flandrei, fulgerătoarea campanie din Franche-Comté, toate aceste victorii dăduseră roadele scontate. Europa îşi întorcea mirată privirile spre acest tânăr suveran pe care mult timp îl considerase un mic regişor fără autoritate, trădat şi fugărit de

proprii săi supuşi.[1] Începuse deja să se vorbească despre fastul curţii sale. Îi descopereau acum îndrăzneala de cuceritor şi machiavelismul politic. Ludovic al XIV-lea voia serbări magnifice a căror strălucire să străbată până dincolo de fruntariile Franţei, întărindu-i renumele câştigat până atunci în bătălii.

Îi însărcinase deci pe ducele de Créqui, primul gentilom al casei regale, pe mareşalul de Bellefonds, primul majordom al palatului, şi pe Colbert, în calitatea lui de supraintendent al clădirilor regelui, să prezideze organizarea acestor minunăţii şi să aibă grijă de festin, de construcţii, de lumini şi de focurile de artificii. Iar aceşti domni, la rândul lor, făcuseră apel la ajutoarele lor obişnuite, Molière, Racine, Vigarani, Gissey şi Le Vau[2], oameni expeditivi şi însufleţiţi de dorinţa de a plăcea stăpânului lor, aşa că planurile fuseseră gata cât ai clipi din ochi, iar executarea lor se făcea acum în mare grabă, totul fiind pe isprăvite.

Angelica ajunse în galeria de jos exact în clipa când regele ieşea din apartamentele lui şi privirile i se opriră asupra ei. Marchiza du Plessis purta o rochie turcoaz cu reflexe de gheaţă, ţesută cu diamante care aruncau străluciri irizate. Regele nu era îmbrăcat mai somptuos decât de obicei, dar era vizibil că se afla într-o dispoziţie excelentă, aşa că toată lumea înţelese că ora plăcerilor sosise.

Porţile largi de fier forjat ale castelului fură deschise mulţimii, care năpădi îndată peste tot, în curţi, în uriaşele saloane şi galerii, holbând ochii cu încântare şi alergând dintr-un colţ în altul al parcului ca să nu scape cortegiul regal.

Regele înainta ţinând-o de mână pe regină. Aceasta, durdulie şi copilăroasă, suporta cu hotărâre greutatea rochiei brodate cu aur, care atârna mai mult decât o armură merovingiană. Nu mai putea de bucu-

---

[1] Referire la mişcarea cunoscută în istorie sub numele de „Fronda", ultima încercare a marii nobilimi din Franţa de a se opune puterii regale. A izbucnit în 1648, în timpul când Ludovic al XIV-lea era încă minor şi se afla sub tutela mamei sale Ana de Austria şi sub autoritatea cardinalului Mazarin, favorit al reginei-mame şi prim-ministru, care nemulţumise adânc întreaga Franţă printr-o politică fiscală împovărătoare. Timp de câţiva ani, micul rege a fost literalmente hăituit de răzvrătiţi, fiind nevoit să se ascundă în puţinele zone care îi rămăseseră credincioase. Fronda a fost înfrântă în anul 1652 şi aceasta a consfinţit sleirea de ultimele puteri a nobilimii franceze, care avea să fie redusă rapid la o stare de supunere totală şi necondiţionată faţă de tron, Ludovic al XIV-lea devenind exemplul clasic al monarhului absolut. În capitolele următoare se mai fac referiri la acest episod din timpul primilor ani ai domniei sale. (*n. trad.*)

[2] Louis Le Vau (1612-1670) – celebru arhitect francez, după ale cărui planuri a fost construit palatul de la Versailles. (*n. trad.*)

rie, fiindcă se dădea în vânt după tot ce însemna ceremonie plină de fast, iar azi avea multe motive în plus să fie fericită, căci regele îi dădea locul de cinste şi o ţinea plin de afecţiune de mână. Era regina Franţei şi trăia unul din rarele momente când simţea asta din plin. Inima ei chinuită întruna de gelozie cunoştea un moment de răgaz, fiindcă persoanele bine informate de la curte nu reuşeau să se pună de acord asupra numelui noii favorite a regelui, ceea ce însemna că pe moment nu avea nici una. Regina Franţei era fericită şi strălucea, uimindu-şi supuşii, mai ales pe cei din popor, care se hlizeau la ea încântaţi, spunându-şi în sinea lor, ca nişte oameni chibzuiţi ce erau, că grăsana asta veselă părea de soi bun şi de bună seamă că avea să prăsească întruna tot prunci sănătoşi pentru casa regală a Franţei.

Domnişoara de La Vallière şi doamna de Montespan erau amândouă de faţă, una copleşită de situaţia ei nefericită, cealaltă voioasă ca întotdeauna, şi mai era şi doamna du Plessis-Bellière, mai frumoasă şi mai însingurată ca oricând, mai erau şi doamna de Ludre şi doamna du Roure, dar acestea se amestecau în mulţimea curtenilor şi nici una din ele nu avea dreptul la onoruri anume.

Regele şi regina, urmaţi la mică distanţă de curteni, coborâră pe jos de-a lungul pajiştii, pe partea dreaptă a palatului, până la Fântâna Dragonului, abia terminată, pe care regele voia să o arate prietenilor lui, bucurându-i cu frumuseţea şi cu ingenioasele combinaţii ale jocurilor de apă.

În mijlocul unui bazin larg, un dragon cu o săgeată înfiptă în coaste vărsa un şuvoi gros de apă care închipuia sângele izbucnit în faţa morţii lui apropiate. Ici şi colo înotau delfini care împroşcau apă din gurile deschise. Doi amoraşi călări pe lebede din ale căror ciocuri curgeau de asemenea firişoare subţiri de apă atacau monstrul din faţă, în timp ce alţi doi îl asaltau prin spate. Toate statuile acestea erau îmbrăcate cu aur care bătea în verzui, cu excepţia lebedelor, care erau acoperite cu argint. Tot tabloul acesta mirific, acoperit pe alocuri de jerbele de apă, căpăta străluciri stranii care duceau cu gândul la adâncul mărilor.

Toată lumea era extaziată de atâta frumuseţe. Desăvârşirea arătată de meşterii care lucraseră bijuteria aceasta promitea pe mai departe o suită neîntreruptă de surprize din cele mai plăcute. Regele, fericit de bucuria curtenilor săi, îşi continuă drumul cu paşi înceţi, pentru a lăsa tuturor timp să admire frumuseţile printre care treceau. Ajunseră la jocurile de apă, cele ce înconjurau bazinul Latonei[1] şi continuau până la

---

[1] **Latona** – numele latin al zeiţei *Leto*, în mitologia elină mama zeilor Apollo şi Artemis. (*n. trad.*)

căile întunecoase ale Labirintului. Cerul devenise spre apus însângerat, primind şi reflectând ultimele sclipiri ale soarelui. Copacii începeau să bată în albastru, dar mai rămânea încă destulă lumină ca să facă să strălucească grupurile de statui în nuanţe multicolore. Fiindcă, după gustul timpului, tot parcul de la Versailles sclipea într-o gamă nesfârşită de culori, statuile care nu erau suflate cu aur erau cel puţin vopsite în nuanţe cât mai apropiate de culoarea naturală a ceea ce închipuiau.

La intrarea în Labirint, Esop Frigianul, cu bonetă roşie pe cap şi cu o mantie albastră pe trupul lui schilod, îi întâmpina pe oaspeţi cu priviri ironice şi cu o strâmbătură răutăcioasă a gurii. În faţa lui stătea drăgălaşul Amor, zeul dragostei, vrând parcă să sugereze, prin simpla lui prezenţă, că, dacă Dumnezeu ne aruncă uneori în cine ştie ce labirint de nenorociri, inteligenţa şi bunul-simţ ne ajută adesea să aflăm calea ieşirii din impasurile cele mai grele.

Regele avu bunăvoinţa de a explica el însuşi această alegorie reginei, care încuviinţă şi găsi că alăturarea dintre Esop şi Amor era cum nu se poate mai inspirată şi mai pitorească.

Labirintul însuşi, podoabă de nelipsit pentru orice grădină princiară a acelui timp, avea aici la Versailles o strălucire aparte. Era o suprafaţă destul de întinsă, de formă pătrată, plină de copaci deşi şi foarte stufoşi, unde se încrucişau şi se încâlceau mulţime de mici alei atât de savant combinate încât era adevărată bătaie de cap să găseşti ieşirea şi să nu te rătăceşti la nesfârşit prin ele.

La fiecare cotitură se auzeau strigăte reţinute de admiraţie la descoperirea câte unuia din cele treizeci şi nouă de grupuri statuare din plumb colorat, în mijlocul unor bazine pline de scoici şi de roci fine, astfel dispuse încât dădeau o privelişte de-a dreptul fermecătoare. Toate grupurile acestea închipuiau scene din fabulele lui Esop, cu animale şi chiar cu păsări atât de meşteşugit îmbrăcate în pene multicolore încât păreau vii precum cele de la Menajerie, după care fuseseră copiate.

Până aici nu fusese vorba decât de o plimbare cum curtea făcea destul de des, însoţindu-l pe rege şi bucurându-se la vederea noutăţilor adăugate necontenit parcului. De data asta însă, la întretăierea a cinci alei, toată lumea se văzu într-un magnific chioşc de verdeaţă, în formă de pentagon. Pe fondul carpenilor uriaşi, fiecare latură a pentagonului era ornată cu figuri arhitecturale lucrate în frunziş, îmbogăţite cu ghirlande şi cu soclul central susţinând câte trei vase mari de marmură, împodobite cu flori roşii, roz, albastre şi albe.

Frumusețea cea mare era o jerbă de apă care se înălța, răcoritoare și limpede, în mijlocul chioșcului și cele cinci mese mari de marmură care înconjurau bazinul, fiecare în dreptul câte uneia din cele cinci alei. În spațiile dintre mese se aflau vase mari de faianță, în care creșteau portocali cu ramurile încărcate cu fructe zaharisite. Iar fiecare dintre mese însemna câte o surpriză din cele mai plăcute și mai suculente pentru curteni. Pe una era ridicat un soi de munte în miniatură, cu peșteri pline cu cele mai alese gustări cu carne rece. Alta avea înălțată pe ea un palat lucrat numai din marțipan și din cremele cele mai fine. Pe a treia masă se înălța o piramidă de fursecuri, iar pe a patra se aflau mulțime de cupe de cristal și ulcioare de argint pline cu lichioruri delicate. Cât despre a cincea masă, aceasta era încărcată cu figurine desăvârșit lucrate din caramel brun, galben sau roșu, parfumate cu cacao, cu miere sau cu scorțișoară. Cofetarii regelui se întrecuseră pe ei înșiși.

Regele se opri aici câteva minute, spre a-și lăsa prietenii să se desfete în răcoarea plăcută și să se înfrupte din bunătățile de pe mese. Doamnele ciuguliră cu delicatețe câte ceva, domnii se arătară mai sobri. Se schimbară câteva cuvinte, toți își arătară admirația pentru asemenea splendori nemaivăzute, care cu siguranță că nu mai puteau fi întâlnite la nici o curte din Europa. Apoi regele și regina porniră mai departe și într-o clipă mâini lacome demolară palatul de marțipan, jefuiră mormanul de figurine, jumuliră portocalii de fructele lor și goliră peșterile, făcând nevăzută piramida de fursecuri. Totul, firește, stropit din belșug cu lichioruri din vasele de argint, unde se instaură pe loc o secetă crâncenă. Pe jilțuri de nuiele îmbrăcate și ele în verdeață, doamnele și seniorii curții se veseleau și își ofereau micile lor plăceri, care le veneau de la rege, stăpânul atotputernic al tuturor. Cineva băgă de seamă că cele cinci alei care porneau din cabinetul de verdeață erau mărginite de arcade de chiparoși care alternau cu pomi fructiferi așezați și ei tot în oale mari de faianță și încărcați cu rod bogat. Ca la un semnal, toată lumea se repezi entuziastă să culeagă pere, mere, piersici, chitre și cireșe.

În depărtare, statuia lui Pan, zeul șchiop și trist care-și plângea dragostea nefericită pentru nimfa lui, arunca o ultimă strălucire de aur în amurgul zilei, iar spre răsărit doi satiri și două bacante dansând își profilau siluetele întunecate pe un cer verde stins.

— Un geniu bun ne-a transportat pe malurile Astreei! exclamă domnișoara de Scudéry.

— Așteptați o clipă, urmează ceva și mai fermecător, răspunse cineva care ținea să arate că era la curent cu secretele zeilor. Imediat au să apară pe malurile divinului Lignon ciobănași și turme gătite cu pan-

glici și funde.

Dintr-o dată, în întunericul nopții care se lăsase apăru o spuză de luminițe care alergau de-a lungul boschetelor și al aleilor de carpeni. Se iviră și păstorii și păstorițele despre care se pomenise, cântând și dansând, în timp ce dintr-o stâncă mare, căreia până atunci nimeni nu-i dăduse vreo atenție, apărură satiri și bacante spre a-i conduce pe oaspeții regelui spre locul unde se afla teatrul.

Pentru rege, regină și prinții de sânge se aflau aici o caleașcă și o lectică, în timp ce restul curtenilor aveau să o ia pe jos.

Teatrul unde urma să aibă loc reprezentația fusese ridicat pe un loc larg, la încrucișarea marii alei regale cu alte câteva mai mici. Numai că aici mecanismul perfect pus la punct al ceremonialului, care funcționase până în acest moment fără cusur, se împotmoli din cauza nu se știe cui din serviciul de ordine, care se hotărî să arate tot zelul de care era în stare. Și, pentru că întotdeauna tot ce e prea mult strică, bunele intenții ale gentilomului rămas necunoscut duseră la rezultate care umbriră în chip neașteptat serbarea.

Porțile mari de la intrarea în curtea teatrului erau închise în fața mulțimii care voia să vadă tot și nu trebuiau deschise decât pentru caleașca și litiera în care se aflau regele, regina și prinții de sânge. Mulțimea urla, fremăta, tropăia de nerăbdare, într-o atmosferă căreia luminile colorate și mai ales prezența satirilor și a bacantelor îi dădeau un aer de Saturnalii[1]. Poarta se deschise în fața caleștii regelui, dar se închise imediat la loc, așa că lectica în care se afla regina rămase pe din afară.

Purtătorii lecticii se agitau răcnind din răsputeri:

— Deschideți Majestății Sale regina!

Probabil însă că cel care închisese poarta considera că regina se afla la un loc cu regele, în caleașcă, și că la mijloc era numai un șiretlic al cuiva care voia să intre o dată cu regele și cu cele dintâi persoane ale regatului, fiindcă poarta rămase închisă, cu toate eforturile purtătorilor lecticii, care o zgâlțâiau cu brațele lor atletice, gata s-o scoată din țâțâni. Scena aceasta tragicomică se prelungi destul de mult, spre disperarea reginei, care vedea aici fie un semn rău, fie o manevră murdară a cine știe cărei intrigante de la curte, și plângea acum cu lacrimi amare. Toată buna dispoziție de mai înainte se stinsese, regina Franței era silită să aștepte în fața unei porți ferecate din propriul ei regat, ba încă și în incinta

[1] **Saturnalii** – sărbătoare la romani, în cinstea zeului Saturn. Se ținea în ianuarie și dura cinci zile, timp în care sclavii erau liberi de orice obligații față de stăpânii lor și se dedau cel mai adesea la excese de nedescris. (*n. trad.*)

unei reşedinţe regale! Mulţimea din jur, recunoscând-o, răcnea asurzitor la cei de dincolo de poartă să deschidă reginei, tumultul şi vânzoleala aduceau a imagini de coşmar ce nu luară sfârşit decât când însuşi regele veni şi porunci să se deschidă porţile.

Angelica se trăsese la o parte încă de la începutul tărăboiului. În învălmăşeala aceea toaleta ei n-ar fi avut absolut nimic de câştigat. Se depărtă deci de furnicarul acela furios, dând de alte câteva persoane care, ca şi ea, se resemnaseră să aştepte. Tărăboiul iscat în faţa porţii închise nu părea a avea sorţi să se sfârşească prea repede, dar noaptea era răcoroasă şi plăcută, iar parcul imens, cu lampioanele lui colorate atârnate în toate părţile şi cu susurul fântânilor arteziene care-şi aruncau jeturile de apă din toate boschetele, oferea o privelişte de-a dreptul feerică. Se trase pe nesimţite mai la o parte de ceilalţi, bucuroasă să poată gusta o clipă de singurătate. Văzu un mic pavilion de marmură, într-un colţ plin de verdeaţă punctată de luminile lampioanelor ca un cer înstelat, şi urcă cele câteva trepte, rezemându-se de una din coloanele subţiri şi sculptate cu migală. Plutea în jur un miros dulce de trifoi şi de flori de măceş, care o învăluia şi îi dădea o senzaţie de linişte. Larma mulţimii se auzea acum din ce în ce mai slab, probabil că incidentul era pe cale de a se încheia.

Se întoarse spre treptele pe care venise şi crezu că visează. Jos, la piciorul scărilor, o fantomă albă ca neaua se pleca în faţa ei. Când se îndreptă... Dumnezeule! Philippe!

Nu-l mai văzuse de la ultima lor luptă, din grajdul din satul de lângă Lille. De la lupta aceea pe care el o voise plină de răutate şi care ei îi stârnea amintiri tulburătoare, oricât s-ar fi străduit să nu se gândească la momentele de atunci. Curtea se întorsese pe urmă la reşedinţele obişnuite din jurul Parisului, dar mareşalul du Plessis-Bellière trebuise să rămână mai departe cu armata în nord, apoi comandase expediţia din Franche-Comté. Angelica era la curent cu drumurile lui, dar numai datorită zvonurilor, fiindcă Philippe fireşte că nu se ostenea să-i scrie.

Ea îi trimisese din când în când câte o scrisoare scurtă, în care îl ţinea la curent cu sănătatea lui Charles-Henri şi cu o seamă de noutăţi de la curte şi socotea că firesc ar fi fost să primească şi răspuns, numai că aşteptările ei rămăseseră zadarnice.

Şi iată-l acum în faţa ei, în carne şi oase, ridicând spre ea privile nepăsătoare, dar cu o umbră de surâs îndulcindu-i parcă linia aspră a gurii.

— Omagiile mele doamnei baroane de Rochie Tristă, zise el.

— Philippe! strigă Angelica ridicându-şi uşor poala din faţă a ro-

chiei. Philippe, pe rochia asta sunt diamante în valoare de zece mii de livre! Şi asta e tot tristă?

— Eu vorbesc de aceea pe care o purtai când ai venit prima oară la castelul Plessis. Era cenuşie, cu nişte panglici albastru deschis la corsaj şi cu un guleraş alb.

— Îţi aduci aminte aşa de bine de ea?

— De ce nu mi-aş aduce?

Urcă scările de marmură şi se rezemă şi el cu spatele de una din coloanele de alături.

Angelica îi întinse mâna. După o uşoară ezitare, el i-o luă şi i-o sărută cu politeţea curteanului desăvârşit.

— Te credeam la armată, zise Angelica.

— Am primit din partea regelui un mesaj să mă prezint la curte pentru serbarea din seara asta. Se pare că trebuie să fiu unul din ornamentele care nu pot lipsi.

Ultimele lui cuvinte nu cuprindeau nici un fel de înfumurare, ci numai satisfacţia unui rol pe care îl accepta cu aceeaşi supunere de neclintit dintotdeauna. Regele voia să aibă în suita lui cele mai frumoase doamne şi cei mai impunători seniori, aşa că nu se putea lipsi, într-o asemenea situaţie, tocmai de unul din cei mai frumoşi gentilomi de la curte. „Chiar cel mai frumos, fără îndoială", îşi spuse Angelica privindu-l din cap până-n picioare. Înalt şi subţire, de-a dreptul măreţ în costumul superb de mătase albă brodată cu aur. Mânerul săbiei de la brâu era din aurul cel mai curat, iar tocurile pantofilor de piele albă erau şi ele aurite.

Nu-l mai văzuse de atâtea şi atâtea luni!

— Ai rămas atâta timp cu armata fiindcă ţi-a poruncit regele? întrebă ea dintr-o dată.

— Nu. L-am rugat eu să mă menţină la post.

— De ce?

— Fiindcă îmi place la război, răspunse el cu simplitate.

— Ai primit scrisorile mele?

— Scrisorile tale? Ăăăă... cred că.. cred că le-am primit. Da, trebuie să le fi primit. Sau cel puţin aşa cred.

Angelica îşi strânse evantaiul cu o mişcare bruscă.

— Măcar ştii să citeşti? făcu ea cu amărăciune.

— Ce vrei, la armată mai aveam şi altceva de făcut decât să mă ocup de Harta Dragostei şi de prostiile astea!

— Mereu la fel de drăguţ!

— Mereu la fel de agresivă... Sunt încântat, drept să-ţi spun, că

te găsesc într-o asemenea dispoziție excelentă! La drept vorbind, țin cu tot dinadinsul să-ți fac o mărturisire. Avântul tău războinic îmi cam lipsea. Mișcările de trupe erau destul de liniștite, nu se întâmpla nimic, nici o bătălie mai serioasă... Doar câte o hărțuială ici, colo... Două sau trei asedii de orașe... și cam atât. Cu siguranță că dacă ai fi fost tu acolo, atmosfera s-ar fi înviorat numaidecât.

— Și când pleci înapoi?

— Regele mi-a spus că de acum înainte mă vrea la curte. Așa că o să avem tot timpul să ne certăm după pofta inimii.

— Putem avea timp și pentru altele, zise Angelica privindu-l drept în ochi.

Noaptea era atât de liniștită și izolarea lor atât de deplină la adăpostul micului templu al dragostei încât Angelica se simți cuprinsă de o îndrăzneală la care nici ea însăși nu s-ar fi așteptat. Philippe se întorsese. O căutase, fără îndoială, în îngrămădeala invitaților. Nu rezistase dorinței de a o vedea. Era ironic, dar sub ironiile lui se ascundea mărturisirea limpede că ea îi lipsise. Porniseră oare amândoi pe drumul unei fericiri nevisate?

Philippe nu păru a înțelege aceste gânduri ale Angelicăi, dar mâinile lui îi prinseră brațele cu oarecare asprime, îndepărtându-le și dând apoi la o parte brățările ca să-i poată mângâia pielea mătăsoasă. Apoi, cu un deget nepăsător, se jucă puțin, la întâmplare, cu colierele grele de la gâtul ei.

— Un loc prea din cale afară de întărit, zise el. Întotdeauna am admirat arta cu care femeile frumoase știu să se arate privirilor, dezvelindu-și farmecele și rămânând totuși de neatins.

— Este priceperea femeiască de a se găti, Philippe! Armura femeilor. Asta face de fapt farmecul serbărilor. Nu mă găsești chiar deloc frumoasă?

— Prea frumoasă, răspunse Philippe enigmatic. Primejdios de frumoasă chiar!

— Primejdioasă? Pentru tine?

— Pentru mine și pentru alții. Dar n-are acum importanță, din moment ce-ți face plăcere. Văd că freamăți de neastâmpăr numai la ideea de a te juca cu focul. Mai ușor scoți un pursânge dintr-o mârțoagă de ham decât să schimbi firea unei dezmățate.

— Philippe! exclamă Angelica. Ce păcat, Philippe! Începi să vorbești ca un adevărat papițoi!

Philippe râdea.

— Ninon de Lenclos mi-a recomandat întotdeauna să vorbesc cât mai puțin.

„Să taci, să nu surâzi, să fii frumos, să treci fără să te oprești și pe urmă să te faci nevăzut, acesta e genul dumitale, îi spusese Ninon. Dacă te-ai abate de la principiile astea ai suferi mult."

— Ninon n-are întotdeauna dreptate. Mie îmi place să te aud cum vorbești.

— Pentru femei, un papagal e suficient.

O luă pe neașteptate de mână și coborâră amândoi treptele de marmură.

— Sunetul viorilor se aude mai tare, probabil că teatrul și-a deschis porțile. E timpul să mergem, regele trebuie să ne vadă printre prietenii lui.

O luară pe o alee mărginită de pomi fructiferi așezați în vase mari de argint. Philippe întinse mâna și culese un măr roșu, oferindu-i-l cu un gest plin de curtenie:

— Vrei mărul ăsta?

Angelica îl luă, aproape timidă, și surâse întâlnindu-i privirea.

După câțiva pași nimeriră însă într-o înghesuială care îi despărți. Spectatorii discutau cu aprindere despre meritele piesei și geniul lui Molière, arta lui de a face lumea să izbucnească în râs la tot pasul, liniștind spiritele și făcându-i pe toți să se simtă mai bine.

Era acum noapte de-a binelea și vălul des al cerului și al bolților de crengi ale copacilor era decorul ideal pentru piramida de lumină în fața căreia se oprise acum curtea, pătrunsă de admirație entuziastă. Aici imaginația și arta meșterilor întreceau orice închipuire. Palat de vis, viziune efemeră răsărită în capătul unei alei, acesta era străjuit de fauni auriți care stăteau pe piedestale de verdeață și cântau la instrumente rustice, înconjurați de adevărate cascade de apă jucăușă, iar bătaia luminilor era în așa fel îndreptată încât părea o carapace cristalină, răsfrângându-se în mii de sclipiri în apele din jur.

Regele se opri o clipă admirând apariția aceasta de basm, apoi intră în minunăția care nu era menită să țină decât o noapte. Tavanul era alcătuit din crengi verzi, legate între ele cu piese de lemnărie fin lucrată, care apărea, privită de jos, ca o constelație înspumată de stele de aur. Pe cornișă se înșirau vase de porțelan pline de flori, iar între ele globuri luminoase de cristal care reflectau luminile într-un curcubeu magnific aruncat pe boltă.

Dar minunea cea mai de preț a sălii acesteia din *O mie și una de nopți* erau nenumăratele lustre prinse cu panglici de argint sau chiar ascunse printre ghirlandele de flori. În fiecare spațiu dintre uși, câte o fântână arteziană își arunca apele în sus, străjuită de o parte și de alta de

făclii puternice, care umpleau de străluciri vii pânzele de apă ce cădeau înapoi pe şiruri de scoici mari, iscusit aşezate unele sub altele, astfel încât apa închipuia un şir de cascade în miniatură al căror şipot suna desfătător în urechile privitorilor.

În fundul acestei încăperi de o frumuseţe ireală se afla un mult mai prozaic bufet instalat pe treptele de marmură şi cuprinzând adevărate bijuterii ieşite din mâinile celor mai de seamă argintari ai vremii: tăvi, castroane lucrate în filigran, salatiere şi ulcioare cu gâturile arcuite graţios, toate pline cu delicatese pregătite pentru doamnele şi seniorii care trebuiau să mai prindă inimă după atâta umblet.

În mijlocul sălii se afla o sculptură ieşită fără îndoială de sub dalta unui maestru, închipuindu-l pe legendarul Pegas, cu aripile strânse, lovind cu copita într-o stâncă din care făcea să ţâşnească fântâna lui Hipocren. Deasupra calului, printre ramurile înverzite, sumedenie de fructe zaharisite, creme şi caramele de tot felul, întruchipând figurine fin lucrate şi, printre toate aceste minuni, Apollo şi muzele ţinând sfat şi părând a prezida masa încărcată cu flori şi cu vase de argint, care se întindea în cerc în jurul lui Pegas şi al stâncii lui.

Sosise deci vremea ca oaspeţii regelui să se aşeze la masă cu adevărat. Regele se aşeză cel dintâi, iar doamnele a căror tovărăşie o alesese din timp el însuşi se aşezară ca o cunună strălucitoare în jurul lui. Fiecare din ele se străduise să aibă, pentru această seară unică, cele mai alese veşminte, cele mai strălucitoare bijuterii şi cea mai frumoasă pieptănătură. Masa regelui era într-adevăr o revărsare de splendori fascinante.

Angelica înţelese, cu o uşurare amestecată cu o oarecare dezamăgire, că ei nu i se rezervase un loc la masa aceasta. Nici nu prea ar fi avut cine ştie ce motive să se aştepte la asemenea cinste. De când cu scena de la masă, din timpul campaniei din Flandra, atitudinea regelui faţă de ea rămânea destul de nelămurită. E drept că nu-i arătase niciodată în mod deschis că e nemulţumit de ea, ba chiar părea în continuare la fel de binevoitor. Totuşi, între ei se ridicase o barieră nevăzută, astfel încât Angelica se întreba uneori dacă nu cumva devenise pur şi simplu o tolerată aici la curte. Cu o privire din care nu-şi putea ascunde ironia, privi cercul aleselor care îl înconjurau acum pe Regele-Soare şi îşi zise că, în afara câtorva din ele, nu formau decât o adunătură de destrăbălate înrăite, cu trecutul încărcat de dezmăţuri fără număr. Toată lumea ştia, bunăoară, că doamna de Bounnelle-Bouillon, soţia unui secretar de stat, căreia vârsta nu-i mai îngăduia aventurile galante, ţinea în casa ei un

adevărat tripou şi că doamna de Brissac figura, în hazlia *Hartă a Curţii Franţei*, ca locatară a Insulei Plăcerilor. Mareşala de la Ferté şi contesa de Fiesque se întreceau una pe cealaltă în sclifoseli şi fandoseli şi se prefăceau a nu şti că *Istoria amoroasă a galilor*, scrisă de neînduratorul Bussy-Rabutin[1], le acopera de batjocuri şi de umilinţe.

Lângă ele îşi etala luxul nimeni alta decât ducesa de Mecklembourg, veche şi arţăgoasă luptătoare în tabăra Frondei, ale cărei aventuri deşănţate erau cunoscute de o lume întreagă şi care-şi arăta fără nici o sfială fălcile masive, cu pieile atârnându-i jalnic.

Se aflau totuşi la masa regelui şi câteva femei despre care nu se puteau spunea asemenea lucruri. Excepţii puţine, dar reale şi cu atât mai preţioase. Mai întâi doamna de La Fayette, care păstra un aer reţinut şi plin de demnitate şi apoi, spre coada mesei, trista ducesă de La Vallière, ale cărei chinuri nu puteau însemna ceva dezonorant, ci mai curând un blestem căzut asupra ei. Aproape exilată la masa aceasta, ronţăia fără nici un entuziasm câte o bucăţică din ce-i ofereau pe întrecute valeţii care serveau la masă, dar se vedea că făcea asta mai curând din obligaţie, ca să nu atragă privirile asupra ei. Inutil, căci de fosta favorită a regelui nu se mai ocupa acum nimeni şi însuşi regele parcă se ferea să-i arunce vreo privire. Angelica îl privea şi se întreba ce chip feminin îi stăpânea gândurile în acele clipe când înfuleca hulpav din nenumăratele tăvi şi platouri prezentate de valeţi sprinteni şi cuprinzând, conform etichetei, cincizeci şi şase de feluri din care mesenii aveau de ales după pofta fiecăruia. Doamna de Montespan? Aceasta nici nu se afla la masa regelui. Prudenţă sau dizgraţie?

Un valet se apropie cu paşi de pâslă de Angelica, anunţând-o plin de respect că i se oprise un loc la masa prezidată de doamna de Montausier. Erau numeroase asemenea mese, întinse sub corturile scumpe şi prezidate de regină şi de cele mai de vază dintre doamnele ei de onoare. Masa doamnei de Montausier cuprindea patruzeci de tacâmuri. Angelica se aşeză între domnişoara de Scudéry, pe care o cunoştea puţin, ca una ce frecventase un timp salonul acesteia din Marais, şi o

---

[1] **Roger de Rabutin**, conte de **Bussy** (1618-1693) – scriitor satiric francez, văr primar cu doamna de Sévigné. Întemniţat la Bastilia şi surghiunit în numeroase rânduri, atât pentru răsunătoarele scandaluri provocate de propriile lui aventuri galante, cât şi, mai ales, pentru scrierile sale, dintre care *Istoria amoroasă a galilor*, cronică picantă a domniei lui Ludovic al XIV-lea, a stârnit la apariţie (1665) o vâlvă aproape fără precedent. Autor, de asemenea, al unei *Istorii pe scurt a lui Ludovic cel Mare*, scriere la fel de licenţioasă şi de incisivă, publicată postum, în 1699. (*n. trad.*)

doamnă pe care trebui s-o privească bine ca să fie sigură că nu se înşela asupra identităţii ei.

— Françoise! izbucni ea fericită. Dumneata, aici!

Doamna Scarron zâmbi, strălucind de încântare.

— Da, draga mea Angelica. Trebuie să mărturisesc că şi mie însămi îmi vine la fel de puţin să cred lucrul ăsta. Şi nu-mi vine să cred nici că am avut un asemenea noroc, fiindcă ştii bine în ce stare disperată mă aflam cu numai câteva luni în urmă. Ştii că era gata să plec în Portugalia?

— Nu, asta n-am ştiut-o, dar am auzit spunându-se că domnul de Cormeil ţi-a cerut mâna şi că l-ai refuzat.

— Oh! Nu mai vreau să aud de povestea asta! L-am refuzat pe domnul de Cormeil şi din cauza asta mi-am pierdut orice sprijin şi toată lumea mi-a întors spatele!

— Dar domnul de Cormeil e foarte bogat, din câte am auzit, nu-i aşa? Ţi-ar fi asigurat o viaţă pe picior mare şi la adăpost de toate grijile care te-au chinuit atâta timp.

— Aşa e, dar e bătrân şi stricat până-n măduva oaselor. Asta le-am şi răspuns celor care mă zoreau întruna să accept şi să mă mărit cu el. Au fost surprinşi şi foarte nemulţumiţi, spunând că situaţia în care mă aflam nu era una care să-mi îngăduie să mai fac nazuri şi că pe vremuri m-am măritat cu răposatul Scarron fără să mai stau pe gânduri. Nici acum nu contenesc să mă vorbească de rău. Am discutat despre asta cu doamna de la Ferté şi m-am silit să-i înfăţişez cât mai convingător motivele mele, dar ea nu numai că n-a fost de acord cu mine, dar mi-a şi spus că eu port singură vina pentru toate necazurile care se ţin mereu de capul meu. Doar Ninon mi-a dat dreptate şi asta parcă m-a mai consolat puţin în legătură cu obtuzitatea celorlalţi prieteni ai mei, care n-au vrut deloc să mă înţeleagă... Ce impresie îţi face comparaţia pe care au găsit de cuviinţă s-o facă între individul acesta şi domnul Scarron? Doamne, e o diferenţă între ei doi ca de la cer la pământ! Aşa cum era el, fără avere şi olog, soţul meu avea un spirit rar, care atrăgea în casa noastră cea mai strălucită lume. Pe când ţapul ăsta bătrân şi ciufut, domnul Cormeil, precis că i-ar fi urât pe toţi şi mi-ar fi interzis să-i mai primesc. Domnul Scarron avea acel haz nemaipomenit, pentru care îl îndrăgea o lumea întreagă, şi un suflet de aur de care nu cred că-şi dădeau seama prea mulţi. Nerodul de Cormeil nici vorbă! Cum deschide gura, cum trebuie să spună cine ştie ce tâmpenie exasperantă. Soţul meu era un om de fond, chiar dacă avea şi el metehnele lui. Dar cel puţin era receptiv la tot ce îi spuneam ca să şi le îndrepte. Nu era nici

nebun, nici vicios din fire, era de o cinste exemplară şi de o dezinteresare pe care nu cred că o poţi întâlni la multă lume...[1]

Françoise Scarron vorbea cu înflăcărare, dar cu voce scăzută, lăsându-se pradă acelei însufleţiri pe care o arăta atunci când era dispusă să facă confidenţe. Iar Angelica, prinsă de farmecul personalităţii ei, îşi spuse din nou că prietena ei era cu adevărat frumoasă şi atrăgătoare. Dacă s-ar fi măritat cu bătrânul şi viciosul domn de Cormeil ar fi făcut într-adevăr o greşeală îngrozitoare, de neiertat. E drept că simplitatea aspectului ei făcea o notă oarecum discordantă cu toaletele scumpe ale doamnelor din jur, dar rochia ei de catifea roşie, în ape închise şi purpurii, de o croială plină de gust, colierul dublu de jaisuri şi de rubine mici se potriveau cu figura ei frumoasă şi sobră şi îi puneau admirabil în valoare pielea albă şi părul închis la culoare.

Îi povesti marchizei du Plessis cum, ajunsă în culmea disperării, acceptase până la urmă să însoţească, în calitate de a treia doamnă de onoare, în fapt mai curând de cameristă, pe prinţesa de Nemours care urma să se căsătorească cu regele Portugaliei. Pornise atunci să-şi viziteze toate prietenele, ca să-şi ia adio de la ele, fiindcă era de crezut că nu aveau să se mai întâlnească niciodată. Trecuse şi pe la doamna de Montespan, care se arătase mirată de hotărârea ei, aşa că văduva Scarron se văzuse nevoită să-i povestească totul, de-a fir a păr.

— Da, i-am povestit tot, dar fără să mă înjosesc în vreun fel, poţi fi sigură că am avut grijă să-mi rămână măcar demnitatea. Athénad's m-a ascultat cu mare atenţie, deşi tocmai îşi făcea toaleta. Ştii că Athénad's şi cu mine suntem vechi prietene, am fost colege de pension şi ne tragem amândouă tot din Poitou, ca şi dumneata, de altfel. De când e la Paris, am avut ocazia să-i fac câteva mici servicii. Absolut fără importanţă, nimicuri pur şi simplu. Dar n-a uitat şi m-a asigurat că avea

---

[1] **Françoise d'Aubigné**, născută în 1635, s-a căsătorit cu scriitorul Paul Scarron la vârsta de şaptesprezece ani, rămânând văduvă în 1660. Încredinţându-i-se educarea copiilor nelegitimi ai regelui Ludovic al XIV-lea şi ai marchizei de Montespan, primeşte titlul de marchiză de Maintenon, iar după moartea reginei Marie-Thérèse devine soţia regelui. **Paul Scarron** (1610-1660) poet, autor dramatic şi romancier, este unul din spiritele cele mai strălucite ale timpului său. Poemele *Typhon sau Gigantomahia* şi *Vergilius travestit* inaugurează în literatura franceză folosirea unui limbaj foarte liber, iar comediile sale (*Jodelet sau valetul stăpân* şi mai ales *Vorbele de duh ale căpitanului Matamore*) deschid calea teatrului de peste puţină vreme al lui Molière. Capodopera sa rămâne însă *Romanul comic*, scriere incisivă şi plină de vervă. Scriitorul, lovit de paralizie, avea un salon literar dintre cele mai rafinate şi mai căutate. (*n. trad.*)

să vorbească cu regele despre pensia mea suprimată şi despre jalbele pe care de ani de zile i le înmânam mereu, fără nici un rezultat. Am mai scris una, cum m-a învăţat Athénaďs, care se încheia aşa: *„Două mii de livre înseamnă mai mult decât suficient pentru viaţa mea singuratică şi modestă şi pentru salvarea mea."* Regele a primit-o şi de data asta s-a arătat înţelegător, aşa că nici mie nu mi-a venit a crede! Pensia mea mi-a fost înapoiată! M-am dus la Saint-Germain s-o văd pe Athénaďs şi să-i mulţumesc pentru ce făcuse pentru mine şi acolo am avut cinstea să-l văd pe rege, care mi-a spus aşa: „Doamnă, v-am făcut să aşteptaţi cam mult, dar eram gelos pe prietenii pe care îi aveaţi. A trebuit să las să treacă timpul până când toţi v-au părăsit, ca să puteţi vedea că regele vă este singurul prieten." Mă crezi, draga mea, că asemenea cuvinte pline de graţie au şters într-o clipă din amintirea mea toate suferinţele îndurate timp de atâţia ani trăiţi în cea mai cumplită sărăcie? De atunci respir, văd ce e în jurul meu, nu mai sunt roasă în orice moment de grijile cele mai meschine. Acum prietenele care mă ocoleau mă primesc cu braţele deschise, am învăţat din nou să mă port în lume şi... iată-mă şi aici, la Versailles. Nu-i aşa că e minunat?

Angelica o asigură, plină de căldură, că ea se bucura sincer să o vadă în sfârşit ajunsă la limanul chinurilor. Când voia să mai adauge că îi fusese prietenă devotată tot timpul, se apropie de ele doamna de Montespan, care veni din spate şi, punându-şi mâna albă pe umărul protejatei sale, zise:

— Prin urmare... mulţumită?

— Athénaďs, scumpa mea, toată viaţa am să-ţi port cea mai adâncă recunoştinţă pentru ce ai făcut pentru mine!

La mesele din jur se stârni oarecare foială. Regele se ridicase şi toată lumea se grăbea să-i urmeze exemplul, urmându-l de-a lungul unei alei, în timp ce mulţimea se revărsa din toate părţile asupra meselor rămase fără stăpân, având voie, după o veche lege nescrisă, să golească talerele şi coşurile de prăjituri şi fructe lăsate în urmă de curteni.

La capătul din faţă al aleii părea să se ridice o adevărată palisadă de lumină, care însă se desfăcu la apropierea cortegiului. Erau perdele de apă al căror susur meşteşugit suna ca un adevărat concert, într-o nouă desfăşurare de arabescuri de lumină, de tritoni argintaţi şi de grote săpate meşteşugit în piatră. Un alt labirint încântător.

Curtea trecu prin culoare de verdeaţă, pe sub bolţi de flori, pe poteci străjuite pe margini de satiri care rânjeau sau de jerbe de apă în cele mai surprinzătoare combinaţii, dădu ocol bazinelor în care înotau delfini de aur, înconjurate de curcubee ingenios provocate prin pulberi

fine de apă care străluceau multicolor în lumina lampioanelor.

Acest drum de basm ducea în sala abia construită pentru balurile mai fastuoase, pardosită cu marmură şi porfir. Din tavanul pictat cu sori de aur pe fond auzuriu coborau candelabre de argint. De cornişe atârnau legănându-se ghirlande de flori, iar între pilaştrii cornişelor se amenajaseră în cel mai pur stil grec grotele pe jumătate descoperite rezervate muzicanţilor, în care fusese deja instalat un Orfeu ciupindu-şi cu graţie lira.

Regele însuşi deschise balul, cu *Madame* şi cu prinţesele. Doamnele şi gentilomii înaintară îndată după aceasta, etalându-şi în figuri complicate de dans luxul orbitor al toaletelor.

Dansurile vechi aveau un ritm mai vioi, amintind de farandolele uşoare, în timp ce cele noi nedumereau pe cei mai mulţi prin încetineala lor de-a dreptul obositoare. Erau mult mai greu de executat, toată arta stătea în poziţia piciorului şi în gesturi minuţios studiate ale braţelor. O mişcare bine sincronizată, riguroasă, aproape mecanică, asemeni celei care face să funcţioneze orologiile, antrena toate aceste făpturi automate într-o învârtire nesfârşită. O coregrafie aparent liniştită şi plină de seninătate, dar care, puţin câte puţin, susţinută de muzica ce repeta la nesfârşit aceleaşi motive şi refrene, începea să capete o tensiune nedefinită care umplea sufletele dansatorilor, subjugându-i. În aceste apropieri trecătoare, în strângerile mâinilor îndată despărţite, în lentele înconjururi executate cu paşi mici şi ochi arzători, gesturile acestea domoale şi mereu neduse până la capăt, de ofrandă sau de refuz, cuprindeau mult mai multe dorinţe înăbuşite şi tocmai prin asta mai aţâţătoare decât cele mai îndrăcite din dansurile vechi. Drept care fireşte că erau preferate de toată lumea. Şi doamnele şi curtenii, cu sângele clocotind în vine, se încinseseră în ritmul acesta în aparenţă atât de blând şi decent. Sub masca aceasta ipocrită toţi recunoşteau apropierea lui Cupidon, micul şi desfrânatul zeu care e mai curând fiul focului mistuitor decât al nopţii şi al tăcerii.

Angelica stăpânea bine toate figurile dansului şi simţea o plăcere nespusă să se vadă în înlănţuirea aceasta complicată de oameni care se mişcau după un plan riguros. La anumite figuri se întâmpla ca o mână sau alta să-i strângă degetele mai mult decât s-ar fi cuvenit, dar era cu totul absorbită de dans şi nu lua în seamă asemenea demersuri care pentru ea nu aveau nici o importanţă. Recunoscu, totuşi, la un moment dat, mâinile întinse în faţa ei şi în care trebuia să-şi lase încet palmele. Erau mâinile regelui.

Privirile i se ridicară spre ochii acestuia, dar coborâră iute.

— Mereu supărată? întrebă monarhul cu glas scăzut.

Pe faţa ei se aşternu uimirea.

— Supărată? Tocmai în toiul unei asemenea serbări? Ce vrea Majestatea Voastră să spună cu cuvintele astea?

— O asemenea serbare ar putea topi ceva din răceala pe care o aveţi în suflet faţă de mine de atâtea şi atâtea luni?

— Sire, mă faceţi să nu mai ştiu ce e cu mine. Dacă Majestatea Voastră îmi atribuie asemenea sentimente care durează de atâtea şi atâtea luni, atunci de ce nu mi-a spus niciodată absolut nimic?

— Îmi era prea teamă să nu-mi răspundeţi cu cine ştie ce referiri la mazărea nouă.

Figura de dans care urma îi obligă să se despartă, dar nu pentru mult timp. Când regele apăru din nou în faţa ei, văzu că ochii lui, poruncitori şi blânzi în acelaşi timp, cereau un răspuns.

— Cuvântul *teamă* nu se cuvine să fie rostit de buzele Majestăţii Voastre.

— Războiul mi se pare mai puţin de temut decât severitatea cuvintelor rostite de frumoasa dumneavoastră gură.

De îndată ce putu, Angelica părăsi dansul şi veni să se aşeze pe una din canapelele de pe margine, la un loc cu bătrânele şi cu văduvele care priveau cu gurile strânse pungă dansul, jucându-se nervoase cu evantaiele şi considerând că lumea decădea din ce în ce şi că la curtea Franţei nu mai era strălucirea de pe vremea lor. Nici femeile nu mai erau atât de frumoase cum fuseseră ele cândva, distincţia pierise, gingăşia la fel, pe scurt, totul era curată nenorocire.

Un paj veni cu paşi de balerin şi o anunţă pe doamna marchiză du Plessis că vine din partea regelui şi că o roagă să-l urmeze.

Regele o aştepta, în afara sălii de bal, în umbra unei alei în care lanternele colorate nu aruncau decât o lumină slabă.

— Aţi avut dreptate, doamnă, zise el cu un ton glumeţ, frumuseţea dumneavoastră mă împinge în seara asta să fiu curajos. A venit momentul să ne împăcăm.

— Şi sunteţi sigur, Sire, că momentul acesta e chiar foarte bine ales? Toată societatea adunată în seara asta aici e avidă de prezenţa Majestăţii Voastre şi peste câteva clipe fiecare se va întreba unde aţi dispărut. Şi numaidecât vor începe să se întrebe unii pe alţii.

— Nu. Toţi dansează şi sunt foarte preocupaţi de asta. Fiecare îşi poate închipui că mă aflu în alt punct din sală şi nimeni n-are să lase dansul ca să vadă cu ochii lui unde anume sunt. Aşa că e, dimpotrivă, o ocazie mult visată ca să putem schimba câteva cuvinte fără a atrage

atenţia...

Angelica se simţi dintr-o dată devenind rigidă ca o bară de fier. Manevra era cât se poate de limpede. Doamna de Montespan şi regele se înţeleseseră din nou s-o amestece în micul lor joc, ale cărui ponoase tot ea le trăsese şi mai înainte.

— Ce sălbatică sunteţi! făcu blând regele apucând-o uşor de braţ. Nu-mi daţi voie nici măcar să vă adresez mulţumirile mele?

— Mulţumiri? În legătură cu ce anume?

— Domnul Colbert mi-a spus în mai multe rânduri că faceţi adevărate minuni în rolul pe care vi l-a încredinţat. Aţi ştiut să creaţi o atmosferă lipsită de orice suspiciune în legătură cu afacerile nu prea căutate, să explicaţi, să faceţi lumină în capetele mai încete la gândire, şi toate astea în plan monden, fără să se ştie absolut deloc că la realizarea unor anumite succese financiare rolul avut de dumneavoastră şi-a avut importanţa lui.

— O, deci nu e vorba decât de asta! făcu ea trăgându-şi uşurel braţul din mâna regelui. Majestatea Voastră nu trebuie să se simtă deloc îndatorată faţă de modesta mea persoană. Mi-am satisfăcut în felul acesta şi propriile mele interese, şi încă din plin, aşa că asta îmi ajunge, nu mai e nevoie şi de mulţumiri.

Regele tresări. Umbra locului în care o adusese pe nesimţite era atât de deasă încât, oricât se străduia, nu reuşea să-i distingă trăsăturile. Se lăsă o tăcere apăsătoare.

— Cu siguranţă că-mi purtaţi pică, doamnă. Şi vă rog din suflet să-mi spuneţi care e cauza.

— Majestatea Voastră chiar nu-şi dă seama? Asta mă miră, cu atât mai mult cu cât vă ştiu plin de perspicacitate.

— Da, numai că perspicacitatea mea e mereu prinsă pe picior greşit de toanele doamnelor, şi atunci nu-mi mai e de nici un folos. La capitolul acesta mărturisesc că stau foarte slab. Dar de fapt ce bărbat, fie el şi rege, poate să se laude că stă bine?

Sub masca glumeaţă se ghicea acum dezorientarea. Făcu o mişcare nervoasă, dar se stăpâni imediat.

— Să ne întoarcem la oaspeţii dumneavoastră, Sire, vă rog...

— Nimic nu ne grăbeşte acum, doamnă. Am hotărât să lămuresc această chestiune şi o voi lămuri.

— Iar eu am hotărât să nu vă mai slujesc de paravan dumneavoastră şi doamnei de Montespan şi n-am să vă mai slujesc! izbucni ea. Domnul Colbert nu pentru aşa ceva mă plăteşte. Şi ţin prea mult la reputaţia mea ca să-mi bat joc de ea şi s-o fac cadou... nici măcar

regelui.

— Aaaa! Deci asta era! Doamna de Montespan a vrut să se joace cu dumneavoastră cum s-ar juca un copil cu o păpuşă şi să abată asupra unei presupuse poziţii a dumneavoastră accesele de gelozie ale insuportabilului ei soţ! Un plan abil, e drept.

— Pe care îl cunoştea şi Majestatea Voastră.

— Mă luaţi drept viclean sau făţarnic?

— Trebuie să-l mint pe rege sau să-i displac?

— Deci astfel gândiţi despre suveranul dumneavoastră?

— Gândesc despre el că n-are nici o nevoie să se poarte în felul acesta faţă de mine. Drept cine mă luaţi? Sunt o jucărie aflată la bunul plac al oricui? Nu sunt proprietatea nimănui!

Două mâini de oţel îi încleştară încheieturile.

— Vă înşelaţi! Toate doamnele nobilimii mele şi toate femeile regatului meu îmi aparţin prin dreptul prinţilor!

Şi unul şi celălalt tremurau de furie. Rămaseră câteva clipe încordaţi, cu ochii scăpărători, sfidându-se unul pe altul.

Regele îşi regăsi primul cumpătul.

— Să lăsăm, doamnă, prostiile astea, doar n-o să ne războim acum pentru tot felul de fleacuri. Mă credeţi dacă vă spun că m-am străduit cât am putut ca s-o conving pe doamna de Montespan să nu vă aleagă tocmai pe dumneavoastră ca victimă? „Pentru ce tocmai marchiza du Plessis-Bellière?" o întrebam eu. „Fiindcă numai ea e în stare să mă întreacă, îmi răspundea ea. N-aş admite să se spună că Majestatea Voastră m-a părăsit pentru cineva care nu merita osteneala". Vedeţi deci! Asta dovedeşte, într-o oarecare măsură, stima pe care v-o port... Doamna de Montespan vă crede suficient de naivă ca să faceţi jocul acesta fără să vă daţi seama. Sau destul de şireată ca să-l acceptaţi cu bună-ştiinţă. Şi s-a înşelat pe amândouă planurile. Dar nu cred că pentru asta aţi avea motive să-mi purtaţi mie pică. De ce acest mic complot v-a rănit în asemenea hal? Este o dezonoare să fiţi considerată iubita regelui? Nu vă alegeţi din asta cu o anumită... faimă? Cu avantaje? Cu atenţii şi linguşiri din partea tuturor?

O atrase spre el cu o mişcare lină şi o ţinu să nu se depărteze, vorbindu-i cu glas scăzut şi mângâietor, aplecat spre ea şi încercând să ghicească trăsăturile ascunse de umbrele nopţii.

— Reputaţia dumneavoastră şifonată, spuneaţi? Nu, la curtea Franţei aşa ceva este exclus. Mai curând reputaţia unei doamne nu are decât de câştigat în strălucire, credeţi-mă... Şi atunci? Trebuie să înţeleg de aici că aţi sfârşit prin a vă lăsa prinsă de bunăvoie în cursă? Prin a

lua de bună farsa asta?... Asta s-a întâmplat? Şi aţi fost dezamăgită?

Angelica nu răspunse, rămânând cu fruntea ascunsă în catifeaua hainei cu parfum suav de stânjenei şi sensibilă la învăluirea dulce a braţelor care o ţineau şi o strângeau uşor. Trecuse mult timp de când nu se mai simţise strânsă şi legănată aşa, ca un copil. De mult nu mai trăise deliciul de a fi lipsită de apărare şi apărată, de a se îmbufna şi de a se lăsa împăcată.

— Tocmai dumneavoastră, o femeie atât de lucidă şi de practică în toate, v-aţi lăsat păcălită?

Ea scutură vehement din cap, fără să răspundă.

— Nu, la asta nu m-aş fi gândit în ruptul capului, zise regele râzând. Şi totuşi, n-a fost decât un joc, nu? Dacă v-aş mărturisi că nu v-am privit fără dorinţă şi că foarte adesea mă gândeam că...

Angelica se smulse dintr-o dată din strânsoarea lui.

— Nu v-aş crede, Sire. Ştiu că Majestatea Voastră priveşte în altă parte. Idolul dumneavoastră e frumos, atrăgător, de neînvins şi nu prezintă decât avantaje... în afară, e drept, de necazurile stârnite de un soţ gelos...

— Necazuri care nu sunt deloc mici, se strâmbă regele.

O luă din nou de braţ şi o duse agale pe o alee de tise tăiate fără milă în forme geometrice.

— Nici nu vă puteţi închipui, doamnă, câte născoceşte domnul de Pardaillan de Montespan ca să-mi facă necazuri. Până la urmă mi-e teamă că are să mă târască în faţa propriului meu parlament. Cu siguranţă că Philippe du Plessis ar fi un soţ incomparabil mai înţelegător şi mai comod decât licheaua de Pardaillan. Dar, din păcate, nu suntem în situaţia de a ne bucura de spiritul de înţelegere al soţului dumneavoastră.

Şi se opri, ţinând-o de braţ şi privind-o drept în faţă.

— Aşa că eu cred că e mai bine să facem pace, scumpă marchiză. Regele dumneavoastră vă cere cu umilinţă iertare. Veţi rămâne până la sfârşit o inimă de gheaţă?

Farmecul surâsului său se ghicea prin întuneric, la fel cu strălucirea ochilor negri şi blânzi.

Angelica tresări. Chipul acesta aplecat asupra ei, cu buzele cărnoase şi surâzătoare, cu privirea caldă şi umedă, o atrăgea cu o forţă irezistibilă.

Dintr-o dată îşi încordă toate puterile şi o luă la fugă, ţinându-şi cu mâinile poalele grele ale rochiei, ca să poată alerga, dar se izbi după câteva zeci de paşi de peretele des de carpeni stufoşi. Gâfâind, se rezemă

cu spatele de soclul unei statui şi privi în jur. Se găsea într-un mic boschet întunecos ca un nor de catifea deasupra căruia se vedea strălucirea unui jet de apă înconjurat de alte şase care cădeau în arcuri cu străluciri de zăpadă într-un bazin rotund.

Sus de tot, cerul albastru înstelat şi luna care-şi arunca nepăsătoare lumina pe pământ rămâneau departe, în afara feeriei de aici, care nu părea să le impresioneze în vreun fel. Dinspre imensul salon de dans nu se auzeau decât frânturi de melodii. Aici domnea tăcerea netulburată decât de susurul apelor şi de pasul regelui care se apropia, strivind sub tocurile pantofilor nisipul umed al aleii.

— Prostuţă mică, murmură el alinător, de ce-ai fugit?

O luă din nou în braţe, de data asta cu toată puterea, silind-o să regăsească la pieptul lui locul părăsit puţin mai înainte.

— Cineva deci a încercat să vă facă rău şi a reuşit, deşi nu aţi fi meritat. Ştiam totuşi de câtă cruzime sunt în stare uneori femeile între ele. Ar fi trebuit ca eu, suveranul dumneavoastră, să vă fi apărat. Însă n-am făcut-o. Iertaţi-mă.

Angelica se pierdu cu totul, simţindu-se cuprinsă de o dulce ameţeală. Încerca să vadă trăsăturile chipului regelui, dar erau ascunse sub borurile largi ale pălăriei, care îi acopereau pe amândoi în timp ce inflexiunile bărbăteşti şi calde ale vocii lui o mângâiau şi o supuneau.

— Toate fiinţele astea care trăiesc aici împreună sunt cumplite, draga mea. Să ţineţi minte asta. Trebuie să-i ţin pe toţi sub bici, căci ştiu prea bine de ce dezordini şi de ce nebunii sângeroase sunt în stare dacă rămân numai o clipă liberi. Nu e unul care să nu aibă un oraş al lui, un ţinut sau măcar o feudă cât de mică pe care să le ridice împotriva mea, spre nenorocirea şi pieirea poporului meu. Aşa că îi vreau aici pe toţi, sub ochii mei şi în puterea mea. Aici, la curte, la Versailles, sunt inofensivi, nu mai au nici o putere, fiindcă aici puterea e în mâna mea. Nici unul nu-mi poate scăpa. Dar credeţi-mă că nu e uşor să trăieşti între sălbaticii şi lacomii mei curteni. Trebuie să mă lupt cu ghearele şi cu dinţii ca să-i ţin în frâu. Iar dumneavoastră nu sunteţi din acelaşi aluat cu ei, asta-i tot, frumoasă doamnă.

Ea întrebă, cu o voce atât de slabă încât el fu silit să se aplece ca s-o audă:

— Majestatea Voastră vrea să-mi dea a înţelege că locul meu nu e aici la curte?

— Nici vorbă! Pe dumneavoastră vă vreau aici, fără îndoială. Sunteţi una din nestematele cele mai de preţ ale coroanei mele. Gustul dumneavoastră, farmecul, graţia dumneavoastră m-au fermecat. Şi

v-am spus tot adevărul despre ceea ce gândesc în legătură cu afacerile dumneavoastră. Aş vrea doar să nu cădeţi în ghearele cumplite ale bărbaţilor de aici.

— Am scăpat eu din primejdii mai mari, zise Angelica.

Regele îi puse mâna pe frunte şi apăsă uşor, silind-o să-şi dea capul pe spate şi să lase în lumină, sub clarul lunii, faţa ei cu frăgezimi de petală. În spatele ascunzişului întunecat al pleoapelor, ochii ei verzi aveau străluciri de izvor ce-şi ascunde tainele în adâncul codrilor nepătrunşi. Regele se plecă şi, aproape temător, sărută buzele care căpătaseră dintr-o dată o cută de amărăciune. Nu voia s-o sperie sau să-i stârnească furia, dar devenea din clipă în clipă tot mai lacom, subjugat de o dorinţă mistuitoare şi de atingerea acestei guri mătăsoase, care îl primise la început închisă şi ascunsă, apoi tresărise, însufleţindu-se din ce în ce şi sfârşise prin a se dovedi la fel de lacomă...

„Dar... e o femeie care ştie multe", îi fulgeră prin minte un gând fugar.

Intrigat, o privea acum cu alţi ochi.

— Îmi plac buzele dumneavoastră, doamnă, zise el, nu seamănă cu nici unele. Buze de femeie şi buze de fecioară în acelaşi timp, pline de prospeţime... şi arzând ca focul.

Nu mai încercă alte gesturi de apropiere. Şi, când ea se desfăcu încet, n-o mai reţinu. Rămaseră nehotărâţi şi stânjeniţi, la câţiva paşi unul de celălalt.

Dintr-o dată, câteva detunături înăbuşite de zidurile de verdeaţă îi făcură să tresară.

— Domnii artificieri încep să-şi pună în lucrare rachetele. Nu putem lipsi de la spectacolul acesta. Să mergem, zise regele cu părere de rău.

Merseră în linişte până aproape de sala de bal. Rumoarea mulţimii, amestecată cu exploziile surde ale focului de artificii se rostogoli spre ei ca zgomotul valurilor mării.

Regele o luă de mână, îndepărtând-o uşor de el spre a o putea contempla.

— Încă nu v-am felicitat pentru toaleta dumneavoastră. E o adevărată minune, pe care n-o poate egala decât propria dumneavoastră frumuseţe, doamnă.

— Mulţumesc Majestăţii Voastre.

Şi Angelica se lăsă în reverenţa de curte, în timp ce regele se plecă uşor, cu piciorul puţin îndoit, şi-i sărută mâna.

— Deci... din nou prieteni?

— Poate...

— Îndrăznesc să sper...

Angelica se depărtă, puțin amețită, orbită de luminile ciudate ale lampioanelor și tulburată la vederea castelului care se ivea în depărtare ca îmbrăcat în podoabe de foc pe un fond de întuneric nepătruns.

Spectatorii scoteau întruna strigăte de admirație și de teamă. În cadrul ușii principale strălucea o statuie aurită ce-l întruchipa pe Janus cu două fețe[1]. Ferestrele de la parter erau încărcate cu trofee de război luminoase, iar cele de la primul etaj oglindeau imaginile în flăcări ale Virtuților. Aproape de creasta acoperișului, un soare imens își răspândea razele, în timp ce jos, pe pământ, toată clădirea părea încinsă de o balustradă incandescentă.

Caleașca regelui trecu încet, trasă de șase cai vioi pe care călăreau purtători de torțe. Regina, *Madame*, *Monsieur*, domnișoara de Montpensier și prințul de Condé stăteau pe pernele de catifea și priveau spectacolul feeric.

Regele porunci vizitiului să oprească pentru o clipă și continuă să privească în tăcere armonia desăvârșită a desenului de lumini. În spatele trăsurilor care se adunau, mulțimea umplea noaptea cu strigăte de încântare.

Toate trăsurile întoarseră și porniră pe marea alee mărginită de un gard dublu de verdeață și de statui, care, printr-un artificiu rămas o taină, păreau translucide. Dintr-o dată însă, dintre statui izbucniră jerbe de lumini. În adâncurile imensului parc, mii și mii de rachete cu lumini multicolore izbucneau cu tunete asurzitoare și toate bazinele păreau cuprinse de vâlvătăi ca gurile unor vulcani aflați în plină erupție.

Vacarmul creștea necontenit și se produse o panică bruscă. Femei îngrozite se refugiară țipând sub arbori și prin grote.

Tot parcul Versailles se transformase într-o flacără uriașă. Canalele și iazurile deveniseră purpurii sub reflexul flăcărilor care luminau cu strălucire din toate părțile.

Rachete mari brăzdau cerul întunecat cu lăncile lor ca niște fulgere, altele lăsau dâre paralele de diferite culori, în timp ce altele, mai sofisticate, se transformau în cozi de cometă sau în arici multicolori, de cele mai neașteptate forme.

În sfârșit, în clipa când din toate punctele orizontului țâșniseră

---

[1] **Janus Bifrons („cel cu două frunți") – străveche divinitate romană, considerată ocrotitoare a cetății Roma și înfățișată cu două fețe, simbolizând vigilența absolută. Porțile templelor sale erau deschise larg, zi și noapte, în timp de război, stând închise în timp de pace, de unde confuzia curentă între Janus și Ares, zeul războiului.** *(n. trad.)*

jerbe de rachete formând nesfârşite mănunchiuri de foc care se uneau în bolţi nenumărate pe cer, se văzură plutind în aer, ca doi fluturi orbitori, un L şi un M, iniţialele numelor regelui şi reginei.

Vântul nopţii le purtă încet printre valurile de fum roşu ale feeriei care se stingea. Ultimele lumini ale minunatei serbări se amestecară cu cele ale cerului, care începea să se învăpăieze spre răsărit. Se crăpa de ziuă.

Regele porunci plecarea la Saint-Germain. Curtenii, sleiţi de oboseală, îl urmară, călări sau în trăsurile lor.

Toţi repetau pe întuneric că nu mai văzuseră niciodată un lucru atât de minunat.

Capitolul VIII

O serbare într-adevăr de neuitat, două plimbări tandre şi tainice în umbra aleilor, uimiri care o ameţeau de fericire, iată ce i se întâmplase Angelicăi, purtând-o parcă pe valurile unei mări poleite cu aur. Şi totuşi îi rămânea un gust de nelinişte, care îi lăsa gura amară şi îi tulbura amintirea clipelor de vis trăite în parcul palatului Versailles.

Scotocindu-şi memoria şi retrăind cam de-a valma momentele ultimei zile, simţea o grijă apăsătoare şi nelămurită, care îi dădea senzaţia că ceva nu era în regulă. Încet, încet, teama asta începu să prindă contururi mai precise şi în faţa ochilor i se desluşi chipul bucălat al micului Cantor, pe care domnul amiral de Vivonne îl voia ca paj în serviciul său.

„Trebuie rezolvată mai întâi chestiunea asta“, îşi spuse Angelica, smulgându-se din reveria plină de lene şi de delicii.

Se ridică de pe divanul pe care se odihnise după oboselile nopţii trecute şi ieşi în mica galerie a palatului du Plessis, unde se auzea limpede vocea lui Cantor cântând undeva, la etaj:

Marchize, mult eşti fericit
Să ai aşa minune...

Se opri în faţa unei uşi de stejar negru şi avu o clipă de ezitare. Nu venise niciodată până la uşa asta. Aici erau apartamentele lui Philippe. Stătu puţin pe gânduri, apoi se depărtă, zicându-şi că încercarea asta n-avea nici un rost.

Vocea pură, de copil de opt ani, care cânta iubirile pătimaşe şi lipsite de binecuvântarea căsătoriei ale regelui Henric al IV-lea o făcu să zâmbească şi să cadă visătoare pe gânduri.

Se hotărî totuşi până la urmă şi zgârie uşor uşa. Indată La Violette îi deschise, cu un aer plin de supunere.

Philippe era în faţa oglinzii şi tocmai îşi pusese haina albastră, iar acum studia minuţios ultimele detalii. Urma să plece la curte, la Saint-Germain, iar Angelica trebuia să-l urmeze puţin mai târziu, invitată la regină, la o gustare. Nobilimea care trăia la curte avea la dispoziţie prea puţin timp ca să pună la punct anumite chestiuni casnice.

Marchizul se arătă plin de curtoazie şi nu vădi nici o surpriză că soţia lui îi făcea o vizită tocmai aici. O invită să se aşeze şi continuă să-şi aranjeze haina, vizibil nerăbdător să afle despre ce era vorba.

Angelica îl privea cum îşi punea inelele. Le alegea mai întâi cu grijă, le încerca şi le examina cu un ochi critic, cu mâna întinsă în faţă. Nici o femeie n-ar fi făcut asta cu atâta grijă.

Atunci o fulgeră gândul că masca asta de bărbat adâncit în lucruri atât de lipsite de importanţă ascunde răceala posomorâtă şi dură a prostiei. De fapt, pentru ce venise ea aici? Să ceară un sfat? Părea ceva derizoriu, fără îndoială. Simţi însă nevoia să rupă tăcerea, care devenise stânjenitoare, şi zise:

— Domnul de Vivonne mi-a cerut să i-l dau pe fiul meu Cantor, să intre în serviciul lui.

Philippe nu arătă nici un interes faţă de cererea domnului de Vivonne în legătură cu Cantor, ci îşi scoase dintr-o dată toate inelele de la mâna dreaptă, a căror combinaţie nu i se părea deloc mulţumitoare. Rămase privind concentrat conţinutul sertarului deschis în faţa lui, apoi, părând să-şi amintească de prezenţa soţiei lui, răspunse pe un ton de om sâcâit:

— A, da? Domnul de Vivonne? Ei bine, dă-mi voie, draga mea, să fiu primul care te felicită pentru această întâmplare fericită. Drumul domnului de Vivonne e mereu în sus şi se poate conta pe sora lui, doamna de Montespan, ca să-l menţină mult timp aşa.

— Bine, dar domnul de Vivonne urmează să plece într-o expediţie pe mare, în Mediterana! E vorba de război cu turcii, la Candia!

— Asta nu e decât o nouă dovadă a încrederii pe care o are regele în el, zise cu indiferenţă Philippe.

— Copilul e prea mic pentru aşa ceva.

— El personal ce spune?

— Cine? Cantor? O, el mi s-a părut foarte încântat, nerăbdător de-a binelea să plece pe mare cu acest domn. Dar nici nu e de mirare, domnul de Vivonne îl răsfaţă şi-l îndoapă cu dulciuri de câte ori are ocazia. Dar un pici de opt ani nu cred să fie cea mai indicată persoană ca să decidă asupra propriului lui destin. Stau în mare cumpănă, nu ştiu ce

hotărâre să iau...

Sprâncenele lui Philippe se ridicară a mirare.

— Vrei să-l vezi făcând carieră?

— Bineînţeles, numai că...

— Da, „numai că", fireşte, o întrerupse el ironic.

Atunci Angelica spuse repede, roşie la faţă:

— Domnul de Vivonne are reputaţia unui destrăbălat. Face parte din banda lui *Monsieur*. Şi oricine ştie ce înseamnă asta. Iar eu n-aş vrea să-l dau pe Cantor pe mâna cuiva care ar putea să-l corupă...

Marchizul îşi pusese între timp pe degete un solitar gros şi alte două inele. Merse la fereastră şi îşi mişcă mâna în toate felurile în lumina soarelui, ca să poată aprecia mai bine armonia faţetelor care aruncau jerbe de scântei.

— Şi atunci cui te-ai gândit să-l încredinţezi? zise el cu voce înceată şi cu o nouă umbră de ironie ascunsă. Fără îndoială că unei păsări rare, un om cu moravuri pure, nici intrigant, nici făţarnic, nici bârfitor, cu mare influenţă asupra regelui, care îl copleşeşte cu onoruri pentru aceste merite de netăgăduit... Ai făcut o alegere excelentă, draga mea, numai că un asemenea om nu există. Şcoala vieţii pentru un tânăr nobil nu e deloc simplă. Să fii pe placul celor mari nu e un lucru uşor!

— Dar e prea crud încă, repetă ea. Mi-e teamă ca în expediţia asta să nu fie martor la scene care să-l zguduie!

Philippe râse încet.

— Ce de scrupule din partea unei mame ambiţioase! Eu unul abia împlinisem zece ani când domnul de Coulmers m-a vârât în patul lui, fără să ştiu prea bine despre ce e vorba. Şi peste patru ani, când nici nu mi se schimbase bine vocea, doamna du Crécy, dornică să guste din seve mai primăvăratice, mi-a oferit, sau mai curând mi-a impus azil la ea în alcov. Cred că avea pe timpul acela cam patruzeci de ani... Ia spune-mi, cum ţi se pare combinaţia asta între smarald şi turcoaz?

Angelica rămăsese fără grai. Era cu totul năucită de ce auzise şi nici nu se mai putea mişca.

— Philippe! reuşi ea să îngaime într-un târziu. Philippe!

— Da, e ceva absolut inacceptabil, adevărat. Ai perfectă dreptate, draga mea. Strălucirea şi apele verzi ale smaraldului dăunează albastrului turcoazelor, aşa că mai potrivit cu smaraldul ar fi fost mai curând un diamant. Ştii, la smarald n-aş vrea să renunţ, e prea fin, prea seducător... Un diamant, da, asta era.

Îi aruncă în sfârşit o privire şi rânji scurt.

— Prin urmare, nu e deloc cazul să faci mutra asta de-un cot. Dacă părerile mele te deranjează, atunci de ce ai mai venit să mi le ceri?

Văd că nu ştii sau nu vrei să ştii în ce constă educaţia completă a unui tânăr gentilom. Mai bine lasă-ţi băieţii să crească în mijlocul onorurilor care îi aşteaptă.

— Eu sunt mama lor. Şi nu onorurile contează. Nu pot să-i las în părăsire când e vorba de moralitatea lor. Mama ta n-a vegheat asupra ta când erai ca ei?

Philippe făcu o strâmbătură plină de dispreţ.

— A, e adevărat, uitasem! N-am primit aceeaşi educaţie. Dacă amintirile mele sunt exacte, ai crescut în picioarele goale, sau cel mult cu nişte saboţi de lemn, între fiertura de varză şi poveştile cu strigoi, în bucătăria castelului părintesc, singura încăpere care se mai ţinea în picioare din toată şandramaua aia a voastră. În condiţiile de acolo e foarte posibil să fi existat în viaţa ta şi o mamă. Dar la Paris, la curte, lucrurile nu stau aşa cu un copil.

Se întoarse la măsuţa de toaletă şi trase alte sertare. Cum stătea aşa aplecat, nu i se vedea faţa, ci era doar o fiinţă parcă încovoiată sub poveri vechi şi dureroase.

— Dezbrăcat şi înfrigurat, dârdâind mereu de frig, câteodată înfometat... lăsat pe mâna lacheilor sau a cameristelor care mă perverteau... Asta era viaţa mea aici, în palatul ăsta pe care urma să-l moştenesc într-o zi. Dar când era vorba să fiu scos în lume, nu exista nimic prea frumos pentru mine. Cele mai bogate veşminte, cele mai moi catifele, gulerele cele mai delicate. Coaforul îmi dichisea părul ore întregi. Când rolul meu se încheia, mă trezeam, iar în odăiţa întunecoasă şi pe coridoarele lungi şi pustii de la odăile servitorilor. Mă plictiseam. Nimeni nu-şi bătea capul cu mine să mă-nveţe să scriu şi să citesc. Am zis că e adevărată mană cerească să fiu luat în serviciul lui de domnul de Coulmers, care fusese sedus de figura mea de băieţel drăgălaş...

— Veneai totuşi din când în când la Plessis...

— Popasuri scurte şi atâta tot. Trebuia să fiu văzut în preajma tronului, să gravitez ca un satelit în jurul astrului ceresc. Nimeni nu urcă scara onorurilor decât arătându-se fără contenire. Tatăl meu, care nu mă avea decât pe mine, n-ar fi admis în ruptul capului să mă lase să mă îngrop în fundul unei provincii. Ba chiar se felicita când mă vedea croindu-mi drum cu atâta succes... Eram foarte ignorant şi n-aveam pic de spirit, dar eram frumos.

— Deci din cauza asta n-ai întâlnit niciodată dragostea, murmură Angelica abia auzit, parcă ar fi gândit cu voce tare.

— A, nici vorbă! Aş îndrăzni chiar să afirm că în domeniul ăsta experienţele mele sunt numeroase, ba încă şi extrem de diverse.

— Experienţele tale numeroase şi diverse nu înseamnă dragoste, Philippe. Rămân experienţe şi atâta tot.

Se simţea parcă sleită de puteri, tristă şi plină de milă, ca în faţa unui nefericit căruia îi lipsesc toate bucuriile vieţii.

„O inimă moartă e cel mai cutremurător lucru care se poate închipui!“ Cuvintele astea le auzise rostite cândva, cu acea melancolie uşor dispreţuitoare a celor aleşi. Da, prinţul de Condé le rostise, prinţul de Condé, unul din primii seniori ai Franţei prin rang, prin avere şi prin glorie.

— Niciodată n-ai iubit... măcar o dată, o femeie? Cu un sentiment exclusiv?

— Ba da... Pe doica mea, fără îndoială. Dar e ceva uitat.

Angelica zâmbi abia perceptibil. Îl privea cu gravitate, cu mâinile împreunate ţărăneşte pe genunchi.

— Sentimentul acesta, murmură ea trist, dragostea, care transpune într-o singură fiinţă toată măreţia universului, mireasma tuturor viselor nerostite, avântul şi puterea vieţii...

— Vorbeşti foarte frumos despre toate chestiile astea, dar pe legea mea, eu unul nu cred să fi trecut vreodată printr-o asemenea stare de exaltare... Totuşi, cred că-mi cam dau seama despre ce vorbeşti. O dată am întins mâna, dar vraja s-a risipit.

Pleoapele se lăsară acoperindu-i privirile şi pe faţa lui netedă se aşternu un surâs abia perceptibil care îi dădea expresia aceea tainică a statuilor de piatră aşezate culcate pe mormintele regilor. Niciodată nu-i păruse mai depărtat ca în clipa când poate că se apropia de ea...

— Eram la Plessis... Împlinisem şaisprezece ani şi tatăl meu îmi cumpărase un regiment. Trebuia să petrecem câtva timp în provincie, pentru recrutări. În timpul unei serbări, cineva mi-a prezentat o fată. Era de vârsta mea, dar în ochii mei de tânăr care ştia tot, era un copil pur şi simplu. Fata purta o rochie cenuşie, cu panglici şi funde albastre la piept. Îmi era ruşine că era verişoara mea. Dar când i-am luat mâna ca s-o conduc la dans, am simţit mâna asta cum tremura într-a mea şi lucrul ăsta mi-a dat dintr-o dată o senzaţie nemaicunoscută până atunci şi... şi minunată! Până atunci tremurasem eu de emoţie în faţa dorinţelor nepotolite ale femeilor coapte sau la tachineriile picante ale tinerelor cochete de la curte. Fata asta pe care o simţeam cum tremură îmi dădea dintr-o dată nişte puteri despre care nici nu-mi închipuisem vreodată că există. Ochii ei plini de admiraţie erau ca un balsam, ca o băutură ameţitoare, simţeam că devenisem dintr-o dată un adevărat bărbat, că nu mai eram o jucărie. Eram stăpân, nu mai eram valet... Şi totuşi, nici nu-mi dau seama cum s-a întâmplat, dar m-am trezit prezentând-o în

bătaie de joc prietenilor mei... *„Iat-o pe baroana de Rochie-Tristă"*. Și atunci ea a fugit. Mi-am privit mâna în care i-o ținusem pe a ei și m-am simțit cuprins de un sentiment indescriptibil. Tot așa avea să mi se întâmple mai târziu, când prinsesem o pasăre și o domesticisem, deveniserăm prieteni, până când într-o zi și-a luat zborul din mâna mea. Tot ce era în jurul meu, în castelul acela luxos, mi s-a părut dintr-o dată jalnic și întunecat. Aș fi vrut să mă duc după ea și s-o mângâi, să-i mai domolesc furia și obida și să-i văd încă o dată privirea aceea... Dar nu știam cum să fac, fiindcă doamnele cu care avusesem eu de-a face nu mă puseseră niciodată în situația de a învăța cum se cucerește o fetișcană temătoare. Am pornit după ea și, în drum, am luat dintr-o cupă un fruct, cu gândul de a i-l oferi... Era un măr, cred, roșu și auriu ca obrajii ei. Am căutat-o peste tot în grădină, toată seara, până târziu. Dar n-am reușit să dau de ea.

„Ce s-ar fi întâmplat dacă m-ar fi găsit? gândi visătoare Angelica. Probabil că ne-am fi privit, plini de timiditate... El mi-ar fi dat mărul acela, am fi mers amândoi sub razele lunii... Ne-am fi ținut din nou de mână..."

Doi adolescenți bălai, pe aleile fremătătoare ale parcului aceluia minunat prin care puteai vedea căprioarele din pădurea de la Nieul... Doi adolescenți cuprinși de acea fericire îmbătătoare care nu se poate trăi decât la șaisprezece ani, când fiecare din cei doi îndrăgostiți se simte gata să moară în îmbrățișări... Angelica n-ar mai fi aflat secretul casetei cu flaconul de otravă... Viața ei cu siguranță că ar fi avut alt curs...

— Și pe fata aceea n-ai mai întâlnit-o niciodată? zise ea cu voce tare, înăbușindu-și un suspin.

— Ba da. Dar mult mai târziu. Și atunci mi-am dat seama cel mai bine de fenomenul acesta straniu care se petrece cu adolescenții, care sunt în stare să împodobească cu iluzii nebunești primele pasiuni. Căci fata aceea devenise mai rea, mai dură și, la drept vorbind, mai primejdioasă decât toate femeile din lume la un loc.

Își întinse din nou mâinile în față, examinându-și inelele, cu un aer visător.

— Cum ți se par acum inelele mele? De data asta aș zice că armonia e perfectă, nu-i așa?

— Da, ai dreptate. Dar ar fi bine să lași un singur inel pe degetul mic, Philippe, ar fi mai discret.

— Așa e.

Scoase inelele de pe degetele mici, lăsând doar câte unul, le puse la loc în casetele din sertare și sună din clopoțel, poruncind valetului să

meargă să-l caute pe tânărul Cantor.

Când acesta se înfăţişă, Angelica şi Philippe stăteau tăcuţi unul în faţa altuia.

Cantor umbla cu un pas foarte hotărât, fiindcă tocmai se întorcea de la manej şi exersa un anumit mers, care făcea pintenii de la cizme să-i zuruie foarte bărbăteşte şi impunător. Ceea ce nu-l împiedica să ducă după el nedespărţita lui chitară.

— Prin urmare, tinere domn, îl întâmpină Philippe cu o voce veselă şi prietenoasă, s-ar părea că eşti gata să pleci la război.

Chipul mereu taciturn al băiatului se lumină dintr-o dată.

— Înseamnă că domnul de Vivonne v-a vorbit de proiectele noastre?

— Proiecte cu care eşti întru totul de acord, din câte văd.

— Oh, domnule, să mă lupt cu turcii, ar fi ceva... ceva măreţ!

— Fii atent, prietene, turcii nu sunt deloc nişte mieluşei! Şi nici n-au să se lase fermecaţi de cântecele dumitale!

— Dar nu plec cu domnul de Vivonne ca să cânt! Să umblu pe mare, la asta visez eu întruna de atâta timp! Să colind mările şi să lupt, domnule!

Angelica tresări brusc şi mâinile i se crispară. Într-o străfulgerare a memoriei, în faţa ochilor îi apăru chipul fratelui ei Josselin, cu aceeaşi flacără în privire, şi îi auzi şoapta pătimaşă: „Plec pe mare!"

Deci venise vremea despărţirii de Cantor! Luptăm pentru copiii noştri, îi ferim de primejdii şi ne zbatem în fel şi chip pentru ei, cu nădejdea că într-o zi vom fi cu ei la un loc, bucurându-ne de prezenţa lor şi că vom învăţa să-i cunoaştem...

Şi când ziua aceea soseşte, vedem că ei sunt deja mari. Iată-i că ne părăsesc... Doamne Dumnezeule... Atunci, la ce bun toate?

Ochii micului Cantor erau hotărâţi şi plini de nevinovăţie. El alesese şi ştia pe ce drum voia s-o apuce.

„Cantor nu mai are nevoie de mine. Ştiu. Doar îmi seamănă atâta! Eu am avut vreodată nevoie de mama mea? Alergam pe câmp şi muşcam din viaţă cu toţi dinţii. La doisprezece ani am plecat să ajung în America fără ca măcar să arunc o privire în urma mea... Nici un cuvânt de bun-rămas!"

Philippe îşi puse mâna pe creştetul lui Cantor.

— Tinere, mama ta şi cu mine vom hotărî dacă e cazul să primeşti botezul focului. Fiindcă prea puţini băieţi de vârsta ta au cinstea să audă bubuitul tunurilor. Pentru asta trebuie să fii tare!

— Sunt foarte tare, domnule, şi nu-mi e niciodată frică.

— Vom vedea ce trebuie făcut şi fireşte că-ţi vom aduce la cunoştinţă hotărârea noastră.

Băiatul se înclină ca un om mare în faţa tatălui său vitreg şi ieşi cu un pas grav, măsurat, pătruns de propria lui importanţă. În urma lui, marchizul luă din mâna lui La Violette pălăria de catifea gri pe care acesta i-o ţinea pregătită, scuturând de pe ea cu un bobârnac un fir imaginar de praf.

— Am să stau de vorbă cu domnul de Vivonne, zise el, şi am să caut să-mi dau seama dacă intenţiile lui cu privire la băietanul acesta sunt corecte. Dacă nu...

— Mai bine să-l văd mort! zise Angelica pe un ton aspru.

— Nu vorbi ca o mamă din antichitate, aşa ceva nu se potriveşte deloc cu lumea în care trăim. Eu unul cred că Vivonne e pur şi simplu un estet care s-a entuziasmat în faţa micului artist şi atâta tot. Pentru micul Cantor, asta ar însemna un debut nesperat în viaţă. Ar primi o funcţie care n-are să te coste un ban şi care ar însemna enorm pentru cariera lui. Deci, pentru moment, linişteşte-te şi bucură-te.

Şi îi sărută mâna.

— Trebuie să te părăsesc, doamnă. Obligaţiile faţă de rege mă cheamă şi caii mei au să trebuiască să scapere foc din copite ca să mai scoată ceva din întârziere.

Ca şi noaptea trecută, când el îi oferise un fruct din grădina regelui, ea căută să citească în privirile lui de nepătruns.

— Philippe... Fata aceea de altădată e aici, ştii asta...

Mai târziu, în trăsura care străbătea în goana cailor câmpul învăpăiat de soarele amurgului ducând-o la Saint-Germain, se gândea la el.

Ştia acum ce anume îl împiedicase pe Philippe să accepte încercările ei de a se apropia de el. Erau experienţele lui cu bărbaţii. Angelica ştia destule despre ei. Le cunoştea punctele slabe. Iar pe Philippe încercase să-l cucerească cu armele potrivite pentru oricare altul, dar nu pentru el... Ei amândoi nu s-ar fi putut întâlni decât în nevinovăţia inimilor lor de adolescenţi. Fuseseră făcuţi ca să se găsească unul pe celălalt la şaisprezece ani, când se hrăneau tot timpul din curiozităţile nemărturisite şi mistuitoare, din presimţirea tainelor ghicite în toată neprihănirea lor încă nesfâşiată... Când trupurile tinere sunt subjugate de o dorinţă nerecunoscută şi n-o primesc totuşi decât cu teamă şi pudoare, se mulţumesc cu puţin, cu o strângere de mână, cu un zâmbet, descoperă paradisul într-o sărutare. Era acum prea târziu ca să mai cau-

te fericirea pierdută atunci? Philippe se rătăcise pe căi întortocheate, de chin şi nefericire. Angelica devenise femeie, dar puterile vieţii sunt atât de nesfârşite încât pot face să înflorească din nou şi trunchiurile uscate, aşa cum după timpul îngheţat al iernii moarte şi pustii înfloreşte primăvara cea plină de seve noi...

Şi scânteia izbucni. În clipa cea mai neaşteptată, focul care mocnea se aprinse cu văpăi dogoritoare.

Angelica se afla în ziua aceea în salonul cel mare al palatului du Plessis. Coborâse ca să arunce o privire, chibzuind la apropiata recepţie pe care aveau s-o dea în cinstea numeroşilor lor prieteni din nobilimea de la curte. Recepţia trebuie să fie fastuoasă, fiindcă nu era exclus ca regele însuşi să binevoiască s-o onoreze cu augusta sa prezenţă.

Cu o figură preocupată şi oftând din când în când, făcu înconjurul imensului salon întunecos ca un puţ adânc, cu mobile greoaie din timpul domniei lui Henric al IV-lea, pe care cele două imense oglinzi veneţiene în rame grele de aur se străduiau în zadar să le mai lumineze. Încăperea asta era mereu rece şi neprimitoare, indiferent de anotimp. Când se mutase aici, Angelica suferise la început de frig, aşa că poruncise să i se aducă de dincolo, din casa ei din strada Beautreillis, covoare groase din Orient pe care le aşezase pe dalele reci de marmură, dar nici mângâierea catifelată a acestora nu reuşise să dea încăperii un aer mai primitor, ba dimpotrivă, părea să scoată şi mai mult în evidenţă aerul mohorât al mobilei de abanos. Aici se oprise chibzuind adânc, când intră pe neaşteptate Philippe, căutându-şi decoraţiile pe care le păstra într-o casetă pusă într-o comodă cu sumedenie de sertare.

— Sunt foarte îngrijorată, Philippe, explică ea. Să primim oaspeţi aici e de-a dreptul deprimant. Nu vreau să crezi că îi gândesc de rău pe strămoşii tăi de acum o jumătate de secol sau mai mult, dar greu se poate găsi un loc mai incomod şi mai neprimitor decât aici.

— Nu-ţi plac apartamentele tale? întrebă aspru Philippe, gata să riposteze.

— Nu, apartamentele mele sunt fermecătoare.

— Mai ales că m-au costat destul când le-am tapisat şi le-am mobilat din nou, zise el pe un ton arogant. Pentru asta mi-am vândut atunci ultimii cai pe care-i mai aveam.

— Pentru mine le-ai pregătit?

— Pentru cine altcineva? mârâi el închizând tare un sertar. Mă însuram cu tine... împotriva voinţei mele, e adevărat, dar mă însuram.

Se spunea că ești o persoană rafinată și dificilă, ca să nu zic mofturoasă. Nu voiam deloc să am de-a face cu nazurile tale de negustoreasă groasă la pungă, așa că a trebuit să fiu pregătit.

— Deci te gândeai să mă instalezi aici după ce ne căsătorim? întrebă Angelica, hotărâtă să se facă a nu băga de seamă sarcasmul lui.

— Mi se părea ceva normal.

— Și atunci de ce nu m-ai chemat încoace?

Philippe se apropie de ea. Figura lui era un amestec neplăcut de sentimente confuze, dar Angelica avu totuși impresia că-l vede roșind și asta o umplu de uimire.

— Mi s-a părut că lucrurile începuseră atât de rău între noi încât o invitație din partea mea ar fi întâmpinat un refuz.

— Cum? Ce vrei să spui?

— După cele petrecute la Plessis, nu puteai simți față de mine altceva decât oroare... Nu mi-a fost frică niciodată de vreun dușman, regele mi-e martor... Dar cred că aș fi preferat de o mie de ori să mă văd sub focul a o sută de tunuri de-ale spaniolilor decât să mă întâlnesc cu tine în dimineața aceea. Și pe urmă, să nu uităm, era greșeala ta... Băusem... Să te apuci să calci pe nervi, până la exasperare, pe un bărbat care a băut, cum ai făcut tu în seara aceea... Fără nici un motiv... Asta m-a scos din minți de furie. Mâncai! răcni el deodată, scuturând-o de umeri, mâncai, înfulecai ca o disperată, cu o poftă anormală, rușinoasă, deși știai bine că mă pregăteam să te sugrum!

— Dar, Philippe, zise ea împietrită, îți jur că eram pe jumătate moartă de frică! Nu e vina mea dacă emoțiile puternice mă fac să mă doară stomacul și atunci mi se face foame, o foame de lup! Deci te interesai de mine, atunci la Plessis? Și eu, care ziceam că nici nu-ți pasă...

— Cum să nu-mi pese? strigă el furios. E vreun lucru pe care să nu-l fi născocit ca să te faci remarcată? Apari în fața regelui neinvitată, faci ce faci și ești atacată de lupi... Ai copii... și îi iubești, bănuiesc... Nici vorbă să fii lipsită de imaginație... Doamne sfinte! Când ți-am văzut calul venind în goană, fără tine în șa, la Fontainebleau...

Veni iute până în spatele ei și o apucă de umeri, strângând-o tare, gata să-i fărâme oasele și întrebând-o pe nepusă-masă:

— Erai îndrăgostită de Lauzun?

— De Lauzun? Eu? Nici vorbă! Dar de ce mă-ntrebi?

Roși însă numaidecât, amintindu-și de întâmplarea de la Fontainebleau. Philippe avea destule motive s-o întrebe...

— Tot te mai gândești la asta, Philippe? Eu nu, mărturisesc, și

cred că nici Péguilin nu-şi mai aduce prea bine aminte. Cum s-a putut întâmpla o asemenea neghiobie? Mă întreb asta fiindcă sunt plină de furie contra mea însămi, fii sigur de ce-ţi spun. Cred că e hazardul serbărilor, băutură, ambianţa care te moleşeşte, o dezamăgire cruntă... Erai atât de dur cu mine, de indiferent! Mi se părea că-ţi aduceai aminte că sunt soţia ta numai când era vorba să mă ocărăşti şi să mă ameninţi. Degeaba mă făceam eu mereu frumoasă... Şi nu sunt nici eu decât o femeie, Philippe! Dispreţul este singurul lucru peste care o femeie nu e-n stare să treacă. Asta îi roade inima fără contenire, o face să înnebunească! Trupul se înfierbântă, tânjeşte după mângâierile refuzate... Femeia dispreţuită astfel e la cheremul oricărui palavragiu iscusit la vorbă, ca Péguilin de Lauzun. Tot ce-mi spunea el despre frumuseţea ochilor mei, despre pielea mea mătăsoasă, toate astea îmi păreau răcoritoare ca un izvor limpede în mijlocul deşertului. Şi în afară de asta, voiam să mă răzbun pe tine.

— Să te răzbuni? Tu să te răzbuni pe mine? Doamnă, văd că inversezi rolurile de-a binelea! Eu trebuie să mă răzbun, nu tu! Nu tu ai început ostilităţile, silindu-mă să te iau de nevastă?

— Da, dar ţi-am cerut iertare.

— Ei, asta-i bună! Faci şi tu acum ca toate femeile. Fiindcă şi-au cerut iertare îşi închipuie că gata, toate s-au şters. Deci nu contează că ajunsesem soţul tău silit de ameninţări, nu? Nu contează că eram la ananghie! Crezi că pentru a ţi se ierta o nelegiuire ca asta ajunge să-ţi ceri iertare, ca atunci când loveşti pe cineva fără să vrei?

— Dar ce puteam să fac mai mult de-atât?

— Să ispăşeşti fapta pe care ai săvârşit-o! răcni el ridicând mâna ca şi cum ar fi vrut s-o lovească.

Dar în străfundurile ochilor lui albaştri Angelica văzu o luminiţă care o făcu să zâmbească.

— Ispăşirea unei greşeli poate fi câteodată dulce, zise ea. Suntem departe de capra călăului şi de gheata lui de lemn sau de cleştele înroşit în foc, nu?

— Nu mă provoca. Te-am cântărit, ai dreptate. M-am înşelat. Simt deja cum ştiinţa de neînchipuit a sexului vostru e gata să mă paralizeze ca pe un biet iepure în laţul braconierului.

Ea râse şi îşi dădu uşor capul pe spate, lăsându-şi obrazul pe umărul lui. Lui nu-i mai rămânea decât o mişcare imperceptibilă ca să-şi pună buzele pe tâmpla sau pe genele ei. N-o făcu, dar ea îi simţi mâinile strângând-o mai tare de mijloc şi auzi respiraţia lui precipitată.

— Indiferența mea ți se părea chinuitoare, zici? Aveam totuşi impresia că raporturile dintre noi îți erau penibile, ca să nu zic odioase.

— Oh, Philippe! Numai cu un strop de bunăvoință din partea ta, raporturile dintre noi mi s-ar fi părut încântătoare şi aş fi fost fericită până peste poate! Era un vis aşa frumos! Păstrasem din el, în adâncul inimii, numai bucuria din ziua aceea când mă țineai de mână şi ai rostit acel *„V-o prezint pe baroana de Rochie-Tristă"*. Te iubeam din clipele acelea!

— Viața... şi biciul meu s-au ocupat de spargerea în bucăți a visului tău. Şi poate şi al meu.

— Viața poate zidi repede la loc ce a dărâmat... iar tu poți foarte bine să-ți laşi biciul la o parte. Eu n-am renunțat niciodată la visul meu. Şi chiar când eram despărțiți, într-un ungher ascuns al inimii mele eu tot...

— Mă aşteptai uneori?

Pleoapele închise ale Angelicăi lăsau pe fața ei palidă o umbră blândă şi discretă de mov.

— Te aştept dintotdeauna, Philippe!

Îi simțea mâna frământându-i cu lăcomie sânii, în mişcări repezi şi dezordonate, chinuite de nerăbdare. Apoi, pe neaşteptate, îl simți vrând parcă să se desfacă de ea şi îl auzi bombănind ceva nedesluşit, apoi înjurând furios şi asta o făcu să se silească mult să nu izbucnească în râs. După care, tot atât de brusc, el se plecă şi îşi lipi lacom gura de gâtul suplu şi fermecător din fața lui.

— Eşti neînchipuit de frumoasă... şi atât de femeie, atât de femeie... Iar eu... eu nu sunt decât un soldățoi grosolan şi neîndemânatic!

— Philippe!

Îl privea suprinsă. Nu s-ar fi aşteptat niciodată la asemenea cuvinte din partea lui.

— Ce cuvinte prosteşti! Rău, crud, brutal, da, nu te contrazice nimeni, eşti din plin. Dar neîndemânatic? Nu. În nici un caz nu mi-ar fi dat vreodată prin cap să-ți reproşez aşa ceva. De fapt, nici nu mi-ai dat, din păcate, motive să constat la tine slăbiciuni care să trădeze, cum se întâmplă de obicei, o dorință prea înfocată!

— Şi iată totuşi un reproş pe care l-am auzit de multe ori de la frumoasele noastre. Le dezamăgeam, se pare. Dacă ar fi să mă iau după ele, un bărbat înzestrat cu perfecțiunea fizică a lui Apollo ar trebui să atingă recorduri... supranaturale. Se aşteptau să fiu un armăsar şi când

colo...

Angelica râse din plin, ameţită de apropierea unei aţâţări care venea spre ea cu repeziciune, aşa cum vulturul vânător se repede din înălţimi asupra prăzii. Cu câteva secunde mai înainte se certau învrăjbiţi. Acum degetele lui dibuiau nerăbdătoare să-i descheie corsajul.

— Uşurel, Philippe, te rog din suflet! Doar n-ai să-mi faci bucăţele plastronul ăsta de perle care m-a costat două mii de scuzi. S-ar crede că niciodată până acum nu te-ai mai văzut în situaţia de a dezbrăca o femeie...

— Şi chiar ai dreptate, mormăi el întărâtat. Nici nu e nevoie, fiindcă din moment ce ajunge să ridici o fustă ca să...

— Philippe! făcu ea punându-i un deget pe buze. Nu începe din nou să fii grosolan, nu ştii nimic despre dragoste, nu ştii nimic despre ce înseamnă fericirea, Philippe!

— Ei bine, atunci învaţă-mă, frumoasă doamnă. Arată-mi ce anume aşteaptă semenele tale de la un amant frumos ca un zeu.

Era şi multă amărăciune în vocea lui. Angelica îl înlănţui pe după gât cu braţele amândouă, pierdută, lăsându-se pe pieptul lui, simţind că n-o mai ţineau picioarele, în timp ce el o luă în braţe purtând-o uşor spre moliciunile covorului.

— Philippe, Philippe, murmură ea ameţită, crezi că e chiar momentul potrivit şi locul potrivit pentru o asemenea lecţie?

— De ce nu?

— Tocmai aici, pe covor?

— Fireşte, pe covor. Soldăţoi am fost până acum, soldăţoi rămân. Dacă n-am dreptul să fac dragoste cu propria mea nevastă şi în propria mea casă, atunci mă lipsesec şi de *Harta Dragostei* şi de tot!

— Şi dacă intră cineva?

— Să intre! Acum te vreau, te vreau pe tine şi altceva nu mă mai interesează. Când te simt aşa caldă, aţâţată, domică... Şi ochii parcă îţi scânteiază ca stelele, şi buzele astea umede...

Şi sorbea pătimaş din priviri faţa ei răsărind dintre valurile de bucle revărsate pe covorul gros, obrajii netezi ca de marmură, încinşi de emoţie...

— Deci, tânăra mea verişoară, să ne jucăm puţin amândoi, şi mai bine decât n-am făcut-o atunci... Sau mai bine-zis cum ar fi trebuit s-o facem...

Angelica scăpă un strigăt slab şi întinse braţele spre el, parcă recunoscându-se învinsă. Nu mai era în măsură să reziste şi nici să fugă

de dorința pustiitoare care o copleșea. Îl cuprinse și îl trase cu patimă spre ea, mângâindu-l și sărutându-l mărunt.

— Nu fi prea grăbit, frumosul meu amant, îi șopti ea fierbinte la ureche. Lasă-mi timp să fiu fericită!

Furios, el o cuprinse strâns și puse stăpânire pe ea, mânat de o curiozitate nouă, care, pentru prima oară de când își aducea aminte, îl făcea să fie atent la reacțiile partenerei și surprins să vadă cum ochii verzi ai Angelicăi, în care se temuse că va vedea mai departe aceeași asprime, erau din ce în ce mai învăluiți într-o așteptare fierbinte și plină de chemări. Uitase să mai fie aspră și rece, cum o știa el. În colțul gurii nu mai avea acea cută disprețuitoare pe care i-o cunoștea și de care se temuse atâta timp, iar buzele ușor întredeschise tremurau ușor. N-o mai simțea plină de dușmănie. Acum avea încredere în el și asta îi dădea curajul s-o caute cu gingășie și, izbit de ceea ce ajungea acum să înțeleagă, ca în niște străfulgerări orbitoare, vedea cum îl trage după ea pe căi necunoscute și tainice. În sufletul lui începea să renască un soi de speranță pe care nu și-o știuse niciodată și care se stinsese demult, rămânând sub cenușă înainte de a se aprinde. Un fluid nou i se răspândea amețitor prin vine, simțea că venise clipa ca el să facă să vibreze feminitatea delicioasă care atâta timp nu se lăsase cunoscută în fața lui. Se cerea aici gingășia nesfârșită a răbdării și a apropierii pas cu pas de prada care de data asta nu se mai pregătea să-i scape. Instinctele lui de vânător și bărbăția stârnită de vâlvătaia dorinței îl ajutau acum să urmeze drumul greu și plin de patimi mistuitoare spre fericirea necunoscută. Își repeta întruna că ea îl umilise și că el o urâse până la treptele cele mai de sus ale suferinței, dar acum, privind-o cum i se supunea, fremătătoare, își simțea inima vibrând sub impulsurile năvalnice ale unui sentiment necunoscut lui, dar îmbătător și plin de viață. Unde se pierduse femeia trufașă care îl înfruntase de atâtea ori, umilindu-l? O vedea și o simțea căutându-l ca un animal rănit și speriat de moarte, făcând mișcări mici și chinuite, care parcă cereau îndurare.

Rând pe rând clocotitoare sau înnebunită de dorință, legănându-și în neștire capul pe covor, într-o mișcare înceată și aproape mașinală, printre valurile grele ale buclelor ei de aur, părea a se desprinde din ce în ce de ea însăși, pătrunzând în acea lume imaterială și tulbure în care două ființe se regăsesc singure cu voluptățile lor amețitoare.

Freamătul violent care o străbătu dintr-o dată îl făcu să simtă instinctiv că se apropia clipa când avea să devină, pentru prima oară în viață, propriul lui stăpân. Fiecare clipă care se scurgea îl împingea spre

delirul suprem, inundându-l cu un sentiment de biruinţă pe care nu-l mai cunoscuse, cu puteri de cuceritor care se dezlănţuiau din fiinţa lui purtându-l spre extaz. Era învingătorul unui turnir greu, al cărui trofeu îi fusese atâta vreme inaccesibil şi pe care acum îl cucerea. Simţi că nu trebuia să mai prelungească lupta aceasta fără învingători şi învinşi. Angelica vibra în braţele lui ca un arc viu. Nu mai era acum decât aşteptare, nelinişte şi fericire.

Îl primi şi el află răspunsul tainic al acestui trup, pe care el şi nimeni altul îl însufleţise. Atunci Angelica se pierdu în spasmele voluptăţii, în timp ce el înţelegea că trăia acum acea nebunie de care fusese lipsit toată viaţa. Nebunia de a putea dărui. Mărturisirea fără cuvinte a trupului docil şi însetat care părea a se adăpa acum îndelung, cu patimă, trezindu-se la viaţă. La viaţa care zăcuse ascunsă adânc în întunericul fiinţei ei, întorcându-se acum într-o izbucnire vulcanică.

— Philippe!

O strivea cu greutatea şi cu puterea lui. Îşi ascundea faţa în părul ei. Angelica îl simţi dintr-o dată parcă zăcând inert şi în jurul ei prinse din nou contur salonul întunecat, cu mobile ţepene şi neprimitoare. Muţenia lui o îngrijoră. Nu îndrăznea să creadă în propriul ei delir, în beţia simţurilor care o copleşise, lăsând-o tremurătoare şi sleită de puteri.

— Philippe!

Nu îndrăznea să-i mărturisească, nici măcar în şoaptă, cât îi era de recunoscătoare.

Îl decepţionase?

— Philippe!

Atunci el ridică fruntea. Chipul îi rămânea la fel de enigmatic, dar Angelica înţelese. Un zâmbet cald îi înflori pe buze şi degetul ei mângâie tandru mustaţa blondă, pe care se zăreau picături mici de transpiraţie.

— Vărul meu cel mare...

Fireşte că ceea ce trebuia să se întâmple se întâmplă. Un valet deschise ceremonios uşa de la intrare şi introduse plin de gravitate doi musafiri. Domnul de Louvois şi tatăl său, bătrânul şi cumplitul Michel Le Tellier, fostul ministru în faţa căruia Franţa tremurase ani de zile.

La vederea scenei de pe covor, bătrânul îşi scăpă lornionul, iar Louvois se făcu de-a dreptul stacojiu. Se întoarseră amândoi pe călcâie şi plecară ca din puşcă.

A doua zi, Louvois povesti în dreapta şi-n stânga întâmplarea, în-

cheind de fiecare dată cu un suspin:

— Închipuiţi-vă! Ziua-n amiaza mare!... Şi încă cu propriul ei soţ!

Cum aveau să privească această insultă suspinătorii frumoasei marchize? Cu soţul ei! Un rival domestic! Voluptatea la domiciliu! Aşa ceva era de-a dreptul intolerabil!

Doamna de Choisy nu se mai putu stăpâni şi ieşi în galeria cea mare a palatului de la Versailles, pornind ca ameţită unde o duceau paşii şi repetând indignată:

— De neînchipuit! Ziua-n amiaza mare! Şi încă cu bărbatul ei! Nu mai e pic de delicateţe pe lumea asta! Ca slugile! Negustorească! Auzi!

La culcarea regelui se discută îndelung despre asta, cu comentarii dintre cele mai caustice.

— Numai că regele n-a făcut haz aşa cum ar fi fost de aşteptat, remarcă Péguilin.

Şi nu numai el observase dezamăgirea ascunsă a regelui la auzul unei asemenea veşti.

— Tot ce e în legătură cu persoana dumneavoastră îl face foarte sensibil, îi spusese doamna de Sévigné Angelicăi. Simţea o plăcere netăgăduită să vă împace cu un soţ irascibil, dar nu trebuia să exageraţi nici dumneavoastră cu devotamentul conjugal. Domnul du Plessis a pus prea mult zel în a-şi mulţumi suveranul. S-ar putea să plătească asta cu o dizgraţie. Ar fi trebuit să-şi dea seama că asemenea ordine nu cer o executare prea precisă şi în exces.

— Draga mea, fereşte-te de compania Sfântului Sacrament, o sfătui şi Athénad's de Montespan, cu o grimasă răutăcioasă. Lucrurile de genul ăsta îi irită afară din cale.

Roşie ca focul, Angelica îndrăzni să se apere:

— Nu ştiu ce vină mi s-ar putea afla. Dacă nu pot primi omagiile soţului meu, sub acoperişul conjugal...

Athénad's pufni dispreţuitoare în spatele evantaiului:

— Cum, draga mea, în miezul zilei? Şi pe covor? Dar e culmea viciului! Aşa ceva nu se iartă decât când e vorba de un amant, atunci toată lumea ar înţelege şi nimeni n-ar mai avea nimic de zis. Dar o femeie care face aşa ceva cu bărbatul ei... iartă-mă, dar asta înseamnă că e stricată până în măduva oaselor, e însetată după senzaţii tari într-un hal care întrece orice închipuire!

Philippe, la fel de imun la glume ca şi la sarcasme, poate chiar

neştiind că toată curtea vuia de întâmplarea asta, trecea prin saloane cu pasul lui trufaş şi cu fruntea ridicată semeţ. Prima dată când îl văzu, regele îi vorbi în silă. Philippe păru să nu bage de seamă. Cât despre Angelica, în fierberea ultimelor mari serbări pe care regele le dădea înainte de începerea campaniilor din vară, nu se putu apropia de suveran, aşa că nu ştia cu ce fel de ochi o mai privea acesta acum.

Un lucru care i se părea de neînţeles: Philippe se purta în continuare la fel de rece faţă de ea şi când îl întâlni din întâmplare la un bal şi îi vorbi, el îi răspunse plin de aroganţă. Asta aproape o făcu să creadă că neasemuitele clipe care-i rămăseseră în suflet ca o comoară nu fuseseră decât un vis. Doar cleveteala necontenită a curţii o convingea că nu visase, iar Philippe rămânea mai departe unul din curteni, imagine desăvârşită a acestora luaţi în ansamblu, rău şi bădăran până-n măduva oaselor. N-avea de unde să ştie că era şi el pradă unor învălmăşeli de sentimente care-l buimăciseră de-a binelea. Orgoliul lui îngenuncheat se zvârcolea şi se amesteca pe nesimţite cu un soi ciudat de panică pe care i-o stârnea acum Angelica. Nu fusese în stare până acum s-o domine decât prin ură. Iar acum, când îşi amintea de surâsul ei şi de privirile calde care îl tulburaseră, i se întâmpla să se simtă bolnav ca un adolescent care şi-a pierdut nevinovăţia. Timidităţi vechi şi uitate se întorceau acum şi-l copleşeau. Cu puterile risipite în viaţa de cumplită promiscuitate de până atunci, care mai curând îl umpluse de dezgust decât să-l încânte, se îndoia şi el că putuse trăi asemenea clipe de armonie neînchipuită împreunându-se cu una din fiinţele acelea abjecte şi vrednice de dispreţ care erau pentru el femeile. Trebuia oare să-şi mărturisească lui însuşi că asta era dragostea? Sau poate că nu era vorba, mai curând, decât de o iluzie, de un miraj, ceva care nu se petrecuse decât în închipuirea lui? Tot nu se credea în stare nici acum să dăruiască cu adevărat acea beţie a simţurilor de care îşi amintea cu teamă şi cu fiori de neîncredere. Teama că ar putea-o decepţiona pe Angelica sau pe oricare alta, cum i se întâmplase de atâtea ori, îl chinuia şi nu-i lăsa o clipă de linişte. Se învăţase cinic şi brutal şi violenţa dulce a acestor sentimente venea să-i tulbure o stare cu care se obişnuise, chiar dacă nu găsea în ea bucuriile din ziua aceea, când...

Angelica nu-şi putea închipui că în spatele nepăsării de gheaţă de pe chipul lui se ascundeau asemenea furtuni mistuitoare şi începea să se simtă cuprinsă, treptat, de o decepţie amară. Serbările strălucite de la curte nu-i mai stârneau nici un interes. Atenţiile regelui o scoteau acum de-a binelea din sărite şi privirile lui pironite uneori asupra ei cu impru-

dentă insistență îi strecurau în vine o stare de rău fizic care aproape că o exaspera. De ce o ocolea Philippe?

Într-o după-amiază când toată curtea îl aplauda încântată pe Molière în teatrul cu bolți de verdeață, se simți dintr-o dată năpădită de o tristețe adâncă. I se părea că redevenise fetița săracă și sălbatică rătăcită printre pajii de la castelul Plessis, care își băteau joc de ea, făcând-o să fugă în noapte, cu inima grea de regrete și de tandrețe călcată în picioare. Aceeași dorință de a fugi o cuprindea și acum, după atâția ani. „Îi urăsc pe toți", gândea ea. Și, fără să atragă atenția, ieși afară și porunci să-i fie chemată trăsura. Mai târziu avea să-și amintească de impulsul acesta care o făcuse să plece pe neașteptate și avea să-l considere un presentiment. Căci când ajunse seara acasă, în foburgul Saint-Antoine, aici domnea o forfotă nemaipomenită, care o lăsă cu gura căscată. La Violette trecea grăbit cu un cufăraș. Îl opri și-i ceru lămuriri, iar răspunsul o făcu să împietrească de durere: Philippe trebuia să plece a doua zi în zori la armata din Franche-Comté.

Îl găsi în sufrageria plină de lemnărie neagră și greoaie, stând la masă singur, în lumina a două sfeșnice de argint. Când o văzu intrând grăbită, cu mantia largă de tafta roz fluturându-i pe umeri, ridică din sprâncene a mirare.

— De ce-ai venit încoace?

— Nu pot veni când cred eu de cuviință?

— Erai plecată la Versailles, urma să rămâi acolo câteva zile.

— Am avut impresia că mi se face rău de silă de tot ce văd. I-am lăsat acolo pe toți oamenii aceia insuportabili.

— Sper că minți, fiindcă altfel o asemenea faptă e inadmisibilă și riscă să-l nemulțumească pe rege... Cine ți-a spus de plecarea mea?

— Nimeni, ți-am spus. Am rămas uluită când am văzut pregătirile astea. Voiai să pleci fără să ne luăm măcar la revedere?

— Regele mi-a poruncit să fiu cât mai discret cu putință în legătură cu plecarea mea și mai ales față de tine. Se știe că femeile nu sunt niciodată în stare să-și țină gura.

„Regele e gelos!" fu gata să-i strige furioasă Angelica. Prin urmare, Philippe nu vedea nimic, nu înțelegea nimic? Sau doar se prefăcea?

Se așeză în capătul celălalt al mesei și își scoase mănușile de piele fină brodate cu perle.

— E cât se poate de ciudat. Războiul încă n-a început. Trupele încă se mai află în cantonamentele de astă-iarnă. Și nici n-am auzit până

acum de vreunul din curteni să fi trebuit să plece la armata din Franche-Comté, ca să zic că războiul bate la ușă. Misiunea asta a ta aduce mai curând a dizgrație, Philippe, ție nu ți se pare?

El o privi tăcut, de parcă n-ar fi auzit-o.

— Regele e stăpân, rosti el liniștit într-un târziu.

Și se ridică plin de răceală.

— Trebuie să mă retrag, fiindcă s-a făcut târziu. Aveți grijă de sănătatea dumneavoastră în absența mea, doamnă. Rămâneți cu bine.

Angelica îl privi cu ochi plini de uimire. „Nu ne putem lua rămas-bun și altfel?" păreau să implore privirile ei.

El nu înțelese. Sau se prefăcu a nu fi înțeles. Se plecă, îi sărută mâna și ieși la fel de nepăsător cum fusese tot timpul.

În camera ei, la adăpost de priviri indiscrete, mica verișoară de la țară de altădată se lăsă podidită de lacrimi. Lacrimile pe care și le stăpânise atunci, în mândria ei de adolescentă. Lacrimi amare de deznădejde. „Niciodată n-am să-l înțeleg! Niciodată n-o să ajungem la vreun rezultat! Oh, Philippe!"

Acum, el pleca la război. Și dacă n-avea să se mai întoarcă?... Ba da, ba da, avea să se întoarcă, precis! Ea nu era dintre femeile care să se teamă de orice prostie. Dar timpul fericirii ei trecuse...

Fereastra era deschisă și în grădina liniștită, scăldată în lumina lunii, se auzeau cântând privighetorile. Angelica își ridică fața udă de lacrimi. Își spuse că-i era drag colțul acesta de lume unde nu pătrundea nimic din larma și agitația vieții de afară, fiindcă aici fusese împreună cu Philippe. Deși bizara lor intimitate aducea mai curând cu un joc trist, de copii răi și cruzi...

Dar mai fuseseră și clipele acelea fugare și parcă înghițite de lăcomia vieții mondene, când Philippe se așeza seara lângă ea privind cu interes cum sugea micul Charles-Henri, taifasurile lor tihnite la gura sobei, când râdeau uitându-se unul la celălalt, mai fusese și dimineața când Philippe își punea inelele pe degete ascultând-o cum vorbea despre Cantor. Și, mai ales, fusese ziua aceea când se lăsaseră târâți de nebunia trupurilor lor însetate, când el o iubise cu aprinderea stăpânită care ei îi păruse a fi un elan de dragoste.

Și dintr-o dată nu se mai putu stăpâni. Se ridică, își luă halatul vaporos de linon alb și, plină de voiciune, în picioarele goale, traversă mica galerie și ajunse, mai curând alergând, la ușa camerei lui.

Intră fără să bată. Philippe dormea dezbrăcat, de-a curmezișul patului. Cearșafurile grele de dantelă alunecaseră pe jumătate din pat și

îi lăsau descoperit pieptul puternic, cu străluciri şi palori de marmură în lumina slabă a lunii. În somn, figura lui arăta altfel decât cum i-o ştia ea. Părul scurt şi buclat, care nu mai era acum acoperit de perucă, genele lungi, gura cărnoasă, toate îi dădeau acel aer de nevinovăţie şi de seninătate pe care nu-l au decât statuile greceşti. Capul îi era uşor întors spre un umăr, mâinile se odihneau pe cearşaf şi mareşalul Philippe du Plessis-Bellière părea lipsit cu totul de apărare.

Angelica rămase în picioare la căpătâiul patului, ţinându-şi răsuflarea ca să-l vadă mai bine. Inima i se strângea în faţa acestei frumuseţi desăvârşite. Toate amănuntele pe care până acum nu le observase o umpleau de încântare şi de durere: un lănţişor de aur la gât, cu o cruciuliţă mică, de copil, o aluniţă pe piept, câteva cicatrice de pe urma rănilor căpătate în războaie sau în dueluri. Îi puse mâna pe inimă ca să-i simtă bătăile puternice şi liniştite şi el făcu o mişcare uşoară prin somn. Angelica lăsă halatul să-i cadă la picioare şi se strecură în pat, lipindu-se încetişor de el. Căldura trupului puternic de bărbat, mângâierea pielii lui mătăsoase o ameţiră. Începu să-i sărute uşor buzele, apoi îi luă capul şi încercă să-l aşeze pe pieptul ei, fără să-l trezească. El se mişcă din nou în somn şi rosti abia auzit:

— Frumoasă...

Şi buzele lui mângâiară încet sânul cald, într-o mişcare de copil înfometat. În aceeaşi clipă însă se trezi şi deschise ochii. Ochi duri, care o pironiră pe Angelica fără nimic din ce visase ea.

— Ce cauţi aici? Cine te-a chemat? Ce obrăznicie, ce... ce...

— Am venit acum să ne luăm rămas bun, Philippe. Să ne luăm rămas-bun altfel decât adineauri.

— Femeia trebuie să aştepte buna dispoziţie a soţului ei, nu să tabere ea pe el. Hai, şterge-o de aici!

Şi încercă să-i dea brânci din pat, dar ea se cramponă de el, implorându-l aproape în şoaptă:

— Nu! Philippe! Lasă-mă să stau cu tine! Numai să stau cu tine, atât, nu vreau mai mult! Philippe! Te rog, Philippe!

— Nu!

Îi desfăcea furios braţele, dar ea îl înlănţuia cu şi mai mare putere, într-o luptă care, după cum îşi dădu iute seama, nu rămânea fără urmări asupra lui.

— Philippe, te iubesc, Philippe! Ia-mă în braţe şi ţine-mă aşa!

— La ce mama dracului ai venit încoace?

— Ştii prea bine.

— Nerușinată mică! N-ai destui amanți care se te potolească?

— Nu, Philippe, n-am pe nimeni! Nu te am decât pe tine. Și tu acum pleci pentru luni de zile!

— Deci ți-e teamă că rămâi neîncoțopenită atâta timp. N-ai demnitate nici cât o cățea în călduri!

Și se puse pe un șir lung de înjurături, beștelind-o cum îi venea la gură, dar n-o mai împingea de lângă el, iar ea se strângea acum la pieptul lui, ascultând potopul de ocări ca pe cele mai gingașe declarații de dragoste. Când termină, Philippe oftă adânc și o apucă de păr, dându-i capul pe spate. Ea zâmbi, privindu-l drept în ochi. Nu-i era frică. Nu-i fusese niciodată frică de el. Asta îl învinsese de fiecare dată, faptul că nu reușea să-i stârnească frica.

Și brusc, cu o ultimă înjurătură, o luă în brațe și o răsturnă în așternutul răvășit.

Fu o îmbrățișare tăcută, trădând din partea bărbatului teama de vechile lui chinuri. Dar pasiunea Angelicăi, bucuria aproape naivă pe care o arăta aflându-se în brațele lui, iscusința ei de femeie îndrăgostită care știe să găsească și să dea plăceri, toate astea îi alungară temerile. Iar când Angelica nu-și mai putu înăbuși țipătul surd ce trăda violența extazului pe care îl trăia, Philippe se simți din nou mândru și fericit de puterea lui.

Dar rămase fără să spună nimic. Timpul râcâielilor, al șicanelor războiului viclean care îi ținuse în dușmănie atâta vreme era încă aproape. El căuta încă să o mențină în starea de incertitudine de mai înainte. Nu voia să o știe liniștită și sigură de puterea pe care o căpătase asupra lui. Și, cum ea întârzia, zăcând leneșă lângă el în valurile de păr blond întunecat, se răsti cu brutalitate:

— Hai, gata, acuma pleacă de-aici!

Ea îl ascultă de data asta cu o supunere grăbită și mângâietoare, care îi stârni dintr-o dată o poftă nepotolită să o ia la bătaie sau s-o sfărâme în îmbrățișări. Strânse din dinți și reuși să-și înfrângă regretul de a o vedea plecând și dorința de a o păstra lângă el până dimineața, ghemuită și cu capul pe brațul lui. Prostii! Mofturi! Slăbiciuni primejdioase. Uraganele bătăliilor și șuierul ghiulelelor au să împrăștie cât ai clipi din ochi neroziilor astea din capul lui!

La puțin timp după plecarea mareșalului du Plessis, fu rândul micului Cantor să pășească pe drumul gloriei. În ultima clipă Angelica fusese gata să se răzgândească. Se simțea cumplit de tristă și din toate

părțile o asaltau sumedenie de presimțiri negre. Îi scria des lui Philippe în tabăra din Franche-Comté, dar firește că nu primea nici un răspuns. Tăcerea asta, oricât ar fi vrut ea să n-o bage de seamă, o deprima. Când avea să-i mărturisească Philippe că o iubește? S-ar fi zis că niciodată. Poate că nu era în stare să iubească? Sau să-și dea seama că iubește? El nu era un filozof, ci un om de arme pur și simplu. Crezând cu toată sinceritatea că o detestă, se străduia în continuare să i-o demonstreze. Dar tot nu putea șterge ceea ce țâșnise între ei, complicitatea nemărturisită a plăcerilor care îi aruncau mai departe pe unul către celălalt, speriați și slabi. Împotriva acestei puteri nevăzute nici pioșii fățarnici de la curte, nici libertinii cu gura veninoasă, nici regele nu puteau face nimic. Și nici măcar Philippe însuși.

Angelica fu un timp foarte prinsă de plecarea lui Cantor, mai ales că toate trebuiau rezolvate în mare grabă.

Apoi Cantor plecă.

Prinsă în vâltoarea nenumăratelor recepții de la curte, Angelica nu avu prea mult timp de emoții în dimineața friguroasă și plină de brumă când băiatul, roșu de mândrie, se cocoță în caleașca ducelui de Vivonne, întovărășit de preceptorul său Gaspard de Racan.

Băiatul era îmbrăcat într-un costum de moar verde care se potrivea de minune cu ochii lui, încărcat cu dantele și funde de mătase. Părul frumos frizat abia se vedea de sub pălăria mare de catifea neagră împodobită cu pene albe.

Firește că ținea în mână chitara. O ținea strâns, ca orice copil care duce în brațe jucăria lui preferată. Era ultimul cadou primit de la mama lui. O chitară din lemn scump, exotic, încrustat cu sidef, de o formă anume, gândită și lucrată pentru el de cel mai mare lutier din Paris.

Barbe plângea în umbra porții, ștergându-și întruna ochii și suflându-și nasul. Angelica nu voia să se lase pradă emoției. Așa erau legile vieții. Copiii trebuie să plece. Dar fiecare pas sfâșie în inimile mamelor lor legături strânse, pe care nimeni nu le știa...

Din ziua aceea vădi un interes viu pentru tot ce se petrecea în Mediterana. Plecând să-i sprijine pe venețieni împotriva turcilor care voiau să pună mâna pe ultimele bastioane ale creștinătății, galerele franceze se vedeau investite cu o misiune sacră, iar ducele de Vivonne și soldații lui începuseră a fi numiți cruciați. Angelica zâmbea pierdut și se gândea la Cantor, minusculă și nevinovată rotiță a acestui mecanism. Și-l închipuia așezat la prova unei corăbii, cu panglicile chitarei lui

fâlfâind în vânt.

Profita acum de rarele ei şederi în Paris ca să-l vadă pe Florimond. Suferea din cauza lipsei fratelui lui? Sau poate era invidios să-l vadă pe cel mic pornit cu atâta tărie pe drumul onorurilor militare? Îşi dădu repede seama că Florimond se arăta extrem de politicos şi plin de tact faţă de ea, dar reuşea cu foarte mare greutate să rămână liniştit, fie şi numai zece minute. Îl chemau îndeletniciri de tot felul: călăria, hrănitul şoimului lui personal, dresarea câinelui uriaş pe care i-l dăruise Delfinul, lustruitul săbiei sau pregătirile pentru mers la manej ori la vânătoare cu Monseniorul Delfin. Se arătă răbdător o singură dată, anume într-o zi când urma în program lecţia de limbă latină cu abatele Lesdiguières. În ziua aceea Florimond nu s-ar mai fi despărţit de mama lui, faţă de care dovedea o duioasă şi mişcătoare afecţiune.

— Doamna marchiză şi cu mine conversăm, răspunse el abatelui care venise să-l cheme, intrigat de ora târzie, şi care se retrase fără a mai insista.

Numita conversaţie se purta în general pe marginea talentelor de duelist ale lui *messire* Florimond. Sub aparenţa delicată şi şubredă, acesta avea porniri războinice de netăgăduit. Tot ce visa el era să fandeze, să învingă, să ucidă şi să-şi spele onoarea în sânge, scurt şi cuprinzător. Nu era fericit decât cu o sabie în mână şi începuse deja să exerseze şi cu muscheta, în ciuda greutăţii acesteia, care o făcea greu de mânuit şi pentru oştenii căliţi. Ce o umplea de admiraţie pe Angelica fu faptul că Florimond îl declară pe monseniorul Delfin prea moale.

— Eu încerc întruna să-l mai înviorez, dar nenorocirea e că Delfinul nostru e cam nătăfleţ. Bineînţeles, mamă, cuvintele astea nu se cer auzite şi de alte urechi, mi-ar distruge cariera!

— Ştiu, ştiu, dragul meu, încuviinţă Angelica râzând, puţin îngrijorată totuşi de această maturitate prea timpurie.

Ştia că Delfinul l-ar fi urmat pe Florimond până la capătul lumii, subjugat de ochii lui negri şi focoşi şi de fidelitatea lui milităroasă. Da, Florimond era încântător. Plăcea tuturor şi reuşea în toate. Îl bănuia de un anumit egoism, dar la urma-urmei, îşi spunea ea, asta se întâmpla cu toţi copiii.

Numai că înţelegea, cu o subtilă melancolie, că toate astea o îndepărtau pe Florimond de ea. Îl privea fandând şi făcând volte perfecte, cu sabia ţinută cu eleganţă desăvârşită, iar ochii i se umezeau.

— Uită-te! Uită-te acum, mamă! Lovesc, fentez... Eschivă, fandare... Şi bum! Drept în inimă! Adversarul meu e jos. Mort!

Era frumos. Setea de viață aprinsese în el o flacără care ardea cu vâlvătăi. Dar în clipe de restriște încă mai voia să plângă pe umărul ei. E drept însă că nici asta nu mai avea să țină mult. Sub razele puternice ale soarelui de la curtea Franței, inimile copiilor se coc mai repede...

Vestea înfrângerii de la Capul Passero căzu ca un trăznet pe la mijlocul lui iunie, în toiul ultimei serbări pe care o dădea regele înainte de a porni în campania din Lorena.

Se află atunci că galerele ducelui de Vivonne fuseseră atacate în largul Siciliei de o flotă maură comandată de un creștin renegat ale cărui cruzimi nemaiauzite umpluseră Mediterana de groază. Vivonne se văzuse nevoit să se refugieze într-un golf, la adăpostul Capului Passero. Nu fusese totuși decât o mică încăierare și numai două galere din cele douăzeci pe care le comanda fuseseră scufundate. E drept că pe una din ele se aflau aproape toți oamenii din casa sa și domnul de Vivonne avusese durerea să-i vadă ducându-se la fundul mării. Pieriseră cei trei gentilomi, cei zece bucătari, valeții, toți patru, cei douăzeci de coriști, duhovnicul, majordomul, scutierul și pajul lui cel mic, cel cu chitara.

Capitolul IX

Nimeni nu veni să prezinte condoleanțe doamnei marchize du Plessis-Bellière, căci fiul pe care îl pierduse la Passero nu era decât un copil. Și ce importanță poate avea un copil? Calmul verii lăsă un răgaz plăcerilor de la curte, așa că Angelica se putu întoarce la Paris, să rămână singură cu durerea ei. Nu putea crede că oribila veste era adevărată. Așa ceva era de neconceput. Cantor nu avea cum să moară! Era copilul miracolului. Nici nu se născuse și înfruntase otrava cu care voiseră să-i omoare mama. Văzuse lumina zilei sub bolțile leproase de la Hôtel-Dieu, printre ultimii dezmoșteniți ai soartei. Își petrecuse primele șase luni de viață într-un grajd, părăsit, plin de bube, sugând cu gurița lui lacomă orice zdreanță murdară pe care o apuca, în speranța de a-și domoli foamea. Fusese cumpărat de țigani pentru șase gologani...

Supraviețuise el unor nenorociri mai mari decât încăierarea asta de la Capul Passero... Iar acum unii îndrăzneau să spună că trupul acela puternic, neînvins de atâtea nenorociri, nu mai avea viață în el! Cu neputință! Era o nebunie să creadă cineva un asemenea lucru! Cine spunea

una ca asta însemna că nu-l cunoştea pe micul Cantor!

Angelica refuza cu toată tăria să admită cumplita realitate.

Barbe se înăbuşea plângând de durere zi şi noapte. Angelica, îngrijorată pentru sănătatea ei, se văzu silită s-o zgâlţâie puţin.

— Bineînţeles, doamnă, bineînţeles, murmură printre lacrimi slujnica. Doamna nu poate înţelege. Doamna nu l-a iubit ca mine.

Angelica, strivită de cuvintele astea, o lăsă în pace şi urcă în camera ei, aşezându-se în faţa ferestrei deschise.

Se simţea apropierea toamnei. Era o seară umedă, cu o ploaie măruntă în care sclipeau ultimele reflexe ale amurgului.

Îşi acoperi faţa cu mâinile. Inima îi era grea ca de plumb. Grea de o durere pe care nimic n-ar fi putut-o şterge: prea rar avusese timp să-l ia pe micul Cantor pe genunchi şi să-i acopere cu sărutări obrăjorii dolofani şi îmbujoraţi.

Trăsăturile băiatului rămâneau şi acum pentru ea o taină. Semăna cu ea, semăna cu toţi fraţii ei de Sancé când erau copii şi tocmai din cauza asta era mereu gata să uite că tatăl lui Cantor era Joffrey de Peyrac. Spiritul pozitiv, aventuros şi neînduplecat al strălucitului senior din Toulouse se regăsea în întregime în copilul pierdut.

Îl revedea aşa cum arăta în clipa plecării, fericit şi plin de gravitate în acelaşi timp, aproape ascunzându-şi faţa sub pălăria mare de catifea neagră, cu penele ei albe... Vocea lui de înger parcă se înălţa aievea în grădină, cu inflexiunile ei de o puritate incredibilă:

Ne despărţim, iubirea mea
În plâns şi suferinţă...

Şi îl văzu din nou mic, abia venit pe lumea pe care avea s-o părăsească atât de repede, o biată mână de carne însufleţită, greutate neînsemnată pe care ea o strângea la piept în ziua aceea îndepărtată când îl adusese la Templu străbătând Parisul îmbălsămat de mirosul de clătite... Cine şi-ar fi închipuit atunci...

Tropăitul încet al unor copite de cal care se auzea de jos, de pe lespezile de gresie din curte, o smulse din amintirile ei. Aruncă o privire maşinală afară şi desluşi o siluetă care nu putea fi decât a lui Philippe şi care descălecă, urcând treptele scării din faţă. Dar Philippe era la oaste, în Franche-Comté, unde se dusese de curând şi regele. Ce putea căuta aici?

Un alt călăreţ intră pe sub bolta porţii principale. De data asta nu mai încăpea nici o îndoială, era statura uriaşă a lui La Violette, încovoiat sub ploaia necontenită şi părând că duce calul între picioare.

Așadar Philippe sosise! Îi auzi imediat după asta pasul în galerie și, până să-și poată ea aduna gândurile, îl văzu pătrunzând înăuntru, ud leoarcă, plin de noroi până la centură și într-o stare cum nu-l mai văzuse niciodată. Philippe du Plessis, cel mai elegant din toți seniorii curții, era murdar și glodurios ca ultimul tălpaș de la căruțe sau de la tunuri, fără pălărie, pe care probabil o aruncase pe undeva prin casă, și cu fața lui frumoasă suptă de oboseală și de nesomn.

— Philippe! zise ea ridicându-se. Dar ești ud până la piele!

— Plouă de azi-dimineață și am galopat fără contenire.

Ea sună clopoțelul din răsputeri.

— Să-ți aducă ceva cald de mâncare și haine uscate... Poate că ar fi bine să poruncesc să aprindă și un foc zdravăn. De ce n-ai anunțat că vii? Apartamentul tău e vraiște, lucrează tapițerii. Mă gândeam că n-ai să te întorci decât pe la sfârșitul toamnei și am considerat... că e momentul oportun pentru... pentru unele restaurări...

El o asculta cu răceală, înfipt pe picioarele depărtate, așa cum îl mai văzuse de atâtea ori.

— Am auzit că fiul tău a murit, zise el întrerupând-o. Vestea nu mi-a parvenit decât săptămâna trecută.

Se lăsă o tăcere bruscă și lumina zilei păru că scade dintr-o dată, norii înăbușind cu totul ultimele licăriri ale amurgului.

— Visul lui a fost să plece pe mare, reluă Philippe, și a putut să și-l vadă cu ochii. Cunosc Mediterana. E o mare neînchipuit de albastră și parcă e brodată cu aur, ca steagul regelui. Un giulgiu frumos pentru micul paj care cânta la chitară...

Angelica începu să plângă, cu ochii deschiși îndreptați spre Philippe, dar fără să-l vadă. El întinse mâna și i-o așeză mângâietor pe cap.

— Te gândeai că nu trebuie să se lase corupt. Moartea l-a scutit de lacrimile acelea de rușine pe care le varsă în taină băieții supuși de bărbați. Fiecare cu destinul lui. Al lui a fost numai bucurie și cântec. Avea o mamă care îl iubea.

— N-am avut destul timp ca să mă ocup de el cât ar fi trebuit, făcu ea ștergându-și obrajii.

— Îl iubeai, repetă Philippe, îl iubeai și te luptai pentru el. I-ai dat tot ce-i trebuia ca să fie fericit: siguranța că era iubit de mama lui.

Angelica asculta cu un sentiment de perplexitate din ce în ce mai mare. I se părea întruna că visează.

— Philippe, exclamă ea într-un târziu, n-ai să mă faci să cred că ai plecat de la îndatoririle tale de la oaste și ai făcut optzeci de leghe de

drumuri desfundate de ploaie numai... numai ca să-mi spui cuvintele astea de consolare!

— Oricum, tot n-ar fi fost prima prostie pe care s-o fac din cauza ta, zise el, într-adevăr, n-am venit numai pentru asta. Am şi un dar pentru tine.

Şi se ridică, trăgând dintr-un buzunar un etui de piele vechi şi scorojit, pe care îl desfăcu dând la iveală un colier ciudat, format dintr-un lanţ greu de aur cu reflexe verzui şi din trei plăci groase de aur roşcat, pe care erau aşezate două rubine şi un smarald, la fel de mari toate trei. Bijuteria aceasta era de valoare, e drept, dar de un gust barbar şi făcută să fie purtată de femeile voinice şi cu cosiţe galbene ca aurul, cum se spunea că arătau reginele din vremea primilor Capeţieni.

— E pandantivul familiei de Bellière, zise Philippe. El le-a dat, de-a lungul secolelor, virtutea curajului. E drept să fie purtat de o mamă care a dat regatului un fiu.

Şi trecu în spatele ei ca să i-l pună la gât.

— Philippe, murmură Angelica simţind că i se taie răsuflarea, ce înseamnă asta? E vorba de pariul pe care l-am făcut într-o zi pe treptele de la Versailles?

— Da. L-ai câştigat.

Îndepărtă mai mult buclele ei blonde şi se plecă să sărute îndelung ceafa albă din faţa lui. Angelica rămase nemişcată. Philippe o răsuci cu faţa spre el. Plângea.

— Nu mai plânge, zise el strângând-o la piept. Am venit ca să te ajut să-ţi usuci lacrimile, nu ca să te fac să verşi altele. N-am putut niciodată să suport să te văd plângând. Doar eşti una din primele doamne ale Franţei, ce naiba!

„Nebun de dragoste! Nebun de dragoste! îşi repeta întruna Angelica, asta înseamnă dăruirea colierului, nebun de dragoste!"

O iubea şi îi spunea asta cu o gingăşie care venea ca un balsam pe rănile inimii ei.

El îi cuprinse faţa în mâini şi o privi cu tandreţe.

— Nu m-aş fi gândit niciodată, Philippe, că sub răutatea ta îngrozitoare se poate ascunde un suflet atât de bun! În fond, eşti un poet.

— Nu mai ştiu nici eu ce sunt, bodogăni el posomorât. Ce e sigur e că acum porţi colierul doamnelor du Plessis-Bellière şi că asta nu mă îngrijorează, cum s-ar fi petrecut cu câtva timp în urmă. Nici o femeie din neamul meu nu s-a întâmplat să-l poarte şi să nu-i umble gândul numai la războaie, la fronde şi la tot felul de isprăvi din astea. Chiar şi

mama, cu colierul ăsta pe piept, ridica armata în Poitou pentru prințul de Condé. Îți aduci și tu aminte, ca și mine. Acum rămâne să vedem ce ai să mai inventezi tu. Deși e limpede că n-ai nici o nevoie de o doză suplimentară de curaj.

O strânse din nou, lipindu-și obrazul de al ei.

— Și mă priveai mereu, cu ochii tăi verzi, murmură el. Te chinuiam, te băteam, te amenințam, tu ridicai mereu capul, ca o floare după furtună. Te lăsam gâfâind, învinsă, strivită, și te vedeam ridicându-te mai frumoasă ca înainte. Da, era exasperant, dar cu timpul asta a sfârșit prin a-mi inspira un sentiment de... de încredere. Atâta constanță la o femeie! Nu mă mai întorceam mult timp. Sfârșeam prin a număra punctele marcate. Are să reziste? îmi ziceam eu. În ziua aceea, la vânătoare, când înfruntai cu zâmbetul pe buze mânia regelui și a mea, am înțeles că nu mai aveam scăpare. În adâncul sufletului eram mândru că ești soția mea.

Îi acoperi fața cu sărutări mărunte. Buzele lui păreau timide. Philippe nu era obișnuit cu gesturi de tandrețe și disprețuise până acum asemenea manifestări, dar în clipa asta le simțea nevoia. Ezita să-i atingă buzele și atunci Angelica, încet, îi căută gura, răspunzându-i. Se gândi că buzele acestea de bărbat învățat mai mult cu taberele militare aveau o simplitate fragedă și aproape neștiutoare și că numai printr-o întâmplare din cele mai stranii, abia acum, după ce trecuseră prin viață și se mânjiseră amândoi cu destule noroaie, abia acum schimbau sărutarea castă și dulce pe care n-o găsiseră atunci, în parcul de la castelul Plessis.

— Gata, trebuie să plec, făcu el dintr-o dată, cu bruschețea lui obișnuită. Am închinat destul timp inimii. Pot să-mi văd fiul?

Angelica sună și trimise după doică. Aceasta sosi cu copilul în grabă, aproape imediat, fiindcă știa de venirea stăpânului și îl ținea pregătit. Micul Charles-Henri, îmbrăcat în rochițele lui de catifea albă, ședea pe brațul doicii ca un șoim pe pumnul vânătorului. Buclele blonde îi ieșeau de sub marginile scufiei brodate cu perle, fața îi era limpede, bătând într-un roz curat, iar ochii albaștri căutau cu nevinovăție spre cei din încăpere. Era, într-un cuvânt, un copil superb.

Philippe îl luă în brațe și îl aruncă fericit în sus, îl sărută și râse la el, îl învârti în toate felurile, dar nu reuși să-i smulgă măcar un zâmbet.

— Niciodată n-am văzut un copil atât de grav, explică Angelica. Se uită la oricine cu un aer așa de serios că parcă te intimidează. Bineînțeles că asta nu-l împiedică să facă toate nebuniile, mai ales acum, că

a început să meargă... Cum rămâne o clipă singur, cum trebuie să facă cine știe ce trăznaie. Și chiar când e cineva lângă el. Doica nu era atentă la ce făcea, și când colo s-a trezit că dumnealui lucra de zor la vârtelnița ei, îi încurcase toată lâna...

Philippe veni lângă ea și îi întinse copilul.

— Ți-l las. Ți-l încredințez. Sunt sigur că vei avea grijă de el ca de ochii din cap.

— E copilul meu și îl am de la tine, Philippe. Cum să nu-l iubesc?

Stând la fereastră, cu micuțul Charles-Henri în brațe, îl privi urcând pe cal, în curtea întunecoasă, și făcându-se apoi nevăzut. Philippe venise. Sădise în jurul durerilor ei o fericire vie și intensă. Era ultimul om de la care s-ar fi așteptat la un cuvânt de mângâiere, dar viața e atât de bogată în surprize! Și era uimită că acest soldățoi neîmblânzit, cum singur se definise, acest om cumplit, care trecea prin foc și sabie orașele cucerite, galopase întruna patru zile prin ploaie și vânt fiindcă auzise din depărtare plânsul ei tăcut.

Capitolul X

În lipsa regelui și a curții, Versailles era mai mult ca oricând pe mâna arhitecților, a lucrătorilor și a artiștilor. Angelica reuși cu mare greutate să-și croiască drum printre mormanele de piatră, stivele de lemnărie și lăzile cu tot felul de materiale și ajunse într-un târziu să dea de urma fratelui ei Gontran, pe care îl găsi adâncit în zugrăvirea unui mic cabinet cu ferestrele spre miazăzi. Trandafiri și frunze împletite în fel și chip, printre care Gontran strecura miniaturi fermecătoare, înfățișând chipuri de amorași sau de nimfe seducătoare, cu o carnație lucitoare, care o umplură de uimire. Apartamentul acesta nu avea o destinație precisă, cel puțin așa li se spusese celor care lucrau aici, dar se făcea o risipă de marmură și de aur neobișnuită chiar și aici, la Versailles, unde risipa de materiale din cele mai scumpe era la ea acasă. Apartamentul acesta trebuia să devină o bijuterie și arhitecții veneau necontenit pe capul lor să vadă cum mai merg lucrurile. Iar când începu să vină din ce în ce mai des și doamna marchiză de Montespan, lucrurile începeau să devină limpezi. Până la noi dispoziții, acesta urma să fie apartamentul ei. Angelica aruncă o privire distrată asupra tuturor acestor minunății și îl întrebă pe Gontran dacă era dispus să vină pe la ea într-o zi, ca să le

facă portretele lui Florimond şi lui Charles-Henri. Nu avea nici un portret al lui Cantor şi o măcina acum regretul că nu avusese grijă din timp de aşa ceva, astfel că voia să aibă zugrăvite pe pânză măcar chipurile celor doi copii care îi mai erau în viaţă.

Fără să-şi ia ochii de la lucrul lui, Gontran mormăi:

— E cam greu...

— Te plătesc bine, Gontran, nu mă uit acum la bani. Ai să fii mai mulţumit decât poţi crede. Când vii?

— Nu e vorba de bani, fetiţo, bani am şi eu destui. Nu că m-ar da afară din casă, asta nu pot s-o zic, dar pentru cât cheltuiesc eu îmi ajunge cât am. Îţi pictez băieţii pe gratis, să le fie cadou de la unchiul lor. Dar vorba e că n-am timp. De când sunt aici, la Versailles, îmi văd nevasta şi copiii doar o dată pe săptămână, duminica. Peste săptămână nici nu poate fi vorba. Începem treaba cum se crapă de ziuă. Avem o pauză mică la zece şi alta la prânz şi nici să mergem să ne facem nevoile nu ne lasă decât cinci minute, atât. Şi nici prea des nu e voie să ne ducem. Şeful de şantier e unul ciufut al dracului şi nu-i crede nici pe nişte amărâţi de salahori care au venit dintr-un ţinut mlăştinos şi suferă de dizenterie. Umblă vorba că vrea să-i dea afară.

— Şi de dormit când mai dormi? Şi ce mănânci?

— Avem nişte dormitoare în partea aia, acolo, făcu Gontran un gest vag cu vârful pensulei spre fereastră, şi de mâncat mâncăm la birturile corporaţiei, le-a deschis special pentru noi. Mâncare bunicică, de ce să mint, şi ieftină de tot. Toate ar fi cum ar fi, dar cu timpul stăm rău de tot. Aşa că vezi şi tu, surioară dragă, că n-am cum veni peste săptămână la tine acasă, nici măcar un ceas.

— Asta e peste putinţă! Doar eşti fratele meu şi eu am să mă fac forte să-ţi obţin o autorizaţie, să ai puţin timp liber... Cu condiţia, bineînţeles, să fii şi tu de acord să ţi se facă hatârul ăsta. Pe cât te ştiu de căpos, nu m-ar mira...

Pictorul ridică din umeri.

— Tu fă cum crezi. Mereu am zis să mă ferească Dumnezeu de hachiţele de cucoană mare. Cum îmi spune şeful de şantier, aşa fac. Nu vreau să le dau apă la moară ca să-mi facă vânt de aici, că ar fi curată nenorocire. Am copii de crescut şi altceva nu ştiu să fac decât asta. Aşa că vezi bine!

— Cât trăiesc eu, n-au să-ţi rămână copiii pe drumuri, fii sigur!

— Doar ţi-am mai spus de atâtea ori că n-am chef să trăiesc din pomeni sau din favoruri.

— Bine, deşteptule, fie cum zici tu. Deşi tot nu înţeleg ce vrei, dar fie, hai...

— Ce să vreau? Vreau dreptul meu, altceva nu vreau.

— Bine, lasă, doar n-o să începem să ne hărţuim pe chestia asta. Deci cum rămâne? Pot să contez pe tine?

— Păi... să zicem că poţi. Dar nu chiar acum, zilele astea. Mai încolo.

— Gontran, îmi arăţi şi mie tavanul pe care îl pictai când am venit eu ultima dată? Mi s-a părut splendid.

— Da, pictam ceva cu zeul războiului. Şi uite că războiul a venit.

Îşi lăsă paleta şi pensulele deoparte şi o însoţi de-a lungul galeriei, spre salonul din colţ, care era terminat de curând. Angelica îl văzu aruncând tot timpul priviri furişe şi bănuitoare în jur.

— Sper să n-am necazuri fiindcă lipsesc şi eu un minuţel, acolo. Să sperăm că faptul de a însoţi o doamnă de la curte, care e şi ea curioasă şi a vrut să vadă mai îndeaproape cum a ieşit... Poate că n-or să mă...

— Gontran, dar exagerezi de-a binelea! Nu vezi în toate părţile decât persecuţii îndreptate împotriva ta!

— O fi, dar ştiu eu ce ştiu. M-am învăţat să mă tem de chestii de-astea, am văzut destule şi n-am chef să păţesc şi eu ca alţii.

— Mai bine să te fereşti decât s-o păţeşti ca ei, nu crezi?

— Asta e, că nu prea e uşor, mormăi el stânjenit. Eu încerc, dar...

— Nici mie nu mi-a fost uşor, am încercat şi eu şi am reuşit! Am pornit de pe treapta cea mai de jos şi pot zice, fără să mă laud, că am ajuns pe cea mai de sus.

— Asta fiindcă ai luptat singură şi pentru tine însăţi. Eu nu sunt singur. Lupta la care mă gândesc eu trebuie dusă de mulţimi întregi de condamnaţi, dar ar însemna o greutate care nu se poate ridica... Ne-ar fărâmiţa unul câte unul. Şi sămânţa revoltei s-ar usca înainte de a apuca măcar să încolţească.

Angelica fu atât de impresionată de tonul trist, de om învins, cu care vorbea, încât nu putu să-i răspundă decât schimbând vorba:

— Pe Raymond l-ai mai văzut?

— Pe iubitul nostru frate, iezuitul? Pfff!... Ce aş avea eu de vorbit cu el? Nu m-ar înţelege. Nimeni nu mă poate înţelege, nici măcar tu. Uite, aici e tavanul care te interesează.

Ajunşi în mijlocul imensului salon, ridicară ochii spre bolţile cu

vaste suprafețe pictate între capitelurile de stuc aurit. Zeul Marte se avânta în apoteoza răsăritului de soare și luminile răspândite în fulgere de trupul și de chipul lui izbucneau într-un contrast admirabil cu siluetele lungi și întunecoase ale lupilor înhămați la car.

— Oh, Gontran! exclamă Angelica răpită. Cum seamănă cu Philippe!

Pictorul zâmbi cu înțelegere.

— Așa și este. Mi-am zis că nici un senior de la curte nu mi-ar putea servi mai bine ca model...

Și se înflăcără pe neașteptate, urmând pe un ton ridicat, aproape strigând de entuziasm:

— Frumusețea asta neînvinsă, perfecțiunea corpului și a gesturilor, adevărată încântare să-l vezi străbătând splendorile de la Versailles, mai multă armonie decât atât nu se poate!

Rămase o clipă visător, apoi începu să râdă.

— Acuma nu e cazul să te umfli în pene pentru treaba asta. Ce ți-am spus eu nu e fiindcă e bărbatul tău și aș fi vrut să-ți fac plăcere, nu, nici vorbă. Tu n-ai în treaba asta nici un amestec. Ești și tu frumoasă, nu că ești sora mea, dar ești frumoasă ca o zeiță. Numai că el e frumos *altfel*, e parcă în afara timpului. Are măreția melancolică a statuilor grecești...

— Și cum l-ai pictat? Din memorie?

— Memoria unui pictor creează uneori mai multă viață decât realitatea însăși. Dacă vrei, pot să-ți fac tot așa portretul lui Cantor. Îl am viu în fața ochilor, sunt sigur că are să-mi iasă.

Angelica își simți din nou ochii umplându-i-se de lacrimi.

— E cu putință? L-ai văzut atât de puțin! Cel mult o dată sau de două ori! Cum îl mai poți ține minte, când eu însămi îl văd destul de neclar, trăsăturile lui încep să mi se învălmășească în minte...

— Cred că eu am să mi-l amintesc mai bine. Ai să vezi.

Și își miji ochii, parcă spre a reconstitui o imagine îndepărtată.

— Semăna mult cu tine, avea ochii verzi...

În clipa aceea se auziră pași. Intrase un bărbat îmbrăcat în culori închise, care se apropia de ei cu pași tacticoși și cu mâinile la spate.

— Iiii! Maistrul! șopti disperat Gontran. Am dat-o dracului!

Angelica însă își luă aerul ei cel mai măreț pentru a lămuri că artistul cu care ședea de vorbă o interesa în cel mai înalt grad, că pictura tavanului era o capodoperă pentru care domnul Colbert și domnul Perrault avuseseră cuvinte de laudă, iar domnul Perrault, controlorul ge-

neral al clădirilor regelui, îi vorbise cu atâta entuziasm despre ea şi îi recomandase ca lucrările de decoraţiuni din casa ei, pe care tocmai se pregătea s-o renoveze, să nu cumva să încapă pe mâinile cine ştie căror neisprăviţi, ci să fie încredinţate meşterului care a pictat tavanul cu zeul Marte de la Versailles... Aşa că venise să se încredinţeze cu ochii ei şi vedea acum că într-adevăr, domnul Perrault nu exagerase câtuşi de puţin...

Năucit la auzul acestor nume, maistrul, care se pregătea s-o muştruluiască puţin pe cucoana asta fandosită, iar pe haimalera de zugrav să-l dea afară pentru chiul de la muncă, se ploconea acum întruna până la pământ, făcând feţe-feţe şi bâiguind la nesfârşit fraze încâlcite, din care se putea totuşi înţelege devotamentul lui deosebit pentru domnul Colbert şi mai ales pentru domnul Perrault, nişte persoane nemaipomenit de înţelepte şi de pricepute la orice, aşa că dacă prealuminata doamnă dorea să mai vadă şi alte picturi ale meşterului Gontran, care e un mare pictor, un artist desăvârşit, pe care el întotdeauna l-a apreciat... Angelica îl privea, amuzată şi indispusă în acelaşi timp. Trăsăturile lui din topor, râtul de porc şi ochii mici, lipsiţi de inteligenţă, îl făceau să semene mai curând cu un paznic de temniţă.

Plecând de la Versailles, porunci vizitiului s-o ducă la Saint-Germain. Voia să-l întrebe pe domnul de Montausier dacă Florimond putea lipsi o zi sau două pe săptămână de la îndatoririle lui pe lângă Delfin. Îi făcea întotdeauna mare plăcere s-o întâlnească în special pe doamna de Montausier, care cândva, pe vremea când era încă Julie d'Argennes, ducesă de Rambouillet, fusese preţioasa cea mai celebră şi cea mai căutată[1], ba chiar se spunea că domnişoara de Scudéry[2], în romanul ei cu cheie *Marele Cyrus*, o înfăţişase sub chipul neasemuitei Cleomira şi că frumuseţea şi inteligenţa ei îi inspiraseră pe mulţi din poeţii de pe vremea când era tânără şi în culmea gloriei. De altminteri, doamna de Montausier rămăsese şi acum, în ciuda ridurilor care-i aco-

---

[1] Referire la celebrul „Hôtel Rambouillet" al Catherinei de Vivonne, italiancă de origine, căsătorită mai întâi cu Charles d'Argennes de Rambouillet. Salonul ei era frecventat de elita intelectualităţii franceze. Fiica sa, *Julie d'Argennes*, era una din figurile cele mai strălucite ale acestei societăţi. (*n. trad.*)

[2] Madeleine de Scudéry (1607-1701) – romancieră din şcoala preţioaselor. Romanul său *Marele Cyrus* (în zece volume, publicate în perioada 1649-1653) foloseşte procedeul curent al plasării faptelor într-o epocă şi într-o zonă geografică fanteziste, Persia din vremea regelui Cyrus cel Mare, în care însă se poate recunoaşte cu uşurinţă societatea franceză a timpului. (*n. trad.*)

pereau fața, o femeie care se vedea că fusese frumoasă și care-și păstrase nestinse farmecul și spiritul scânteietor. Dacă exista ceva mai puțin simpatic în legătură cu ea, acest ceva era cel de-al doilea soț al ei, ducele de Montausier, om sever și plin de austeritate, dar care mai presus de orice nu admitea absolut nici o abatere de la adevăr. Meteahnă destul de stânjenitoare într-o lume în care nu se putea concepe așa ceva, sub cuvânt că puțină ipocrizie e totdeauna necesară. Domnul de Montausier se născuse hughenot, dar trecuse la catolicism ca să se poată căsători cu frumoasa Julie d'Argennes.

„Hughenoții sunt oamenii cei mai drepți și mai intransigenți", își spuse Angelica amintindu-și de intendentul Molines.

— Scumpa mea prietenă, zise doamna de Montausier îmbrățișând-o, te văd în doliu și știu de ce. Durerea dumitale e din acelea care până la urmă se mai liniștesc, dar de care nu te poți consola niciodată. Am fost zguduită când am aflat de nenorocirea asta. Bietul băiat! Era atât de plin de calitățile cele mai minunate! Păcat, mare păcat că s-a întâmplat așa!

Vorbiră câtva timp despre Cantor, apoi Angelica o întrebă dacă planurile ei în legătură cu Florimond puteau fi acceptate. Doamna de Montausier îi dădu toate asigurările că ducele avea să fie de acord, mai ales că plecarea Delfinului, care trebuia să meargă, însoțit de mica lui curte, la armata din Franche-Comté, unde se afla și regele, fusese amânată în ultimul moment.

— Se pare că Majestatea Sa nu are în vedere pentru anul acesta o campanie prea îndelungată. Tocmai din cauza asta doamnele curții n-au mai fost invitate să-l urmeze.

Curtea nu fusese afectată prea mult de așezarea marchizei de Montespan în rând cu domnișoara de La Vallière. Li se spunea „doamnele", pur și simplu, iar lor li se mai adăuga, uneori, și regina. Lucru, la urma urmei, cât se poate de firesc...

— Doamna de Montespan s-a arătat foarte lovită de hotărârea asta a regelui, se pare că era absolut sigură că va fi desemnată ca unica metresă oficială. Dar regele n-a repudiat-o niciodată pe față pe domnișoara de La Vallière, ba chiar se pare că din când în când... În sfârșit, situația doamnei de Montespan riscă să dezlănțuie un adevărat scandal...

— Ei, un scandal se mai poate înăbuși, zise Angelica pe un ton împăciuitor.

— Dar nu întotdeauna, draga mea. Și nu orice scandal. Când e la mijloc un soț ca domnul de Pardaillan de Montespan, un om absolut

neînţelegător, cu care nu se poate discuta, nici nu poate fi vorba. Regele numai că nu se bagă sub pat de frică atunci când vine domnul de Montespan la curte. Nu mai ştie cum să mai facă, doar-doar să-l mai potolească. Într-o zi, gasconul ăsta nebun ştii ce-a făcut? A luat-o de-a lungul galeriei mari de la Versailles şi pe care-l întâlnea îl oprea: „Sunt încornorat, prieteni, sunt încornorat, hăhăhăhă, ia uitaţi-vă ce coarne am, coarne cu C mare, o minunăţie, priviţi..." Văd că râzi şi-mi pare bine că asta te mai înveseleşte puţin. Dar doamna de Montespan a venit la mine disperată şi a plâns tot timpul. Zice că regele a plecat la armata din Franche-Comté numai din cauza asta, deşi, după părerea mea, n-aş zice că are prea mare dreptate, dar în sfârşit...

În clipa aceea, ca pentru a adeveri vechea zicală cu lupul, majordomul o anunţă solemn pe doamna marchiză de Montespan, care intră însoţită de domnişoara Dessîllet şi de negrişorul Naaman, care îi ducea papagalul. Cât despre domnişoara Dessîllet, aceasta era însoţitoarea ei, o fată dintr-o familie sărăcită, aflată în casa ei pe post de domnişoară de companie.

Doamna de Montespan nu mai pierdu vremea cu politeţi şi cu formule de curtoazie, ci intră direct în subiect, fără ca măcar să le salute pe cele două prietene.

— Se pare că bărbatu-meu umblă să mă omoare! bâigui ea îngrozită. Am venit să mă adăpostesc aici, la dumneavoastră....

Faţa ei senină şi liniştită dintotdeauna era acum pradă unei agitaţii neînchipuite şi întreaga ei înfăţişare arăta că trecea prin clipe grele şi că din semeţia ei de altădată nu mai rămăsese nici urmă.

— Nu vă agitaţi atâta, dragă prietenă, încercă s-o mai liniştească doamna de Montausier. Asta e pe cale de a deveni o adevărată obsesie la dumneavoastră. Calmaţi-vă, nu trebuie să vă...

— Nu se poate, gemu disperată Athénaïs, lăsându-se pe o canapea. Nu mai dorm noaptea de frica lui, nici nu ştiu la ce mă mai pot aştepta!

— Liniştiţi-vă, asta mai e şi din cauza căldurii, vă face nervoasă. Să poruncesc ceva răcoritor, cu siguranţă că aveţi să vă simţiţi mai bine după ce vă mai răcoriţi puţin.

Doamna de Montespan, fără să se oprească din suspinele care îi scuturau umerii, acceptă să-şi înmoaie buzele într-un pahar cu sirop rece de migdale şi păru într-adevăr ceva mai liniştită, deşi privirile ei păstrau aceeaşi expresie de animal hăituit.

— Dumneavoastră nu auziţi nimic?

Tăcură toate, ciulind urechile. Şi într-adevăr, de afară se auzea ceva gălăgie, apoi începu să se desluşească o voce ca de trâmbiţă răcnind din răsputeri şi revărsând un potop de înjurături din cele mai fără ocol.

— Pe legea mea, nu mai încape nici o îndoială, e chiar domnul de Pardaillan, zise Angelica.

— Încuiaţi uşa, vă implor! ţipă Athénad's înnebunită de groază.

Doamna de Montausier se repezi la uşă, dar nu mai avu timp să ajungă. Amândouă canaturile săriră în lături, gata parcă să iasă din ţâţâni, şi domnul de Pardaillan de Montespan, spumegând de furie, se năpusti înăuntru aruncându-l într-o parte pe bietul Naaman, care-i stătea în drum, şi năpustindu-se asupra nevestei lui cu pumnii strânşi.

— Ahaha! răcni el cu o voce hârâită, aici erai, curvă nenorocită, târâtura pământului! Credeai că ai să-mi scapi mereu din mână, ai? Dacă te-am lăsat în pace o vreme era fiindcă aveam eu planurile mele, dar acuma te-a luat mama dracului!

— Domnule marchiz, interveni doamna de Montausier pe un ton plin de demnitate, mi-e teamă că uitaţi bunele maniere ale unui gentilom...

— Mai tacă-ţi fleanca, cotoroanţa dracului! urlă domnul de Pardaillan de Montespan scos din minţi de furie. N-are nimeni nimic cu dumneata, cu putoarea asta am eu ce am, cu curva asta îndrăcită, cu iapa asta de artilerie şi cu pârţul ăla al ei... Iubitul nostru rege...

Doamna de Montausier, căreia fără îndoială că nu i se mai adresase nimeni până atunci în asemenea termeni, duse mâna la inimă şi tocmai se pregătea să leşine, în timp ce doamna de Montespan, înviorată pe neaşteptate, se dovedi mult mai la înălţime.

— Cum îndrăzneşti, nemernicule, să pronunţi numele regelui şi să vorbeşti aşa despre el fără să-ţi crape obrazul de ruşine? ţipă ea cu o voce atât de puternică încât aproape că zbârnâiră geamurile.

— Aha! răcni domnul de Montespan, adică tot mie trebuie să-mi fie ruşine, lepădătură nemernică?

— Da, ţie! urlă şi Athénad's, fără să se lase mai prejos. S-a arătat destul de generos faţă de tine, dobitocule, şi tu credeai că pentru ochii tăi frumoşi? Nu merită regele să ajungă la o asemenea înjosire încât să stea de vorbă cu un bou ca tine, vită-ncălţată ce eşti!

— Ce merită maimuţoiul ăla am să-i spun eu în faţă, eu cu gura mea, zbieră domnul de Montespan, merită să-i dai un sifilis, scroafă!

— Sifilis? răcni ea în culmea furiei. De unde sifilis? Cum îndrăz-

neşti să spui că am sifilis, porcule?

— N-ai, e drept, dar o să-l ai, rânji el cu o strâmbătură îngrozitoare, o să-l ai numaidecât, fiindcă *am eu* şi-ţi dau şi ţie, cum se şi cuvine între doi soţi! Pregăteşte-te, ştoalfă nenorocită!

— Ajutor! Săriţi! E nebun! răcnea disperată Athénad's, dându-se după o canapea.

Legitimul se repezi plin de hotărâre, ea o luă la goană prin salon şi începu o urmărire disperată. Doamna de Montausier căzuse leşinată, dar numai pe jumătate, fiindcă ar fi fost şi păcat să piardă asemenea scenă, iar la uşi se adunaseră ciorchini de capete de servitori, care urmăreau spectacolul cu ochi lacomi, rânjind de încântare.

Fără să-şi piardă sângele rece, Angelica se repezi şi îl apucă de braţ pe marchiz, încercând să-l potolească şi să-l facă s-o asculte, dar acesta o îmbrânci cât colo, turbat. Ea nu se descurajă şi se agăţă din nou de braţul lui, de data asta cu atâta putere încât el nu mai reuşi să se descotorosească de ea.

— Dă-mi drumul, pleacă de-aici! mugea domnul de Montespan, rapandula asta scârboasă trebuie să plătească!

— Stai domnule, ascultă! zbieră şi Angelica drept în urechea lui, făcându-l să sară ca ars şi să se potolească imediat, frecându-şi urechea cu mişcări iuţi. De ce nu vrei să asculţi? Nu ţi-ai făcut-o dumneata singur, cu mâna dumitale?

— Cuuum? Eu cu mâna mea? Femeie, dumneata te-ai tâmpit de tot, sau eşti în cărdăşie cu paţachina asta, cu căţeaua asta-n călduri, cu putoarea asta...

— Taci din gură! Coarnele ţi le-ai pus singur! Când Athénad's a vrut să plece de la curte, dumneata de ce te-ai opus? Nu, că trebuia să rămână aici, să nu se supere regele. Şi acuma tot dumneata faci scandal? Nu ţi-e ruşine? Şi încă într-o casă străină, cu lume... N-ai nici un pic de logică, dumneata nu vezi?

— Logică? făcu el cu un gest de tragedian. Logică? Ce-i aia logică? Ehei, doamnă, dumneata nu-i cunoşti pe gasconi dacă zici aşa...

— Slavă Domnului că m-a ferit de aşa podoabe!

— Şi când mă gândesc ce-ar fi putut să fie şi ce-a ieşit! Nu pot să suport ce se întâmplă între rege şi soţia mea... Dă-mi drumul! Ia mâna de pe mine, ticăloaso şi nemernico ce eşti! zbieră el apucat din nou de năbădăi. Adică dumneata îţi închipui că m-am apucat să caut sifilisul ăsta tocmai la mama dracului, la curvele din Val-d'Amour, ca să rămân cu el aşa, nefolosit? Păi îţi închipui că aşa merge, ai? Unde-i căţeaua...

curva scârboasă...

Și se repezi în căutarea nevestei lui, care însă, în învălmășeala aceea, avusese grijă să se facă nevăzută.

— Marchize, cred că e cazul ca planul dumitale să fie amânat, zise Angelica.

Reuși să-l mai potolească puțin și îl luă în trăsura ei, ducându-l la Palatul Luxembourg, unde îl dădu pe mâna domnișoarei de Montpensier, care, auzind de cele întâmplate, îl opri la ea, promițând că-i va trage „un perdaf pe cinste".

Capitolul XI

Întorcându-se la ea acasă, cu gândurile la incidentul care o mai scosese din amorțeala ei obișnuită de după moartea lui Cantor, Angelica fu foarte surprinsă să dea peste domnul de Saint-Aignan, care se întorcea de la armata din Franche-Comté și îi aducea o scrisoare din partea regelui.

— Din partea regelui?

— Întocmai, doamnă.

Angelica se retrase în camera ei, ca să poată citi în liniște.

«Doamnă, împărtășindu-vă durerea care v-a lovit prin pierderea fiului dumneavoastră, mort în slujba tronului nostru, în ciuda vârstei sale fragede, ne simțim îndemnați să ne plecăm cu sporită grijă asupra viitorului celuilalt fiu al domniei voastre, Florimond de Morens-Bellière. Prin urmare, dorim să-l ridicăm în funcții importante și să-l luăm în casa regală ca paj paharnic, sub ascultarea domnului Duchesne, prim-ofițer al cupelor regale. Ne vom bucura să-l vedem asumându-și fără întârziere prerogativele noii lui funcții pe lângă persoana noastră chiar aici, în Franche-Comté, unde ne aflăm acum, și dorim să-l însoțiți în această călătorie.

Ludovic»

Angelica își mușcă buza de jos, uluită, și contemplă îndelung semnătura, scrisă cu litere parcă poruncitoare: Ludovic. Prin urmare, Florimond, paharnic al regelui! Tinerii moștenitori din cele mai de sea-

mă familii ale Franţei îşi disputau aprig o asemenea funcţie, care pe deasupra costa şi îngrozitor de scump! Era o cinste neînchipuită pentru un copil neînsemnat ca Florimond să se vadă într-o asemenea demnitate. Nici nu se putea pune problema să refuze. Numai că ea însăşi, să-l însoţească în Franche-Comté... Ezita. Nehotărârea ei ţinu două zile. Până la urmă îşi zise că ar fi fost curată prostie să nesocotească invitaţia asta, care-i dădea prilejul să-l vadă pe Philippe şi care venea chiar în momentul cel mai potrivit ca s-o mai smulgă din gândurile ei negre.

Aşa că se hotărî în sfârşit să plece la Saint-Germain, să-l caute pe Florimond. Doamna de Montausier n-o primi. Biata femeie zăcea la pat, acum bolnavă de-a binelea în urma spaimei pricinuite de marchizul de Montespan. De altfel, la curte întâmplarea asta stârnise o vâlvă nemaipomenită. Puţinii martori nu se arătau deloc zgârciţi cu amănuntele şi chiar dacă s-ar fi încercat muşamalizarea acestui episod, papagalul marchizei trâmbiţa acum în toate părţile: *„Încornorat! Încornorat! Coarne, coarne!"*

Cârâiturile lui răguşite erau pline de onomatopee al căror sens era uşor de înţeles şi printre ele se auzea mereu: *„Curvă nenorocită! Târâtura dracului! Sifilis... Pregăteşte-te, putoare!"*

Până şi servitorii marchizei de Montespan, care probabil că îmbogăţeau ei înşişi bagajul lexical al neştiutorului papagal, umblau congestionaţi la faţă ca să nu pufnească în râs când nu trebuia. Doamna de Montespan, curajoasă, ţinea cu hotărâre capul sus şi, spre a mai domoli cât de cât clevetelile care nu mai conteneau, se făcea a lua ea însăşi lucrurile în glumă. Dar când o văzu pe Angelica izbucni în şiroaie de lacrimi, întrebând-o ce se întâmplase cu bărbatul ei.

Angelica încercă s-o liniştească, spunându-i că domnişoara de Montpensier reuşise să-i mai potolească furia şi îl făcuse chiar să promită că se cuminţeşte.

Athénaïs îşi şterse obidită lacrimile şi ochii îi străluciră de furie.

— Ah, dacă ai şti cât sunt de disperată când văd că dobitocul ăla şi papagalul, care tot are mai multă minte ca el, dau apă la moară bârfitorilor! I-am scris regelui. Sper ca de data asta să nu mai rămână indiferent.

Angelica făcu un gest de îndoială, dar nu crezu necesar să-i spună că ea însăşi fusese invitată de rege să plece în Franche-Comté.

Caleaşca ajunse la Tabaux seara târziu. Se făcuse întuneric de-a binelea şi Angelica porunci vizitiului să tragă la han. Ar fi putut merge

direct în tabără, ale cărei focuri se vedeau deja în câmpie, unul lângă altul, ca niște licurici, dar era frântă de oboseală în urma celor două zile pe drumurile desfundate. Florimond adormise, cu bărbia în gulerul de dantelă și cu părul răvășit. Nu arăta nici el mai prezentabil. Domnișoarele de Gilandon dormeau și ele, cu capetele pe spate și cu gurile deschise, în timp ce Malbrant Lovitură-de-Sabie sforăia ca o orgă desfundată. Singur abatele de Lesdiguières păstra o ținută convenabilă, în ciuda prafului care i se așternuse pe față. Căldura fusese îngrozitoare și toți erau murdari și năclăiți de sudoare.

Hanul, aflat la marginea târgușorului, la câteva aruncături de băț de marginea taberei, era arhiplin. Dar dacă o înaltă doamnă sosește într-o caleașcă trasă de șase cai cu catarame de argint la hamuri, ei, atunci, pentru doamna asta orice hangiu chibzuit știe să facă adevărate minuni. Angelica avu imediat două odăi și o mansardă, pentru maestrul de scrimă. Într-una din cele două camere, mai micuță, fură instalați Florimond și abatele, iar cealaltă era destul de mare pentru Angelica și însoțitoarele ei. Toată lumea se spălă cum putu, în ligheane de pământ smălțuit și în hârdaie mari de stejar, apoi luară toți o masă zdravănă, ca să mai prindă puteri după oboseala drumului: slănină, cârnați de porc, varză crudă cu unt și compot de prune, toate stropite cu un vinișor de prin partea locului, care e drept că era cam acrișor și de bună seamă și botezat, dar, una peste alta, drumeții fură mulțumiți, așa că plecară repede la culcare, ca să fie cât mai odihniți și mai proaspeți a doua zi. Doar mergeau la curte, chiar dacă era vorba de o tabără militară.

Așezate una lângă alta în patul larg și încăpător, domnișoarele de Gilandon adormiseră, în timp ce Angelica, numai în halat, își peria părul și se pregătea să se culce și ea lângă ele, când auzi o bătaie ușoară în ușă. Strigă încet „Intră!“ și avu surpriza să vadă cum în deschizătura ușii apare figura ghidușă a lui Péguilin de Lauzun.

— Frumoasă a frumoaselor, mă iată!

Și intră, venind spre ea în vârful picioarelor și cu un deget în sus.

— Naiba să mă ia dacă mă așteptam să vă văd, domnule de Lauzun, zise Angelica. De unde veniți?

— De la armată, de unde să vin? Cum am auzit că ai sosit, fiindcă trebuie să știi că toată tabăra vuiește, mai ceva ca la alarmă, cum am auzit, mi-am luat bidiviul...

— Péguilin, uite ce e, sper că n-ai de gând să-mi faci, iar necazuri!

— Necazuri? Eu, necazuri? Dar ce înseamnă necazuri, ingrată

mică? Ah, apropo, ai venit singură, nu?

— Nu, răspunse Angelica, arătând cu bărbia spre patul unde cele două domnișoare dormeau adânc. Și chiar dacă aș fi fost singură, asta n-ar fi schimbat nimic.

— Încetează cu răutățile, intențiile mele sunt absolut pure, cel puțin în ceea ce mă privește.

Și ridică ochii în tavan cu un aer de martir, suspinând:

— Din nenorocire, n-am venit în numele meu! Dar, mă rog, să nu pierdem timpul. Trebuie să le faci repede vânt puicuțelor ăstora două în altă parte.

Și se plecă la urechea ei, șoptind:

— Regele e aici și vrea să te vadă.

— Regele?

— Da. E afară, pe coridor. Și fii sigură că stă ca pe ghimpi.

— Péguilin, glumele tale nesărate întrec orice măsură. Să știi că mă supăr!

— Îți jur că regele în persoană...

— Tu vrei să te cred că regele...

— Șșșșt! Nu mai vorbi așa tare! Fii mai potolită. Majestatea Sa vrea să te vadă în secret. Dar înțelegi bine că nu vrea să se lase recunoscută de oricine...

— Péguilin, tot nu te cred.

— Asta-i prea de tot! se burzului Lauzun, însă tot în șoaptă. Fă-le vânt, îți spun, și ai să vezi dacă te-am mințit!

— Și unde vrei să le fac vânt? În patul lui Malbrant?

Și se ridică hotărâtă, înnodându-și cordonul de la halat și zicând:

— Nu-i nimic, din moment ce zici că regele e pe coridor, merg să-l întâlnesc pe coridor.

Deschise ușa cu o mișcare iute și rămase descumpănită: la câțiva pași de ușă aștepta un gentilom mascat.

— Doamna are dreptate, rosti acesta, iar Angelica îl recunoscu după voce. Doamna are dreptate, coridorul acesta e și el un loc la fel de bun ca oricare altul. Péguilin, prietene, vrei să te instalezi la capul scării și să ne ferești de nepofiții care s-ar putea să apară?

Și își puse mâinile pe umerii Angelicăi, apoi, aducându-și aminte, își scoase masca. Zâmbea.

— Nu, doamnă, fără reverențe.

Îi dădu cu o mișcare lină brățările mai în sus ca s-o poată apuca de încheietura mâinilor și o trase încet lângă un opaiț care pâlpâia slab

într-o firidă.

— Îmi era mult dor să vă revăd. Vreau să vă privesc.

— Sire, spuse cu asprime Angelica, i-am mai explicat o dată doamnei de Montespan că refuz să mai joc acest rol pe care mi l-a dat cu atâta pricepere şi fără ştirea mea, aşa că nu mai sunt paravan şi aş vrea ca şi Majestatea Voastră să înţeleagă...

— Spuneţi mereu acelaşi şi acelaşi lucru, doamnă. Sunteţi totuşi o femeie prea inteligentă ca să nu găsiţi şi altă temă.

— ...?

— Haideţi, vedeţi bine că nu e vorba în seara asta nici de paravan, nici de comedie. Dacă v-aş fi căutat în scopul pe care-l pomeniţi, de ce mi-aş mai fi luat atâtea măsuri de precauţie ca să nu fiu recunoscut de nimeni?

Argumentul o descumpăni.

— Atunci?...

— Atunci e foarte simplu, doamnă. Nu credeam să ajung să vă iubesc, dar m-aţi fermecat printr-o putere insidioasă de care cred că nici dumneavoastră înşivă nu vă daţi seama. Nu pot uita gura dumneavoastră, şi nici ochii... Şi nici că aveţi cel mai frumos picior de la Versailles.

— Doamna de Montespan e şi ea frumoasă. Mai frumoasă decât mine. Şi, în afară de asta, vă iubeşte, Sire. E trup şi suflet a Majestăţii Voastre.

— În timp ce dumneavoastră...?

O netăgăduită putere de fascinaţie emana din ochii lui avizi, în care străluceau două lumini stranii, ca două scântei de aur. Când gura lui îi atinse gura, vru să se tragă înapoi, dar nu putu. Regele insista, vrând să înfrângă apărarea buzelor închise şi a dinţilor strânşi. Când izbuti s-o facă să cedeze, ea se pierdu cu totul, biciuită de violenţa de neînchipuit a unei dorinţe care nu mai voia să ştie de nici o oprelişte. Sărutarea lor se prelungi, arzătoare şi devorantă. El n-o lăsă până n-o simţi fremătând de dorinţă, asemenea lui. În sfârşit, se simţi liberă, dar cu capul golit de gânduri. Fără puteri, se rezemă de perete, cu buzele tremurătoare.

Regele simţi gâtul strângându-i-se sub imperiul dorinţei.

— Am visat sărutarea asta, zise el cu glas scăzut şi răguşit, am visat-o zi şi noapte. Să vă văd aşa, cu capul dat pe spate, cu ochii închişi şi cu gâtul acesta superb palpitând în lumina slabă... În seara asta vă cruţ... Dar nu, e peste puterile mele... Hanul e discret şi...

— Sire, fie-vă milă, imploră ea, nu mă siliţi la o slăbiciune care

pe urmă m-ar face să-mi fie ruşine şi silă de mine însămi... Vă rog!

— Silă aţi zis? V-am simţit, totuşi, foarte... accesibilă, doamnă, şi există consimţiri asupra cărora un bărbat nu se poate înşela.

— Ce pot eu face? Sunteţi regele!

— Dar dacă nu eram regele?

Angelica îl înfruntă, găsind puteri noi:

— Dacă n-aţi fi fost regele, vă trăgeam o pereche de palme.

Regele, furios, făcu câţiva paşi în lungul şi-n latul coridorului.

— Mă faceţi să simt că turbez, doamnă! De unde până unde dispreţul ăsta? Vă par chiar un amant aşa de nepriceput?

— Sire, nu v-aţi gândit niciodată că marchizul du Plessis vă este unul din prietenii cei mai devotaţi?

Tânărul suveran lăsă ochii în jos, cam încurcat.

— Da, fireşte, e un prieten credincios, dar nu cred ca asta să fie pentru el o nenorocire. Oricine ştie că frumosul zeu Marte nu are decât o iubită: războiul. Dacă are o armată şi ordinul de a o duce la luptă, prietenului nostru Philippe nu-i mai trebuie nimic altceva. E cu totul nepăsător în chestiuni sentimentale şi a dovedit-o de atâtea ori.

— Mie mi-a dovedit şi că mă iubeşte!

Regele îşi aminti atunci de neînchipuita întâmplare care făcuse ocolul curţii şi se răsuci ca un animal în cuşcă.

— Marte lovit de frumuseţea lui Venus! Învins! Nu, aşa ceva nu se poate concepe!... Deşi, dacă stăm să ne gândim, sunteţi cât se poate de capabilă de o asemenea minune.

— Dacă v-aş spune: „Sire, îl iubesc şi mă iubeşte, e o dragoste simplă, fără zorzoane..." Dacă v-aş spune aşa, l-aţi distruge?

Regele o privi concentrat. În sufletul lui se dădea o luptă între pasiunea poruncitoare şi conştiinţa omenească.

— Nu, nu l-aş distruge, rosti el în sfârşit, cu un oftat adânc. Dacă aşa stau lucrurile, eu mă înclin. Noapte bună, doamnă. Vă aştept mâine, în tabără, cu fiul dumneavoastră.

Capitolul XII

Philippe o aştepta în faţa draperiei de la intrarea în cortul regelui. Grav şi impunător în costumul lui de catifea albastră împodobit cu fireturi de aur, se înclină în faţa ei, o luă de mână şi o conduse, printre grupurile de ofiţeri, până la masa aşternută cu dantele şi încărcată cu vase de argint la care urma să se aşeze regele.

— Bine te-am găsit, zise încet Angelica.

— Bine ai venit.

— Diseară ne vedem?

— Dacă obligațiile mele pe lângă rege îmi vor îngădui...

Fața îi rămânea rece și lipsită de expresie, dar degetele lui le strânseră pe ale ei într-un gest de complicitate.

Regele îi privea cum se apropiau.

— Se află pereche mai frumoasă decât marchizul și marchiza du Plessis-Bellière? zise el întorcându-se spre marele șambelan.

— Într-adevăr, sire, cred că nu se află, răspunse acesta făcând o plecăciune.

— Și îmi sunt amândoi și supuși iubitori și plini de credință, adăugă regele cu o undă abia simțită de amărăciune în glas.

Domnul de Gesvres îl privi cu coada ochiului, bănuitor. Ceva nu era în regulă.

Angelica se lăsă în reverența mare, rezervată regelui și reginei. Regele o luă de mână și o ridică, iar ea îi întâlni privirea întunecată care o cerceta cu de-amănuntul, de la părul blond, pieptănat cu îngrijire și împodobit cu tot felul de agrafe pline de diamante, și până la pantoful mic de mătase albă, al cărui vârf ieșea puțin de sub rochia de brocart. Era singura femeie invitată la supeul regelui și printre toți seniorii care se înghesuiau acolo erau destui aceia care, în lungile luni de război, nu avuseseră prilejul să contemple un asemenea chip încântător.

— Marchize, ești fericit, zise regele, să fii stăpânul unei asemenea comori. Nu se află aici nici un bărbat care să nu te pizmuiască pentru norocul pe care-l ai, iar suveranul dumitale e printre ei. Și sperăm să o apreciezi așa cum se cuvine, fiindcă știm că fumul bătăliilor, mirosul prafului de pușcă și beția victoriilor te-au făcut să rămâi adeseori nepăsător la farmecele sexului frumos.

— Sire, există anumite lumini care pot reda orbilor vederea și să le stârnească gustul pentru alte feluri de victorii.

— Un răspuns frumos, zise regele râzând. Doamnă, culegeți-vă laurii!

O ținea mai departe pe Angelica de mână, dar, cu unul din gesturile acelea cuceritoare al căror secret îl știa numai el și care îi erau mai la îndemână în atmosfera mai familiară a taberelor, îl cuprinse pe Philippe de după umeri.

— Marte, drag prieten, soarta s-a arătat plină de bunăvoință față de dumneata, dar n-am de gând să fiu invidios. Meritele și fidelitatea dumitale îmi sunt scumpe. Îți amintești de bătălia aceea, de pe vremea când nu împliniserăm nici unul din noi cincisprezece ani, când suflul unei ghiulele mi-a smuls pălăria din cap? Ai alergat pe sub ploaia de

gloanțe și de mitralii ca să mi-o aduci.

— Sire, îmi amintesc.

— A fost o nobilă nebunie din partea dumitale. Și ai făcut pe urmă multe altele la fel slujindu-mă.

Regele era ceva mai puțin înalt decât Philippe și părea brun pe lângă el, dar semănau unul cu celălalt prin armonia proporțiilor trupurilor lor suple și viguroase, căliți, ca atâția tineri din vremea lor, în exerciții grele în sălile academiilor de scrimă, în exerciții de echitație și prin deprinderea de timpuriu cu greutățile războaielor.

— Gloria câștigată în lupte poate face pe cineva să uite dragostea, dar dragostea poate face să se uite prietenia călită în lupte?

— Nu, Sire, nu cred deloc că se poate.

— Asta e și părerea mea... Dar, domnule mareșal, destulă filozofie pentru niște soldați ca noi. Doamnă, așezați-vă la masă.

Philippe rămase în picioare, asistându-l pe marele șambelan. Singura femeie care era de față, Angelica, așezată în dreapta regelui, juca rolul reginei, care nu era de față. Privirea caldă a regelui căuta spre profilul ei frumos și distins, luminat în fulgerări scurte de strălucirea cerceilor grei.

— Scrupulele dumneavoatră s-au mai liniștit, doamnă?

— Sire, bunătatea Majestății Voastre mă copleșește.

— Nu e vorba de bunătate. Vai, doamnă, din păcate ce putem să facem noi împotriva dragostei? zise el pe un ton trist. E un sentiment care nu cunoaște niciodată jumătăți de măsură. Dacă nu pot acționa în chip josnic, sunt silit să mă port cu măreție, și orice om, în situația asta, s-ar vedea constrâns să facă la fel... Ați remarcat cât de bine se achită fiul dumneavoastră de îndatoririle lui?

Și i-l arătă din ochi pe Florimond, care îl asista deja pe marele paharnic. Când regele cerea de băut, marele paharnic, făcut atent de marele șambelan, mergea să ia de pe bufet un platou imens pe care se aflau o carafă plină cu apă și alta cu vin, precum și un pahar cu picior, apoi înainta spre marele șambelan, precedat de micul paj care ducea „credința". Aceasta era un mic vas de argint în care marele șambelan turna puțin vin și puțină apă. Marele paharnic bea conținutul și abia după asta, când se constata că băutura regelui nu era otrăvită, tot el umplea paharul, ținut cu religiozitate de Florimond. Băiatul se achita de obligațiile îndeplinirii acestui ritual cu gravitatea și seriozitatea unui copil de cor.

Regele îi adresă câteva cuvinte, felicitându-l pentru îndemânarea lui, iar Florimond mulțumi cu glas limpede și sigur, înclinând grațios căpșorul lui buclat.

— Fiul dumneavoastră nu vă seamănă, doamnă, cu ochii lui

negri şi cu părul la fel. Are în el graţia brună a oamenilor din sud.

Angelica păli, apoi se făcu roşie ca focul, în timp ce inima îi bătea nebuneşte. Regele o apucă blând de mână.

— Ce emotivă sunteţi! Când veţi înceta să vă temeţi de mine? Tot n-aţi înţeles că n-am să vă fac nici un rău?

După ce se ridicară, mâna pe care i-o aşeză uşor pe mijloc ca s-o facă să treacă înaintea lui o tulbură mai mult decât un gest îndrăzneţ.

Se întoarse împreună cu Philippe, străbătând tabăra presărată de focuri care îşi amestecau văpăia roşie cu lumina aurită a candelabrelor ce străluceau sub corturile prinţilor şi ale ofiţerilor.

Cortul mareşalului du Plessis era din satin galben brodat cu aur. Un adevărat miracol de eleganţă, care cuprindea două fotolii de lemn scump, o măsuţă joasă, turcească, şi perne îmbrăcate în *lamé*, pe post de scaune. Pe jos era aşternut un covor de preţ, iar un divan de o formă ciudată, acoperit şi el cu covoare, dădea încăperii un aer de lux oriental. Un lux care fusese de multe ori reproşat marchizului. Nici regele, în timpul campaniilor, nu era instalat mai confortabil ca el, dar Angelica îşi simţi dintr-o dată inima cuprinsă de înduioşare în faţa unei revelaţii neaşteptate. Era nevoie de multă tărie sufletească şi de mai multă intransigenţă faţă de tine însuţi ca să şarjezi în goană, în plină bătălie, cu guler de dantelă, şi să apari în seara bătăliei îmbăiat, parfumat, cu degetele pline de inele şi cu cizmele oglindă, decât să accepţi sudoarea, jegul şi păduchii ca pe inevitabilele anexe ale vieţii de tabără.

Philippe îşi desfăcu eşarfa de care atârna spada. Intră La Violette, urmat de un băietan care se afla în serviciul marchizului. Aşezară amândoi pe masa joasă o mică gustare compusă din fructe, prăjituri şi câteva sticle cu vin de soiuri diferite. Băiatul ieşi, iar La Violette se apropie de stăpânul său ca să-l ajute să se dezbrace, dar acesta îl îndepărtă cu un gest scurt.

— Să trimit pe cineva după femeile tale? o întrebă el morocănos pe Angelica.

— Nu, nu cred să fie nevoie.

Le lăsase pe Javotte şi pe domnişoarele Gilandon în grija hangiului, neluând-o cu ea decât pe Thérèse, care era o fată mai sălbatică. De altminteri, după ce îşi ajutase stăpâna să se îmbrace, Thérèse dispăruse şi fără îndoială că zadarnic s-ar mai fi apucat acum s-o caute.

— Sper ca la dezbrăcat să mă ajuţi tu, Philippe, continuă Angelica zâmbind. Cred că mai sunt încă multe lucruri noi pentru tine în privinţa asta şi e bine să le ştii.

Şi se apropie de el, aşezându-şi cu tandreţe capul pe umărul lui.

— Îţi pare bine să mă vezi?

— Vai, da.

— De ce „vai"?

— Capeţi prea multă putere asupra gândurilor mele. Încep să cunosc chinurile groaznice ale geloziei. Până acum nu le ştiam decât din auzite.

— De ce să te chinui? Te iubesc.

El nu spuse nici un cuvânt şi o mângâie pe păr, apăsându-i capul pe umărul lui. În penumbră Angelica vedea ochii arzători ai regelui.

Afară, undeva aproape, un soldat începu să cânte din fluier un cântec trist. Angelica se cutremură. Trebuia să renunţe, să părăsească şi curtea de la Versailles, şi serbările ei, să nu-l mai vadă pe rege.

— Philippe, zise ea cu voce tare, când te întorci? Când o să învăţăm să trăim unul lângă celălalt?

El o îndepărtă puţin şi o privi ironic.

— Să trăim unul lângă celălalt, repetă el, crezi că e un lucru care să se potrivească cu situaţia mea de mareşal al regelui şi cu a ta de înaltă doamnă de la curte?

— Philippe, aş vrea să părăsim curtea şi să mergem să trăim la Plessis.

— Ia te uită neamul prost! o bruftului el supărat. Când nu mai ştiam cum să mă rog de tine să ne întoarcem la Plessis, te dădeai de ceasul morţii că nu şi nu, nici nu te gândeai să ţii cont de ce ziceam eu! Acum e prea târziu!

— Ce vrei să spui?

— Acum ai două funcţii importante. Mai ales pe una din ele regele ţi-a acordat-o cu foarte mare bunăvoinţă. Să renunţi acum la ele ar însemna să-i aduci o jignire nemaipomenită.

— Tocmai din cauza regelui vreau să mă îndepărtez de curte, Philippe, fiindcă regele... regele...

Ridică ochii spre el şi-i văzu privirea îngheţată, ca şi cum s-ar fi îndepărtat dintr-o dată de ea.

— Fiindcă regele... repetă ea cu glas stins.

Nu îndrăzni însă să spună mai mult şi începu să se dezbrace, cu gesturi de automat. Philippe părea adâncit în visuri îndepărtate.

„Dacă face legătura cu ce a zis regele în seara asta, are să înţeleagă, se gândi ea. Dacă nu cumva a şi înţeles... de mult... Poate chiar înaintea mea?..."

El se apropie totuşi de divanul pe care ea stătea în genunchi, cu faţa spre el, desfăcându-şi părul. Şi nu mai dădu într-o parte braţele ei, care i se aşezară pe umeri şi pe după gât, înlănţuindu-l.

Mâinile lui căutau cu înfrigurare stăpânită formele suple ale trupului tânăr şi mlădios care i se oferea, gol sub veşmântul uşor, de noap-

te. Îi mângâia mijlocul, urcând cu palmele spre spatele catifelat și întorcându-se mereu la sânii provocatori, puțin îngreuiați de ultima ei maternitate, dar care se păstrau tulburător de tari și elastici.

— O bucățică într-adevăr vrednică de un rege, zise el cu glas slab.

— Philippe! Philippe!

Timp îndelungat rămaseră amândoi tăcuți, parcă loviți de o spaimă neînțeleasă.

Afară se auzi deodată un strigăt puternic:

— Domnul mareșal! Unde e domnul mareșal? Domnul mareșal du Plessis!

Philippe se îndreptă spre ieșire.

— Domnule mareșal, strigă trimisul când îl văzu, vă cheamă regele! Au prins ai noștri un spion și e nevoie de dumneavoastră!

— Nu te duce, Philippe, izbucni dintr-o dată Angelica, implorându-l, cuprinsă parcă de un presentiment.

— Ar fi culmea să mă cheme regele și eu să nu mă duc, protestă el cu un zâmbet palid. Prima mea îndatorire este legată de dușmanii Majestății Sale.

Aruncă o privire în oglindă, aranjându-și mustața blondă, apoi își încinse sabia.

— Cum era cântecul acela pe care-l cânta mereu Cantor?... Aha, da:

Ne despărțim, iubirea mea
În plâns și suferință,
Dar trebuie să împlinim
A regelui dorință...

Îl așteptă zadarnic toată noaptea, sub cortul brodat cu aur și până la urmă adormi, scuturată de frisoane și bântuită de vise cumplite. Când se trezi, în jurul ei era lumină, o lumină caldă filtrată de mătasea galbenă a cortului, strecurându-i în suflet bucuria că ieșise soarele. Dar când ieși afară văzu că era o dimineață plumburie și tristă, cu cerul acoperit de nori grei care se reflectau în sumedenia de băltoace din jur. De departe se auzea un semnal de trompetă, care se detașa ascuțit pe fondul grohăitului înfundat al tunurilor.

Îi ceru lui Malbrant Lovitură-de-Sabie să-i aducă îndată calul și întrebă pe un soldat pe unde trebuia s-o ia ca să ajungă la platou.

— O luați pe-aici, doamnă, răspunse speriat soldatul, o luați pe aici, până dați sus, uite pe coama aia de colo, și puteți să vedeți ca-n palmă.

Sus dădu peste domnul de Salnove, care își dispusese trupele pe marginea unui mal abrupt. În dreapta se vedea o moară de vânt, cu ari-

pile mişcându-se alene sub cerul întunecat, de unde un soare timid se chinuia să străpungă plapuma groasă a norilor.

Apropiindu-se, văzu panorama, deja familiară ei, a întăriturii asediate, cu chinga groasă de ziduri adunând parcă la un loc acoperişurile de ardezie, clopotniţele ascuţite şi turnurile gotice, în timp ce râul vesel care o înconjura părea o eşarfă albă.

Bateriile francezilor erau instalate pe o înălţime, protejând formaţiile de infanterie în rânduri strânse, cu căşti şi suliţe înalte care străluceau ciudat în lumina slabă. Un călăreţ străbătea câmpia în galop, în timp ce un grup de seniori în haine care sclipeau de fireturi făcea un du-te-vino de neînţeles în preajma avangardei liniilor. Domnul de Salnove arătă spre ei cu vârful cravaşei şi zise:

— Regele însuşi s-a dus la avanposturi, în dimineaţa asta. E convins că garnizoana lorenilor nu mai rezistă mult. Toată noaptea trecută nici Majestatea Sa şi nici statul major nu s-au odihnit o clipă. Aseară a fost arestat un spion care a mărturisit că garnizoana s-ar putea să încerce un atac peste noapte. Au încercat ei ceva, e drept, dar fără convingere, iar noi eram pregătiţi şi-i aşteptam, aşa că au renunţat. Aşteptăm acum să se predea din clipă în clipă, ultima lor şansă asta ar fi fost. Slabă de tot, şi au şi ratat-o, aşa că altceva nu le mai rămâne de făcut.

— Dar mi s-a părut că artileria lor e foarte activă.

— Ultimele focuri. Guvernatorul nu poate să se predea înainte de a termina muniţia; aşa că artileriştii lui s-au gândit să grăbească lucrurile. Bănuiesc că toată armata lor nu vrea decât asta, să se predea.

— La fel spunea şi bărbatul meu aseară, zise Angelica.

— Sunt încântat, doamnă, că opiniile noastre coincid, zise domnul de Salnove înclinând capul plin de curtenie. Mareşalul du Plessis are un miros fin. Cred că ne putem pregăti de pe acum să cinăm victorioşi în oraş...

Călăreţul care venea în galop îşi făcu în goană apariţia de după un pâlc de copaci şi răcni fără să se oprească:

— Mareşalul du Plessis este...

Se întrerupse văzând-o pe Angelica, trase de frâu şi întoarse, dând pinteni calului şi plecând în goană.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? Ce-a vrut să spună? întrebă precipitat Angelica, simţindu-se străbătută de fiori reci. S-a întâmplat ceva cu Philippe? Ce spunea? N-am înţeles...

— Da.

— Ce anume? Doamne, Dumnezeule!

Nu mai stătu să aştepte răspunsul şi dădu pinteni calului, pornind în direcţia în care o luase călăreţul de adineauri. Când trecu de pâlcul de copaci, văzu cum cărarea bătătorită ocolea mult, aşa că-şi sili calul, lo-

vindu-l fără milă cu cravașa și însângerându-i coastele cu pintenii, s-o ia în jos, pe povârnișul abrupt, mai curând un mal. Ca prin minune calul ajunse jos fără să se dea peste cap cu ea cu tot și porni ca o săgeată peste câmp.

Philippe era rănit!... O voce striga înlăuntrul ei:

„Știam asta! Am știut dinainte că așa are să se întâmple! Am știut! Philippe! Philippe, dragostea mea!"

Zidurile orașului se apropiau vertiginos, creșteau văzând cu ochii, vârfurile de oțel ale sulițelor sclipeau acum halucinant și zidul viu de soldați părea împietrit, cu armurile aruncând lumini mate și grele, ca de gresie cenușie și aspră. Angelica ținea ochii ațintiți spre grupul seniorilor cu fireturi și panașe scumpe, strânși ciorchine în jurul tunurilor din marginea bateriei.

Dintr-o dată, din grupul lor țâșni un călăreț care îi ieși iute în întâmpinare. Îl recunoscu pe Péguilin de Lauzun și țipă înnebunită:

— Ce s-a întâmplat cu Philippe? E rănit?

— Da.

Când ea ajunse în dreptul lui, spuse pe un ton reținut:

— Soțul dumitale s-a expus absolut fără nici un rost. Regele și-a exprimat dorința de a ști dacă un simulacru de asalt la ziduri ar grăbi predarea orașului. Domnul du Plessis a spus că vrea să facă o recunoaștere. Și a pornit exact pe câmpul pe care îl mitraliau de dimineață tunarii lor. O adevărată nebunie!

— Și... e grav?

— Da. Foarte grav, doamnă.

Angelica văzu ca prin vis că Péguilin își așezase calul de-a curmezișul drumului, ca s-o împiedice să treacă mai departe. O manta de plumb i se lăsă pe umeri. O răceală de gheață o cuprinse și își simți inima spărgându-i-se în cioburi ca de sticlă.

— E mort, nu-i așa?

Lauzun înclină fruntea.

— Lasă-mă să trec, zise ea cu o voce lipsită de orice timbru. Dă-te la o parte! Trebuie să-l văd.

Lauzun nu se clinti.

— Lasă-mă să trec! țipă ea. E bărbatul meu! Am dreptul să-l văd! Vreau să-l văd, n-auzi? Dă-te la o parte!

Și ridică brațul, hotărâtă să tragă calului lui Péguilin câteva cravașe, dar acesta o apucă iute de mână spunându-i cu glas slab:

— Liniștește-te, micuțo! Din nefericire nici nu mai ai ce vedea! Vai, frumosul nostru marchiz!... L-a nimerit o ghiulea blestemată, care i-a zburat capul...

Plângea. Plângea cu disperare, căzută pe divanul pe care îl aşteptase în zadar toată noaptea.

Respinsese orice consolare, simţea că orice cuvânt de mângâiere mai rău ar fi rănit-o, nu putea suporta să se vadă înconjurată de compătimirea idioată a celorlalţi. Domnişoarele de Gilandon, servitorii, Malbrant şi abatele de Lesdiguières stăteau înaintea cortului, iar Florimond la un loc cu ei, neîndrăznind nici el să intre, năucit de hohotele disperate de plâns şi de gemetele care se auzeau dinăuntru.

Angelica îşi spunea că era cu neputinţă, şi totuşi ştia că moartea lui Philippe fusese hotărâtă de puteri mai presus de cele omeneşti. Şi nici măcar nu putea acum să facă gestul matern pe care atât îl visase Philippe, nefericitul Philippe, să-i mângâie fruntea îngheţată, fruntea care nu cunoscuse niciodată mângâierile calde ale unei mame, să-i sărute pleoapele cu gene lungi, închise pe vecie şi să-i şoptească neauzită de nimeni: „Te iubesc... Te iubesc, Philippe, te-am iubit întotdeauna... Tu ai fost prima mea dragoste... tu ai înfiorat cel dintâi nevinovăţia inimii mele de atunci..."

Philippe! Philippe în roz, Philippe în albastrul cerului, înveşmântat în zăpezi şi în aur! Peruca blondă, tocurile roşii, Philippe şi mâna lui pusă într-un neaşteptat impuls patern pe creştetul blond al lui Cantor!... Philippe cu cuţitul într-o mână şi cu cealaltă înfiptă ca un fulger în gâtul lupului... Philippe du Plessis-Bellière, cel atât de tulburător de frumos încât însuşi regele îl numea zeul Marte, iar Gontran, pictorul extaziat de graţia şi armonia lui, îl pictase pe tavanul salonului de la Versailles în carul lui de luptă tras de lupi... Philippe! De ce nu mai era? De ce plecase? Plecase „într-o boare de vânt", cum spusese cândva Ninon. Nu, nu boare, ci în suflarea cumplită a războiului. Zeul fusese devorat de propriul lui simbol.

De ce se expusese aşa, fără rost? Cuvintele ştafetei şi cele ale marchizului de Lauzun i se întorceau mereu în minte, arzătoare, chinuind-o fără contenire. Se ridică puţin şi privi în jurul ei fără să vadă.

— De ce, Philippe? De ce ai făcut asta?

Perdeaua de mătase de la intrare se mişcă şi în faţa ei se ivi, ca într-un vis, domnul de Gesvres, marele şambelan, care se înclină adânc:

— Doamnă, regele e aici şi doreşte să vă exprime compasiunea sa şi propria durere pe care i-a adus-o acum această nefericită întâmplare...

— Nu vreau să văd pe nimeni...

— Doamnă, tresări domnul de Gesvres, e regele!

— Nu-mi trebuie nici un rege! ţipă ea înnebunită. N-am nevoie nici de rege şi nici de şleahta lui de gâscani obraznici şi bârfitori pe care-i târăşte întruna după el şi care or să vrea să mă pipăie ca pe o iapă la

iarmaroc, ca să vadă cine-o să fie succesorul mareşalului! Să plece!

— Doamnă... încercă domnul de Gesvres, sufocat.

— Pleacă de-aici! Du-te la toţi dracii, cu regele tău cu tot!

Şi se prăbuşi înapoi pe perne, cufundându-şi faţa în moliciunea lor, pustiită de durere, fără să vrea să mai ştie de nimic şi fără să fie în stare să se gândească la ce era în jurul ei.

Simţi dintr-o dată pe umeri două mâini puternice şi, în vârtejul de suferinţe care o bântuia, atingerea asta îi dădu dintr-o dată un sentiment de linişte. Mâinile o traseră cu putere blândă şi gingaşă în sus. Pentru Angelica nu existase niciodată consolare mai bună decât umărul puternic al unui bărbat, pe care să-şi rezeme capul, simţindu-se la adăpost. Crezu la început că era Lauzun, şi suspină ceva mai potolit, cufundându-şi faţa în cutele hainei de catifea brună cu miros de stânjenel.

Violenţa disperării care o copleşea păru să se mai potolească. Ridică ochii înroşiţi de plâns şi întâlni privirea întunecată şi adâncă, plină de străluciri tainice.

— I-am lăsat pe... domnii din suită să mă aştepte afară, zise regele. Vă rog, doamnă, stăpâniţi-vă durerea. Nu vă lăsaţi doborâtă de disperare. Chinurile dumneavoastră mărturisesc că mă zdruncină şi mai mult...

Angelica se trase uşurel într-o parte şi se îndreptă, mergând să se aşeze cu spatele spre peretele de mătase aurită. Aureolată astfel de luminile filtrate de vălurile de mătase, cu rochia întunecată şi cu faţa palidă ca de ceară, părea o apariţie din vechile miniaturi medievale, cu personaje chinuite de dureri mistuitoare ce plâng în faţa câte unei cruci, rugându-se în tăcere.

Dar ochii ei, aţintiţi asupra regelui, deveneau din ce în ce mai scânteietori şi mai aspri. Regele se aştepta la o izbucnire de furie precum cea de adineauri, care se auzise până afară, aşa că fu foarte mirat şi uşurat s-o audă vorbind aproape liniştit:

— Sire, implor pe Majestatea Voastră să-mi îngăduie să mă retrag în provincie... la ţară... la Plessis.

Regele îşi înăbuşi o mişcare de surpriză.

— Vă înţeleg, doamnă, răspunse el după o scurtă şovăire, şi sunt de acord cu cererea dumneavoastră. Vă înţeleg dorinţa firească de a sta un timp în singurătate şi reculegere. Mergeţi la Plessis. Puteţi rămâne acolo până la sfârşitul toamnei.

— Sire, aş vrea să renunţ la slujbele pe care le am la curte.

Regele nici nu clipi. Rămase câteva clipe tăcut, apoi rosti blând:

— Nu e bine să luaţi hotărâri importante sub imperiul descurajării care v-a cuprins. Timpul alină rănile, aşa că nu voi considera demnităţile dumneavoastră la curte ca fiind vacante.

Angelica făcu un semn slab de protest, dar strălucirea de mai înainte din ochii ei se stinsese îndărătul pleoapelor închise și lacrimi grele porniră să-i brăzdeze obrajii palizi.

— Spuneți-mi că vă veți întoarce, doamnă, insistă regele.

Ea rămase tăcută, fără o mișcare, numai gâtul i se zbuciuma în sughițuri mute și convulsive. Regele o privea ca vrăjit. Își spunea că e neînchipuit de frumoasă. Se simți deodată copleșit de spaima că avea s-o piardă pentru totdeauna și dădu înapoi, renunțând la a-i mai cere vreo promisiune.

— Veți fi mereu așteptată la Versailles, doamnă, rosti el simplu.

PARTEA A TREIA

REGELE

Capitolul I

Călărețul pătrunse pe aleea mărginită de stejari înalți, ocoli iazul cu apele aurite de reflexele toamnei și ajunse în fața podului mobil, mic ca o jucărie, trăgând cu putere de șnurul clopotului. Angelica îl privea din spatele geamurilor ferestrei camerei ei și îl văzu descălecând obosit. Purta livreaua casei doamnei de Sévigné și asta o făcu să se simtă străbătută de un fior de bucurie. Un curier, una din acele ștafete rapide pe care marchiza le ținea în serviciul său ca să fie sigură că scrisorile ajungeau unde trebuia și când trebuia. Își aruncă iute o pelerină de catifea pe umeri și se năpusti în goană în jos pe scări, fără să mai aștepte sosirea cameristei care, stilată, pusese elegant scrisoarea pe o tăviță de argint și urca scara în grabă. Angelica strigă în jos către omul aflat încă în hol să meargă la bucătărie să-și usuce hainele ude și să mănânce ceva ca să mai prindă puteri, apoi se întoarse în camera ei și se așeză lângă sobă, întorcând scrisoarea pe toate părțile. Nu era, la drept-vorbind, decât o scrisoare din partea unei prietene, dar pentru ea asta însemna acum o delectare dintre cele mai alese.

Toamna era pe sfârșite. Iarna se apropia, iar iernile de la Plessis erau parcă mai grele și mai apăsătoare decât oriunde pe pământ. Fermecătorul castel renovat în stil renascentist, anume spre a sluji drept cadru serbărilor câmpenești de odinioară, lua iarna o înfățișare dezolantă, stând parcă zgribulit de frig printre ramurile desfrunzite ale copacilor din imensa pădure Nieul. La căderea serii urletele lupilor răsunau sinistru în întuneric, uneori atât de aproape încât ai fi zis că fiarele veniseră până în parcul de lângă castel. Angelica aștepta cu groază întoarcerea acelor nopți sinistre, care iarna trecută aproape că o înnebuniseră

de spaimă şi de urât.

Atunci însă venise primăvara. Străbătuse călare câmpiile şi începuse într-un timp să se simtă mai uşurată. Dar încetul cu încetul acest mic început de bucurie se stinsese. Războiul apăsa din greu pe umerii bieţilor ţărani. Firea lor arţăgoasă nu se dezminţi şi oamenii porniră să pună iar la cale revolte împotriva colectorilor de impozite. Iar când nu erau întărâtaţi de foame şi mizerie, îi scotea din sărite ţâfna satelor protestante, care ridicau mereu fruntea şi asta ducea la nesfârşite şi sângeroase gâlcevi cu catolicii intoleranţi şi obtuzi. O situaţie cu atât mai primejdioasă cu cât nu se putea întrezări nici o ieşire iar Angelica, simţind că i se face lehamite de toate prostiile astea care n-o interesau, se izola din ce în ce...

Singurul vecin apropiat era intendentul Molines. Ceva mai încolo se afla bătrânul castel de la Monteloup, unde bătrânul ei tată, baronul Armand de Sancé, îşi depăna zilele care-i mai rămăseseră între doica Fantine Lozier şi mătuşa Marthe. Oaspeţi n-aveau de unde veni, în afară de domnul du Croissec, un nobil de ţară burduhănos şi necioplit, care grohăia ca un mistreţ şi îi făcea curte cu mare risipă de maniere în stilul lui din topor, încredinţat că nu se afla pe lumea asta femeie în stare să-i reziste, în timp ce Angelica nu mai ştia cum să facă să poată scăpa de el.

Rupse cu nerăbdare peceţile şi începu să citească.

«Scumpă prietenă, rândurile de faţă se vor pentru dumneata un adevărat buchet de reproşuri şi de sentimente afectuoase, în care fără îndoială că vei şti să desluşeşti, mai presus de orice, viul interes pe care ţi-l port. M-ai neglijat într-un chip nepermis în ultimele luni, retrăgându-te în singurătate şi neîngăduind nici prietenelor devotate să încerce să te consoleze în greaua încercare ce te-a lovit atât de nemilos. Retragerea dumitale atât de grăbită ne-a întristat deopotrivă şi pe Ninon şi pe mine. Aş îndrăzni să scriu aici o reflecţie care mă priveşte direct: am renunţat de atâta timp la dragoste şi am deschis inima mea către sentimentul atât de fertil şi de nobil al prieteniei, aşa că de la un timp, văzând cum acest sentiment pe care ţi-l port dumitale a devenit inutil, respins, fără adresă, mă văd deposedată de singura bucurie sufletească pe care o mai aveam.

Asta despre reproşuri. Dar nu voi continua pe acelaşi ton, ţin prea mult la dumneata pentru asta şi sentimentul pe care ţi-l port este împărtăşit şi de alte persoane, care nu sunt toate de sexul masculin. Căci farmecul dumitale, nobila simplitate arătată în toate, graţia şi firea deschisă şi sinceră îi fac pe toţi să te privească plini de îngăduinţă şi să manifeste deplină înţelegere pentru izolarea în care

te-ai cufundat, lipsindu-ne de încântătoarea dumitale prezenţă. Şi trebuie să adaug că aceste lucruri sunt valabile şi pentru acelea pe care le-ai putea considera rivale. Eşti foarte regretată aici, draga mea. De multe ori nu ştim cum să prindem o panglică sau o rozetă şi nu suntem sigure că vin bine, fiindcă dumneata nu eşti aici să ne-o spui. Moda şovăie şi se teme să nu greşească atâta timp cât nu are asentimentul bunului dumitale gust. Şi atunci ne întoarcem spre doamna de Montespan, care e şi ea o femeie cu gusturi rafinate dar care nu te regretă deloc. Acum, în sfârşit, domneşte. Triumful ei e deplin şi răsunător. Cu atât mai mult cu cât bărbatul ei a fost răsplătit pentru mojiciile risipite în dreapta şi-n stânga atâta timp. Regele a poruncit să i se dea cinci mii de livre şi i-a cerut acestui incomod domn să meargă la moşie la Roussillon şi să nu se clintească de acolo. Nimeni nu poate spune cu siguranţă dacă se va dovedi ascultător asupra acestui din urmă punct, dar pentru moment domnul de Montespan se află acolo şi există speranţe că va sta cuminte.

Şi pentru că am vorbit de modă şi ţi-am mărturisit că doamna de Montespan dictează orice schimbare în acest domeniu, atât de nesigur, cred că nu te vei mira aflând că a introdus modificări foarte avantajoase pentru propria ei persoană. A lansat de curând un model de fustă susţinută de arcuri mici şi în faţă, nu numai în spate, ceea ce îngăduie siluetei să se reverse puţin, în anumite împrejurări, aşa cum ar fi, de exemplu, fericita stare din momentul de faţă a doamnei de Montespan. Abia dacă se cunoaşte că peste foarte puţin timp populaţia nobilului regat al Franţei urmează să sporească cu un vlăstar de cea mai aleasă stirpe. Aşa că doamna de Montespan e cea dintâi care profită din plin de noua modă. Nu se jenează absolut deloc, de altminteri nici n-ar avea motive, nu? Şi e mai frumoasă ca oricând. Regele nu are ochi decât pentru ea. Biata La Vallière nu mai e decât o tristă şi neînsemnată fantomă, condamnată să rătăcească la nesfârşit printre oaspeţii curţii, neluată în seamă de nimeni. Regele se pare că e sătul de romane dulci şi de lacrimi suave. Firea lui avea nevoie de o metresă care să-i facă cinste, mai aprigă şi mai dârză. Şi e aprigă, draga mea, aprigă şi tare ca o stâncă de care mulţi se vor izbi, spărgându-se în cioburi. Nu văd printre doamnele de la curte pe nici una în stare să-i reziste sau s-o egaleze. Ar trebui să fac, bineînţeles, precizarea că mă refer la doamnele care se află acum *la curte, pentru că singura despre care s-ar putea spune că ar putea-o egala sau chiar întrece pe doamna de Montespan e marchiza du Plessis-Bellière, care nu e aici, din păcate. Iar doamna de Montespan ştie şi ea asta şi vorbeşte despre dumneata numindu-te „zdreanţa aia nenorocită".»*

Aici Angelica se întrerupse, simţind că se sufocă, se ridică şi făcu

prin cameră câţiva paşi, apoi, neavând prin preajmă pe nimeni căruia să-i poată împărtăşi indignarea care o cuprinsese, continuă să citească:

«Datorită ei palatul de la Versailles a devenit o adevărată încântare. Chiar lunea trecută am fost acolo şi ochii mi s-au umplut de minuni neînchipuite, adevărate privelişti de basm. La ora trei, regele, regina, Monsieur, Madame, cu prinţii şi prinţesele, apoi doamna de Montespan, cu suita ei şi toţi curtenii, toate doamnele, în sfârşit, tot ce se cheamă curtea Franţei se afla în imensul apartament al regelui. Totul într-adevăr divin, mobilat magnific. Dar frumuseţea cea mai de seamă, care atrăgea privirile tuturor, rămânea tot doamna de Montespan. Toţi ambasadorii străini păreau ameţiţi de admiraţie. Frumuseţea ei e absolută, nu poate cunoaşte egal, podoabele îi sunt pe măsura frumuseţii, iar voioşia şi spiritul pe măsura podoabelor. Fiindcă e plină de spirit şi are o politeţe fină şi gingaşă, foloseşte expresii neobişnuite dar fireşti şi adorabile, o elocvenţă pusă sub semnul unei precizii în exprimare ce o face de-a dreptul delicioasă. Toate persoanele care au fericirea să se afle în preajma ei încep să folosească stilul acesta şi îi poţi recunoaşte după cum vorbesc. E de-a dreptul o încântare.

Doamna de Montespan nu mai vrea să iasă decât însoţită de o suită pe măsura rangului său. Când am fost acolo, doamna mareşală de Noailles îi ducea mândră trena, în timp ce pe a reginei o ducea un simplu paj. Doamna de Montespan are un apartament de douăzeci de camere la primul etaj. Regina doar unsprezece, la etajul al doilea...»

Angelica ridică fruntea. Atâtea amănunte despre fastul strălucit şi despre gloria doamnei de Montespan nu erau cumva un semn că doamna de Sévigné urmărea ceva anume? Această femeie încântătoare, atât de plină de indulgenţă faţă de toată lumea, se arătase cândva foarte severă în legătură cu frumoasa Athénad's. O admira, e drept, dar nu s-ar fi putut spune că nutrea pentru ea vreun fel de simpatie. „Fereşte-te de ea, îi repeta ea mereu Angelicăi, Athénad's e o Mortemart. Frumoasă ca marea şi tot ca marea de sălbatică şi de neîndurătoare. Dacă o stânjeneşti în vreun fel, te va înghiţi!"

Şi în judecata asta era mult adevăr, Angelica simţise asta pe pielea ei. Atunci de ce doamna de Sévigné ţinea atât de mult s-o convingă de victoria frumoasei ei prietene de odinioară? Spera ca astfel să-i stârnească Angelicăi ambiţiile şi s-o facă să se întoarcă la Versailles, ca să lupte pentru un loc la care nu ţinea defel? Doamna de Montespan era favorita oficială, regele nu avea ochi decât pentru ea, deci toate erau în regulă. Atunci?

Se auzi o bătaie uşoară în uşă şi intră Barbe, ţinându-l de mânuţă

pe micul Charles-Henri.

— Îngeraşul nostru mic ar fi fericit s-o salute pe mămica lui...

— Da, bine, bine, zise Angelica distrată.

Se ridică şi merse să privească pe fereastră. Nimic nu se mişca în peisajul care părea că împietrise în monotonia lui de cenuşiu, alb şi negru. Totul era lipsit de viaţă şi sufocant.

— Poate să stea puţin aici să se joace? continuă Barbe. E atât de fericit când e cu dumneavoastră! Dar... Vai de mine, dar aici e frig de-a binelea! Doamna a lăsat focul aproape să se stingă!

— Pune o buturugă, zise aspru Angelica.

Băieţelul rămase mai departe lângă uşă, ţinând strâns în mânuţă o jucărie: un băţ care avea la capăt o morişcă cu patru aripi, semănând cu o moară de vânt. Purta o rochiţă lungă de catifea albastră, de aceeaşi nuanţă cu ochii lui, iar pe cap o pălărioară de catifea tot albastră, cu pene albe care cădeau peste buclele lui blonde, amestecându-se cu ele pe umeri. Angelica îi aruncă un zâmbet fugar. Îi plăcea să-l împodobească pe Charles-Henri cu hăinuţele cele mai scumpe, dar la ce bun atâta cheltuială aici, unde nimeni nu venea să-l admire, în afară de domnul de Croissec? Păcat!

— Deci pot să-l las puţin aici, cu dumneavoastră, doamnă?

— Nu, tu nu vezi că n-am timp? Trebuie să-i răspund doamnei de Sévigné, curierul ei pleacă mâine înapoi.

Barbe îşi dădu seama că Angelica era preocupată de alte lucruri, aşa că nu mai insistă. Oftă şi îl luă pe micul Charles-Henri, care se lăsă dus de acolo fără să crâncească, deşi îşi făcuse probabil multe iluzii în legătură cu mama lui şi cu bucuriile care îl aşteptau aici.

Rămasă singură, Angelica ascuţi o pană de gâscă dar nu se grăbi să se apuce de scris. Avea nevoie să stea să se gândească bine la tot. O voce pe care nu reuşea s-o alunge îi răsuna fără contenire în urechi, cu inflexiuni blânde, care sunau a chemare fierbinte: *„Veţi fi mereu aşteptată la Versailles, doamnă... Veţi fi mereu aşteptată..."*

Era adevărat? Poate că acest Versailles o uita şi era mai bine aşa. Ea dorise să fie aşa. Iar acum se simţea încolţită de singurătate. Venise să se adăpostească aici, în castelul Plessis, împotriva unui pericol pe care nu voia să-l precizeze şi dintr-o nevoie de ispăşire faţă de Philippe. Nici nu se mai oprise la Paris. Palatul din foburgul Saint-Antoine i se părea acum sinistru, cu lungile lui culoare şi galerii întunecoase care i l-ar fi evocat pe Philippe, cu trista lui copilărie de mic senior prea frumos, prea bogat şi prea lăsat în părăsire de toată lumea.

La Plessis se bucurase de toamna bogată şi cenuşie, de singurătatea lungilor drumuri făcute călare prin câmpiile nesfârşite. Dar se sfârşise şi cu asta, venea iarna, iarna cumplită, iar perspectiva hibernării

aici, ca urşii adormiţi în bârlog, o înnebunea.

Un valet veni să întrebe dacă doamna lua supeul în cameră sau binevoia să coboare în sufragerie. În cameră, fireşte! Jos ar fi îngheţat de frig şi mai ales n-ar fi avut curajul să stea singură la masă, ea, de două ori văduvă, în încăperea aceea imensă, încărcată cu bufete grele pline de argintărie şi cu pereţii plini de şirurile nenumărate de seniori din străvechea familie du Plessis-Bellière, care dura încă din timpurile primilor Capeţieni... S-ar fi simţit sufocată.

Când se văzu instalată lângă sobă, în faţa unei mese rotunde încărcate cu vase mici de argint aurit din care străbăteau mirosuri îmbietoare şi când începu să ridice unul după altul capacele înalte, ca să se bucure de surprizele care o aşteptau, îşi spuse dintr-o dată, cuprinsă de amărăciune, că semăna întru totul cu o văduvă bătrână care nu mai aşteaptă nimic de la viaţă.

Nici un bărbat nu se afla de faţă ca să râdă cu indulgenţă de încântătoarea ei poftă de mâncare... Să-i admire mâinile pe care şi le ungea şi le albea câte două ore pe zi, cu creme şi cu esenţe scumpe. Să-i adreseze complimente pentru coafura care era cu adevărat minunată... Fugi la oglindă şi se privi îndelung. Era de o frumuseţe fără cusur.

Iar asta o făcu să ofteze adânc.

A doua zi apăru la castelul Plessis o trăsură care aducea nişte oaspeţi neaşteptaţi, dar care înviorară imediat atmosfera pustie. Domnul şi doamna de Roquelaure, aflaţi în drum spre moşiile lor din Armagnac, făcuseră un ocol spre a o vedea pe fermecătoarea marchiză du Plessis şi a-i aduce un mesaj din partea domnului Colbert.

Ducesa de Roquelaure îşi sufla tot timpul nasul, explicând că prinsese pe drum un guturai îngrozitor. Era doar un pretext de a-şi ascunde lacrimile amare ce nu mai conteneau. Profită de un moment când se afla singură cu Angelica şi îi mărturisi, zdrobită de durere, că bărbatul ei, ducele de Roquelaure, îi pusese dintr-o dată piciorul în prag, izbucnind în reproşuri la adresa vieţii ei cam libere, ce-i drept, şi anunţând-o că luase hotărârea s-o ţină departe de tentaţiile vieţii de la curte, drept care acum o ducea s-o instaleze în castelul lor, înfundat prin nişte coclauri îngrozitoare, uitaţi de lume şi de Dumnezeu, unde fără îndoială că ea avea să moară de urât şi de dorul curţii...

— Şi tocmai acum l-a apucat gelozia, gemea ea disperată, tocmai acum, când legătura mea cu Lauzun a rămas de domeniul trecutului! M-a părăsit de luni de zile, nici nu mai vrea să ştie de mine! Dacă ai şti, draga mea, cât am suferit! Tot timpul stau şi mă gândesc ce-o fi găsit el la domnişoara de Montpensier...

— E nepoata lui Henric al IV-lea, răspunse Angelica. Nu e o

explicaţie suficientă? Dar nu prea-mi vine să cred Lauzun se va lăsa antrenat într-un joc obişnuit cu o prinţesă de sânge regal. Ar fi o imprudenţă care s-ar putea să-l coste scump. Nu poate fi aici ceva serios.

Dar doamna de Roquelaure afirmă că dimpotrivă, era ceva din ce în ce mai serios. Domnişoara de Montpensier îi ceruse deja regelui îngăduinţa de a se căsători cu micuţul Lauzun, de care era îndrăgostită până peste cap.

— Şi regele ce-a răspuns?

— A răspuns cum obişnuieşte el în asemenea ocazii. „Să mai vedem..." Se pare că până la urmă se va lăsa înmuiat de pasiunea dezlănţuită a domnişoarei de Montpensier şi de prietenia pe care o nutreşte de atâta timp pentru Péguilin. Dar regina, *Monsieur*, *Madame*, toţi sunt indignaţi de ideea unei asemenea mezalianţe. Nu mai vorbesc de doamna de Montespan, care e cea mai înverşunată.

— Şi ea de ce se amestecă? Doar nu e de sânge regal.

— Nu, dar e o Mortemart. Are din plin simţul a ceea ce se cuvine şi ce nu unui rang înalt. Lauzun nu este, la urma-urmei, decât un obscur gentilom gascon.

— Bietul Péguilin! Bănuiesc că-l dispreţuiţi acum!

— Vai! mai putu zice doamna de Roquelaure şi începu din nou să plângă cu suspine înăbuşite.

Scrisoarea domnului Colbert era pe un ton cu totul diferit, mai scurtă şi mai concisă. Nu se ocupa de bârfele de la curte, care nu-l interesau, ci-o ruga pe doamna du Plessis să se întoarcă la Versailles cât mai repede, ca să se ocupe de o afacere cu mătăsuri extrem de complicată, în care numai ea s-ar fi putut descurca. Angelica şovăi două zile înainte de a-i răspunde şi în timpul acesta primi altă scrisoare, de data asta cu poşta publică.

Era de la maestrul Savary, bătrânul chimist şi farmacist.

«Soliman Bachtiari bei, solul şahinşahului Nadreddin al Persiei, se află la porţile Parisului, doamnă, iar dumneavoastră nu sunteţi aici! Preţioasa licoare egipteană, despre care am avut cinstea să vă povestesc în urmă cu câtva timp, va fi oferită în dar, primită cu recunoştinţă şi păstrată cu indiferenţă, iar până la urmă pierdută fără ca dumneavoastră să-mi puteţi face imensul bine de a salva măcar o picătură! Şi mi-aţi promis cândva, doamnă, am sperat în promisiunea dumneavoastră şi acum iată că şansa unică a vieţii mele e pierdută! Ştiinţa batjocorită, viitorul compromis, iar dumneavoastră aţi ratat ocazia de a face un bine imens omenirii, iată tristul bilanţ...»

Două coli mari de hârtie acoperite cu acelaşi scris mărunt şi ordonat, scrise pe acelaşi ton.

Angelica se hotărî.

Singurul lucru ce-i mai rămânea de făcut era să se întoarcă la Paris.

Capitolul II

Stătu foarte puţin în capitală şi porni spre Versailles. Îl întâlni pe rege în parc, pe pajiştea verde transformată acum în covor alb de zăpadă. În ciuda frigului pătrunzător, regele nu renunţa niciodată la plimbarea lui de fiecare zi. E adevărat că anotimpul nu îngăduia desfătările oferite vara de flori şi frunzişul bogat, dar limpezimea liniilor aproape geometrice ale aleilor din jurul boschetelor răsărea parcă purificată în decorul de iarnă, încântând privirile regelui şi, prin urmare, ale întregii curţi, care admira pe întrecute peisajul acesta, găsindu-l de-a dreptul sublim. Grupul numeros întârzia în faţa noilor statui, din marmură albă ca zăpezile din jur sau din plumb colorat în roşu, în verde sau poleit cu aur, strălucind viu pe fondul întunecat al copacilor.

Curtea înconjura cu paşi mici bazinul lui Apollo. Angelica aştepta în colţul unei alei mărginite de carpeni, însoţită de pajul ei Flipot, care îi ţinea smerit trena mantoului greu, şi de primul ei gentilom, Malbrant Lovitură-de-Sabie.

Înaintă până în faţa regelui şi făcu reverenţa mare, lăsându-se adânc pe genunchi, mai adânc decât altădată şi simţindu-se mulţumită de mişcările familiare cândva şi aproape uitate.

— O surpriză din cele mai plăcute, zise regele înclinând imperceptibil capul. Bănuiesc că şi regina va fi la fel de bucuroasă ca şi mine să vă vadă, doamnă.

— Am prezentat Majestăţii Sale regina omagiile mele, Sire, şi a binevoit să-şi exprime mulţumirea că mă vede.

— O mulţumire pe care o împărtăşim.

Şi regele, după încă un semn uşor din cap, se întoarse spre prinţul de Condé, reluând conversaţia întreruptă de apariţia doamnei du Plessis. Angelica se amestecă în suită, răspunzând amabil cuvintelor de bun-sosit care se auzeau din toate părţile. Privea atentă la toaletele doamnelor, notând în minte amănuntele noi. În câteva luni, hainele ei căpătaseră un aspect îngrozitor de provincial şi de demodat. Oare paşii atât de mari făcuţi între timp de moda de la curte se datorau doamnei de Montespan, care îşi impunea toate fanteziile, aşa cum auzise? Angelica omise în mod intenţionat s-o salute, dar Athénaïs îi adresă de departe

un surâs luminos şi îi făcu câteva semne prieteneşti cu mâna. Era din ce în ce mai frumoasă, fără discuţie, faţa ei minunată, îmbujorată de ger, era de-a dreptul răpitoare, răsărind plină de graţie din blana bogată de un cenuşiu bătând în albastru, moale şi parcă vie.

Toate blănurile erau superbe şi Angelica observă că nu era nimeni care să nu poarte mai mult ca altădată aşa ceva. Regele avea un manşon mare din acelaşi fel de blană cu cel al doamnei de Montespan, legat cu un şnur elegant de aur, şi fireşte că toţi gentilomii şi toate doamnele purtau cu religiozitate acelaşi articol. Angelica îl auzi pe *Monsieur* vorbind tare, cu vocea lui piţigăiată, către doamna de Thianges:

— Găsesc că moda asta e absolut divină şi sunt gata să mă înţeleg de minune cu aceşti admirabili moscoviţi de la care le-am primit. Împăratul Rusiei e un suveran plin de măreţie, fără îndoială. Închipuiţi-vă că înaintea soliei lui au venit trei care mari pline cu cele mai frumoase blănuri din lume, de vulpe, de urs, de astrahan... adevărate minuni!... Gata, s-a terminat cu moda manşoanelor acelea infecte, numai cât un dovleac, sărăcăcioase, făcute parcă pentru cerşetori, exclamă el privind batjocoritor spre Angelica şi spre manşonul ei de modă veche. Manşoane de calici! Nici nu ştiu cum or fi putând câte unii să poarte asemenea tâmpenii... Al meu e de astrahan... Foarte curios cum i-or fi făcând buclişoarele astea. Se spune că se ia numai blana de pe picioare şi numai de la mieii nefătaţi, taie oile înainte de fătare... Uite ce strălucire adorabilă!

Tot grupul înainta încet pe marea alee regală, cea din mijloc, spre palat. Pe frigul acesta trebuiseră aprinse toate sobele şi o mulţime de fire de fum se înălţau prin coşuri, sugerând tihna şi confortul.

În interior era cald. Mai ales că în salonul lui Venus, unde se aşezase masa regelui, în căminele uriaşe ardeau buşteni întregi, iar pe lângă pereţi fuseseră aduse sobiţe de aramă, încinse aproape la roşu, aşa că îngrămădirea atâtor oameni făcu repede ca atmosfera să devină înăbuşitoare. Angelica lăsă pe furiş într-un colţ manşonul ei de anul trecut, cel „nu mai mare decât un dovleac" şi fu bucuroasă că scăpase de el. Mai greu era cu rochia ei neagră, care era la fel de deplasată dar de care nu se mai putea descotorosi aşa de uşor.

Mai avea încă destul de purtat doliu după Philippe, dar se resemnase, cu atât mai mult cu cât negrul se potrivea foarte bine cu părul ei blond. Dar recunoştea în detaliile toaletei ei un aer vulgar, care o dezavantaja faţă de celelalte doamne de la curte. Da, doamna de Montespan începuse într-adevăr să transforme curtea Franţei după bunul ei plac. Ajunsă în sfârşit în locul de unde îşi putea arăta toate puterile, luase cu energie hăţurile în mâini şi punea pe absolut orice pecetea fanteziei şi a

spiritului ei original şi plin de rafinament.

Angelica, rămasă în picioare printre ceilalţi curteni, o zărea aşezată la masa prinţilor, râzând şi sporovăind, făcându-i pe cei din jur să râdă la cuvintele ei, dând fiecăruia posibilitatea de a străluci la rândul lui. Athénaďs era cu adevărat o înaltă doamnă şi avea întreaga desăvârşire a rangului ei. Ducea cu o eleganţă neasemuită şi cu o bucurie vizibilă noile ei prerogative, despre care doamna de Sévigné scrisese că în curând aveau să ducă la creşterea populaţiei nobilului regat al Franţei.

Curtea însăşi devenise mai veselă şi mai puţin ţeapănă în fiecare mişcare. Eticheta rămăsese la fel de minuţioasă, e drept, dar anumite rigidităţi de altădată nu se mai simţeau, iar graţia care domnea pretutindeni ducea cu gândul la un balet antic în jurul zeului surâzător.

La Versailles era azi din nou masă de ceremonie. Mulţimea, admisă înăuntru să-l vadă pe rege mâncând, defila încet prin faţa stăpânului, bucurându-se de înfăţişarea lui sănătoasă şi fericită. De fapt, era o bucurie generală, legată de naşterea celui de-al doilea fiu al regelui, Philippe, duce de Anjou, care se născuse în septembrie şi care dădea temeiuri de optimism. Dinastia se dovedea viguroasă.

Dar norodul se hlizea la fel de mult şi la doamna de Montespan. Phiii! Că straşnică mai e, hoţomanca! Mare noroc pe regele nostru să aibă aşa bucăţică a-ntâia în aşternut, aşa ceva cine n-ar vrea! Se vede cât de colo că-i cocoană mare, nu cine ştie ce piţipoancă de-alea de trebuie să ne mulţumin noi cu ele. De, cine poate oase roade, că doar şi el, ia uite ce bărbat zdravăn, numai vână tot, de-aia o-mpuiază întruna pe regină, ba şi asta cică ar fi plină, mai are niţel şi acuşica i-l pune-n braţe. Taci, chiorule, unde vezi tu că-i plină, că zici că-i trasă prin inel, tu nu vezi? Păi dacă aşa vorbeşte lumea? Văz şi eu că nu se cunoaşte, dar tu crezi că o cocoană mare e taman vacă ca alde nevastă-ta, să nu mai încapă pe uşă? Păi la cocoanele de la curte, dacă vrei să ştii, aşa e, rămân subţirele ca trestia până le vine sorocul, na! Şi şi-aşa, plină cum e, şi tot îţi vine s-o pui jos! Ho, ghiuj bătrân, taci din gură, ia uite la el, mârţoaga prăpădită! Îl caută moartea pe-acasă şi el a venit la curte, s-o pună el jos pe iubita regelui! Nu mai ai tu dinţi pentru aşa ceva, hodorogule!

Toată târgoveţimea asta, cu feţele vinete de ger, înfofolită în haine groase, trecea încet, holbându-se zdravăn ca să nu piardă nimic, fiecare putându-se încredinţa cu ochii lui că regele înfulecă pe rupte şi care va să zică e sănătos, iar ei pot fi dinspre partea asta liniştiţi. Oamenii schimbau pe şoptite impresii şi plecau pe urmă spre casă, cu mulţumirea că regele e un bărbat aşa de falnic şi în stare de isprăvi pe care cine nu şi le-ar dori... Că doar vorba din bătrâni, ce e frumos şi lui Dumnezeu îi place.

Spre sfârşitul mesei, Angelica îl zări pe Florimond printre cei aflaţi în serviciul regelui. Cu buzele strânse de concentrare, ţinea un ibric greu de argint aurit, turnând vin în cupa pe care o întindea domnului Duchesne, primul ofiţer al cupelor regelui. Acesta gusta el întâi, apoi întindea cupa micului paj, care-şi muia şi el buzele, după care cupa intra în grija marelui paharnic, care turna el însuşi puţină apă înainte de a o prezenta regelui.

La sfârşitul mesei, când toată lumea se îndrepta spre imensele saloane la fel de bine încălzite care aşteptau, Florimond veni la ea, roşu de entuziasm.

— Ai văzut, mamă, ce bine m-am descurcat? Înainte doar ţineam tava cea mare, atâta. Acum duc ibricul şi gust şi din vin! Îţi dai seama ce minunat e? Dacă cineva vrea să-l otrăvească pe rege, eu aş muri şi în felul ăsta i-aş salva viaţa! Doamne, ce fericit aş fi!

Angelica îl felicită pentru obţinerea atât de rapidă a unui rol atât de important. Domnul Duchesne, care apăru şi el, îi spuse că era extrem de mulţumit de tânărul Florimond, care îşi lua întotdeauna treaba foarte în serios, chiar dacă părea uneori puţin cam zburdalnic, ca orice copil de vârsta lui. Era cel mai mic din toţi pajii, dar cel mai îndemânatic, cu o memorie ascuţită, cu mult tact şi bună-cuviinţă, ştiind când trebuie să vorbească şi mai ales când să tacă, într-un cuvânt un viitor curtean în faţa căruia i se deschidea o carieră cu adevărat strălucită. Din nefericire, se vorbea că va fi retras din serviciul regelui, fiindcă monseniorul Delfin nu se împăca nici acum cu gândul că rămăsese fără cel mai iubit dintre tovarăşii săi de joacă. Domnul de Montausieur discutase această chestiune cu Majestatea Sa, care ceruse părerea marelui paharnic. Exista speranţa că lui Florimond avea să i se îngăduie să îndeplinească amândouă funcţiile în acelaşi timp.

— Dar e prea greu pentru el! protestă Angelica. Trebuie să aibă timp şi să înveţe. E băiat mare şi nu ştie să citească şi să scrie!

— Nu-i nimic, cu atât mai rău pentru latinească! reteză scurt Florimond, care clocotea de entuziasm. Hai, mamă, acceptă, te rog din suflet! Nu te gândeşti că e în joc cariera mea?

Angelica dădu din cap zâmbind amuzată şi spuse că se va mai gândi. Îl vedea pentru prima oară după şase luni. Florimond o vizitase la Plessis, în timpul claustrării ei, în două rânduri, dar de fiecare dată în fugă şi cu gândul numai la plecare. Viaţa de la curte îl atrăgea cu puteri magice. I se păru acum că arăta mai frumos, cu un aer sigur de el şi cu maniere de curtean desăvârşit. Poate prea subţirel, fiindcă se hrănea, ca toţi pajii, cu resturile de la masa regelui, pe care era bătaie, şi dormea pe apucate. Sub haina de catifea i se ghiceau umerii firavi şi nervoşi şi se înduioşă la gândul că băiatul acesta plin de viaţă era fiul ei. Strălucea

tot în negru, fiindcă purta doliu după Cantor şi după bunicul lui, bătrânul baron Armand de Sancé, care se stinsese la Monteloup cu puţin timp în urmă. Fără să vrea, Angelica aruncă o privire spre o oglindă imensă cu ramă de aur din apropiere, şi se văzu îmbrăcată auster în negru, cu mâna aşezată pe umărul băiatului acesta, un paj orfan care era fiul ei, şi imaginea o copleşi.

„Veţi fi mereu aşteptată la Versailles..." spusese cândva regele. Dar n-o aştepta nimeni. În câteva săptămâni, un capitol al cronicii de la curte se încheiase şi începuse altul, sub semnul doamnei de Montespan. În toate se simţea pecetea schimbărilor, curtea devenise alta şi pentru ea nu mai era loc. Angelica privi în jurul ei cu amărăciune. Se aştepta ca dintr-o clipă în alta din mulţimea curtenilor să apară impunător, superb în nepăsarea lui, ţinându-şi pe braţ pălăria cu cascada albă de pene, cel mai frumos din seniorii acestei curţi, marchizul du Plessis-Bellière, marele maestru de vânătoare al regelui şi mareşal al Franţei, să străbată salonul cu pasul lui sigur şi semeţ...

Înţelese că el nu mai era. Decorul pulsând de viaţă se închisese peste golul lăsat de el, astupându-l.

Se ţinu în continuare mai la o parte, fără să se amestece în vreun grup. Prezenţa aici, la Versailles, unde nimeni n-o aştepta, unde fusese uitată, îi devenise împovărătoare. Florimond plecase, alergând după insuportabilul căţeluş al lui *Madame*, o javră scârboasă şi năzuroasă care nu găsea nimic pe placul ei şi nu asculta de nimeni. Regina apăruse din apartamentele ei şi se aşezase lângă rege, unde se formase imediat cercul prinţilor şi al prinţeselor de sânge şi al doamnelor care aveau dreptul la taburet înaintea regelui. Domnişoara de La Vallière era şi ea acolo, dar mai la marginea grupului, nebăgată în seamă de nimeni, aşezată pe taburetul ei, vestigiu al unor vremuri apuse... Doamna de Montespan, în apropierea regelui, parcă mai strălucitoare ca oricând, se mişca necontenit, în foşnetul rochiei ei bogate de satin albastru ca cerul senin. Extazul taburetului obţinut la curte de ea, care cu puţin timp în urmă era abia în suita reginei, o făcea să cadă în asemenea vulgarităţi mărunte.

Valeţii în livrele încărcate cu aur porniră să-şi ţeasă paşii prin imensul salon, cu tăvi pe care erau pahare cu lichioruri, rachiuri de migdale sau de ţelină, de trandafir sau de anason, ori ceaiuri fierbinţi care abureau.

Pe neaşteptate, în rumoarea vocilor care sporovăiau, răsună limpede glasul regelui:

— Domnule de Gesvres! Vă rog să porunciţi să se aducă un taburet pentru doamna marchiză du Plessis-Bellière...

Tot murmurul îngheţă într-o clipă şi toate capetele, ca trase cu aţa, se întoarseră uluite spre Angelica. Priviri rele, amuzate, triste sau

invidioase. Angelica nu împlini speranțele celor care voiau s-o vadă dându-și în petic printr-o manifestare mitocănească a bucuriei. Rămase liniștită, făcu cei trei sau patru pași până în locul unde putea fi bine văzută de rege și făcu reverența mare în fața perechii regale. Apoi luă taburetul de unde îl pusese valetul și se duse să se așeze pe el lângă domnișoara de La Vallière.

Luă de pe un platou un pahar cu vin de cireșe. Mâna îi tremura ușor.

— Deci aveți în sfârșit acest divin taburet! exclamă entuziastă donma de Sévigné îndată ce o văzu. Da, draga mea, am auzit, veștile de genul acesta se răspândesc cu iuțeala fulgerului. Toată lumea e în mare fierbere, toți sunt buimăciți, nimeni nu-și revine din supriza asta. În afară de mine, care știam că nu trebuie decât să te arăți ca să te bucuri de o considerație pe măsura valorii dumitale. Toți s-au lăsat păcăliți de aparenta răceală a regelui când te-a revăzut, ți-a spus doar câteva cuvinte politicoase și toată lumea a considerat cariera dumitale la curte ca încheiată. Și ce surpriză pe urmă! Ah! Regret din tot sufletul că n-am fost acolo, să le pot vedea figurile!

Și marchiza o îmbrățișă călduros pe Angelica. Venise de la Paris ca să asiste la o nouă piesă a lui Molière. Curtea din față a palatului era plină de trăsuri din care coborau invitații regelui, fiindcă Molière, fără să fie răsfățatul curții, se bucura totuși de anumite atenții de care nu avea parte orice burghez și, mai ales, piesele lui plăceau și toată lumea voia să le vadă. O piesă de-a lui aduna droaie de curioși și sală era totdeauna plină.

— Mâine... mâine avem iarăși teatru, pe urmă bal, poimâine... poimâine nu mai știu, dar trebuie să rămânem la Versailles toată săptămâna. Ai auzit ce se vorbește, nu? Curtea se pare că se va instala aici definitiv. Doamna de Montespan a insistat, are pur și simplu oroare de Saint-Germain. Ce impresie i-a făcut taburetul dumitale?

— Nu știu. Nici n-am putut să observ, spun drept.

— Cred că ți-a aruncat o privire mai ascuțită ca un pumnal!

— Mărturisesc că nici nu m-am uitat la ea să văd ce părere are.

— Te înțeleg, îmi dau seama că și dumneata însăți erai uluită, probabil mai mult ca alții, dar păcat că nu te-ai uitat la figura ei. Bănuiesc că plăcerea ți-ar fi fost de două ori mai mare.

— Nu te credeam așa răutăcioasă, zise Angelica zâmbind amuzată.

— Nu, și să știi că nu mă încântă niciodată propria mea răutate, dar când o văd la alții o savurez. E ceva divin, te rog să mă crezi.

Intrară în sala de teatru, înțesată cu scaune aurite.

— Cred că ar fi bine să nu ne pierdem una de cealaltă, zise Angelica. Mi-ar plăcea mult, după ce se termină piesa, să ne întoarcem împreună la Paris. Am putea sta de vorbă tot drumul, să mai recuperăm timpul pierdut cu şederea mea la Plessis.

— Draga mea, nu ştii ce vorbeşti! Dumneata crezi că acest minunat Versailles te-a recâştigat ca să te şi piardă? Trebuie să cinezi aici, la curte, tot timpul şederii Majestăţilor Lor! Nici vorbă să poţi pleca!

La uşă se iscă oarecare forfotă. Sosise doamna de Montespan.

— Uită-te la ea ce ţinută are, şopti doamna de Sévigné, nu-i aşa că e superbă? În sfârşit, avem aici, la Versailles, o adevărată metresă regală, de talia Gabriellei d'Estrées[1] şi a Dianei de Poitiers[2]. Intrigantă, mare iubitoare a artelor, cheltuitoare, pretenţioasă, pătimaşă, plină de setea de dragoste care se cere unei femei ca să domine un bărbat, fie el şi rege. Aşa că sub domnia ei curtea va cunoaşte străluciri care pe vremea bietei La Vallière ar fi fost de neînchipuit!

— Şi atunci de ce ţii atât de mult să mă vezi pe mine luându-i locul? întrebă Angelica fără ocolişuri.

Doamna de Sévigné îşi acoperi faţa cu evantaiul, lăsând să i se vadă doar ochii plini de spirit, învăluiţi brusc de tristeţe.

— Fiindcă mi-e milă de rege, zise ea.

Apoi îşi închise evantaiul, oftând adânc.

— Dumneata, draga mea, ai tot ce are doamna de Montespan, plus încă ceva ce ea nu are şi nu va avea niciodată. Nu-mi dau seama prea bine dacă acest *ceva* urmează să fie forţa dumitale sau dimpotrivă, slăbiciunea...

Cortina se ridică şi făcu să înceteze murmurul conversaţiei. Angelica asculta replicile de pe scenă, dar nu înţelegea mare lucru. Gândul îi era mereu la cuvintele doamnei de Sévigné. Îi era milă de rege? Hm! Iată un sentiment de care pare-se că regele n-avea deloc nevoie şi nici nu era cazul să i-l poarte cineva. Nu merita să-i fie cuiva milă de el. Nici lui nu-i era milă de nimeni. Nici măcar de nefericita La Vallière. Angelica fusese de-a dreptul zguduită de slăbiciunea şi de expresia de tristeţe rătăcită a fostei favorite. Felul în care regele o silea să apară la curte ca pe vremuri şi să asiste clipă de clipă la triumful învingătoarei ei era învecinat cu cruzimea. Athénad's o trata cu un dispreţ făţiş. Angelica însăşi o auzise strigând, ca o culme a inconştienţei sau a cinis-

[1] Gabrielle d'Estrées – cea mai celebră din iubitele regelui Henric al IV-lea. Moartea ei tragică (se crede că a fost otrăvită din porunca reginei Maria de Medicis) a inspirat o bogată tradiţie folclorică, printre care şi balada cântată de micul Cantor, reprodusă în acest roman. *(n. trad.)*

[2] Diane de Poitiers, ducesă de Valentinois (1499-1566) favorita regelui Henric al II-lea, a inspirat numeroşi poeţi şi artişti de curte. *(n. trad.)*

nului: „Louise, draga mea, fii drăguţă şi ajută-mă să-mi prind panglica asta. Mă aşteaptă regele şi nu pot întârzia..." Supusă, nefericita îi aranjase panglica fără să murmure. Ce spera oare să obţină prin umilinţa asta pe care o îndura necontenit cu atâta stoicism? O întoarcere a dragostei celui care fusese marea pasiune a vieţii ei? Prea puţin probabil. Era de crezut că nu-şi mai făcea nici un fel de iluzii, fiindcă se spunea că în mai multe rânduri îl rugase pe rege să-i îngăduie să se retragă într-o mănăstire. Numai că regele se împotrivise.

Angelica se plecă spre urechea doamnei de Sévigné:

— De ce crezi că regele se opune plecării domnişoarei de La Vallière? şopti ea abia auzit.

Doamna de Sévigné, care se înăbuşea de râs la replicile lui Tartuffe, păru surprinsă de gândurile care o preocupau pe prietena ei în toiul acestei veselii generale, dar îi răspunse cu vocea scăzută:

— Din cauza marchizului de Montespan. Caraghiosul acela poate apărea oricând ca din senin şi să pretindă sus şi tare că copilul născut de nevasta lui e copilul lui după lege. Aşa că biata Louise nu mai serveşte decât de faţadă. Cât timp nu e repudiată pe faţă, se poate încă susţine că favoarea de care se bucură doamna de Montespan nu e decât un zvon răuvoitor.

Angelica înclină uşor capul în semn de mulţumire şi îşi întoarse privirile către scenă.

Acest Molière era, fără îndoială, un om de mare spirit. Numai că ea, tot timpul spectacolului, nu încetă să se gândească de ce domnul de Solignac şi compania Sfântului Sacrament văzuseră roşu înaintea ochilor la apariţia acestei piese. Probabil că aveau conştiinţele suficient de încărcate de meschinărie, de ipocrizie şi de falsitate ca să se considere vizaţi de imaginea acestui odios Tartuffe, mojic de rând, ignorant, făţarnic şi fără educaţie, a cărui iscusinţă în a manevra sentimentele oamenilor nu se potrivea deloc cu intransigenţa medievală afişată de aceşti preoţi.

În schimb regele, cu puterea lui de pătrundere, îşi dăduse seama de la început că spiritul bisericii nu era deloc atins de o asemenea adevărată pictură de moravuri care venea exact la timpul potrivit. Falşii credincioşi, care nu sunt folositori nici lui Dumnezeu şi nici oamenilor, erau puşi la locul lor şi arătaţi cu degetul, aşa că regele, bun creştin şi atâta tot, era primul care râdea cu gura până la urechi şi se ţinea de coaste, ştergându-şi lacrimile de atâta râs.

Şi nu trebuia să facă nimeni nici un efort ca să-i urmeze exemplul. Sala se zguduia la tot pasul de hohote şi de aplauze. Şi cu toate astea, unii râdeau cam mânzeşte. Bătălia pentru *Tartuffe* nu era încheiată. Domnul Molière n-avea nici un motiv să se creadă câştigător. Existau

polițe multe, care trebuiau plătite. Numai că, până una-alta, regele, *Madame* și *Monsieur* îl protejau, și chiar regina găsise în câteva rânduri cuvinte de laudă pentru acest domn care o făcea să râdă. Așa că spectacolul se încheie într-un uragan de aplauze, care făcea pe adversari și mai galbeni la față de furie neputincioasă.

În apartamentul ei, Angelica dădu peste Thérèse și Javotte, care trebăluiau de zor să aprindă focul. Pe ușă era scris același PENTRU care însemna onoarea după care tânjeau atâția la curtea Franței.

„Trebuie să mă prezint regelui ca să-i mulțumesc pentru marea cinste pe care mi-a făcut-o? se gândise ea sâcâită. Să ignor atenția asta ar însemna să mă port cu o grosolănie neînchipuită... Sau poate trebuie, dimpotrivă, să aștept ca el să-mi adreseze cuvântul mai întâi..."

Lăsă rochia neagră și luă alta, de un cenușiu stins, brodată cu argint, care i se părea mai potrivită pentru supeul care urma.

Cineva zgârie ușor la ușă. Era domnișoara de Brienne, roșie la față de însuflețire.

— Ah, doamnă, știam bine că farmacistul acela are să facă până la urmă în așa fel încât să obțineți un taburet! Vă rog, doamnă, vă rog din tot sufletul, spuneți-mi și mie ce trebuie să fac, ce să-i dau, ce să-i promit ca să aibă grijă și de mine?... Cum procedează? E adevărat că-și face vrăjile cu o mantie de astrolog pe umeri și cu tichie țuguiată în cap? Vă pune să înghițiți prafuri pregătite de el?... Au gust rău?

Se agita întruna prin încăpere, deranjând toate obiectele de la locurile lor și fără să fie atentă la nimic altceva decât ideea care o obseda. Taburetul!... Angelica prinse din zbor un flacon de parfum gata să cadă de pe măsuța de toaletă. Fata asta cu siguranță că era scrântită de-a binelea! De altminteri, toată lumea vorbea că și fratele ei, domnul de Loménie de Brienne, cădea mereu pradă unor stări de exaltare, când mistice când erotice, care făceau din el unul din oamenii cei mai imprevizibili și mai incomozi care se puteau închipui.

— Calmați-vă, domnișoară, zise ea ridicând din umeri. Maestrul Savary nu are în treaba asta absolut nici un amestec. Nu l-am mai văzut de mai bine de un an, abia am sosit din provincie.

— Și atunci? Cine v-a ajutat? Femeia aceea, Voisin? Se zice că are niște puteri înfricoșătoare, nu e lucru să și-l pună în minte și să nu reușească. E cea mai mare vrăjitoare a tuturor timpurilor, așa am auzit. Dar vă spun drept că n-am curaj să mă duc la ea... Mi-e groaznic de frică de flăcările iadului! Deși, dacă alt mijloc nu există ca să obțin și eu un taburet, nu zic... Spuneți-mi, vă rog din suflet, ce v-a pus să faceți?... E adevărat că omoară un copil nou-născut și dă sângele clientelor, ca să-l bea? Sau că le dă o împărtășanie făcută din scârne în loc de pâine?

— Prostii, draga mea! mă înspăimânți de-a binelea. N-am făcut nici un târg, nici cu Voisin, nici cu Savary, cel puțin în ce privește tabu-

retul. Regele acordă cinstea asta celor pe care vrea să-i onoreze, așa cum îl taie capul, și nu e la mijloc nici o vrăjitorie, te asigur!

Domnișoara de Brienne își mușca buzele și privea în gol, urmărită numai de ideea ei fixă.

— Nu e-așa de simplu cum ziceți dumneavoastră, doamnă! Regele nu se lasă el cu una-cu două. Când nu vrea să facă ceva, numai vrăjile îi mai vin de hac. Ați văzut cum a reușit doamna de Montespan?

— Domnișoară, gândește-te că doamna de Montespan e în stare să încânte orice bărbat pe care-l interesează femeile. Nu e nici un fel de vrăjitorie la mijloc, de ce nu vrei să înțelegi? O femeie superbă ca ea, plină de...

— Să fim serioși! pufni domnișoara de Brienne, făcând un semn complice cu ochiul. Pe cine credeți dumneavoastră că păcăliți? O lume întreagă știe că aveți relații cu vrăjitorul acela afurisit, cu barbă albă. Adineauri striga în gura mare după dumneavoastră în toate părțile. Vedeți?

— Maestrul Savary? E la Versailles?

— Te pomenești că n-ați știut! făcu batjocoritoare domnișoara. E cu delegația tribunalului de comerț, ce dracu' o mai fi și aiureala aia a lor, în clipa asta se află toți în audiență la rege.

— Și de ce nu mi-ați spus mai devreme? Nu știu dacă mai am timp să stau de vorbă cu el înainte de supeu...

— Păi vedeți? Când vă spuneam eu...

Angelica își luă iute evantaiul, își aruncă etola pe umeri, își strânse rochia largă pe lângă corp și ieși în grabă pe ușă, urmată de nefericita domnișoară de Brienne, care n-o mai slăbea o clipă.

— Doamnă, vă rog din suflet, nu mă lăsați, promiteți-mi că-i veți vorbi!

— Bine, vă promit, zise Angelica, numai ca să se vadă scăpată de ea.

Maestrul Savary aproape că se năpusti asupra ei, cu gesturi largi, și o trase într-un ungher mai ferit.

— Ah, doamnă, m-ați trădat! exclamă el patetic, suspinând înfrigurat.

— Domnule Savary, aflați că tocmai am ieșit de la o piesă de teatru, o piesă a domnului Molière, așa că am avut parte azi de destul teatru, și încă de prea bună calitate ca să mai fie acum nevoie să-mi mai oferiți și dumneavoastră un spectacol. De ce vă agitați atâta?

— Fiindcă totul e pierdut, sau aproape! Doamnă! Bachtiari bei, solul șahinșahului Persiei, al regelui regilor, doamnă, se află la porțile

Parisului! Dumneavoastră vă daţi seama ce înseamnă asta? La porţile...

— Destul cu porţile, mi-aţi mai scris despre asta şi credeam că de atâta timp a reuşit să intre pe ele.

— Vai, doamnă, nici vorbă! Raporturile între regele nostru şi sol s-au deteriorat de o manieră de-a dreptul îngrozitoare, doamnă!

— De ce?

— Nu ştiu, n-am de unde să ştiu eu asemenea lucruri, dar se pare că ambasadorul e pe cale de a se întoarce în Persia fără să fie primit de rege... şi cu licoarea egipteană cu tot! Ce catastrofă, doamnă, vă daţi seama?

— Şi ce pot eu să fac pentru dumneavoastră? Nu văd ce s-ar putea...

— Deci vreţi să faceţi ceva, doamnă? întrebă el, fremătând de nădejde.

— Din moment ce v-am promis, maestre Savary, eu cred că nici nu se mai discută... dar... Staţi, ce vreţi să faceţi? Maestre Savary!

Bătrânul dădea să îngenuncheze în faţa ei, topit de recunoştinţă şi adoraţie, iar ea îl ţinea din răsputeri, îngrozită de ce se putea întâmpla. Numai asta îi mai lipsea acum, ar fi vuit Parisul!

— ...spun drept că nu ştiu cum să vă ajut, deşi vreau din tot sufletul. Nu stă în puterile mele să aplanez conflictele între regele Franţei şi ambasadorul şahinşahului...

Farmacistul rămase o clipă pe gânduri, tremurând înfrigurat.

— Doamnă, există o soluţie. Mergeţi la Suresnes. Acolo e reşedinţa provizorie a Excelenţei Sale, într-o casă de la ţară a unui senior, Dionis. E o casă veche şi cam dărăpănată, dar are baie şi asta a fost hotărâtor în ochii Excelenţei Sale.

— Bun, deci mă duc la Suresnes, am înţeles. Şi mai departe? Acolo ce am de făcut?

— Mai întâi şi mai întâi vă asiguraţi că licoarea se află printre darurile destinate regelui. După care faceţi în aşa fel încât să puneţi mâna măcar pe câteva picături. Câteva, doamnă, nu mai multe!

— O, ce simplu! Prin urmare, această excelenţă arţăgoasă, care face mofturi şi în faţa regelui, se va grăbi să mă primească, să-mi arate imediat comorile lui şi să-mi dea ce-i cer, nu? Spun drept că nici nu speram să fie aşa uşor!

— Nici eu, făcu trist savantul, frângându-şi mâinile, dar nu e imposibil!

— Nu înţeleg de ce nu vă duceţi dumneavoastră înşivă, din moment ce e aşa floare la ureche!

Savary ridică mâinile într-un gest de adevărată disperare.

— Cum puteţi spune aşa ceva, doamnă! Credeţi că un ţap bătrân

ca mine poate deschide gura în fața Excelenței Sale fără să fie imediat descăpățânat? Tocmai pentru asta insist atâta, fiindcă mă gândesc că altfel va fi primită acolo una din cele mai frumoase femei din Franța! Dacă nu cea mai frumoasă!

— Maestre Savary, cred că vreți să mă faceți să joc fără voia mea un rol aparte în toată povestea asta, ca să nu zic condamnabil sau chiar mai rău!

Bătrânul savant nu încercă să se dezvinovățească în fața acestei acuzații.

— Hehehehe! behăi el fericit, fiecare cu meseria lui, doamnă! Eu sunt un biet slujitor al științei, care habar n-are ce trebuie să facă pentru a seduce un ambasador. Așa că dacă bunul Dumnezeu v-a făcut femeie, și încă atât de plină de farmec, înseamnă că a avut în vedere anumite lucruri, nu?

După care, aproape poruncitor, îi dădu ultimele instrucțiuni asupra a ceea ce urma să facă la Suresnes. Nu trebuia să se ducă acolo cu trăsura, ci călare, pe un cal cât mai frumos, fiindcă descendenții regelui Darius au un adevărat cult pentru acest nobil animal. De asemenea, să nu se teamă să-și dea cu parfumuri din belșug și mai ales să nu uite să-și dea cu puțin negru pe pleoape. Angelica, la rândul ei, îi ceru să-i promită că înainte de sfârșitul dimineții avea să fie înapoi la Versailles, căci nu voia deloc să lipsească de la plimbarea de dimineață a regelui prin parc.

Savary îi promise tot ce-i ceru, se jură că așa va fi, apoi dispăru strălucind de fericire.

Capitolul III

Micul grup de călăreți care însoțeau o amazoană nu atrase deloc atenția ieșind dimineața, la revărsatul zorilor, pe porțile grele de fier forjat de la Versailles. Deja începuse o forfotă de cai, calești, căruțe, încărcate cu provizii pentru bucătării, roabe împinse de lucrătorii care se îndreptau în grabă spre șantierul lor, sau chiar caleștile grele care-i aduceau pe seniorii domici să asiste la sularea regelui și care-și petrecuseră noaptea la palatele lor din apropiere.

La câteva sute de metri aștepta plin de nerăbdare maestrul Savary, înfășurat într-o manta neagră de postav gros și călduros și călare pe o mârțoagă prăpădită, care smulse tuturor un mic hohot de râs.

— Toată admirația mea calului de rasă destinat să stârnească entuziasmul excelenței venite din Persia, surâse Angelica.

Bătrânul se făcu a nu băga de seamă ironiile lor, privind cu ochii scânteietori prin ochelarii cu lentile groase și frecându-și încântat mâi-

nile. În special caii micului grup îi atrăgeau privirile.

— Perfect! Perfect! mormăia el fericit.

Seara trecută, după ce se despărţiseră, în timp ce privea şirurile de dansatori, Angelica se trezise cu un bileţel:

«Nu uitaţi, în vederea ieşirii de mâine, să fiţi însoţită de cel puţin patru servitori. Nu pentru a vă feri de vreun pericol, ci numai pentru prestigiul acestui demers.

Savary»

Cu Malbrant Lovitură-de-Sabie, cu cei doi lachei şi cu vizitiul, toţi vlăjgani cât toate zilele, plus Flipot, pe care-l luase gândindu-se la vechea zicală că mai bine să prisosească decât să nu ajungă, Angelica avea acum suita cerută de Savary, care arăta destul de impunătoare. Cei patru servitori purtau fuduli livrelele strălucitoare, cu culorile casei du Plessis-Bellière, iar Malbrant Lovitură-de-Sabie avea un pieptar nou, care, adăugat la pălăria mare, cu pene roşii, şi la sabia lungă cât toate zilele, ca să nu mai vorbim de mustăţile lui fioroase, îi dădea un aer cum nu se poate mai măreţ şi mai marţial.

Cât despre ea, era călare pe Cerès, iapa pursânge spaniol cu mers elegant şi cu părul sclipind. Încă înainte de revărsatul zorilor, doi rândaşi de la grajduri o luaseră în primire, ţesălând-o şi periind-o de zor, până o făcuseră să arate ca o mireasă.

— Perfect! repetă Savary. Nici la manejul cel mare al sultanului nu se poate vedea ceva mai desăvârşit!

Pomiră în trap mic pe drumul acoperit de zăpadă sticloasă din cauza gerului. Nu bătea vântul, aşa că Savary, care avea chef de vorbă, putu să sporovăiască în toată voia despre Excelenţa Sa ambasadorul Mahomed Bachtiari bei.

— E unul din oamenii cei mai fini pe care îi cunosc.

— A, deci îl cunoaşteţi?

— Da, pe vremuri... ăăă... am avut această ocazie...

— Unde?

— Ei, n-are nici o importanţă.

Părea acum că vrea să schimbe vorba, dar Angelica devenise curioasă.

— Totuşi, în ce împrejurări v-aţi cunoscut?

— În Caucaz, la nord de muntele Ararat.

— Dumnezeule! Până acolo aţi ajuns? Ce căutaţi acolo? Tot după licoare?

— Şşşşt! sări îngrozit bătrânul savant. Nu mai vorbiţi aşa tare! Eu era cât pe-aci să plătesc scump o indiscreţie referitoare tot la chestiunea asta! Bachtiari m-a condamnat să primesc douăzeci şi cinci de lovituri de bici şi să fiu zidit în ipsos, care trebuia să arate ca un fel

de urcior în jurul meu. Numai capul trebuia să-mi rămână afară, ca să-mi aştept moartea în chinurile cele mai groaznice.

— Şi? se cutremură Angelica.

— Am fost salvat în ultima clipă de un părinte iezuit, care avea mare trecere la curtea şahinşahului. Altfel eram mort de mult!

— Şi nu-i porţi nici un pic de ură Excelenţei Sale pentru un asemenea tratament neomenos?

— Oh, doamnă, cruzimea nu-l împiedică să fie un distins om de litere şi un mare filozof! Şi are şi un extraordinar simţ al afacerilor, lucru foarte rar la persanii de azi, nepăsători la asemenea lucruri. În Persia comerţul şi afacerile în general au căzut în mâinile negustorilor sirieni şi armeni, nişte oameni îngrozitor de lacomi şi jefuitori, mai ales cei dintâi. S-ar putea ca într-o bună zi Bachtiari bei să urce în tronul Persiei...

Flipot se amestecă şi el în vorbă, neîntrebat:

— Cică ar fi adus cu el un colier de cinci sute de perle pentru regină şi un cufăraş întreg cu pietre preţioase pentru rege, toate numa' cât oul de porumbel, iaca-atâta!

Supărat că fusese întrerupt, şi încă pentru asemenea tâmpenii, bătrânul savant mârâi printre dinţi „mârlanul tot mârlan“, iar Angelica îi aruncă lui Flipot o privire bănuitoare.

— Fii atent ce faci cu mâinile, băiete, că dacă şterpeleşti ceva pun să te biciuiască până o curge carnea de pe tine! Şi până una-alta ţine-ţi gura şi nu te amesteca tu fără să-ţi ceară nimeni părerea! Mai bine vezi să nu cazi din şa, să mă faci de râs!

Într-adevăr, Flipot era valet de trăsură, şi chiar dacă fusese înălţat la rangul de paj, tot nu ştia să se ţină ca lumea în şaua unui cal, alunecând întruna când în stânga, când în dreapta, ceea ce-i distra de minune pe ceilalţi membri ai expediţiei.

Angelica o luă înainte cu Savary, care voia să-i dea câteva noţiuni de limba persană.

— Dacă vi se spune: *Salam aleikum*, dumneavoastră răspundeţi: *Aleikum salam*. E o formulă de salut. „Mulţumesc“ se zice *Barik Allah*, ceea ce în traducere literală înseamnă „Dumnezeu este mare“. Dacă auziţi pronunţându-se numele lui Mahomed, ziceţi repede: *Ali vali oullah*, ceea ce înseamnă „Ali este vizirul său“. Asta le face mare plăcere, fiindcă persanii ţin de secta şiită, nu de cea sunită, ca arabii şi turcii.

— Cred că-mi trebuie să ştiu să spun bună ziua şi mulţumesc, zise Angelica, profeţii şi schismele rămân în grija dumneavoastră. Ia te uită, ce-o fi cu mulţimea aceea adunată acolo?

— Am impresia că trebuie să fie o execuţie, zise Flipot, care

avea o vedere nemaipomenit de ageră. Un nea cutare care cine ştie ce-a făcut şi acuma na, că l-a lovit ghinionul şi-i pune ăştia pielea pe băţ...

Angelica se strâmbă. Distingea enorma roată cu spiţe uriaşe, silueta neagră a duhovnicului şi pe cele îmbrăcate în roşu ale călăului şi ale ajutoarelor lui. În ultimul timp erau foarte frecvente asemenea execuţii în afara Parisului, tocmai pentru a evita îmbulzeli mari de lume în Piaţa Grève, numai că se văzuse în scurt timp că târgoveţii nu stăteau în cumpănă să facă un drum oricât de lung, ca atraşi de un miracol, şi veneau în număr mare să urmărească spectacolul.

Supliciul roţii fusese importat din Germania, în secolul precedent. Mai întâi osânditul era legat cu braţele întinse şi cu picioarele depărtate pe două bucăţi mari de lemn aşezate în forma Crucii Sfântului Andrei. Pe fiecare din bucăţile acestea erau săpate crestături adânci, în special pentru locurile unde urmau să se afle genunchii şi coatele condamnatului. Călăul apuca apoi bara lui grea de fier şi lovea zdravăn, zdrobindu-i oasele bucăţică cu bucăţică, după o anumită regulă şi respectând o tehnică specială, care necesita o pregătire îndelungată.

— N-am întârziat prea mult! exclamă Flipot cu ochi sclipitori. Abia i-au sfărâmat picioarele. Hai mai repede!...

Stăpâna îl chemă la ordine cu o poruncă seacă. Hotărâse să o ia peste câmp, ca să nu vadă scena cutremurătoare a unei fiinţe omeneşti sfâşiate de vie sub ochii lacomi ai unei mulţimi fascinate de spectacol.

Aşa că îşi îndemnă calul, cu o mişcare hotărâtă, să iasă de pe drum, pe câmpia de zăpadă îngheţată, urmată de Savary şi de cei cinci bărbaţi din suita ei. Dar abia făcură câteva zeci de metri şi se şi văzură opriţi de un călăreţ în uniforma jandarmeriei regelui, care venea în galop spre grupul lor, strigând din răsputeri:

— Staţi pe loc! Nimeni nu se mişcă până nu se împrăştie mulţimea!

Veni în goana calului la ei, salutând politicos. Angelica îl recunoscu, era un tânăr cornet din trupele care făceau de obicei de pază la Versailles, domnul de Miremont.

— Domnule, vă rog să fiţi atât de amabil să-mi îngăduiţi să trec. Trebuie să ajung la Excelenţa Sa ambasadorul şahinşahului Persiei.

— În cazul acesta, doamnă marchiză, vă rog să-mi permiteţi să vă conduc eu însumi la Excelenţa Sa, răspunse băţos ofiţerul înclinându-se.

Şi o luă înainte, conducându-i spre locul supliciului.

Angelica nu mai avut încotro şi se văzu silită să-l urmeze. Ofiţerul o conduse până în faţă, aproape de estrada de pe care se auzeau urletele răguşite şi spasmodice ale pacientului sub loviturile scurte şi precise ale călăului, care acum era pe isprăvite cu sfărâmatul bazinului.

Angelica privea în pământ, ca să nu vadă ce se petrecea pe

estradă.

Vocea politicoasă a domnului de Miremont răsună limpede:

— Excelenţă, iat-o pe doamna marchiză du Plessis-Bellière, care doreşte să vă cunoască.

Fu cu adevărat o surpriză pentru Angelica să dea peste ambasadorul regelui regilor tocmai aici. Ridică privirile şi-l văzu călare pe un cal negru, privind cu ochi lacomi spectacolul din faţa lui.

Mahomed Bachtiari bei avea ochi negri, imenşi, cu gene şi sprâncene ca de mătase, luminând cu străfulgerări ciudate faţa de o paloare caldă, încadrată de o barbă ca un colier de bucle strânse, negre şi strălucitoare. Purta pe cap un turban de mătase albă, prins cu o rozetă de diamante din care ieşea un mănunchi uşor de pene roşii de egretă. Caftanul de *lamé* argintiu căptuşit cu hermină rămăsese deschis şi se vedea pe dedesubt un soi de pieptar din plăcuţe de argint cizelat şi un veşmânt lung de brocart trandafiriu strâns, brodat cu perle mici care conturau nenumărate arabescuri. Lângă el, tot pe cal, se afla un mic paj desprins parcă din *O mie şi una de nopţi*, înveşmântat în mătăsuri, cu un mic pumnal cu mâner de aur stropit cu smaralde înfipt în brâul de piele aurită şi ţinând în mână un fel de vază de argint filigranat din care ieşea o ţeavă lungă ce fumega uşor. Excelenţa Sa domnul ambasador trăgea din când în când din luleaua aceasta, fără să-şi ia ochii de la interesantul spectacol din faţa lui, care-i răpea toată atenţia. Alţi trei sau patru călăreţi, ţepeni parcă pe caii lor frumoşi, completau această gardă mai curând onorifică, fiindcă nu se anunţa de nicăieri nici un pericol pentru importantul personaj.

Ambasadorul nici nu întorsese capul la cuvintele tânărului ofiţer. Cu ochii aţintiţi spre estradă, urmărea cu vădit interes desfăşurarea supliciului, întinzând din când în când mâna ca să ia narghileaua şi să tragă câte un fum.

Domnul de Miremont, vizibil intimidat şi pus în încurcătură de lipsa de atenţie a ambasadorului, îşi repetă ceva mai tare fraza, apoi se întoarse spre Angelica, ridicând din umeri cu un zâmbet stânjenit. Domnul ambasador nu ştia franţuzeşte... Atunci interveni un personaj pe care nimeni nu-l remarcase la început. Un cleric cu sutană neagră, cu brâu larg şi purtând pe piept crucifixul Ordinului Iezuit. Îşi împinse calul până lângă cel al lui Mohamed Bachtiari bei şi rosti câteva cuvinte într-o limbă aspră şi bolborosită.

Excelenţa Sa domnul ambasador al regelui regilor întoarse spre Angelica o privire goală de orice expresie, cântărind-o indiferent şi parcă scârbit cu ochii lui uşor scoşi din orbite, dar privirea începu pe dată să devină din ce în ce mai scânteietoare, se îmblânzi, deveni lacomă şi pofticioasă, iar Excelenţa Sa, cu o mişcare mlădie ca de şarpe, se lăsă să lunece uşor la pământ.

Angelica era foarte încurcată, nu ştia dacă trebuie să-i întindă sau nu mâna să i-o sărute, dar îşi dădu seama imediat că încurcătura ei nu era deloc întemeiată, fiindcă domnul ambasador era foarte preocupat de Cerès, mângâind-o cu mişcări pricepute pe gât şi murmurând cuvinte îmbietoare. Apoi aruncă şi el câteva cuvinte pe un ton imperativ.

Iezuitul traduse:

— Doamnă, Excelenţa Sa vă cere permisiunea să examineze gura calului dumneavoastră. Zice că după gleznă, după dinţi şi după cerul gurii se cunoaşte calul de rasă.

Simţindu-se, fără voia ei, jignită, Angelica răspunse că iapa era foarte bănuitoare, sperioasă, şi nu suporta familiarităţile prea asidue, mai ales din partea necunoscuţilor. Călugărul traduse. Persanul zâmbea fericit, mângâind în continuare iapa pe gât şi pe ochi. Apoi o apucă de bot cu amândouă mâinile. Iapa tresări uşor, dar se lăsă imediat sub mâna lui iscusită, lăsându-l să-i examineze dantura fără să se împotrivească în vreun fel sau să dea semne de nelinişte. Ba chiar, când el îi dădu drumul, îi căută cu buzele mâna, parcă vrând să se joace cu el.

Asta o făcu dintr-o dată pe Angelica să simtă o adevărată sfâşiere în adâncul inimii. Cerès a ei, care nu se lăsa încălecată decât de ea, care nu îngăduia nimănui s-o atingă pe bot sau pe urechi, acum se supunea parcă îndrăgostită barbarului acesta blestemat. Se simţea trădată de o prietenă veche şi nici nu mai auzea răcnetele disperate ale osânditului de pe estradă.

În schimb, acum ea era cea care se arăta susceptibilă. Îi fu repede ruşine de atitudinea ei, mai ales când îl văzu pe Excelenţa Sa împreunând mâinile pe mânerul de aur al pumnalului de la brâu şi înclinându-se de mai multe ori într-o atitudine plină de respect.

— Excelenţa Sa Bachtiari bei spune că acesta e primul cal vrednic de acest nume pe care l-a văzut de când a coborât de pe corabie la Marsilia. Întreabă dacă regele Franţei mai are şi alţii la fel.

— Desigur, herghelii nenumărate, minţi Angelica fără să clipească.

Preotul traduse cuvintele ei, care îl făcură pe sol să se încrunte şi să înceapă o sporovăială iute şi plină de furie.

— Excelenţa Sa îşi exprimă mirarea că regele a omis să-i trimită câţiva cai de asemenea valoare, pentru a-i face, la sosirea pe pământ francez, un dar pe măsura importanţei sale. Marchizul de Torchy s-a prezentat la Excelenţa Sa ca un călăreţ oarecare, plecând cu suita fără să-i lase nici un cal în dar, sub pretext că ambasadorul refuză să-l urmeze la Paris... şi că...

Volubilitatea persanului creştea pe măsură ce se înfuria şi preotul nu-l putea urmări decât cu vizibilă greutate.

— ...și mai spune că nu i s-a oferit până acum nici o femeie vrednică de poziția sa de ambasador al regelui regilor... Normal ar fi fost să-i fie dăruite mai multe, și cele mai frumoase, dar de mai bine de o lună de când a pus piciorul pe pământ francez regele n-a avut grijă... că cele care i-au fost oferite de însoțitorii francezi erau niște târâturi de care nu s-ar fi atins nici măcar un hamal din bazar, atât erau de murdare... Întreabă dacă sosirea dumneavoastră este într-adevăr un semn că regele Franței s-a hotărât în sfârșit să-i acorde onorurile pe care i le datorează...

Angelica rămase cu gura căscată de uimire.

— Părinte, rosti ea încurcată, îmi puneți niște întrebări... care...

Un zâmbet ușor lumină fața liniștită a preotului. Era încă tânăr, deși trăsăturile aspre ale feței îl făceau să arate mai vârstnic și mai impunător.

— Doamnă, îmi dau foarte bine seama în ce măsură cuvintele pe care le auziți vă par șocante, cu atât mai mult cu cât sunt rostite de un slujitor al altarului. Vă rog însă să luați în considerare că eu nu fac decât să traduc cuvintele Excelenței Sale, ca unul care de cincisprezece ani sunt atașat ca interpret de limba franceză pe lângă curtea șahinșahului Persiei, iar în calitatea asta îmi revine obligația profesională de a traduce cât mai fidel cu putință.

După care adăugă, nu fără umor:

— În acești cincisprezece ani am avut ocazia să aud și... să rostesc multe lucruri mult mai... mai ciudate decât acum. Dar vă rog să răspundeți la întrebarea Excelenței Sale.

— Eu nu... eu... cum să zic... sunt foarte încurcată de situația asta... Nu vin în calitate oficială, nici ca ambasadoare, nici ca... Și fapt este că la curtea de la Versailles nimeni nu se omoară cu firea pentru această ambasadă persană. Eu am auzit de asta numai întâmplător.

Iezuitul înlemni și ochii i se întunecară.

— Adevărată catastrofă! murmură el abia auzit.

Era vizibil că șovăia să traducă aceste cuvinte. Din fericire însă, răcnetele din ce în ce mai sfâșietoare ale celui torturat abătură atenția lui Bachtiari bei, care își întoarse privirile spre estradă. În timpul discuției lor, călăul își isprăvise treaba. După ce sfărâmase membrele și bazinul condamnatului, îi răsucise-și îi îndoise brațele și picioarele, pregătindu-l ca pe un pui de găină în vederea atârnării de roata care aștepta alături tocmai în acest scop, profilându-se amenințătoare spre cer, gata să-și primească jalnica încărcătură. Nefericitul avea să agonizeze așa ore întregi în ger, sub zborul sinistru al corbilor care deja începuseră să se adune croncănind pe crengile desfrunzite ale copacilor din jur, așteptând nerăbdători ospățul.

Persanul scăpă o exclamaţie de dezamăgire şi începu din nou să vorbească plin de furie.

— Excelenţa Sa se plânge că n-a putut asista la finalul execuţiei, zise iezuitul adresându-se domnului de Miremont.

— Regret, dar Excelenţa Sa se întreţinea în timpul acesta cu doamna.

— Consideră că s-ar fi cuvenit să aşteptaţi până când Excelenţa Sa putea fi din nou atent.

— Vă rog să-i prezentaţi scuzele mele, părinte, cu precizarea că asemenea lucruri nu se obişnuiesc în Franţa.

— Jalnică scuză! suspină iezuitul.

Porni totuşi să vorbească ambasadorului, care se mai potoli, apoi faţa i se lumină de-a binelea. Spuse, cu un aer mulţumit, câteva cuvinte şi aşteptă plin de interes ca acestea să fie traduse.

Preotul, posomorât, nu scotea un cuvânt.

— Ce-a spus domnul ambasador, părinte?

Cu mare greutate, iezuitul se hotărî să vorbească:

— Excelenţa Sa cere să începeţi din nou.

— Ce să începem din nou? se holbă domnul de Miremont, nevenindu-i să-şi creadă urechilor. Ce să-ncepem din nou, părinte?

— Execuţia.

— Dar e cu neputinţă, părinte, zise ofiţerul. Nu mai avem alt condamnat.

Călugărul traduse în limba persană, urmărit cu atenţie de ambasador, care răspunse ceva, arătând spre oamenii din spatele său.

— Spune să luaţi pentru asta un om din escorta lui... Insistă... Zice că dacă refuzaţi să-i faceţi până şi această neînsemnată plăcere, se va plânge de dumneavoastră regelui, care fără îndoială că pentru un asemenea lucru vă va decapita.

Cu tot gerul, tânărul domn de Miremont începu să transpire din greu.

— Ce să fac, părinte? zise el disperat, frângându-şi mâinile. Spuneţi şi sfinţia voastră dacă pot eu să condamn la moarte un om aşa, de capul meu, fiindcă aşa i s-a năzărit acestui domn...

— Nu vă neliniştiţi, răspunse cu blândeţe abatele, am să-i răspund eu în numele dumneavoastră că legile franceze nu îngăduie să se atingă nimeni nici măcar de un fir de păr din capul unui străin atâta timp cât acesta e oaspetele nostru, aşa că nu puteţi supune execuţiei pe nici unul din sclavii lui, chiar dacă el însuşi cere acest lucru.

— Da, da, foarte bine, părinte, se învioră bietul tânăr. Spuneţi-i aşa!

Bachtiari bei ascultă cu atenţie şi chiar catadicsi să zâmbească,

apreciind fără îndoială tactul francezilor, dar era prea dornic să mai vadă o dată spectacolul, așa că întinse brusc un braț neîndurător spre Savary, care se ținea mai la o parte, și se stropși scurt.

— Amman! Ammmaaaan! începu acesta să răcnească disperat, sărind de pe cal și căzând în fața ambasadorului cu fața la pământ, într-o bolboroseală de cuvinte neînțelese.

— Dar ce se petrece, părinte? întrebă consternată Angelica.

— Ambasadorul a hotărât ca osânditul să fie ales din escorta dumneavoastră, fiindcă numai din cauza dumneavoastră, zice el, a pierdut finalul spectacolului. Susține că un om în stare să se urce pe un asemenea cal nici nu merită să trăiască.

Și iezuitul urmă printre dinți:

— Un om care, în afară de asta, mai și înțelege limba persană și chiar o vorbește cât se poate de bine... Prin urmare, doamnă, nu ați venit aici ca ambasadoare, dar ați avut grijă să luați cu dumneavoastră un interpret!...

— Maestrul Savary e un savant și un negustor care a călătorit mult...

— Care e scopul exact al prezenței dumneavoastră aici, doamnă?

— Să-mi satisfac curiozitatea. Nimic mai mult.

Iezuitul o privi cu un zâmbet sarcastic.

— Nu am la îndemână alt scop pe care să vi-l declar, părinte, urmă Angelica cu țâfnă. Maestre Savary, încetați să vă mai prosternați și ridicați-vă! Sunteți supus francez și vă aflați pe pământ francez, nu la Ispahan sau mai știu eu unde! Sculați-vă de acolo! Ei, drăcie!

— Trebuie totuși lămurită această chestiune, spuse călugărul.

— Părinte, doar n-o să pretinzi că trebuie omorât în chinuri un om nevinovat numai pentru a face o plăcere idioată unui barbar!

— Cu siguranță că nu. Dar mă revoltă neîndemânarea, reaua voință și lipsa de curtoazie cărora Bachtiari bei le este întruna victimă de când a pus piciorul pe pământul Franței. A venit ca prieten și acum e pe punctul de a pleca furios și în calitate de dușman. Și asta fără îndoială că va face din șahinșalul Persiei un inamic înverșunat al Franței, și ceea ce e și mai grav, al bisericii noastre. Avem acolo, în Persia, douăzeci de mănăstiri și încercăm să ne răspândim influența, atrăgând la credința în Christos pe aceia din închinătorii semilunei care vor să primească mântuirea. Și acum toate se pot transforma în fum. Niște gafe stupide riscă să întârzie cu secole întregi răspândirea civilizației latine în acele ținuturi care nu așteaptă decât să se arate receptive!

— Părinte, lucrurile acestea sunt extrem de importante, recunosc, zise domnul de Miremont cu un aer de om strâns cu ușa. Dar ce facem acum, cu condamnarea unui nevinovat la trasul pe roată?

— Ambasadorul nu cunoştea acest gen de tortură. A ieşit din casă în dimineaţa asta pur şi simplu ca să-şi facă plimbarea şi numai printr-o întâmplare a nimerit la locul execuţiei şi s-a hotărât imediat să-i descrie şahului Persiei, suveranul său, toate amănuntele acestui supliciu necunoscut la ei. Acesta e motivul pentru care suferă atât pentru detaliile care i-au scăpat şi vinovată vă consideră pe dumneavoastră, doamnă.

— Mi-e teamă că Excelenţa Sa arată aici oarecare imprudenţă, zise Angelica surâzând.

Persanul, care se urcase între timp pe cal, tresări auzind-o vorbind şi se întoarse întrebător spre iezuit, care traduse scurt.

— Sau poate ar fi cazul să-i admir curajul, continuă ea.

Ambasadorul ascultă atent şi, după o clipă de gândire, vorbi.

— Excelenţa Sa îşi exprimă mirarea, zise iezuitul, dar ştie totodată că femeile au uneori subtilităţi care scapă unei minţi de bărbat şi vă roagă, în consecinţă, să-i explicaţi ce aţi vrut să spuneţi adineauri.

— Ei bine, mi-e teamă că Excelenţa Sa n-a luat în calcul posibilitatea ca regele regilor să fie ispitit să facă o modă din acest stil nou şi rafinat de execuţie. Ar putea, bunăoară, să decidă că, fiind ceva foarte nou şi foarte deosebit, supliciul acesta nu trebuie rezervat decât celor mai de seamă seniori de sub stăpânirea sa. Şi n-ar fi deloc exclus să se simtă tentat să-l încerce cât mai repede, făcând această onoare poate chiar Excelenţei Sale domnul ambasador, aci de faţă. Mai ales dacă solia sa în Franţa se dovedeşte un eşec pentru speranţele pe care şi le-a pus în ea regele regilor...

Pe măsură ce iezuitul traducea, chipul ambasadorului se lumina. Şi, spre marea uşurare a tuturor, Excelenţa Sa începu să râdă.

— *Founzoul Khanoumi*[1]! exclamă el pe un ton de admiraţie.

Şi, cu mâinile împreunate pe piept, ambasadorul se înclină de mai multe ori spre ea, bolborosind entuziasmat în limba lui.

— Spune că sfatul pe care i l-aţi dat este vrednic de înţelepciunea lui Zoroastru[2] însuşi... Că renunţă la proiectul de a implanta acest mod de execuţie în Persia... unde există deja o varietate impresionantă de procedee înrudite... Vă invită să-l însoţiţi până la reşedinţa sa... pentru o mică gustare.

Şi Bachtiari bei porni în fruntea micului alai. Devenise dintr-o dată o întruchipare de netăgăduit a farmecului şi a amabilităţii. Tot drumul fu un neîntrerupt schimb de politeţi debitate fără contenire şi tradu-

---

[1] „Diavoliţă mică" (n. aut.)

[2] Zoroastru (de la pronunţarea greacă *Zoroastres*) – Zarathustra, profetul şi fondatorul religiei primitive a Persiei, la începutul mileniului I a. C., autor al *Avestei*, cartea fundamentală a religiei premahomedane din Iran. *(n. trad.)*

se de iezuit: „gazelă fragedă", „trandafir de Zende Roud din Ispahan", ajungându-se în încheiere la „trandafirul minunatului Versailles".

Ajunseră în destul de scurt timp la casa unde se afla reşedinţa provizorie a Excelenţei Sale, care aştepta aici să-şi facă intrarea solemnă la curtea Franţei. Era o casă de ţară, un conac destul de modest, cu o grădină care probabil că şi vara arăta cam părăginită, cu două-trei statui de piatră înverzite de muşchi. Bachtiari bei se scuză pentru aspectul sărăcăcios şi preciză că se instalase aici fiindcă proprietarul, om curat, aşa cum se cuvenea oricărui bărbat, instalase o baie la fel de confortabilă ca băile turceşti, aşa că putea să-şi facă în voie abluţiunile rituale. Auzise că la Paris şi în Franţa, în general, nu toate casele aveau baie şi asta îl făcea să nu mai ştie ce să creadă despre francezi, despre care altfel se spunea că erau oameni foarte civilizaţi.

Hărmălaia stârnită de sosirea lor scoase din casă pe servitorii persani, care alergară în mare grabă, toţi însă înarmaţi, spre nedumerirea Angelicăi, cu pumnale scurte şi încovoiate pe care le ţineau la brâu. O dată cu ei se iviră şi doi gentilomi francezi. Unul din ei, cu o perucă enormă care voia să compenseze, pare-se, statura lui măruntă, exclamă pe un ton plin de acreală:

— Ce naiba, altă târfă? Părinte Richard, sper că n-aveţi de gând să îngăduiţi ca paţachina asta să rămână mult timp aici! Ştiţi că domnul Dionis e om foarte credincios şi se supără dacă aude că în casa lui intră tot felul de putori culese de pe drum de maimuţoiul ăsta persan!

— Ba nu, strigă celălalt. Părinte Richard, lăsaţi, Excelenţa Sa are nevoie să se mai şi distreze, doar e bărbat! Hai, femeie, dă-te jos de pe cal şi du-te şi te spală, îţi arată eunucii unde e baia, te spală ei ce n-ai văzut de când eşti pe lume.

— Na-na-na-na-na! se împotrivi arţăgos omuleţul. Dacă cioroiul ăsta are de gând să se distreze, atunci n-are decât să meargă frumos la Versailles, să-şi prezinte scrisorile de acreditare şi să facă ce trebuie, nu să prelungească la nesfârşit situaţia asta insuportabilă!

Iezuitul reuşi în sfârşit să deschidă şi el gura, aşa că le-o prezentă celor doi domni pe doamna marchiză du Plessis-Bellière, ceea ce-i făcu pe amândoi să treacă prin toate culorile curcubeului.

— Vă rog respectuos, doamnă marchiză, să acceptaţi scuzele mele, se ploconi până la pământ cel mic. Sunt Saint-Amon, însoţitorul ambasadorilor de la intrarea în Franţa până la Versailles. Vă rog în modul cel mai respectuos să nu-mi luaţi în nume de rău ignoranţa.

— Nu v-o iau deloc în nume de rău, domnule de Saint-Amon, şi vă înţeleg. Îmi dau şi eu seama că sosirea mea a fost de natură să vă deruteze.

— Ah, doamnă, vă rog să mă credeţi că am ajuns amândoi, şi eu

şi colegul meu, într-o stare de plâns! Nu mai ştim ce să facem! Barbarii ăştia nenorociţi, cu obiceiurile lor ruşinoase, mă duc pur şi simplu la exasperare, şi nu găsesc nici un mijloc să-i fac să se grăbească! Dacă aş reuşi să-i duc până la curte, aş zice că l-am apucat pe Dumnezeu de un picior, acolo misiunea mea ar înceta, dar nu-i pot urni de aici! Şi părintele Richard, măcar că e francez, ba şi faţă bisericească pe deasupra, nu mă ajută deloc! Văd că râdeţi, părinte, parcă v-aţi bucura de nenorocirea mea, dar să ştiţi că nu mă ajutaţi deloc în felul ăsta, ba chiar...

— Dar dumneavoastră mă ajutaţi în vreun fel, domnule? ripostă iezuitul. Dumneavoastră sunteţi diplomat, aşa că ar trebui să arătaţi... puţintică diplomaţie. Eu nu sunt decât interpret, sau hai să zic, cel mult consilier. Îl însoţesc pe ambasador în calitate neoficială şi aţi putea să vă consideraţi fericit că fac oficiile de traducător...

— Aş zice că aveţi şi alte îndatoriri, părinte, fiindcă sunteţi supus al regelui Franţei.

— Nu uitaţi, domnule de Saint-Amon, că mai întâi de toate sunt supusul lui Dumnezeu. Abia pe urmă al regelui.

— Supusul lui Dumnezeu, adică al Romei, vreţi să ziceţi! Toată lumea ştie că Vaticanul e mai presus de Franţa în ochii ordinului dumneavoastră, al iezuiţilor. Mai ştim şi noi...

Angelica nu mai prinse şi restul disputei, căci Bachtiari bei o luă de mână şi o conduse în casă. Străbătură o anticameră cu plăci de mozaic, apoi ajunseră într-o altă încăpere, urmaţi tot timpul de un paj, anume cel cu narghileaua, şi Flipot, care se simţea ca la el acasă, privind cu admiraţie covoarele, carpetele şi pernele nenumărate care dădeau un amestec de culori exotic şi fascinant. Mobilierul din lemn scump, vaze şi cupe nenumărate de ceramică albastră completau tabloul, dând o nuanţă de confort şi de indescriptibil rafinament.

Prinţul se aşeză, cu picioarele strânse turceşte sub el, făcându-i semn Angelicăi să-i urmeze pilda.

— Aşa se obişnuieşte aici, ca oamenii să se gâlcevească de faţă cu toată lumea? întrebă el într-o franceză lentă dar foarte corectă, în ciuda accentului bizar.

— Constat cu plăcere că Excelenţa Voastră vorbeşte admirabil limba noastră, zâmbi Angelica.

— Mă aflu de două luni în Franţa, aşa că am avut suficient timp să învăţ...

Minţea, fireşte, şi nici măcar nu avea pretenţia să fie crezut, dar Angelica înclină din cap a înţelegere. Aşadar, în două luni se putea învăţa foarte bine franţuzeşte...

— ...şi primele lucruri pe care le-am învăţat au fost cuvintele neplăcute, în special înjurăturile şi vorbele de ocară. Chestiune pe care o regret, fiindcă am de discutat cu dumneavoastră lucruri de o cu totul

altă natură.

Angelica nu se mai putu stăpâni şi începu să râdă. Întorsăturile complicate de frază ale ambasadorului... în două luni... Era prea de tot!

— Râsul dumneavoastră, doamnă, e ca un izvor rece şi cristalin în deşertul încins, pentru un călător pe jumătate mort de sete, zise agale ambasadorul, contemplând-o visător.

Tăcu însă imediat, căci se auzeau paşi. Intrară călugărul şi domnul de Saint-Amon, aruncându-le amândoi priviri bănuitoare, deşi fiecare din cei doi se gândea la altceva. Totuşi Excelenţa Sa nu se arătă deloc contrariat. Zise în limba persană câteva cuvinte, auzite de servitorii care probabil că-i pândeau dorinţele de după vreo uşă, căci îndată apărură câţiva ieniceri cu tăvi de argint filigranat şi cu nişte cupe minuscule de cristal, în care turnară un lichid din care ieşeau aburi, un lichid negru şi cu miros ciudat, cum Angelica nu mai simţise niciodată.

— Ce e asta? întrebă ea neliniştită, înainte de a duce la gură substanţa asta nemaivăzută.

Domnul de Saint-Amon dădu peste cap conţinutul şi zise strâmbându-se:

— Cafea, doamnă, aşa o numesc ei, noi n-avem nume pentru fiertura asta îngrozitoare. Ne-a ferit Dumnezeu până acum de aşa ceva. De mai bine de zece zile mă chinui să înghit porcăria asta a lor, cu speranţa că prin curtoazie am să reuşesc să-l dau pe brazdă pe cioroiul ăsta cretin şi să-l înduplec să se lase urcat în trăsură şi dus la Versailles. Dar credeţi că am cu cine mă-nţelege? O vită încăpăţânată ca asta n-am pomenit de când sunt pe lume, simt că am să mă îmbolnăvesc de disperare, îmi vine să-i crăp cu mâna mea capul ăla pocit! Un ţigan borât care mi-a mâncat sufletul!

Ştiind că persanul stăpânea atât de bine limba franceză, Angelica se simţea foarte alarmată, dar el rămânea impasibil. Făcu apoi spre ea câteva gesturi muteşti de îndemn spre cupele mici de cristal şi spre urcioarele de porţelan, cam vechi după plesniturile care le împânzeau, dar de o minunată culoare de lapis-lazuli.

— Acestea datează din vechime, de pe timpul regelui Darius, explică iezuitul văzându-i mirarea. Secretul smălţuirii lor s-a pierdut de sute de ani, dar au rămas nenumărate mozaicuri prin palatele vechi din Ispahan şi Mekhed, adevărate opere de artă. Palatele mai noi nu mai sunt aşa frumoase. La fel s-a întâmplat şi cu arta prelucrării argintului, din păcate...

— Dacă Excelenţa Sa e un atât de mare iubitor de obiecte preţioase, fără îndoială că la Versailles va avea ce să admire. Regele nostru are gustul fastului şi se înconjoară de adevărate minunăţii...

Părintele Richard traducea iute, cu voce scăzută, şi ambasadorul

se arătă vădit impresionat. Puse cu vioiciune câteva întrebări şi Angelica răspunse cum putu mai bine, descriind imensul palat scânteietor de aurării şi oglinzi scumpe, mobilierul lucrat de cei mai mari artişti ai timpului din lemn de esenţe rare şi tapisat cu mătăsurile şi catifelele cele mai fine, brodate cu fir de aur, şi argintăria preţioasă, unică în lume, a cărei valoare nu stătea în material, ci în lucrătura desăvârşită, aparţinând celor mai renumiţi gravori. Excelenţa Sa rămăsese uluit şi asculta cu o curiozitate aţâţată. Rosti apoi câteva cuvinte, pe care părintele Richard se grăbi să le traducă.

— Domnul de Saint-Amon ar fi trebuit să-i spună din timp de toate aceste minunăţii de la curtea regelui Franţei.

— Şi de ce, mă rog, să mă apuc eu să-i povestesc de toate astea? se împotrivi domnul de Sain-Amon. Măreţia regelui Franţei nu se măsoară după luxul palatelor sale, ci după renumele pe care îl are! Astea nu sunt decât farafastâcuri de bazar, bune de păcălit copiii.

— Un diplomat ca dumneavoastră ar trebui să nu uite că are de-a face cu orientali, ripostă pe un ton sec părintele Richard. În orice caz, constat că doamna, în câteva cuvinte, a realizat mai mult decât aţi reuşit dumneavoastră, cu mijloace diplomatice, în tot timpul ăsta de când vă tot târguiţi cu domnul ambasador.

— Perfect! Perfect! Dacă dumneavoastră, părinte, ca om al bisericii, sunteţi partizanul unor asemenea procedee de harem, nu mai văd nici un răspuns posibil din partea unui om de rang înalt, care vrea să-şi păstreze demnitatea! Eu mă retrag, domnilor!

Cu această declaraţie acidă, domnul de Saint-Amon se ridică şi ieşi plin de ţâfnă. Părintele Richard se ridică şi el, urmându-l, cu vizibile intenţii de reconciliere.

Bachtiari bei se întoarse spre Angelica, aruncându-i un zâmbet care parcă aştemea o strălucire de zăpezi luminoase pe faţa lui întunecată.

— Părintele Richard înţelege, ca om învăţat ce e, îşi dă seama că nu am nevoie de interpret ca să pot discuta cu o doamnă.

Duse luleaua la gură şi trase câteva fumuri scurte, fără să-şi ia ochii de pe chipul interlocutoarei lui.

— Astrologul meu mi-a spus că azi, fiind miercuri, e o zi albă, adică o zi fericită. Şi iată că aţi venit dumneavoastră... Vă pot mărturisi un lucru... Mă simt foarte îngrijorat în ţara asta. Obiceiurile sunt ciudate şi nu le pot înţelege în ruptul capului.

Făcu un gest spre pajul care picotea într-un colţ şi acesta, brusc înviorat, prezentă o tavă cu recipiente de cristal în care se aflau şerbeturi de fructe, nuga şi peltele translucide. Angelica răspunse, după o scurtă şovăire, că nu înţelegea cauzele îngrijorării Excelenţei Sale. Ce era atât

de neobişnuit în obiceiurile francezilor?

— Totul! în primul rând... ăăă... felahii... adică oamenii care lucrează pământul, cum le zice?

— Ţăranii.

— Da, ţăranii. Când mă văd trecând, nu numai că rămân în picioare, dar se mai şi uită la mine, cu o obrăznicie de neînchipuit. N-am văzut, de când am venit în ţara asta, măcar unul care să cadă cu fruntea la pământ! Pe urmă regele dumneavoastră are pretenţia să mă ducă la el la palat în trăsură, ca pe un prizonier... ba şi cu paznici de o parte şi de alta a trăsurii, ca pe criminalii cei mai periculoşi. Şi a mai apărut şi titirezul ăsta blestemat, Saint-Amon, care cum m-a văzut, a şi început să strige la mine „Repede, repede, la Versailles!" de parcă aş fi fost un măgar de povară, când eu, dimpotrivă, am poruncă de la preastrălucitul meu stăpân, regele tuturor regilor, să acord stăpânului vostru toate onorurile, aşa că trebuie să înaintez spre curtea sa cât mai încet cu putinţă, arătând că vin ca prieten, nu ca duşman... De ce râzi, o, frumoasă peruzea cu ochii asemenea celor mai preţioase dintre pietrele preţioase?

Angelica se sili să-i arate că era la mijloc o neînţelegere. În regatul Franţei nu era obiceiul ca oamenii să cadă cu fruntea la pământ în faţa nimănui, nici în faţa regelui. Oamenii de rând puteau privi în voie chipurile celor mari. La Versailles erau chiar anumite zile când regele mânca la masa de ceremonie, asta însemnând că mulţimea de supuşi avea voie să intre în palatul său şi să-l vadă mâncând, ca să se poată încredinţa că regele e sănătos şi să fie liniştită că ţara e în mâini sigure. Nici vorbă de prosternări. Doamnele, e drept, făceau reverenţe, dar numai în faţa regelui, a reginei şi a familiei lor. Şi, ca să-i demonstreze, se ridică şi făcu în faţa lui mai multe reverenţe mari, ceea ce pe Excelenţa Sa păru să-l încânte din cale-afară.

— Înţeleg, zise el, e ceva cam ca dansurile noastre... pe care le execută femeile pentru încântarea ochiului stăpânului lor. La dumneavoastră e un dans încet, ca o închinare în faţa regelui. Îmi place mult. Am să le-nvăţ şi eu pe femeile mele... Regele dumneavoastră s-a arătat un om foarte înţelept când v-a trimis pe dumneavoastră încoace. Sunteţi prima persoană pe care o întâlnesc şi cu care se poate sta de vorbă cu plăcere. Francezii sunt nişte oameni neînchipuit de plicticoşi şi pisălogi.

— Plictisitori? zâmbi Angelica. Mi-e teamă că Excelenţa Voastră se înşală. Francezii au, dimpotrivă, reputaţia de a fi un popor foarte vesel şi spiritual. Nicăieri în lume nu se întâlnesc oameni mai amuzanţi.

— Plic-ti-si-tori! scandă beiul. Groaznic de plictisitori! Toţi pe câţi i-am întâlnit până acum, curge plictiseala din ei ca licoarea sfântă din stâncile deşertului, parcă ai vedea-o cu ochii cum transpiră din ei tot timpul...

Comparaţia ambasadorului îi aminti Angelicăi de maestrul Savary, în urma insistenţelor căruia se afla acolo.

— Licoarea sfântă? Licoarea egipteană? Cum, Excelenţă, e posibil ca Majestatea Sa regele regilor să fi binevoit să trimită suveranului nostru puţină licoare din aceasta minunată?

Faţa ambasadorului se întunecă şi ochii lui aruncară spre Angelica privirea crudă a unui sultan către vizirul său de încredere pe care-l bănuieşte de cea mai groaznică trădare.

— De unde ştiţi dumneavoastră că... printre darurile pe care le duc eu regelui Franţei din partea preaputernicului meu stăpân se află şi licoarea sfântă? Cine v-a spus despre asta? Fiindcă nimeni nu ştie!

— Oh! Toată lumea vorbeşte, Excelenţă! La curtea Franţei toţi se aşteaptă ca printre daruri să se afle şi această comoară nepreţuită, a cărei faimă a străbătut mările! Deci e adevărat?

Ambasadorul se silea să rămână nepăsător, dar din întreaga lui fiinţă se degaja un aer de perplexitate.

— Eu credeam... aveam impresia că regele Franţei nu e deloc interesat de licoarea sfântă... Şi chiar mă temeam că va comite nelegiuirea de a râde de un asemenea dar, căruia nu-i cunoaşte valoarea...

— Dimpotrivă, Excelenţă. Majestatea Sa va aprecia frumoasele intenţii ale şahinşahului Persiei tocmai pentru valoarea extraordinară a darului trimis. Regele nostru ştie ce rară e această licoare şi că nu se găseşte în nici o altă ţară de pe faţa pământului decât în Persia. Şi îşi doreşte atât de mult să aibă şi el măcar câteva picături!...

— Da, aşa e, în nici o altă ţară, încuviinţă prinţul, ale cărui priviri se iluminară de un foc mistic. E darul lui Allah pentru poporul care a fost cel mai mare printre cele mai mari... şi care şi acum rămâne mare, prin bogăţia sufletului lui! Allah l-a binecuvântat tocmai dăruindu-i licoarea sfântă. Izvoarele s-au împuţinat în secolele din urmă, aşa că licoarea e acum rezervată numai regilor şi prinţilor de sânge, cum ziceţi dumneavoastră, adică fiilor şi nepoţilor de regi... Mai sunt numai câteva roci în deşert, care parcă transpiră, scoţând prin porii lor elixirul sacru, iar rocile astea sunt păzite de cei mai credincioşi soldaţi ai regelui. Fiecare izvor e pecetluit cu peceţile celor cinci mari dregători ai provinciei şi toţi răspund cu captele lor pentru o singură picătură care s-ar pierde sau care ar fi furată...

— Iertaţi-mi curiozitatea, Excelenţă, dar mi-aţi putea spune şi mie cum arată licoarea sfântă? Nimeni nu mi-a putut spune până acum.

Zâmbetul flutură din nou pe buzele lui Bachtiari bei.

— Sunteţi curioasă şi nerăbdătoare, doamnă, ca o odaliscă... aflată în faţa unei promisiuni a stăpânului ei, care vrea s-o răsplătească. Iar eu... eu vreau să văd cum strălucesc minunaţii dumneavoastră ochi!

Bătu din palme şi dădu o poruncă scurtă ienicerului care se pre-

zentase plin de supunere.

După câteva clipe, intrară doi sclavi, ducând un cufăr mic din lemn de trandafir încrustat cu aur şi cu sidef, mic dar foarte greu şi mai ales foarte preţios, judecând după ţinuta războinică a celor patru ieniceri care însoţiseră până şi aici nepreţuita povară.

Sclavii aşezară cufărul pe o măsuţă mică de lângă divan şi beiul se ridică şi îl deschise cu un aer de respect încărcat de veneraţie. Înăuntru, între falduri bogate de mătase, odihnea un recipient mic de porţelan albăstrui, de o formă neobişnuită, cu gât larg şi prelung. Ambasadorul scoase dopul de jad care astupa gura vasului şi Angelica se aplecă, plină de curiozitate. Văzu înăuntru un lichid întunecat şi irizat, care îi păru a avea o consistenţă uleioasă şi care răspândea un miros puternic şi pătrunzător, ce nu semăna cu nici un altul cunoscut. Era plăcut sau neplăcut? N-ar fi putut spune. Se ridică, având impresia bruscă a unei ameţeli îndepărtate şi a unei dureri uşoare în tâmple.

Beiul murmură pe un ton psalmodiant nişte cuvinte care păreau a fi o rugăciune, apoi înclină uşor vasul, lăsând să se scurgă câteva picături într-o cupă mică de argint. Îşi muie degetele şi le puse încet pe fruntea Angelicăi, apoi pe a lui.

— E un medicament? întrebă ea cu voce slabă.

— E sângele pământului, doamnă, murmură el abia şoptit, în timp ce pleoapele i se lăsau peste ochi într-un extaz religios. E făgăduinţa ieşită din adâncuri... e vestea tainei sufletului care porunceşte lumii! *La illa ha illa la! Mahomedu rossoul u le!*[1]

— *Ali vali oullah!*[2] răspunseră într-un glas sclavii şi ienicerii, aruncându-se toţi cu frunţile pe podele.

După ce sclavii şi ienicerii ieşiră, luând cu ei preţioasa încărcătură, Angelica se pregăti de plecare, spre dezamăgirea vizibilă a ambasadorului. Se văzu atunci silită să facă uz de numeroase perifraze şi de tot felul de comparaţii poetice pentru a-l face să înţeleagă că în Franţa femeile de o anumită condiţie nu puteau fi tratate asemeni curtezanelor de rând. Nu puteau fi cucerite decât printr-o curte subtilă, atentă şi mai ales mult timp platonică.

— Poeţii noştri persani au ştiut să slăvească frumuseţea iubitelor lor. În veacurile trecute marele Saadi[3] spunea:

«Acel pe care-l ţii cunoaşte o fericire pururi fragedă;

---

[1] „Nu e decât un Dumnezeu şi Mahomed este profetul lui." (n. aut.)

[2] „Ali este vizirul său." (n. aut.)

[3] Saadi (aprox.1215-1292) – poet persan, unul din marii clasici ai literaturii universale. Operele lui fundamentale, poemul *Grădina fructelor* şi culegerea de povestiri şi parabole *Grădina florilor*, inspirate în bună măsură din folclorul persan, reprezintă sinteze ale înţelepciunii orientale, într-un stil de o puritate desăvârşită. *(n. trad.)*

Raiul fiecărei clipe îl fereşte de bătrâneţe
Şi de când te văd, ştiu unde să-mi întorc rugăciunea,
Spre Răsăritul tău se-ndreaptă patimile mele...»

Bachtiari bei rămase o clipă visător, apoi spuse încet:

— Aşa trebuie vorbit ca să cucereşti inaccesibilele femei din Franţa? Eu am să vă numesc *Firouzé-Khanum*... Doamna Peruzea! E cea dintâi printre pietrele preţioase, emblema vechii Persii, din vremea mezilor. Albastrul ei verzui e culoarea cea mai iubită din ţara mea...

Şi, înainte ca Angelica, puţin ameţită de licoarea sacră şi de versurile tulburătoare, să poată schiţa vreun gest de împotrivire, trase de pe degetul lui un inel greu de aur, cu o peruzea imensă, trecându-i-l cu îndemânare pe inelarul mâinii stângi.

— Doamnă Peruzea, iată expresia fericirii mele din clipele când ochii dumneavoastră se ridică spre mine. Piatra asta are puterea de a-şi schimba culoarea când cel sau cea care o poartă are conştiinţa încărcată şi o inimă făţarnică, aplecată spre trădare.

O aţintea cu un surâs blând şi puţin ironic, care o fascina. Vru să refuze, dar nu putu decât să murmure, coborând privirile spre piatra care ieşea din culcuşul ei de aur:

— *Barik Allah!*

Beiul se ridică în foşnetul bogat la mătăsurilor de pe el. Avea mişcări suple şi feline, care lăsau să se ghicească o putere ieşită din comun, puterea unui trup călit în exerciţii grele, prin ore îndelungate petrecute în şa şi în jocurile periculoase ale orientalilor.

— Progresele dumneavoastră la limba persană sunt uluitor de rapide, doamnă. Există multe femei ca dumneavoastră la curtea regelui Franţei? Tot aşa de frumoase, de pline de farmec şi de inteligente?

— Cât nisip are oceanul, Excelenţă! Curtea Franţei e plină de femei mult mai frumoase, de o mie de ori mai frumoase decât mine.

Era foarte grăbită să se vadă plecată de acolo.

— Bun, atunci vă dau drumul să plecaţi, zise beiul, fiindcă Franţa e singura ţară în care am pomenit să se ia înapoi darurile făcute. Regele dumneavoastră mi-a trimis un dar fermecător, iar acum acest dar îmi spune că trebuie să plece. De ce mă jigneşte mereu stăpânul dumneavoastră? Şahinşahul Persiei e puternic, poate să-i gonească din ţara noastră pe călugării francezi sau să le dea foc de vii în mănăstirile pe care le aveţi la noi... S-ar putea supăra şi mai rău şi să refuze să vă mai vândă mătasea noastră. A, ştiu că şi aici se face mătase, dar crede regele vostru că o veţi face vreodată cum o facem noi? Nicăieri în lume nu creşte decât dudul care face dude roşii sau negre, şi acesta dă o cârpă grosolană pe care voi o numiţi mătase, în timp ce femeile noastre hrănesc viermii numai cu frunză de dud cu fructe albe... cea mai fină mătase din lume... Pe regele dumneavoastră nu-l interesează să semneze un

tratat cu noi? Nu are nevoie de niște prieteni credincioși care să stea în coasta turcilor? Nu vrea ca piețele noastre să fie deschise negustorilor voștri? De ce mă jignește atunci întruna? Acum să mergem, vreau să-mi consult astrologul și aș ține mult, dacă nu vă supără, să fiți și dumneavoastră de față. Veți înțelege pe urmă.

Capitolul IV

În vestibul dădură peste iezuit și peste cei doi gentilomi francezi și ambasadorul o lăsă o clipă să aștepte în tovărășia lor. Se întoarse repede, împreună cu două personaje pe care Angelica nu le mai văzuse până atunci, un bătrân cu o barbă albă ce păstra încă urmele culorii roșcate din tinerețe și cu un turban imens, plin de semne de zodiac, și un însoțitor al acestuia, mai tânăr, cu o barbă neagră numai inele și cu un nas uriaș. Acesta din urmă se adresă Angelicăi într-o franceză admirabilă:

— Eu sunt Agopian, armean de rit creștin oriental, negustor, prieten și întâiul secretar al Excelenței Sale, iar acest mare înțelept este molahul Hadji-Sefid, vestitul astrolog.

Angelica, intimidată, făcu un pas înainte cu gând să se lase într-o reverență respectuoasă, dar bătrânul sări înapoi ca mușcat de șarpe și se feri de atingerea ei, scuipând și mârâind furios câteva cuvinte printre care se deslușea *negès*[1], rostit de mai multe ori.

— Doamnă, nu vă apropiați prea mult de venerabilul preot al soliei noastre, căci ține foarte mult la respectarea strictă a legilor Coranului și nu admite nici un fel de atingere din partea nici unei femei, spuse grăbit armeanul. Trebuie să meargă cu noi ca să examineze calul dumneavoastră, să vadă dacă nu cumva poartă *steaua rea*, care aduce nenorociri.

Austerul personaj care se bucura de asemenea prerogative însemnate părea a nu fi decât piele și os sub caftanul de pânză grosolană încins cu un brâu cu sclipiri metalice. Unghiile de la mâini erau lungi și vopsite în roșu, iar cele de la picioare la fel, lucru care pe Angelica o miră, fiincă până atunci nu mai văzuse așa ceva, nici la bărbați și nici la femei. Sandalele lui erau neînchipuit de simple, o talpă care părea mai curând o bucată de carton, legată cu niște sfori groase. Când ieșiră afară în zăpadă nu dădu nici un semn că frigul sau zăpada l-ar fi deranjat în vreun fel.

— Ce secret deține acest mare învățat de nu se teme de frig? întrebă Angelica pe un ton cât se putea mai smerit.

Armeanul traduse întrebarea ei în câteva cuvinte care sunau

[1] Spurcată (n. aut.)

înfundat.

Bătrânul ascultă și rămase o clipă tăcut, cu ochii închiși. Apoi, vocea i se auzi neînchipuit de tânără și de melodioasă.

— Preaînvățatul molah spune că nu e nici un secret la mijloc, traduse Agopian, trebuie doar să postești și să practici renunțarea la toate plăcerile pământești. Mai spune că vă dă răspuns, deși nu sunteți decât o femeie, fiindcă nu sunteți din femeile care aduc nenorocire pe capetele oamenilor. Nici calul dumneavoastră nu va aduce nenorociri Excelenței Sale, lucru foarte curios, fiindcă suntem într-o lună nefastă, care aduce mereu adevărate dezastre.

În timpul acesta bătrânul, clătinând întruna din cap, se tot învârtea în jurul calului, în tăcerea respectuoasă a asistenței. Părea să mediteze adânc. În cele din urmă, vocea lui ciudat de limpede răsună din nou și Agopian se grăbi să traducă:

— Spune că într-o lună, chiar așa nefastă cum e asta, pot exista zile bune dacă cel ce crede în puterile lui Allah se roagă din tot sufletul și dacă întâlnirea diferitelor astre reușește să se producă, pentru scurt timp dar cu efecte benefice. Că aceste rugăciuni sunt cu atât mai bine primite de Atotputernicul stăpân cu cât credinciosul a avut mai mult de suferit. Zice că durerea n-a lăsat urme pe fața dumneavoastră, dar v-a pus pe inimă peceți grele, care nu se mai șterg... și că toate chinurile prin care ați trecut v-au făcut să fiți foarte înțeleaptă, lucru care nu se poate spune despre partea femeiască... Că încă n-ați găsit drumul mântuirii, fiind foarte legată de o mulțime de ușuratice lucruri pământene... Vă iartă, fiindcă nu aduceți nenorocirea cu dumneavoastră și fiindcă încrucișarea drumului dumneavoastră cu cel al Excelenței Sale va duce la mari faceri de bine...

Abia terminase armeanul de tradus aceste cuvinte măgulitoare, că fizionomia, până atunci blândă și senină a molahului, se schimbă pe neașteptate. Sprâncenele lui dese se încruntară amenințătoare și ochii aruncară scântei de mânie. Vocea limpede țipă acum ceva poruncitor și toți persanii de față fură dintr-o dată cuprinși de o furie turbată. Armeanul zise:

— Preaînțeleptul spune că un șarpe spurcat s-a strecurat printre dreptcredincioși și sufletele bune... un nemernic care a profitat de ospitalitatea și bunătatea Excelenței Sale și a vrut să-l jefuiască!

Degetul uscat și noduros al molahului, cu unghia roșie, țâșni spre Flipot și vocea lui rosti o poruncă scurtă.

— Flipot! strigă consternată Angelica.

Doi ieniceri îl și înșfăcară pe nefericitul paj, trântindu-l în genunchi, în timp ce doi sclavi porniră să-l scotocească prin buzunare. Imediat se rostogoliră în zăpada bătătorită un smarald și două rubine,

care străluceau denunțător în albul zăpezii.

— Flipot! strigă îngrozită Angelica.

Bolborosind furios ceva, ambasadorul făcu un pas înainte, punând mâna pe mânerul de aur care ieșea din brâul lui lat și trăgând cu un zgomot metalic iataganul. Cei doi ieniceri îl înghesuiră imediat pe Flipot între genunchii lor, în vreme ce un al treilea, ascultând de o poruncă a beiului, veni iute și își înfipse mâna în chica nefericitului, trăgând în așa fel încât gâtul să fie întins orizontal. Se vedea bine că asemenea manevre le erau cât se poate de familiare.

Bachtiari bei ridică iataganul cu amândouă mâinile, dar în aceeași clipă Angelica se năpusti și îl apucă de unul din brațe.

— Nu se poate! Ce vreți să faceți? Părinte, interveniți, vă rog din tot sufletul, nu se poate una ca asta! Excelența Sa nu are nici un drept să taie capul unui supus francez...

— La Ispahan până acum era gata, zise rece iezuitul. Și nu pot interveni, fiindcă ar însemna să risc și eu propriul meu cap. Un incident deplorabil, afront suprem! Excelența Sa n-are să înțeleagă niciodată că nu-l poate pedepsi pe acest mărunt ticălos în chipul obișnuit.

Încercă totuși, începând să vorbească îndelung și cu gesturi care se voiau convingătoare, ascultat cu oarecare bunăvoință de ambasador, în timp ce Angelica se zbătea din răsputeri în brațele ienicerilor care se sileau s-o imobilizeze. Situația începea să devină critică. Malbrant trăsese sabia, iar cei doi valeți și vizitiul dădură și ei la iveală nu se știe de unde niște cuțite cât toate zilele, care luciră sinistru în lumina plumburie a zilei mohorâte de iarnă, și începură să le încerce tăișurile cu degetul, într-un chip care nu mai lăsa loc nici unei îndoieli.

Armeanul le făcu semn să stea cuminți și traduse repede cuvintele beiului:

— Excelența Sa acceptă, în semn de mare îndurare, să-i taie hoțului numai mâinile și să-i smulgă limba.

— Excelența Sa n-are nici un drept să-i pedepsească pe servitorii mei! țipă furioasă Angelica. Pentru asta există judecători francezi, ai regelui Franței! Sau eu! E servitorul meu și eu stabilesc ce pedeapsă-i dau!

Bachtiari bei întoarse spre ea ochii lui scânteietori, părând mai îmbunat și în orice caz curios.

— Excelența Sa dorește să știe ce pedeapsă îi veți da acestui hoț.

— Am să-l... am să poruncesc să i se tragă douăzeci și șapte de lovituri de bici și să-l zidească de viu într-un vas de ipsos, zise ea.

Beiul păru să reflecteze. Apoi scoase o exclamație guturală și trânti câteva porunci, după care porni cu pași iuți spre casă, urmat de părintele Richard, de armean și de molah. În urma lui, unul din ieniceri

îl târî pe Flipot, mai mult mort decât viu de spaimă, până în fața porții, în timp ce ceilalți ieniceri îi conduseră pe oaspeți afară din grădină mai mult în brânci, încuind poarta în urma lor și făcându-se nevăzuți în casă.

— Și caii? întrebă Angelica înțelegând că vizita se încheiase.

— Păi... am impresia că spurcăciunile astea de turcaleți ni i-au oprit, fiindcă nu prea s-ar zice că au de gând să ni-i dea înapoi, zise furios Malbrant Lovitură-de-Sabie.

— Acuma va să zică trebuie să ne întoarcem pe jos, mârâi unul din lachei. Și numai din cauza nenorocitului ăstuia, adăugă el, trăgându-i o scatoalcă zdravănă după ceafă lui Flipot, care abia reușea să se mai țină pe picioare, mai alb la față ca zăpada din jur.

— Și ce cal mai era Cerès, măiculiță, gemu vizitiul. Zău dacă nu e curată nenorocire! Doamna marchiză nu trebuia să se lase așa ușor. Porcii ăștia sunt adevărați sălbatici.

Angelica privi în jur și își dădu seama că era mult mai târziu decât s-ar fi crezut. Timpul se scursese repede și ziua scurtă de iarnă era pe sfârșite. Crivățul bătea aspru și tăios și ceața începea să se lase. Departe, spre răsărit, se vedeau luminițe slabe care arătau că într-acolo era Parisul. Dar era departe, tare departe. N-ar fi făcut nici un sfert din drum și s-ar fi făcut noapte de-a binelea.

Pe neașteptate se auziră copitele obosite ale unui cal și din ceață răsări lângă ei maestrul Savary, care-și ducea calul de dârlogi.

Nici nu ajunse bine și începu să adulmece agitat și zgomotos, ca un câine de vânătoare care a luat urma vânatului.

— Licoarea! țipă el fericit. Va să zică v-a arătat-o!... O are cu el!... Ah, Doamne-Dumnezeule, o simt! O simt!...

— Nu e nimic de mirare, replică acru Angelica. Toate hainele de pe mine trebuie că put groaznic a scârboșenie de-aia de-a lor! Nu cred să scap cu una cu două de duhoarea asta grețoasă... Și mă doare capul de simt că mi se desface în bucăți. Puteți fi mândru, maestre Savary, că m-ați vârât într-un adevărat bucluc. Știți că ambasadorul a considerat drept cel mai firesc lucru din lume să pună mâna pe cei șase cai ai mei? Cinci cai negri, corcituri de sarazin, plus iapa mea Cerès, pursânge spaniol, dresată special și care m-a costat mii de livre...

— Era și firesc, doamnă! Niște cai așa minunați! Excelența Sa nu-i putea considera decât ca niște daruri de preț care i-au fost oferite.

— Vă dați seama că nu era cazul să vi-l ia pe al dumneavoastră!

— Hehehehe! behăi bătrânul savant, știam eu ce știam!

Și dădu o palmă prietenească mârțoagei lui pe greabăn.

— Aveți cumva o soluție privitoare la modul în care ne-am putea întoarce la Paris? întrebă cu sarcasm Angelica. Fără trăsură, fără nimic,

nu se vede nici o căruță măcar pe drumul acesta, şi de altfel nici n-aş avea curajul să mă văd amestecată în cine ştie ce altă dandana...

— Vă ofer crupa calului meu, doamnă, ca un loc nu chiar foarte comod, dar care înseamnă totuşi altceva decât drumul făcut pe jos. Cât despre băieți, la două leghe de aici se află un han destul de bun unde să-şi petreacă noaptea. Mâine în zori trece trăsura publică spre Paris. Nu au decât să treacă pe la grajdurile dumneavoastră şi iată-i din nou în şa.

— Da, foarte simplu, aveți dreptate, zise Angelica, simțind că e pe cale să-şi iasă de-a binelea din sărite. Vă închipuiți probabil că eu am grajdurile doldora de cai şi-mi pot permite să arunc cu ei în dreapta şi-n stânga...

Dar Savary nu se lăsa impresionat de furia ei ci rânjea cu înțeles.

— Hehehehe! behăi el din nou, o pietricică, o peruzea minunată care face şase cai şi încă şase, plus şase iepe de rasă pe deasupra, dacă nu cumva de şase ori mai mult!

Contrariată, Angelica piti sub manta mâna cu inelul care scânteia chiar şi în lumina slabă a amurgului, în timp ce Savary se urcă sprinten în şa, iar lacheii îşi ajutau stăpâna să urce în spatele lui. Angelica se căută după pungă şi le aruncă flăcăilor câteva piese de aur ca să aibă la han şi pentru drumul de a doua zi.

— Orice s-ar spune, doamnă, zise bătrânul savant după ce se depărtă puțin, dumneavoastră v-ați înțeles mult mai bine cu Bachtiari decât vă place să lăsați să se ghicească.

— Ba câtuşi de puțin! Nici n-aveam cum să mă înțeleg cu un om de soiul ăsta! Un om care consideră firesc să se joace cu capetele semenilor săi şi care, după ce m-a primit la început foarte amabil, m-a scos pe urmă afară în brânci pe poartă, fără scuze, fără nimic! Şi încă de scos m-au scos servitorii!

— Nu trebuie să dați atenție unor fleacuri, doamnă...

— Cum? Fleacuri? Astea sunt fleacuri? Domnule Savary, nu ştiu dacă...

— Ascultați-mă puțin cu atenție, doamnă. Dumneavoastră vorbiți despre nişte amănunte care nu prezintă absolut nici o importanță. Pentru musulmani viața, de care ei înțeleg să se bucure din plin, nu are aceeaşi valoare ca pentru noi, creştinii. În pragul lumii de dincolo, pe ei îi aşteaptă Allah. Allah cu munții de pilaf, cu corturi de mătase în care îi aşteaptă supuse fecioare nemaivăzut de frumoase şi tot felul de alte minunății. A reteza capul unui sclav nu înseamnă a-l omorî pur şi simplu, ci a-i dărui cu generozitate libertatea şi a-l trimite totodată în rai. Căci un sclav ucis de stăpânul lui e sigur că ajunge în rai, în raiul lor musulman, fireşte. Şi sunt sigur, în afară de asta, că Bachtiari bei păstrează cele mai frumoase amintiri despre vizita dumneavoastră. Deşi, la urma

urmei, nu sunteţi decât o femeie! încheie el cu un dispreţ în cel mai pur stil persan.

Capitolul V

A doua zi, la ora zece, Angelica încă dormea adânc, zdrobită de oboseală, când cineva zgârie la uşă.

— Doamnă, sunteţi căutată.

— Lasă-mă să dorm! strigă ea şi se întoarse pe partea cealaltă şi se adânci imediat în somnul ei voluptuos, la fel de legănător ca trapul leşinat la mârţoagei domnului Savary.

Până la urmă fu însă silită să deschidă ochii: Javotte o scutura de umăr, făcând o figură îngrozită.

— Doamnă, sunt doi ofiţeri şi nu se lasă. Cică trebuie să-i primiţi, că au nu ştiu ce afacere urgentă cu dumneavoastră.

— Să aştepte... mi-e somn...

— Doamnă, zise Javotte cu o voce jalnică, gata să dea în plâns, vă spun drept că mie mi-e frică! Domnii ăştia doi au nişte mutre... Tare mi-e teamă că au venit să vă aresteze...

— Să mă ceee?! Să mă aresteze?! Pe mine?! Vai de capul lor!...

— Au pus soldaţi de pază la ieşirile palatului şi i-au poruncit vizitiului să se aţină cu trăsura gata, că doamna are de făcut un drum!

La auzul unor asemenea cuvinte, Angelica se ridică, făcând un mare efort să-şi adune gândurile. Ce voiau de la ea? Primul gând fu că Philippe îi juca iarăşi cine ştie ce festă urâtă, apoi îşi dădu îndată seama că nici vorbă nu mai putea fi de aşa ceva. Regele, alaltăieri chiar, îi acordase un taburet. Deci nici dinspre partea asta n-avea motive să se teamă. Atunci?

Se îmbrăcă în grabă şi-i porunci Javottei să-i introducă pe cei doi domni, având grijă ca în clipa când aceştia intrau pe uşă ea să simuleze un căscat lenevos şi nepăsător.

Javotte nu se înşelase când spusese că domnii aceştia erau ofiţeri de poliţie. Îi întinseră o scrisoare pecetluită, pe care abia reuşi s-o desfacă, din cauza emoţiei. Formularea era cea clasică: destinatarul scrisorii era invitat să-i urmeze pe cei care i-o înmânau. Deci un mandat de arestare în toată regula, purtând în partea de jos sigiliul regelui.

Angelica rămase uluită. Îi veni îndată gândul că era victima unei maşinaţii perfide ale cine ştie cărei intrigante de la curte, care uza de numele regelui ca să-i facă rău. Dar cine anume ar fi îndrăznit să se joace cu focul...

Întrebă cu un aer bănuitor:

— Persoana care v-a dat această scrisoare v-a dat şi vreun or-

din? De fapt, cine v-a dat-o?

— Superiorii noştri, doamnă.

— Şi ce trebuie să fac eu?

— Să ne urmaţi, doamnă, atât.

Angelica se întoarse spre oamenii ei, care se strânseseră ciorchine în uşă şi mârâiau ameninţător printre dinţi. Le porunci lui Malbrant, majordomului Roger şi altor trei servitori, nişte lachei mătăhăloşi, în stare să fărâme pietre, să încalece pe cai şi s-o urmeze. Asta pentru ca, în cazul când era vorba de o cursă, să nu fie lipsită de apărare.

Dar ofiţerul mai vârstnic se opuse:

— Suntem dezolaţi, doamnă, dar trebuie să vă luăm numai pe dumneavoastră singură. Ordinul regelui.

Angelica simţi cum inima începu să-i bată să-i spargă pieptul.

— Deci sunt chiar arestată?

— Nu ştim noi, doamnă. Tot ce pot să vă spun e că trebuie să vă conducem la Saint-Mandé.

Angelica se îmbrăcă iute şi coborî, urcându-se în trăsura care o aştepta. Îşi frământă mintea în fel şi chip. Saint-Mandé!... Oare ce era la Saint-Mandé? O mănăstire, poate, o mănăstire unde avea să fie închisă fără nici o speranţă de ieşire... Ba bine că nu! Scăpase ea din situaţii mult mai rele! Dar oricum... Şi pentru ce motiv ar fi închis-o într-o mănăstire? Probabil că asta n-avea să i-o spună nimeni, niciodată. Şi ce se va întâmpla cu Florimond! Şi cu Charles-Henri!

Saint-Mandé!... Nu era cumva una din casele de plăceri ale fostului supraintendent al finanţelor, Fouquet? Ba da, şi-o construise acolo, într-un loc mai retras... O casă de al cărei lux vuise cândva tot Parisul...

Un suspin de uşurare îi scăpă din piept. Îşi aminti de arestarea şi întemniţarea lui Fouquet, căruia regele îi confiscase averea, dăruind-o succesorului lui, adică lui Colbert. Cu siguranţă că aici era chiar mâna lui Colbert, altfel nu se explica. Deşi... Hm! Ciudat mod de a invita o doamnă într-o casă de la ţară... loc retras... fosta casă de plăceri... Nu-i nimic, are să i-o trântească verde în obraz, aşa ministru cum era el!

Apoi îngrijorarea puse din nou stăpânire pe ea. În jurul ei se petrecuseră, de-a lungul timpului, atâtea arestări neaşteptate şi inexplicabile. Uneori cei în cauză îşi făceau apariţia după un timp mai scurt sau mai lung, adeseori cu surâsul pe buze, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Toate se aranjaseră. Numai că în alte cazuri, mai numeroase, nu se mai întorceau. Erau uitaţi, de parcă i-ar fi înghiţit pământul. Averile le erau sigiliate, hârtiile confiscate şi cercetate în amănunţime, în căutare de mărturii acuzatoare. De altminteri, asta se întâmpla şi în cazul celor care se întorceau, casele le erau întoarse cu josul în sus şi se întâmpla adesea ca în timpul acestor cercetări să dispară mulţime de

lucruri, care, printr-o ciudată serie de coincidențe, erau mai totdeauna obiecte de valoare. Banii, în special... Iar Angelica niciodată nu avusese grijă prea mare să-și țină banii în siguranță, în locuri tainice, pe care să nu le găsească nici cei mai dibaci scotocitori...

„Asta să-mi fie învățare de minte, își zise ea. Dacă reușesc să scap în vreun fel, pe viitor o să am grijă să fiu mai prevăzătoare..."

Trăsura ieșise din ulițele întortocheate ale Parisului și zbura pe drumul înghețat. Caii puternici și bine hrăniți alergau în trap harnic, trăgând-o ca pe un fulg. Stejarii desfrunziți și acoperiți de promoroacă arătau că se apropiau de pădurea Vincennes.

În sfârșit, în dreapta apăru fațada fostei reședințe a lui Fouquet, mai puțin somptuoasă pe din afară decât palatul de la Vaux al aceluiași, dar de un lux deșănțat care fusese unul din capetele de acuzare împotriva hrăpărețului ministru care putrezea acum de viu în beciurile unei fortărețe din Piemont.

În ciuda gerului și a chiciurei care se așeza pe orice, curtea micului și cochetului castel era un adevărat șantier. În toate părțile numai șanțuri, mormane de moloz și de materiale care făceau ca totul să se prezinte sub forma celei mai cumplite harababuri. Bârne groase și plăci de ipsos zăceau în toate părțile pe lângă zidul gros, spart în mai multe locuri ca să facă loc unei mulțimi de țevi de plumb al căror rost era greu de ghicit. Angelica trebui să-și ridice rochia ca să poată trece peste un căpătâi lung de țeavă care bara trecerea și tot n-ar fi reușit să treacă dacă unul din meșterii care lucrau acolo n-ar fi ajutat-o.

— De ce naiba ține domnul Colbert cu tot dinadinsul să-și dărâme casa? Era destul de frumoasă și mai ținea câteva sute de ani.

— Domnul Colbert vrea să renunțe la câteva mii de livre din canalele de plumb, prea multe și inutile, spuse meșterul.

— Ei, ei, fără vorbă, vă rog foarte mult! sări unul din cei doi ofițeri. Doamna e la secret și n-are voie să stea de vorbă cu nimeni!

— Deci discuțiile despre țevării înseamnă secrete? Felicitări, domnul meu, răspunse Angelica, nehotărându-se încă să ia această afacere în serios.

Acum, că urma să aibă o explicație cu Colbert, se mai liniștise.

În interiorul casei, aceeași forfotă și aceeași îndârjire de a nu mai lăsa nimic în picioare. Niște lucrători trudeau de zor să smulgă de pe tavan ornamentele pictate cândva de Le Brun[1]. Pasămite că și prin tavanul acela treceau niscaiva țevi de plumb care trebuiau scoase. Asemenea acte de vandalism o îngroziră pe Angelica, dar era hotărâtă să-și țină părerile pentru ea. Avea alte griji, mai importante, și lucrul cel

[1] **Charles Le Brun** (1619-1690) – pictor francez, protejatul lui Colbert și apoi al lui Ludovic al XIV-lea. În 1663 devine cancelarul Academiei Franceze. *(n. trad.)*

mai de seamă era să-şi păstreze sângele rece.

Foarte calmă şi pe deplin stăpână pe gândurile ei, ajunse în aripa castelului unde actualul supraintendent îşi instalase birourile şi unde totul fusese deja răzuit fără milă. Luxul nemaiauzit reproşat cândva cu atâta îndârjire lui Fouquet de acuzatorii săi în faţa tribunalului se vădea acum a se fi limitat la îmbrăcămintea de ipsos aurit a pereţilor, căci după ce aceasta fusese dată jos, nu mai rămâneau decât zidurile de cărămidă prost lucrată şi prost arsă care nu aveau nici o legătură cu construcţiile de marmură care îi fuseseră imputate întruna fostului ministru, condamnat la temniţă pe viaţă.

La capătul unui culoar lung, Angelica se trezi într-un decor potrivit mai curând cu acela al unui azil de săraci, unde însă dădu peste floarea nobilimii franceze îngrămădindu-se pe nişte bănci primitive, improvizate cu siguranţă de meşterii de afară din nişte scânduri lungi de brad, negeluite. Saint-Mandé rămânea în continuare, aşa jalnic cum arăta, anticamera atotputernicului ministru, iar toţi cei care aveau câte o cerere să-i adreseze nu se sfiau să aştepte aici, în cadrul acesta dezolant, ca să nu mai vorbim de curentul rece care trăgea din toate părţile.

Angelica o zări aici pe doamna de Choisy, iar lângă ea pe doamna de Gamanches, pe baroana de Gordon Huntley, fermecătoarea scoţiană, şi pe domnişoara de La Vallière, care, când o văzu, privi repede în altă parte, prefăcându-se că n-o observase. Prinţul de Condé stătea lângă domnul de Solignac. Recunoscând-o pe Angelica, vru să iasă în întâmpinarea ei, dar domnul de Solignac îl reţinu energic, şoptindu-i ceva la ureche. Prinţul răspunse la fel de discret, apoi urmă un lung conciliabul, tot pe şoptite, la sfârşitul căruia prinţul îşi scutură mâna de care îl ţinea domnul de Solignac şi se îndreptă spre Angelica plin de curtenie, în ciuda şchiopătatului său, căci suferea de gută şi frigul umed îi dădea suferinţe cumplite.

Dar cei doi paznici ai Angelicăi se interpuseră din nou.

— Doamna este la secret, aşa că rugăm respectuos pe Alteţa Voastră să ne scuze...

Şi, pentru a nu fi puşi în situaţia de a se opune marelui Condé, cei doi o împinseră iute pe Angelica într-o anticameră mai mică, fără să ţină cont de murmurul de proteste care se ridica din mulţimea de postulanţi care vedeau cu mare nemulţumire că cineva abia sosit le-o lua înainte.

În această anticameră nu se afla decât un singur solicitator, un bărbat pe care nu-l mai văzuse niciodată. În orice caz, la curte nu. Era un străin şi îl privi cu atenţie, întrebându-se dacă nu era cumva tot persan, fiindcă avea tenul închis şi ochi negri, migdalaţi, care îi dădeau un aer asiatic. Dar era îmbrăcat europeneşte, cel puţin cât se putea vedea

sub mantaua veche şi uzată. Totuşi, cizmele de piele roşie, răsfrânte sub genunchi şi împodobite cu câte o ghindă de aur, şi toca de pâslă tivită cu blană albă de miel trădau originea lui exotică. Sabia lungă şi grea de la brâu avea un mâner de o lucrătură de asemenea neobişnuită.

Străinul se ridică şi salută cu o plecăciune adâncă, fără să-i pese că doamna nou-venită era escortată de doi ofiţeri, ca o răufăcătoare. Îi vorbi într-o franceză din cele mai alese, pe care o învăţase desigur cu profesori francezi şi după cărţile celor mai mari scriitori, deşi accentul lui suna bolovănos şi lăbărţat, altfel decât al tuturor străinilor pe care îi auzise Angelica vorbind până atunci. Îi propuse să intre la domnul Colbert înaintea lui, adăugând că pentru nimic în lume n-ar fi vrut ca o atât de fermecătoare doamnă să aştepte din cauza lui în locul acesta neplăcut. Vorbind, lăsa să i se vadă dinţii albi şi regulaţi, care străluceau sub o mustaţă fină, neagră şi cu vârfurile lăsate mult în jos pe lângă colţurile gurii. De mult timp în Franţa nu se mai vedeau mustăţi ca ale lui, Angelica îşi aducea vag aminte că văzuse în copilărie pe cineva cu mustăţi ca acestea, dar cine era n-ar mai fi putut spune. În orice caz, figura străinului era aspră, în ciuda manierelor lui alese, iar insistenţele lui de a-i ceda rândul o măguleau, fără îndoială, dar nu ştia dacă era cazul să accepte sau nu.

— Monseniore, se amestecă cel mai în vârstă dintre ofiţeri, doamna vă este îndatorată, fără îndoială, dar nu trebuie uitat că Majestatea Sa vă aşteaptă peste foarte puţin timp la Versailles, împreună cu ceilalţi seniori din Ungaria. În locul dumneavoastră mai curând aş ruga-o pe doamna să-mi cedeze dumneaei mie locul...

Seniorul ungur nu păru să-l audă, ci privea mai departe spre Angelica, surâzându-i întruna, ceea ce o făcu să se simtă foarte stânjenită. O mira nu atât lipsa de educaţie a ofiţerului de poliţie, cât deferenţa pe care acesta părea să i-o arate gentilomului ungur. Îl numise „Monseniore", asta însemna deci că era cel puţin duce, sau poate un episcop, dacă nu cumva chiar un cardinal în haine de mirean...

Se sili să-şi abată gândurile în altă direcţie, aşa că încercă să tragă cu urechea la ce se vorbea dincolo de uşă. Uşa nu se închidea bine şi de dincolo răzbăteau frânturi de voci, ceea ce îi stârni curiozitatea. Măcar să-şi poată da seama dacă audienţa celui dinaintea ei avea să mai ţină mult.

— Şi mai ales nu trebuie să uitaţi, domnule de Gourville, că veţi fi reprezentantul secret al regelui Franţei în Portugalia şi că nobleţea obligă, se auzi vocea lui Colbert.

„Gourville? tresări Angelica. Nu era unul din complicii supraintendentului Fouquet? Îl ştiam fugit, şi chiar condamnat la moarte în contumacie! Ce Dumnezeu să caute un om ca acest de Gourville aici?

Tocmai *aici?*"

Uşa se deschise şi îşi făcu apariţia un gentilom înalt, cu faţa acoperită de o mască neagră. Ministrul îl conducea cordial şi amândoi se despărţiră cu un semn de înţelegere schimbat cu discreţie.

Colbert se întoarse apoi spre cei doi care aşteptau în sală şi ridică sprâncenele. Ezită o clipă între Angelica şi gentilomul ungur, dar, cum acesta se dădu la o parte cu un gest curtenitor, ministrul luă un aer posac şi o invită în cabinet trântind uşa în nasul celor doi însoţitori ai ei, care aveau aerul că vor s-o urmeze şi acum. Probabil unde aveau ordin să n-o scape o clipă din ochi, că doar doamna era la secret!

Colbert se aşeză, făcu semn spre Angelica să se aşeze şi ea pe un fotoliu din faţa lui şi lăsă să treacă un scurt moment de tăcere, privind-o cu ochi de gheaţă pe sub prâncenele groase şi zbârlite. Angelica îşi aminti că doamna de Sévigné îl numise „Nordul" şi nu-şi putu reţine un zâmbet care-l făcu pe ministru să tresară, ca şi cum inconştienţa strigătoare la cer a interlocutoarei l-ar fi scos cu totul din fire.

— Doamnă, mi-aţi putea spune ce motiv v-a determinat ieri să mergeţi în vizită la ambasadorul Persiei, Excelenţa Sa Bachtiari bei?

— Cine v-a informat?

— Regele.

Şi luă dintre hârtiile de pe biroul său un plic pe care-l răsuci de câteva ori între degete, cu un aer vădit indispus.

— Am primit în dimineaţa asta porunca regelui de a vă convoca în cel mai scurt timp, ca să vă cer explicaţii.

— Spionii Majestăţii Sale nu-şi pierd vremea degeaba.

— Pentru asta sunt plătiţi, mormăi acru Colbert. Deci, doamnă, ce aveţi de spus? Ce anume v-a făcut să-l vizitaţi pe ambasadorul şahinşahului Persiei?

— Curiozitatea.

Ministrul făcu o strâmbătură de om care se aştepta la aşa ceva.

— Să fim bine înţeleşi, doamnă. Afacerea e gravă, mai gravă decât vă vine dumneavoastră să credeţi. Relaţiile între acest om extraordinar de dificil şi Franţa au ajuns să fie de o asemenea natură încât cineva care se apucă să-i facă vizite poate fi considerat ca făcând jocul inamicului. Iar dumneavoastră n-aţi avut altceva mai bun de făcut...

— Dar e ridicol, domnule ministru! Bachtiari bei mi s-a părut foarte domic să salute cât mai respectuos pe marele rege al Franţei şi m-a asigurat în mai multe rânduri că are porunci straşnice de la şahinşah să-i acorde regelui toate onorurile, în stil persan, bineînţeles. Şi, în afară de asta, fierbe de nerăbdare să vadă cu ochii lui toate minunăţiile de la Versailles.

— Doamnă, ce vi s-a părut dumneavoastră e una şi ce ştim noi e

alta.

— Adică?

— Adică ştim că acest domn e pe punctul de a pleca înapoi fără ca măcar să-şi fi prezentat scrisorile de acreditare. Ceea ce nu se potriveşte deloc cu ce povestiţi dumneavoastră cu atâta măiestrie.

— De plecat în asemenea condiţii e greu de crezut că va pleca, domnule ministru, fiindcă el ar fi cel dintâi care ar trage ponoasele. Suveranul lui cu siguranţă că l-ar omorî în chinuri groaznice pentru asemenea eşec. Ar fi suficient puţin tact din partea celor doi sau trei bădărani care i-au fost daţi drept însoţitori, Torcy, Saint-Amon şi nu mai ştiu cine...

— Vorbiţi cam cu prea mare uşurinţă, doamnă, despre nişte diplomaţi unşi cu toate alifiile. Vreţi să spuneţi că nu-şi cunosc meseria?

— Nu, dar nu-i cunosc pe persani, cel puţin de asta sunt sigură. Bachtiari bei mi-a făcut impresia unui om plin de cele mai bune intenţii, pe plan politic, fireşte.

— Şi atunci de ce se încăpăţânează atâta şi nu vrea să se prezinte în audienţă?

— Pentru că el consideră că e tratat într-un mod jignitor. Din punctul lui de vedere, a veni la Versailles în trăsură, cu gărzi călare la portiere, e ceva de-a dreptul insultător. Mi-a spus că în Persia sunt duşi aşa numai tâlharii. Oamenii liberi şi mai ales marii dregători merg numai călare, cu suitele lor, altminteri ar însemna că sunt sub pază.

— Dar nu i s-a explicat de atâtea ori dobitocului ăstuia că aşa prevede ceremonialul curţii Franţei? Şi că absolut toţi ambasadorii aşa se prezintă la rege?

— Da, dar el refuză.

— Şi ce vrea el, la urma-urmei?

— O nimica toată: să parcurgă străzile Parisului călare, pe un covor de petale de trandafir, şi toţi parizienii să se arunce cu fruntea la pământ la trecerea lui.

Şi, amuzată de consternarea adâncă ce se citea pe faţa ministrului, adăugă:

— În ultimă instanţă, domnule Colbert, toate depind numai de dumneavoastră. Chiar dacă vi se pare puţin ciudat.

— De mine? scrâşni el furios. De mine? Cum de mine? Eu habar n-am de chestiuni de etichetă de curte, eu sunt un postăvar, doamnă!

— Nici eu nu mă pricep mai mult ca dumneavoastră. Dar înţeleg că nu e cazul ca din pricina unor amănunte de etichetă să dăm cu piciorul unei alianţe extrem de favorabile regatului Franţei. Nu credeţi?

— Povestiţi-mi în amănunt cum au decurs toate, făcu el pufnind şi ştergându-şi gâtul cu un gest nervos.

Angelica făcu un rezumat rapid al întrevederii din ziua precedentă, având totuşi grijă să nu pomenească nimic despre licoarea egipteană. Colbert o urmărea atent, dar posac, fără să-şi descreţească fruntea nici măcar la episodul cu tragerea pe roată cerută atât de imperios de ambasador cu titlul de demonstraţie suplimentară.

— A zis ceva în legătură cu nişte clauze secrete ale tratatului?

— Absolut nimic. A susţinut numai că niciodată vreo manufactură din altă parte nu va putea obţine mătăsuri de calitatea celor persane. Şi a mai făcut referiri şi la mănăstirile catolice din Persia.

— Nimic despre alianţe militare vizând pe arabi sau pe ruşi?

— Vag de tot ceva despre turci. Atât.

Ministrul clătină din cap, gânditor. Se vedea bine că cele auzite îl făceau să reflecteze profund. Angelica îl lăsă câteva clipe, apoi zise:

— În concluzie, domnule ministru, cred că n-am adus nici un deserviciu Franţei, ci dimpotrivă, chiar dacă vizita mea de ieri a putut să pară imprudentă.

— Nu vă grăbiţi să trageţi concluzii, doamnă. Imprudenţa dumneavoastră tot imprudenţă rămâne, ca să nu mai vorbim de neîndemânarea de care aţi dat dovadă din plin. Din plin, doamnă! O adevărată nebunie, un dezastru!

— Şi prin ce anume? N-am semnat nici un angajament cu nimeni că nu voi face vizite cui vreau eu fără să cer acordul superiorilor mei, aşa cum mi se pare că se face la armată.

— Vă înşelaţi, doamnă, şi încă grav de tot. Îngăduiţi-mi să v-o spun fără ocolişuri. Vă închipuiţi că puteţi acţiona după cum vă taie capul, în urma unei inspiraţii de moment, când în realitate, cu cât situaţia dumneavoastră e mai înaltă, cu atât trebuie să fiţi mai cu băgare de seamă. Aerul înălţimilor e tare, doamnă! Puţin a lipsit ca să fiţi arestată şi ţinută la beci pentru nu ştiu cât timp. Asemenea demersuri nu se fac fără să cereţi voie. Trebuia să ştim şi noi, dinainte!

— Deci nu mai sunt arestată?

— Nu. Mă ocup eu de chestiunea asta, binînţeles cu unele rezerve. Ultimul cuvânt îl va avea tot regele. Binevoiţi totuşi să vă aflaţi mâine la Versailles, fiindcă e de crezut că Majestatea Sa va voi să vă vadă şi mai ales să vă asculte, bineînţeles după anumite verificări care se impun. Voi fi şi eu acolo şi-i voi vorbi Majestăţii Sale despre proiectul pe care mi l-au sugerat unele din cuvintele dumneavoastră. Mă gândesc că n-ar fi imposibil să ne fiţi utilă pe lângă Bachtiari bei. Ba chiar foarte utilă.

Angelica fu atât de tulburată de fericita întorsătură din finalul întrevederii cu Colbert încât se aşeză pe o canapea din anticameră, după

plecarea ofițerilor de poliție, fără să dea vreo atenție persoanelor care ieșeau sau intrau fără contenire. Seniorul ungur intrase în audiență la ministrul de finanțe și n-o deranja nimeni. Răgazul fu însă mai scurt decât s-ar fi gândit, fiindcă acesta ieși foarte repede și, văzând-o așezată mai departe pe canapea, îi propuse, cu accentul lui nemaipomenit, dar plin de insistentă curtoazie, să se ducă să-i facă rost de o trăsură de închiriat care s-o ducă acasă. De altminteri, dacă doamna binevoia, puteau merge împreună, fiindcă nici el nu dispunea de alt mijloc ca să ajungă la Paris.

Atâtea gânduri i se învălmășeau în cap încât îl urmă aproape mașinal și abia afară, când ajunseră la caleașca ei și vizitiul se repezi să-i deschidă ușa își veni în fire și se întoarse spre străin.

— Dimpotrivă domnule, îmi revine mie plăcerea de a vă invita să vă urcați și să vă întoarceți cu mine la Paris. Vă rog.

Străinul cântări dintr-o privire caleașca luxoasă, cu perne de mătase și de catifea brodate cu argint, și livreaua scumpă a vizitiului și spuse cu un surâs înduioșat:

— Îmi pare rău de dumneavoastră, doamnă! Știți că sunt incomparabil mai bogat decât dumneavoastră? Nu am absolut nici o avere, e drept, dar în schimb sunt liber!

„E un original, fără îndoială", își zise Angelica în timp ce trăsura se urnea și pornea pe drumul spre Paris.

Drumul la întoarcere i se părea mai frumos și îl contempla cu o nespusă ușurare, mai ales când își aminti de gândurile negre care o măcinau de dimineață, la venire. Abia acum îndrăznea să-și mărturisească în sinea ei că aproape tremurase de frică. Știa că multe încurcături, mult mai simple decât aceasta a ei, dădeau adesea naștere unor necazuri mari. Ușurată acum, se sili să facă față conversației cu gentilomul ungur, care se arătase un om cu educație aleasă și vădise pentru ea o politețe desăvârșită, cu atât mai de apreciat cu cât o cunoscuse sub aspectul deloc măgulitor al unei femei aduse de polițiști. O dezmoștenită oarecare, dar cavalerismul lui nu se dezmințise.

— Pot să vă întreb care e numele dumneavoastră, domnule? Nu-mi amintesc să vă fi văzut la curte...

— Ba eu pe dumneavoastră da, alaltăieri, când Majestatea Sa v-a arătat înalta sa bunăvoință acordându-vă permisiunea de a sta jos. Ați făcut câțiva pași înainte și erați atât de frumoasă și de sobră în rochia dumneavoastră neagră încât păreați un reproș însuflețit la adresa tuturor doamnelor acelea cu înfățișare de păsărele exotice.

— Un reproș? De ce?

— Poate că nu m-am exprimat prea limpede. Ați apărut din mulțimea aceea împestrițată și erați atât de diferită, atât de altfel, încât îmi

venea să strig dintr-o dată: Ea nu! Ea nu! Duceți-o departe de aici!

— Doamne, Dumnezeule, bine că v-ați stăpânit!

— A trebuit să mă stăpânesc, doamnă, oftă străinul. La tot pasul trebuie să-mi dau silința să nu uit că mă aflu în Franța. Francezii nu au acel avânt spontan pe care-l întâlnești la alte popoare. Ei judecă întotdeauna numai cu mintea, niciodată cu inima.

— De unde veniți?

— Țara mea se numește Ungaria, doamnă, iar numele meu e Rákóczi. Prințul Rákóczi.

Angelica înclină politicoasă capul. Cu prima ocazie trebuia să-l întrebe pe maestrul Savary, care călătorise atât de mult toată viața lui, cam pe unde venea Ungaria. Bătrânul savant îi datora măcar această mică lecție de geografie în schimbul necazurilor pe care i le pricinuise cu blestemata lui de licoare egipteană sau sacră sau cum îi mai spunea.

Prințul îi povesti că, fiindu-i hărăzit să se nască într-o familie bogată și de vița cea mai nobilă, totuși renunțase la tot ce însemna bogăție pentru a se consacra binelui poporului lui, a cărui stare de cumplită sărăcie îl îngrozise. Pusese la cale o răscoală împotriva regelui Ungariei, care se refugiase la curtea împăratului Germaniei.

„Aha! Înseamnă că țara asta, Ungaria, se află în Europa, cam pe lângă Germania“, își zise Angelica.

— Atunci, pentru o vreme, am instaurat în țară la noi republica. După care a urmat represiunea. Groaznic, doamnă! Valuri de sânge omenesc! Prietenii mei m-au vândut pentru un pumn de aur, dar am reușit să fug și să mă ascund într-o mănăstire. Cu mare greutate am putut ieși de acolo, pe ascuns, am trecut frontiera și am rătăcit mult timp prin Europa, ajungând în sfârșit în Franța, unde am găsit o ospitalitate neașteptată.

— Mă bucur pentru dumneavoastră. Și aici, în Franța, unde anume v-ați stabilit?

— Nicăieri, doamnă. Aștept să mă pot întoarce în Ungaria, acasă.

— Dar vă puneți capul în primejdie!

— Nu mă întorc decât după ce obțin ajutorul regelui dumneavoastră pentru a declanșa o nouă răscoală. În sufletul meu sunt un revoluționar ireductibil.

Angelica îl privea cu mirare. Acesta era primul revoluționar pe care îl vedea în carne și oase. La drept vorbind, mai mult în oase, căci vocația de revoluționar a prințului Rákóczi se pare că nu-i prea ținea de foame. Dar în privirea lui era o strălucire mistică și vioaie în același timp, care o impresiona, în ciuda aspectului său fizic deplorabil. Revoluționarul acesta neîmblânzit părea împăcat cu viața plină de privațiuni

pe care era de crezut că o ducea.

— Dar cum puteţi spera dumneavoastră că regele nostru vă va da ajutor ca să puteţi răsturna din tron un alt rege? Fiindcă el are oroare de asemenea idei. S-ar crea prin asta un precedent de-a dreptul monstruos!

— Aici, în Franţa, poate că da. Şi din punctul lui de vedere, ca rege al Franţei. Dar un revoluţionar poate fi folositor chiar şi pentru el, în altă parte. Un pion împins puţin câte puţin înainte pe tabla de şah.

Angelica zâmbi visătoare.

— Nu ştiu dacă nu cumva aveţi oarecare dreptate. Se pare că şi la noi... Richelieu, cândva, l-a sprijinit pe Cromwell cu aur francez şi asta face ca el să fie cel dintâi vinovat pentru deznodământul afacerii, adică decapitarea lui Iacob I al englezilor[1]. Şi acesta era totuşi văr cu regele Franţei! Aşa că nici acum n-ar fi exclus...

Prinţul Rákóczi surâse tainic.

— Nu cunosc Anglia, doamnă, n-am fost acolo niciodată, dar ştiu că englezii au căzut înapoi sub stăpânirea regilor lor ereditari[2]. Trebuia un sânge nou care să împrospăteze puterea, dar naţia asta nu era coaptă pentru aşa ceva. Nici Franţa nu e. Dar noi, ungurii, care suntem moştenitorii unor libertăţi străvechi, noi suntem, fără îndoială.

— Dar şi noi suntem absolut liberi, protestă Angelica.

Oaspetele izbucni într-un râs atât de nepotolit încât vizitiul tresări speriat, trase în mod reflex de hăţuri, încetinind goana cailor, şi se întoarse spre ei să vadă ce se întâmplase. Apoi dădu iar frâu liber cailor şi pocni din bici, plescăind nemulţumit din gură. Doamna marchiză, aşa cucoană de casă mare cum era, uite că se înhăita cu tot felul de ţicniţi din ăştia de două parale, mai mare ruşinea!

Prinţul se mai linişti puţin şi zise, aproape strigând:

— Faptul că aţi fost adusă între doi poliţişti la ministrul de finanţe al unui stat poliţist se numeşte la dumneavoastră libertate?

— A fost o neînţelegere, ripostă contrariată Angelica. Aţi văzut bine că poliţiştii n-au mai venit după mine.

— Da, numai că aşa e şi mai rău, copoii aceia sunt pe urmele dumneavoastră! Şi niciodată nu le veţi putea scăpa din gheare, decât cel mult dacă acceptaţi să lucraţi cu ei şi pentru ei. Adică să vă vindeţi pur şi simplu libertatea, câtă o mai aveţi, şi sufletul. Dacă vreţi să vă sus-

---

[1] Scăpare din vedere a autorilor: Richelieu murise chiar în 1642, anul izbucnirii conflictului între regele Angliei şi parlament; cel care, în calitate de prim-ministru al Franţei, a finanţat într-adevăr în secret tabăra rebelilor a fost Mazarin. *(n. trad.)*

[2] Referire la restaurarea pe tronul Angliei a dinastiei Stuart, în 1660. *(n. trad.)*

trageți acestui destin de sclavie, altă soluție nu aveți decât să fugiți!

Angelica începea să se simtă enervată de exaltarea lui.

— Să fug? Și de ce să fug? Am ajuns să am o situație pe care și-ar dori-o mulți și vă asigur că mă simt foarte bine aici, la locul meu.

— Nu va dura prea mult, vă asigur. Mai ales având în vedere figura dumneavoastră.

— Figura mea?! Domnule, mă uimiți! Ce are figura mea așa de deosebit?

— Aveți figura unui arhanghel al răzbunării, incoruptibil și neînduplecat, care poartă sabia dreptății și retează cu ea legăturile scârnave ale compromisurilor. Privirea dumneavoastră vede absolut orice, nu i se poate ascunde nimic. Când sfredeliți cu ochii pe cineva, îl faceți să se simtă dezgolit de orice ascunzișuri, oricât de sigure. Nu există temniță destul de adâncă pentru a ascunde acolo o asemenea privire. Așa că fiți cu ochii în patru, doamnă!

— Cred că s-ar putea să existe ceva adevăr în spusele dumneavoastră, răspunse Angelica. Sunt foarte intransigentă, asta știu bine. Dar nu e cazul să vă faceți griji din cauza mea. Am plătit prea scump prostiile tinereții ca să nu fi devenit extrem de prudentă în tot ce fac.

— Adică să fiți sclavă, vreți să ziceți, nu?

— Folosiți niște termeni excesivi, domnule. Dacă țineți să-mi cunoașteți opinia, vă voi spune că nici o stăpânire de pe fața pământului nu e fără cusur și că în toate țările sărăcimea duce o viață care nu e de invidiat. Dumneavoastră aveți o indiscutabilă vocație de apostol. Iar apostolii sfârșesc adesea pe cruce. Eu nu, și nici alții ca mine.

— Un apostol trebuie să fie celibatar, sau cel puțin să renunțe la familia lui, dacă o are deja. Eu dimpotrivă, țin fierbinte să-mi întemeiez una, dar numai în libertate. Mă gândesc la asta din clipa în care v-am văzut. Acceptați să deveniți soția mea și să fugim împreună, doamnă!

Angelica nu putu face altceva decât să recurgă la procedeul obișnuit al femeilor în situațiile spinoase: să râdă și să schimbe vorba.

— Oh! Ce s-o fi întâmplat acolo? De ce s-o fi adunat atâta lume?

Intraseră deja în Paris și, pe una din străduțele înguste din cartierul Saint-Paul, un cortegiu multicolor îl sili pe vizitiu să oprească. O mică armată de zdrențăroși, recrutați fără îndoială contra plății unei sume mizerabile de câțiva bănuți, întovărășea un grup de paznici care tocmai se opriseră la o răspântie. Instalară la iuțeală în mijloc un soi de spânzurătoare, în care se hâțâia o sperietoare de paie pe pieptul căreia era prinsă o hârtie albă. Stăpânirea era reprezentată la această ceremonie de sergentul pazei, de comisarul de jandarmi al mahalalei și de un ușier foarte pătruns de importanța lui. Când sperietoarea se înălță deasupra capetelor mulțimii, se auzi huruitul prelung al unor tobe și

zdrențăroșii începură să răcnească de mama focului:

— La rug cu jefuitorii!

— Moarte hoților! Jos bandiții care sug sângele poporului!

Scena aprinse ochii prințului Rákóczi, care se înflăcărase.

— Vedeți, doamnă? Un început de revoluție!

— Vă înșelați, domnule, răspunse Angelica, încântată că acum îl putea dezamăgi. Oamenii aceștia aclamă un act de dreptate al unui tribunal al regelui, și au fost plătiți pentru asta, fără îndoială. Sau, pentru mai multă siguranță, probabil că urmează să fie plătiți după încheierea ceremoniei. E vorba aici de o „execuție în efigie", cum se spune. Se aplică acelor criminali care au reușit să fugă din țară și au fost judecați și condamnați în contumacie. Iar acum are loc... „execuția".

Și scoase capul pe geam ca să întrebe pe cine întruchipa spânzuratul de paie din ștreang. Un târgoveț încins la față de entuziasm îi spuse că era vorba de ticălosul de conte Hérauld de Gourville, încasatorul de impozite din Guyenne, dovedit de jefuire și de deturnare de fonduri ale statului, vechi complice al nemernicului de Fouquet, al cărui proces se încheiase de curând și căruia i se aplica acum sentința. Și foarte bine! Să știe toți nenorociții ăștia, toate lepădăturile, toate lipitorile care fură din banii vistieriei și-i despoaie fără milă pe săraci, să știe că n-o să le meargă la nesfârșit cu hoțiile și potlogăriile dumnealor și că mâna justiției îi va ajunge!

Mulțimea se împrăștie în curând și își putură continua drumul. Angelica rămânea gânditoare, iar însoțitorul ei la fel. Spectacolul urmărit îl cufundase în reflecții dintre cele mai negre.

— Bietul nefericit! suspină el. Bietul om, victimă a tiraniei, obligat să trăiască toată viața departe de țara lui și să nu se poată întoarce decât cu riscul vieții! Din nefericire, o mulțime de astfel de proscriși rătăcesc în felul acesta prin lume, alungați din patriile lor de puterea despotică a unor regi gata oricând la asemenea abuzuri îngrozitoare...

— O soartă pe care și-o merită, fără îndoială! Dar nu e cazul să vă înduioșați atâta și să vă frământați în legătură cu soarta numitului conte de Gourville. Aș zice, dimpotrivă, că sunt convinsă că acest condamnat, această nefericită victimă a despotismului regelui o duce cum nu se poate mai bine, se află în Franța și chiar e om important în serviciile secrete franceze... Pe scurt, el era bărbatul mascat pe care l-ați văzut de dimineață ieșind din biroul domnului Colbert.

Prințul Rákóczi, cu ochii scânteietori, o apucă de mână, tremurând plin de emoție.

— *Doamnă! Doamnă, sunteți absolut convinsă de ceea ce spuneți?*

— Aproape sigură.

— Atunci iată motivele pentru care regele dumneavoastră îmi va da bani ca să lupt împotriva altui rege! făcu el triumfător. Fiindcă în politică e nevoie întotdeauna de două feţe. Le dă proştilor pe mână efigia condamnatului, ca să aibă şi ei o mulţumire, şi pe de altă parte îşi asigură pe ascuns serviciile acestuia. Semnează solemn pacea cu Olanda şi încurajează pe furiş Anglia să le declare război olandezilor. Negociază în secret cu Portugalia ca să-i lovească pe spanioli pe la spate, iar pe faţă e cel mai devotat prieten al spaniolilor, încheie chiar şi alianţe cu ei. Aşa că va avea nevoie şi de mine, fugarul Rákóczi, ca să slăbească puterea Imperiului German. Fireşte că asta nu l-a împiedicat să-l ajute pe împăratul german împotriva turcilor, treabă care, la rândul ei, nu l-a împiedicat nici să încheie un tratat solemn de prietenie cu aceiaşi turci. Aveţi un rege mare, doamnă, foarte abil şi foarte ascuns. Nimeni nu-l cunoaşte şi nimeni nu-şi dă seama că vă va face adevărate marionete, pe care le va mânui el cu sforile lui, fără ca măcar să vă daţi seama. Dacă nu cumva asta s-a şi întâmplat!

Angelica îşi strânse mantoul în jurul umerilor. Cuvintele interlocutorului îi dădeau o senzaţie neliniştitoare de frig şi de cald în acelaşi timp. Era revoltată până în vârful unghiilor de cuvintele lui, dar în acelaşi timp îl asculta fascinată.

— Domnule, ascultându-vă e imposibil să-ţi dai seama dacă îl admiraţi sau îl detestaţi. Sau poate şi una şi alta, deşi mi-ar fi greu să înţeleg...

— Urăsc statutul lui. Statutul de rege. Şi îl admir ca om. E cel mai mare rege din câţi există. Şi mulţumesc lui Dumnezeu că nu e regele meu. Căci încă nu s-a născut cel care să-l dea jos de pe tron.

— Cred că aveţi o mentalitate foarte curioasă. Vorbiţi aidoma unui terchea-berchea oarecare din bâlciul de la Saint-Germain, care discută şi el politică de trei parale de ai zice că altă treabă n-are decât să se joace de-a masacrul cu capetele regilor.

Departe de a se simţi jignit de asemenea cuvinte tari, prinţul păru foarte amuzat.

— Îmi place nespus de mult veselia francezilor. Când mă plimb prin Paris sunt de-a dreptul surprins de voioşia tuturor oamenilor care trec pe lângă mine, deşi e de crezut că cei mai mulţi dintre ei sunt împovăraţi de griji multe şi grele. În ţara mea oamenii sunt mai ursuzi, mai morocănoşi, se hotărăsc mai greu să râdă. Aici e altfel. Orice meşter în atelierul lui cântă sau fluieră un cântecel când lucrează. Un prieten francez mi-a spus că oamenii aceştia cântă ca să-şi mai uite necazurile. Fetele care se văd dindărătul geamurilor trăsurilor sunt mai puţin vesele. De ce?... Oamenii puternici din ţara dumneavoastră nu au nici măcar

dreptul de a cânta ca să mai uite de necazuri?

Angelica nu mai avu când îi răspunde. Trăsura ajunsese deja în fața casei ei din strada Beautreillis. Se întreba cum să facă acum ca să se vadă scăpată de tovarășul ei de drum fără să-l jignească, dar el sări singur jos și îi întinse mâna plin de curtenie, ajutând-o să coboare.

— Iată casa dumneavoastră, doamnă. Eu aveam un palat.

— Și nu-l mai aveți?

— Firește că nu. Toate moșiile, castelele și tot ce aveam mi-a fost confiscat de rege.

— Și nu le regretați?

— Nu. Când cineva s-a rupt de bunurile pământești, că abia atunci începe să simtă că trăiește cu adevărat. Nu uitați, doamnă, ce v-am rugat.

— Ce anume?

— Să fiți soția mea.

— E o glumă?

— Nu, nu e nici o glumă. Mă luați drept un nebun, desigur, dar asta numai fiindcă până acum n-ați avut ocazia să întâlniți oameni pasionați și sinceri. Pasiunea unei vieți întregi se poate naște într-o secundă. Și atunci de ce să nu ne-o mărturisim pe loc? Francezii își pun sentimentele în corsete de fier, așa cum se strâng femeile ca să arate mai subțiri. Veniți cu mine și veți fi liberă!

— Nu, domnule, așa ceva nu se poate. Țin la corsetul meu, adăugă ea râzând. Adio, trebuie să ne despărțim, mă faceți să spun prostii.

Capitolul VI

A doua zi de dimineață, de cum ajunse la Versailles, Agelica se prezentă la regină, cu gând de a încerca să afle dacă mărunta ei funcție de ajutoare a garderobierei reginei îi mai aparținea sau fusese atribuită altcuiva.

I se răspunse că regina ieșise cu doamnele de onoare, vrând să coboare în satul Versailles, ca să facă o vizită preotului parohiei. Regina plecase în lectică, doamnele pe jos, așa că n-aveau când să fi ajuns prea departe și doamna marchiză du Plessis le putea ajunge din urmă.

Nu ieșise bine afară și, după câțiva pași, se trezi ținta unei adevărate grindine de bulgări pufoși de zăpadă. Vru să se întoarcă spre amatorul de glume proaste, dar un bulgăre o lovi drept în gură și o ameți. Se clătină pe picioare, alunecă și veni grămadă jos, într-o amestecătură de fuste și de zăpadă.

Péguilin de Lauzun ieşi din ascunzătoare, râzând cu poftă. La vederea lui, Angelica simţi că i se urcă sângele la cap.

— Mă gândesc până la ce vârstă ai să te ţii de tâmpenii de-astea de ţopârlan, ţipă ea. Pune mâna şi ajută-mă să mă ridic, nu te mai hlizi la mine ca nerodul!

— Vezi să nu! strigă vesel Péguilin şi se năpusti peste ea, tăvălind-o prin zăpadă, sărutând-o, frecându-i nasul cu manşonul lui de blană şi gâdilând-o pe sub mantou cu atâta îndemânare încât o făcu până la urmă, cu toată supărarea de adineauri, să izbucnească în râs.

— Lasă-mă! se sili ea să se arate supărată.

— Ei, aşa-i mai bine, parcă! făcu el ajutând-o în sfârşit să se ridice. Te-am văzut cum veneai cu o mutră de-un cot şi mi-am zis că aşa ceva nu se potriveşte nici cu veselul Versailles şi nici cu fetişoara ta cea drăgălaşă, aşa că ia râzi! Hai, râzi!

— Péguilin, ai uitat nenorocirea care m-a lovit cu nu prea mult timp în urmă? Nu crezi că ar fi cazul să fii mai rezervat?

— Ba te rog să mă crezi că am şi uitat, făcu el cu o figură nepăsătoare. Trebuie să uităm, aşa cum şi noi vom fi uitaţi de toată lumea imediat ce vom fi chemaţi în faţa Creatorului ca să dăm socoteală de faptele noastre. De altminteri, dacă n-ai fi avut de gând să uiţi nenorocirea despre care vorbeşti, nici n-ai fi apărut din nou la curte. Aşa că să mai lăsăm filozofia, micuţo, fiindcă am mare nevoie de ajutorul tău.

O luă de braţ şi porniră agale prin întortocherile labirintului tăiat în mulţimea de conifere.

— Nu ştiu dacă eşti la curent, făcu el misterios, dar regele şi-a dat în sfârşit consimţământul pentru căsătoria noastră.

— Ce căsătorie? A ta cu cine?

— Ei, asta-i! Cu cine! Adică vrei să spui a cui căsătorie cu mine? A domnişoarei ducese de Montpensier cu un oarecare gentilom pe nume Péguilin de Lauzun. Deci chiar nu ştii nimic? Află că e nebună după mine. De mai multe ori l-a implorat pe rege aproape în genunchi să ne lase să ne căsătorim. Bineînţeles că toţi au sărit în sus, şi regele, şi regina, şi *Madame*, şi *Monsieur*, toţi ţipau ca din gură de şarpe că aşa ceva nu e cu putinţă, că o asemenea unire ar fi insultătoare pentru tronul Franţei, că nu ştiu ce şi nu ştiu cum. Pe de altă parte, regele e drept şi bun la suflet. Ţine mult la mine. Şi cred că nici el nu prea are pretenţia de a impune la nesfârşit acest celibat nobilei sale verişoare, care a ajuns la patruzeci şi trei de ani şi nu prea mai are şanse la mâna cine ştie cărui senior ilustru, din vreuna din casele mari ale Europei. Aşa că în sfârşit, în ciuda cotcodăcelilor duşmanilor şi mai ales ale duşmancelor, a zis da.

— Chiar nu glumeşti, Péguilin?

— Cum nu se poate mai serios! Asta nu e subiect de glumă,

crede-mă!

— Mă întristezi.

— N-ai dreptate. Cred că valorez și eu măcar cât regele Portugaliei, un porc gras și plin de furuncule pe față, care poftea mai de mult la mâna ei, sau cât prințul de Silezia, un biet copilaș în scutece, care îi trimisese și el pețitori.

— Nu mă întristează situația ei, Péguilin, ci a ta.

Și se opri ca să privească în voie chipul pe care i-l cunoștea atât de bine și care arăta tânăr și plin de viață. Péguilin mai avea până să înceapă să se vădească urmele vârstei.

— Ce păcat! suspină ea.

— Ba nu e păcat deloc, să mă ierți! Voi fi duce de Montpensier și asta înseamnă și o mulțime de apanaje superbe pe care pun mâna dintr-o lovitură. La semnarea contractului de căsătorie, adorabila mea viitoare soață îmi va da cam douăzeci de milioane de livre. Regele le-a și cerut secretarilor să se apuce de întocmit scrisorile prin care să anunțe tuturor curților străine căsătoria iubitei sale verișoare. Angelica, draga mea, tot mi se pare că visez, că așa ceva nu poate fi adevărat! Niciodată, în cele mai nebunești visuri ale mele, n-am îndrăznit să ajung până la așa ceva: să fiu văr cu regele! Repet, tot nu pot să cred.. Și tocmai din cauza asta mi-e frică. Și tu trebuie să mă ajuți.

— Și cu ce te-aș putea ajuta eu? Văd că toate-ți merg de minune!

— Da, dar numai că Fortuna, din păcate, e cea mai capricioasă dintre zeițe, care știm bine că numai prin statornicie nu strălucesc! Până nu mă văd cununat în regulă cu această încântătoare prințesă nu pot dormi liniștit. Am o mulțime de dușmani, micuțo. Prințul de Condé și cu fiu-său, ducele d'Enghien, m-ar sfâșia cu dinții dacă ar putea. Nu știu prin ce le-am stârnit atâta ură, dar fapt e că ar fi în stare de orice ca să mă vadă doborât. Așa că tocmai aici intervine iubita noastră marchiză du Plessis, o femeie neînchipuit de inteligentă și de plină de diplomație, care nu se dă în lături să ajute un vechi prieten aflat la ananghie. Ba marchiza chiar discută, cu farmecul ei atât de rar întâlnit, cu monseniorul prinț de Condé, care nici nu știi ce mult o prețuiește, și-l mai potolește puțin, făcându-l să nu mai fie atât de înverșunat împotriva bietului Péguilin, care nu i-a făcut niciodată nimic, ba chiar l-a respectat și l-a admirat ca pe unul din cei mai mari bărbați din istoria Franței. După care tot neprețuita noastră marchiză stă de vorbă cu regele și-i sugerează, cu tactul ei care a făcut atâtea minuni, să fie stăpân și să pună piciorul în prag, fără să se mai lase intimidat de tot muieretul ăsta din jurul lui. Drept care Péguilin îi rămâne recunoscător până la moarte marchizei du Plessis, care...

— Stai puțin, îl întrerupse Angelica, doamna de Montespan...

— Doamna de Montespan? Nici o grijă, mi-a promis tot sprijinul

ei, dar dacă stau să mă gândesc bine aş zice că nu trebuie să contez pe ea chiar cu ochii închişi. Tocmai de asta îmi pun toată nădejdea în doamna du Plessis-Bellière, fiindcă în genul ăsta de politică e mai bine să fii favoritul a două favorite decât al niciuneia.

— Nu sunt favorita regelui, Péguilin!...

Lauzun lăsă capul întâi pe un umăr, apoi pe celălalt, ca un mierloi care a ochit o gâză.

— S-ar putea ca asta să fie bine. Deşi s-ar putea să fie şi foarte rău. Al naibii de rău!

Ieşiseră din grădină şi se văzură în faţa porţilor grele de la intrare, gata să fie striviţi de o caleaşcă masivă care intra în goana cailor. Pe geam se văzu cineva care le făcea semne şi se auzea o voce de bărbat strigând ceva de neînţeles.

— Văd că eşti foarte solicitată azi, aşa că nu vreau să te mai reţin, zise Péguilin. Deci pot să contez pe ajutorul tău?

— Absolut deloc. O intervenţie din partea mea mai curând ţi-ar dăuna.

— Nu mă refuza, Angelica, te rog din suflet! Ăsta nu e un motiv, tu nici nu-ţi dai seama ce putere ai! Chiar dacă tu nu vrei să admiţi, mie îmi spune flerul meu de vechi curtean că poţi obţine de la rege orice. Absolut orice!

— Astea-s prostii, bietul meu Péguilin!

— Nici nu-ţi dai seama, ascultă-mă ce-ţi spun eu! Eşti înfiptă în inima regelui ca un spin, sfâşietor şi delicios în acelaşi timp, şi sentimentul ăsta-l buimăceşte de-a binelea, cu atât mai mult cu cât niciodată n-a mai trecut prin aşa ceva. Nici el nu-şi dă seama cât te doreşte... Când crede că te va avea, tu fugi. Şi absenţa ta îl aruncă în ghearele celor mai mari chinuri.

— Chinuri care se numesc doamna de Montespan, nu-i aşa?

— Doamna de Montespan e o bucăţică de lux, e adevărat, o merinde sigură, un ospăţ copios de carne şi de inteligenţă, tot ce trebuie ca să-i aţâţe simţurile şi vanitatea de monarh. O are. Dar tu... tu eşti izvorul din deşert, visul celui care n-a visat niciodată... Taina fără nici o taină. Eşti părerea de rău, surpriza, aşteptarea... Cea mai simplă femeie din lume şi cea mai de neînţeles... Cea mai îndepărtată... de neabordat, de necucerit... de neuitat, conchise Péguilin înfundându-şi pumnul cu un aer disperat în jaboul ei de dantelă.

— Vorbeşti aproape tot atât de bine ca ambasadorul persan. Acum încep să înţeleg cum ai atras-o pe biata domnişoară într-o aventură atât de ciudată...

— Îmi promiţi să-i vorbeşti regelui?

— Dacă va veni vorba şi regele îmi va cere părerea, am să te

susţin. Acum lasă-mă, Péguilin, trebuie s-o ajung din urmă pe regină.

— Ea are mai puţină nevoie de tine decât am eu. De altfel, se pare că mai există cineva care vrea să te smulgă de lângă mine în folosul Majestăţii Sale...

Din caleaşca grea care trecuse adineuri pe lângă ei, oprită ceva mai departe, coborâse un domn înalt şi masiv care se îndrepta spre ei.

— E domnul Colbert, zise Péguilin, şi e sigur că nu cu mine are el treabă. Eu habar n-am să învârtesc banii cu folos, ca el. Mă pricep doar să-i dau de-a dura, fără să se mai întoarcă.

— Sunt foarte bucuros, doamnă, că vă găsesc aici aşa de dimineaţă. Mă duc mai întâi să discut cu Majestatea Sa şi pe urmă vă chemăm şi pe dumneavoastră.

— Şi dacă Majestatea Sa n-o să vrea să mai audă vorbindu-se de mine...

— Nu zic că nu se poate să fie supărat rău. Ar avea şi motive, trebuie să recunoaşteţi. Dar până la urmă are să facă tot cum zic eu. Aşa că veniţi, doamnă, ca să fiţi pe aproape când are să vă cheme.

Optimismul domnului Colbert se vădi totuşi a fi fost prematur. Discuţia sa cu regele se prelungi mult peste timpul necesar expunerii unei situaţii, oricât ar fi fost aceasta de dificilă şi de delicată. O rugase pe Angelica să-l aştepte pe o canapea din apropiere şi ea încă mai stătea aşteptând când îl văzu venind pe fratele ei Raymond, a cărui statură înaltă şi austeră, în sutana lui neagră de iezuit, trecea nepăsătoare prin mulţimea pestriţă a curtenilor.

Nu se mai întâlniseră de la nunta ei cu Philippe. Venea acum la ea ca să-i prezinte frăţeşte condoleanţe? Aşa părea, după cuvintele cu care începu, cuvinte spuse din inimă, dar se părea că scopul venirii lui era totuşi altul.

— Dragă surioară, fără îndoială că te miri văzându-mă că te caut aici la curte, unde îndatoririle mele nu mă cheamă decât arareori.

— Credeam totuşi că eşti duhovnicul reginei, sau cam aşa ceva.

— Nu mai sunt, în locul meu e acum părintele Joseph. Pe mine superiorii mei au găsit cu cale să mă numească stareţ la mănăstirea din Melun.

— Şi asta înseamnă...

— Înseamnă că sunt superiorul, sau mai-marele, sau cum vrei să-i spui, al misiunilor franceze din străinătate aparţinând ordinului nostru. Cu precădere al mănăstirilor din Orient, de care mă ocup direct.

— Aha, înţeleg. Părintele Richard...

— Exact, ai ghicit!

— Părintele Richard, Bachtiari bei... refuzul lui de a se urca în caleaşcă, gafele domnului de Saint-Amon, încăpăţânarea regelui şi dezastrul material şi moral care poate rezulta din dandanaua asta...

— Angelica, voiciunea ta de spirit m-a încântat întotdeauna.

— Mulțumesc, dragul meu Raymond, dar trebuie să-ți mărturisesc că eu, în schimb, mă consider groaznic de mărginită și că n-am înțeles nimic.

— Să trecem la subiect. Părintele Richard, cu care am stat de vorbă adineauri, consideră că tu ești singura persoană în stare să ducă lucrurile la bun sfârșit.

— Sunt dezolată, Raymond, dar momentul nu e deloc bine ales. Mă aflu la un pas de dizgrație, dacă nu cumva pasul acesta a și fost făcut.

— Regele te-a primit totuși cu multe onoruri. Am auzit că ți-a acordat un taburet.

— Așa e, dar nu știi? Toanele mărimilor sunt toane, suspină ea.

— Nu toanele regelui ne dau nouă bătaie de cap, ci ale ambasadorului, pe el trebuie să-l îmblânzim. Părintele Richard nu mai știe la ce sfinți să se roage de când a ajuns în Franța cu solia persanilor. Greșeala cea mare a fost că l-au trimis înaintea lui Bachtiari bei tocmai pe unul ca Saint-Amon, diplomat de carieră, nu zic, dar care e de religie reformată. Și nenorocirea face ca spiritul religiei lui să fie la antipodul religiei mahomedane. De aici s-a ajuns imediat la neînțelegeri care au dus la situația asta nefericită, când nici regele și nici ambasadorul nu mai vor să dea înapoi, fiindcă asta ar însemna să-și piardă prestigiul. Or, vizita ta de ieri a descrețit mult frunțile, neașteptat, nesperat de mult. Ambasadorul e acum ros de curiozitate să vadă palatul regelui, s-a exprimat foarte respectuos la adresa Majestății Sale și pare să înceapă să înțeleagă că obiceiurile noastre pot fi diferite de ale lor și că asta nu înseamnă neapărat o insultă la adresa demnității lui. Părintele Richard afirmă limpede că această ameliorare simțitoare ți se datorează ție. Femeile, susține el, au uneori anumite subtilități, un instinct, o înțelepciune a lor, pe care noi nu le putem atinge, în ciuda rațiunii noastre superioare, masculine. Ba chiar zice că lui nici nu i-ar fi trecut vreodată prin cap să laude în fața persanului porțelanurile de la Versailles sau saloanele împodobite, ca să-i stârnească în felul acesta curiozitatea și să-l îmboldească să-și prezinte mai repede scrisorile de acreditare. Părerea lui este că orientalii sunt extrem de sensibili la influența unei femei inteligente, mai aproape de sufletele lor, decât sufletele bărbaților europeni, care suntem mai didactici și mai cartezieni. Pe scurt, m-a convins să te rog să-ți continui fericitul demers. Ai putea să te duci din nou la Suresnes, de data asta în calitate semioficială, cu un mesaj al regelui, o invitație, ceva... Știu și eu? S-ar părea că tu poți discuta cu ambasadorul fără să fii nici timidă, nici înspăimântată, și fără să dai dovadă de curiozitatea prostească și sâcâitoare pe care o

manifestă mai toţi francezii care vin în contact cu el, fie şi pe departe...

— Şi de ce m-aş purta aşa prosteşte? zise Angelica.

Şi mângâie cu vârful degetului, liniştită şi gânditoare, peruzeaua cu reflexe pure.

Iezuitul o privi aproape amuzat.

— Nu-ţi cere nimeni să-ţi sacrifici virtutea, ci doar să faci uz de puterea ta de convingere, atâta tot.

— Câtă subtilitate! Prin urmare, cele douăzeci de mănăstiri catolice din Persia valorează cât câteva ocheade languroase aruncate trimisului şahinşahului, nu?

Faţa senină şi cu trăsături regulate a lui Raymond de Sancé nu-şi schimbă expresia şi îşi păstră surâsul din colţul gurii, nu lipsit de o anume undă de bună dispoziţie.

— Văd că n-ai motive să te temi de absolut nimic, zise el, căci nici nu e la mijloc ceva care să te sperie. Mai ales că observ că, de când nu ne-am mai întâlnit, ai făcut rost de o armă nouă şi foarte puternică: cinismul.

— Doar trăiesc la curte, Raymond.

— Parcă mi-ai reproşa mie asta, cu asemenea ton mi-o spui. Şi unde ai vrea tu să trăieşti în altă parte? Pentru care altă lume te crezi făcută? Provincia? Mănăstirea?

Zâmbea patern, dar în privirea lui dură şi scânteietoare străbătea puterea de a sfredeli până în adâncurile sufletului omenesc.

— Ai dreptate, Raymond. Fiecare cu meseria lui, cum spune maestrul Savary. Deci miza persană e chiar atât de importantă?

— Dacă solia asta eşuează, noi vom fi fără îndoială expulzaţi imediat. Iar mănăstirile noastre au fost întemeiate de Richelieu, cu preţul unor eforturi şi al unor sacrificii de neînchipuit. Avem proprietăţi până în Caucaz, la Tbilisi, la Tatum, la Baku...

— Şi convertiţi mulţi musulmani?

— Nu mai e vorba de convertiri aici, ci de nevoia de a rezista. Nu mai pun la socoteală minorităţile creştine de armeni şi de sirieni, care au şi ei nevoie de noi. Creştinismul nici n-a apucat bine să încolţească în Persia şi deja e în primejdie de a fi smuls din rădăcini!

Angelica îşi deschisese evantaiul pe genunchi. Alesese de dimineaţă unul cu mici scene exotice pictate pe mătase şi o alegorie a celor cinci părţi ale lumii, brodată cu perle mărunte: un indian cu capul împodobit cu pene de struţ, un negru călărind pe un leu cu aspect mai curând de dragon...

Deodată, domnul Colbert apăru ca din pământ lângă ea, întrerupându-i visarea.

— Nimic de făcut, zise el cu năduf. Regele e aşa de furios împo-

triva dumneavoastră încât mă şi mir că mai sunteţi aici. Nici nu vrea să audă de vreo nouă intervenţie a dumneavoastră, una ajunge, zice.

— Vă avertizasem.

I-l prezentă pe fratele ei, părintele reverend Raymond de Sancé. Domnul Colbert, oricât ar fi ţinut el să-şi impună o anume linie de conduită, nu-i vedea cu ochi prea buni pe călugării din Compania lui Iisus. Firea lui vicleană simţea în ei inteligenţe redutabile, în stare să i se opună şi să-i facă cine ştie ce pocinog când i-ar fi fost lumea mai dragă. Se uită deci foarte chiorâş la părintele reverend de Sancé, dar când înţelese că iezuitul îi dădea de fapt apă la moară, chipul i se lumină şi atitudinea lui deveni dintr-o dată binevoitoare.

Pus la curent în câteva cuvinte cu situaţia creată prin refuzul regelui, Raymond nu păru să ia lucrurile în tragic.

— Cred că motivul iritaţiei cu care priveşte regele chestiunea nu-e chiar greu de ghicit, zise el. Nu vrei să explici Majestăţii Sale motivele care te-au îndemnat să te duci în vizită la ambasador, asta-i.

— Nu i le explic nici regelui şi nici nimănui altcuiva.

— Te ştiu cât eşti de încăpăţânată, surioară. Dacă l-ai refuzat pe rege, ce motive ai avea să fii mai indulgentă cu noi? Aşa că hai să căutăm o explicaţie pentru incalificabilul tău pas... Să vedem. Deşi mă gândesc că n-ar fi rău dacă am invoca tocmai lucrurile despre care discutam adineauri. Aşa că te-ai dus, prin urmare, la Suresnes la cererea mea, pentru a discuta cu părintele Richard, care se află într-o situaţie extrem de delicată printre musulmanii aceia bănuitori şi nu poate primi oaspeţi în modul obişnuit. E plauzibil, domnule Colbert?

— Cred că da. Iar prezentarea e suficient de abilă.

— Părintele reverend Joseph, care ţine tot de ordinul nostru, este duhovnicul regelui. Mă duc imediat să-l caut. Ce zici, Angelica, rămâne aşa?

— Cred că iezuiţii sunt nişte oameni remarcabili, zise Colbert.

Plecară amândoi cu paşi mari şi ea îi privea amuzată cum se depărtau de-a lungul galeriei, ale cărei plăci de lemn preţios de pe tavan erau atât de lustruite încât le reflectau siluetele, cea masivă a ministrului şi cea slabă şi ciolănoasă a iezuitului.

Curtenii se mai răriseră şi Angelica îşi dădu seama că de câtva timp îi era din ce în ce mai foame. Se făcuse târziu, fără îndoială, şi toată curtea era plecată la dineul regelui. Se gândea dacă n-ar fi fost cazul să se ducă şi ea acolo, la urma urmei nimeni nu-i interzisese formal să mai apară la curte, chiar dacă în mod neoficial Colbert îi spusese că regele era supărat pe ea.

— Te căutam, draga mea, auzi în apropiere o voce de femeie aproape speriată.

Angelica întoarse capul şi o văzu pe domnişoara de Montpensier. Ţâşni în picioare şi se repezi să facă reverenţa, uluită de schimbarea care se petrecuse pe chipul ducesei. Şi vocea! Vocea aceea autoritară, plină de ţâfnă, vocea nepoatei lui Henric al IV-lea, suna acum rugătoare, sfioasă, cum nu s-ar fi aşteptat deloc.

„Trebuie să fie din cauza necazurilor pe care le are cu căsătoria", îşi zise Angelica.

Domnişoara de Montpensier se aşeză pe canapea, o trase lângă ea şi o prinse cu emoţie de mâini.

— Scumpa mea, ai auzit vestea?

— Cine n-a auzit-o şi cine nu se bucură de ea? Rog respectuos pe Alteţa Voastră să-mi îngăduie să-i adresez din tot sufletul cele mai calde urări de fericire.

— Nu e o alegere fericită? Spune şi dumneata, se mai află un alt gentilom care să aibă valoarea lui şi geniul lui laolaltă? Nu ţi se pare că e de-a dreptul fermecător? Nu simţi şi dumneata pentru el o afecţiune sinceră?

— Cu siguranţă că da, răspunse Angelica, dintr-o dată stânjenită de amintirea episodului îngrozitor de la Fontainebleau.

Dar memoria domnişoarei de Montpensier se arăta îndestul de scurtă şi cuvintele ei erau fără înţelesuri ascunse şi răutăcioase.

— Dacă ai şti în ce nerăbdare trăiesc şi cât sunt de ameţită tot timpul de când regele şi-a dat asentimentul la căsătoria noastră! Tot parcă aş visa!

— De ce? Liniştiţi-vă şi bucuraţi-vă fără grijă! Regele nu mai poate reveni asupra cuvântului dat.

— Aşa mi se pare şi mie, că un rege, o dată ce acordă cuvântul... deşi parcă... aş vrea să pot fi şi eu la fel de sigură ca dumneata...

Capul ei mândru se plecă în pământ, cu o tristeţe blândă, necunoscută până atunci Angelicăi. Pieptul îi rămăsese la fel de frumos ca pe vremea când pictorul Van Ossel îi făcea portretul pentru a-l trimite prinţilor europeni amatori de o partidă mai mult decât strălucită. Mâna îi era tot graţioasă iar ochii limpezi, de un albastru nespus de pur, oglindeau lumina naivă şi fecioreInică a temerilor şi extazelor primei iubiri.

Angelica îi zâmbi, înduioşată.

— Alteţa Voastră e frumoasă!

— Adevărat? Ce drăguţ din partea dumitale să-mi spui una ca asta! Sunt atât de fericită încât fără îndoială că asta mi se citeşte pe faţă şi de aici vine şi impresia dumitale. Dar tremur, draga mea, tremur când mă gândesc că regele s-ar putea să-şi ia vorba înapoi înainte de semnarea contractului de căsătorie! Nu mai pot, simt că-mi pierd minţile! Tâmpita de Marie-Thérèse şi vărul meu d'Orléans, ca să nu mai vorbesc

de ciuma de nevastă-sa, toți s-au înhăitat la un loc să-mi distrugă fericirea. Tot timpul numai țipă sus și tare că așa ceva nu se poate. Și tocmai asta vreau să te rog, scumpa mea, fiindcă știu că ții mult la mine și pot conta pe amiciția dumitale... Încearcă, te rog din tot sufletul, să-l faci pe rege să nu plece urechea la intrigile lor tâmpite!

— Vai! Alteță, spun drept că eu...

— Știu că poți! Să nu zici că nu poți! Știu că ai atâta influență asupra regelui! Mereu te ascultă!

— Dar cine s-ar putea lăuda pe lumea asta că are atâta influență asupra regelui? aproape că strigă Angelica, simțind cum o lăsau nervii. Îl cunoașteți! Ar trebui să știți că nu se ia decât după propria lui judecată! Ascultă atent orice părere, dar când ia o hotărâre asta nu înseamnă că s-a lăsat influențat de cineva, cum spuneți dumneavoastră, ci numai pentru că a considerat că așa trebuie făcut. Niciodată regele nu va fi de părerea cuiva, ci acel cineva va fi de părerea regelui!

— Vai! Atunci înseamnă că refuzi să intervii pentru mine? Și totuși, eu am pus atâta suflet să te ajut altădată, când erai ambalată în povestea aceea nefericită cu primul dumitale soț, care era acuzat de vrăjitorie! Dacă n-am reușit n-a fost din vina mea, doar știi că m-am zbătut din răsputeri!

Domnișoara de Montpensier nu dezmințea faima ei de a fi cea mai pricepută femeie din Franța la gafe mari cât roata carului. Și de data asta nu s-ar mai fi zis nici că memoria îi era chiar atât de scurtă pe cât se vorbea...

Angelica își îndoi evantaiul între degete cu atâta putere încât aproape că-l rupse. Se grăbi, încurcată, să promită că dacă va avea ocazia va căuta să-și dea seama ce gândește regele în această chestiune. Apoi, încă stânjenită, îi ceru ducesei îngăduința de a se retrage, fiindcă voia să ceară o supă și niște pâine, fiind moartă de foame, nu mâncase nimic toată ziua.

— Draga mea, ia-ți nădejdea! chicoti amuzată domnișoara de Montpensier, luându-o de braț și trăgând-o după ea. Regele trebuie să primească delegația Genovei, în frunte cu dogele lor sau cum îi spune, și toată curtea trebuie să fie de față. Nu știu dacă nu cumva chiar suntem în întârziere, așa că să iuțim pașii spre sala tronului. Pe urmă avem bal, loterie și focuri de artificii. Regele ține neapărat ca toate doamnele să fie prezente, ca să dea mai multă strălucire serii. Și în special dumneata. Dacă nu, riscăm să-l vedem iar furios ca ieri sau alaltăieri, nu mai știu exact, când ai plecat repede, fără să spui nimănui o vorbă.

Capitolul VII

Visa. Şi visul acesta venea mereu, mai ales în ultima vreme. Se făcea că stătea întinsă în iarba fragedă a unei câmpii, sub un soare strălucitor, dar că-i era frig, groaznic de frig. Se zgribulea neputincioasă, încerca să se acopere cu mănunchiuri de iarbă, dar îşi dădea seama dintr-o dată că era goală. Cerul era acum acoperit de nori şi ea pândea soarele, care într-un târziu îi trimitea mângâierea slabă a unei raze. Era destul, o copleşea imediat o stare de mulţumire, un bine fizic de neînchipuit, o fericire intensă care o străbătea, până când îşi dădea seama că de fapt nu raza de soare o încălzea şi o mângâia astfel, ci o mână care i se aşezase pe umăr, caldă şi ocrotitoare. Îndată după aceea însă nu mai simţea mâna şi frigul o îngheţa. „Fireşte, e frig fiindcă e iarnă; dar atunci de ce e verde iarba asta? Şi de ce bate soarele?" Şi începea din nou să se zbată, zgribulită, încercând să se acopere cu iarba aceea, până când se trezea dârdâind, frecându-şi umărul care păstra şi acum senzaţia de căldură aromitoare a mâinii care îl mângâiase în vis.

Se trezi şi acum, tremurând, şi trase pe ea cuverturile pe care, în somnul ei agitat, le împrăştiase pe jos. Îi era atât de frig încât fu pe punctul de a striga după una din domnişoarele Gilandon, care dormeau în încăperea alăturată, să vină şi să aprindă bine focul. Micul ei apartament de aici, de la Versailles, era alcătuit din aceste două încăperi şi o cămăruţă mică folosită drept baie, cu pardoseala de mozaic, după moda băilor turceşti, înclinată uşor din toate părţile spre centru, pentru scurgerea apei. Angelica se gândi că ar fi fost mult mai bine să se ducă în baie şi să-şi vâre picioarele într-un lighean cu apă fierbinte, care ar fi făcut-o să-i treacă frigul numaidecât.

Apa din ceainicul aşezat pe sobiţa cu mangal desigur că era încă destul de caldă la ora aceea. Dădu la o parte perdelele patului şi îşi căuta papucii de mătase căptuşiţi cu puf de lebădă, când căţeluşul care dormea la picioarele patului se trezi şi începu să latre.

— Şşşşşt! Taci din gură, nătărăule! îl apostrofă ea cu afecţiune.

Undeva se auzi bătaia limpede a unei pendule. Era abia miezul nopţii, însemna că nu dormise prea mult. Era un interval de timp în care, când la Versailles nu era nici bal, nici foc de artificii, imensul palat zăcea tăcut, cufundat în somn. Un somn care niciodată nu ţinea prea mult. Angelica se aplecă să-şi caute papucii şi observă dintr-o dată o pată dreptunghiulară de lumină pe unul din pereţi. O lumină slabă, ca a unei lumânări aşezate într-un colţ al unei încăperi învecinate. Dar de o asemenea uşă ea habar n-avusese vreodată că exista, iar în cadrul ei apărea acum silueta întunecată a unui bărbat.

— Cine-i acolo? Cine sunteţi dumneavoastră? întrebă ea tare.

— Nu vă temeți, doamnă. Sunt Bontemps, primul valet de cameră al regelui. Nu vă fie teamă.

— Da, vă recunosc, domnule Bontemps. Cu ce v-aş putea fi de folos?

— Majestatea Sa doreşte să vă vadă, doamnă.

— La ora asta?

— Da, doamnă.

Angelica îşi luă iute pe ea halatul de casă, fără să spună un cuvânt. Micul apartament *PENTRU* doamna marchiză du Plessis era luxos şi cu gust, adevărată încântare, dar iată că se dovedea şi plin de capcane la care nu s-ar fi gândit niciodată.

— Sunteți drăguț să mă aşteptați puțin dincolo, domnule Bontemps? Trebuie să mă îmbrac.

— Vă rog, doamnă. Aveți totuşi bunătatea de a nu le trezi pe domnişoarele dumneavoastră de companie. Majestatea Sa doreşte în mod expres ca vizita pe care i-o veți face să fie cât se poate de discretă şi ca existența acestei uşi secrete să nu fie cunoscută decât de dumneavoastră.

— Bine, voi avea grijă.

Aprinse lumânarea din sfeşnic de la lumânarea lui Bontemps, care se strecură discret în încăperea din care venise, aşteptând răbdător.

„Nu cred să fie pe lume lucru care să te facă pe tine să te temi", îi spusese cândva Raymond. Şi aşa era. Experiențele vieții o făcuseră să prindă gustul primejdiilor, iar înfruntarea lor îi dădea senzații ascuțite şi palpitante, de o mie de ori mai dulci decât fuga. Iar dacă acum tremura, asta era numai din cauza frigului şi a nervozității stârnite de chemarea neaşteptată. Dar frică nu-i era.

— Domnule Bontemps, aveți vă rog bunăvoința de a mă ajuta să-mi prind agrafa de la spate, şopti ea.

Valetul veni, se înclină respectuos şi aşeză lumânarea pe o consolă. Angelica îl stima pentru afabilitatea lui, pentru distincția lipsită de servilismul obişnuit al persoanelor de la Versailles şi pentru tactul cu care se purta în orice împrejurare. Mai cu seamă că obligațiile pe care le avea la curte nu erau deloc uşoare. Era mai mare peste o bună parte din ceea ce se numea *casa regelui*, adică peste toată servitorimea de rând din preajma suveranului, valeți şi lachei, şi tot în spinarea lui picau şi neînchipuitele greutăți legate de găzduirea curtenilor şi de masa acestora şi a servitorilor lor. Regele, care nu s-ar fi lipsit de el în ruptul capului, îl mai împovăra şi cu mii şi mii de alte chestiuni, mai importante sau mai mărunte, uitând câteodată de latura financiară a rezolvării acestora. Iar Bontemps, în loc să-l bată la cap cu aşa ceva, cum ar fi făcut oricare altul în locul lui, punea de multe ori de la el şi chiar îl împrumuta pe rege cu bani. Datoria suveranului către valet se ridica uneori la multe mii de

pistoli împrumutaţi pentru jocul de cărţi sau pentru loterii. Angelica se aplecă spre oglindă şi îşi dădu cu o umbră uşoară de roşu pe obraz. Mantoul însă se afla în camera în care dormeau domnişoarele Gilandon, aşa că, după o mişcare spre uşă, se întoarse ridicând din umeri a nepăsare.

— Nu-i nimic, să mergem, domnule Bontemps, eu sunt gata.

Uşa secretă din perete era neînchipuit de îngustă, aşa că rochia ei largă, cu mulţimea de fuste de dedesubt, trecu prin ea numai după oarecare cazna, după care Bontemps o închise cu grijă, încuind-o şi strecurând cheia în buzunar. Coborâră trei trepte şi dădură într-un coridor strâmt şi scund, abia cât să poată trece un om. După câţiva paşi, Bontemps o conduse pe o scară mică în spirală, apoi traversară alt culoar, de data asta parcă ceva mai lung, şi coborâră câteva trepte de piatră. Alt coridor, lung cât un tunel, lung şi întortocheat, pe care Bontemps îl străbătea cu pas sigur, ca unul care făcuse drumul acesta de nenumărate ori şi-l cunoştea cu ochii închişi. Trecură prin sumedenie de încăperi cufundate în semiîntuneric, abia luminate de lumina slabă a lumânării valetului, încăperi mobilate sumar, un pat, un scaun mic, o măsuţă, totul arătând că aici nu stătea nimeni prea mult timp, cel mult oaspeţi în trecere şi care nu trebuia să fie văzuţi. Un Versailles nebănuit, cel al spionilor şi al servitorilor credincioşi, al întrevederilor tainice, al vizitelor incognito, al negocierilor care nu puteau fi mărturisite, al întâlnirilor clandestine. Un Versailles întunecat, săpat în desimea zidurilor şi înlănţuindu-şi tentaculele invizibile în jurul saloanelor aurite şi pline de lumină, care nu erau decât partea aflată la vedere.

După ce traversară un ultim ungher ascuns, unde o banchetă şi un covor nu reuşeau să împrăştie atmosfera de hrubă întunecoasă a unei cetăţi medievale, urmă o uşă după care Angelica se trezi într-un spaţiu mult mai larg. Plafonul, dintr-o dată mai înalt, era împodobit cu sculpturi şi picturi aurite, care i se părură familiare. Apoi îşi dădu seama că se afla în cabinetul de lucru al regelui.

Două candelabre cu câte şase braţe, aşezate pe masa imensă de marmură neagră, îşi împrăştiau lumina şi dădeau încăperii un aer de tihnă şi linişte, cu atât mai mult cu cât întreg palatul era cufundat la ora aceea în somn. În spatele mesei, regele, aplecat sârguincios asupra unui vraf de hârtii, era atât de adâncit în lucrul său încât nici nu le observă intrarea. Abia agitaţia celor trei câini uriaşi din faţa şemineului şi lătratul leneş al unuia dintre ei îl făcu să-şi ridice privirile.

Bontemps răscoli jăraticul şi aşeză o buturugă mare pe covorul incandescent din şemineu, apoi se făcu nevăzut ca o umbră pe o uşă ascunsă în lambriurile aurite.

Ludovic al XIV-lea o privea pe Angelica surâzător.

— Luați loc, doamnă.

Se așeză temătoare pe un fotoliu, cât putu mai pe margine. Tăcerea se prelungea. Nici un zgomot, măcar de undeva de afară, nu venea s-o tulbure, draperiile grele brodate cu flori de crin înăbușeau orice sunet care ar fi putut străbate pe ferestre sau pe uși, iar pereții erau groși și îmbrăcați în lambriuri, pentru a păstra liniștea de care avea nevoie regele când lucra.

Regele se ridică în sfârșit și veni până în fața ei, oprindu-se gânditor, cu brațele încrucișate peste piept.

— Prin urmare, încă n-ați sunat semnalul de atac? Nici un cuvânt? Nici un protest? Doar ați fost sculată din somn! Ce se întâmplă cu arțagul dumneavoastră dintotdeauna?

— Sire, sunt la porunca Majestății Voastre.

— Ce se ascunde sub umilința aceasta neașteptată? Ce replică usturătoare ca un bici? Ce ironie spirituală?

— Majestatea Voastră e pe cale de a creiona portretul unei adevărate scorpii și asta mă face să mă simt foarte rușinată. Aceasta este opinia pe care o aveți despre mine, Sire?

Regele nu-i dădu un răspuns direct.

— Părintele reverend Joseph mi-a vorbit despre dumneavoastră și timp de mai bine de o oră mi-a expus pe larg calitățile pe care le aveți. Părintele Joseph e un om plin de bun-simț, cu spiritul deschis și receptiv și un om foarte învățat, ale cărui păreri le apreciez mult. Ar fi însemnat deci un gest cu totul lipsit de amabilitate față de el să rămân pe mai departe supărat pe dumneavoastră, când însăși biserica vă acoperă cu mantaua largă a indulgenței ei. Văd că zâmbiți puțin cam ironic, îmi puteți spune ce reflecții amuzante v-au putut sugera cuvintele mele?

— Sire, nu m-aș fi gândit că voi fi chemată la Majestatea Voastră la o asemenea oră numai pentru a auzi cuvinte de laudă la adresa cuviosului părinte Joseph, duhovnicul Majestății Voastre.

Regele începu să râdă.

— Diavoliță mică!

— Bachtiari bei îmi spune *Fouzoul Khanoumi*.

— Și asta ce înseamnă?

— Același lucru pe care l-a rostit și Majestatea Voastră. Și aici mi se pare a fi ceva grăitor, anume că regele Franței și ambasadorul șahinșahului Persiei pot avea păreri comune asupra aceluiași subiect.

— Hm! Vom vedea.

Și își întinse amândouă mâinile spre ea, cu palmele în sus.

— Doamnă, vă invit să vă faceți actul de supunere în fața suveranului.

Angelica zâmbi ușor și își așeză mâinile în palmele regelui.

— Îmi închin credinţa regelui Franţei, căruia îi aparţin şi căruia îi sunt vasală.

— Acum e mai bine. Veniţi încoace să vă arăt ceva.

Şi o conduse de cealaltă parte a mesei.

Aici se afla desfăşurată o hartă mare, acoperită de liniile meridianelor şi ale paralelelor şi de săgeţile vânturilor regulate, printre care strălucea o întindere albastră. Sub ea, litere albe şi aurii, brodate cu nespusă migală, aşterneau aceste cuvinte sacre şi pline de trufie: *„Mare nostrum – mater nostra"*. Veche denumire care şi acum se mai păstra în geografiile Mediteranei, leagăn al unei civilizaţii străvechi şi înfloritoare: *Marea noastră – Mama noastră*[1].

Regele arătă cu degetul câteva locuri.

— Aici e Franţa... Dincolo Malta... Aici Candia, ultimul bastion al creştinismului în răsăritul Mediteranei. De aici încolo începe puterea turcilor. Şi, după cum vedeţi, asta e Persia, cu leul pe un soare răsărind, între semiluna turcească şi tigrul Asiei.

— Deci pentru o lecţie de geografie a binevoit Majestatea Voastră să mă cheme la o asemenea oră?

— Aţi fi dorit să vă fi chemat ca să discutăm despre altceva?

Angelica lăsă ochii asupra hărţii, dând din cap a negaţie şi ocolind privirile regelui.

— Nu. Să vorbim mai bine despre Persia. Ce interes ar putea avea ţara asta pentru îndepărtatul regat al Franţei?

— Un interes al cărui obiect cu siguranţă că nu vă este indiferent, doamnă: mătasea. Ştiţi că mătasea înseamnă trei sferturi din valoarea importurilor noastre?

— Nu, nu ştiam. E enorm. Chiar e atâta nevoie de mătase în Franţa? Pentru ce anume? Pe ce se consumă asemenea cantităţi uriaşe?

Regele izbucni în râs.

— Pe ce se consumă? Dumnezeule! Şi întrebarea asta o pune o femeie! Scumpă doamnă, credeţi că ne-am putea lipsi de mulţimea de brocarturi, de satinuri, de ciorapii de mătase de câte douăzeci şi cinci de livre perechea, de panglici, ca să nu mai punem la socoteală odăjdiile clericilor, patrafirele şi atâtea şi atâtea altele care înseamnă mătase, mătase cu nemiluita, adusă pe aur greu din afara ţării? Nu, nici nu încape în discuţie, mai curând ne-am lipsi de ultima bucăţică de pâine. Aşa ne-a făcut Dumnezeu pe noi, francezii. Lucrul cel mai preţios la noi nu sunt nici mirodeniile, nici uleiurile, nici fierăria sau alte meşteşuguri, nici măcar grâul şi celelalte bucate, ci altceva, pentru care francezul renunţă la orice: moda. Răposatul cardinal de Richelieu, care a fost un

[1] *Mare nostrum* („marea noastră") – denumire dată de romani Mării Mediterane, ale cărei ţărmuri erau în întregime posesiuni ale Imperiului Roman. *(n. trad.)*

om cu adevărat mare, a încercat pe timpul domniei părintelui nostru să se opună acestui groaznic flagel. A căutat să impună o anumită austeritate în toalete şi a limitat importurile de mătase. Rezultatul îl cunoaşteţi sau, dacă nu, nu vă vine greu să-l ghiciţi: preţul acestor ţesături, şi aşa scumpe, a crescut dintr-o dată vertiginos, fiindcă acum erau aduse pe furiş. Deveniseră obiect de contrabandă. Dar oricât ar fi costat, domnii şi mai ales doamnele plăteau fără şovăială. Trebuia! Iată unde ne roade samarul rău de tot, doamnă, la importurile de mătase, mătase proastă şi scumpă. Şi iată de ce avem atâta nevoie de un tratat cu şahinşahul Persiei: francezilor le trebuie mătase multă. Multă şi bună şi, dacă se poate, ieftină. Asta e lucrul cel mai important, altminteri finanţele noastre nu mai rezistă mult.

Şi enumeră cu vizibilă iritare:

— Mai întâi preţul plătit persanilor, de la care o cumpărăm. Pe urmă taxe grele turcilor, vamă pentru trecerea pe teritoriul lor... Taxe tot atât de grele, dacă nu cumva şi mai şi, intermediarilor genovezi, veneţieni, provensali sau afurisiţilor de negustori din Messina, care ne jecmănesc cel mai rău. Mai trebuie puse la socoteală şi pierderile pricinuite de piraţi, care ne iau şi ei vamă, şi încă grea. Din când în când corăbiile mai au urâtul obicei să se scufunde, cu mătase cu tot. Vedeţi aşadar că trebuie găsită o soluţie.

— Ştiu că domnul Colbert voia într-un timp să înlocuiască importurile acestea costisitoare prin mătasea produsă în Franţa. Eu însămi l-am auzit că vrea să transforme manufacturile din Lyon.

— Proiectul acesta, doamnă, cere timp mult. Încă nu cunoaştem secretele orientalilor în privinţa fabricării brocarturilor şi a lameului. Am poruncit să se sădească duzi în sud, plantaţii întregi, dar asta înseamnă ani mulţi de aşteptare.

— Şi nu vor da o mătase de calitate ca cea adusă din Persia. Aceştia ai noştri sunt duzi cu fructe negre, nu albe ca cei din Persia.

— Da? Asta n-o ştiam. Şi pe dumneavoastră cine v-a instruit atât de bine în problema asta?

— Excelenţa Sa Bachtiari bei.

— Aţi discutat despre comerţul cu mătase? Consideră deci că asta e ceva important în relaţiile noastre? Vi s-a părut la curent cu dificultăţile noastre?

— Sire, beiul acesta e un literat subtil, poet plin de gingăşie şi rafinament şi om el însuşi rafinat... în felul lui, bineînţeles. Se bucură de o mare încredere a regelui Persiei pentru talentele lui de curtezan, dar are de asemenea şi alte calităţi, mai puţin apreciate la el acasă dar destul de incomode pentru noi: e un excelent om de afaceri, lucru rar întâlnit la un om cu poziţia lui. Marii seniori persani dispreţuiesc comerţul şi se

pare că și oamenii de rând la fel. Afacerile la ei le fac armenii și sirienii.

Regele suspină cu un aer de resemnare.

— Hotărât lucru, doamnă, n-am încotro și trebuie să fac cum mă îndeamnă domnul Colbert și părintele Joseph. Îmi păreți într-adevăr singura persoană în stare să descurce ghemul ăsta afurisit... de mătase!

Se priviră râzând, ca niște complici legați printr-o înțelegere în care nu mai era nevoie de cuvinte.

În ochii regelui apăru o luminiță jucăușă.

— Angelica... rosti el cu o voce dintr-o dată gâtuită de emoție.

Îndată însă păru a se dezmetici și rosti cu un aer absolut firesc:

— Toți cei pe care i-am trimis la domnul acesta nu mi-au povestit decât inepții. Și Torcy și Saint-Amon mi l-au înfățișat în niște culori descurajatoare. Un barbar grosolan, incapabil să se adapteze cât de cât unui minimum de etichetă de-a noastră și care dovedește în absolut tot ce face o revoltătoare lipsă de respect la adresa regelui căruia îi este oaspete. În vreme ce instinctul meu îmi spune că un ambasador din Orient trebuie să fie fin și viclean, crud și delicat. Așa cum mi l-ați descris dumneavoastră acum. Oriental și sol.

— Sunt încredințată, Sire, că dacă l-ați fi putut întâlni dumneavoastră înșivă, în locul acelor domni pe care i i-ați trimis, nu s-ar mai fi iscat nici un fel de încurcătură. Aveți darul de a pătrunde dintr-o aruncătură de ochi în adâncul sufletelor oamenilor.

— Vai! Aveți dreptate, doamnă, și regret că n-am făcut-o, dar regii nu pot face ei înșiși orice fel de demers. Din păcate! Dar trebuie să știe să pună la anumite treburi pe anumiți oameni. Aceasta e cea dintâi răspundere și poate că e cel mai mare talent al unui cap încoronat. Și asta înseamnă că am greșit atunci când n-am avut destulă grijă în alegerea celor care au ieșit în întâmpinarea ambasadorului, la Marsilia. Mi se părea absolut firesc să-l trimit pe Saint-Amon, diplomat vechi și hârșit, care exact asta face de când se știe, ia în primire la graniță solii străini și îi însoțește spre Paris. Nu mi-am pus nici o clipă problema că are un cusur mare: e hughenot și, ca toți cei din religia asta, e o fire bănuitoare și cârcotașă, mai înclinat să impună cu orice chip principiile conștiinței lui rigide decât să slujească cu mlădiere de diplomat interesele regelui său. Nu e pentru prima oară că observ asemenea defecte la oameni care țin de religia reformată. Cei mai mulți dintre ei sunt de o intransigență care-i face să ducă de râpă orice afacere care reclamă anumite subtilități și finețe în interpretare. Cred că de acum înainte voi fi silit să renunț la serviciile lor, cel puțin în asemenea posturi.

Și făcu un gest ca și cum ar fi trasat dintr-o mișcare o barieră nevăzută, iar obrazul lui, care căpătase trăsături aspre, păru a se mai îmblânzi, revenind la înfățișarea lui obișnuită.

— Ați avut bună inspirație de a vă întoarce la curte tocmai la timp ca să ne puteți fi de folos, doamnă.

— Azi de dimineață Majestatea Voastră avea păreri oarecum diferite...

— Da. Și recunosc. Numai un om meschin nu vrea să recunoască atunci când greșește. Știu ce trebuie să obțin și știu ce trebuie să evit. Dumneavoastră, în momentul de față, însemnați mijlocul cel mai sigur pentru atingerea acestui scop. Fiindcă dacă nu ajungem la nici o înțelegere cu ambasadorul șahinșahului, e mai mult ca sigur că acesta îi va expulza pe călugării noștri din Persia, dacă nu cumva le va da foc cu mănăstiri cu tot și va opri și orice export de mătase spre Franța. Așa că, doamnă, soarta catolicismului francez în Persia și a mătăsii persane în Franța se află în frumoasele dumneavoastră mâini.

Angelica își privi fără să vrea degetele, înflorite de razele mângâietoare ale peruzelei.

— Și ce trebuie să fac? Care-mi va fi rolul?

— Să pătrundeți în intimitatea acestui bei și să mă informați pas cu pas cu privire la ce trebuie făcut ca să-l tratăm într-un mod care să nu-l mai întărâte atâta. Și, dacă e cu putință, să încercați și să ghiciți dinainte cursele pe care ni le-ar putea întinde acest ascuns personaj.

— Deci, într-un cuvânt, Sire, urmează să-l seduc. Considerați că e cazul să-i tai și părul, ca Dalila?

Regele zâmbi și răspunse:

— Aici, doamnă, vă las mână liberă spre a hotărî singură ce trebuie să faceți și ce nu.

Angelica își mușcă buzele.

— Ceea ce-mi cereți nu mi se pare ușor. E nevoie de mult timp.

— Asta n-are prea mare importanță.

— Totuși, se pare că toată lumea e grăbită să-l vadă pe ambasador prezentându-și scrisorile de acreditare.

— Toată lumea... în afară de mine. La drept-vorbind, când am auzit pentru prima oară de reticențele de tot felul ale acestui domn și de pretențiile bizare pe care le tot emitea, am fost contrariat. Pe urmă m-am hotărât să las lucrurile în voia lor și acum chiar doresc o amânare a acestei prezentări. Și, implicit, a începerii tratativelor. Vreau mai întâi să primesc solia trimisă de țarul Rusiei, care e pe drum și se mișcă repede, nu ca persanul nostru. Am absolută nevoie să cunosc poziția țarului într-o serie întreagă de chestiuni. După aceea voi putea discuta și cu Bachtiari bei, în cunoștință de cauză. Fiindcă, dacă și rușii sunt de acord cu planurile noastre, urmează să deschidem un nou drum pentru mătasea din Persia, numai pe uscat, un drum ferit de hoțiile turcilor, ale genovezilor și ale altor hiene care n-așteaptă decât să ne jumulească.

— Deci baloturile cu mătase nu vor mai veni pe mare?

— Nu. Vor urma acum drumul din vechime al negustorilor din Samarkand când veneau în Europa. Priviţi harta, doamnă, nu e greu de înţeles. Iată vechiul *drum al mătăsii*, pe care vrem să-l deschidem din nou. Prin stepele Transcaucaziei, prin Ucraina, Moldova, Ungaria, după care ar trece prin teritoriile vărului meu, regele Bavariei. Nici o ruptură nicăieri, nici un teritoriu duşman. Şi unde mai pui că drumul ne va costa o nimica toată faţă de vămile neruşinate pe care le cer turcii aceia puturoşi şi hulpavi şi de chiriile exorbitante plătite corăbierilor. Ca să nu mai spun că drumul e sigur şi fără piraţi.

Cum stăteau amândoi aplecaţi deasupra hărţii care le spunea atât de multe lucruri, capetele li se apropiaseră şi Angelica simţi deodată pe obraz mângâierea perucii regelui. Sau poate a uneia din şuviţele părului lui, scos cu artă prin perucă, fără să se deosebească de aceasta.

Se îndreptă brusc, tulburată, străbătută din cap până-n picioare de o senzaţie violentă de frig. Înconjură repede masa şi merse să se aşeze pe fotoliul ei, observând că în timpul discuţiei lor focul se stinsese. Vederea căminului întunecat, lipsit de flăcări, o făcu să înceapă să tremure de-a binelea. Acum regreta că nu-şi luase mantoul şi abia aştepta să plece. Dar trebuia mai întâi să aştepte ca regele să declare discuţia încheiată. Ar fi fost o necuviinţă gravă să-i ceară voie să se retragă.

Numai că regele părea a nu avea deloc asemenea intenţii şi-i vorbea acum despre proiectele lui Colbert în legătură cu manufacturile din Lyon şi din Marsilia.

— Nu mă mai urmăriţi. S-a întâmplat ceva? zise regele într-un târziu.

Angelica îşi strângea braţele pe lângă ea, ţinându-şi coatele în palme, dar nu ştiu ce să răspundă. Regele era de o constituţie extraordinar de robustă. Nu simţea niciodată frigul, căldura, oboseala, şi nici nu admitea ca vreunul din cei cărora le făcea cinstea de a-i primi în apropierea lui să dea asemenea dovezi de slăbiciune. O plângere de acest gen îl indispunea şi adesea putea fi cauza unor dizgraţii din cele mai neaşteptate. Bătrâna doamnă de Chaulnes, care se plânsese de frig în timpul unei parăzi pe câmpul numit „piaţa armelor", unde toată curtea răbda cu stoicism gerul cumplit, primise imediat răspunsul: „să se ducă să-şi îngrijească reumatismul în castelul ei, la căldură".

— Ce s-a întâmplat? insistă regele. Păreţi cuprinsă de gânduri sumbre. Sper că nu aveţi de gând să-mi aduceţi afrontul de a refuza o misiune diplomatică de care depind atâtea!

— Nu, Sire, nu. Dacă intenţionam aşa ceva, atunci nu v-aş mai fi ascultat. Mă credeţi în stare de asemenea lipsă de loialitate?

— Vă cred în stare de absolut orice, zise regele cu o privire piezişă şi posomorâtă. Deci nu aveţi de gând să refuzaţi?

— Asta cu siguranță nu.

— Atunci? De ce ați început să priviți dintr-o dată așa, speriată, în toate părțile? Ce se petrece cu dumneavoastră?

— Sire, mi-e... mi-e frig.

Pe fața regelui se citi o supriză amuzată.

— Deci o femeie atât de puternică are și ea fragilitatea ei! N-am auzit niciodată pe cineva să se plângă de frig. Cel puțin în prezența mea, toată lumea pare foarte rezistentă.

— Nimeni nu îndrăznește, Sire, de teamă să nu vă displacă. Dar focul... s-a stins de mult. Suntem în toiul iernii și e ora două noaptea.

— Deci nimeni nu îndrăznește, în timp ce dumneavoastră...

— Mă tem și eu, Sire, de orice lucru care v-ar putea supăra. Dar și mai mult mi-e frică de boală. Dacă va fi să cad la pat, cum aș mai putea îndeplini poruncile Majestății Voastre?

Regele o privi cu un surâs gânditor și pentru prima oară de când îl cunoștea ea avu impresia că inima aceasta atât de orgolioasă cuprinde un sentiment până atunci nebănuit: tandrețea.

— Bine atunci, zise el, vreau cu orice chip să mai stau de vorbă cu dumneavoastră, dar nu vreau să vă fac să suferiți.

Și începu să-și desfacă haina grea de catifea cafenie, veni lângă ea și i-o puse pe umeri.

Simți efluviile căldurii lui bărbătești cum o învăluiau, amestecate cu același parfum de stânjenei, ușor dar persistent, care îi plăcea cel mai mult regelui pentru că sugera prestigiul și puterea prezenței lui. Simți o plăcere aproape senzuală trăgându-și mai bine pe piept reverele galonate ale hainei, prea largă pentru ea dar călduroasă și mângâietoare. Iar mâna regelui, pe care o simțise pe umăr, îi lăsase aceeași senzație arzătoare ca cea din visele ei.

Închise ochii pentru o clipă, dar niște zgomote neașteptate o făcură să privească spre șemineu.

Regele, în genunchi, potrivea câteva buturugi, scormonind cu vătraiul spuza ca să dea peste tăciuni, în speranța de a însufleți focul.

— Bontemps se odihnește și el puțin, zise el parcă scuzându-se pentru atitudinea asta neobișnuită cu măreția unui rege al Franței, și mi-e milă să-l scol. Iar în altcineva n-am încredere, nimeni nu trebuie să fie la curent cu prezența dumneavoastră aici.

Se ridică, scuturându-și gospodărește mâinile de cenușă și de funingine. Angelica îl privea fără să-și poată veni în fire, îi părea un străin răsărit pe neașteptate în încăpere. Acum, cu vesta brodată care-i venea strâns pe bustul puternic, cu mânecile albe ale cămășii, părea mai curând un flăcău din clasa de mijloc, un târgoveț tânăr îmbrăcat cu hainele de duminică și care și-a dat haina jos, încălzit de vreo petrecere. Își adu-

se aminte că anii copilăriei atotputernicului suveran de azi însemnaseră un şir necurmat de lipsuri şi sărăcie. Asprimea vieţii militare, exodurile nesfârşite pe drumuri desfundate, castelele dărăpănate sau grajdurile în care curtea fugară se văzuse nevoită să se adăpostească în timpul tulburărilor Frondei, toate acestea îl căliseră pe micul rege de atunci, care răbdase foamea şi frigul, în hainele lui vechi şi veşnic rămase prea mici. Şi de bună seamă că atunci, în timpurile acelea, micul rege hăituit de supuşii săi, dârdâind de frig prin cocioabele unde se refugia nefericita lui mamă, Ana de Austria, împinsă mereu de la spate de nelipsitul şi aprigul Mazarin, atunci învăţase el să aprindă singur focul, să-şi încălzească picioarele înţepenite de ger, cu ciorapii rupţi şi cu încălţările desfundate, mai rău ca ale ultimului calic...

Ochii ei nu-l mai priveau acum la fel ca înainte. Iar el îşi dădu seama de asta şi îi zâmbi.

— Îmi place să mai las la o parte eticheta, măcar acum, noaptea, în puţinul timp când nu sunt supravegheat de atâtea priviri simandicoase, care să se scandalizeze imediat. Starea regilor e în privinţa asta neînchipuit de tristă, plină de rigori din cele mai aspre. Un cap încoronat datorează, ca să zic aşa, un cont public al oricărei fapte, al oricărui gest... faţă de toată lumea, ba chiar aş putea zice faţă de toate secolele. Este o disciplină necesară pentru el şi pentru cei din jurul lui, ca şi pentru cei care îl privesc, pe el şi pe curtenii lui, este o obligaţie sacră de a nu se clinti niciodată şi de a fi în orice clipă egal cu imaginea pe care ceilalţi şi-au făcut-o despre el. Dar noaptea, până şi un rege trebuie să fie stăpânul lui însuşi, noaptea e refugiul lui. Noaptea îmi pot regăsi adevărata mea fire, scăpată din cătuşele etichetei, adevăratul meu chip.

„Acesta să fie chipul pe care-l arată metreselor lui?" se întrebă visătoare Angelica.

Şi se gândi dintr-o dată, cuprinsă de un violent sentiment de revoltă, că doamna de Montespan nu era demnă de această privelişte.

— Mă bucură noaptea pentru că ea-mi îngăduie să redevin om, continuă regele. Îmi place mai mult decât s-ar crede să rămân aici, în cabinetul acesta, şi să lucrez în linişte. Să mă gândesc, să visez cu ochii deschişi, să casc, să stau de vorbă cu câinii mei, deşi am bănuiala că nu tot ce le spun eu e bine înţeles şi apreciat.

Şi mâna lui mângâie capul mătăsos al câinelui care se întindea spre el.

— Noaptea pot să mă întâlnesc cu cine vreau, fără ca asta să provoace agitaţia bârfitorilor sau adevărate furtuni politice. Da, doamnă, noaptea e un preţios complice al regilor.

Tăcu.

Stătea în picioare înaintea ei, rezemându-se de masă într-o

atitudine de om scăpat din lanțurile servituții zilnice, cu picioarele încrucișate. Mâinile îi rămâneau liniștite, fără nici un gest. Și Angelica îl admiră dintr-o dată pe omul acesta care abia dormea câteva ore pe noapte și care ziua susținea adevărate recitaluri de actorie, lucra, primea în audientă, mergea în toate părțile, vâna, se silea să știe lucrurile cele mai neînsemnate, fără să arate niciodată că e obosit, sleit de puteri... iar seara trebuia să danseze și să fie primul și cel mai strălucitor dintre gentilomii curții sale.

— Îmi place mult privirea dumneavoastră, zise regele pe neașteptate. O femeie care privește în felul acesta un bărbat îi insuflă curaj, îl face să se simtă mândru și puternic, iar când acest bărbat este rege, îl face să dorească să cucerească tot universul.

Angelica începu să râdă.

— Supușii dumneavoastră nu au chiar asemenea pretenții de la suveranul lor, Sire, zise ea. Bănuiesc că tot ce vor ei e să trăiască liniștiți între hotare neștirbite de puterile din afară și cred că așa ceva nu cere din partea Majestății Voastre eforturile lui Alexandru Macedon.

— Aici vă înșelați, doamnă. Statele nu se păstrează așa cum se cuceresc, adică prin forță, vigilență și muncă. De altminteri să nu credeți că obligațiile pe care le am ziua mi s-ar părea împovărătoare. Pentru un bărbat care se simte în stare să se achite de toate lucrurile la care s-a angajat, meseria de rege e nobilă, grandioasă și plină de delicii. Cu siguranță, asta nu înseamnă că aș fi mereu ocolit de neplăceri, de oboseală și de frământări de tot felul. În special nehotărârea e cea mai apăsătoare din toate. Atunci trebuie să mă grăbesc să fac așa cum cred că e mai bine... Dar nici greutatea asta nu mi se pare de nesuportat. Să am ochii deschiși și să văd tot ce se petrece pe pământ... Să aflu în orice clipă veștile cele mai proaspete din toate provinciile și din toate țările, secretele tuturor curților și slăbiciunile tuturor prinților și ale tuturor miniștrilor străini... Să fiu informat asupra unei mulțimi nesfârșite de lucruri despre care atâția oameni își închipuie că habar n-am, să aflu despre supușii mei lucrurile cele mai intime, pe care ei ar vrea să nu le știe, dacă se poate, nici măcar bunul Dumnezeu, să descopăr planurile cele mai îndepărtate și mai tulburi ale propriilor mei curteni, interesele lor cele mai tainice, care de multe ori se bat cap în cap cu interesele mele... Să remarc în fiecare zi propășirea faptelor vrednice de laudă și să văd siguranța și stabilitatea poporului meu, pe care *eu* am gândit-o și eu am trasat-o ca un arhitect pe planurile lui. Nu știu dacă există plăcere mai înaltă, mai nobilă ca asta, dar chiar dacă ar exista și soarta mi-ar oferi într-o zi prilejul să fac un asemenea schimb, mărturisesc că nu l-aș face...

Regele tresări și o privi dintr-o dată atent, parcă revenindu-și din

înflăcărarea care-l cuprinsese.

— Să mă opresc, doamnă. Abuzez de atenția și de răbdarea dumneavoastră. Mai ales că văd apropiindu-se clipa când îmi veți striga în față: „Mi-e somn!“

— V-am ascultat totuși cu mare interes.

— Știu. Iertați-mi și reflecția aceasta din urmă, o mică tachinerie. Asta s-a întâmplat fiindcă îmi place să vă am alături de mine. Și fiindcă aveți darul minunat de a ști să ascultați. Știu, îmi veți răspunde: cine nu ascultă când vorbește un rege? Oricine trebuie să tacă atunci când vorbește regele. E foarte adevărat. Dar există multe moduri de a asculta și mereu văd la cei care mă ascultă doar servilism, dorința de a aproba cu entuziasm, fără ca măcar să înțeleagă. Și fără să încerce măcar să înțeleagă, ceea ce e mult mai grav! Dumneavoastră știți să ascultați cu inima, cu toți porii inteligenței dumneavoastră și cu o adevărată sete de a înțelege. Asta e ceva foarte prețios în ochii mei. De multe ori abia dacă găsesc pe cineva cu care să pot vorbi. Dar cred că deocamdată ajunge. Nu vreau să vă mai rețin.

În spatele ușii secrete, Bontemps dormea înghesuit pe bancheta strâmtă, somn chinuit și pe apucate, de servitor devotat. Într-o clipă fu în picioare și Angelica îl urmă, refăcând în sens invers drumul la venire, prin labirintul întunecos, fără să uite să-i dea, în pragul ușii secrete a camerei ei, haina regelui.

Înăuntru, lumânarea pe care o lăsase aprinsă își arunca ultimele pâlpâiri, umplând tavanul cu forme ciudate care se mișcau haotic. În lumina aceasta, Angelica descoperi un chip palid și două mâini care, ieșind la iveală pe suprafața unei rochii închise la culoare, mototoleau în fel și chip o scufie. Cea mai în vârstă din domnișoarele Gilandon aștepta cuminte întoarcerea stăpânei ei.

— Ce cauți aici? Nu te-am chemat, zise Angelica abia ținându-se să nu țipe la ea.

— Lătra cățelul, doamnă, se dezvinovăți domnișoara Gilandon. Am strigat prin ușă la dumneavoastră, să vă întreb dacă nu aveți nevoie de ceva, și cum n-am primit nici un răspuns, m-am temut să nu vă fi venit rău.

— Aș fi putut pur și simplu să dorm și să nu aud. Ai prea multă imaginație, domnișoară Marie-Anne, și asta nu e prea plăcut. Mai e nevoie să-ți recomand să fii discretă?

— Asta se înțelege de la sine, doamnă. Aveți nevoie de ceva?

— Fiindcă tot ești trează, aprinde focul, dar unul zdravăn, și mai pune și niște cărbuni în fărașul acela de aramă, cu capac, să-mi încălzești așternutul. Sunt înghețată sloi.

„Măcar bine că în felul acesta se va gândi că nu vin din alt pat, dar atunci ce are să creadă? Să sperăm cel puțin că nu l-a recunoscut pe

Bontemps, când mi-a descuiat uşa".

Se vârî în aşternut, bucurându-se la gândul că va mai apuca măcar câteva ceasuri de somn, dar nu avu un asemenea noroc. În mai puţin de trei ore, cumătra Hamelin, bătrâna doică a regelui, avea să vină să-i tragă perdelele patului şi ziua suveranului începea.

Angelica auzea parcă aievea vocea armonioasă a regelui, rostirea uşor tărăgănată, expunându-i gândurile lui despre lucrurile cele mai mărunte şi cele mai mărețe. Se gândea că era în făptura lui ceva eroic, în felul prinţilor din Renaşterea italiană, căci era tânăr, stăpân pe el, seducător, iubitor de glorie ca şi ei şi pasionat de tot ce e frumos, ceea ce nu era o însuşire prea răspândită la bărbaţi.

Cântecul blând al cuvintelor rostite întruna de vocea depărtată a regelui o stăpânea şi o înlănţuia mai mult decât altădată sărutările lui.

Capitolul VIII

Bachtiari bei sări sprinten din şa. Frumoasa Cerès părea foarte mulţumită sub podoabele harnaşamentului exotic, cu scări largi, şi nu aruncă nici măcar o privire spre fosta ei stăpână, care sosea din nou la Suresnes. Cu numai câteva zile înainte, Cerès o simţea de departe şi necheza drăgăstos la apropierea ei. Acum afecţiunea ei se îndrepta spre altcineva.

Câţiva călăreţi persani, încinşi cu pumnalele lor încovoiate, cu mânere scumpe, şi cu săbiile la brâu, înaintau spre doamna marchiză du Plessis-Bellière pe aleea de sub copacii desfrunziţi, alcătuind un fel de semicerc în jurul căpeteniei lor. Fiecare din ei purta în mână câte un baston lung, pictat în culori vii, şi însuşi beiul luă un asemenea baston din mâna unui sclav care mergea pe jos pe lângă el. Îndată după asta, se ridică în scările largi cu franjuri de aur şi, scoţând un strigăt ascuţit, porni în trap viu, urmat de toată ceata, dispărând cu toţii în spatele micului parc.

Angelica primi ca pe o lovitură de pumnal în inimă umilinţa de a se vedea părăsită astfel ca o slugă pe treptele casei, fără un cuvânt, în timp ce Agopian, armeanul, încerca să facă el oficiile de gazdă, fireşte că numai pe jumătate. Şi doar trimisese de dimineaţă un mesager lui Bachtiari bei, anunţându-l că avea să sosească în scurt timp!

— Nici o grijă, doamnă, nu trebuie să vă supăraţi. Au să se întoarcă imediat, veţi vedea cum se despart în două cete în faţa dumneavoastră şi veţi asista la *djerid boz*, o luptă în care războinicii din Persia sunt neînvinşi din cele mai vechi timpuri. Excelenţa Sa a poruncit asta tocmai în cinstea sosirii dumneavoastră.

Într-adevăr, călăreţii nu se îndepărtaseră prea mult. Zgomotul

copitelor încetă dintr-o dată undeva aproape, la marginea satului, apoi se auzi din nou, apropiindu-se şi transformându-se de data asta în tunetul unui galop dezlănţuit. Apărură în curând, împărţiţi în două şiruri, răcnind din răsputeri şi învârtind ca pe nişte morişti bastoanele lor colorate. Unii dovedeau o neînchipuită măiestrie în arta echitaţiei, lăsându-se parcă să cadă deodată din şa ca fulgeraţi, trecând iute ca săgeata pe sub pântecele calului şi ridicându-se imediat pe partea cealaltă, fără ca măcar să fi atins pământul. Şi totul într-o străfulgerare de o clipă.

— Un călăreţ în stare să facă figura asta se numeşte la noi *djighit*, explică armeanul, iar Excelenţa Sa e unul din cei mai buni călăreţi care se pot vedea în toată Persia. Şi încă nu poate face tot ce ştie el, ca să nu sperie calul, care nu e învăţat cu asemenea lucruri şi dacă nu e luat cu binişorul devine *haram*, adică nărăvaş şi încăpăţânat. De aceea Excelenţa Sa e silit să nu-şi poată arăta în faţa dumneavoastră toată iscusinţa de *djighit*.

În faţa treptelor scării, cele două rânduri de călăreţi se opriră atât de brusc încât câţiva cai alunecară pe zăpadă, dar nu căzură. Apoi călăreţii se depărtară din nou şi se aşezară pe pajiştea din faţă, acoperită cu zăpadă moale, care se topea, şi se împărţiră în două tabere care era vizibil că urmau să se înfrunte.

La un semn al prinţului, ambele tabere se năpustiră una asupra celeilalte, învârtind din nou bastoanele. Îndată se amestecară, fiecare ţinând acum bastonul sub braţ, ca pe o lance la turnir, şi încercând să-şi răstoarne adversarii din şa sau să le smulgă bastoanele. Se stabiliseră de fapt perechi, care, când încleştarea devenea prea strânsă, se despărţeau, călăreţii îndepărtându-se şi pornind din nou unul asupra celuilalt, cu o înverşunare din ce în ce mai aprinsă.

Când şi când, câte un călăreţ dat jos din şa sau care-şi lăsase bastonul smuls de adversar ieşea din luptă, încercând să nu arate cât îl umilea înfrângerea asta.

Bachtiari bei rămase printre ultimii, în ciuda inferiorităţii calului său, care participa pentru prima oară la un *djerid boz*. Adversarii nu-l cruţau deloc, ba încă înverşunarea împotriva lui era vizibilă, dorinţa de a învinge pe un luptător de frunte fiind fără îndoială mai presus de orice calcule de curteni, dar Bachtiari bei le era net superior prin supleţe, prin îndemânare şi prin putere.

Lupta nu dură prea mult, aşa că Angelica se simţi mai la largul ei când îl văzu pe seniorul persan îndreptându-se spre ea, cu un zâmbet luminos pe figura lui măslinie şi vorbindu-i aprins.

— Excelenţa Sa spune că *djerid boz* este exerciţiul preferat la noi de pe vremea mezilor. Timpurile de glorie ale acestei încercări au

fost în epoca marelui rege Darius şi se pare că obiceiul acesta ne-a venit de la Samarkand, unde exista pe atunci o civilizaţie înfloritoare.

În public, Bachtiari bei se prefăcea întotdeauna că nu ştie franţuzeşte şi se folosea de interpretul Agopian sau de părintele Richard. Angelica, la rândul ei, ţinu să nu se arate mai puţin erudită, explicând:

— Şi la noi, în Evul Mediu, cavalerii francezi se strângeau la serbări unde se făceau şi asemenea întreceri, numite turnire.

— Au prins gustul acesta în timpul cruciadelor în Orient.

„Mai rămâne să spună că numai datorită lor ne-am civilizat noi", îşi zise Angelica. Îşi dădu apoi seama că, de fapt, ar fi fost şi aici o doză de adevăr. Era o femeie destul de ignorantă, dar frecventarea bisericii şi ascultarea cu atenţie a predicilor unor preoţi de o aleasă cultură îi dăduseră oarecare noţiuni despre antichitatea orientală şi despre civilizaţiile străvechi. Moştenitor al strălucitei civilizaţii asiriene şi medo-perse, Bachtiari bei nu înţelegea că aparţinea unei rase pornite de mult pe panta decăderii. Civilizaţia înfloritoare de altădată, ajunsă pe culmi, împietrise, apoi începuse să coboare lent şi inexorabil, în timp ce în jur răsăriseră altele, mai tinere şi mai viguroase, care o întrecuseră. Însă orice discuţie pe tema asta putea avea ca rezultat un adevărat dezastru, aşa că Angelica se hotărî de pe acum să se ferească de asemenea subiecte. Cel mai bine era să menţină lucrurile pe un teren pe care fără îndoială s-ar fi putut înţelege de minune cu ambasadorul şahinşahului: caii.

Ocazia se ivi numaidecât: ambasadorul porni din nou să laude calităţile rar întâlnite ale lui Cerès, un cal, spunea el, cum nici nu se aştepta să găsească în Franţa.

— Zice că la noi în ţară nici nu există cal care să fie şi blând şi focos în asemenea măsură, traducea Agopian. Regele Franţei l-a făcut să se simtă foarte onorat de acest dar. La noi, un asemenea cal poate fi schimbat imediat pe o prinţesă de sânge regal.

Angelica spuse că iapa era adusă din Spania.

— În ţara asta aş vrea mult de tot să merg, zise ambasadorul.

Dar nu părea să regrete prea mult că misiunea lui diplomatică îl adusese încoace, unde avea să cunoască nu numai măreţia celui mai puternic suveran al apusului, ci şi acele femei minunate de care gemea curtea acestuia, ceea ce la urma urmei era foarte firesc. Iar Angelica profită de buna lui dispoziţie ca să-l întrebe când avea să vină ziua în care Excelenţa Sa urma să se prezinte la curtea acestui rege.

Asta îl făcu pe Bachtiari bei să cadă pe gânduri. Oftă trist şi spuse că aici avea un cuvânt greu astrologul lui şi că hotărâtor avea să fie modul în care regele Franţei avea să-i acorde înaltele onoruri care i se cuveneau. Voia să fie tratat pe măsura măreţiei şahinşahului.

Pe parcursul discuţiei se întorseseră în casă şi intraseră în salon.

care fusese aranjat în stil oriental. De îndată ce perdeaua de la uşă căzu, vorbiră franţuzeşte.

— Doamnă, zise beiul, nu mă pot prezenta în faţa unui rege decât cu ceremonialul care să fie demn şi de stăpânul meu şi de regele la care merg.

— Dar nu tocmai asta v-a propus şi marchizul de Torcy?

— Nu! explodă furios persanul. Nicidecum! Ticălosul voia să mă ducă în trăsură, ca pe prizonieri, păzit de soldaţii regelui, ba mai avea pretenţia, scârnăvia voastră de vizir hoţ, să stau în faţa regelui fără turban! Asta ar fi fost o obrăznicie sfruntată la adresa regelui vostru, fiindcă în faţa unui suveran trebuie să stăm cu turbanul în cap şi desculţi, ca în moschee în faţa lui Allah, nu cum vrea vizirul vostru Torcy, feciorul de căţea puturoasă!

— Obiceiurile noastre sunt cu totul altfel. Noi în biserici intrăm încălţaţi, dar nimeni nu stă cu pălăria în cap în faţa lui Dumnezeu. Prin urmare, dacă un francez vine în solie la şahinşahul Persiei, îl puneţi să se descalţe când intră în palatul lui?

— Fireşte! Şi nici paznici nu-i punem! Îl lăsăm să vină călare, ca orice bărbat liber, întovărăşit de suita lui, iar dacă se întâmplă să nu aibă una destul de numeroasă, îi mai dăm noi oameni pentru aşa ceva. Asta e spre slava regelui lui şi a şahinşahului nostru. Iar regele vostru este cel mai mare din toţi regii de aici, din Europa. Trebuie să-mi acorde o intrare triumfală în capitala lui, o intrare demnă în primul rând de el. Altminteri mă voi vedea silit să mă întorc fără să mă fi achitat de misiune.

Tonul lui era hotărât şi Angelica se încumetă să-l întrebe:

— Dar... dacă vă întoarceţi acasă fără să fi dus la bun sfârşit porunca regelui regilor... acesta nu va fi supărat pe dumneavoastră?

— Ba da, are să-mi taie capul fără multă vorbă. Dar mai bine aşa decât să fiu făcut de râs în public aici şi să-mi mai înjosesc şi suveranul!

Angelica înţelese că situaţia era mult mai complicată decât s-ar fi putut aştepta.

— Lucrurile au să se aranjeze, fără îndoială, zise ea.

— Nu ştiu.

— Trebuie să se aranjeze. Sau atunci înseamnă că acum eu am pentru dumneavoastră... cum se spune... steaua rea?

— Oh! se bucură persanul, ştiţi şi de asta!

— Ar însemna o adevărată crimă să-l mint pe preaînvăţatul dumneavoastră astrolog, care m-a asigurat că întâlnirea cu mine nu vă va aduce nenorociri. Dacă se va întâmpla ca regele regilor să vă taie capul, ar însemna ca marele învăţat să se fi înşelat, ceea ce eu nu pot să cred.

Doar e un om sfânt, nu? Aşa cred eu că stau lucrurile, Excelenţă, şi vă rog să-mi spuneţi dacă greşesc. Fiindcă se prea poate şi asta, eu nu sunt decât o femeie, ba încă şi străină pe deasupra.

— Nu, nu vă înşelaţi, zise întunecat Bachtiari bei, iar judecata dumneavoastră e mai presus de frumuseţea pe care v-a dăruit-o Allah. Dacă solia mea reuşeşte, atunci ştiu ce dar am să-i cer regelui vostru...

În spatele perdelei se iscă o vânzoleală, amestecată cu sunete ascuţite de fluier.

— Servitorii mei au adus ce trebuie pentru baie, lămuri el. După eforturile de la *djerid boz*, se cade să ne spălăm. Aşa spuse Mahomed.

Doi sclavi negri duceau un cazan mare de aramă plin cu apă caldă, iar în urma lor alţi servitori veneau cu prosoape, cu flacoane de apă îmbălsămată şi cu alifii frumos mirositoare.

Bachtiari bei îi urmă în încăperea de alături, care trebuia să fi fost vestita baie turcească din cauza căreia se hotărâse să se instaleze acolo pe durata şederii în Franţa. Angelica murea de curiozitate să arunce o privire, dar i se păru că ar fi fost ceva cu totul deplasat, aşa că renunţă. În anumite momente, privirile pe care i le arunca prinţul erau teribil de stânjenitoare şi, pe măsură ce pătrundea în mentalitatea lui de oriental, rolul ei de ambasadoare i se părea din ce în ce mai primejdios şi impunându-i obligaţii la care nu era deloc hotărâtă să consimtă, deşi fusese oarecum prevenită.

Se gândi dacă n-ar fi fost mai înţelept din partea ei să se retragă.

Avea să-i explice beiului că, după regulile francezilor, o femeie nu putea rămâne între patru ochi cu un bărbat mai mult de două ore, altfel lumea ar fi început să bârfească. Deşi s-ar fi putut foarte bine ca acest furtunos oaspete să se înfurie îngrozitor, luând plecarea ei drept un nou afront, iar asta fără îndoială că avea să învenineze şi mai rău relaţiile şi aşa nu prea strălucite dintre el şi curtea Franţei, pe care ea ar fi trebuit tocmai să le mai îndulcească.

Când făcu o mişcare uşoară ca să se ridice, micul paj ţâşni de la locul lui şi se grăbi spre ea. Probabil că avea poruncă să o distreze şi să-i abată atenţia de la gândul plecării. Aduse lângă sofaua ei un platou mare de argint cu tot felul de bunătăţi, pregătit din timp, după care îi oferi mai multe perne, aşezându-i-le cu îndemânare la spate şi sub braţe. Apoi scoase la iveală un vas micuţ, plin cu cărbuni încinşi, vărsă înăuntru nişte prafuri şi, într-o atitudine de supunere, îngenunche în faţa ei, ţinându-i vasul în faţă şi lăsând să vină spre ea fumul albăstrui, cu mireasma îmbătătoare.

Asta o hotărî să plece. Odaia încărcată de mirosuri necunoscute şi primejdioase, beiul care avea să se întoarcă în scurt timp, cu privirile lui aprinse, cu graţia aceea înăbuşitoare în posomorârea necontenită, cu

orgoliul ţâfnos care-l arunca mereu în adevărate crize de furie pentru cele mai neînsemnate amănunte, toate astea erau peste puterile ei.

Micul paj, îngrozit pare-se de pregătirile ei de plecare, se agita în fel şi chip. Probabil că se aştepta la pedepse groaznice dacă prinţul n-ar mai fi găsit-o aici şi se străduia s-o îmbie cu toate bunătăţile de pe tavă. Îi oferi cupele de argint aurit, desfăcându-le cu grijă capacele, scoase dopurile urcioarelor de porţelan albastru şi, cu cuvinte care semănau a ciripit de păsărele, o pofti să se înfrupte. Disperat de reţinerea ei, îi duse la buze o ceaşcă mică de argint, cu un lichid verde cu sclipiri parcă de aur. Bău puţin şi i se păru că aducea cu lichiorul de angelică din Poitou, din vremea copilăriei ei. Mulţimea delicateselor de tot felul o amuza. Erau prăjituri de toate culorile, alternând cu cupe pline cu peltele de toate nuanţele posibile, cu farfurioare adânci pline cu vârf cu nuga şi cu fistic. Angelica gustă din fiecare câte puţin, dându-le la o parte pe cele care nu-i plăceau şi oprindu-se în cele din urmă la şerbeturile parfumate de fructe, ţinute reci în vase cu pereţi dubli între care se afla zăpadă. Vru să fumeze cu narghileaua, dar când reuşi să-l facă pe micul paj să priceapă despre ce era vorba, acesta holbă ochii plini de spaimă, apoi începu să râdă ascuţit, îndoindu-se de şale. Angelica îi urmă exemplul, găsind că la urma-urmei era cât se poate de plăcut să nu aibă de făcut altceva decât să trândăvească între perne, înconjurată numai de bunătăţi.

Când Bachtiari bei îşi făcu apariţia, ea încă mai râdea, foarte bine dispusă, lingându-şi degetele pline de dulceaţă de trandafiri.

Prinţul păru încântat.

— Sunteţi fermecătoare! Îmi amintiţi de una din favoritele mele. Era şi ea la fel de graţioasă şi de mâncăcioasă, ca o pisică.

Luă dintr-o cupă un fruct şi-l aruncă pajului, strigând o poruncă scurtă. Băiatul prinse din zbor recompensa, din plin meritată, şi se făcu nevăzut într-o clipă.

„Afurisitul ăsta mic m-a făcut să beau ceva al naibii de tare“, îşi spuse Angelica.

Dar senzaţia care o învăluia nu era deloc asemănătoare cu beţia, ci mai curând un val de căldură plăcută care i se strecura prin vine, făcând-o să se simtă uşurată şi fericită, dar şi pradă unei agitaţii de neînchipuit, pe care abia reuşea să şi-o stăpânească.

Bachtiari bei arăta acum cu totul altfel. Avea pe el numai o pereche de nădragi de o croială ciudată, strânşi jos, la glezne, şi foarte largi sus, în dreptul şoldurilor. Mai avea, e drept, şi un brâu lat brodat cu pietre scumpe, dar acesta nu-l făcea deloc să fie mai îmbrăcat decât era. Căci beiul era gol de la brâu în sus, cu bustul puternic şi strălucitor de pomezi aromate, punând în lumină o anatomie perfectă, viguroasă şi

elastică, de felină. Nici turban nu mai avea. Părul negru și strălucitor, uns desigur după baie cu uleiuri parfumate, era dat pe spate și-i venea până aproape de umeri. Făcu o mișcare iute, lepădând sandalele din picioare, și se lăsă pe perne, trăgând din lulea și privind-o plin de bunăvoință pe Angelica.

Iar ea era neplăcut surprinsă văzând că tocmai chestiunile de protocol, care iscaseră atâtea și atâtea neajunsuri, erau acum lăsate la o parte cu o nepăsare care nu prevestea nimic bun. Despre ce urmau să discute?

Simțea o dorință nepotolită să se întindă și ea pe perne. Renunțarea la etichetă avea și o parte bună, dar strânsoarea corsetului o stânjenea și o obliga să se țină dreaptă. Chingile acestea barbare îi apărură acum ca niște simboluri ale unei educații prudente și fricoase, care acorda păcătoasei șansa pocăinței. Pe de altă parte, îi părea absolut imposibil să se ridice și să plece, fără nici o explicație. Și de fapt nici nu dorea așa ceva. Absolut deloc. Dar rămânea așezată, fără să se întindă pe perne. Datorită corsetului. Corsetul era o invenție frumoasă. Probabil că fusese născocit de Compania Sfântului Sacrament. Ideea asta îi păru dintr-o dată atât de caraghioasă, încât începu să chicotească amuzată, legănându-se înainte și înapoi și aruncând persanului priviri furișe.

Acesta era vizibil încântat de voioșia ei.

— Mă gândeam la favoritele dumneavoastră, zise Angelica. Descrieți-mi îmbrăcămintea lor. Poartă rochii, ca aici, în Europa?

— Nu. Când stau în casă sau sunt cu stăpânul lor, poartă niște pantaloni ușori, bufanți, cam ca ai mei, dar de altă croială, și o tunică scurtă, fără mâneci. Când trebuie să iasă afară, își pun un văl negru și opac, care le acoperă toată figura, doar în dreptul ochilor puni o țesătură subțire de tot, prin care să poată vedea. În intimitate însă nu poartă decât un șal subțire ca o pânză de păianjen, țesut din păr de capră de Belucistan, cel mai fin și mai mătăsos din lume.

Angelica începu din nou să-și moaie degetele în chiseaua cu dulceața de trandafiri.

— Ce viață ciudată duc femeile la dumneavoastă! Ce cred ele despre asta? Și favorita dumneavoastră, cea mâncăcioasă ca o pisică, ce a avut de spus când ați plecat?

— Femeile noastre nu zic niciodată nimic despre faptul că stau închise. Dar favorita mea a tăcut dintr-un alt motiv. Nu mai trăiește...

— Vai, ce păcat! zise Angelica ronțăind o bucățică de rahat cu alune.

— A murit sub bici, rosti agale Bachtiari bei. Avea un iubit.

— Oh! tresări ea.

Puse la loc bucățica de rahat pe farfurioară și îl privi cu ochii

măriți de groază.

— Deci așa stau lucrurile? Povestiți-mi, vă rog. Ce alte pedepse le mai rezervați soțiilor necredincioase?

— Le legăm spate la spate cu ibovnicii lor și le atârnăm așa, împreună cu ei, de turnul cel mai înalt al palatului. În scurt timp pornesc să le dea târcoale vulturii, din ce în ce mai curajoși, fiindcă văd că dihania aceea nemaivăzută care plutește în aer nu le poate face nimic. Și atunci încep să-i ciugulească. Mai întâi ochii, trufandaua cea mai aleasă. Câteodată se iau chiar la bătaie pentru ochi. Mie mi se întâmplă câteodată să mă las înduioșat și atunci mă apucă mila. Poate că a fost vorba de slăbiciune, dar pe două dintre ele le-am omorât înfigându-le hangerul în gât. E drept că nu-mi fuseseră necredincioase, dar făcuseră nazuri, ceea ce e cam același lucru.

— Ferice de ele! rosti sentențioasă Angelica. Le-ați trimis în rai! Și au mai și scăpat de viața tristă pe care o duceau.

Bachtiari bei tresări plin de mirare.

— Peruzea mică! exclamă el, tot ce e rostit de buzele tale e neașteptat și plin de viață ca floarea de ghiocel care răsare în deșert la poalele Caucazului! Nu vrei să mă înveți lecția atât de grea... să învăț să iubesc femeile de la voi? Să slăvesc în versuri și să cânt frumusețea doamnelor preaiubite... asta știu... Dar pe urmă? Când vine la voi clipa tăcerii? Ora suspinelor dulci?

— Când bărbatul a reușit să se facă plăcut femeii.

Persanul sări ca mușcat de șarpe, în culmea furiei.

— Nu se poate! strigă el. Minciună! O asemenea umilință nu poate fi cerută unui bărbat! Francezii sunt cei mai viteji în războaie!...

— În războiul dragostei trebuie totuși să se încline.

— Fals! strigă prințul plin de mânie. O femeie dorită de stăpânul ei trebuie să-l primească dezbrăcată și parfumată, și mai ales supusă!

Dintr-un salt iute ca de pisică ajunse lângă ea și Angelica se trezi într-o clipă în pernele moi care luau forma corpului ei, învăluind-o cu miresmele lor pătrunzătoare. Fața lui, strălucind în jocul unui zâmbet plin de cruzime, se pleca asupra ei, în timp ce mâinile lui puternice o țineau strâns și nu-i îngăduiau să facă nici o mișcare. Își puse mâinile pe umerii lui, să-l împingă, dar nu avea atâta putere, iar contactul cu pielea lui fierbinte, cu sclipiri aurii, o făcu să tremure.

— Nu e încă timpul, îngăimă ea amețită.

— Fii atentă, Peruzea mică. Pentru o insolență mult mai mică decât asta, o femeie merită moartea.

— Nu aveți dreptul să mă omorâți. Viața mea aparține regelui Franței.

— Regele mi te-a dăruit pentru plăcerile mele și ești a mea!

— Nu! M-a trimis aici în semn de cinstire şi ca să vă poată cunoaşte mai bine, fiindcă are încredere în judecata mea. Iar dacă mă omorâţi, vă va alunga cu ocară din regatul lui!

— Am să mă plâng regelui tău că n-ai vrut să mi te supui!

— Şi credeţi că regele va accepta asta ca scuză pentru uciderea unui supus al lui? Chiar dacă e vorba de o femeie...

— Din moment ce mi te-a dăruit mie, eşti sclava mea şi am toate drepturile asupra ta!

— Nu m-a dăruit nimănui! Aşa ceva nu-i stă în puteri!

— Cum?! făcu prinţul rămânând consternat. Cum nu-i stă în puteri? Vrei să spui că regele vostru nu are puterea de a dărui pe cine vrea el şi cui vrea el?

— Nu, nu are puterea asta!

— Şi atunci cine e mai mare ca el în Franţa? Cine are puterea asta?

Ea îl fulgeră aprig cu ochii ei verzi şi şuieră furioasă:

— Eu!

Năuc în faţa unei asemenea monstruozităţi, prinţul o lăsă şi o privi îndelung, încercând să înţeleagă lucrul acesta de neînţeles.

Angelica nu se putea ridica, pernele erau prea moi şi se cufundase de tot în ele. Şi deodată, spre propria ei surprindere, se pomeni râzând.

— E un drum nesfârşit, zise ea, între ceea ce se întâmplă atunci când o femeie zice da şi când zice nu... Când a spus da, asta înseamnă o mare victorie, iar bărbaţii din rasa mea sunt fericiţi să lupte ca să câştige victoria asta.

— Înţeleg, zise prinţul după o clipă de gândire.

— Atunci ajutaţi-mă să mă ridic, zise ea întinzându-i nepăsătoare mâna.

El se supuse. Felul reţinut în care se purta acum îl făcea să semene mai curând a lup domesticit. Privirea lui strălucitoare nu se desprindea de pe chipul ei, iar trupul părea încordat, la pândă, gata să se repeadă la cel mai mic semn de slăbiciune.

— Şi ce însuşiri trebuie să aibă un bărbat pentru ca o femeie să zică da?

„Să fie sălbatic şi frumos ca Excelenţa Voastră", ar fi vrut ea să-i răspundă, copleşită de prezenţa lui. Dar se stăpâni.

Cât timp avea să mai fie în stare să joace jocul acesta primejdios? Tot trupul îi era scuturat de un tremur care îi răscolea carnea ca o febră ascuţită şi dureroasă, dar nu era o stare de rău, ci mai mult un soi de exasperare, un delir furios, pe care nu şi-l mai putea stăpâni, o sete violentă de dragoste, pe care numai o îmbrăţişare lungă,

rafinată şi sălbatică în acelaşi timp ar fi fost în stare s-o potolească. Îşi dădea seama că zâmbetul ei, buzele umede şi privirile ei împăienjenite stârneau în Bachtiari bei aceeaşi arşiţă mistuitoare şi se bucura că era dorită cu atâta nesaţ, dar în acelaşi timp se întreba cât avea să mai poată merge pe funia asta întinsă, de pe care trebuia să cadă, mai devreme sau mai târziu. Şi atunci de care parte: de partea lui *da* sau a lui *nu*?

Bachtiari bei umplu o ceaşcă mică de argint şi i-o întinse. Angelica o duse la gură, simţind cu delicii răceala metalului pe buzele ei încinse.

Era licoarea verde.

— Aici e taina fiecărei femei, zise ea, aceea de a şti ea singură ce bărbat îi place şi de ce. Unul fiindcă are părul auriu, altul fiindcă e negricios...

El întinse mâna în care ţinea ceaşca şi lăsă să se scurgă un fir subţire pe covorul bogat.

— *Chaitoum!*[1] scrâşni el printre dinţi.

— ...unul fiindcă e blând şi mângâietor, altul pentru că într-o clipă de mânie o poate ucide cu pumnalul...

Reuşise în sfârşit să se ridice dintre pernele acelea perfide şi se grăbi să-l asigure pe Excelenţa Sa că era nespus de încântată de primirea pe care i-o făcuse şi că se va strădui să-l facă pe rege să înţeleagă esenţialul doleanţelor lui, care i se păreau rezonabile şi absolut justificate. Bachtiari bei răspunse, cu o luminiţă ameninţătoare sclipind în adâncurile ochilor lui negri, că în ţara lui era obiceiul de a pecetlui o prietenie rămânând în ospeţie „cu atât mai mult timp cu cât prietenia era mai adâncă şi mai sinceră".

Angelica dădu din cap în semn de refuz. O buclă din părul ei auriu îi căzuse pe frunte şi ochii îi străluceau ca în urma câtorva cupe de şampanie. Excelenţa Sa avea dreptate, zise ea, dar trebuia să respecte aceeaşi învăţătură şi să se gândească şi că ea, având atâtea obligaţii faţă de regele ei, trebuia să meargă acolo şi să rămână lângă el cât mai mult.

— *Şak!*[2] îi aruncă el, privind-o cu răutate.

De afară se auzi o voce psalmodiind lent, pătrunzând prin ţesătura deasă a draperiei de la uşă.

— Nu e ora rugăciunii dumneavoastră de seară? exclamă ea. Pentru nimic în lume n-aş vrea, Excelenţă, din cauza unei femei, ba încă şi una de altă religie, să vă vedeţi silit să vă neglijaţi îndatoririle dumneavoastră religioase! Ce va zice dreptcredinciosul molah?

— *Chaitoum!* rosti din nou ambasadorul, aproape cu ură.

Angelica îşi aranja cu mişcări repezi poalele rochiei, îşi îndrepta

[1] Drăcoaică (n. aut.)
[2] Catârcă (n. aut.)

zulufii rebeli şi îşi potrivea evantaiul.

— Vă rog să fiţi convins, Excelenţă, că voi susţine la Versailles punctul dumneavoastră de vedere şi mă voi strădui să netezesc asperităţile legate de protocol. Dar pot spune regelui meu că promiteţi să ocrotiţi mănăstirile catolice din Persia?

— Deja aveam de gând să trecem neapărat şi chestiunea asta în viitorul tratat pe care-l vom încheia... Dar pentru religia dumneavoastră şi pentru preoţii ei nu va fi ceva înjositor să-şi datoreze salvarea... unei femei?

— Excelenţa Voastră, atât de mândră cum e, nu consideră ceva înjositor că a venit pe lume din pântecele unei femei?

Persanul rămase fără răspuns şi, după prima clipă de uluire, zâmbi larg, fără să-şi ascundă admiraţia.

— Aţi fi fost demnă să deveniţi *sultană-bahi*.

— Ce înseamnă asta?.

— E cuvântul cu care desemnăm noi pe femeile născute să stăpânească şi asupra regilor. În tot seraiul e numai una. N-a ales-o nimeni, ea s-a impus, căci are darul de a înlănţui sufletul şi trupul stăpânului. Acesta nu ia nici o măsură importantă fără să-i ceară părerea. Ea este mai mare peste celelalte femei din harem şi numai fiul născut de ea va moşteni.

O însoţi până la draperia de mătase.

— Prima însuşire a unei *sultane-bahi* este să nu cunoască frica. Iar cea de-a doua, să cunoască valoarea a ceea ce dăruieşte.

Şi, cu o iuţeală neaşteptată, îşi trase din degete toate inelele şi i le puse cu forţa în palmă.

— Pentru tine... Tu eşti cea mai de preţ... Tu meriţi să fii împodobită ca statuia unui idol.

Angelica fu aproape orbită de flăcările rubinelor, ale smaraldelor şi ale diamantelor strânse în lăcaşurile lor de aur fin. Dar, cu o mişcare la fel de iute, i le întinse înapoi.

— Cu neputinţă!

— Mai adaugi o ofensă la cele de până acum?

— În ţara mea, când o femeie a zis nu, a zis nu şi darurilor!

Bachtiari bei oftă adânc, dar nu încercă să insiste. Se simţea umilit şi se străduia din răsputeri să nu arate. Luă cu tristeţe inelele din mâna Angelicăi şi apoi şi le puse încet la loc pe degete, unul câte unul.

— Priviţi, Excelenţă, zise ea întinzând mâna în lumină, îl păstrez pe cel pe care mi l-aţi dăruit în semn de pecetluire a alianţei noastre. Şi nu şi-a schimbat deloc culoarea.

— Doamnă Peruzea, când am să vă mai văd?

— La Versailles, Excelenţă, răspunse ea cu voioşie prefăcută.

Afară, totul îi păru mohorât şi pustiu. Drumul plin de făgaşe,

cerul jos și orizontul nelămurit, din cauza câmpului acoperit de zăpadă, totul era dezolant. Se lăsase un frig pătrunzător și plin de dușmănie. Uitase că era iarnă și că se găsea în Franța. Și că trebuia să se întoarcă la Versailles ca să dea socoteală regelui de misiunea ei, să se prefacă voioasă și surâzătoare, să asculte netulburată bârfeli care nu mai conteneau, să rabde de foame și de frig, s-o doară picioarele și să piardă întruna bani grei la mesele de joc.

Își mușcă furioasă batista, gata să izbucnească în lacrimi.

— Era așa de bine... adineauri... pe pernele acelea... Da! Aș fi vrut să se întâmple... Să uit de toate, să mă arunc în furia dragostei fără constrângeri și fără să mă gândesc! Oh, Doamne, Dumnezeule, de ce am un cap pe umeri? De ce nu pot fi fericită ca un animal, care trăiește și se bucură de viață fără să-și pună nici o întrebare!

Era cumplit de furioasă pe rege. Tot timpul vizitei nu putuse înlătura sentimentul apăsător că regele se slujea de ea ca de o aventurieră al cărei corp avea de jucat un rol în tranzacțiile diplomatice. Richelieu, cu jumătate de secol în urmă, se arătase un desăvârșit maestru în arta folosirii acestor conspiratoare inteligente, frumoase și pline de patimă, posedate de demonul intrigii și pentru care nu exista mai mare plăcere decât să se agite în toate felurile, să se compromită și să se prostitueze. Nu se dădeau înapoi de la nimic pentru înalta politică a cardinalului, chiar dacă nu înțelegeau nimic din ea. Ducesa de Chevreuse, vechea prietenă a Annei de Austria, pe care o văzuse și Angelica de câteva ori, pe când aceasta mai venea la curte, era una din vechiul regiment de intrigante ale lui Richelieu, poate cea mai renumită din toate. Nici acum, în anii din urmă, nu-și pierduse dorința de a se ști în miezul lucrurilor. Ochii îi jucau vioi sub pleoapele acum fleșcăite și pândeau un complot, oricât de mic, un fir cât de neînsemnat care s-o ducă mai departe la cine știe ce revelații, cu ajutorul cărora să mai poată juca iarăși un rol ca pe vremuri. Toate manevrele acestea ale ei, toate aerele misterioase pe care și le lua la auzul oricărui fleac, toate scăpărările ochilor ei cândva frumoși o făceau ridicolă la această curte tânără și insolentă, inspirând cel mult milă și amuzament îngăduitor. Iar Angelica se gândi că așa va arăta și ea într-o zi, ca o bătrână doamnă de la curte care mai vine din când în când pe la Versailles, dar pe care nimeni n-o mai bagă în seamă, cu pălăria ei caraghioasă de pe vremuri. Cum Dumnezeu va arăta moda când ea va fi bătrână? Dar... chiar va îmbătrâni? Ea? Era cu putință una ca asta?

Și simți pe neașteptate că-i vine să-și plângă de milă. Iată deci ce voia regele să facă din ea. Acum, când își avea metresa dorită, potrivită oricărui rege, pe doamna de Montespan a lui, nu mai interesa pe nimeni dacă Angelica își împărțea sau nu favorurile și nici cui anume. Trebuia

să slujească plină de sârg cauza regelui. Era un punct în planurile complicate ale suveranului. Un punct fără nici o dimensiune. Atât.
Cu nervii întinşi la maximum şi gata să-i cedeze, Angelica porunci vizitiului s-o ducă la Savary, cu gând să-i ceară acestuia un medicament care s-o facă să doarmă buştean toată noaptea fără să se viseze în lumea Şeherezadei.

Îl găsi scriind nume latineşti pe recipientele de lemn în care pusese tot felul de ierburi şi de prafuri. Nu-şi mai putea stăpâni nerăbdarea, gândurile îi erau numai la licoarea egipteană iar când o văzu pe Angelica fu cuprins de speranţa nebună că aceasta i-o şi aducea.

— Aşteptaţi măcar ca Excelenţa Sa ambasadorul să se prezinte în faţa Majestăţii Sale şi să-i înmâneze darurile aduse. Şi nu vă pot garanta nici măcar că după aceea voi avea acces la nepreţuitul dar al şahinşahului...

— Veţi putea! Veţi putea! Dumneavoastră puteţi absolut orice! Şi nu uitaţi fastul recepţiei! Fast! Şi cât mai multe flori!

— E iarnă, maestre Savary, nu ştiu dacă aţi observat...

— Şi ce importanţă are asta! Trebuie flori! În special muşcate şi petunii, astea sunt florile preferate ale persanilor!

Abia în trăsură, când se depărtase deja destul de bine de casa lui, îşi dădu seama că nici nu apucase să-i ceară vreun medicament.

Şi uitase şi să-i vorbească lui Bachtiari bei despre mătasea pe care regele voia ca negustorii francezi s-o cumpere din Persia.

Hotărât lucru, n-avea să fie niciodată o ambasadoare bună.

Capitolul IX

În anticamera reginei, Angelica o găsi pe doamna de Montespan înconjurată de toate doamnele şi domnişoarele ei de companie, aproape gata cu aranjatul toaletei. Louise de La Vallière, îngenuncheată la picioarele ei, îi prindea cu bolduri o margine a rochiei.

— Regele a zi NU, îi şopti cineva de îndată ce puse piciorul pe prima treaptă a scării care ducea la apartamentele regelui şi la saloanele în care dădea audienţe.

— Cui i-a spus nu?

— Domnişoarei de Montpensier şi lui Péguilin. Praful s-a ales de toate. Ieri, monseniorul de Condé şi monseniorul d'Enghien, fiul său, au venit să se arunce la picioarele Majestăţii Sale, demonstrându-i cât de înjositoare ar fi pentru ei, prinţi de sânge, o asemenea alianţă de-a dreptul infamantă. Toată Europa ar face haz de o căsătorie a nepoatei lui Henric al IV-lea cu un papiţoi, cu o haimana şi un neisprăvit de teapa

lui Péguilin. Iar el, regele Franței, care vrea să-și impună prestigiul în fața Europei, va apărea în ochii tuturor ca un prostănac nevolnic care nu e-n stare să-și facă ordine în propria lui familie. Se pare că și regele se cam gândea tot la asemenea lucruri și că cele spuse de monseniorul prinț și de monseniorul duce n-au venit decât să întărească o părere mai veche. Așa că a zis: nu! Și în dimineața asta i-a adus la cunoștință domnișoarei de Montpensier vestea, care a umplut-o, sărmana, de disperare. A izbucnit în lacrimi și a plecat înnebunită la palatul Luxembourg.

— Biata domnișoară!

Rochia marchizei de Montespan era dintr-o minunată catifea roșie, brodată cu aur și argint și încărcată de perle. Grija ei de căpetenie în acel moment o constituia eșarfa albă și lungă, dintr-o mătase fină ca pânza de păianjen, care trebuia așezată într-un anumit mod, sugerând discreția dar lăsând în realitate cât mai mult la vedere din umerii minunați și din pieptul amețitor al favoritei.

— Nu, nu așa! Așa, da! Ba nu! Ah, Doamne, Louise, ajută-mă, Louise! Numai tu te pricepi să-i vii de hac mătăsii ăsteia afurisite, care se răsucește întruna. E alunecoasă de-ți vine s-o arunci, dar ce minune, Dumnezeule!

Angelica rămase uluită. Louise de La Vallière se ocupa de lucrurile acestea ca o domnișoară de companie oarecare, ca una din fetele din familiile nobile dar ruinate, care nu aveau din ce trăi și aproape că se călugăreau în casele nobililor bogați, știind sigur că nu se vor mărita niciodată și abia dacă erau cu ceva mai sus decât servitorii. Numai că Louise de La Vallière era ducesă, era bogată și de neam mai vechi decât o Pardaillan de Montespan oarecare, și asta n-o împiedica deloc să așeze eșarfa de mătase pe umerii fostei ei prietene Athénad's, pe care o introdusese la curte și o ajutase. De fapt asta făcea și acum, o ajuta, potrivind un nod sau așezând mai bine o cută care nu venea cum trebuie.

— Ei, așa parcă mai merge... Bravo, Louise, draga mea, ai găsit exact linia care trebuia. Admirabil! Ah, n-aș putea să mă lipsesc de tine, mai ales când e vorba de toalete de mare ceremonie! Regele e teribil de pretențios. Dar ai degete de zână, draga mea. Se vede că ai fost domnișoară de onoare la doamne cu gust care te-au format. La doamna de Lorraine și la doamna d'Orléans, mi se pare. Ce părere aveți, doamnă du Plessis, care ne priviți cu ochi atât de mari?

— Cred că pică perfect, rosti cu glas scăzut Angelica, abia stăpânindu-se să n-o repeadă.

Și, cu vârful pantofului, încercă să dea la o parte pe unul din cățelușii reginei, care se arăta teribil de înverșunat împotriva ei de când intrase, făcând un tărăboi nemaipomenit.

— Asta probabil că e din cauza toaletei dumneavoastră, surâse cu răutate Athénad's, întorcându-se în fel și chip în fața oglinzii. Nu suportă veșmintele de doliu și dumneavoastră, din păcate, încă mai aveți de purtat o vreme... Și nu vă stă bine deloc așa. Nu crezi, Louise?

La Vallière, din nou în genunchi la picioarele rivalei sale și trebăluind concentrată, ridică spre Angelica privirea ei albastră, care parcă începea să se spălăcească.

— Doamna du Plessis arată foarte bine în negru, murmură ea abia auzit.

— Mai bine? întrebă doamna de Montespan cu o sclipire rea în ochi. Mai bine decât mine? Arată mai bine decât mine în roșu, vrei să spui, nu-i așa?

Louis de la Vallière rămase tăcută.

— Răspunde! țipă cu turbare Athénad's de Montespan, atât de tare încât cu siguranță că vocea i se auzise până departe de-a lungul galeriilor cu tavane aurite și imediat avea să se vorbească despre scena asta. Răspunde! Roșul ăsta nu-mi șade bine, asta ai vrut să zici, nu? Vorbește o dată!

— Albastrul vă vine mai bine, doamnă.

— Și nu puteai să-mi spui din timp, idioato? Mârțoagă costelivă ce ești, de ce n-ai deschis gura să vorbești? țipă înnebunită doamna de Montespan. Scoate porcăria asta de pe mine! Deśillet, Papy, puneți mâna și trageți! Catherine, fugi și-mi caută rochia roșie de satin, cea pe care o port cu diamante! Mișcă mai repede, toanto!

Doamna de Montespan era pe cale de a ieși din nenumăratele fuste de dedesubt, cu țipete ascuțite care se armonizau de minune cu lătrăturile furioase ale cățeilor reginei, când își făcu apariția regele, în costum de mare ținută, exceptând enorma manta brodată cu crini de aur, pe care n-avea s-o îmbrace decât în ultimul moment, fiindcă era prea incomodă și-l stânjeanea în mișcări. Venea de la regină și nu era însoțit decât de Bontemps. Sprâncenele i se ridicară într-o încruntare ușoară.

— Nu sunteți gata, doamnă? Grăbiți-vă. Regele Poloniei trebuie să sosească din clipă în clipă și nu puteți lipsi.

Doamna de Montespan îl aținti cu o privire uimită și indignată. Regescul ei amant încă n-o pusese niciodată la punct în public în asemenea mod. Nici măcar în intimitate nu fusese vreodată dur cu ea. Dar regele era foarte prost dispus și o fulgeră cu o privire care-i tăie cheful de orice replică. Durerea pe care fusese nevoit s-o provoace verișoarei lui, refuzând să-și dea acordul la căsătoria ei cu Péguilin, îl cătrănise din cale-afară, așa că explicațiile favoritei, care susținea întruna că se străduia din răsputeri să caute rochia roșie, nu-i făcură nici o impresie

— La acest amănunt ar fi fost cazul să vă gândiți din timp, doamnă, o repezi el, pe un ton plin de acreală.

— Dar nu-mi puteam închipui că Majestății Voastre nu-i place rochia mea cea roșie! Ah, e prea nedrept!

Strigătele ei se amestecau cu lătrăturile din anticameră, care nu mai conteneau. Regele zise, încercând să acopere zgomotul fără să ridice vocea prea mult:

— Nu e cazul să rămâneți așa cum sunteți acum, doamnă. În orice caz, trebuie să vă previn că mâine s-ar putea să plecăm la Fontainebleau. Vă rog să vă luați toate măsurile din timp, ar fi de dorit să nu întârziem din cauza dumneavoastră.

— Și eu, sire, întrebă domnișoara de La Vallière, trebuie să mă pregătesc și eu pentru drumul la Fontainebleau?

Regele aruncă o privire întunecată spre trupul descărnat al fostei sale metrese.

— Nu, zise el aspru, dumneavoastră nu. E inutil.

— Și atunci ce trebuie să fac? gemu ea disperată.

— Rămâneți la Versailles... Sau nu, mai bine mergeți și dumneavoastră la Fontainebleau. Sau rămâneți... Faceți cum doriți.

Domnișoara de La Vallière se lăsă să cadă plângând pe o banchetă din apropiere.

— Să rămân aici singură, fără nici o companie...

Regele se aplecă, înșfăcă de ceafă cățelușul care-l exasperase cu lătrăturile lui și i-l aruncă în poală zicând:

— Poftim, iată că are cine să vă țină companie. Pentru dumneavoastră e cea mai potrivită.

Și dădu să plece, trecând prin dreptul Angelicăi fără să-i dea vreo atenție. După câțiva pași însă se răzgândi și se întoarse spre ea.

— Ați fost ieri la Suresnes, doamnă?

— Nu, sire.

— Atunci unde ați fost?

— La Saint-Germain, la bâlci.

— La bâlci? Ce Dumnezeu să faceți la bâlci?

— Să mănânc faguri, Sire.

Regele roși de furie până la marginea perucii, dar se stăpâni și nu zise nimic, ieșind cu pași grei pe ușa încăperii vecine, pe care Bontemps o închise cu grijă în urma lor. Doamna de Montespan era deja plecată. ieșise pe cealaltă ușă, în căutarea rochiei ei de satin albastru.

Angelica se apropie de Louise de la Vallière, care plângea încetișor pe bancheta ei. În toată anticamera mai rămăseseră numai ele două.

— De ce vă chinuiți atâta? zise ea. De ce acceptați atâtea umilințe? Doamna de Montespan se joacă cu dumneavoastră ca pisica cu șoa-

recele, îi place nespus să vă chinuiască, să vă umilească la fiecare pas, nu vedeți? Docilitatea dumneavoastră mai rău îi întărâtă cruzimea!

Nefericita ridică spre ea ochii plini de lacrimi.

— Şi dumneavoastră m-ați trădat! zise ea cu o voce înăbuşită.

— Eu nu v-am jurat niciodată fidelitate, îi răspunse Angelica cu o voce plină de tandrețe. Şi nici n-am pretins vreodată că aş fi prietena dumneavoastră. Şi cu toate astea vă înşelați. Nu v-am trădat şi ce vă spun acum nu vă spun din calcul. Părăsiți curtea. Retrageți-vă cu demnitate. De ce să acceptați întruna să fiți obiectul batjocurii unor oameni fără inimă?

O lumină nespus de curată transfigură chipul răvăşit al nefericitei Louise de La Vallière.

— Greşala mea e cunoscută de toată lumea, doamnă! Am păcătuit, şi Dumnezeu vrea, fără îndoială, ca ispăşirea păcatelor mele să se petreacă tot în văzul lumii!

— O penitență desăvârşită! Dar credeți că Dumnezeu are pretenția la atâtea suferințe de felul ăsta? Vă distrugeți sănătatea, nervii!

— L-am rugat mereu pe rege să-mi îngăduie să mă retrag într-o mănăstire, dar de fiecare dată s-a opus...

Şi aruncă o privire de animal rănit spre uşa pe care regele ieşise adineauri atât de furtunos.

— Poate mă mai iubeşte? făcu ea cu voce stinsă. Poate că are să se întoarcă într-o zi la mine?

Angelica îşi stăpâni o ridicare din umeri şi se îndreptă spre uşă.

Aici se ciocni de un paj care venea în grabă şi care se înclină cu grație în fața ei.

— Sunteți chemată de Majestatea Sa, doamnă. Binevoiți să mă urmați.

Între dormitorul regelui şi sala de consiliu se afla o încăpere numită cabinetul perucilor. Şi foarte rar se întâmpla ca în această încăpere să pătrundă vreo femeie.

Când intră marchiza du Plessis, regele alegea o perucă din mulțimea aşezată la rând pe capete de stuc în fața lui, asistat de meşterul Binet şi de ajutoarele acestuia.

Aruncând o privire în jur, Angelica văzu cu uimire că întreagă încăperea, destul de largă, era ticsită cu dulapuri şi cu vitrine care gemeau de peruci de cele mai diverse forme, unele pentru liturghie, altele pentru vânătoare, pentru ceremonie, pentru plimbare sau pentru primirile ambasadorilor.

În momentul când intră Angelica, Binet perora ca un avocat, susținând cu aprindere cauza perucii numite „imperială", o perucă înaltă şi plină de măreție, care nu fusese făcută pentru capul de stuc pe care stă-

tea, ci pentru al regelui, şi chiar pentru ceremoniile cele mai solemne.

— Nu, zise regele după o clipă de gândire. Pe aceasta o rezervăm unor circumstanţe mai dificile, cum are să fie, fără îndoială, primirea ambasadorului şahinşahului. Domnul acela este o persoană extrem de incomodă.

Şi aruncă o privire spre Angelica, în timp ce aceasta tocmai îşi făcea reverenţa.

— Apropiaţi-vă, doamnă. Aţi fost ieri la Suresnes, nu-i aşa?

Îşi regăsise acum politeţea, gesturile pline de teatralitate bine stăpânite care îl prindeau atât de bine. Numai că Angelica avea nevoie de mai mult decât atât ca să se calmeze.

Binet, care căpătase foarte rapid simţul curţii regale, se retrăsese discret în colţul cel mai îndepărtat al cabinetului, împreună cu ajutoarele lui, şi se cufundaseră cu toţii în examinarea atentă şi compararea câtorva peruci.

— Vreau să cunosc explicaţia obrăzniciei de adineauri, zise regele cu glas scăzut. Mi-e cu neputinţă să recunosc în persoana aceea din anticamera reginei pe una din cele mai distinse şi mai bine crescute doamne de la curte.

— Iar eu, Sire, aş putea recunoaşte în domnul acela, tot din anticamera reginei, pe cel mai curtenitor dintre regi?

— Îmi place nespus, doamnă, să vă văd furioasă. Cu ochii scânteietori şi cu năsucul fremătând, mărturisesc că sunteţi de-a dreptul adorabilă. Am fost puţin cam indispus, aveţi dreptate.

— Aţi fost... odios, Sire. Nu mai lipsea decât regina ca să semănaţi de-a binelea cu un cocoş care domneşte ţanţoş la el în ogradă şi face bărbăteşte ordine între nevestele lui.

— Doamnă... făcu el stupefiat, doamnă, vorbiţi cu regele dumneavoastră!

— Nu, nu cu regele vorbesc. Vorbesc cu bărbatul care se joacă cu inimile femeilor.

— Ale căror femei?

— Domnişoara de La Vallière... doamna de Montespan, eu... în sfârşit, toate.

— Mă acuzaţi de un joc foarte subtil. Ce ar fi de ştiut despre inimile femeilor? Domnişoara de La Vallière are prea mult. Doamna de Montespan deloc. Dumneavoastră... dacă aş fi sigur că aveţi şi dumneavoastră o inimă... Mi-e imposibil să mă pronunţ. În orice caz, dacă aveţi, nu se poate în nici un caz ajunge la ea.

Cu capul plecat, încăpăţânată, hotărâtă să nu se dea bătută cu nici un chip, Angelica aştepta izbucnirea de mânie care s-o alunge pentru totdeauna de la curte.

— Cap plin de răutate, care nu vrea niciodată să se plece în fața mea, rosti regele cu o voce tristă.

Tonul acesta o nedumeri și o făcu să-și ridice privirile spre el.

— Astăzi toate mi-au mers de-a-ndoaselea, urmă regele. Încă de dimineață, când a trebuit s-o anunțăm pe domnișoara de Montpensier că am decis să nu-i mai îngădui căsătoria cu Péguilin... Disperarea ei mărturisesc că m-a zguduit. Mi se pare că are pentru dumneavoastră sentimente foarte apropiate, vă apreciază mult. Sunt sigur că vă veți duce s-o consolați.

— Și domnul de Lauzun?

— Bietul Péguilin, mi-e milă și de el. Nu știu încă în ce fel a primit vestea. Dar nu cred că l-a aruncat în cine știe ce disperare. Numai că decepția cred că e de-a dreptul îngrozitoare pentru el. Va trebuie să-l recompensez în alt chip. A pierdut enorm. L-ați văzut pe Bachtiari bei?

— Da, Sire, l-am văzut, răspuse Angelica, fără să-și poată veni în fire.

— Și în ce stadiu ne aflăm în legătură cu acest domn?

— Aș îndrăzni să sper că suntem pe drumul cel bun.

În clipa aceea ușa se deschise cu zgomot și intră ca o furtună marchizul Péguilin de Lauzun, cu fața răvășită de furie și cu peruca așezată strâmb.

Veni până în fața regelui și, fără să salute sau să-și ceară scuze pentru intrarea neprotocolară, rosti pe un ton insolent:

— Sire, am venit să întreb pe Majestatea Voastră cu ce anume am greșit atât de rău ca să fiu dezonorat în asemenea hal...

— Ei, hai, prietene, liniștește-te, zise regele cu blândețe.

Era vizibil că furia favoritului lui era de înțeles și scuzabilă.

— Nu, Sire, nu pot accepta asemenea umilință!

Și își trase sabia cu un gest furibund, prezentând-o regelui.

— Mi-ați luat onoarea, luați-mi și viața!... Nu-mi mai trebuie! Mi-e scârbă de ea... nu vreau să mai trăiesc!...

— Vino-ți în fire, prietene...

— Ba nu, ba nu... s-a terminat... Omorâți-mă acum, Sire, omorâți-mă!

— Péguilin, prietene, îmi dau seama ce se petrece cu dumneata și cât ești de contrariat, dar am să te despăgubesc din plin. Am să te ridic atât de sus încât n-are să-ți mai pară rău după căsătoria pe care am fost silit s-o opresc.

— N-am nevoie de darurile voastre, Sire!... Nu pot accepta nimic de la un rege care și-a călcat cuvântul...

— Domnule de Lauzun! strigă regele cu o voce care răsună în încăpere ca un tăiș de sabie.

Angelica, îngrozită, avu o mişcare de spaimă şi scăpă un ţipăt uşor. Lauzun abia atunci îşi dădu seama de prezenţa ei şi găsi pe cine să-şi descarce în voie furia.

— Aici erai, idioato care nu eşti bună de nimic! urlă el spumegând. Toanto! Unde mama dracului ai dispărut ieri, curvă nenorocită, când eu tocmai te rugasem să stai cu ochii pe hahalera aia bătrână de prinţul de Condé şi pe viţelul de fiu-său şi să-i mai potoleşti, ai? Cutră făţarnică ce eşti, putoare, scârbă, taler cu două feţe...

— Gata, domnule de Lauzun, ajunge, zise rece regele interpunându-se între ei. Plecaţi, domnule. Vă iert purtarea, dar nu mai vreau să vă văd la curte decât resemnat şi supus.

— Supus?! zbieră Lauzun scos din minţi de furie. Supus, eu? Iată cuvântul care vă place cel mai mult, Sire! Supus! N-aveţi nevoie decât de sclavi! Dacă fantezia vă împinge să vă jucaţi puţin şi să-i lăsaţi să ridice puţin capul, trebuie să stea smeriţi şi să se arunce iar cu frunţile în ţărână imediat ce fantezia a încetat... Rog respectuos pe Majestatea Voastră să-mi îngăduie să mă retrag, adăugă el râzându-i regelui în nas. Îmi plăcea nespus să vă slujesc ca un vasal devotat, dar să mă târăsc nu ştiu!

Şi îi rânji furios încă o dată în faţă, apoi ieşi fără ca măcar să schiţeze vreun salut.

Regele aruncă spre Angelica o privire de gheaţă.

— Îngăduiţi să mă retrag, Sire? întrebă ea stânjenită.

— Da. Şi nu uitaţi, doamnă, cum ajungeţi la Paris să treceţi pe la palatul Luxembourg şi s-o consolaţi pe domnişoara de Montpensier.

— Aşa voi face, Sire.

Regele se ridică şi veni spre imensa oglindă mobilă încadrată în bronz aurit.

— Dacă am fi în august, domnule Binet, aş zice că e anotimpul furtunilor...

— Adevărat, Sire.

— Numai că, din păcate, până în august mai e, suspină regele. Te-ai hotărât, domnule Binet?

— Da, Sire. Peruca aceasta foarte impunătoare, dar ale cărei linii de bucle cad în aşa fel încât se etalează mai mult în lături decât în înălţime. Cu îngăduinţa Majestăţii Voastre, aş numi-o „ambasadorul".

— Perfect. Înţelegi întotdeauna ce-mi trebuie, meştere Binet.

— Şi doamna du Plessis-Bellière mi-a făcut adeseori complimentul acesta. Sire... Binevoiţi vă rog să lăsaţi capul în jos, s-o potrivim bine la spate... Aşa...

— Îmi amintesc foarte bine. Tocmai prin doamna du Plessis-Bellière ai intrat în serviciul meu... Ea mi te-a recomandat. Te cunoaşte de mult timp, bănuiesc.

— Da, Sire, de foarte mult timp, de ani de zile.

Regele se privi atent în oglindă.

— Ce impresie îți face?

— Sire, după părerea mea, este singura demnă cu adevărat de Majestatea Voastră.

— Nu m-ai înțeles, domnule. Eu mă refeream la perucă.

— Și eu la fel, Sire, răspunse Binet lăsându-și privirile în jos.

Capitolul X

Intrând în marele salon, Angelica întrebă cine era așteptat să sosească. Cuvântul de ordine era ca toată lumea să fie în ținută de mare ceremonie, dar nimeni n-ar fi putut spune în onoarea cui.

— Eu aș putea să pariez că e vorba de solia țarului Rusiei, zise doamna de Choisy.

— Nu s-ar putea să fie vorba mai curând de sosirea regelui Poloniei? Regele vorbea acum câteva momente despre asta cu doamna de Montespan, zise Angelica, neputându-se abține și vrând să pară și ea, măcar de data asta, informată din sursele cele mai directe și mai demne de încredere.

— În orice caz, e vorba de o solie. Regele primește cu onoruri pe toți nespălații care vin încoace, ca ambasadori sau de capul lor. Îl vedeți pe individul acela cu mutră de tâlhar, cu mustățile acelea groaznice, lăsate în jos, care se uită întruna încoace? Mă înspăimântă, spun drept.

Angelica întoarse mașinal capul în direcția în care privea doamna de Choisy și-l recunoscu pe prințul ungur Rákóczi, pe care-l cunoscuse la Saint-Mandé. Când privirile li se întâlniră, prințul porni spre ea și traversă toată încăperea aceea largă ca să ajungă în fața ei și să-i facă o plecăciune adâncă. Acum era îmbrăcat de-a dreptul elegant, purta perucă și tocuri roșii, deși hainele de pe el vădeau mai curând bun-gust decât risipă de bogăție. Nu mai purta sabia aceea lungă și amenințătoare, ci un pumnal al cărui mâner fin cizelat în aur și împodobit cu nestemate îi ieșea din centura lată.

— Iată arhanghelul! rosti el visător. Îmi poate acorda doamna câteva clipe?

„Sper că n-are de gând să mă ceară din nou de nevastă“, își spuse ea. Dar, cum nu prea era de crezut că prințul s-ar fi apucat s-o ia pe sus și s-o răpească ducând-o prin mulțimea deasă de curteni ca să ajungă afară și s-o pună de-a curmeziș pe șaua calului, gonind în noapte în cine știe ce direcție necunoscută, îl urmă amabilă până în ambrazura unei ferestre apropiate, fără să-și poată lua ochii de la pietricelele albastre ale pumnalului lui, care îi aminteau parcă ceva nelămurit.

— A, vă uitați la pumnalul meu! Înseamnă că vă plac turcoazele mele persane?

— Da. În limba persană li se spune *firouzé*, un nume foarte frumos.

— Vorbiți persana? tresări prințul Rákóczi. *Choma pharzi harf mizanit?* [1]

Angelica făcu un gest de negație.

— Nu, domnule, cunoștințele mele nu merg până acolo. Dar pumnalul dumneavoastră e într-adevăr foarte frumos.

— Asta e aproape tot ce-mi mai rămâne din toată bogăția de odinioară, zise el cu un aer încurcat dar plin de un anumit orgoliu ascuns. Pumnalul acesta și calul meu credincios, Hospodar. Bietul Hospodar, el mi-a fost întotdeauna tovarășul nedespărțit. Dar de când am ajuns în Franța, mă văd silit să-l las mereu într-un grajd de aici, de la Versailles, fiindcă nu suport glumele proaste ale parizienilor pe socoteala lui. Și a mea!

— De ce?

— Când îl veți cunoaște pe Hospodar, atunci vă veți da seama.

— Ce anume doriți să-mi spuneți, prințe?

— Nimic. Voiam doar să vă pot contempla câteva clipe. Să vă scot din mulțimea asta gălăgioasă și să vă am numai pentru mine.

— Ambiția dumneavoastră e mare, prințe. Rareori galeria aceasta a fost mai ticsită de lume ca acum.

— Zâmbetul dumneavoastră vă pune niște gropițe minunate în obraji. Zâmbiți cu multă ușurință, am remarcat asta de data trecută, când ne-am cunoscut. Și totuși nu e nici un motiv de amuzament. Cu ce scop ați venit astăzi la curte?

Angelica îl privi perplexă. Cuvintele seniorului ungur aveau mereu cele mai neașteptate întorsături și asta o făcea să se simtă îngrijorată. Fără îndoială, vorbea franțuzește corect, dar trebuie că-i scăpau anumite subtilități, anumite nuanțe mai fine ale limbii franceze, altminteri aceste întrebări rămâneau absolut inexplicabile.

— Dar... sunt doamnă de onoare aici, la curte, prințe! Trebuie să mă aflu aici, e obligația mea.

— Deci acesta e rolul dumneavoastră aici. Câtă deșertăciune! Să fiți prezentă și atâta tot!

— Are totuși farmecul lui, prințe. Nu știu dacă un om cu vocația apostolatului, ca dumneavoastră, îl poate înțelege, dar ce vreți! Femeile nu posedă toate acele calități necesare pentru punerea la cale a unei revoluții. Pentru o femeie e mult mai convenabil și mai important să se arate, să fie văzută, să constituie o podoabă a curții suveranului ei. Cel

---

[1] Vorbiți persana? (n. aut.)

puţin în ceea ce mă priveşte, trebuie să mărturisesc că nu cunosc nimic care să mă încânte mai mult. Viaţa la Versailles e atât de diversă! Fiecare zi înseamnă un spectacol nou şi surprinzător, o delectare nemaiîntâlnită. Ştiţi, de exemplu, cine este aşteptat acum?

— Mărturisesc că nu. Un soldat elveţian m-a căutat în grajdul unde suntem găzduiţi, eu şi prietenul meu Hospodar, şi mi-a spus că sunt aşteptat la curte. Am fost fericit, speram într-o întrevedere cu regele dumneavoastră. Păcat!

— V-a primit deja în audienţă până acum?

— Da, chiar de mai multe ori. Şi mărturisesc că nu e un tiran, aşa cum mi-l închipuiam eu, ci e un mare prieten al libertăţii. Mi-a promis ajutor pentru alungarea călăilor patriei mele.

Angelica îşi făcea întruna vânt cu evantaiul, privind în jur. Mulţimea curtenilor devenea din ce în ce mai deasă. Rochia ei de culoarea smaraldului nu era deloc deplasată în bogăţia aceasta infinită de culori. Era însă cald, din ce în ce mai cald. Micul Aleman, metisul pe care îl cumpărase ca paj după ce renununţase la serviciile lui Flipot, năduşea din greu ţinându-i mantaua brodată cu o garnitură de argint care o făcea să fie prea grea pentru puterile lui de copil. I se făcu milă şi-i spuse s-o lase puţin, să se mai odihnească. Nu făcuse bine când cumpărase un paj de o vârstă atât de crudă, ar fi trebuit să ia unul ceva mai mare. Sau, şi mai bine, încă unul de aceeaşi vârstă care să-l ajute pe Aliman să ducă trena grea a rochiei. Da, nu era deloc o idee rea. Un paj negru ca abanosul şi altul ciocolatiu, iată o pereche care avea să facă furori.

Îşi dădu seama că tot timpul acesta Rákóczi îi vorbise cu înflăcărare, dar n-ar fi putut spune despre ce anume.

— Prinţe, îl întrerupse ea, sunt de acord cu dumneavoastră, dar tot nu ştiu pe cine trebuie să onorăm aici şi acum. Cineva vorbea despre solia moscovită, dar nu ştiu precis dacă...

Se opri, surprinsă de schimbarea care se vedea pe chipul interlocutorului ei. Faţa acestuia se crispase, iar ochii îi scăpărau de ură.

— Moscoviţii, aţi spus? Niciodată n-aş putea să-i văd, la numai câţiva paşi de mine, pe cotropitorii patriei mele!

— Bine, dar credeam că aveţi de încheiat socoteli numai cu împăratul Germaniei şi cu sultanul turcilor! Acum şi cu ţarul Moscovei?

— Doamnă! Cazacii ţarului au ocupat capitala ţării mele, nu ştiaţi?

Angelica răspunse că se simte ruşinată, dar că nu ştie că ţarul avea ceva care se numea cazaci, fiindcă nu ştia ce erau cazacii aceştia şi nu ştia nici că ocupaseră ţara lui.

— Îmi dau seama limpede, prinţe, că sunt îngrozitor de proastă, zise ea privindu-l cu drăgălăşenie, dar aş paria cu cea mai mare plăcere

pe o sută de pistoli că cei mai mulţi din seniorii care se află aici ştiu tot atât de puţine ca şi mine. Dacă nu cumva...

Rákóczi oftă adânc, clătinând gânditor din cap.

— Vai, doamnă, ce departe sunt de noi marile popoare ale apusului, spre care ne îndreptăm privirile pline de nădejdi! Să ştii să vorbeşti o limbă nu ridică deloc barierele dintre popoare. Eu, de exemplu, vorbesc destul de bine franţuzeşte, nu-i aşa?

— Admirabil, încuviinţă ea. Mai elegant şi mai corect decât mulţi francezi. Chiar mă miră faptul că aţi învăţat aşa de bine.

— Şi totuşi, printre dumneavoastră nu e nimeni care să mă înţeleagă.

— Vă înţelege regele, prinţe, sunt convinsă, şi asta e cel mai important din punctul dumneavoastră de vedere. Regele e în permanenţă la curent cu tot ce se întâmplă în afara hotarelor Franţei.

— Da, se poate, dar tot ce ştie el despre noi e pus în balanţa ambiţiilor lui. Să sperăm că eu n-am tras prea uşor la cântar.

În mulţimea curtenilor se iscă dintr-o dată un freamăt care nu putea să însemne altceva decât că urma să sosească cineva important, aşa că se siliră să înainteze cât mai spre centrul galeriei.

Şi într-adevăr, îşi făcu apariţia un mic cortegiu, al cărui drum era deschis de doi ofiţeri ai regelui în uniforme de mare ţinută, pe care Angelica îi recunoscu: erau contele Czerini, locotenentul primului regiment de lăncieri, şi marchizul d'Arquien, comandantul gărzii elveţiene a lui *Monsieur*. Cei cărora cei doi ofiţeri le deschideau calea erau prinţesa Henriette, soţia lui *Monsieur*, şi un personaj necunoscut, asupra căruia se aţinteau toate privirile. Un bărbat ca la şaizeci de ani, burduhănos şi încărcat de diamante. În urmă veneau *Monsieur* şi favoritul lui, frumosul cavaler de Lorraine, însoţiţi de aproape de marchizul d'Effiat, iar după ei venea suita, formată în mare parte din înalţi ecleziaşti, printre care şi nunţiul apostolic.

La apropierea cortegiului, seniorul ungur ridică sus mâna dreaptă, apoi o duse la frunte, încheind acest salut ciudat cu o plecăciune de curtean desăvârşit.

La vederea acestui gest, bătrânul plin de diamante se opri surprins. Faţa lui urâtă şi buhăită se schimonosi şi se urâţi şi mai mult, părând că îmbătrâneşte dintr-o dată cu zece ani. Numai ochii îi rămaseră vii, sclipind plini de ură în luminile lor de un albastru spălăcit.

— Prin urmare, prinţe, acum mă salutaţi! mârâi el înfundat, ca să nu fie auzit de toată lumea.

— Da, Sire, fiindcă salut în dumneavoastră nu pe tiran, ci pe omul care a ştiut să renunţe la puterea care nu i se cuvenea.

Figura bătrânului se întunecă şi mai mult.

— Da, am renunțat la deșertăciunile acestei lumi și la gâlcevile ei. Așa că mai potrivit ar fi să-mi spui părinte, nu Sire.

— Să mă ierte Eminența Voastră.

— Și nu mai sunt nici cardinal, prietene, așa cum știi prea bine că în ochii lui Dumnezeu nici dumneata nu mai ești prinț, deși nu vrei să înțelegi lucrul ăsta. Toate titlurile nu sunt decât deșertăciuni lumești, niște prostii caraghioase. Am zis! încheie el, cu o măreție surprinzătoare pentru înfățișarea lui greoaie și butucănoasă.

Și cortegiul se puse din nou în mișcare, înaintând spre fundul galeriei. Tânărul gentilom ungur întoarse spre Angelica o față chinuită de sentimentele cele mai contradictorii.

— Vedeți cât de ciudat poate fi destinul omenesc? Omul acesta era cel mai cumplit dușman al meu, iar acum iată-l deposedat de toate. Nu mai are nimic, nici măcar dușmani.

Și urmă, cu o voce stăpânită și înfundată:

— Dumneavoastră nu ne puteți înțelege. Sunteți latini. Noi, ungurii, coborâm în linie aproape directă din vechii goți, dar am avut de îndurat patru secole de ocupație din partea hunilor lui Attila, ai cărui urmași nu s-au îndurat să se mai despartă de câmpiile noastre roditoare. Și amestecul acesta de nomazi din rasa galbenă și de goți primitivi a dat stirpea noastră mândră și extraordinar de legată de pământul ei. Deviza noastră este *„Nu putem trăi în afara Ungariei"*.

— Era regele dumneavoastră?

— Nu! strigă aproape furios prințul Rákóczi. Doar v-am spus mai înainte că a fost dușmanul nostru de moarte! Nu l-ați recunoscut pe Jan Kazimierz, regele Poloniei?

— Cine? Seniorul acela burtos, cu figură de om al bisericii? Așa poate să arate un rege? Dumnezeule!

— Vă repet că el e, doamnă, în carne și oase! Fiul lui Sigismund al III-lea!

— Dar vorbește franțuzește admirabil!

— Firește, doar a studiat la un colegiu iezuit de aici, din Franța. Și e tot iezuit și el, a fost și cardinal. Când a murit fratele lui, Vladislav al IV-lea, a obținut de la papa dispensă ca să se însoare cu văduva răposatului, tot o franțuzoaică, Marie de Gonzague, dar când aceasta a murit, a renunțat la tot, inclusiv la tronul Poloniei.[1]

— Și de ce spuneți că e dușmanul dumneavoastră?

— Fiindcă polonezii nu caută decât să supună Ungaria, pretextând că este de fapt o provincie a lor. Minciună sfruntată!

---

[1] În realitate, regele Jan Kazimierz a fost silit să abdice în 1688 (deci la douăzeci de ani după presupusa scenă din aceste pagini!), în urma unei răscoale a marilor nobili conduși de Jerzy Lubomirsky. *(n. trad.)*

— Deci toată lumea râvneşte să pună mâna pe Ungaria, nu?

— Da, doamnă, aveţi perfectă dreptate, răspunse trist prinţul Rákóczi. Ţara mea e nespus de bogată, are pământuri roditoare şi vii minunate, vinul de Tokay cred că vă e cunoscut. Oamenii noştri sunt harnici şi foarte buni soldaţi, aşa că şi Germania, şi Austria, şi turcii, şi polonezii, toţi vor s-o supună, iar acum, în vremea din urmă, şi cazacii din Ucraina ar vrea să aibă măcar o felie. Şi sunt foarte periculoşi, fiindcă îi împinge de la spate ţarul Rusiei. Hatmanul Ucrainei nu e decât sluga lui. Noi l-am dat jos pe regele nedemn care încheiase alianţe cu duşmanii ţării noastre şi îmi vine mereu să mă ridic şi să strig: Înapoi!

Vorbind, se înflăcărase şi începuse să ridice vocea, iar cei din apropiere se uitau spre ei cu un amestec de teamă şi amuzament.

În clipa aceea, pe uşile largi ale salonului îşi făcu apariţia domnul de Gesvres, care anunţă cu voce răsunătoare:

— Domnilor, regele!

Capitolul XI

Se auzi bubuitul înfundat al halebardelor izbite de pardoseală de soldaţii elveţieni în mare ţinută, apoi în tăcerea respectuoasă care se lăsase, răsună pasul viu şi hotărât al regelui, care se apropia. Când apăru în cadrul uşii, acum cu amândouă canaturile deschise, tăcerea adâncă fu întreruptă doar de foşnetul mătăsurilor: bărbaţii îşi scoseseră pălăriile, încercând, cu toată înghesuiala, să facă plecăciunea cerută de etichetă, iar doamnele se lăsau în reverenţa adâncă ce se cuvenea suveranului.

— Vă mulţumesc, doamnelor, şi dumneavoastră, domnilor, pentru a fi răspuns cu toţii la rugămintea mea de a fi prezenţi cu toţii, spre a onora aşa cum se cuvine prietenia care ne leagă de gloriosul regat al Poloniei străvechi, căreia Franţa i-a dat mai multe regine şi a cărei istorie e atât de strâns legată de a noastră din anul 1037, când marele rege Kazimierz I Pacificatorul[1] a venit să-şi sfârşească zilele în Franţa ca modest călugăr al frăţiei de la Cluny. Un exemplu ilustru, perpetuat astăzi de preaiubitul nostru văr, pe care suntem fericiţi să-l avem oaspete înainte de plecarea sa spre mănăstirea unde nu-l va mai sluji decât pe Stăpânul din ceruri. Augusta sa prezenţă va da, fără îndoială, neasemuită strălucire ceremoniei la care v-am invitat.

---

[1] Eroare a autorilor cărţii sau poate chiar a regelui Franţei: regele Poloniei Kazimierz I a domnit de la 1039 la 1058. Cognomenul de „Pacificatorul", cu care este pomenit aici, este o inexactitate: principala faptă a acestuia a fost înăbuşirea în sânge, cu ajutorul împăratului Germaniei, a marii răscoale a kmeţilor din 1037-1038, ispravă care i-a netezit calea spre tron. *(n. trad.)*

Vorbind, regele începu să păşească încet înainte, având în dreapta pe regele Poloniei iar în stânga pe regina Marie-Thérèse. În urmă veneau *Monsieur* şi *Madame*, împreună cu monseniorul de Condé. Li se alăturară imediat doamne de onoare şi curteni şi, încet-încet, toată curtea o porni într-un fel de procesiune cam dezordonată dar plină de farmec.

— Care ar putea fi surpriza pe care ne-o rezervă regele? întrebă doamna de Ludre, fierbând de curiozitate în spatele evantaiului ei.

— Ce surpriză să ne mai rezerve? Nu e asta? Vizita regelui Poloniei?

— Oh, nici vorbă, draga mea! Un rege fără coroană, un cardinal răspopit! Pfff! Surprizele Majestăţii Sale sunt în general mai strălucite şi mai originale, suveranul nostru este mai inspirat...

Prinţul Rákóczi rămăsese mai departe alături de Angelica.

— Prezenţa regelui Kazimierz mă linişteşte în privinţa venirii soliei ţarului, zise el. Regele dumneavoastră ştie, fără îndoială, că ucrainenii, care au fost mult timp sub stăpânirea Poloniei, i-au trădat pe polonezi şi s-au simţit mai bine sub cizma ţarului, aşa că acum între Polonia şi Rusia e război. Iar regele nu i-ar pune faţă în faţă aici...

— S-ar părea că vă temeţi mult de prezenţa aici a moscoviţilor?

— Să mă tem? rosti Rákóczi îndreptându-şi umerii. Să mă tem eu, de ei? Doamnă, pentru o asemenea insultă aţi merita să fiţi legată de un cal sălbatic şi târâtă prin pustă!

Şi adăugă, după un moment de reflecţie:

— Ce e drept e că dintre toţi duşmanii ţării mele, numai moscoviţii mă îngrijorează. Mă şi îngrijorează şi mă şi intrigă. Căci ce-ar putea însemna intrarea în scena politică a acestor sciţi bărboşi, pitiţi atâta vreme prin mlaştinile lor îngheţate? Un indiciu avem deja: hoardele cazacilor se află la Buda. Şi mă tem ca regele dumneavoastră, atât de fin politician de altfel, să nu se înşele de data asta şi să-i invite la Paris, capitala lumii... În echilibrul de forţe al Europei e pe cale să se producă o schimbare. Poporul rus abia a scuturat jugul unei ocupaţii tătăreşti care a durat trei sute de ani, în urma celei a mongolilor, şi nu se ştie dacă nu cumva a învăţat să profite de acea înţelepciune a învinşilor răbdători care asimilează puterile învingătorilor şi se ridică pe neaşteptate ca o rasă nouă şi independentă... Aşa cum cred că suntem şi noi... [1]

[1] Referirile la fapte istorice cuprinse în aceste pagini de simplu roman, fără pretenţii de lucrare istorică, sunt pline de inexactităţi şi de confuzii, multe fiind plăsmuiri ale autorilor. Însuşi pitorescul personaj al acestor episoade, prinţul Rákóczi, este rod al fanteziei. Este adevărat că familia Rákóczi este una din cele mai ilustre din întreaga istorie a Ungariei, unii din membrii ei ocupând şi dregătoria de voievozi ai Transilvaniei, însă personajul la care ne referim nu este atestat istoric (nu poate fi considerat unul şi acelaşi cu Francisc Rákóczi al II-lea,

În timpul acesta, venind în goană împotriva curentului mulțimii de curteni, își făcu apariția, gâfâind, domnul de Brienne, care se repezi spre prințul Rákóczi spunându-i:

— Prințe, Majestatea Sa insistă să vă aflați în primul rând!

— Vă urmez, domnul meu, răspunse Rákóczi, vizibil măgulit de o asemenea atenție.

Angelica profită și ea de asta ca să se strecoare în urma lui și să ajungă în primele rânduri ale asistenței. Cortegiul se oprise la jumătatea galeriei, în dreptul scării mari de marmură.

Atunci, înălțându-se din adâncimile scării, izbucni o muzică ciudată, nemaiauzită, punctată de ritmul surd al tamburinelor. De pe ambele părți ale scării începură să urce muzicanții îmbrăcați în haine lungi, în culori țipătoare și cu căciuli bogate de blană. Unii ciupeau corzile unor mici instrumente triunghiulare cu câte trei corzi, cu note ascuțite, iar alții cântau dintr-un fel de mandoline rotunde, cu tonalități profunde și triste. Tamburinele erau late și turtite, cu bănuți de argint, ca cele folosite de țigani, prin bâlciurile din Franța.

Apăru atunci un nou grup de personaje care urca, stârnind printre curteni un freamăt de admirație din care nu lipsea și o oarecare teamă. Admirația era provocată fără îndoială de veșmintele bogate, caftane grele de brocart și de catifea strălucitoare, pe care șerpuiau broderii de aur și de argint. Teama doamnelor se datora fără îndoială bărbilor mari și dese ale acestor domni, bărbi de toate culorile, de la negru la blond deschis, ba se mai vedeau printre ele și unele sure sau de-a dreptul albe ca neaua. Bărbile acestea stufoase, împreună cu căciulile de blană și cu pletele care se revărsau pe umeri, confereau purtătorilor lor un aspect de-a dreptul sălbatic. În mijlocul lor, cel ce părea a fi căpetenia grupului purta pe cap un fel de tiară rotunjită ca o cupolă, cu trei rânduri de perle. Gulerul înalt și aspru, deschis peste o eșarfă de mătase, era de ase-

care a fost într-adevăr conducătorul unei răscoale, dar antihabsburgice, nu împotriva unui rege propriu, iar asta în 1703-1711, adică la câteva decenii de la desfășurarea faptelor cuprinse în aceste pagini). În realitate, după 1541 nu se mai poate vorbi de regi ai Ungariei în sensul paginilor de mai sus: partea de răsărit a acestei țări devine provincie turcească („Pașalîcul de la Buda") iar cea apuseană intră sub suzeranitatea împăratului Germaniei, care exercită, cel puțin teoretic, și prerogativele de rege al Ungariei. Ocupația tătărească de care Rusia „abia se eliberase" este tot o fantezie, ca și ocuparea capitalei Ungariei de cazacii țarului – Rusia va începe să aibă veleități de putere europeană abia peste câteva decenii, odată cu politica pe care o va inaugura Petru I, fiul țarului Alexei Mihailovici, aflat în tron în momentul acțiunii de mai sus. Am considerat de asemenea inutil să mai traducem și să comentăm pasajul în care personajul Rákóczi afirmă că bogăția care stârnește în cel mai înalt grad lăcomia vecinilor Ungariei este... Delta Dunării! (*n.trad.*)

menea brodat cu perle, iar reverele roşii şi poalele mantalei de satin verde erau brodate cu câte două rânduri enorme de pietre preţioase, amestec de rubine şi smaralde. Pe pieptul impunătorului personaj strălucea un smarald imens, de dimensiunile unei cărţi de joc, înconjurat de perle şi ţinut de un lanţ gros de aur de care mai erau prinse alte smaralde, mai mici dar de o frumuseţe neasemuită.

Tecile săbiilor acestor seniori, pe care francezii îi numeau cu dispreţ barbari, erau îmbrăcate în aur sau în cele mai scumpe catifele şi mătăsuri şi brodate cu pietre scumpe de dimensiuni impunătoare, cusute cu fir de aur şi de argint între şiruri de perle aşezate de-a lungul.

Mantalele nu le ajungeau până la pământ. Strânşi la mijloc cu eşarfe de mătase sau de catifea, seniorii păşeau cu poalele atârnând greoi, încărcate de broderii şi nestemate, pe deasupra pardoselii, lăsând să li se vadă cizmele de piele roşie sau neagră, cu vârfurile ascuţite, după pilda tătarilor.

În urma lor veneau pe patru rânduri slujitorii, purtând darurile destinate regelui. Blănuri grele de urs, atât de grele încât unele erau duse de câte trei oameni, covoare uriaşe, făcute sul, purtate de câte şase bărbaţi voinici, încovoiaţi vizibil sub greutatea lor, şi o targă de catifea pe care străluceau nenumărate pietre preţioase de toate culorile.

Îndată în urma înaltului ecleziast cu tiara brodată cu perle venea un bărbat de statură impunătoare, cu bărbia rasă şi cu mustăţi lungi care, alături de căpăţâna rasă, dădeau înfăţişării lui aerul tipic al unui mongol. Când acest bizar personaj ajunse în dreptul lor, toţi văzură că în creştet îşi lăsase nerasă o şuviţă groasă şi lungă.

În urechea dreaptă purta un imens cercel de aur, de un model nemaivăzut, asemănător unui şarpe încolăcit. Purta o cămaşă de mătase roşie care venea pe dinafara pantalonilor bufanţi de mătase neagră, iar în picioare purta cizme tot negre, dar de o croială întrucâtva diferită de cizmele celorlalţi. Cingătoarea de mătase galbenă era petrecută în jurul mijlocului de cel puţin douăzeci de ori. O sabie încovoiată, cu teaca de aur, şi o brăţară la mâna dreaptă completau aspectul ciudatului membru al soliei, care era întovărăşit de alţi patru bărbaţi îmbrăcaţi aproape la fel ca el, numai că purtau cartuşiere de podoabă, lucrate din argint şi înşirate pe piept.

Toţi ceilalţi bărbaţi din strălucitorul grup, dintre care unii aveau o faţă mongolă caracteristică, purtau caftane lungi, care-i făceau să semene cu nişte chinezi.

Angelica se întoarse spre prinţul Rákóczi, căutând să afle pe faţa lui dacă ştia cine erau solii aceştia de o bogăţie atât de prodigioasă. Rămase surprinsă văzându-l împietrit, privind la grupul multicolor care se perinda prin faţa lor şi nefiind în stare să-şi ia ochii de la ei.

— Moscoviţii! gemu el sfârşit.

O apucă de încheietura mâinii şi o strânse cu putere, aproape gata să i-o sfărâme, apoi se aplecă spre urechea ei zicând:

— O asemenea insultă nemaiauzită nu se poate uita niciodată. Ştiţi cine e cel din centrul grupului? E Doroşenko, hatmanul cazacilor, cel care a pătruns primul în Buda!

Îl simţea fremătând lângă ea ca un cal focos ţinut prea strâns în frâu.

— Nu, insulta asta nu se poate spăla vreodată, repetă el furios, cu faţa vânătă şi cu ochii scoşi din orbite.

— Prinţe, vă rog din inimă, nu faceţi scandal, nu uitaţi că vă aflaţi la curtea Franţei.

Dar el n-o mai auzea. Fixa cu ochi arzători trecerea cortegiului, ca şi cum i-ar fi văzut pe moscoviţi înaintând nu prin galeria palatului de la Versailles, ci prin pusta ungară, cotropind-o şi călcând-o sub copitele cailor. După un timp se trase mai înapoi printre gentilomii francezi şi se făcu nevăzut.

Angelica nu-şi putu opri un suspin de uşurare. Îi fusese teamă ca zăpăcitul de Rákóczi să nu strice ceremonia cu cine ştie ce gest necugetat. I-ar fi părut rău să-l vadă compromiţându-se şi atrăgându-şi mânia regelui. Misiunea lui diplomatică la Versailles ar fi fost încheiată în chipul cel mai jalnic şi speranţele prietenilor săi în sprijinul Franţei pentru câştigarea libertăţii ţării lor s-ar fi risipit în vânt.

La fiecare trei paşi, solii ţarului se opreau şi se ploconeau ceremonioşi în adânci saluturi orientale, alt prilej de uimire pentru spectatorii nemaivăzutei ceremonii, cu atât mai mult cu cât umilinţa sugerată de aceste plecăciuni asiatice era contrazisă de mândria care se citea pe chipurile şi în privirile lor. Angelica nu se putu împiedica să se gândească la forţa ascunsă care parcă stătea la pândă în spatele umilinţei solilor. Era o supunere aparentă de animal şiret, care se pregăteşte să atace iute ca fulgerul, luându-şi prada prin surprindere. Sentimentul de forţă care emana din întreaga înfăţişare a trimişilor ţarului tuturor Rusiilor o făcu să se simtă scuturată de un fior necunoscut, de parcă Rákóczi i-ar fi transmis agitaţia lui nefirească. Începea să se teamă de ceva nelămurit, ceva care avea să izbucnească pe neaşteptate, ca o furtună, ca o vâlvătaie mistuitoare, care să distrugă într-o clipă tot palatul acela imens, cu toate minunăţiile şi cu toţi oamenii care se aflau în el.

Privi spre rege şi avu un sentiment de uşurare văzându-l cum stătea impunător, pe deplin stăpân pe sine şi majestuos cum numai el ştia să apară în faţa celor din jurul lui. Peruca lui, „ambasadorul" pregătit cu atâta grijă de François Binet, era cu adevărat la înălţimea impunătoarelor căciuli ale solilor ruşi.

În fața regelui apăru domnul de Pomponne, care fusese ambasador în Polonia și știa și rusește, așa că acum urma să servească drept interpret. După complimentele cerute de etichetele ambelor curți, delegația moscovită trecu la prezentarea darurilor aduse din îndepărtata Rusie pentru regele Franței.

Trei blănuri de urs, una brună, alta neagră și a treia galbenă, din Urali. Nenumărate piei de castor și o blană imensă de astrahan, din pieile a cinci sute de miei nou-născuți, de la turmele care nu creșteau decât pe malurile Mării Caspice. Vase de forme curioase, din foaie fină de staniu, pline cu ceai verde și cu ceai roșu, venit din China ca tribut pe care împăratul acestei țări îl plătea țarilor Rusiei din vremea lui Ivan cel Groaznic[1] și până azi, în zilele țarului Alexei Mihailovici[2]. Regina, fericită să poată rosti și ea măcar o dată ceva important, spuse că auzise despre ceai și despre însușirile lui miraculoase, anume că vindeca mai bine de douăzeci de boli. Se extazie în fața pietrelor prețioase, în special în fața unui smarald mare cât o căpățână de zahăr, care făcu pe toată lumea să rămână cu respirația tăiată de uimire, și a unui beril imens din Urali, mare cât bornele așezate în apropierea scărilor exterioare, pentru a ajuta călăreților să încalece mai lesne, și atât de greu încât patru oameni abia îl puteau duce.

În murmurele uluite ale asistenței, slujitorii soliei desfășurară uriașul covor de Buhara și cel de Khiva, cu firele lungi, netăiate, apoi desfăcură câteva din valurile de mătase, cu roșul lor aprins și cu galbenul puternic care nu se decolorau nici la cea mai puternică lumină a soarelui. Apoi alte valuri de mătase, de data asta mătase de Turkestan, nemaivăzut de fină, și cuverturi grele tot din mătase, țesute cu un meșteșug anume încât închipuiau romburi de diferite culori.

Unul din soli veni el însuși în fața monarhului și îngenunche, întinzând spre acesta o pernă de mătase albă, pe care se afla o pepită uriașă de aur din lacul Baikal, la vederea căreia izbucniră exclamații de uimire. Doamnele care se aflau mai aproape îndrăzneau să atingă cu degetul, extaziate, covoarele și mătăsurile sau pepita de aur, dar atracția cea mare o constituia uriașul beril de Urali.

În timpul acesta unul din solii țarului grăia cu voce tare, într-o limbă leșioasă care parcă opărea urechile asistenței, iar domnul de Pom-

---

[1] **Ivan cel Groaznic** (Ivan al IV-lea) – suveran al Rusiei în perioada 1533-1584 (țar din ianuarie 1547), a dus o politică despotică, de subordonare a marii boierimi și de legare de glie a țărănimii. (*n.trad.*)

[2] **Alexei Mihailovici Romanov** – țar al Rusiei (1645-1676) a promovat relații de apropiere față de imperiul chinez. Printre altele, a trimis în această țară o solie condusă de Nicolae Milescu, ilustrul cărturar român (stabilit în ultima parte a vieții sale în Rusia) care avea să scrie apoi celebrul său *Jurnal de călătorie în China*. (*n.trad.*)

ponne îi traducea spusele, înțelegându-se astfel că atotputernicul lor stăpân, aflând de dragostea cea mare a strălucitului monarh al Franței pentru animalele rare, îi trimitea și o pereche de capre de Pamir, din al căror păr se țeseau minunatele stofe numite cașmir. Regele mulțumi cu o grațioasă înclinare din cap.

Mai aduseseră de asemenea, urmă solul, un tigru alb de Siberia, dintr-o specie foarte rară, care aștepta afară, în curtea de marmură, gata să salute pe regescul său stăpân, la care ajunsese în sfârșit, după un drum lung și plin de chinuri pentru un cneaz al stepelor înzăpezite.

Cuvintele acestea, traduse cu îndemânare de domnul de Pomponne, umplură pe toată lumea de entuziasm. Servitorii fură nevoiți să strângă în mare grabă darurile expuse ca să elibereze trecerea spre uși, apoi regele, umăr la umăr cu căpetenia soliei moscovite, porni spre ieșire, urmat de toată mulțimea curtenilor.

Atunci izbucni incidentul care avea să stârnească o adevărată furtună de comentarii. Un animal ciudat, negru ca și cum ar fi venit de-a dreptul din infern, un fel de cal, dar mic și mai ales acoperit cu un păr lung, parcă de femeie, țâșni până în partea de sus a scării de marmură. În șa se afla un gentilom a cărui față nu putea fi bine deosebită din pricina distanței și care se ridică în scări, strigând câteva cuvinte într-o limbă necunoscută și aspră, apoi în altă limbă, despre care domnul de Pomponne avea să afirme după aceea că era limba solilor, și în sfârșit, în franțuzește:

— Trăiască Libertatea!

Călărețul ținea brațul drept ridicat și, îndată ce termină de rostit ultimele cuvinte, aruncă ceva în jos. Se auzi un vâjâit scurt și amenințător și, în aceeași clipă, un pumnal se înfipse în parchetul lustruit ca oglinda, la câțiva centimetri de picioarele hatmanului Ucrainei.

Izbucniră țipete și se iscă o învălmășeală cumplită, în timpul căreia călărețul trase frâul și, dând pinteni nemaipomenitului bidiviu, se năpusti ca o săgeată pe scara de marmură în jos, făcându-se nevăzut.

„Extraordinar! se auzeau din toate părțile strigăte de uimire. A urcat scara călare și a coborât-o tot călare! Dar nu era cal... Ba da, dumneavoastră n-ați văzut? Avea copite, deci nu era iepure... Ei, iepure! Unde s-a mai pomenit iepure să poată fi încălecat! Era cel puțin cal. Cum să fie cal, dihania aceea arăta a cal? Cu neputință! Ba cal era, tropăia... Când cobora i se auzeau potcoavele... "

Francezii vedeau în întâmplarea asta o probă de incredibilă măiestrie ecvestră. Solii, cu fețe de nepătruns, contemplau pumnalul, care rămăsese înfipt în parchet. Regele vorbea, pe un ton foarte hotărât, cu domnul de Pomponne. Palatul, spunea el, era deschis oricui, căci popo-

rul avea tot dreptul să-și vadă regele. În Franța se aflau de asemenea mulți străini, care găseau aici adăpost. În ciuda eforturilor poliției, larga sa ospitalitate față de toți putea duce la asemenea incidente nefericite. Tot felul de nebuni, de posedați, de ale căror intenții nimeni nu-și putea da seama dinainte, puteau pătrunde în palatul regelui și să se dedea la asemenea acte inexplicabile. Dumnezeu voise ca fapta să nu aibă urmări grave. Făptașul însă trebuia urmărit, găsit cu orice preț și pus bine. Dacă era vreun nebun, să fie închis la Bicêtre[1]. Dacă era sănătos la cap, atunci să fie spânzurat.

Moscoviții, între timp, după un scurt sfat între ei, susțineau acum că necunoscutul, înainte de a striga în rusește, strigase în ungurește, așa că ei voiau să știe cine era ticălosul. Altă pretenție nu aveau, doar să li se spună numele lui.

„Înseamnă că nu l-au recunoscut, mulțumesc lui Dumnezeu!" gândi Angelica, lăsând să-i scape aproape un geamăt de ușurare. Era atât de nervoasă încât tremura din toate încheieturile și se ferea să spună ceva cuiva, pentru ca vocea să n-o dea de gol. Deși tulburarea ei ar fi părut oricui, în asemenea împrejurări, cât se poate de firească și ar fi trecut nebăgată în seamă. În jurul ei deja curtenii începuseră să glumească, iar doamnele mai tari de înger le urmau exemplul. Doar pumnalul rămânea la locul lui, fără ca nimeni să îndrăznească să-l atingă. În sfârșit, o făptură colorată în fel și chip, ca o pasăre exotică, se repezi și-l făcu să dispară în cutele hainelor. Era micul Aliman, care, la un semn al stăpânei sale, îl șterpelise, fără însă ca asta să provoace protestele cuiva.

Într-un târziu, după nesfârșite parlamentări și comentarii, cortegiul se puse din nou în mișcare, ajungând în curtea de marmură, unde tigrul dăruit regelui răgea întruna, învârtindu-se nervos în cușca lui enormă, fixată pe o căruță trasă de patru cai.

Vederea superbului animal făcu imediat ca întâmplarea care tulburase atâta spiritele să fie dată uitării și întreaga curte, în frunte cu regele, îl conduse cu mare pompă până la menajerie.

Menajeria se afla în capătul aleii regale și se înfățișa sub forma unui pavilion octogonal care se deschidea spre șapte curți în formă de evantai, fiecare din acestea fiind destinată unor categorii diferite de animale. Tigrul siberian avea să fie vecin de acum înainte cu un leu din Numidia, trimis în dar de sultanul Marocului, și cu doi elefanți din India. Domnul de Pomponne făcu din nou oficiul de interpret între slujitorii siberieni cu ochi migdalați și francezii care îl luau în grija lor pe noul locatar. Aceștia aveau nevoie să știe tot ce trebuia cu privire la tabieturile seniorului stepelor albe, care intră de bună-voie în locuința

---

[1] Localitate aflată la mică distanță de Paris, unde există un celebru așezământ

ce-i fusese pregătită din timp.

La întoarcere, regele ţinu să-şi plimbe oaspeţii prin grădinile sale şi să li le arate cu de-amănuntul.

Doamna de Sévigné îi scrise vărului ei, Bussy-Rabutin:

«Bucură-te împreună cu noi, dragul meu văr. Am avut astăzi la curte un scandal cum prea rar avem norocul să se întâmple. Am văzut cum s-au petrecut lucrurile şi am înţeles că scânteia care aprinde vâlvătaia războaielor izbucneşte în anticamerele regilor. Am văzut cu ochii mei torţa aprinzându-se cu flăcări care ameninţau să devină văpaie mistuitoare. Şi acum, când îţi scriu, încă mai sunt emoţionată şi, te rog să mă crezi, foarte mândră. Închipuieşte-ţi că la Versailles s-a prezentat un domn călare pe cal. Bine, vei spune, dar nu văd într-un asemenea lucru nimic extraordinar. Atâţia domni se prezintă zilnic la Versailles călare pe cai şi asta nu provoacă nici un scandal. Numai că domnul despre care îţi scriu s-a prezentat călare în galeria cea mare, pe care o cunoşti, şi unde regele, în mijlocul întregii curţi adunate acolo, tocmai primea cu cea mai mare pompă ambasada moscovită. Vei mai spune şi acum că nu e nimic neobişnuit în asta? Şi ce e cel mai frumos este că domnul acesta a urcat şi a coborât scara în galopul calului! Ce impresie îţi face dumitale lucrul acesta? Fiindcă nu-ţi povestesc un vis, fii sigur de adevărul cuvintelor mele. Cel puţin cinci sute de persoane au fost de faţă la această întâmplare.

A aruncat un pumnal. Repet că nu e vis şi te rog să nu te simţi cuprins de îngrijorare cu privire la sănătatea mea. Pumnalul a rămas acolo, la picioarele solului, şi nimeni nu ştia ce trebuia făcut cu el. Atunci am văzut flacăra războiului ţâşnind şi ameninţând să devină pârjol pustiitor. A fost stinsă însă neaşteptat de uşor, cu adevărată eleganţă: doamna du Plessis-Bellière, pe care îţi aminteşti fără îndoială că ai cunoscut-o la mine, a ştiut să nu-şi piardă capul în învălmăşeala aceea. Ştiu că nutreai pentru ea oarecare sentimente delicate şi sper, tocmai din acest motiv, ca aflarea soluţiei găsite de prietena noastră să-ţi facă o plăcere îndoită.

Ea a avut ideea simplă şi salvatoare de a-l trimite pe micul ei paj, un negrişor iute ca argintul viu, să escamoteze obiectul, lucru pe care fărâmiţa aceea de abanos l-a îndeplinit ca un scamator de pe Pont-Neuf. Toată lumea, care se afla într-o încurcătură îngrozitoare, s-a simţit nespus de uşurată. Pacea dinainte a pogorât din nou, liniştitoare, aşa încât am putut merge afară, să admirăm sălbăticiunile trimise de ţar regelui nostru.

Ce crezi de această măruntă întâmplare? Doamna du Plessis-Bellière este una din femeile pe care regele le preţuieşte în

chip deosebit. Cred că se bucură de atenția regelui de multă vreme. Cu atât mai rău pentru biruitoarea noastră Canto[1]. Dar putem fi convinși că una ca ea nu se va lăsa detronată fără luptă. Iar asta promite pentru viitor multe distracții încântătoare la Versailles... »

Angelica nu fusese invitată la Fontainebleau. Dimpotrivă, regele îi recomandase, și încă destul de insistent, să meargă s-o consoleze pe domnișoara de Montpensier, amarnic dezamăgită în dragostea ei pentru Lauzun. Așa că Angelica porni spre Paris.

În trăsură scoase din cutele rochiei pumnalul prințului ungur și îl studie îndelung, cu un amestec de aprehensiune și mulțumire. Era aproape fericită că reușise să pună mâna pe arma aceasta. Prințul Rákóczi nu avea practic nici un prieten în Franța, în afară de ea, așa că arma lui credincioasă nici nu s-ar fi cuvenit să încapă pe alte mâini.

Văzând că domnișoarele Gilandon, așezate alături, examinau și ele pumnalul cu maximum de interes îngăduit de indolența lor aproape vegetală, le întrebă dacă știau cumva ce se petrecuse cu bărbatul care apăruse călare în galeria de la Versailles.

Asta le înviora numaidecât pe cele două domnișoare, aducându-le aproape în pragul excitației. Ca toată suflarea de la Versailles, de la marele șambelan la ultimul ucenic de la bucătării, fuseseră și ele încântate că asistaseră la un incident diplomatic. Nu, din câte știau ele, călărețul acela nu fusese arestat. Cel puțin așa se vorbea. Țâșnise iute ca fulgerul, iar cei de afară afirmau că îl văzuseră pierzându-și urma în pădure. Până să poruncească cineva să fie trimiși soldații pe urmele lui trecuse ceva timp, așa că urmăritorii se întorseseră repede înapoi, fără să fi făcut nici o ispravă.

„Înseamnă că a scăpat, cu atât mai bine!" își spuse Angelica.

Dar își făcu imediat reproșuri pentru un asemenea gând. O faptă atât de gravă, o insolență atât de provocatoare la adresa regelui trebuia fără îndoială pedepsită cu asprime. Și totuși, gestul prințului Rákóczi îi apărea, în adâncul sufletului, într-o aură de adevărată măreție. Ludovic al XIV-lea voise să se joace de-a pisica și își găsise și șoricelul. Îi plăcea întotdeauna să încerce gradul de flexibilitate al coloanei vertebrale la fiecare din sclavii săi. Acum se fixase la prințul Rákóczi. Puțin mai înainte, asupra lui Lauzun. Oare Lauzun fusese arestat? Iar Rákóczi, unde ar fi putut Rákóczi să fugă? Ar fi fost recunoscut imediat din cauza călușului său mic și nemaipomenit de păros, ca ai hunilor veniți odinioară până sub zidurile Parisului. Pentru el nu exista scăpare.

— Oare Sfânta Genoveva i-a împiedicat pe huni să intre în

---

[1] Nume sub care doamna de Sévigné o desemna în scrisorile ei pe doamna de Montespan. (n. aut.)

Paris? le întrebă ea gânditoare pe domnişoarele de Gilandon.

— Da, doamnă, răspunseră ele amândouă, pline de politeţe.

Domnişoarele Gilandon nu se mirau niciodată de nimic. De fapt, asta le intra în atribuţii. Erau atât de şterse ca fizic şi ca personalitate încât Angelica era pusă la adăpost de obişnuitele intrigi datorate domnişoarelor de companie prea ambiţioase sau cu sângele prea fierbinte. E cât se poate de adevărat că tovărăşia lor nu era chiar dintre cele mai amuzante, dar Angelica nu se formaliza pentru atâta lucru. Nu avea parte de neajunsul atât de chinuitor de care sufereau multe doamne din înalta societate pariziană de a nu putea răbda să stea cinci minute fără să converseze cu cineva. De altminteri, raţiunea de a exista a acestei largi categorii, a domnişoarelor sau doamnelor de companie, tocmai aceasta era, să ţină de urât doamnelor în scurtele intervaluri în care nu aveau oaspeţi sau nu se aflau ele însele în vizită undeva. Spre deosebire însă de atâtea doamne înalte, Angelica suporta cu vizibilă dificultate prezenţa domnişoarelor Gilandon, care adeseori însemna pentru ea un adevărat supliciu. Rarele împrejurări în care apela la serviciile lor erau serile când o ruga pe una din ele să-i citească ceva până o apuca somnul, altminteri beneficia din plin de firea lor tăcută, care îi îngăduia să-şi lase gândurile să rătăcească în voie, aşa cum se întâmpla şi acum.

Trăsura străbătea în huruit greu de roţi pădurile de la Meudon şi Saint-Cloud. Noaptea de iarnă, rece şi ceţoasă, abia lăsa să se ghicească, dincolo de cercul de lumină al făcliilor, hăţişul des al copacilor, învăluit în pâcla deasă a ceţii.

Unde putea fi Rákóczi? Angelica îşi lăsă capul pe spate, pe perna de catifea, şi închise ochii. I se întâmpla adeseori, când era singură cu gândurile ei, să se simtă cuprinsă de o senzaţie ascunsă de nelinişte, care o irita până în vârful unghiilor. Îşi aminti, printr-o bizară asociaţie de idei, de licoarea verde pe care vicleanul Bachtiari bei i-o oferise, cu intenţia neîndoielnică de a-i risipi răceala şi încăpăţânarea. Nu putea fi altceva decât o băutură afrodiziacă, ale cărei urmări persistau şi acum şi o chinuiau.

La gândul puterilor ascunse ale acelei licori, Angelica se convinse că avea nevoie de un amant, altminteri risca să se îmbolnăvească. Regreta acum amarnic că dăduse înapoi în faţa insistenţelor focosului persan. Ce sentimente o apăsaseră cu atâta putere încât reuşise să i se opună? Pentru care alt stăpân se păstra? Cine se îngrijora de suferinţele ei? Încă nu reuşise ea să înţeleagă până acum că era liberă?

La Paris, aşa cum i se întâmpla din ce în ce mai des în ultimul timp, singurătatea splendidei case din strada Beautreillis şi camera ei, în care era condamnată să stea singură, i se părură de-a dreptul înăbuşitoare. Senzaţia de apăsare din fiecare seară petrecută aici era de data

asta insuportabilă, supunând-o unui chin aproape fizic. Prefera să doarmă în minusculul ei apartament de la Versailles, unde nopțile erau mai scurte între sfârșitul unui bal și liturghia din zori. Acolo noaptea era înviorată de zumzăitul neîntrerupt al pasiunilor și al intrigilor. Vârtejul acesta cuprindea pe toată lumea, nimeni nu era lăsat la o parte.

Angelica se învârtea prin camera ei aidoma enormului tigru siberian în cușca lui pe roți. De ce nu fusese și ea invitată la plimbarea de la Fontainebleau? Regele chiar se temea să n-o înfurie pe doamna de Montespan? Dar ce planuri avea regele în legătură cu ea? Spre ce destin o împingea, cu mâna lui neînduplecată și vicleană?

„Pentru ce fel de viață ai fost tu creată, surioară?"

Rămasă în mijlocul camerei, se trezi rostind fără voia ei:

— ...Majestatea Sa regele!

Sosi majordomul Robert, informându-se plin de respect dacă doamna marchiză voia să ia cina. Îl privi rătăcită. Nu, nu-i era foame. Anne-Marie de Gilandon îi propuse atunci un ceai, oferindu-se, plină de solicitudine, să i-l facă ea. Angelica se simți cuprinsă de o dorință irezistibilă s-o ia la palme, ca și cum propunerea nevinovată a domnișoarei de companie ar fi venit să pună vârf amărăciunilor și umilințelor ei. Apoi se miră ea însăși de pornirea aceasta și fu mulțumită că nu dăduse frâu liber nervilor. Dar, din spirit de contrazicere, ceru să i se aducă o sticluță cu rachiu de prune. Bău la iuțeală două păhărele, dându-le pe gât unul după altul, și se simți îndată mai bine. Ar fi trebuit să se gândească mai de mult la medicamentul ăsta. Alcoolul este suveran în alungarea gândurilor negre.

Pumnalul lui Rákóczi se afla pe masă. Angelica merse la scrinul din lemn de abanos încrustat cu sidef, cu sumedenie de sertare. Scoase o casetă și o deschise ca să pună arma înăuntru și trecu în revistă toate lucrurile pe care le ascunsese aici. Un pieptene din carapace de broască țestoasă, un inel pe care îl avea de la banditul Nicolas, bijuteriile de la Templu, cameea de granat pe care o purta cu umilele veșminte ale cumetrei Bourgeaud, o pereche de cercei primiți de la Audiger, în ziua când deschiseseră împreună mica locantă unde se bea ciocolată, și o pană bine ascuțită, cu vârful aproape ca un ac, pe care o avea de la poetul noroaielor, Claude le Petit, care-și sfârșise zilele în ștreang. Se mai afla acolo încă un pumnal, al lui Rodogon Egipteanul.

Servitorul curios care ar fi vrut să afle ce comoară ascundea doamna marchiză du Plessis-Bellière cu atâta grijă în caseta aceasta ar fi fost foarte mirat și ar fi încercat o mare dezamăgire negăsind aici decât amestecul acesta de mărunțișuri fără prea cine știe ce valoare. Dar toate fleacurile acestea aveau pentru ea semnificații aparte. Erau ca un strat de scoici scoase la iveală de mareele succesive ale unei mări întu-

necate, depuse pe malurile vieţii ei de până acum. De nenumărate ori voise să le arunce dar niciodată nu se putuse hotărî la aşa ceva.

Angelica mai bău un păhărel de rachiu. Piatra albastră din deget arunca sclipiri catifelate care se împleteau cu cele de pe mânerul de aur al pumnalului lui Rákóczi.

„Mă aflu sub semnul turcoazelor", îşi spuse ea.

Două chipuri arse de soare îşi amestecau trăsăturile în faţa ei. Cel al prinţului persan, acoperit de bogăţii nesfârşite, şi cel al prinţului ungur, proscris şi rămas fără adăpost, fără nici un prieten şi fără nici un sprijin de nicăieri.

Simţea o dorinţă arzătoare să-l vadă pe Rákóczi. Fapta lui o făcea acum să-l privească cu alţi ochi şi să înţeleagă altfel toate ciudăţeniile lui. Nebunia lui nu-i mai părea acum ridicolă, ci nobila exaltare a unui iluminat care credea în steaua lui. Nu ştiuse să ghicească, sub cuvintele lui, profunda înţelepciune şi gândirea înaltă a eroilor şi acum se simţea umilită o dată în plus. Fusese nedreaptă. Dar era atât de obişnuită să vadă numai măşti pline de falsitate şi să întâlnească numai inimi sterpe, încât devenise incapabilă să-şi dea seama ce zăcea în sufletul unui bărbat adevărat.

Bietul Rákóczi! Unde putea fi acum? Simţi că-i vine să plângă la gândul că poate se afla aruncat în cine ştie ce hrubă întunecoasă, unde probabil călăul începuse deja să-i aplice înfiorătoarele lui tratamente. Sau poate rătăcea prin noaptea geroasă, orbecăind prin păduri fără capăt, auzind urletul lupilor...

Simţea că-i vine să înnebunească. Avu o mişcare spre cordonul soneriei, cu gând să poruncească vizitiului să înhame şi să pornească în goana cailor spre Suresnes, la Bachtiari bei. Un *da* rostit sau nerostit ar fi însemnat sfârşitul chinurilor care îi sfâşiau carnea. Ar fi găsit în mângâierile aprinse ale persanului uitarea, cufundându-se într-un delir al simţurilor, într-un vălmăşag orb şi frenetic, din care să renască apoi liniştită şi senină.

„La urma-urmei, nu sunt decât o femeie. Pentru ce să lupt? Şi pentru cine?"

Se privi în oglinda veneţiană şi îşi strigă:

— Sunt frumoasă!

Şi reflexele propriului ei chip răvăşit de dorinţe o făcură să se simtă brusc înduioşată.

— Biată Angelica... Sărmana de tine! La ce bun singurătatea...

Mai bău un pahar. Apoi încă unul. Pe urmă iar, apoi iar, pierzându-le în curând şirul.

— Şi acum... fiindcă am reuşit să mă îmbăt... turtă... am să pot

în sfârşit... să... să dorm...

Pe urmă îi veni ideea că, dacă domnişoara de Montpensier era şi ea la fel de chinuită, cu siguranţă că nu dormea. Şi avea să fie fără îndoială bucuroasă de vizita marchizei du Plessis-Bellière, chiar şi în puterea nopţii. Nopţile petrecute în singurătate sunt atât de lungi!

Angelica sculă imediat toată casa în picioare. Porunci să i se pregătească trăsura şi în scurt timp străbătea în goana cailor străduţele întunecoase până la palatul Luxembourg.

Intuiţia ei n-o înşelase. Ducesa de Montpensier nu dormea. De când primise verdictul regelui nu se mai dăduse jos din pat, refuzând să mănânce altceva decât puţină supă, dată mai mult cu forţa de cei din jurul ei, şi plângând fără contenire, în ciuda eforturilor disperate ale domnişoarelor ei de companie, care îi erau toate credincioase trup şi suflet şi se străduiau din răsputeri s-o mai liniştească.

— *Ar fi aici! ţipa ea înnebunită,* arătând locul gol de lângă ea, unde ar fi trebuit să se afle Lauzun. Ar fi aici!... Simt că mor, doamnelor, simt că mor şi vreau să mor!

Vederea unei asemenea dureri fu pentru Angelica un pretext cum nu se putea mai nimerit ca să dea frâu liber propriilor ei lacrimi, pe care şi le stăpânea de atâta timp, aşa că izbucni în hohote sfâşietoare.

Domnişoara de Montpensier, mişcată să vadă că cineva participă atât de intens la durerea ei, o strânse la piept, numind-o singura ei prietenă adevărată, singurul suflet nobil de la o curte de tâmpiţi, în frunte cu tâmpitul cel mai mare şi mai cu moţ.

Rămaseră astfel amândouă până dimineaţa, discutând amănunţit despre marile merite ale lui Lauzun şi despre cruzimea regelui, ţinându-se de mână şi vărsând întruna şiroaie de lacrimi.

Capitolul XII

Când îi explicase domnului Colbert că Bachtiari bei nu voia să vină să-l salute pe rege din cauză că nu era satisfăcut de pompa prevăzută pentru venirea lui la Versailles, îl văzuse pentru prima oară pe ministru ridicând mâinile spre cer, exasperat.

— Şi eu, gemuse el, eu, care întruna îi reproşez regelui gustul pentru fast şi cheltuielile nebuneşti pentru toate serbările şi pompa de la curte!... Deci acestui domn nu-i e suficient!

La auzul acestui impediment, Ludovic al XIV-lea izbucni în râs.

— Iată, scumpe domnule Colbert, cât de nejustificate sunt uneori bombănelile dumitale. Cheltuielile pentru Versailles, oricât ți s-ar părea dumitale de mari, nu înseamnă o socoteală chiar greșită. Cu banii cheltuiți, palatul devine atât de minunat încât am impresia că vestea i se duce din ce în ce mai mult în toată lumea, și oameni din cele mai depărtate țări vin încoace ca să-l vadă... Dacă ai ști cât de mult mi-am dorit într-o zi să văd solii tuturor neamurilor din Europa, sau chiar de mai departe, dacă se va putea, pășind uluiți pe sub bolți și călcând cu teamă pe parchetul lustruit ca oglinda, îmbrăcați în hainele lor de peste mări și țări și cu ochii fugindu-le în toate părțile. Să-i văd venind la regele a cărui faimă i-a copleșit pe toți și i-a scos din bârlogurile lor! Și dacă îmi împărtășești părerea, să mai adaug că ar trebui să fim și umili, pentru noi înșine, dar și mândri și neînduplecați, fiindcă noi suntem de fapt cei dintâi...

Veni în sfârșit și ziua când ambasada persană se prezentă în fața porților de fier forjat care sclipeau aurite în lumina dimineții. Mii și mii de ghivece cu flori, scoase din sere și îngropate în brazdele grădinii, întindeau sub cerul de iarnă un covor smălțat în culori care uluiau cu atât mai mult cu cât bogăția asta de nuanțe în puterea iernii era, chiar și la Versailles, ceva nemaivăzut. Și asta nu era totul, fiindcă marea galerie prin care urma să treacă solia perșilor era pardosită cu un covor de petale de trandafir și de flori de portocal.

Bachtiari bei, venit călare, așa cum insistase atât, descălecă și pătrunse în palat, pornind să urce scările, urmat de suita sa. Sus, rămaseră toți de-a dreptul înmărmuriți de admirație. Deja fastul impunător cu care fuseseră întâmpinați îi umpluse de mândrie pentru că li se recunoștea, în sfârșit, importanța, dar vederea minunățiilor dinăuntru îi copleși. Bachtiari bei înainta aproape cu răsuflarea tăiată printre splendorile expuse special în onoarea lui și a preaputernicului rege al regilor în numele căruia venea. Mobilierul de argint aurit, piese de argintărie de o valoare neprețuită, console, bufete, vitrine încărcate cu tot ce se putea găsi mai de preț la Versailles, ele însele adevărate capodopere de artă, toate acestea depășeau cu mult închipuirea lui. Fu plimbat prin tot palatul, ale cărui aurării și cristaluri puteau suporta fără greutate comparația cu splendorile din *O mie și una de nopți*. Iar când ajunse și în imensa sală a băilor, unde trona uriașul bazin de marmură liliachie destinat regelui, Bachtiari bei își văzu grav zdruncinată convingerea pe care și-o făcuse în legătură cu înclinația francezilor spre murdărie. Dar punctul culminant al încântării sale fu momentul în care fu condus afară, în grădinile palatului, unde rămase împietrit în fața nesfârșitelor jocuri de apă, fără să-și mai poată lua ochii de la ele și îndurându-se cu mare greutate să plece din nou înăuntru.

Angelica își trăi ziua ei de glorie. Era firesc ca ea să se afle mai tot timpul în primele rânduri ale curtenilor, iar atunci când, din întâmplare, nimeri puțin mai în spate, beiul reclamă cu insistență prezența ei. Mai mult decât atât, fie din necunoașterea etichetei de la curtea Franței, fie din orgoliu, frumosul persan nu dădu nici cea mai mică atenție reginei sau celorlalte doamne, ci se adresă întruna, cu tot felul de complimente înflăcărate, numai doamnei du Plessis-Bellière.

Firește că toate neînțelegerile de până atunci erau uitate, beiul era acum convins de prietenia și stima pe care regele Franței le purta regelui regilor, așa că tratatul dintre regele Franței și șahinșahul Persiei, scris pe mătase, fu semnat într-o atmosferă de-a dreptul de sărbătoare.

Iar seara, când mulți curteni se plimbau, cu toată ora înaintată, ca să mai admire efemera risipă de viață și de gingășie a florilor, un paj o căută pe Angelica și îi spuse că Majestatea Sa o aștepta în cabinet. În cabinetul de cristal. Cabinetul acesta făcea parte din apartamentele private ale regelui și aici erau primiți numai intimii săi. Era deci o onoare cu totul aparte pentru cineva să fie invitat aici.

Intrând, Angelica avu impresia că visează. Toată încăperea era încărcată de darurile aduse de Bachtiari bei, iar oglinzile imense de pe pereți multiplicau la nesfârșit bogățiile acestea, dând încăperii aspectul de vrajă al peșterii lui Ali-Baba.

Regele stătea de vorbă cu domnul Colbert, a cărui figură îndeobște posacă arăta acum, în sfârșit, mai destinsă în urma evenimentului de peste zi, care îi ridicase greutatea de pe inimă. Amândoi o primiră cu zâmbete largi.

— Iată momentul, doamnă, să vă primiți recompensa pentru strădaniile dumneavoastră atât de fertile, zise regele plin de bunăvoință. Vă rog să binevoiți a alege, din toate aceste adevărate minuni, pe aceea care vă va face cea mai mare plăcere.

Și o luă de mână, conducând-o prin fața tuturor bogățiilor etalate. El își rezervase o șa superbă, din piele roșie, încărcată cu broderii de aur de o finețe care depășea tot ce se putuse vedea până atunci în Franța în materie de pielărie, cu două măciulii mari, de argint aurit, și cu scări plate, tot din argint aurit, cizelate cu mii de arabescuri încântătoare. De asemenea, jocul de șah cu piese de fildeș și abanos și cel de *jacquet* [1], din aur și jad, aveau să meargă în tezaurul regal.

În rest, Angelica putea să aleagă ce voia, iar uimirea regelui nu mai cunoscu margini când văzu că se oprește asupra pipei aceleia nemaivăzute, narghileaua din aur cizelat. Regele era de-a dreptul năucit. Doamna du Plessis nu arătase pic de interes pentru șalurile de Belucistan, nici pentru farfuriile și castroanele de aur masiv, cu scene de vâ-

[1] Joc asemănător jocului de table. (*n.trad.*)

nătoare sculptate cu migală nesfârşită şi ornamentate cu încrustaţii de turcoaze, rămăsese indiferentă şi la vasele de argint aurit, încrustate cu smalţ albastru, din vremea mezilor, şi nu-i atrăseseră atenţia nici covoarele de Mehed, cu firele lungi, netăiate, nici cele de Tauris sau Ispahan, nici cupele de aur pline cu dulceaţă de trandafiri sau cu şerbeturi şi nici flacoanele cu parfumuri rare. Angelica trecea de la una la alta, sub privirile îngăduitoare ale lui Colbert şi sub cele înveselite ale regelui. Când ajunse în sfârşit la capăt, roşi şi întrebă ce se întâmplase cu licoarea egipteană.

— Cum? Exact asta vă interesează? Poşirca aceea scârboasă care pute de nu poţi sta lângă ea?

— Întocmai, Sire. Îmi îngăduisem să recomand Majestăţii Voastre să se arate încântat de acest dar preţios.

— Şi n-am făcut întocmai aşa? Doar eram la câţiva paşi de dumneavoastră când l-am asigurat pe ambasador că niciodată n-am avut bucurie mai mare decât acum, la primirea acestui elixir extraordinar. Şi vă mărturisesc că m-aş fi aşteptat la orice, doar să dau înăuntru peste porcăria aceea nu. Habar n-am ce-or fi făcând ei cu scârboşenia aia, dar i-am dat lui Duchesne să guste puţin şi a luat şi bietul Bontemps, nu mai mult ca un degetar. Amândoi mi-au spus că gust mai greţos şi mai puturos nu se află pe lume. Lui Duchesne i-a fost chiar rău de-a binelea, mi-a mărturisit pe urmă că şi-a băgat degetele pe gât, ca să vomite, şi a luat iute nişte prafuri pe care le are mereu la el, pentru cazul că ar fi vreodată otrăvit. Aşa că stau şi mă gândesc dacă nu cumva şahinşahul mi-a oferit acest aşa-zis cadou mai curând în bătaie de joc sau cu cine ştie ce intenţii...

— Nu, nu, Sire, cu siguranţă că nu e vorba de aşa ceva, se repezi Angelica, fericită de a fi recunoscut, în sfârşit, caseta de lemn de trandafir încrustat cu sidef.

O deschise cu mişcări precipitate şi ridică dopul de jad. Mirosul pătrunzător care se răspândi imediat în cabinet îi evocă, fără voia ei, atmosfera plină de voluptate din salonul ambasadorului persan.

— Sire, zise ea, pot să vă cer îngăduinţa de a lua această casetă? În... în amintirea vizitelor pe care le-am făcut ambasadorului, având plăcerea să ştiu că slujesc în felul acesta gloria Majestăţii Voastre. Şi... aş mai adăuga că nu doresc nimic altceva, zise ea grăbită, simţindu-se încurcată de privirile mirate ale regelui şi de cele iscoditoare ale ministrului.

Apoi regele şi Colbert se întoarseră unul spre celălalt, schimbând o privire ca şi cum s-ar fi îndoit de luciditatea marchizei du Plessis. În cel mai fericit caz era vorba de un capriciu femeiesc, mai uluitor decât şi-ar fi putut închipui cineva.

— Doamnă, zise regele, primirea acestei ambasade, ştiţi bine, a

fost legată de multe peripeții și de lucruri care au produs multă mirare la curtea noastră. Mărturisesc însă că lucrul care mă miră cel mai mult dintre toate este tocmai alegerea la care v-ați fixat dumneavoastră, și încă cu titlul de recompensă pentru felul în care v-ați slujit regele!

Angelica zâmbi, silindu-se să răspundă pe un ton cât se putea mai natural.

— Dar caseta aceasta nu e o adevărată minunăție? Dacă ați ști, Sire, de când o visez!

— Dar mai aveți alături o grămadă de pietre prețioase cum nu se pot vedea la toate curțile europene, doamnă. Dar să presupunem că vă interesează băutura aceea... că sunteți gurmandă, poftim! În partea cealaltă aveți un vas de aur cu peltea de migdale și altul cu nu mai știu ce, dar care nu poate avea deloc gust rău...

— Sire, trebuie să vă mărturisesc deschis că eu pe aceasta o prefer. Este o casetă pe care țin nespus s-o am. Cu voia Majestății Voastre, aș vrea s-o păstrez.

Regele oftă și se întoarse spre Colbert.

— Nimic nu e peste putință pe lumea asta, în afară de încercarea de a-i scoate unei femei o idee fixă din cap.

Și porunci celor doi valeți care așteptau lângă ușă să ducă în apartamentul doamnei marchize du Plessis-Bellière caseta aleasă.

— Fiți cu ochii în patru, să nu vărsați sticluța care e înăuntru, sări Angelica.

Ar fi vrut să meargă și ea cu ei, dar regele o reținu cu un semn autoritar.

— Un moment, doamnă, zise el.

Și se întoarse spre valurile de mătase persană de lângă el, dând la o parte câteva șaluri de Cașmir și oprindu-se asupra unei bucăți mari de stofă suplă și moale la pipăit, de culoarea nisipului.

— Ambasadorul mi-a atras atenția asupra țesăturii curioase a acestei stofe. Din câte mi-a spus, persanii o fac din păr de cămilă și o numesc „burka". Apa alunecă pe ea fără s-o poată uda vreun pic. E un fel de manta în stare să apere un om de orice vreme rea. Ale prinților, spunea el, sunt albe sau galbene, ca asta, iar oamenii de rând poartă numai brune sau negre. Vedeți, deci, că am devenit la fel de cunoscător ca dumneavoastră în problemele care privesc Persia, încheie el privind-o zâmbitor.

Și, cu un gest încet și învăluitor, îi puse mantaua pe umeri.

— Știu că sunteți cam friguroasă, mai zise el surâzând.

Angelica roși. Nu atât din cauza cuvintelor, cât fiindcă îi simțea mâinile parcă arzându-i umerii.

În clipa aceea intră, foarte însuflețită, doamna de Montespan.

Fusese şi ea invitată aici, în acelaşi scop, dar întârziase puţin şi sosise tocmai la timp ca să se schimbe la faţă văzând cum regele înnoda cordonul de aur peste mantaua Angelicăi.

— Am venit mai devreme decât trebuia, Sire? întrebă ea cu o voce care se voia supusă şi blajină, dar care zgâria de-a binelea.

— Deloc, deloc, preafrumoasă doamnă. Iată aici comorile Persiei, în care poţi scotoci după pofta inimii.

— Ah, da! Ce mi-a mai lăsat doamna du Plessis-Bellière...

— Nici o teamă, rămăşiţele sunt încă suficient de bogate.

Şi regele izbucni în râs, căutând din ochi complicitatea lui Colbert la gluma sa, dar minisrul rămânea încruntat. N-o putea înghiţi pe doamna de Montespan şi afirmase de curând, în ciuda regulii stricte pe care el însuşi şi-o impusese de a-şi ţine gura, că „sărăntoaca asta până mai ieri-alaltăieri n-avea nici după ce bea apă şi acum s-a trezit ca găina morarului în vârful grămezii." Fireşte că se găsiseră imediat binevoitori care se grăbiseră să transmită favoritei regelui spusele ministrului, aşa că sentimentele fiecăruia faţă de celălalt se bucurau de o deplină şi fierbinte reciprocitate.

— Sunteţi geloasă? urmă regele, la fel de bine dispus. Mă văd obligat să vă liniştesc spunându-vă că doamna du Plessis s-a arătat atât de modestă şi a ales ceva atât de neînsemnat, un prăpădit de vas cu o licoare scârboasă, care miroase urât, încât m-am văzut silit să adaug şi mantaua asta, pentru ca darul meu pentru o doamnă care a slujit mult interesele mele în zilele acestea să nu fie din cale-afară de meschin.

— Nu contează nici măcar faptul că aţi chemat-o să aleagă ea prima, rosti doamna de Montespan pe un ton mieros, dar sub care se ghicea mustind veninul.

Ochii regelui aruncară scântei şi vocea i se auzi răsunând neaşteptat de tăioasă:

— Doamna marchiză du Plessis-Bellière a fost ambasadoarea mea pe lângă ambasadorul şahinşahului, om extrem de dificil, cu care eram gata, la un moment dat, să rup orice relaţii. Doamna du Plessis a adus sgervicii peste care nu se poate trece. Un rege care se respectă are mai întâi grijă să-şi răsplătească supuşii care-l slujesc cu credinţă, favoritele vin abia pe urmă, doamnă.

Tonul era fără replică şi doamna de Montespan înţelese că mersese prea departe, aşa că se văzu silită să înghită jignirea pe care singură o provocase.

— Îmi place nespus să vă văd geloasă, doamnă, urmă regele cuprinzând-o cu putere de mijloc, am impresia că parcă izbucniţi în vâlvătăi.

Şi o sărută lacom pe gât.

— Îngăduiţi să mă retrag, Sire? zise Angelica, pregătindu-se să facă o reverenţă grăbită.

— Încă un moment, vă rog. Vreau să vă recomand un lucru. Anume să nu vă daţi niciodată pe piele cu porcăria aceea urât mirositoare de care am văzut că v-aţi entuziasmat atâta.

— Voi avea grijă, Sire.

— Am spus asta gândindu-mă că nu se ştie niciodată ce idei trăsnite pot veni într-un cap de femeie. Tot ce vă rog este să nu vă otrăviţi singură şi să nu vă distrugeţi minunatul dumneavoastră ten.

Şi, cu vârfurile degetelor, o mângâie uşor pe obraji.

— Aţi face un mare păcat, doamnă!

„Gestul regelui îmi semnează condamnarea la moarte", îşi zise Angelica, simţind cum privirile Athénad'sei de Montespan i se înfigeau între omoplaţi ca nişte pumnale.

Cum ajunse în micul ei apartament, prima grijă îi fu să verifice dacă licoarea era la locul ei şi dacă cei doi valeţi nu vărsaseră vreo picătură. Toate erau în regulă, dar numai deocamdată, fiindcă liniştită cu adevărat n-avea să poată fi decât atunci când bătrânul Savary şi-ar fi luat în primire elixirul atât de râvnit. Se gândi că cel mai bun lucru ar fi fost să se întoarcă la Paris cât mai repede cu putinţă, aşa că merse să se intereseze despre serbările care mai urmau. Află uşurată că deocamdată avea să fie linişte şi că, după cină, toată lumea se putea culca, fiindcă a doua zi în zori curtea urma să plece la Saint-Germain.

Mai rămânea regina.

Angelica se prezentă plină de supunere, întrebând dacă Majestatea Sa mai avea nevoie de serviciile ei, iar răspunsul fu, ca mai totdeauna, că nu. Obligaţiile doamnei du Plessis pe lângă regină erau pur onorifice şi regina prefera s-o vadă cât mai rar.

Drept care Angelica, simţindu-se cu conştiinţa pe deplin împăcată, porunci să i se înhame caii la trăsură şi să i se pună caseta pe perne, în aşa fel încât nu cumva să se verse. Vizitiul bombăni. Era un om mai curând în vârstă, începea să se îngraşe şi se afla în serviciul doamnei marchize du Plessis încă din vremea când aceasta se numea doamna Morens şi nu era decât o negustoreasă din Paris. Plină de aur, e drept, dar tot negustoreasă. Angelica ducea pe atunci viaţa ordonată a oamenilor care n-au timp de pierdut cu prostiile şi care ştiu că noaptea e noapte şi e făcută pentru somn, cum a lăsat-o bunul Dumnezeu. Vizitiul se bucurase grozav de ascensiunea neaşteptată şi atât de rapidă a stăpânei lui la curte. Să poarte o livrea şi să se bucure de *dreptul caleştii*, adică de permisiunea de a pătrunde cu trăsura sau caleaşca până în prima curte interioară a palatului de la Versailles, acestea erau onoruri la care acum câţiva ani nici n-ar fi îndrăznit să viseze.

Numai că de la un timp se plângea că drumurile stăpânei lui sunt prin tot felul de coclauri, ziua și noaptea. Mai ales noaptea. Abia dacă mai găsea timp să țesale caii, să le spele frumos copitele și să li le lustruiască sau să le împletească frumos coamele, așa cum se cuvenea. Ba se mai văzuse și silit să plece cu trăsura nespălată, plină de noroi și neunsă, și asta nu o dată sau de două ori, ci mai mereu. Lucruri care erau sub demnitatea lui de vizitiu care se respectă și îl făceau, prin urmare, să se simtă umilit, mai ales față de confrații care de la un timp începuseră să-l cam ia peste picior.

Toate discuțiile cu aceștia, la un păhărel de vin în bucătăriile de la Versailles, îl convinseseră însă că nu era el singurul care avea a se plânge de asemenea neajunsuri și că toate mergeau, în general, din rău în mai rău. Toți vizitiii se plângeau că sunt purtați pe drumuri fără contenire, fiindcă boala asta se întindea cu iuțeala fulgerului printre cuconetul de la curte. Mai ales cele mai moțate, aflate mai sus, ziceai că au căpiat de-a binelea, umblau forfota ca nebunele în toate părțile, bieții vizitii nu mai știau și ei de masă, de casă, nimic, zi și noapte aveau de cutreierat de li se acrise, ca să nu mai vorbim de orele de așteptare când cucoanele erau în vizită și le uita Dumnezeu prin palatele și prin casele altora... Aici, interlocutorii se pronunțau în moduri dintre cele mai colorate, ca unii ce erau peste măsură de scârbiți de tratamentul la care erau supuși, că parcă n-ar fi fost și ei tot niște suflete de creștini, parastasul și cristelnița...

Așa că vizitiul doamnei du Plessis, cu o mutră de-un cot, pocni din bici ca un adevărat meseriaș ce era și trăsura o luă pe pavelele curții imense, trecu iute ca fulgerul printre canaturile grele ale porții și țâșni spre Saint-Cloud. La ora unsprezece intra în Paris. La unsprezece și jumătate vizitiul trăgea caii de hățuri, oprind în strada Bourtibourg, în fața unei case, ptiu, dacă dărăpănătura aia mai era casă, uite pe unde-l duce cucoana, ca pe calici, pe pomanagii, prin toate șandramalele, prin toate cotețele, grijania mamii ei de viață astăzi și mâine, când la ora asta trebuia să fie și el acasă în patul lui, nu să degere pe capră pe gerul ăsta, de-i clănțăne dinții ca toți dracii...

Angelica bătu cu putere în obloanele de la prăvălia maestrului Savary. Aceasta încă nu se culcase, pisa și amesteca niște prafuri într-un mojar de fontă. Când o văzu pe doamna marchiză păli și îl apucă tremuriciul, mai ales când aceasta, cu un surâs misterios, făcu semn celor doi lachei să pună caseta pe tejghea. Așa cum era așezat acolo, printre obiectele cele mai prozaice, vase de aramă sau de lemn, balanța de farmacie și etichetele cu capul de mort pe sumedenie de flacoane, trofeul părea și mai ciudat cu jerbele de scântei pe care le arunca în raza slabă a lumânărilor, schimbând dintr-o dată încăperea sărăcăcioasă și dându-i o atmosferă de vrajă.

Cu o mână tremurătoare, Savary ridică pe bâjbâite capacul și abia avu putere să scoată dopul flaconului, apoi mirosi cu nesaț duhoarea care se ridica și se împrăștia în toată încăperea.

Puse dopul la loc și Angelica, luată prin surprindere, nu-l putu împiedica să se prosterneze în fața ei ca în fața unei zeițe, atingând de mai multe ori podelele murdare cu fruntea.

— Toată viața, gemu el în extaz, toată viața am să țin minte binele pe care mi l-ați făcut, doamnă. Nu numai că ați salvat licoarea de a cădea în mâini profane, dar ați pus-o în mâinile mele, în mâinile unui savant care va ști ce să facă cu ea și cum îi poate smulge secretul ei milenar! Secolele viitoare vă vor binecuvânta, doamnă!

— Liniștiți-vă, maestre Savary, liniștiți-vă, zise Angelica pe un ton împăciuitor, din care nu lipsea și o anumită doză de ironie. Aveți motive să-mi mulțumiți, e drept. Pentru dumneavoastră m-am făcut de râs în fața regelui, care m-a luat drept o țicnită cu mintea plină de himere și de tâmpenii. Am renunțat la daruri magnifice, care mă făceau să-mi lase gura apă, alegând în locul lor bunătatea asta...

Farmacistul n-o mai asculta. Dispăruse pentru o clipă în odăița din fund și venea acum cu sticluțe, pâlnii și eprubete. Angelica înțelese că nu mai putea fi scoș din ale lui și că probabil nici nu-și mai dădea seama de prezența ei. Își strânse pe lângă ea poalele mantalei largi și călduroase pe care i-o dăruise regele și se pregătea să iasă, când auzi afară voci discutând cu aprindere.

În clipa următoare, un tânăr gentilom cu cizme de călărie, un curier al regelui, dacă ținem seamă de emblema florii de crin de pe mânerul săbiei și de pe mănuși, năvăli pe ușă și coborî într-un suflet cele trei trepte.

— Slavă Domnului că v-am găsit, doamnă marchiză! exclamă el fericit. Regele personal mi-a poruncit să nu mă întorc la Versailles fără dumneavoastră. Abia plecaserăți și m-am ținut după dumneavoastră, întrebând pe cine am putut și până la urmă uite că v-am găsit. Când v-am recunoscut trăsura afară, am zis că nu se poate, că prea ar fi frumos... Poftiți.

Și îi dădu un plic, pe care Angelica îl desfăcu, așteptându-se la tot ce putea fi mai rău.

Da, firește, regele o chema la Versailles. De urgență!

— Domnule, nu s-ar putea amâna pe mâine? Sunt așa de obosită încât...

— Doamnă marchiză, așa ceva e cu neputință! Majestatea Sa personal mi-a poruncit să vă iau de sus, cu forța, cum o fi, numai să ajung cu dumneavoastră la Versailles în cel mai scurt timp! Așa că vedeți bine...

— Dar poarta Saint-Honoré la ora asta e închisă!

— Nu-i nimic, am un permis de liberă trecere semnat de mâna regelui, aşa ceva scoate imediat porţile din balamale! Haideţi.

— Şi drumul, care la ora asta trebuie să fie plin de tâlhari, care atât aşteaptă...

— Nici o frică, doamnă, sunteţi cu mine, am două pistoale încărcate în coburii şeii şi am şi sabia. Praf îi fac! Să poftească dumnealor, dacă le dă mâna! Haideţi, că pierdem vremea!

Nu mai exista portiţă de scăpare. Era ordinul regelui şi tânărul curier era atât de înflăcărat încât nu încăpea nici o îndoială că ar fi dus-o într-adevăr cu forţa, aşa că Angelica se urcă din nou în trăsură, strângând bine pe lângă ea mantaua într-adevăr călduroasă şi binecuvântând gândul regelui de a-i face tocmai un asemenea dar, care pica acum cum nu se putea mai bine.

Vizitiul, care sperase că în scurt timp avea să ajungă acasă şi să-şi întindă şi el oasele într-un pat, ca oamenii, era furios foc, aşa că biciui zdravăn caii, făcându-i să zboare pe drumul îngheţat pe care se vedea ca în palmă. Lumina lunii îmbrăca toate împrejurimile într-o manta de basm care pe Angelica ar fi încântat-o dacă ar fi fost într-o stare de spirit propice. Însă gândul la această chemare în puterea nopţii la rege, care trimisese un curier după ea s-o aducă de oriunde ar fi, cu orice preţ, începuse s-o îngrijoreze. Vizitiul era cu gândul, fireşte, la patul lui din odăiţa din strada Beautreillis, la aşternutul cald de care uite că-i era sortit să nu aibă parte, parcă şi-ar fi băgat dracu' coada. Curierul, aflat la prima lui misiune importantă, şi încă una încredinţată nici mai mult nici mai puţin decât de Majestatea Sa personal, se scălda în vise roz asupra viitorului lui, care începea în sfârşit să-i surâdă. E drept că un ochi îi era mereu aţintit spre orice tufiş, spre orice groapă, spre orice morman de pământ din spatele căruia se putea ivi pe neaşteptate cine ştie cine, dar atât. Prin urmare, de frumuseţea divină a peisajului scăldat în lumina argintie a lunii nu se bucura nimeni din cei care străbăteau acum iute ca fulgerul drumul înapoi spre Versailles.

Ajunseră repede şi Angelica observă de departe că numai câteva ferestre mai rămăseseră luminate, ochi singuratici pe toată faţada aceea imensă. Iar una din ferestrele acestea trebuia să fie de la cabinetul regelui.

Tremurând de frig şi de nesomn, străbătu aproape în fugă lungile coridoare şi vestibule pustii, abia ţinându-se după tânărul curier, care mergea cu paşi mari şi iuţi. Din loc în loc, gărzile elveţiene toropite de somn tresăreau, priveau o clipă şi reveneau la imobilitatea care le făcea să semene cu nişte statui.

Dar, spre deosebire de amorţeala şi pustiul de până aici, cabinetul regelui era plin de lume care se agita în fel şi chip: domnul Colbert şi domnul de Lionne, cu feţele trase de nesomn, duhovnicul regelui, mon-

seniorul Bossuet[1], a cărui elocvență făcea mare plăcere regelui, care-i urma adeseori sugestiile și voia să-l atașeze permanent curții sale, apoi domnul de Louvois, încruntat și preocupat de tot felul de gânduri, cavalerul de Lorena și încă alți câțiva seniori pe care Angelica nu-i cunoștea, probabil personaje mai mărunte a căror prezență aici într-un asemenea moment se explica prin cine știe ce întâmplare, dar pe fețele cărora se citeau îngrijorarea și râvna de a se face utili. Toți domnii aceștia stăteau în picioare în fața regelui și, când intră Angelica, părea că tocmai se întrerupseseră dintr-o discuție aprinsă. O discuție care se vede treaba că dura de mult timp, fiindcă lumânările de ceară din sfeșnice erau pe sfârșite.

Când intră ea, toate discuțiile încetară. Era limpede că era așteptată aici cu înfrigurare, lucru care deveni și mai evident când regele o invită să se așeze. Urmă apoi o tăcere care se prelungea nefiresc de mult, începând s-o îngrijoreze. În sfârșit, regele, care părea foarte încurcat, privi o foaie de hârtie de pe masă, își drese vocea și rosti:

— Doamnă, solia șahinșahului se încheie într-un mod absolut neașteptat, care ne pune în mare încurcătură. Bachtiari bei a pornit cu toată suita lui spre Marsilia, unde îl așteaptă corabia cu care va pleca acasă, dar ne-a trimis din drum o scrisoare... Hm! O scrisoare de a cărei importanță... Ca să zic așa, doamnă, scrisoarea asta e în strânsă legătură cu persoana dumneavoastră și vă rog s-o citiți...

Misiva beiului, într-o franceză admirabil de curgătoare, datorată fără îndoială și armeanului Agopian, mulțumea încă o dată celui mai mare și mai glorios dintre regii Europei pentru cinstea arătată soliei persane și pentru bunătatea sa. Urma aici enumerarea tuturor darurilor pe care regele Franței le trimitea marelui său aliat, regele regilor, și anume: un serviciu de masă din argint aurit, marcat cu floarea de crin; două orologii cu carcasele în întregime din aur curat, care arătau ziua și anotimpul; o duzină de ceasuri mici, de buzunar, de asemenea din aur și marcate cu floarea de crin; o pecete regală din fildeș, înfățișând emblema persană a leului și a răsăritului de soare; două neprețuite tapiserii de Gobelin; un portret al strălucitului rege al Franței și altul al preafrumoasei și preanobilei sale regine, în veșminte de mare ceremonie, în sala tronului; douăzeci de bucăți din postavul cel mai fin; o sobiță de aramă fin cizelată, cu foale care se mânuiau cu niște mânere lucrate în

---

[1] **Jacques-Bénigne Bossuet**, episcop de Condom (1627-1704) — orator, filozof, istoric și scriitor francez, preceptor al Delfinului. Autor al unor *Discursuri funebre* și al unor *Predici* considerate drept modele de stil și de elocință, precum și al unor lucrări de istorie și filozofie (*Discurs asupra istoriei universale*, *Tratat de cunoaștere a lui Dumnezeu și a sinelui*) rămase până astăzi lucrări de referință. *(n. trad.)*

aur curat; trei cutii cu bile de argint pentru încălzirea băii regelui regilor; șase casete cu bijuterii lucrate din metale fără mare valoare, dar foarte frumoase, numite în Franța „bijuterii de la Templu“, pe care șahinșahul le putea dărui oamenilor din popor sau slugilor sale; trei ghivece cu rădăcini de mușcată, diferită de cea persană, care să fie plantate în grădinile regelui regilor, spre veșnică amintire a prieteniei celui mai mare din regii Europei; o șa din piele de Lyon, brodată cu diamante, și un căpăstru de argint aurit, brodat cu perle.

Numai că, adăuga Bachtiari bei, acestor daruri neprețuite, care aveau să încânte fără îndoială pe strălucitul șahinșah, mărinimosul rege al Franței uitase să le adauge darul cuvenit ambasadorului însuși, drept răsplată pentru sârguința arătată și ca dovadă a prețuirii pe care regele ar fi trebuit să i-o acorde, cu atât mai mult cu cât ambasadorul, deși nu spusese de-a dreptul, fiindcă nu s-ar fi cuvenit să comită o asemenea grosolănie față de un mare rege, arătase totuși în chipul cel mai elocvent care era bunul cel mai prețios din punctul lui de vedere, dând a înțelege limpede că darul la care se aștepta era cea mai minunată din peruzelele de la curtea regelui Franței. Urma o descriere exactă a numitei peruzele, atât de exactă încât oricine își putea da seama că era vorba de o femeie, iar această femeie nu era alta decât Angelica. Mai adăuga Bachtiari bei că el înțelesese bine că nu putea pretinde acest dar atâta timp cât norii se așternuseră între măreţul palat al regelui și modesta căsuță din Suresnes, dar că acum, când totul era lămurit și tratatul se semnase, el se gândea că „preadelicata marchiză“, „cea mai înțeleaptă din femeile universului întreg“, „crinul neprihănit de la Versailles“, „steaua cea mai strălucitoare de la curtea Franței“ s-ar fi cuvenit să-i fie dăruită lui, lui Bachtiari bei, ca răsplată pentru credincioasele sale servicii. Cu mâhnire văzuse însă că regele-soare, cel mai strălucit dintre regii care se închină lui Christos, uitase acest dar și asta îl făcuse să se gândească la început dacă nu cumva regele, în marea lui înțelepciune, avea să-i trimită darul pe urmă, să-l ajungă pe drum, pentru ca surpriza să-i fie mai plăcută și darul mai binevenit, dar cu scârbă se încredințase pe urmă că regele nici nu semnase bine tratatul cu noul său aliat, șahinșahul Persiei, și se și apucase să-l păcălească în chip nevrednic pe ambasadorul acestuia. Și urmau niște rânduri pline de năduf: își închipuia regele Franței că îl putea duce de nas pe el, Bachtiari bei, ca pe măgarul dus cu șomoiogul de fân purtat înaintea lui? Marele suveran al Apusului era atât de lacom încât se zgârcea la un dar cuvenit unui ambasador strălucit? Se cobora până la asemenea potlogării și scamatorii vrednice de pehlivanii din bâlciuri? Asta însemna că șahinșahul trebuia să se încreadă în semnătura regelui de pe tratat tot atât cât se încrezuse Bachtiari bei în bunele lui intenții, ca să se vadă pe urmă tras pe sfoară și tratat așa cum la curtea

regelui regilor nu erau tratați nici măcar rândașii care cărau apă la seraiuri? Ce trebuia să vadă șahinșahul în regele Franței, un aliat credincios și sincer pe care să-l ajute și pe care să se poată bizui la nevoie, sau un potlogar și un scamator de două parale care umblă cu cioara vopsită?...

Lunga înșiruire de invective care urma nu mai lăsa nici o îndoială asupra turbării căreia îi căzuse pradă impulsivul Bachtiari bei și nici asupra hotărârii lui de a-l influența în rău pe șahinșah în privința francezilor. *Drumul mătăsii* amenința să se închidă înainte de a fi fost deschis și vâlvătaia mănăstirilor catolice din Persia, aprinse cu călugări cu tot, ca niște torțe ale răzbunării, parcă începea aievea să rumenească cerul spre răsărit. Mai limpede de atâta nici nu se putea scrie.

— Și? întrebă Angelica fără să-și poată veni în fire. Ce-i de făcut?

— Ce-i de făcut? răspunse regele plin de acreală. Cred că cel mai nimerit lucru ar fi să ne povestiți, doamnă, în ce chip au decurs întrevederile dumneavoastră cu țiganul ăsta blestemat, de a îndrăznit să ne trimită această scrisoare plină de obrăznicii! Purtarea dumneavoastră față de acest cioroi fudul ne provoacă acum o mulțime de...

— Purtarea mea, Sire, a fost purtarea unei femei față de un personaj important la care a fost trimisă ca să-l îmblânzească și să-l binedispună, asta ca să nu zic să-l seducă, în scopul de a-l îndupleca să urmeze o politică folositoare Franței și dorită de regele care m-a trimis!

— Aaaa! Deci îndrăzniți să insinuați că v-am încurajat chiar eu să vă prostituați ca să obținem un rezultat bun al acestei solii?

— Intenția Majestății Voastre mi s-a părut la fel de limpede ca lumina zilei.

— Doamnă! răcni regele, scos din sărite. De unde până unde asemenea bazaconii? O femeie de spirit și de caracter ca dumneavoastră are la îndemână douăzeci de metode ca să îmblânzească un bărbat îndărătnic, fără să fie nici o nevoie ca pentru asta să-și pună poalele-n cap ca o curvă de pe caldarâmul Parisului! Deci v-ați culcat cu țiganul ăsta obraznic, cu un barbar tuciuriu, cu un necredincios, dușman al religiei noastre? Așa e, v-ați culcat cu el? Răspundeți, doamnă!

Angelica nu se simți deloc strivită de cuvintele tari ale regelui, ci își mușcă buzele ca să nu zâmbească și reuși să spună cu glas limpede:

— Sire, întrebarea Majestății Voastre mă pune într-o încurcătură cu atât mai mare cu cât se află de față atâția seniori. Îngăduiți-mi să vă răspund că singurul bărbat care mi-o poate adresa și căruia trebuie să-i spun adevărul este duhovnicul meu.

Regele se ridică din scaun, cu ochii scânteietori. Scena nu prevestea nimic bun, toți se simțeau în mare încurcătură și singurul care în-

drăzni să mişte fu episcopul Bossuet, care se puse în drumul regelui, apărând-o pe marchiza du Plessis cu statura lui impunătoare de burgund şi cu autoritatea de înaltă faţă bisericească.

— Sire, rosti el cu glas domol dar ferm, îngăduiţi-mi să vă amintesc că numai preotul poate cunoaşte tainele sufletului credincioşilor.

— Şi regele, părinte, şi regele trebuie să cunoască asemenea lucruri, atunci când actele supuşilor săi îl amestecă în treburi care privesc statul, şi încă într-un grad atât de înalt! Bachtiari bei mi-a stârnit nemulţumirea prin insolenţa nemaiauzită a acestei scrisori ticăloase, dar trebuie să recunoaştem că orice bărbat, fie el persan sau orice altceva, dacă a primit din partea unei femei anumite dovezi de... de...

— Nu, Sire, n-a primit din partea mea absolut nici o dovadă *de*! îl întrerupse liniştită Angelica, privindu-l drept în ochi.

— Ar fi bine să vă pot crede, doamnă, mârâi regele şi se aşeză la loc pe scaun, fără să-şi poată ascunde uşurarea şi satisfacţia.

Monseniorul Bossuet declară cu aceeaşi voce blândă şi hotărâtă că, orice s-ar fi petrecut până atunci, trebuiau luate în calcul elementele prezentului. Chestiunea se rezuma la modul de a-l potoli pe Bachtiari bei, în aşa fel încât nici cererea lui să nu fie satisfăcută şi nici el să nu plece din Franţa supărat.

Şi atunci fiecare se grăbi să-şi dea cu părerea.

Domnul de Torcy, vechi diplomat de carieră, considera că singura soluţie cu cap era ca ambasadorul şi suita lui să fie arestaţi şi aruncaţi în temniţă, urmând să se comunice şahinşahului că solii lui muriseră toţi în Franţa din cauza frigurilor. Da, da, degeaba se uita urât domnul de Louvois, de parcă ar fi fost gata să-i sară în beregată, să nu se supere domnia sa, dar un militar n-avea de unde să cunoască importanţa copleşitoare pe care o avea comerţul în bunul mers al treburilor unei ţări.

Domnul de Lionne luă şi el cuvântul, exprimându-şi părerea că nu era cazul să se dea atâta de ceasul morţii din cauza unor musulmani necredincioşi, care erau prea departe pentru ca Franţa să se poată alege cu ceva de pe urma lor. În ce război putea interveni şahinşahul ca să fie de vreun ajutor regelui?

Săriră atunci iezuiţii, în frunte cu monseniorul Bossuet, care îşi puse în joc tot talentul lui oratoric pentru a demonstra că întreg viitorul creştinismului în Orient depindea de un deznodământ fericit al acestei solii. Că şahinşahul avea să termine fără îndoială cu mănăstirile creştine din Persia, iar ceilalţi suverani din zona aceea îndepărtată aveau să fie tentaţi, fără îndoială, să-i urmeze exemplul la cea mai măruntă nemulţumire. Poate chiar din capriciu, ceea ce nu era deloc exclus la asemenea barbari de la care nimeni nu ştia la ce poate să se aştepte.

În sfârşit, îndrăzni şi Angelica să se amestece în discuţie, propu-

nând să se ceară părerea unui bătrân învățat, care călătorise mult și care cunoștea bine obiceiurile și toanele orientalilor, așa că fără îndoială că avea să găsească mijlocul cel mai nimerit pentru a domoli susceptibilitatea ambasadorului.

Regele hotărî imediat să se recurgă la ajutorul acesta despre care până atunci nu știuse nimeni nimic. Doamna du Plessis trebuia să plece imediat în căutarea bătrânului învățat, să-i expună situația și să afle de la el soluția acestui caz încâlcit.

— Domnul de Lorena vă va însoți. Amânăm plecarea curții la Saint-Germain pentru mâine seară. Pe curând, doamnă, grăbiți-vă să reparați aceste erori de care, cel puțin în parte, vă faceți și dumneavoastră vinovată. Domnule Colbert, dumneavoastră rămâneți la Versailles. Trebuie neapărat să vă văd după liturghie.

Caleașca doamnei du Plessis se încrucișă cu primele echipe de lucrători care se îndreptau, cu lopețile pe umeri, spre șantierele palatului aflat încă în construcție. Cerul dinspre răsărit începea să se rumenească și toată suflarea de la Versailles era în picioare.

Când ajunse acasă la Savary se luminase de-a binelea, dar bătrânul nu se culcase ci era cufundat în experiențele lui, din care cu mare caznă reuși să-l scoată.

— E chiar momentul potrivit să-mi cereți sfaturi! făcu el cu sarcasm. Ar fi trebuit să mă întrebați la început, nu acum.

Se arătă totuși mărinimos și consimți să studieze situația, punând în slujba regelui aspra lui experiență de călător și de sclav în țările locuite de barbari.

Luat pe sus de Angelica și dus la Versailles, nu păru deloc impresionat când se văzu în fața unei atât de ilustre adunări care aștepta ca pe ghimpi adevărata mântuire pe care să le-o aducă vorbele lui. Nici măcar prezența regelui, vizibil nerăbdător, nu-l tulbură vreun pic.

După o clipă de meditație intensă, se ciupi de bărbuță și le spuse că, așa cum stăteau lucrurile, exista un singur mijloc de a-l refuza pe Bachtiari bei în așa fel încât refuzul acesta să nu constituie o jignire de moarte pentru el și pentru stăpânul lui, care se putea considera liber de orice obligații asumate prin tratatul abia semnat, iar acest unic mijloc era o scrisoare scrisă în întregime și semnată de Majestatea Sa, prin care să i se comunice ambasadorului toate regretele de a nu putea împlini dorința unui atât de bun prieten, față de care regele are cele mai alese sentimente, pe care-l prețuiește nespus și așa mai departe, dar că peruzeaua în chestiune e *sultană-bahĕ*, așa că preanobilul și preaviteazul prieten, trimisul regelui regilor, va înțelege fără îndoială că e singurul dar pe care regele nu-l poate face nimănui.

— Şi asta ce mai înseamnă? întrebă regele. Ce e aceea o *sultană-bahě*?

— Înseamnă, Sire, sultana preferată dintre toate, femeia pe care stăpânul a ales-o din haremul său, căreia îi dă pe mână conducerea casei lui şi cu care adesea se consultă în chestiunile politice cele mai delicate şi mai spinoase.

— Hm! Şi dacă aşa stau lucrurile, nu crezi, stimate domn, că Bachtiari bei s-ar putea supăra că vreau iar să-l trag pe sfoară? Şi că umblu iar cu cioara vopsită? Crezi că el nu ştie că aici, la noi, *sultană-bahě* este regina?

— Obiecţia Majestăţii Voastre este plină de pătrundere, dar nu e caz de îngrijorare. Adeseori se întâmplă şi în Orient ca un cap încoronat să se vadă silit, din motive politice, ca să-şi perpetueze dinastia, să ia în căsătorie o prinţesă de sânge regal pe care n-a ales-o el. Asta nu-l împiedică să-şi facă o favorită care să domnească efectiv, în ciuda existenţei celeilalte, prinţesa de sânge regal.

— Hm! Curioase obiceiuri! făcu regele. Dar pentru că spuneţi că alt mijloc, în împrejurarea de faţă, nu există...

Nu mai rămânea altceva de făcut decât să se redacteze scrisoarea de răspuns către Bachtiari bei, iar Savary ţinu să o compună chiar el, citind-o după aceea cu voce tare: *„...astfel încât, iubite prietene, îmi puteţi cere absolut pe oricare din doamnele de la curtea mea, iar eu v-aş dărui-o cu toată bucuria, fericit să pot face o plăcere unui mare viteaz şi unui strălucit prieten al ţării mele. Oricare din ele o veţi dori va fi a dumneavoastră, cea mai tânără, cea mai frumoasă, cea mai bălaie, cea mai plină de farmec, nu aveţi decât să vă expuneţi dorinţa şi vă va fi trimisă pe dată, împreună cu urările noastre...“*

— Ei, ei, mai uşor, domnule Savary, îl întrerupse regele, văd că vreţi să mă amestecaţi într-o negustorie foarte neobişnuită!

— Sire, veţi înţelege că un refuz atât de dureros nu poate fi însoţit decât de oferte pe măsura dorinţei pe care i-aţi dezamăgit-o cu atâta cruzime în prima parte a scrisorii.

— Pe legea mea, la asta nu mă gândisem, zise regele, înveselit. Dar raţionamentul dumneavoastră e just, fără îndoială. Să sperăm că gâscanul ăsta tuciuriu nu va lua de bune asemenea bazaconii...

Curtenii deja adunaţi în salon, pentru care începea o nouă zi, fură încântaţi să-l vadă pe rege ieşind bine dispus din cabinet, cu surâsul pe buze şi gata de glume. Deja se auzise despre ce era vorba şi toată curtea fierbea, aşteptându-se la evenimente politice dintre cele mai grave, cel puţin o declaraţie de război. E drept că nimeni nu ştia pe unde venea Persia asta, dar fu destul ca cineva să emită ipoteza că era ceva mai

încolo de Ungaria pentru ca imediat să se afle că, prin urmare, era mai aproape decât Polonia sau Boemia[1], ceea ce fără îndoială făcea ca armata şahinşahului să fie neînchipuit de periculoasă, mai ales că soldaţii lui cunoşteau tot felul de tertipuri orientale, cu care nu se ştie cum aveau să se descurce soldaţii regelui, se ungeau cu tot felul de pomezi care îl ameţeau pe duşman, armata lor era mereu însoţită de vrăjitori care îl făceau de ruşine şi pe Belzebut iar ofiţerii şi generalii cunoşteau sumedenie de vicleşuguri...

Fără să ştie câtă uşurare le aducea, regele povesti cu umor ultimele evenimente, insistând asupra cererii ambasadorului.

Nu pronunţă numele doamnei du Plessis, spuse doar că prinţul, sedus de frumuseţea femeilor de la curtea Franţei, nu voia să plece acasă fără să ducă cu el o amintire în carne şi oase.

— Mai ales în carne! sublinie domnul de Brienne, arătându-se imediat foarte încântat de gluma lui.

— Dificultatea constă în alegerea acestei amintiri, continuă regele. Mă gândesc că pentru o asemenea operaţiune atât de delicată cel mai indicat ar fi prietenul nostru marchizul de Lauzun. Doar e un adevărat expert în materie!

Péguilin făcu dezinvolt câteva gesturi cu braţele, agitându-şi mânecile brodate împodobite cu manşete de dantelă.

— Nimic mai uşor, Sire. Curtea Franţei nu duce lipsă de târfuliţe adorabile şi pline de talent, în stare să-l lase lat pe beiul beilor şi pe toţi persanii...

Cu vârful degetului, ridică bărbia doamnei de Montespan.

— De exemplu bucăţica asta a-ntâia! Ar fi ceva pe cinste, nu? Mai ales că a dovedit că ştie să sleiască de puteri orice cap încoronat...

— Porc obraznic ce eşti! ţipă furioasă marchiza, dându-i una peste mână cu evantaiul.

— Sau astalaltă, zise Péguilin fără să-i dea atenţie şi întorcându-se spre prinţesa de Monaco, una din vechile lui prietene de alcov. Asta chiar mi se pare cea mai potrivită alegere. Cum nu s-o fi dus singură în întâmpinarea destinului ei? De la paj până la rege, nu iartă nimic, nici măcar femeile!

Regele interveni, vizibil nemulţumit:

— Puţină decenţă, domnule! Cuvintele astea...

— Ce să facem cu decenţa în cuvinte, Sire, când ea nu se vede în faptele noastre?

— Am impresia că adorabilul nostru Péguilin s-a învârtit de un

[1] Cehia de astăzi. *(n. trad.)*

nou popas la Bastilia, şopti ducesa de Choisy către Angelica. Dar nu contează, răspunsul lui a fost delicios şi m-a uns la inimă. Numai că nu înţeleg nimic din toată tevatura asta cu ambasadorul persan. E adevărat că sunteţi şi dumneavoastră amestecată în asta?

— Am să vă povestesc tot, în amănunţime, când ajungem la Saint-Germain, spuse graţios Angelica, fără să mai adauge însă că ea avea să se întoarcă la Paris, fără să urmeze curtea.

Într-o hărmălaie asurzitoare, nechezat de cai, răcnete de vizitii, pocnituri de bici şi scârţâit de osii, caleştile se adunau şi se înşirău în rând, pornind spre Saint-Germain. Pentru câteva zile, porţile grele de fier aurit de la Versailles se închideau şi palatul avea să rămână pustiu, cu înaltele ferestre neluminate.

Maestrul Savary strângea voios la piept o pungă burduşită cu aur, pe care i-o înmânase domnul de Gesvres din partea regelui. „Am acum bani să-mi pot vedea liniştit de cercetările mele! Ah, ce rege mare avem! Cum ştie el de bine să recunoască şi să răsplătească meritele supuşilor lui credincioşi!“

Trecând grăbit, domnul de Lionne observă bărbuţa de ţap a bătrânului învăţat în trăsura marchizei du Plessis-Bellière şi se opri la geam.

— Doamnă, zise el amărât, acest domn se poate lăuda că m-a făcut să practic cea mai neaşteptată pentru mine dintre meserii!

— De ce?

— Regele m-a însărcinat pe mine acum să aleg... compensaţia pentru ambasadorul persan. Să vedeţi ce va spune soţia mea! Când mă gândesc!...

— Credeţi că va fi imposibil?

— Nu, imposibil nu, dar... În sfârşit, am deja în vedere o jună persoană cât se poate de nostimă, o mică actriţă din trupa domnului Molière... Foarte inteligentă, ambiţioasă până peste poate... În sfârşit, sper să reuşesc s-o conving.

— Totul e bine când se termină cu bine, conchise Angelica surâzând cam fără voie.

Era de-a dreptul un chin pentru ea să ţină ochii deschişi. Se făceau douăzeci şi patru de ore de când se afla numai pe drumuri, fără nici o clipă de odihnă, aşa că acum, urcată în trăsură, când se gândea că o aşteaptă iar drumul până la Paris, îşi simţea şalele frânte.

Mai ales că în curtea de onoare vizitiul o aşteptase foarte respectuos, cu pălăria în mână şi, plin de demnitate, o prevenise pe doamna marchiză că era pentru ultima oară când avea marea cinste să conducă

echipajul ei. El își făcuse totdeauna meseria cât putuse mai bine, străduindu-se ca doamna marchiză să fie mulțumită de el, dar uite că nu mai era nici el tânăr și puterile începuseră să-l cam lase. Așa că, spre marele lui regret, se vedea acum obligat să renunțe la cinstea de a se afla în serviciul doamnei marchize.

Capitolul XIII

Cerșetorii o așteptau în odăița din spatele bucătăriei și Angelica, fără să mai țină seama de oboseala cumplită care aproape că-i înțepenea încheieturile, se încinse iute cu un șorț, roasă de gândul că-și neglijase prea din cale-afară obligațiile creștinești de doamnă din înalta societate, care trebuie să facă în fiecare săptămână pomeni cu mâna ei. Cu drumurile necontenite între Paris și Versailles, cu serbările de la curte care se țineau lanț, popasurile în propria ei casă din strada Beautreillis ajunseseră doar niște scurte vizite, așa că acum trebuia neapărat să-și mai pună cât de cât treburile în rânduială.

Casa mergea bine sub mâna autoritară a majordomului Roger, care-și cunoștea bine meseria și strunea toată servitorimea, menținând disciplina cuvenită chiar și în absența doamnei marchize.

Barbe era nelipsită și se îngrijea acum de micul Charles-Henri, asupra căruia revărsa toată duioșia din sufletul ei. Cantor murise, Florimond era la Curte, așa că mezinul devenise marea ei slăbiciune, la care ținea ca la ochii din cap. Abatele de Lesdiguières era cu Florimond, la Curte, unde se mai afla și un valet nou, Toison d'Or. Prin urmare, treburile mergeau bine, în schimb afacerile ei și administrarea bunurilor familiei du Plessis-Bellière erau cufundate într-o ceață care o neliniștea.

Între două drumuri, găsise de curând timp să treacă în mare grabă pe la jupân David Chaillou, care îi administra cu puteri depline micile locante unde se bea ciocolată și unde treburile mergeau, din fericire, ca pe roate. Mai discutase, tot printre picături, și cu șefii antrepozitelor de mărfuri aduse din Indii și se încredințase că și aici lucrurile stăteau bine, numai că îngrijorarea n-o părăsise, simțea instinctiv că își neglijase afacerile și neglijența asta se putea răzbuna când se aștepta mai puțin.

Acum, când sosise în sfârșit acasă, dăduse de cele două cameriste și de domnișoarele de Gilandon care pregăteau lucrurile pentru săraci, fiindcă era ziua de milostenii la casa din Beautreillis, știută de mumedenie de cerșetori care urmau să vină întruna încoace până seara.

Angelica luă ea însăși coșul cât toate zilele plin cu pâinișoare rotunde și se îndreptă spre încăperea unde o așteptau săracii, urmată de Anne-Marie de Gilandon, cu coșul cu fețe și leacuri pentru răni, și de

doi lachei care cărau lighenele cu apă caldă.

Ziua întunecoasă de iarnă lăsa cu zgârcenie lumina să cadă pe fețele supte ale acestor nefericiți, așezați unii pe canapele, alții pe câte un scăunel sau rămași în picioare pe lângă pereți.

Le împărți mai întâi pâinile. Femeilor pe care le știa împovărate cu câte o casă de copii poruncea să li se aducă pe deasupra și câte o bucată de șuncă sau câte un cârnat cu care să-și mai poată amăgi copiii câteva zile. Deja, înainte de sosirea ei, li se dăduse la toți câte un castron zdravăn cu supă, ca să mai prindă puteri. Apăruseră și câteva fețe noi iar unii dintre „veterani" nu se mai vedeau, probabil că renunțaseră să mai vină, nevăzând-o atâta timp. Cerșetorii puteau fi foarte sentimentali în felul lor.

Se lăsă în genunchi ca să spele picioarele unei femei cu o rană urâtă la gleznă, care ținea un copil slăbănog în brațe. Privirea femeii era aspră și buzele strânse grăitor îi părură Angelicăi un semn pe care-l știa.

— Ai ceva să-mi spui?

Femeia șovăi. Timiditatea și frica unui câine bătut se pot transforma uneori în furie. Îi întinse copilul cu un gest scurt, desfăcându-i zdrențele de la piept. Angelica îl examină și văzu gâtul plin de bube.

— Trebuie să-l îngrijim, zise ea simplu.

Femeia scutură din cap a încuviințare, dar păstrând privirea de la început. Un bătrân cerșetor, știut de toți sub numele de Pâine Uscată, îi sări în ajutor:

— Cucoană, ea cică ăsta micu alt leac n-are decât să puie regele mâna pe el, că are gâlci, vezi și dumneata. Că am stat și noi toți și ne-am chibzuit în toate felurile până mai adineauri cum să facem și am zis că matale, dacă tot te ai așa bine cu regele, ai putea să-i zici amărâtei ășteia ce să facă să-i iasă o dată-n drum ca să puie mâna pe ăsta micu să i-l facă bine. Că vezi și dumneata în ce hal e, mult n-o mai duce.

Angelica mângâie visătoare, cu vârful degetelor, fruntea și tâmplele copilului. Citea limpede pecetea nefericirii și a mizeriei pe fetișoara lui luminată de ochișorii de veveriță sălbăticită. Să-l ajute să fie atins de mâna regelui? Firește, la urma urmei de ce nu? Din vremea lui Clovis, primul rege creștin al Franței[1], acest neasemuit privilegiu fusese transmis de regi din tată-n fiu[2]. Dumnezeu le dăduse această putere o

[1] Clovis I.– rege franc al Galiei între anii 482-511, sub domnia căruia francii, popor germanic, ocupă întreaga Galie, supunând, în 507, și puternicul stat vizigot din sud, cu capitala la Tolosa (Toulouse). (*n.trad.*)

[2] Conform unei tradiții străvechi, se pare că regii Franței aveau într-adevăr darul de a vindeca pe bolnavii de gâlci (scrofule) prin atingerea acestora, însoțită de o scurtă rugăciune, putere care se manifesta din plin în special în ziua încoronării. Faptul este imposibil de clarificat cu mijloacele științei de astăzi, însă este atestat de nenumărate ori de-a lungul secolelor. (*n.trad.*)

dată cu ungerea cu sfântul mir adus de porumbelul ceresc în ziua primei încoronări.

Se povestea că atunci un scutier al lui Clovis, pe nume Leonicet, bolnav de gâlci care-l chinuiau îngrozitor, fusese vindecat de rege, care văzuse în vis porumbelul spunându-i să atingă cu mâinile gâtul credinciosului său supus. Din acele timpuri imemoriale regii Franței, deținători ai unui dar atât de deosebit, erau mereu așteptați în calea lor de nefericiți plini de bube care își căutau mântuirea în atingerea prealuminatelor lor mâini. Nici un suveran nu se dăduse vreodată la o parte de la împlinirea acestei datorii creștinești, iar Ludovic al XIV-lea mai puțin decât oricare din ei. Aproape în fiecare duminică, fie la Saint-Germain, fie la Versailles, sau când se întâmpla să se afle în Paris, primea fără murmur pe toți bolnavii. Numai anul acesta atinsese peste o mie și se auzea că foarte puțini erau cei care nu se vindecaseră.

Angelica spuse deci că, după părerea ei, trebuia să vorbească despre asta cu medicul regelui, fiindcă regula era ca bolnavii să fie văzuți mai întâi de el sau de asistenții lui. După care bieții suferinzi erau duși cu o căruță până la Versailles sau unde se afla regele.

O sfătui pe femeie să vină din nou s-o vadă săptămâna viitoare. Până atunci avea să vorbească fără îndoială cu domnul Vallet, medicul regelui, care se afla mereu la masa Majestății Sale, în roba lui de satin.

Câțiva cerșetori care urmăriseră discuția o năpădiră cu rugămințile lor:

— Păi... vezi matale că și noi cam tot aia am vrea, să puie regele mâna pe noi. Că vezi și matale ce avem, că ne-am umplut de bube și nu mai e chip de scăpare. Așa că dacă ai vrea matale să ne faci binele ăsta, te-om binecuvânta...

Le făgădui că avea să facă tot ce-i stătea în puteri ca să-i ajute, apoi se apucă să panseze rănile de la gâtul copilului, punându-i mai întâi comprese cu un lichid verde dintr-o sticluță pe care i-o dăduse maestrul Savary.

Bătrânul Pâine Uscată era unul din „veterani". De ani de zile venea în fiecare săptămână la casa din strada Beautreillis și Angelica îi oblojea bubele și îl spăla pe picioare. El unul nu vedea nici o utilitate a acestei din urmă operațiuni, cu care nu era deloc obișnuit, dar din moment ce cucoana ținea morțiș la așa ceva, hotărâse s-o lase să-și facă cheful, știut fiind că dacă unei femei îi intră o gogoriță de asta-n cap, apăi nici dracu' nu mai e-n stare să i-o scoată. Luase obiceiul ca în timp ce Angelica îl spăla cu luare-aminte pe picioare, să-i istorisească, cu bolboroseli știrbe în barba lui încâlcită, ce i se mai întâmplase în pelerinajele lui. Fiindcă el nu era, cum poate își închipuia cucoana, un cerșe-

tor de rând, un terchea-berchea oarecare, el era, cum s-ar zice, un pelerin al sfintelor relicve, cum dovedeau şi scoicile cusute pe tichia lui jegoasă şi jerpelită, şiragul de mătănii şi clopoţelul bătut cu un cui în capătul ciomagului în care se sprijinea şi cu care se apăra de câini. La drept vorbind, pelerinajele acestea ale lui nu-l duceau niciodată mai departe de Ile-de-France[1], dar toată partea asta de lume o cunoştea în amănunţime, ştiindu-i cu ochii închişi orice cotlon.

Bătuse cu piciorul de nenumărate ori toate drumurile, ştia toate castelele, toate conacele şi toate casele mai înstărite, ştia unde se fac pomeni şi unde, dimpotrivă, se ţin câinii dezlegaţi, pe scurt, îşi cunoştea meseria aşa cum trebuie. Mai ales de când regelui nu-i mai plăcea să mai şadă în Paris, mărimile luaseră obiceiul de a-şi face case şi palate prin toţi coclaurii, aşa că se umpluseră câmpurile de din afară cu de-alde de-astea. Fiecare voia, după pilda regelui, să aibă şi el parcul lui, să tragă niscaiva alei prin păduri, să-şi facă seră cu portocali şi cu toate mofturile şi să împroaşte iac-aşa în sus cu havuzuri de apă, ca să arate că erau şi ei de neam mare. În orice caz, el, Pâine Uscată, nu se supăra pe chestia asta şi chibzuise să se arate om cu cap, care să tragă un folos de aici, fiindcă drumurile erau acuma al dracului de umblate, alergau caleştile forfota în toate părţile şi era curat chilipir pentru el. Şchiopătând, gemând din rărunchi, cu câinele ţinut de sfoară, fiindcă la nevoie putea să facă şi pe orbul, mai bine ca un orb adevărat, bătea şi el drumurile şi foiala asta de trăsuri şi de căruţe îi prindea bine, câte unii îl mai luau şi pe el, făcându-li-se milă de un biet nenorocit care-şi pierduse vederea slujindu-l pe rege în războaiele din Flandra. La Fontainebleau nu se prea ducea, nu-i plăcea acolo, în schimb devenise un obişnuit la Versailles şi la Saint-Germain. Aprecia frumuseţile de la Saint-Cloud, reşedinţa lui *Monsieur*, şi mai ales belşugul de acolo, adică ce belşug, că era curat jaf! Se aruncau la gunoi pui fripţi abia începuţi, o minunăţie, fragezi şi rumeniţi de se topeau în gură şi mai multe nu! Tot aşa şi la Chantilly, la monseniorul prinţ de Condé, pântece să ai, numai că acolo nu era aşa frumos ca la Saint-Cloud, dar de mâncat se mânca tot bine. Mai trecea câteodată şi prin Rueil sau prin Berny, da, la Berny îşi făcuse un palat domnul de Lionne şi ăsta era mâncău mare şi nu punea în gură toate prostiile, numai bucate alese, om cu gusturi, nu se mai discută, acolo îţi umpleai burta numai cu bunătăţi ca la masa regelui, numai că era cam departe şi nu prea umblau căruţe pe drumul ăla, drum boieresc, numa' caleşti aurite şi nu prea pupa el, Pâine

[1] Ile-de-France – ţinut în care se află Parisul. (*n.trad.*)

Uscată, să-l ia careva în caleștile alea, cu câine cu tot, dar câteodată mai avea noroc și ajungea și acolo, și atunci dă-i fălci! Când nu nimerea bine nici colo nici colo, avea în rezervă castelul de la Choisy, unde domnișoara de Montpensier se arăta darnică. Cucoana asta nașparlie era foarte a dracului și nemaipomenit de lacomă la bani, dar când era vorba de pomeni pentru săraci nu se mai uita, le dădea să mănânce pe săturate, ba le mai dădea și ceva mărunțiș și chiar haine aproape noi, livrelele servitorilor ei, le scotea galoanele și le dădea la săraci, la fel și încălțări, ce să mai vorbim, că era foarte miloasă, se vedea că era nepoata bunului rege Henric, numai că el, Pâine Uscată, nici nu se îmbrăca și nici nu se încălța cu ce-i dădea ducesa, că doar nu era nici el prost, fiindcă ar fi însemnat să nu-i mai dea nimeni un sfanț dacă-l vedea așa înțolit, așa că le vindea frumușel și păstra tot zdrențele lui, că erau mai bune, săracele, alea-i dădeau lui un dumicat și nu-l lăsau să moară de foame. Că lăsase Dumnezeu pe pământ și destulă lume a dracului, niște calici de-și mâncau de sub unghie, măcar că aveau averi de nici ei nu și le mai știau, uite, bunăoară alde domnul de Boisfranc, ăl de-avea palatul ăla de la Saint-Quen, al dracului care-o mai călca pe-acolo, poa' să și crape jupân Boisfranc, că el, Pâine Uscată, nu mai pune piciorul la Saint-Quen cât o mai avea zile. Că mai zgârie-brânză și mai calic ca omul ăsta n-avea cum să fie pe lume, crăpa ficații-n el dacă dădea și el la un amărât un bănuț de tinichea, și când te gândești că era mare scutier al lui *Monsieur* și învârtea banii cu lopata, jigodia, că fura de stingea din averea regelui și nu-i era frică de Dumnezeu pentru dezmățurile lui, că cică să nu vază femei în ochi, numai cu bărbați, ptiu! Că s-a stricat lumea de tot, s-a înmulțit sodomiții ăștia în toate părțile, ehei, să fi trăit el regele Henric, apăi mamă-mamă, ce le-ar mai fi tăiat el pofta de destrăbălări de-astea spurcatele, la toți le-ar fi înfipt câte un fier roșu între buci, să ierte cucoana vorba proastă, dar Dumnezeu așa a lăsat, bărbatul cu femeia să se joace și să facă de toate după pofta inimii, nu cu bărbați!

Pâine Uscată judeca în general lumea privind-o din pragul bucătăriilor. La urma-urmei era un punct de vedere la fel de bun ca oricare altul, așa că Angelica se dădea în vânt să-l audă povestind.

— Ce noutăți mai ai, Pâine Uscată?

— Păi ce să mai am, că lumea-i plină de ce vrei și de ce nu vrei. Uite, chiar în dimineața asta mă-ntorceam de la Versailles, pe jos, că am zis să-mi mai dezmorțesc nițeluș oscioarele, că tot numa'n căruță și-n trăsură mereu, mă apuca înțepeneala. Și potaia asta a mea unde mi-ncepe o dată să latre, și latră, și latră, de ziceai că dăduse dracii-n

burta ei. Și o dată văd că iese unu din pădure. Cum l-am văzut, am și zis: ăsta-i tâlhar de drumul mare, ia să văz dacă găsește el ceva în buzunările mele, că eu o săptămână să caut și tot n-aș da de nimica. Cât aveam eu în buzunări, atâta să dea Dumnezeu să aibă jupân Boisfranc. Da' stai să vezi. Vine ăla de-a dreptul la mine și cică omule, te văz că muști din colțucu-ăla de pâine, nu vrei să mi-l dai mie? Că-ți dau bani pe el, aur. Și scoate doi pistoli de aur, că am zis că trebuie să fie-ntr-o ureche. I-am dat colțucul ăla, mi-a dat banii... După aia cică să-i zic care-i drumul spre Paris. Păi care să fie, uite ăsta e, că la Paris merg și eu. Și s-a nimerit să treacă taman atuncea unul cu căruța plină de butoaie goale, mă nene, zic, nu ne iei și pe noi? Păi, zice el, hai să vă iau, urcați sus, că vă văz că sunteți amărâți. Pe drum mai vorbim noi de una, de alta... Ăsta, tâlharul, vorbea cam strâmb, așa, cam pocea cuvintele, da-nțelegeam tot ce zicea. Și zic eu că la Paris cunosc pe toată lumea, de la mic la mare, că doar sunt născut-crescut aicea. Mai ales lumea mare, zic, p-ăștia-i știu pe toți, pe rudă și pe sământă. Da' pe doamna du Plessis-Bellière o știi? face el. Știi unde șade? Păi cum să n-o știu? Că la ea mă și duceam, pică bine, hai că mergem amândoi. Dar, zic eu, de unde-o cunoști dumneata pe cucoana asta? Păi, zice el, e prietena mea, numa' la ea ce mai trag nădejde să m-ajute...

Angelica îl întrerupse.

— Exagerezi, Pâine Uscată, eu n-am prieteni printre bandiții din pădure.

— Păi zic și eu ce-a zis ăla, că doar nu pun de la mine. Ce prieteni ai dumneata și ce n-ai, aia-i treaba dumitale, că n-o să stau eu să te păzesc, că doar nu ești copilul meu și ești femeie în toată firea. Și dacă nu mă crezi, n-ai decât să-l întrebi, ca să-l auzi cu urechile dumitale. Că uite-l colo.

— Unde? sări ca arsă Angelica.

— Uite-n colțu-ăla. Ia dă-te mai la lumină, frate-miu, ca să te vază cucoana! Vezi, că e mai sfios decât îl credeam. Îmi pare că nu-i convine să-i vază lumea mutra prea de aproape, la lumina zilei.

Într-adevăr, omul în cauză părea mai curând că se ascunde decât că se sprijină de una din coloanele care susțineau bolta oficiului. Până atunci Angelica nu-l băgase în seamă. Silueta lui deșirată și slăbănoagă era înfășurată într-o manta ferfenițită iar chipul abia i se zărea de sub pălărie, mai ales că își ținea cu mâna un colț din poalele mantalei în dreptul gurii. Înfățișarea lui nu inspira nici o încredere și Angelica avu o mișcare de teamă, dar se stăpâni. Se ridică și merse drept spre el, dar nici nu făcuse doi pași și îl recunoscu, scăpând un țipăt mic de bucurie amestecată cu teamă: Rákóczi!

— Dumneavoastră, aici! putu ea să spună, cu vocea strangulată de emoție. Îi puse cu un gest automat mâinile pe umeri și se sperie când simți stofa aspră și hărtănită a mantalei fâlfâind pe trupul descărnat.

— De unde ați apărut? întrebă ea în șoaptă.

— De acolo de unde v-a spus acest om de ispravă: din pădure.

Ochii lui negri, înfundați în orbite, erau însuflețiți de aceeași flacără vie, dar prin barba stufoasă și încâlcită i se vedeau buzele palide.

Angelica socoti repede în gând. De la sosirea ambasadei țarului se scursese mai bine de o lună. Dumnezeule! Așa ceva nu era cu putință! În păduri, în miezul iernii, pe gerul acesta de foc!

— Stați pe loc, zise ea, mă ocup imediat de dumneavoastră.

Îndată ce isprăvi cu săracii, îl duse în camera ei, luxos mobilată, lângă care instalase de curând o baie florentină. Rákóczi încerca să glumească și se ținea foarte drept în zdrențele cărora nu părea să le dea prea mare atenție și se interesa politicos de sănătatea doamnei marchize, întrebând-o cum îi mai mergeau treburile, parcă s-ar fi întâlnit din întâmplare în anticamera regelui. Dar îndată ce ieși din baie, curat și bărbierit frumos, căzu ca un butuc pe pat și adormi într-o clipă, cufundându-se într-un somn adânc. Probabil că de mult nu mai apucase să doarmă. În pădure, în ger, urletele lupilor..., Dumnezeule!

Angelica îl chemă imediat pe majordomul Roger.

— Domnul acesta care a sosit acum e oaspetele nostru. Nu e nevoie să știi cum îl cheamă, dar trebuie să-l adăpostim în așa fel încât să fie în siguranță la noi.

— Doamna marchiză poate conta pe discreția mea.

— Pe discreția dumitale știu că mă pot bizui, dar avem în casă atâtea slugi. Așa că, Roger, te rog să ai grijă ca toată lumea din casa asta, de la micul Jeannot de la grajd și până la secretarul care-ți ține socotelile casei, toți, absolut toți, să știe că nu trebuie să dea vreo atenție oaspetelui nostru, ca și cum nu l-ar fi văzut. Pentru ei nu există.

— Am înțeles, doamnă. Voi face întocmai.

— Le mai spui că dacă au să știe să-și țină gura și domnul acesta va putea pleca de aici viu și nevătămat, au toți câte un bacșiș bun. Dar dacă i se întâmplă cumva cine știe ce atâta vreme cât e sub acoperișul casei mele...

Aici, Angelica strânse fără să vrea pumnii și ochii îi scăpărară.

— ...dacă i se întâmplă vreun rău, mă jur că vă dau afară pe toți... Pe toți, ai înțeles? Toți, de la mic la mare, în frunte cu dumneata. Cred că mai limpede de atâta nu se poate. Ne-am înțeles?

Jupân Roger se înclină fără o vorbă. Slujea de destui ani în casa asta ca să știe că stăpâna nu obișnuia să vorbească la întâmplare și să nu se țină de cuvânt. El unul știa că un servitor care vrea să-și păstreze

locul trebuia să fie orb, surd şi mut, mai ales mut, şi se silea să-i înveţe lecţia asta pe toţi câţi erau sub ascultarea lui. Aşa că o asigură pe doamna marchiză că nici unul din servitori nu avea să se apuce să trăncănească, toţi având destulă judecată ca să-şi dea seama de diferenţa dintre starea lor prosperă în serviciul doamnei marchize şi necazurile care le-ar ploua cu nemiluita în cap din cauza cine ştie cărei flecăreli prosteşti şi fără nici un câştig.

Angelica se simţi mai uşurată. Dar să-l adăpostească pe Rákóczi sub acoperişul ei era totuşi ceva care n-o putea lăsa pe deplin liniştită. Să-l ascundă aici era una şi să-i dea bani şi tot ce-i trebuia ca să poată fugi din Franţa era altceva. Nici măcar nu ştia ce hotărâse şi ce poruncise regele în legătură cu el dacă avea să fie prins. Făcu deci planuri peste planuri, socoti banii pe care-i avea pe moment şi trecu în revistă pe toţi prietenii pe care ar fi putut conta pentru a duce la bun-sfârşit o afacere care nu putea fi altfel decât riscantă. Foarte riscantă!

Încă mai era adâncită în gânduri, când mica pendulă din cameră bătu dulce de unsprezece ori. Era aproape miezul nopţii.

Se ridică, cu gând să se ducă să se întindă pe pat, dar abia îşi stăpâni un ţipăt văzându-l pe Rákóczi apărând în prag. Se linişti destul de greu, dar reuşi să-l întrebe fără să-i tremure vocea:

— Cum vă mai simţiţi, domnule?

— Minunat!

Şi prinţul se întinse de plăcere, făcând să se vadă şi mai limpede cât de tare atârnau pe el hainele împrumutate de Roger, deşi nici acesta nu era prea gras.

— Mă simt mult mai bine de când m-am spălat şi mi-am dat barba jos. Mă simţeam groaznic, deveneam din ce în ce mai mult moscovit.

— Şşşt! râse ea încet. Nu vorbiţi de funie în casa spânzuratului!

Şi se simţi dintr-o dată străbătută de un tremur nervos. Îşi amintise cât de mult se luptase cândva să-l salveze pe Claude Le Petit, zis „Poetul Noroaielor". Nu reuşise, poliţia regelui fusese mai iute decât ea şi Le Petit fusese spânzurat în Piaţa Grève.

Dar de data asta avea alte mijloace. Era bogată şi influentă, aşa că acum trebuia să reuşească.

— Vă e foame, cred?

— Mereu, doamnă, făcu el mângâindu-şi pântecele neînchipuit de supt. Îmi vine a crede, doamnă, că îmi va fi foame până la ultima mea suflare.

Îl duse în încăperea alăturată, unde poruncise din timp să i se întindă masa. La capetele mesei se aflau câte un sfeşnic şi lumina blândă a făcliilor de ceară cădea pe un platou cu un curcan voinic, umplut cu castane şi garnisit cu colţunaşi şi cu cartofi rumeniţi cu artă, iar vasele

de argint din jur erau pline cu legume calde sau reci, cu o plachie strașnică de anghile și cu salate de toate felurile. Mai spre capătul mesei, un castron de aur încărcat cu fructe. În cinstea bietului fugar, Angelica poruncise să se scoată vesela cea mai scumpă, de care era foarte mândră. În afară de platoul pe care se lăfăia curcanul, de sfeșnice și de castronul cu fructe, toate piese lucrate în filigran, mai erau pe masă două cupe de argint, cizelate, și două ibrice vechi, cu o lucrătură cum nu se mai făcea și de care era foarte mândră.

La vederea acestui tablou, Rákóczi scoase o exclamație de încântare, stârnită, se pare, mai curând de rumenelile curcanului decât de strălucirea vaselor de pe masă. Și dovedi îndată că avea o foame de lup. Abia după ce dădu gata cele două aripi și un copan își aduse aminte de gazdă și îi arătă, cu un os pe jumătate curățat, locul din fața lui.

— Mâncați și dumneavoastră, zise el cu gura plină.

Ea râse și îl privi cu simpatie. Îi turnă vin de Burgundia și își turnă și ei, așezându-se în fața lui, urmându-i invitația. Nici nu se gândea să se atingă de vreo bucățică din curcan, Rákóczi părea în stare să-l înfulece pe tot, ba încă ceva pe deasupra. Dinții lui albi și ascuțiți se înfigeau cu vădită plăcere în carnea fragedă, oasele pârâiau și se dădeau bătute unul după altul, Rákóczi își ștergea din când în când buzele și mâinile, bea, ridica fericit capacele, își umplea farfuria, dădea iama în colțunași și în cartofi, mai dădea iar cupa peste cap și apoi din nou se năpustea asupra curcanului, care se împuțina văzând cu ochii.

Ochii lui negri și înflăcărați mereu de aceeași pasiune vie se ridicau spre Angelica, privind-o pe deasupra farfuriilor, în lumina blândă a lumânărilor.

— Sunteți frumoasă, zise el între două îmbucături. Vă aveam mereu înaintea ochilor când rătăceam prin pădure. O viziune de lumină, care mă întărea cum nici nu vă închipuiți. Cea mai frumoasă dintre femei... și cea mai gingașă... cea mai tandră.

— Ați stat ascuns în pădure, prințe? Tot timpul acesta?

— Da.

Și prințul Rákóczi mai luă câteva înghițituri, cu din ce în ce mai puțină convingere. În ciuda propriilor lui previziuni că-i va fi foame până în ultima clipă a vieții, începea acum să se simtă ghiftuit. Se șterse pe mâini, apoi își aranjă frumos mustața lăsată în jos pe lângă colțurile gurii. Angelica îl privea intens, fără să-și poată da seama ce anume îi părea schimbat la el. Poate din cauza privațiunilor îndurate atâta timp, poate din cauza luminii lumânărilor, fața îi părea întinerită, iar tenul căpătase o tentă gălbuie care îi accentua și mai mult trăsăturile asiatice dinainte. Dar expresia ochilor lui migdalați, cu luminița puțin ironică din priviri, nu părea a ascunde nimic. Era mereu sincer și deschis ca

totdeauna. Își dădu pe spate coama deasă de păr strălucitor și negru, numai inele mătăsoase.

— Da, reluă el, în pădure. Unde aș fi putut să mă duc în altă parte? Pădurea... Da, pădurea s-a deschis ocrotitoare în fața mea, ca unic refugiu în împrejurimi. Am avut norocul să nimeresc în niște smârcuri și am ținut-o așa prin ele până când am ajuns la un iaz. Și acolo am stat mult timp, până când am fost sigur că dulăii urmăritorilor mi-au pierdut urma. Dacă nu dădeam de apă, mă prindeau precis. Îi auzeam cum lătrau ca turbați și cum țipau servitorii la ei, îndemnându-i... Să fii pe post de animal hăituit, ba încă hăituit în regulă, cu câini și cu tot tacâmul, credeți-mă că nu e deloc plăcut. Dar îl aveam pe Hospodar, căluțul meu credincios. N-a vrut în ruptul capului să iasă din apă, măcar că părul lui lung începuse să i se prindă în gheață. Știa și el, săracul, că dacă ieșeam de acolo eram pierduți! Uite, un animal, și ce cap! Abia când s-a întunecat de-a binelea am simțit că urmăritorii noștri se lăsaseră păgubași și am putut ieși la loc uscat.

Angelica îi mai turnă de băut, întrebându-l:

— Dar cum ați putut rezista atâta timp? Unde v-ați adăpostit?

— Am avut un noroc extraordinar, am dat peste niște colibe părăsite, probabil ale unor tăietori de lemne. Am făcut focul și ne-am încălzit puțin. După două zile am plecat mai departe. Când nu mai puteam și ziceam că gata, pân-aci ne-a fost, am zărit un cătun la marginea pădurii. M-am strecurat noaptea și am furat un miel. Am dus-o așa destul timp, eu cu câte un miel sau cu ce puteam să șterpelesc noaptea din cătun, Hospodar cu mușchi și cu ce mai găsea pe sub zăpadă. Îmi făcusem și un fel de adăpost din tulpini mai subțiri, le-am tăiat cu cuțitul. Am un cuțit de care nu mă despart niciodată, e dintr-un oțel nemaipomenit, taie ca briciul și nu se tocește, orice ai tăia cu el. Oamenii din cătun cred că vedeau fumul care se ridica peste zi, dar ce-o fi fost în mintea lor nu știu, vorba e că nu m-au deranjat deloc. Mieii dispăruți probabil că-i puneau pe seama lupilor. Fiindcă de lupi să știți că nu duceau lipsă, nici ei, dar nici noi, veneau și dădeau târcoale până în jurul adăpostului nostru. Mai aruncam câte un lemn aprins în ei și îi luam la goană, dar repede de tot veneau înapoi, le era și lor foame. Într-o zi m-am hotărât să plec, s-o iau spre miazăzi, așa că am zis să ies din pădure, dar pe la altă margine, pe unde să nu fi auzit nimeni de noi. Mai trecuse și ceva timp, așa că mi-am zis că hai să-mi încerc norocul. Dar... cum să vă explic eu asta, pădurea... pădurea e ceva foarte aspru, e de-a dreptul dușmănoasă cu oamenii din pustă, ca mine. Eu n-am copilărit în pădure și n-o cunosc, iar pădurile dumneavoastră de aici m-au simțit că nu eram de-al lor... Și să vedeți. Nici fir de vânt sau de miros după care să mă iau, ca la mine acasă, în pustă. Numai ceață și

zăpadă spulberată de viscol. Pădurea e pentru mine o lume închisă ca visul altuia, nu pot s-o pătrund. Într-o zi am ajuns pe o înălțime, m-am cocoțat într-un copac și m-am uitat în jur. Până departe, cât vedeam cu ochii, numai pădure, pădure și iar pădure. Ici și colo câte o mlaștină. Iar în centru... în centru, o insulă. O insulă de lumină, alb și aur, înspăimântătoare cu strălucirile ei. O insulă ridicată de mâna omului... Și atunci am înțeles că mă întorsesem în locul de unde plecasem. Eram tot la Versailles, la doi pași de palatul regelui!

Se întrerupse, cu capul plecat, și Angelica îl văzu pentru prima oară încovoindu-se ca sub povara unei înfrângeri grele.

— Am rămas mult timp acolo, în bătaia vântului geros. Înțelegeam că nu puteam să scap voinței unui om care a reușit o asemenea minune: Versailles! În fața palatului parcă ar fi întins cineva un covor multicolor, vedeam, printre crengile copacilor, covorul acesta roșu, mov, albastru, galben... ceva de necrezut, eram în miezul iernii! Ziceam că visez.

— Erau flori, murmură Angelica, erau pentru primirea ambasadorului șahinșahului Persiei.

— Nu știam asta, eu mi-am zis că aveam eu halucinații din cauza foamei... Eram terminat și mă cuprinsese descurajarea. Fiindcă înțelesesem ceea ce deja v-am mai spus: regele vostru e cel mai mare din lume și ar fi fost o copilărie să mă gândesc că aș putea să mă împotrivesc dorinței lui.

— Dar ați îndrăznit totuși să-l sfidați într-un mod de-a dreptul nebunesc! Ce gest de om necugetat! Câtă sfidare! Pumnalul dumneavoastră s-a înfipt în parchet, la mică distanță de picioarele regelui! Putea să-l rănească sau să-l omoare, nu v-ați gândit la asta? De față cu toată curtea! V-ați gândit că, dacă-l omorați sau măcar îl răneați pe rege, toată armata ar fi scotocit pădurile pas cu pas, că s-ar fi pus un premiu de un milion de livre pe capul dumneavoastră, și ați fi terminat tras pe roată, ca regicizii?

Rákóczi se întinse spre ea peste masă, cu un zâmbet neașteptat care îi lumina toată fața.

— Doamnă, la insultă se răspunde cu insultă! Regele în persoană a trimis pe cineva să-mi spună că dorește să mă aflu în primele rânduri! Era deci voia lui să fiu jignit de moarte văzând onorurile cu care erau primiți la curtea lui rușii, cei mai crânceni dușmani ai țării mele! Și să zicem că gestul meu a fost nebunesc, descreierat sau cum vreți să-i spuneți, admit. Dar mărturisiți, nu-i așa, că ați simțit și o anumită mică undă de mulțumire atunci când ați văzut că *eu* am făcut asta?

— Se poate, nu tăgăduiesc, dar nu vă gândiți la ce consecințe a dus gestul dumneavoastră? Acum însăși cauza pentru care luptați este

compromisă cu totul!

— Asta aşa e, doamnă. Vai, din păcate aveţi dreptate. Strămoşii noştri asiatici ne-au lăsat moştenire firea lor furtunoasă, dar nu şi înţelepciunea lor. Când cineva consideră că e mai uşor să mori decât să trăieşti târându-te şi chinuindu-te în lanţuri, e gata la gesturile cele mai nesăbuite, dar şi la faptele cele mai măreţe! Numai că eu n-am sfârşit încă lupta cu tirania regilor, chiar aşa cum stăteam acolo, în pădure, şi priveam palatul regelui, simţindu-mă copleşit de atâta măreţie. Mă credeţi că atunci m-am gândit la dumneavoastră?

Şi clătină uşor din cap, cu un zâmbet visător.

— Un proscris nu poate avea încredere decât într-o femeie. Bărbaţii nu prezintă încredere, se întâmplă cam prea des să-i dea pe mâna legii pe cei care le cer ajutor. Femeile nu. M-am gândit să caut să vă întâlnesc şi uite că am reuşit. Acum îmi pun în dumneavoastră toate speranţele că o să mă ajutaţi să fug. M-am gândit că cel mai bine ar fi să mă refugiez în Olanda, fiindcă ţara asta e republică. Acolo nu-mi mai e frică, sunt între ai mei, republicani toţi, săracii. Şi ţara asta a ştiut să-şi plătească scump libertatea şi e un adăpost sigur pentru cei persecutaţi pentru convingerile lor republicane.

— Dar nu mi-aţi spus ce s-a întâmplat cu bunul dumneavoastră prieten Hospodar?

— Nu puteam să ies din pădure cu el, răspunse prinţul după o şovăire vizibilă. Însemna să mă denunţ singur. Fiecare auzise, precis, de fugarul căutat de potere, călare pe un căluţ mic, ca ai hunilor. Nu puteam nici să-l părăsesc în pădure, să-l sfâşie lupii de viu... L-am înjunghiat cu cuţitul!

— Nu se poate! ţipă Angelica, simţind cum ochii i se umplu într-o clipă de lacrimi.

Rákóczi, cu priviri sticloase, dădu cupa peste cap dintr-o înghiţitură, apoi veni cu paşi înceţi spre ea, ocolind masa.

— Doamnă, rosti el rar, sprijinindu-se cu un şold de tăblia mesei, în ţara mea am văzut soldaţii aruncând copii în foc, sub ochii mamelor înnebunite, care-şi smulgeau părul din cap. I-am văzut pe cazaci atârnând de câte o cracă alţi copii, în timp ce mamele erau silite să asiste la agonia lor lentă, ca să le rămână toată viaţa în urechi ţipetele micuţilor care nu apucaseră să facă nici un rău nimănui. Era represiunea, doamnă, represiunea. Pentru asta am ridicat torţa răscoalei şi am pornit şi cu să dau foc la rândul meu caselor şi palatelor altora. Ce credeţi că înseamnă moartea fără chinuri a unui căluţ drag şi credincios pe lângă durerile părinţilor care şi-au văzut copiii ucişi sub ochii lor? Mi-am întărit sufletul şi i-am luat viaţa uşor, ca să-l scutesc de o agonie cumplită sub colţii lupilor. Nu trebuie să ne lăsăm copleşiţi de slăbiciuni

inutile. Vă spuneam mai de mult, nu știu dacă vă mai amintiți, că nu am nimic pe lumea asta decât calul și pumnalul meu. Era o avere, fiindcă acum nu mai am nici măcar atât!

Angelica clătină din cap, fără să fie în stare să vorbească. Se ridică și merse până la scrin, scoțând caseta ei cu amintiri. O deschise și dădu la iveală pumnalul cu mâner bătut în turcoaze, aducându-i-l prințului Rákóczi, care se lumină la față.

— Deci la dumneavoastră a ajuns! Ah! Dumnezeu m-a călăuzit făcând din dumneavoastră singura stea pe cerul întunecat al vieții mele pe pământ francez! Văd în asta un semn al victoriei mele. De ce plângeți, doamnă? Ce s-a întâmplat... frumosul meu înger... călăuzitor?

— Nu știu. Totul pare plin de cruzime și de neînlăturat...

Chipul prințului îi apărea, prin perdeaua de lacrimi, ca cel al unui sacrificat, al unui osândit la supliciu pentru mântuirea mulțimilor. Dar mâna lui frumoasă și fină, cu degete lungi și puternice, se crispa pe mânerul pumnalului. Rákóczi își regăsise arma de care se învățase atât de bine să se slujească și de care urma să se mai slujească încă. Îl văzu punând-o la brâu cu o mișcare sigură și asta îi dădu o senzație de liniște și încredere.

— Nimic nu e de neînlăturat în lumea asta, doamnă, rosti el sentențios, dacă există lupta necontenită a omului ca să trăiască așa cum îi dictează conștiința lui.

Și, pe neașteptate, se întinse din nou, parcă gata să-și desfacă oasele din încheieturi, cu o expresie intensă de satisfacție pe față. Prințul Rákóczi era un adevărat fenomen de vitalitate. După o lună întreagă de chinuri fizice și de privațiuni de neînchipuit, îi fuseseră suficiente câteva ore de somn și o masă zdravănă ca să-și revină cu totul.

Angelica îl privea dusă pe gânduri. Prințul ungur îi amintea de cineva cel puțin prin trăsăturile neobișnuite ale chipului lui și prin silueta lungă și descărnată, care părea însă făcută numai din arcuri de oțel.

— Numai că în momentul de față conștiința... Vedeți dumneavoastră, conștiința ține de spirit, iar spiritul meu e derutat peste poate, făcu el cu buzele înflorite de un zâmbet ciudat, de fapt spiritul parcă nici nu mai există, nu-mi mai simt decât trupul lacom. Nesfârșit de lacom.

— Vă mai e foame?

— Da... de dumneavoastră, doamnă.

O privea intens, aplecându-se ușor spre ea, țintuindu-i ochii cu ochii lui pătrunzători care parcă o ardeau.

— Femeie... minunată zeiță de pe pământurile Franței... nu râde de dragostea mea! Nu mă lua drept un păcălici care se joacă cu vorbele!

— Asta în nici un caz nu, zise ea surâzând tulburată, doar ați

dovedit-o din plin!

— Cuvintele mele sunt la fel de serioase ca şi faptele mele. Dragostea pe care v-o port e în mine cu toate rădăcinile ei, şi le-a răspândit peste tot, în braţe, în picioare, în tot trupul. Dacă aş putea să te cuprind, să te sfărâm în îmbrăţişări, să simţi dogoarea patimii mele, să te ardă, să te mistuie ca pe mine, cu aceleaşi vâlvătăi!

— Dar nu mi-e frig!

— Ba da, foarte frig! Simt inima ta pierdută şi îngheţată şi aud suspine depărtate de plâns... Vino la pieptul meu!

Şi o cuprinse, neaşteptat de blând, dar cu o putere care o lăsă fără grai. Buzele fierbinţi ale lui Rákóczi îi înfiorau ceafa şi căutau locul fraged şi vulnerabil din spatele urechii. Ar fi vrut să-l împingă, să se desfacă de el, dar îi era cu neputinţă, tot trupul i se înmuiase şi o fierbinţeală adâncă îi străbătea fibrele, făcând-o să se piardă cu totul.

Buclele lui negre se amestecau cu aurul părului ei şi buzele lui o răscoleau cu sărutări fierbinţi pe faţă şi pe gât. Apoi le simţi pe sâni, arzând-o ca un fier roşu şi ameţind-o cu mângâierea mătăsoasă a mustăţii. O ameţeală nemaicunoscută până atunci, aproape dureroasă prin plăcerile chinuitoare care o copleşeau, se ridica spre ea de undeva din străfunduri şi o făcea să-şi simtă gura uscată şi mâinile tremurătoare şi fără putere. Fiecare clipă care se scurgea făcea să i se topească şi ultimele resturi de voinţă şi să se simtă pătrunsă de plăceri dogoritoare. Când el îi dădu drumul, rămase ameţită, pradă unei rătăciri aproape dureroase şi lipsită de sprijin, sub ochii lui în care ardea dorinţa mută şi imperioasă.

Nesigură pe picioare, ca într-un vis ameţitor, se îndreptă spre camera ei. Toată şovăiala ţinu numai o clipă. Îndată după aceea începu să se dezbrace cu mişcări bruşte, aproape smulgându-şi hainele de pe ea. Zvârli cu mişcări sacadate corsajul tare de satin, lăsă să cadă pe covor fustele grele, simţindu-şi trupul cum răsărea aţâţat din cămăşuţa de dantele, fraged şi fierbinte.

Îngenunche pe pat, desfăcându-şi părul cu mişcări tremurătoare. Era copleşită de o dorinţă înnebunitoare, limpede, crâncenă şi fără umbră de reţinere. El pierduse tot şi ea avea să-i dăruiască tot ce-i putea dărui, fără pic de zgârcenie. O voluptate îmbătătoare o cuprinse când dădu drumul pe spatele gol cascadei aurii de păr. Şi-l răsfiră cu degetele, cu capul lăsat pe spate, cu ochii închişi, vrând să uite orice altceva.

Rákóczi o contempla din prag cu ochi aprinşi.

Lumina ambrată a lămpii mici cu ulei, aşezată pe măsuţa de la capul patului, făcea să pâlpâie tainic sclipirea mată a şoldurilor frumos arcuite al căror freamăt ajungea până în străfundurile fiinţei lui, răscolindu-l de dorinţe pătimaşe, strălucirea ca de basm a valurilor de aur ale buclelor cădea ca o manta pe umerii rotunzi şi pe sânii care i se ofereau

provocatori şi plini de chemări ascunse şi imperioase, chinuindu-i simţurile. Printre genele ochilor pe jumătate închişi, Angelica îl văzu apropiindu-se de pat. Şi în clipa aceea avu revelaţia năucitoare. Îşi dădu seama, cutremurându-se, cu cine semăna prinţul Rákóczi. Silueta lui slabă şi nemăsurat de lungă i-l amintea pe primul ei bărbat, contele Joffrey de Peyrac, care pierise ars pe rug în Piaţa Grève. Era doar puţin mai scund şi nu şchiopăta, dar acum, în lumina slabă a lămpii, asemănarea era izbitoare şi Angelica simţea că i se taie răsuflarea.

Întinse braţele spre el, chemându-l cu un geamăt înfundat, cu tot trupul vibrând de dorinţe mistuitoare.

Rákóczi ţâşni atunci ca un animal de pradă şi într-o clipă o înlănţui în braţele lui subţiri şi tari ca oţelul, mângâind-o şi sărutând-o pătimaş pe tot trupul. Se lăsă moale sub mâinile care o frământau, sub buzele care parcă se adăpau cu lăcomie din bucuriile trupului ei. Tot ce mai ştia era un val de plăceri copleşitoare care o inundau, făcând-o să se simtă pierdută şi străbătută de aceeaşi dorinţă sălbatică şi irezistibilă.

Capitolul XIV

Era a treia noapte petrecută lângă trupul acesta de bărbat puternic, în căldura aromitoare a patului moale şi primitor şi la adăpostul perdelelor grele de catifea şi mătase. Nu se mai sătura să savureze senzaţia aceasta abia regăsită, a unei prezenţe vii în preajma ei, senzaţie pe care aproape că o uitase. Se bucura până la frenezie de existenţa lângă ea a trupului ciolănos şi plin de forţă al ungurului, pe care i se părea acum că-l cunoaşte dintotdeauna. Iar dimineaţa, când somnul era mai uşor şi umbrele lui începeau să se risipească, mâna ei căuta contactul ispititor al unei mâini nemişcate şi al buclelor negre şi mătăsoase. Ştia că în curând el n-avea să mai fie aici şi atunci avea să-i fie din nou frig iar singurătatea avea să-şi reintre în drepturi, rânjind învingătoare. Dar acum era aici şi nici măcar nu se întreba dacă îl iubeşte sau nu.

Asta nu mai avea nici o importanţă.

El tresări deodată şi se ridică iute, cu iuţeala cuiva obişnuit să trăiască numai în pândă şi teamă. Ea se mira de fiecare dată de chipul lui cu trăsături atât de deosebite de ale oamenilor între care era învăţată să trăiască. Pentru o fracţiune de secundă trăia spaimele femeilor din oraşele cucerite, care se trezeau cu năvălitorii peste ele, apoi se liniştea. Aşa se întâmplă şi acum. El o luă în braţe şi simţind-o goală fu dintr-o dată stârnit de dorinţe nepotolite. Angelica dormea mereu dezbrăcată şi trupul ei fierbinte nu cerea decât să fie înfrânt şi supus mângâierilor la-

come ale străinului. Păstra peste tot urmele înflăcărării lui. Iar el, care nu şi-ar fi închipuit că o femeie atât de frumoasă şi de tânără putuse rămâne singură atâta timp, se minuna descoperind-o blândă şi pasionată, neobosită şi însetată de plăceri, dăruind şi primind dragostea cu un soi de timiditate uimită şi fericită.

— Mereu te descopăr alta, tot mai necunoscută, îi murmură el la ureche, mi te închipuiam o fire tare, poate chiar puţin dură, prea inteligentă ca să poţi fi cu adevărat senzuală. Şi văd că eşti un buchet de minuni şi de surprize. Vino cu mine, vei fi soţia mea, femeia mea!

— Am doi copii.

— Şi ce dacă? Îi luăm cu noi. Să vezi ce călăreţi de pustă au să iasă şi ce eroi, eroi adevăraţi!

Angelica încerca să şi-l închipuie pe Charles-Henri în chip de dârz luptător pentru cauza Ungariei şi râdea, risipindu-şi nepăsătoare părul pe umerii mătăsoşi. Rákóczi era întotdeauna stârnit de râsul ei şi o cuprindea în braţe, strângând-o s-o fărâme.

— Ce frumoasă eşti! N-aş putea trăi fără tine! Dacă mi te-ar lua cineva, puterile mi s-ar risipi ca printr-o rană din care se scurge viaţa. Acum nu mă mai poţi părăsi, ar însemna să mă ucizi...

Tresări dintr-o dată violent şi ţâşni în picioare.

— Cine-i acolo?

Trase cu o mişcare iute perdelele patului şi în aceeaşi clipă se văzu uşa deschizându-se, iar în cadrul ei silueta lui Péguilin de Lauzun, urmat de câţiva muschetari cu pălăriile încărcate de panaşe.

Lauzun înaintă până în mijlocul încăperii, salută elegant cu sabia şi rosti curtenitor:

— Monseniore Rákóczi, în numele regelui, vă arestez.

Cel prins rămase o clipă nemişcat, apoi se dădu jos din pat fără să se jeneze de faptul că era gol puşcă şi salută şi el.

— Hainele mele sunt pe spătarul fotoliului de lângă dumneavoastră, rosti el posomorât. Fiţi bun şi aruncaţi-mi-le încoace şi aşteptaţi câteva clipe, până mă îmbrac. Sunt al dumneavoastră.

Angelica se întreba dacă nu era un vis. Scena asta semăna cu coşmarul care o bântuia întruna de trei nopţi.

Rămânea împietrită, fără să fie în stare să spună o vorbă şi fără să-şi dea seama de ţinuta în care se afla, de faţă cu atâţia bărbaţi. Lauzun o privi admirativ, îi trimise o sărutare cu degetele, apoi, înăsprindu-şi din nou trăsăturile, adăugă:

— Doamnă marchiză du Plessis-Bellière, în numele regelui, vă arestez.

Capitolul XV

Se auziră câteva bătăi în uşa chiliei şi cineva intră cu paşi abia auziţi. Angelica, mohorâtă, nici nu-şi întoarse privirile să vadă cine era. Era sătulă de mutrele făţarnice ale călugăriţelor cu ochii plecaţi cu smerenie, care veneau cu cine ştie ce poşircă nenorocită în blidele lor de lut smălţuit sau de lemn, prefăcându-se întruna că sunt pline de dragoste faţă de aproape. Îşi frecă mâinile amorţite de umezeala rece a încăperii, îşi suflă în ele să le mai încălzească şi luă acul mare de ţesut şi îl înfipse cu furie în lucrul întins în războiul din faţa ei. Fusese adusă în chilia asta, unde probabil că stătea cine ştie ce măicuţă căreia îi plăcea să-şi cheltuiască timpul în chipul cel mai cucernic, ţesând covoare cu scene religioase. E drept că-i plăcea şi ei să lucreze, dar în cu totul alte împrejurări.

Un râs proaspăt şi cristalin răsună lângă ea şi o făcu să tresară. Tânăra călugăriţă care venise nu era ca celelalte, ci părea plină de viaţă şi de veselie şi mai mult decât atât, râsul acesta i se părea cunoscut.

— Marie-Agnès! exclamă Angelica ridicându-se.

— Biata mea surioară! Dac-ai şti ce caraghioase mi se par toate astea! Tu, aici, în faţa războiului de ţesut! Prizonieră! Nici nu-mi vine să cred!

— Şi chiar că mi-ar plăcea foarte mult să ţes la război... dar la mine acasă, bineînţeles. Dar tu, Marie-Agnès, de unde până unde eşti aici? Cum se face că te-au lăsat să intri? Cum te-ai descurcat?

— Dar n-am avut nici o nevoie să intru. Aici sunt, ca să zic aşa, acasă la mine. Te găseşti în propria mea mănăstire.

— Prin urmare... înseamnă că tot aici m-au adus? La măicuţele carmelite de la Sainte-Geneviève?

— Întocmai. Să mulţumim lui Dumnezeu că ne-a ajutat să fim una lângă cealaltă. Abia în dimineaţa asta am aflat numele înaltei doamne care ne fusese adusă ca să-i fim temnicere, iar maica superioară mi-a îngăduit imediat să te văd. Şi bineînţeles că am de gând să te ajut cât am să pot mai mult.

— Vai, Marie-Agnès, din păcate mi-e teamă că nu prea ai cum să mă ajuţi, oricât ai vrea! zise Angelica plină de amărăciune. De trei zile de când mă aflu aici am putut să-mi dau sema că s-au primit ordinele cele mai severe în privinţa mea. Călugăriţele care îmi aduc mâncare sunt un fel de surdo-mute, la fel ca şi ţărăncuţa aia mică, pe jumătate cretină, care-mi deretică prin chilie. Am cerut de nu ştiu câte ori s-o văd pe maica stareţă şi mi s-a spus să aştept. Aşa că aştept...

— Să ştii că nu e chiar aşa uşor pentru noi să ne conformăm unor ordine atât de straşnice ale Majestăţii Sale, mai ales când ne încre-

dinţează o oaie râioasă de alt soi decât cârlanele care ne vin nouă aici de obicei.

— Mulţumesc pentru gingaşul cuvânt.

— Nu trebuie, asta e expresia folosită aici pentru desemnarea voastră, a nou-venitelor, printre noi, care înţelegi că suntem oiţele nepătate. Chestiune de terminologie pur şi simplu, aşa că nu e deloc cazul să te formalizezi.

Ochii verzi ai lui Marie-Agnès, asemănători cu ai Angelicăi, străluceau pe obrazul palid, subţiat de posturi şi privegheri cucernice.

— Te afli aici ca să ispăşeşti marile şi numeroasele tale păcate împotriva moralei.

— Ei, asta-i bună! Ce făţărnicie! Va să zică eu am fost adusă aici ca să-mi ispăşesc păcatele? Păi dacă aşa stau lucrurile, atunci de când trebuia ca toate doamnele de la curte să fie puse sub zăvor!

— Totuşi, ai fost denunţată de Frăţia Sfântului Sacrament! Asta e foarte grav!

Angelica tresări şi îşi privi îndelung sora, fără să scoată o vorbă.

— Aşa e, urmă aceasta. Cred că ştii şi tu că Frăţia Sfântului Sacrament îşi face o îndatorire de onoare şi de morală creştină din stârpirea destrăbălării, oriunde s-ar manifesta. Au oameni peste tot. Datorită lor regele e în permanenţă informat în amănunţime despre viaţa privată a supuşilor lui. Spionii lor mişună în toate părţile, sunt mai mulţi şi mai eficace decât ţi-ai putea închipui, nu lasă, ca să zic aşa... nu lasă pe nimeni să doarmă liniştit, scormonesc peste tot.

— Prin urmare, dacă înţeleg eu bine, asta ar însemna că am în casa mea slugi plătite de Frăţia Sfântului Sacrament ca să mă spioneze şi să se ducă să spună tot ce ştiu în legătură cu viaţa mea personală?

— Exact. Şi nu numai tu. În situaţia asta se află toate personajele proeminente, absolut toate, de la curte, din Paris, din provincie, din toată Franţa.

Dusă pe gânduri, Angelica trecu de câteva ori acul prin lucrul din faţa ei, fără să fie atentă la ce făcea.

— Prin urmare aşa a aflat regele că Rákóczi se adăpostea la mine! Marie-Agnès, ştiu că e o întrebare cam nepotrivită... dar... ai putea afla cine anume s-a murdărit în asemenea hal denunţându-mă?

— Cred că se poate. Printre măicuţele noastre de aici avem tot felul de nume dintre cele mai de vază şi aproape toate sunt la curent cu mii de secrete, de tot felul. Am să încerc.

A doua zi în zori, Marie-Agnès se întoarse, cu un surâs şiret, plin de promisiuni.

— Ei bine, s-a acum făcut. După toate probabilităţile, surioară dragă, persoana care s-a grăbit să te smulgă cât mai repede din braţele căpcăunului este doamna de Choisy.

— Cum? Nu se poate! Doamna de Choisy? Marie-Agnès, dar aşa ceva refuz să cred! E cu neputinţă!

— Ba e foarte cu putinţă. Doamna de Choisy, această cucernică persoană, se ocupă de mai mult timp de mântuirea sufletului tău, fără ca tu să ai cea mai mică idee, fireşte. Dar ia adu-ţi aminte, nu cumva nobila doamnă ducesă a încercat vreodată să-ţi strecoare în casă vreo slujnică, vreun lacheu, vreo cameristă, ceva? Ia gândeşte-te.

— Dumnezeule! gemu disperată Angelica. Să-mi strecoare vreun servitor, zici? Da, trei, patru, o duzină, câţi vrei! Toată casa mea şi a copiilor mei e formată numai din protejaţi de-ai doamnei de Choisy! Atâta m-a bătut la cap că trebuie să-mi ţin rangul, că am nevoie de cutare, de cutare...

Marie-Agnès începu să râdă plină de poftă.

— Îmi place nevinovăţia ta, draga mea surioară! Să ştii că întotdeauna mi-am spus că eşti din cale-afară de naivă ca să te poţi descurca la curte! Dar crede-mă că-mi pare rău că am avut dreptate!

— Dar de unde puteam eu să mă gândesc că sunt supravegheată cu atâta interes cucernic, cu atâta râvnă, spre mântuirea sufletului!

— Linişteşte-te, nu e vorba aici numai de tine. Râvna asta se îndreaptă spre toată lumea. Frăţia despre care vorbim e un adevărat creuzet al pasiunilor umane. Dumnezeu are nevoie de soldaţi intransigenţi şi forţa Frăţiei stă tocmai în taina cu care îşi învăluie intransigenţa asta. Pentru mântuirea sufletelor păcătoşilor nu se dau înapoi de la nici un mijloc. Neprihănirea intenţiilor lor sfinţeşte ceea ce în limbaj simplist şi răuvoitor s-ar numi viclenie şi perfidie.

— Sper că n-ai de gând să-mi spui că eşti de acord cu ce fac porcii ăştia făţarnici, sări Angelica turbată de furie, fiindcă jur că n-am să vreau să te mai văd în viaţa mea!

Călugăriţa Marie-Agnès de Sancé surâse cu blândeţe şi nu fără oarecare ironie, apoi oftă şi zise:

— Singur Dumnezeu se cade să ne judece pe toţi pentru faptele noastre! Şi se ridică, adăugând că se considera obligată să-şi ţină în permanenţă la curent sora cu tot ce putea afla în legătură cu lucruri care priveau viitorul ce-i era rezervat. Era cu putinţă chiar să intervină cine ştie ce lucruri neaşteptate în favoarea ei. Toate depindeau de Frăţia Sfântului Sacrament, acest grup de laici pioşi, iar maica superioară a carmelitelor avea o mare influenţă asupra lor.

— Mă tem că lucrurile sunt mai complicate decât le vezi tu, zise Angelica. Aici e la mijloc şi o intrigă politică. Rákóczi era un refugiat ungur care a venit în Franţa tocmai cu scopul de...

— Prostii! Un amant e un amant şi gata, pe fanaticii ăştia ai moralei nu-i interesează politica. Faptul că acel Rákóczi e un mare senior de mai ştiu eu unde îi lasă rece. La fel de reci i-ar lăsa şi dacă ar fi de o

mie de ori mai mare și mai important. A, cu excepția regelui, se-nțelege. S-ar putea ca tocmai asta să te salveze.

Și Marie-Agnès plecă, ironică și seducătoare sub vălurile ei întunecate.

Zilele treceau una după alta, fără să se întâmple nimic. Apoi Angelica rămase surprinsă să-l vadă pătrunzând în chilia ei pe însuși domnul de Solignac. Personajul acesta îi stârnea cele mai penibile amintiri, dar, cum de la primele cuvinte îi vorbi despre clemența regelui față de ea, asta o făcu să întrezărească speranța libertății, așa că își ascunse resentimentele și îl ascultă cu toată răbdarea pe care și-o putea impune.

Domnul de Solignac părea pradă unui acces de elocință, așa că avu mult de ascultat. Trebui să îndure o predică lungă și meșteșugit adusă din condei asupra poftelor viclene ale cărnii și asupra flăcărilor Gheenei către care acestea ne îndreaptă atunci când nu suntem în stare să ne împotrivim și cădem în păcatul curviei. O predică aspră, mult prea aspră pentru cele trei nopți mari și late pe care le petrecuse ea în brațele lui Rákóczi, dar trebuia să asculte fără să crâcnească. Care va fi fost soarta bietului pribeag? Evita să se gândească prea mult la asta, tocmai ca să nu-și piardă curajul.

— Veniți în numele regelui, domnule? îndrăzni ea într-un târziu.

— Evident că da, doamnă. Doar hotărârea Majestății Sale m-ar fi putut obliga la acest demers pe care eu personal îl consider absolut prematur, ca să nu zic chiar dăunător. Fiindcă după părerea noastră ați fi avut nevoie de un răgaz ceva mai îndelungat ca să puteți medita nestingherită la aceste lucruri importante.

— Și cunoașteți intențiile Majestății Sale în legătură cu mine? întrebă ea, cuprinsă brusc de o bănuială.

Domnul de Solignac își mușcă buzele, trase aer în piept și zise:

— Sunteți liberă, doamnă. De fapt, aș vrea să fim bine înțeleși: sunteți liberă să ieșiți din această mănăstire și să mergeți să vă instalați în casa dumneavoastră din strada Beautreillis sau în palatul du Plessis, mă rog, unde veți dori. Dar veți înțelege desigur că sub nici un pretext nu trebuie să vă faceți apariția la Curte înainte de a fi invitată acolo.

— Am fost demisă din funcțiile mele de la Curte?

— Asta se înțelege de la sine. Și sper că nu mai e nevoie să adaug, doamnă, că viața pe care o veți duce în așteptarea încetării dizgrației va trebui să fie exemplară și că trebuie să vă comportați în absolut orice clipă în așa fel încât să nu vi se poată reproșa nimic.

— Să mi se reproșeze? Și de cine să mi se reproșeze ceva?

Domnul de Solignac nu se mai obosi să răspundă. Se ridică politicos și rămase foarte surprins văzând că Angelica luase un ac gros cu

firul de lână în el şi reluase lucrul la tapiseria din faţa ei.

— Cum, doamnă, dumneavoastră n-aţi auzit ce-am spus?

— Ce anume, domnule?

— Că sunteţi liberă.

— Ba da, domnule, am auzit şi vă mulţumesc.

— Eu mă pregăteam să vă însoţesc până în pragul casei dumneavoastră.

— Vă sunt profund îndatorată, domnule, dar la ce bun atâta grabă? N-aş putea spune că-mi displace aici şi vreau să mă bucur de libertate când am să vreau eu... şi cum am să vreau eu. Veţi transmite, desigur, Majestăţii Sale expresia celei mai vii recunoştinţe pe care i-o port. Asemeni şi dumneavoastră, domnule, vă mulţumesc din tot sufletul, fiţi binecuvântat!

Zăpăcit de acest deznodământ la care nu s-ar fi aşteptat în ruptul capului, domnul de Solignac mai rămase câteva clipe privind-o cu ochii holbaţi, apoi făcu o plecăciune greoaie şi ieşi.

Angelica lăsă îndată lucrul la tapiserie şi îşi luă trusa de toaletă. După restul lucrurilor avea să trimită a doua zi. De fapt, nici nu-şi putuse lua prea multe când fusese arestată. Acum simţea o poftă nebună să meargă pe jos, mult, până acasă, să guste mai din plin libertatea recâştigată într-un mod atât de neaşteptat. Gluma proastă fusese, din fericire, de scurtă durată. Numai că nu trebuia să se repete prea des. Să trăiască în permanenţă cu teama de un pas greşit care putea oricând s-o arunce îndărătul gratiilor era ceva mai mult decât neplăcut.

— De ce oare Frăţia Sfântului Sacrament se arată atât de intransigentă în privinţa mea? o întrebă ea pe Marie-Agnès când se întâlniră în vorbitor, ca să-şi ia rămas-bun. N-au găsit în toată lumea asta o femeie mai păcătoasă decât mine? Acum, după ce mi-ai deschis ochii, îmi dau seama că am fost urmărită şi pândită pas cu pas, mi-au întins curse peste curse şi cred că şi-au frecat mâinile de bucurie când au văzut că am muşcat din momeală. Îmi aduc aminte că la Fontainebleau, mai de mult, doamna de Choisy personal mi-a transmis ordinul regelui de a nu mai pune piciorul la curte. Pentru ca la scurt timp să-mi pot da seama că un asemenea ordin nu fusese dat niciodată şi că plecând atunci am comis o eroare care-mi putea fi fatală.

— Şi cine ţi-a spus că ordinul nu fusese dat? L-ai întrebat pe rege?

— Nu, n-am putut îndrăzni să-l întreb aşa ceva, dar chiar el mi-a spus: „Aţi greşit când aţi plecat aşa repede atunci, seara." Deci, e limpede. Şi atunci, mă întreb de unde atâta sete de a-mi face rău la nişte oameni cărora eu nu le-am făcut niciodată nimic, sau de existenţa cărora habar n-aveam.

— Fără îndoială că există în tine ceva care stârneşte imediat ura oamenilor virtuoşi, răspunse visătoare Marie-Agnès.

Întrevederea lor era de data asta oficială, Angelica nu mai făcea parte din penitentele temporare de aici, aşa că prin urmare se aflau de o parte şi de alta a grilajului de lemn, fără ca vreuna din ele să aibă voie să-l depăşească.

— Ce te-a mai sfătuit domnul de Solignac? zise Marie-Agnès.

— Să mă duc frumos acasă şi să duc o viaţă exemplară, departe de plăcerile şi de ispitele curţii. Mai ales asta, să stau departe de curte.

— Atunci singurul lucru cu cap pe care l-ai putea face ar fi să procedezi exact pe dos, cel puţin în privinţa recomandării celei mai insistente. Deci du-te la Versailles cât mai curând posibil şi cere să-l vezi pe rege. Eu în locul tău aşa aş face.

— Exact la asta mă gândeam şi eu. Numai că dacă ordinul acesta e adevărat, atunci risc să-l înfurii pe rege din cale-afară.

— Nu-i nimic, tu îţi poţi permite chiar şi aşa ceva. Toată lumea ştie că regele e nebun de dragoste după tine. Adevărul e că mânia asta a lui, aţâţată cu iscusinţă de persoane ca ducesa de Choisy sau ţapul acela bătrân de Solignac, nu e altceva decât răbufnirea geloziei care îl roade groaznic. Pune-te şi tu în locul lui. Se spune că-l ţii la distanţă, că eşti foarte mândră faţă de el şi nu vrei în ruptul capului să-i cedezi, că virtutea ta rezistă celor mai înverşunate atacuri ale lui şi, când colo, eşti găsită în pat, în propriul tău pat, în braţele unui proscris venit din toată lumea, un individ care n-are nici nădragi pe el şi care, colac peste pupăză, mai e şi căutat de poliţia regelui. Îţi dai seama ce decepţie pe rege şi pe cucernicii din jurul lui! Deşi fiecare e decepţionat din alte motive, dar asta n-are nici o importanţă, important e că doamna du Plessis îşi bate joc de toată lumea fără pic de ruşine. Pe scurt, ai pierdut pe toate planurile şi ai reuşit să-ţi faci o groază de duşmani.

— Marie-Agnès, spun drept că adâncimea judecăţilor tale mă uimeşte. Probabil că mă consideri o neroadă şi nu eşti departe de adevăr. De ce nu te pot avea la curte, lângă mine, să mă sfătuieşti? Deşi cred că tu ţi-ai face propriul tău joc şi ţi-ai face praf toate rivalele, le-ai sfâşia cu unghiile tale de oţel. Niciodată n-am putut înţelege ce ai căutat tu aici, la mănăstire. Când am auzit că vrei să te călugăreşti mi-am zis că trebuie să fie vorba de cine ştie ce capriciu şi că are să-ţi treacă repede. Dar văd că persişti. Şi de fiecare dată când ne întâlnim tot nu mă pot obişnui să te văd în hainele astea monahale. Şi mă mir.

— Te miri?... repetă Marie-Agnès.

Ridică privirile spre ea şi ochii îi străluciră de o lumină ciudată printre zăbrelele groase de lemn.

— Ştii că am avut un copil, îţi aminteşti, nu-i aşa? Am fost

mamă o dată şi ţie îţi datorez faptul că m-ai ajutat să nu mor. Dar copilul, fiul meu? L-am lăsat la vrăjitoarea Mauvoisin, femeia aceea îngrozitoare. Şi aproape că nu e clipă în care să nu mă gândesc că trupuşorul acela nevinovat, carne din carnea mea, poate că a fost jertfit de vrăjitorii ascunşi în cavernele lor din străfundurile Parisului... Poate l-au adus ofrandă zeităţilor lor păgâne, ştiu că aşa se întâmplă la liturghiile lor negre, trebuie să jertfească copii, copii mici. Vin tot felul de ticăloşi care le comandă vrăjitorilor ăstora să-i facă norocoşi în dragoste, să câştige averi cu nemiluita, onoruri, putere, sau să le moară cutare sau cutare duşman... Tot ce se poate închipui pe lume. Şi de multe ori cererile astea se împlinesc! Aşa că eu mă gândesc la copilul meu... Desigur că i-au străpuns inima cu un ac lung ca să-i scoată sângele şi să-l amestece cu tot felul de spurcăciuni ca să facă împărtăşania lor blestemată. Şi când mă gândesc la asta, îmi spun că dacă aş putea face şi altceva decât să mă închid în mănăstire ca să ispăşesc, aş face imediat acel ceva, fără să şovăi o clipă.

Cuvintele lui Marie-Agnès o impresionară adânc pe Angelica. Plecă urmărită de durerea pe care o simţise în ele. Afară, pe strada din faţa mănăstirii, erau lumini, ca de altfel în tot Parisul. Noul locotenent al poliţiei, domnul de La Reynie, avea ambiţia, se zicea, să facă din Paris un oraş curat şi bine luminat pe timp de noapte, prin care orice femeie cinstită să se poată plimba fără nici o frică, chiar şi după căderea nopţii. Aşa că acum, din loc în loc, felinare mari atârnate de stâlpi cu câte un cocoş de tablă deasupra, simbol al vigilenţei, împrăştiau o lumină roşiatică şi destul de tulbure, dar în orice caz liniştitoare şi plăcută, dând rarilor trecători un neaşteptat sentiment de siguranţă.

Numai că era greu de spus dacă domnul de La Reynie avea să poată reuşi vreodată să sfâşie vălurile grele ale încrâncenării şi ale crimei, pogorâte deasupra oraşului. Angelica se gândea la lumea în care trăia ea de ani de zile, o lume care i se răspândise în vine până în ultimele fibre ale fiinţei ei, cu ispitele, cu plăcerile de neînchipuit şi cu ororile înspăimântătoare pe care le ascundea sub aurul poleielilor. Avea s-o poată smulge cineva din strălucirea şi din întunecimile acestei vieţi? Sau poate focul ceresc, semn al mâniei Atotputernicului, avea să se abată asupra Parisului, spre pedepsirea păcătoşilor? Ultima mărturisire a surorii ei o cutremurase, lăsându-i în suflet o groază de care simţea că nu va putea scăpa prea uşor. Se simţea ameninţată din toate părţile.

Când ajunse acasă, în strada Beautreillis, fu întâmpinată cu vizibilă bucurie de câţiva din vechii ei servitori credincioşi. Aceştia erau toţi, câţi mai rămăseseră, ceilalţi spălaseră putina, fără îndoială de teama de a nu fi şi ei arestaţi şi supuşi la interogatorii neîndurătoare şi la torturi cumplite, cum se obişnuia în cazul arestării nobililor care se fă-

ceau vinovați de delicte grave, ce nu puteau fi elucidate pe deplin fără mărturiile complete ale tuturor servitorilor. Angelica își putu da seama, după delăsarea și dezordinea care domneau în toată casa, ce mult putea atârna în viața oricui dizgrația regelui și pentru prima oară se gândi cu îngrijorare la Florimond. Barbe îi spuse că nu mai avea nimeni nici o veste despre el. Tot ce știa era că Florimond nu mai era în slujba de paj-paharnic la Versailles.

— Ești sigură de asta? întrebă Angelica, simțind că s-ar fi putut întâmpla o nenorocire cumplită.

Prin urmare, justiția regelui avea să-l lovească pe Florimond? Până aici avea să îndrăznească să ajungă domnul de Solignac cu perfida lui intransigență? Vor s-o lovească în copiii ei?

Malbrant Lovitură-de-Sabie și abatele Lesdiguières nu se mai arătaseră nici ei cam tot de când plecase doamna marchiză, iar domnișoarele de Gilandon plecaseră. Nimeni nu putea să spună unde, fiindcă nu lăsaseră nici o vorbă, dispăruseră pur și simplu.

— Să fie sănătoase! Bag mâna-n foc că tocmai farfuzele astea două m-au turnat! Dacă n-o fi așa, nu știu ce să zic...

Micul Charles-Henri își privea mama cu ochii lui mari, limpezi ca albastrul cerului. Timp de o clipă simți dorința irezistibilă să-l ia în brațe și să-l strângă la piept, rupându-l în sărutări. Doar el îi mai rămăsese. Dar îndată făcu un efort și se abținu. N-avea voie să se înduioșeze deloc. Și, de altfel, vederea unui copil, fie că era al ei, fie că era unul străin, o deprima din cale-afară. De ce mai aducem copii pe lume? se întreba ea. Ca să-i vedem în atâtea primejdii din cauza greșelilor noastre și să ne trezim cu tot felul de necazuri pe cap? Dumnezeule-Doamne!...

Așa că se închise în camera ei și desfăcu din nou sticla cu rachiu de prune care s-o ajute să-și risipească amărăciunile și să prindă puteri pentru lupta care se anunța a fi aprigă.

Ceva mai târziu, amețită, îngenunche lângă pat și rosti cam împleticit o rugăciune din cale-afară de ciudată:

— Doamne sfinte, stăpâne atotputernic, dacă va fi ca focul ceresc să se abată pe orașul acesta, rogu-te ai milă de mine, păcătoasa! Smulge-mă de aici și du-mă în loc luminat, cu verdeață, unde mă așteaptă iubirea mea....

Capitolul XVI

La Versailles palatul era scăldat tot într-o lumină caldă și mângâietoare. Soarele neașteptat al zilei de aprilie, după săptămâni îndelungi mohorâte și ploioase, învăluia splendida clădire într-un abur

auriu, ca în toate ținuturile mlăștinoase.

„Frumos e aici, la Versailles, Doamne!" își spuse Angelica.

Curajul îi revenise și temerile mistice i se spulberaseră. Aici la Versailles, nimeni nu putea crede decât în îndurarea nemărginită a lui Dumnezeu și a regelui care ridicase asemenea minunății.

Un lucru totuși era sigur: domnul de Solignac nu mințise când spusese că Angelica nu era dorită deocamdată la curte și că trebuia să aștepte. Bontemps, căruia reușise să-i trimită un bilețel și care venise într-un suflet s-o întâlnească pe malul unui iaz, îi confirmă cuvânt cu cuvânt spusele. Angelica era ostracizată și consemnul era sever: nu trebuia primită aici cu nici un chip.

— Mai ales că la început, timp de câteva zile Majestatea Sa nici nu putea suporta să vă audă numele! Încă ne mai ferim să-l rostim înaintea Majestății Sale. L-ați ofensat într-un mod neînchipuit de grav, doamnă! Ba da, ba da, așa e, cum vă spun eu, nici nu vă puteți da seama în ce măsură l-ați rănit!

— Bontemps, crede-mă că sunt dezolată. N-aș putea să-l văd pe rege?

— Dar cum vă puteți închipui una ca asta, doamnă? Doar v-am spus că regele nici măcar nu suportă să vă rostească cineva numele în prezența sa.

— Bine, înțeleg, dar dacă m-ar vedea, Bontemps, vreau să zic dacă dumneata m-ai ajuta să-l pot vedea, nu crezi că... s-ar putea ca regele să-ți fie totuși puțin recunoscător?

La auzul unei asemenea propuneri, la care nu se așteptase, primul valet de cameră rămase gânditor, frecându-și concentrat vârful nasului. Cunoștea toanele regelui mai bine decât i le cunoștea duhovnicul și știa până unde putea merge cu riscul fără să-și frângă gâtul. Stătu câteva clipe în cumpănă, apoi se hotărî să apuce taurul de coarne.

— Bine, doamnă, să facem așa cum spuneți dumneavoastră. Am să mă străduiesc să-l conving pe Majestatea Sa să vină încoace în secret ca să vă vadă. Faceți așa fel încât să vă ierte și atunci o să fiu și eu iertat.

Și o sfătui să se ducă să aștepte în grota zeiței Thetis[1]. Locul acesta era azi pustiu, fiindcă toată curtea plecase pe malurile marelui canal, unde urma să fie lansată flota de galioane în miniatură, care, în speranțele regelui și ale ministrului Colbert, trebuia să fie doar o anticipație de jucărie a viitoarei flote cu care Franța urma să stăpânească în curând mările lumii.

---

[1] **Thetis** – zeiță din mitologia greacă, fiica zeului Nereus; în urma legăturii cu muritorul Peleu, naște pe semizeul Achile. (*n.trad.*)

— Bărcile astea au s-o ia spre Trianon, doamnă, așa că regele va avea posibilitatea să se depărteze fără să atragă atenția. Mai ales că poate merge la grotă fără să mai treacă prin palat sau pe lângă el, să-l vadă atâta lume. Numai că n-aș ptuea să vă spun când are să vină, așa că, doamnă, va trebui să aveți răbdare. Poate chiar foarte multă.

— Asta fără îndoială. De altminteri, grota aceea e un loc fermecător și, în afară de asta, nici n-am să sufăr acolo de căldură. În orice caz, domnule Bontemps, n-am să uit niciodată ceea ce faci acum pentru mine.

Bontemps se înclină. Înțelegea bine ce însemnau cuvintele astea și spera să joace o carte bună, mai ales că niciodată n-o putuse înghiți pe doamna de Montespan, care îl jignise adânc de mai multe ori. Primul valet de cameră al regelui avea și el demnitatea lui.

Grota zeiței Thetis era amenajată în nordul grădinii, într-un masiv de piatră, și era una din curiozitățile cele mai rafinate de la Versailles. Angelica pătrunse înăuntru prin una din cele trei porți de fier pe care razele soarelui erau reproduse sub chipul unor ace lungi de aur de o finețe desăvârșită și lăsau să se vadă în spatele lor trei basoreliefuri reprezentând carul de luptă al lui Apollo[1] în clipa când acesta se arunca în apă, căci soarele, la sfârșitul drumului său de peste zi, urma să se odihnească în grota zeiței.

Interiorul era un adevărat palat de vis. Stâlpii de rocă, nișele lucrate cu nesfârșită migală în sidef fin, tritonii care suflau în scoici, toate se oglindeau la nesfârșit în șirurile de oglinzi dispuse așa fel încât imaginea să fie multiplicată într-o infinitate de unghiuri, care să creeze perspective imense.

Angelica se așeză pe marginea unei cochilii uriașe de marmură acoperită cu un strat subțire care imita jaspul. În jurul ei, nereide gingașe păreau a-și agita sfeșnicele aurite, în formă de alge marine, care aruncau jeturi de apă strălucitoare ca o cascadă de perle. Un freamăt ca de crâng plin de păsărele însuflețea bolțile îmbrobonate de rouă. Orgile hidraulice erau amplasate în urma unui calcul anume, pentru ca orice sunet auzit în grotă să stârnească un ecou care să străbată tot spațiul acesta de la un capăt la celălalt.

Angelica se amuză îndelung la auzul melodiei nesfârșite a orgilor și încercă să-și mai abată gândurile examinând în amănunțime mulțimea de obiecte care o înconjurau. Rafinamentul artei și al tehnicii timpului atingea aici perfecțiunea. Nu era greu de înțeles preferința pe care o avea regele pentru locul acesta atât de somptuos și atât de aparte în tot cuprinsul grădinilor palatului său. Îi plăcea să invite aici doamnele ca să

---

[1] Apollo – zeul grec al luminii, devenit mai târziu divinitate asimilată cultului soarelui. *(n. trad.)*

asculte sunetele viorilor ascunse cu artă, care intrigau pe toată lumea. Cu un an în urmă, în august, regele oferise în grota aceasta un mic festin cu fructe şi dulciuri în onoarea ducelui de Toscana, care îi era pe atunci oaspete şi care rămăsese fermecat de ce văzuse aici.

Angelica îşi lăsă mâna să deseneze linii efemere pe suprafaţa apei limpezi ca de izvor. Nu voia să se gândească la nimic. Ar fi fost inutil, sau poate chiar de-a dreptul nefast să-şi pregătească dinainte cuvintele şi frazele pe care avea să le spună regelui. Mai bine era să se încreadă în spontaneitatea ei, care o ajutase de atâtea ori să iasă din situaţii grele. Numai că acum, pe măsură ce orele se scurgeau, o îngrijorare adâncă şi stranie începea s-o cuprindă, învăluind-o parcă în presimţiri sumbre. De data asta, cel pe care avea să-l întâlnească era regele, iar teama pe care acesta ştia atât de bine s-o inspire atunci când voia începea s-o apese ca o manta grea de gheaţă. I se întâmplase de mai multe ori, privindu-l pe rege calm, măsurat şi afabil, să se simtă copleşită pe neaşteptate de măreţia care se întrevedea de după masca de om obişnuit. Senzaţia aceasta o străbătea ca o fulgerare a unui sentiment confuz, teamă şi dorinţă de supunere şi de răzvrătire, iar dacă în clipa aceea regele ar fi apărut şi i-ar fi adresat un cuvânt, ea s-ar fi trezit că nu-i poate răspunde, ar fi bâlbâit ceva la întâmplare, ca atâţia alţii pe care augusta lui prezenţă părea a-i face să înlemnească. Îşi amintea că văzuse cândva, pe teatrul operaţiunilor războiului din Flandra, pe un subofiţer plin răni, un bărbat aspru, oştean vechi şi călit care se acoperise de glorie şi care se făcuse totuşi galben ca ceara şi nu mai putuse articula decât nişte sunete de neînţeles în faţa regelui, deşi acesta îi vorbea pe un ton prietenos şi plin de blândeţe.

„Dacă mă las în ghearele spaimei, atunci sunt pierdută! îşi zise ea. N-ar trebui să-mi fie frică de nimic. Frica aduce întotdeauna după ea înfrângerea... Numai că soarta mea e în mâinile regelui."

Deodată tresări. I se păruse că aude paşi undeva în spatele ei, pe pavajul de mozaic. Dar nu se vedea nimeni. Privi din nou spre intrarea principală, prin care se zărea apusul roşiatic al soarelui. Deasupra stâlpului orizontal de sus se vedea blazonul regelui, blazonul casei de Bourbon, lucrat în scoici mici, asemeni unor perle bine strânse în desenul lor, pe un fond tot din scoici, de un cenuşiu bătând în albastru. Coroana de deasupra era împodobită cu flori de crin sidefii pe fond de chihlimbar, care strălucea ca aurul în lumina scăzută a grotei.

Angelica nu-şi putea lua ochii de la blazonul acesta. Simţea acum limpede în spatele ei o prezenţă omenească, dar îi era peste putinţă să se întoarcă. Rămase aşa câteva clipe, apoi îşi adună toate puterile şi reuşi, spre mirarea ei. Ameţise. Regele era în faţa ei. Se ridică încet şi rămase ca împietrită în faţa lui, parcă fascinată de prezenţa stăpânului

acestui loc tainic, unde puterea îi era mai vizibilă și mai temută decât oriunde altundeva. Uitase să facă reverența obligatorie a doamnelor, dar nici el și nici ea nu păreau acum preocupați de asemenea amănunte de etichetă.

Regele intrase printr-una din ușile mici ascunse în peretele de stâncă, pe care le foloseau servitorii în timpul recepțiilor care se dădeau din când în când aici. Purta o haină de tafta purpurie cu broderii simple, a căror sobrietate se voia compensată de dantelele scumpe ale jaboului și ale manșetelor. Era încruntat, iar expresia ochilor lui nu prevestea nimic bun.

— Ei bine, doamnă, rosti el pe un ton uscat, nu vă e teamă de mânia mea? N-ați înțeles mesajul pe care vi l-am transmis prin domnul de Solignac? Doriți să iasă din toate astea un scandal de mari proporții? Și e nevoie să vă spun răspicat, de față cu martori, că prezența dumneavoastră la curte nu e deloc dorită? Nu v-ați dat seama până acum că și răbdarea mea are un capăt? Răspundeți, vă rog...

La salva asta de întrebări, care țâșneau ca gloanțele, Angelica răspunse cu simplitate:

— Voiam să vă văd, Sire.

Ce bărbat ar fi fost în stare să înfrunte o asemenea privire de smarald, în penumbrele aurii ale grotei lui Thetis, fără să se lase învins de farmecul ei? Regele nu era deloc insensibil de felul lui, așa că nu avea cum rămâne nepăsător. Reuși totuși să vadă că emoția ei nu era teatrală și că mâinile și bărbia aveau un tremur abia perceptibil.

Masca severității, compusă cu atâta grijă, se sfărâmă într-o clipă în mii de cioburi.

— De ce... Oh! De ce ați făcut asta? strigă el aproape cu durere. Trădarea asta nedemnă, pe care n-am meritat-o...

— Sire, un proscris îmi cerea adăpost. Lăsați femeilor dreptul de a face așa cum le dictează inima, nu principiile politice inumane, pe care nu le pot înțelege decât bărbații. Orice crimă ar fi făptuit omul acela, nu era decât un biet nefericit care murea de foame și era în primejdie de a muri degerat sau mâncat de lupi.

— Nu e vorba aici de politică, doamnă! Gestul dumneavoastră dă faptei subtilități care schimbă cu totul datele problemei. Puteați să-l adăpostiți, să-l hrăniți, să-l ajutați să fugă, să-i dați bani, toate astea nu m-ar fi interesat! Numai că dumneavoastră ați devenit amanta lui! Da, doamnă, amanta, amanta acelui Rákóczi! Ați procedat ca o... prostituată!

— Cuvintele pe care le folosiți sunt dure, Sire. Îmi aduc aminte că Majestatea Voastră s-a arătat ceva mai indulgentă în ceea ce mă privește atunci când, la Fontainebleau, domnul de Lauzun a fost cauza

unui penibil incident, iar atunci eram, fără îndoială, mult mai vinovată decât acum.

— Inima mea a trecut de atunci prin multe, rosti el încet.

Şi plecă fruntea, copleşit parcă de o durere imensă.

— Nu pot... nu vreau, doamnă, nu vreau să daţi altora ceea ce mie îmi refuzaţi. Nu pot accepta aşa ceva!

Şi începu să păşească în sus şi-n jos, atingând maşinal cu degetele păsările sidefii şi tritonii cu obrajii bucălaţi. Îşi mărturisea acum chinurile în cuvinte simple de bărbat gelos. Chinurile, dezamăgirea, înfrângerea. Iar bărbatul acesta, mereu atât de ascuns, se lăsa acum descoperit ca o carte deschisă.

— Întâi mi-am zis că trebuie să am răbdare. Am vrut să vă stârnesc vanitatea, ambiţia. Speram că veţi învăţa să mă cunoaşteţi mai bine, că inima dumneavoastră va sfârşi prin a se înduioşa... Ştiu eu? Am căutat drumul spre dumneavoastră şi am înţeles că graba nu vă plăcea, aşa că am vrut să las timpul să lucreze. De ani de zile, doamnă, da, de ani de zile aştept şi vă chem fără încetare. Din prima zi când v-am văzut, zeiţă a primăverii şi a fericirii fără sfârşit. Şi de pe atunci vădeaţi insolenţa asta superbă, neglijenţa totală la adresa constrângerilor mondene... Veneaţi când nimeni nu se aştepta să vă vadă, vă prezentaţi în faţa mea fără să vă fi invitat... Ah! Ce frumoasă şi îndrăzneaţă eraţi! Am ştiut atunci că veţi fi a mea, simţeam că vă doresc nebuneşte şi cucerirea mi se părea lucrul cel mai uşor. Dar prin ce manevre aţi reuşit să mă respingeţi? Nu ştiu, nu-mi pot da seama. Mă văd lipsit de tot ce îmi spuneam că voi avea, fără îndoială, într-o zi nu prea depărtată. Sărutările dumneavoastră nu erau nici promisiuni, nici mărturisiri. Confidenţele dumneavoastră, surâsurile, cuvintele grave întindeau capcane în care numai eu puteam să cad, fiindcă eram orbit de dragoste! Am îndurat dureri de neînchipuit din cauză că nu vă puteam strânge în braţe, că nu îndrăzneam s-o fac de teamă să nu vă îndepărtez şi mai mult de mine... La ce bun atâta răbdare, atâtea griji, atâta atenţie! Vedeţi azi în ce lanţuri mă ţineţi prizonier, sunt lanţurile unui dispreţ pe care nu-l înţeleg, în timp ce v-aţi putut da unui calic venit de la capătul lumii ca să cerşească ajutorul meu. Cum credeţi că un bărbat poate ierta una ca asta? De ce tremuraţi aşa? Vă e frig?

— Nu. Mi-e frică.

— De mine!..

— De puterea dumneavoastră, Sire.

— Frica asta a dumneavoastră mă răneşte mai mult decât vă puteţi închipui, doamnă. Mă sfâşie!

Şi regele se apropie de ea, cuprinzând-o lin de după mijloc şi rostind cu voce înecată de emoţie:

— Nu te teme de mine, Angelica!... Ah, te rog, te rog din suflet, nu-ți fie frică de mine! Din partea ta, frica mi se pare ceva împovărător pentru mine, aș vrea să-ți inspir numai bucurie, fericire, plăceri, nu frică, nu frică! Ce nu ți-aș dărui pentru un surâs! Caut zadarnic, de atâta timp, ceva care să te înduplece... Nu tremura, dragostea mea, n-am de gând să-ți fac nici un rău... Nici n-aș putea!... Oh, Dumnezeule! Luna asta din urmă a fost pentru mine un iad, nu credeam ca într-un suflet de om să poată încăpea atâta suferință! Îți căutam privirile peste tot, voiam să te caut, să te găsesc, te așteptam, aveam clipe când eram sigur că ai să apari... Și tot timpul mi te închipuiam numai în brațele acelui Rákóczi! Dumnezeule, de nu știu câte ori am fost la un pas de a porunci să fie gâtuit!

— Ce ați făcut cu el, Sire?

— Prin urmare tocmai soarta lui te interesează acum, nu-i așa? scrâșni el și fața i se strâmbă de furie și răutate. Ai avut curajul să apari în fața mea, doamnă, spre a afla ce s-a întâmplat cu el, nu? Puterea sentimentelor pe care i le porți s-a dovedit mai tare decât frica de regele care are asupra dumitale drept de viață și de moarte! Ei bine, doamna mea, urmă el batjocoritor, puteți fi liniștită, căci și pentru mine au existat alte interese care au învins furia din sufletul meu. Scumpul dumneavoastră prinț cerșetor Rákóczi nici măcar nu e în temniță. Vedeți dar că m-ați judecat greșit, fiindcă l-am copleșit cu binefaceri, mai mari decât dacă nu m-ar fi rănit atât. I-am acordat tot ce se zbătea el de atâta timp să obțină de la mine, așa că a plecat în Ungaria încărcat de aur, ca să stârnească acolo răzmerițe împotriva suveranului său legitim. Pe domnul acesta îl distrează grozav să bage zâzanie între regele Ungariei, împăratul Germaniei și cazacii din Ucraina. Firește că asta e convenabil pentru mine, fiindcă nu e deloc în interesul meu ca în Europa Centrală să se încheie o coaliție, cel puțin nu în momentul de față. Așa că cererea măgarului ăsta a picat bine.

Din tot ce spusese regele, Angelica înțelesese un singur lucru: prințul Rákóczi se întorsese în Ungaria. Simți o lovitură adâncă în inimă și asta o tulbură și mai mult, fiindcă niciodată nu știuse dacă atașamentul ei pentru bietul pribeag era prea profund, dar nici nu se gândise că s-ar fi putut să nu-l mai vadă niciodată. Iar durerea de acum însemna că era foarte strâns legată de el, mai strâns decât ar fi putut crede. Și acum el plecase spre ținuturile acelea îndepărtate și sălbatice, care ei îi păreau a fi mai curând de pe altă planetă. Regele îl aruncase cu brutalitate la o parte din viața ei și ea n-avea să-l mai vadă. Niciodată.

Simți dintr-o dată nevoia să urle de durere, o durere adâncă, de animal rănit. Voia să-l vadă pe Rákóczi. Fiindcă abia acum înțelesese că-l iubea. Rákóczi era puternic, deschis și înflăcărat. Avea nevoie de el

şi nimeni nu avea dreptul să dispună în felul acesta de vieţile lor ca şi cum ar fi fost nişte păpuşi trase pe sârmă în faţa mulţimii de gură-cască din bâlciuri. Furia o făcu să se împurpureze la faţă.

— Din fericire, i-aţi dat bani! şuieră ea cu răutate. Bani mulţi, ca să se poată lupta, să poată să alunge un rege de pe un tron pe care nu-l merită, să poată elibera neamul lui de sub călcâiul tiranului care îl subjugă, care se joacă cu vieţile oamenilor şi cu sufletele lor de parcă ar fi nişte paiaţe de cârpă care n-au dreptul nici măcar să gândească sau să respire dacă nu le dă voie regele lor, necum să iubească! Şi fiţi sigur că asta e soarta care se cuvine oricărui tiran, să cadă sub sabia unuia ca Rákóczi...

— Tăceţi, doamnă!

Regele îi strânse umerii în cleştii de oţel ai mâinilor lui.

— Tăceţi!

Vorbea cu o voce aparent calmă şi reţinută, dar tulburarea lui nu era greu de ghicit.

— Vă implor, doamnă, să vă măsuraţi cuvintele. Nu mă insultaţi. Nu v-aş putea ierta, n-aş avea dreptul să vă iert. Nu-mi strigaţi în faţă ura pe care mi-o purtaţi. Mă faceţi să simt cum sufletul îmi sângerează. Nu e aici nici o exagerare, doamnă, durerea pe care mi-o pricinuiţi e peste orice închipuire. Nu trebuie să pronunţaţi cuvinte primejdioase, care ne-ar putea despărţi drumurile pentru totdeauna. Noi doi trebuie să ne regăsim, aşa că tăceţi, doamnă. Veniţi încoace.

O luă uşor de mână şi o duse până la un bazin de marmură în care apa avea transparenţa şi limpezimea perlei şi o făcu să se aşeze pe marginea lui. Se simţea copleşită, începuse să gâfâie, pieptul i se ridica şi i se lăsa agitat, dinţii i se încleştaseră, o gheară îi strângea fără milă gâtul şi nu mai putea rosti un cuvânt. Puterea absolută a regelui o domina şi o făcea să se simtă strivită.

Simţi pe neaşteptate pe frunte mâna lui mângâietoare. Mâna pe care începuse s-o iubească şi care îi transmitea ca printr-o vrajă calmul şi puterea de stăpânire.

— Vă rog să nu vă lăsaţi dusă de o criză de nervi care s-ar putea să vă dezonoreze de-a dreptul. Doamna du Plessis-Bellière nu v-ar ierta asta niciodată, rosti regele cu un aer parcă ceva mai destins.

Iar asta o făcu dintr-o dată să cedeze, ca şi cum toate resorturile care o susţinuseră până atunci s-ar fi rupt într-o clipă. Izbucni în hohote scurte şi dureroase de plâns reţinut. Obosită de luptă, strivită, fără urmă de voinţă, îşi lăsă capul pe umărul puternic de lângă ea. Îi ghicea faţa deasupra, dominând-o cu autoritate. Lumina din ce în ce mai slabă a apusului însângerat pătrundea în grotă şi reflexele ei parcă poleiau cu aur buclele mătăsoase pe care le vedea nedesluşit în faţa ochilor. Nici-

odată nu înţelesese atât de adânc ca în clipa asta puterea implacabilă a regelui.

Simţi atunci dintr-o dată că din ziua în care fusese pentru prima oară la curte, se afla fără să ştie în puterea acestui bărbat. Ea era, fără îndoială, cel mai încăpăţânat din toate animalele pe care le avusese vreodată de îmblânzit, dar era limpede că momentul supunerii depline nu putea fi prea departe. În tot ce făcea, regele arăta răbdarea, viclenia şi calmul netulburat al fiarei aflate la pândă, care e în stare să înţepenească la nesfârşit în aşteptarea clipei prielnice ca să se arunce asupra prăzii. Se simţea prinsă fără scăpare.

Regele se aşeză alături de ea şi o strânse din nou la piept, vorbindu-i pe un ton plin de blândeţe în care se împleteau chemări ascunse.

— E între noi un sentiment foarte ciudat, Angelica. O dragoste cum nu cred că se pot vedea prea multe.

— E vorba numai de dragoste?

— Din partea mea fără îndoială că da. Fiindcă, dacă n-ar fi dragoste atunci ce-ar putea fi? adăugă el cu aprindere. Angelica!... Numele acesta îmi vine tot timpul în minte. Chiar şi când sunt cufundat în lucru, chiar şi dacă ce fac mă absoarbe cu totul, simt dintr-o dată că mi se tulbură vederea şi că nu mă mai interesează nimic... Şi atunci numele tău îmi vine pe buze fără să-l chem... Angelica! Niciodată n-am fost pradă unor chinuri care să mă poată distrage în aşa măsură de la ce am de făcut. Câteodată mă îngrozesc de puterea iubirii pe care am lăsat-o să mă cotropească fără să-mi dau seama. Slăbiciunea asta de neiertat e ca o rană de care mi-e teamă că n-am să mă pot vindeca niciodată. Şi asta mă îngrozeşte! Numai tu îmi poţi alina suferinţele, dragostea mea!... Câteodată visez...: da, mi se întâmplă şi asta, să visez... Visez la clipa când pielea ta fierbinte şi înmiresmată se va lipi de a mea, visez la privirea pe care ţi-o voi citi în ochi, o privire necunoscută până atunci. nouă pentru mine... Şi visez şi la lucruri încă şi mai de preţ, care numai venind de la tine sunt de nepreţuit, fiindcă nu mi le poate oferi nici o altă femeie. Visez la un surâs al tău... Un surâs uşor, prietenesc, complice, pe care să-l zăresc în mulţimea de chipuri din jurul meu într-o dimineaţă, de exemplu la primirea unei ambasade, când nu mai sunt pentru nimeni decât regele, care coboară în Galeria Oglinzilor, cu sceptrul în mână, purtându-şi mantia grea de ceremonie... La o privire care să-mi arate că încuviinţezi ce fac, sau la o strâmbătură, la o mutrişoară îmbufnată care să-mi arate că eşti geloasă. Visez întruna la toate aceste lucruri obişnuite, care însă din partea ta ar însemna pentru mine mai mult decât orice. Şi simt că asemenea fericire îmi va rămâne mereu necunoscută.

— Dar de ce? Amantele dumneavoastră nu v-au făcut niciodată

până acum s-o simţiţi? întrebă ea cu seriozitate.

— Îmi erau amante, doamnă, nu prietene! Un rege e osândit să nu poată avea prieteni, indiferent de sex. Şi aşa mi se întâmplă şi acum, deşi simt cu tot sufletul că e altceva. Cu totul altceva!

O contempla pătimaş, sorbind-o din ochi, iar în privirile lui nu era numai dorinţa aprigă a unui bărbat stârnit de apropierea unei femei frumoase, ci şi tandreţe, admiraţie, devoţiune. O expresie atât de neobişnuită încât o făcea să nu-şi mai poată desprinde privirile de ochii lui. Vedea bine că nu era decât un bărbat însingurat care striga deznădăjduit spre ea de pe culmea pustie a măririi lui care îl strivea. Murmurul dulce al orgilor de apă se amesteca lin cu susurul havuzurilor, într-o nemărturisită făgăduială a unei fericiri tainice şi eterne. Clipa asta unică o făcea să simtă că nici o oprelişte nu mai avea importanţă, că bărbatul chinuit de flăcările dragostei aşteaptă tremurând de dorinţă dragostea pe care numai ea i-o putea dărui; că fericiri nevisate stau ascunse în umbrele vagi ale înserării...

Angelica tresări dintr-o dată violent, simţind că era pe punctul de a ceda cu totul. Iar asta era cu neputinţă!

Se ridică brusc şi se întoarse.

Vraja clipei de vis se risipise.

— Dumnezeule! exclamă regele cu voce scăzută, aproape în şoaptă. Ce stavilă e între noi? Ce ne desparte? Ce obstacol e în mijlocul drumului dintre noi şi mă face mereu să mă strivesc de el când încerc să vin spre tine, dragostea mea?

Şi scoase un sunet la care Angelica nu s-ar fi aşteptat niciodată. Era aproape un geamăt de durere, care o tulbură şi o făcu să-şi treacă în neştire mâna peste frunte de mai multe ori. Încercă să râdă, dar nu reuşi decât să spună cu un glas batjocoritor:

— Nu ştiu, Sire. Poate orgoliul? Poate frica? Nu găsesc în mine însuşirile necesare pentru a fi o bună metresă de rege. E o meserie grea.

— Meserie? Grea? Bine, doamnă, dar aveţi nişte..., nişte expresii de-a dreptul... biciuitoare!

— Rog pe Majestatea Voastră să mă ierte. Dar trebuie să vorbesc cât mai pe faţă, atâta timp cât încă îmi mai este îngăduit. Am spus că este o meserie grea şi nu-mi schimb părerea. Să strălucesc, să fiu mereu împodobită, să suport geloziile, urile şi şicanele unei curţi întregi şi... şi infidelităţile Majestăţii Voastre, să nu-mi mai pot aparţine mie însămi, să fiu pur şi simplu un obiect de care dispune altcineva, un simplu obiect bun de aruncat când nu mai e folositor sau plăcut... ei bine, trebuie fie o ambiţie nebunească, fie o dragoste la fel de nebunească pentru ca o femeie să poată accepta aşa ceva. Domnişoara de La Vallière a ieşit strivită din nebunia asta, iar eu semăn mai curând cu ea

decât cu doamna de Montespan.

Şi se ridică, însufleţită dintr-o dată.

— De ce nu-i rămâneţi credincios doamnei de Montespan, Sire? Ea este cu adevărat demnă de forţa şi de măreţia Majestăţii Voastre, eu nu, nici pe departe. Nu mă mai ispitiţi întruna, n-are rost!

— Deci vă simţiţi ispitită? şopti aprins regele.

Şi se ridică, luând-o în braţe şi trăgând-o spre el, apoi o strânse la piept şi începu să-i sărute buclele aurii.

— Toate temerile astea n-au nici un rost, dragostea mea, îi şopti el pătimaş la ureche. Nu cunoşti din mine decât o aparenţă înşelătoare, dar fii sigură că sunt de fapt altfel. Pentru care femeie crezi că aş fi arătat atâta îngăduinţă? Cele duioase sunt plângăreţe şi proaste. Femeile ambiţioase au nevoie să simtă biciul ca să nu se repeadă să sfâşie. Dar tu, Angelica... dragostea mea, tu eşti născută ca să fii *sultană-bahě*, cum spunea prinţul acela tuciuriu căruia i se năzărise să te ia cu el. Să domini regii... Şi deja accept, de fapt am şi acceptat titlul acesta. Mă înclin. Te iubesc în o sută de chipuri. Pentru slăbiciunea ta, pentru tristeţea pe care aş vrea să ţi-o alin, pentru strălucirea ta, pe care aş vrea-o numai pentru mine, pentru inteligenţa care mă revoltă şi mă zăpăceşte la tot pasul, dar care mi-a devenit necesară ca obiectele astea de marmură sau de aur din jur, aproape prea frumoase, în desăvârşirea lor, ca să nu mă robească, să nu mă facă să nu pot trăi fără ele, fiindcă ele îmi dau sentimentul bogăţiei şi mai ales al puterii! Mi-ai inspirat un sentiment necunoscut până acum: încrederea!

Îi cuprinse faţa în mâini şi i-o ridică spre el, nemaisăturându-se să se împărtăşească din taina ochilor ei.

— Aştept de la tine tot ce mi-a refuzat viaţa până acum, fiindcă ştiu că dacă te vei îndupleca să mă iubeşti, nu mă vei dezamăgi niciodată. Dar atâta timp cât nu vei fi a mea, cât nu-ţi voi auzi vocea dăruindu-mi strigătul de bucurie supremă a dragostei, am să mă tem mai departe. Am să mă tem de trădarea care mă pândeşte din toată fiinţa ta. Şi tocmai pentru asta visez întruna la clipa când mi te vei supune. Fiindcă atunci nu-mi va mai fi teamă, nici de tine şi nici de pământul întreg... Te-ai gândit vreodată la asta, dragostea mea? Noi doi, împreună... Cine ne-ar mai putea sta împotrivă, ce planuri ne-ar mai fi cu neputinţă? Ce cucerire n-am putea întreprinde amândoi? Ar mai rămâne vreo treaptă a măririi pe care să n-o putem atinge? Tu şi cu mine, la un loc... am fi de neînvins şi singura putere căreia ne-am supune ar fi Dumnezeu, atât!

Angelica nu răspundea, simţindu-se străbătută de un vânt de gheaţă. Dar privea în ochii mijiţi ai regelui şi faţa îi pălise, rămânând goală de orice expresie. Iar el înţelese că acea clipă care ar fi putut fi hotărâtoare trecuse.

Suspină adânc și o privi în ochi.

— Deci, doamnă, nu vreți să-mi răspundeți fără să cumpăniți bine lucrurile? Vă înțeleg, este un act de înțelepciune pentru care nimeni nu v-ar putea condamna. Mai ales că-mi dau bine seama că-mi purtați pică pentru că am poruncit să vă aresteze, simt asta, nu-i nevoie nici să încuviințați, nici să negați, fiindcă știu. Ei bine, încăpățânată mică, îți acord încă o săptămână de singurătate ca să-ți mai treacă ranchiuna și să te gândești la tot ce ți-am spus.

Angelica ridică privirile spre el și-l aținti cu ochii ei limpezi.

— Doamna marchiză du Plessis se teme de vreun surghiun? zâmbi el. Nu, nici vorbă de așa ceva, doar am zis clar, o săptămână. Întoarceți-vă la casa dumneavoastră din Paris, doamnă, până duminica viitoare. Atunci veți apărea aici, la Versailles, mai frumoasă și mai strălucitoare decât oricând, mai iubită, dacă așa ceva e cu putință, și mai triumfătoare asupra inimii mele, în ciuda vinovatelor dumneavoastră rătăciri. Vai, doamnă, de la dumnevoastră am înțeles cel mai bine că, oricât de rege aș fi, nu pot porunci dragostei, nu pot obține devotamentul supușilor mei prin simpla putere pe care o am, nu pot nici măcar să-mi înăbuș dorințele. Nici pe ale mele și nici pe ale altora. Dar voi ști să am răbdare, vă asigur. N-am să disper. Va veni și ziua când vom pleca pe mare spre insula fericirii noastre. Da, dragostea mea, într-o zi am să te iau cu mine la Trianon[1]. Am poruncit să se ridice acolo pentru noi o casă mică și gingașă, mai curând un chioșc, numai din porțelan, o casă în care să te pot iubi cu nesaț, nebunește, să ne ascundem de bâzâitul bâfitorilor de la curte, să fim departe de intrigile care te sperie atâta, unde să ne bucurăm doar de complicitatea florilor și a copacilor. Vei fi prima care va intra acolo. Fiecare piatră, fiecare obiect a fost ales pentru tine, iubirea mea! Nu, nu spune nimic, m-ar sfâșia îngrozitor să aud că spui de pe acum nu, lasă-mi măcar speranța! Am să știu să te aștept!

Și o luă tandru de mână, conducând-o cu infinită gingășie până la ieșirea din peșteră.

— Sire, aș putea să vă cer vești despre fiul meu?

Chipul regelui se întunecă dintr-o dată.

— Uitasem, doamnă, dar e și aici un motiv de îngrijorare iscat de turbulenta dumneavoastră familie. M-am văzut silit să renunț la serviciile micului nostru paj.

— Din cauza dizgrației mele?

— Câtuși de puțin. Nici o clipă nu m-am gândit să-l fac pe bietul

[1] **Trianon** — ansamblu arhitectonic situat în apropierea palatului de la Versailles, de proporții mai reduse, format din două clădiri distincte (Marele și Micul Trianon), capodoperă a arhitecturii secolului al XVII-lea. *(n. trad.)*

copil să ispășească el pentru așa ceva. Însă comportarea lui a stârnit nemulțumiri mari, doamnă. De două ori a pretins că domnul Duchesne, majordomul meu și prim ofițer al cupelor, voia nici mai mult nici mai puțin decât să mă otrăvească! Susținea că l-a văzut pe acest domn turnând un praf în mâncarea mea și a spus asta în gura mare! Mă uitam la privirile lui pline de foc și îi ascultam vocea limpede și răspicată și mi-am zis atunci că a moștenit din plin îndrăzneala și semeția mamei lui. „Sire, a strigat el cât îl ținea gura, nu mâncați din farfuriile astea și nu beți, domnul Duchesne a turnat otravă!" Și bietul Duchesne tocmai *luase credința*, adică gustase, ca să vadă dacă nu e cumva otravă în vin!

— Dumnezeule! exclamă dezolată Angelica. Sire, nu știu cum să vă exprim nedumerirea la auzul unor asemenea lucruri. Copilul acesta e exaltat și prea plin de imaginație, altfel nu-mi explic îndrăzneala.

— La a doua necuviință de genul acesta m-am văzut silit să fiu mai aspru cu el. Nu voiam să pedepsesc excesiv un copil care mă interesează, dat fiind atașamentul pe care îl am pentru dumneavoastră, dar trebuia să-l pun la respect și mărturisesc că eram în mare încurcătură. O încurcătură din care m-a scos fratele meu, *Monsieur*, care era de față și, plăcându-i mult băiatul, mi l-a cerut, vrând să-l atașeze casei lui. Am fost nespus de ușurat să-i satisfac cererea, așa că în momentul de față tânărul nostru Florimond se află la Saint-Cloud, unde s-a instalat fratele meu. Cel mai mult îi place să-și petreacă primăverile acolo.

La auzul unei asemenea vești, fața Angelicăi trecu prin toate culorile curcubeului.

— Cum, Sire, l-ați lăsat pe fiul meu să plece în cloaca aceea dezgustătoare, despre care se vorbește atât!

— Doamnă! tună regele. Alta din expresiile dumneavoastră intolerabile!

Dar păru imediat îmblânzit și începu să râdă.

— Cred că așa sunteți făcută și nu se mai poate repara nimic. Haideți, nu trebuie să faceți din țânțar armăsar și să vă închipuiți că cine știe ce pericole îl pasc pe fiul dumneavoastră, deși trebuie să recunosc că acolo se duce o viață... ușuratică. Dar preceptorul lui, abatele acela drăguț și sever, e mereu nedespărțit de el, și la fel și scutierul pe care i l-ați dat, maestrul lui de scrimă mi se pare, nu? Intenția mea a fost să procedez într-un mod care să vă fie pe plac și sunt profund dezolat văzând că am reușit atât de puțin. Bănuiesc că de aici veți pleca direct la Saint-Cloud, nu? Atunci e nevoie să-mi cereți permisiunea pentru așa ceva, știți bine că altfel nu puteți pleca.

— Sire, zise ea imediat, făcând reverența cerută de etichetă, cer

Majestății Voastre să-mi îngăduie să plec la Saint-Cloud, să-mi văd fiul.

— Bine, doamnă, v-o acord, plus încă ceva pe deasupra. Vă voi încredința un mesaj pentru *Madame*, care în felul acesta vă va primi și vă va reține pe lângă ea o zi sau două. Așa că veți putea sta mai mult cu fiul dumneavoastră.

— Sire, Majestatea Voastră se poartă cu multă bunătate față de mine.

— Nu, nu cu bunătate. Cu dragoste, zise regele cu gravitate. Nu uitați acest lucru, doamnă, și nu vă jucați cu inima mea...

Capitolul XVII

Își privea mama cu o indulgență din care nu lipsea totuși o anumită condescendență, cam ca Marie-Agnès. De o oră Angelica se silea să-l facă să mărturisească deschis că mințise, iar nereușita o făcea să se simtă pe cale de a face o criză de nervi. Hotărât lucru, nu avea pic de har în privința educării unui băiat cu atâta imaginație.
Ochii lui Florimond erau limpezi ca cerul și o priveau drept.

— Poți fi sigură, mamă, că nu mint! Domnul Duchesne îl otrăvește pe rege. Am văzut asta cu ochii mei, și nu numai o dată. Ia sub unghie un praf alb și, după ce gustă din cupa Majestății Sale, îl scutură cu un bobârnac în cupă și pe urmă i-o dă s-o bea. Îți spun că am văzut bine!

— Dragul meu, asta nu se poate, oricât m-ai asigura tu. Și de altminteri regele nu s-a simțit deloc rău după ce a băut, mai ales că zici că asta s-a petrecut de mai multe ori. Ar fi trebuit ca otrava să aibă niște urmări, nu? Așa că vezi bine...

— Asta m-a mirat și pe mine. S-ar putea totuși să fie vorba de cine știe ce otravă cu efect întârziat.

— Florimond, întrebuințezi cuvinte al căror sens nu-l cunoști. Un copil n-are motive să discute lucruri de o asemenea gravitate. Nu uita că regele e înconjurat doar de oameni absolut credincioși, știi bine!

— Asta nu se poate ști, rosti băiatul sentențios.

Florimond crescuse departe de ea iar acum își urma drumul lui, sigur pe el, iar ea avea grijile ei, prea mari ca să-i îngăduie să atace chestiunea cu precauțiile care simțea că s-ar fi impus. Eșecul discuției se prefigura limpede.

— În sfârșit, aproape că izbucni ea, silindu-se din răsputeri să rămână calmă, cine ți-a putut băga ție în cap toată povestea asta cu încercarea de a-l otrăvi pe rege?

— Bine, dar toată lumea vorbește numai despre otravă, mamă!

Ieri, de exemplu, doamna ducesă de Vitry m-a cerut lui *Monsieur* ca să-i duc trena rochiei, mergea la Paris și avea nevoie de un paj, iar ea m-a vrut pe mine. Și știi unde anume avea ea treabă în Paris? La o femeie pe nume Voisin, nu știu dacă ai auzit de ea, e o vrăjitoare care face și otrăvuri. Știu că nu e frumos, dar am tras cu urechea când ducesa stătea de vorbă cu femeia asta, care-i ghicea viitorul, auzeam bine prin ușă. Și știi ce i-a cerut? Niște otravă să i-o dea soțului ei, care e bătrân și bolnav dar nu se hotărăște o dată să moară, și un praf cu care să se facă iubită de monseniorul de Vivonne, să-l toarne în băutura lui și el să se îndrăgostească de ea ca un nebun. Poftim! Și știi ce mi-a spus pajul marchizului de Cessac? Că stăpânul lui s-a dus și el la vrăjitoarea asta, ca să-i dea secretul câștigului la jocul de cărți, și i-a mai cerut să-i dea și niște otravă pentru fratele lui, contele de Clermont-Lodève, pe care urma să-l moștenească. Și, încheie triumfător Florimond, contele de Clermont-Lodève a murit săptămână trecută!

— Dragul meu, îți dai seama ce nenorociri poți atrage asupra ta vorbind cu atât ușurință despre asemenea lucruri? Nu sunt decât niște calomnii, adăugă ea repede, silindu-se să-și păstreze răbdarea. Nimeni nu va dori să aibă în serviciul lui un paj care trăncănește toată ziua despre verzi și uscate și-l poate băga în cine știe ce bucluc.

— Dar nu trăncănesc! strigă Florimond bătând din picior. De ce nu vrei să înțelegi o dată? De când ai venit o ții una și bună că toate astea sunt scorneli, că am visat și așa mai departe. Mă zbat să te fac să înțelegi, să te lămuresc, să vezi că nu e nici o invenție a nimănui, sunt lucruri adevărate. Dar... mi-e teamă că nu prea poți pricepe, încheie el, întorcându-se cu o mișcare de om atins în demnitatea lui.

Și înălță privirile în sus, contemplând prin fereastra deschisă cerul limpede și încercând să-și stăpânească tremurul buzelor și al bărbiei. Doar n-o să plângă acum ca un prunc în fașă! Numai că ochii i se umeziră de lacrimi de umilință.

Angelica nu știa cum să poarte discuția mai departe. Era în copilul acesta ceva care îi rămânea de neînțeles. Cu siguranță că mințea fără să fie nici o nevoie și, ceea ce era mai grav, punea în asta atâta suflet și putere de convingere încât nu mai putea fi vorba de o minciună obișnuită de copil. Bine, dar atunci în ce scop? În disperare de cauză, se întoarse spre abatele Lesdiguières și-și vărsă nervii asupra lui:

— Copilul acesta e bun de bătut și dumneavoastră nu meritați felicitări pentru rezultatele la care ați ajuns cu el!

Tânărul abate roși până la marginea perucii lui dese.

— Doamnă, vă rog să mă credeți că mă străduiesc cât pot. Florimond, în virtutea serviciului pe care îl îndeplinește, se vede amestecat fără voia lui în secrete pe care crede că le poate interpreta...

— Învățați-l măcar să le respecte, chiar dacă le interpretează, rosti cu asprime Angelica. Să le interpreteze, dar să le țină pentru el!

Îl privi pe abate cum se bâlbâia și își aduse imediat aminte că era unul din protejații ducesei de Choisy. Care fusese contribuția lui la denunțul în urma căruia ajunsese în mănăstire?

Florimond, înghițindu-și lacrimile de umilință care-i veneau fără contenire în ochi, zise că era timpul să o însoțească pe prințesa cea mică la plimbare, așa că ceru voie să se retragă. Ieși pe ușa înaltă, plină cu geamuri de sus până jos, cu un pas care se voia demn, de bărbat ofensat, dar abia trecu pragul și o luă la goană, iar ceva mai încolo începu să cânte. Era ca o păsărică vioaie, cuprinsă de fericire la vederea zilei minunate de primăvară. Parcul de la Saint-Cloud, cu peluzele lui superbe, începea să răsune de țârâitul pașnic al greierilor.

— Domnule de Lesdiguières, ce părere ați reușit să vă formați în legătură cu această afacere? Fiindcă v-ați format una, fără îndoială.

— Doamnă, trebuie să vă asigur că niciodată nu l-am prins pe Florimond în flagrant delict de minciună.

— Înțeleg că vreți să vă apărați elevul, dar sper că înțelegeți că în cazul acesta cuvintele dumneavoastră înseamnă de fapt o apreciere dintre cele mai grave...

— Asta nu se poate ști, răspunse abatele, reluând fără să-și dea seama expresia lui Florimond.

Și își împreună mâinile cu putere, într-o atitudine de îngrijorare adâncă. La curte, până și cele mai sincere gesturi de devotament erau privite ca ceva suspect. Fiecare era înconjurat de spioni și spiona la rândul lui pe cine putea..

— Suntem înconjurați de spioni, doamnă...

— Vă șade foarte bine, domnule abate, să vorbiți de așa ceva, tocmai dumneavoastră, care ați fost plătit de doamna de Choisy ca să stați cu ochii pe mine și să mă denunțați! Vi se potrivește de minune!

Abatele se făcu de îndată palid ca un mort iar ochii lui mari și umezi, ca de domnișoară sfioasă, se făcură și mai mari. Începu să tremure și după câteva clipe căzu în genunchi.

— Iertare, doamnă, iertare! E drept că doamna ducesă de Choisy m-a plasat în casa dumneavoastră ca să vă spionez, dar vă asigur, jur, doamnă, că nu v-am trădat! Pot să jur pe sfânta cruce, doamnă! N-aș fi putut să vă pricinuiesc nici cel mai mic rău! Dumneavoastră în nici un caz nu, ați fi fost ultima ființă de pe pământ căreia să-i fac rău, doamnă!... Iertați-mă, vă rog din suflet!...

Angelica se depărtă puțin și privi absentă pe fereastră.

— Credeți-mă, doamnă, vă conjur, credeți-mă că nu v-am denunțat eu!

— Bine, fie, vă cred, făcu ea obosită. Dar spune-ți-mi atunci cine m-a denunțat Frăției Sfântului Sacrament! E cumva vorba de Malbrant? Nu știu, dar am impresia că rolul ăsta nu prea i se potrivește.

— Nu, doamnă, scutierul tânărului nostru Florimond este un bărbat viteaz și cu inima curată. Doamna ducesă de Choisy l-a adus în casa dumneavoastră numai ca să facă un serviciu familiei lui, care e una din cele mai onorabile din ținutul lor.

— Dar domnișoarele de Gilandon?

Abatele Lesdiguières, tot în genunchi, păru că ezită să răspundă.

— Știu că...

— Ce anume?

— Știu că Marie-Anne s-a dus la doamna de Choisy chiar în ajunul arestării dumneavoastră.

— A, deci ea era! Trebuia să-mi fi dat seama că numai o ploșniță de biserică așa ca ea era în stare de asemenea ticăloșie. Iar dumneavoastră, domnule abate, meritați toate felicitările pentru felul în care știți să vă faceți protejat de persoanele suspuse. Fără îndoială că dacă mergeți mai departe pe drumul ăsta, veți ajunge în scurt timp episcop!

— Nu e ușor pentru nimeni să trăiască, doamnă, murmură abatele cu glas abia auzit. Țineți seama, vă rog, de obligațiile imense pe care le am față de doamna de Choisy. Sunt cel mai mic dintr-o familie de doisprezece copii, al patrulea băiat, și niciodată nu-mi aduc aminte să fi mâncat pe săturate în castelul părintesc. Mă simțeam atras de viața ecleziastică, aveam plăcerea cititului și visam să păstoresc sufletele semenilor mei. Doamna de Choisy mi-a plătit ani de zile seminarul, tata n-ar fi avut de unde. Când am ieșit din seminar,. doamna ducesă m-a rugat s-o țin la curent cu nelegiuirile care se întâmplă, fiindcă altfel nu se pot stârpi din rădăcină relele acestei lumi. Am găsit că sarcina asta era nobilă, slujeam în chipul acesta biserica. Dar am intrat în serviciul dumneavoastră, doamnă...

Fără să se ridice din genunchi, o privea cu ochii lui de căprioară rănită și Angelica se simți cuprinsă de milă înțelegând pasiunea care se ghicea în inima aceasta neprihănită, iar sentimentul care o cuprinse era cu atât mai profund cu cât își dădea foarte bine seama ce însemna viața pentru tânărul abate.

Era unul din acei nenumărați tineri aparținând nobilimii mărunte și sărăcite, care creșteau în casele străvechi, dărăpănate și mucegăite, nu aveau niciodată para chioară și erau siliți să plece să-și caute norocul în lume încercând să vândă ceea ce aveau, adică sufletul sau brațele sau pe amândouă. Tocmai dintre ei își alegea *Monsieur*, fratele regelui, iubiții pe care îi oploșea pe lângă el. Dar era mult mai de preț, pentru orice mezin dintr-o familie nobilă, să se pună în slujba Virtuții, iar tânărul de

Lesdiguières alesese calea aceasta, care însă se dovedise a nu fi nici ea prea uşoară.

— Ridicaţi-vă, domnule abate, zise ea cu asprime. Vă iert, fiindcă vă cred un om cinstit şi impresia mea este că nu m-aţi denunţat.

— Nu, doamnă, mă simt extrem de ataşat de dumneavoastră şi îl iubesc pe Florimond ca pe un frate mai mic. Veţi vrea să mă despărţiţi de el?

— Nu. În ciuda tuturor faptelor, mă simt liniştită când vă ştiu în preajma lui. Curtea lui *Monsieur* este ultimul loc din lume unde aş fi vrut să-l văd. Nu cred să fie în Franţa mulţi oameni care să nu fi auzit de apucăturile depravate ale acestui prinţ şi ale nemernicilor din jurul lui, aşa că un băiat frumos şi plin de viaţă cum e Florimond nu e deloc în siguranţă aici.

— Asta, din nefericire, e foarte adevărat, doamnă, zise abatele, care se ridicase şi îşi scutura acum discret genunchii. E foarte adevărat şi am fost chiar nevoit să mă bat în duel cu Antoine Maurel, senior de Volone. Cred că individul acesta e cel mai mare ticălos de la curtea lui *Monsieur*, care numai de ticăloşi nu duce lipsă. Fură, înjură, e ateu, şi fireşte că e şi sodomit, altfel n-ar fi fost acceptat aici, ţine o adevărată şcoală unde băieţii sunt iniţiaţi în depravările cele mai scârboase şi pe urmă îi vinde ca pe cai în faţa Operei, unde am auzit că e un adevărat târg al sodomiţilor. A pus ochii pe Florimond şi a încercat să-l pervertească, dar eu m-am opus şi ne-am bătut în duel. L-am rănit la braţ şi s-a dat bătut. M-am mai duelat şi cu contele de Beuvron şi cu marchizul d'Effiat, care sunt şi ei tot... Am avut grijă să trâmbiţez în toate părţile că băiatul e protejatul regelui şi că dacă i se întâmplă cel mai mic rău am să mă plâng Majestăţii Sale. Se ştie că este fiul dumneavoastră şi toată lumea e la curent cu influenţa pe care o aveţi asupra regelui, aşa că am reuşit să obţin ca Florimond să fie numit însoţitor al prinţeselor mezine. Iar asta îl mai fereşte puţin de tovărăşia îngrozitoare a... a domnilor acestora. Nici nu ştiţi, doamnă... Nici nu vă puteţi închipui cu câte lucruri înspăimântătoare trebuie să-şi obişnuiască bietul băiat ochii şi urechile! La sularea lui *Monsieur* se discută despre băieţi aşa cum vorbesc băieţii despre fete. Şi încă asta n-ar fi nimic. Fiindcă cele mai rele fiinţe de aici sunt femeile, tocmai pentru că nu pot fi provocate la duel. Doamnele de Blanzac, d'Espinoy de Melun sau de Grancey îmi bântuie visele ca nişte hidre cu o sută de capete. Nu ştiu cum să mai pot scăpa de ele.

— Dumnezeule! Doar n-o să-mi spui că şi ele i-au pus gând rău lui Florimond! Asta chiar că ar fi culmea, ar însemna să le provoc eu!

— Nu, dar de data asta ţinta provocărilor lor sunt eu! Eu, doamnă, un cleric!

— Oh, bietul băiat! exclamă Angelica, dezolată dar şi pe punctul de a pufni în râs. Sărmane abate, ce misiune spinoasă v-aţi asumat!

— Nu regret, doamnă...

— E nevoie neapărat să vă scoatem de aici! Să vă ducem oriunde în altă parte, numai în locul ăsta de pierzanie nu!

— Nu vă faceţi griji, doamnă. Înţeleg că Florimond trebuie să facă o carieră la curte şi nimeni nu poate urca treptele acestei scări decât în anturajul prinţilor. Mă silesc să-l protejez şi să-i întăresc sufletul şi inima ca să-l feresc de a fi corupt până în măduva oaselor. Nici un lucru nu e cu neputinţă pentru un om cu suflet tare şi care se bizuie pe ajutorul Părintelui Ceresc. Şi cred că acesta şi este, la urma urmei, adevăratul rost al funcţiei mele de preceptor al lui, nu?

— Asta fără îndoială, numai că n-ar fi trebuit să acceptaţi să fie trimis aici, în cocina asta de porci.

— Era prea greu pentru mine să mă opun hotărârilor regelui, doamnă! Şi, în afară de asta, trebuie să vă mărturisesc că pericolele care îl pândesc aici pe fiul dumneavoastră sunt mai mici, sau cel puţin aşa consider eu, decât cele de la Versailles.

— Nu vă înţeleg, domnule abate. Puteţi fi mai explicit?

Abatele se apropie cu un aer tainic de ea, privind atent în jur să nu fie cumva auzit.

— Doamnă, sunt ferm convins că cel puţin în două rânduri au avut loc încercări de a-i lua viaţa...

— Ei, ei, de data asta aţi luat-o razna de tot, tinere domn, făcu Angelica ridicând din umeri. Delirul ideilor de persecuţie v-a cuprins cu totul şi vă face să vorbiţi prostii. Cine ar putea să pună gând rău unui pici care e pajul cel mai mic şi cel mai puţin renumit de la curtea regelui Franţei? Prostii!

— Un paj, doamnă, care are o voce foarte limpede şi foarte puternică, asta aţi uitat s-o spuneţi. Şi ar mai fi trebuit să adăugaţi şi că vocea asta a rostit de câteva ori nişte adevăruri teribil de stânjenitoare pentru anumite urechi. De fapt le-a strigat, doamnă, le-a strigat!

— Nici nu mai vreau să vă ascult, domnule abate. Vă asigur că v-aţi zăpăcit de tot, probabil din cauza climei nesănătoase de aici din nord, care pare-se că nu vă prieşte, poate şi din cauza tensiunii permanente în care trăiţi printre nenorociţii ăştia, care nu sunt nici bărbaţi nici femei. Nu vă condamn, dar nici nu pot fi de acord cu poveştile dumneavoastră de adormit copiii. Dacă n-aş şti că reputaţia de persoană extrem de onorabilă a domnului Duchesne e neştirbită...

— Dar nu toţi cei care trăiesc la curte sunt oameni onorabili şi cu reputaţii neştirbite, doamnă? Despre cine ar îndrăzni cineva să spună că e criminal, scelerat sau în stare, pentru treizeci de arginţi, să vândă şi pe

Christos şi pe Dumnezeu, mai rău ca Iuda! Ar fi o necuviinţă...

— Ascultaţi-mă pe mine, prea vedeţi lucrurile în negru! Dumneavoastră sunteţi, nu neg asta nici o clipă, îngerul păzitor al lui Florimond şi puteţi fi sigur de întreaga mea recunoştinţă, dar aş vrea să încercaţi mai curând să-i liniştiţi imaginaţia prea înflăcărată decât să i-o alimentaţi cu asemenea idei nefaste. Nu pot crede în ruptul capului că Florimond a ajuns o persoană atât de importantă la curtea Franţei încât din cauza lui să se stârnească adevărate furtuni. E un paj, atât!

— Un paj, doamnă, dar un paj care este fiul dumneavoastră! Ce Dumnezeu, asta nu vă poate scoate deloc din împietrirea dumneavoastră? Nu ştiţi câţi duşmani aveţi? Mulţi şi puternici, nespus de puternici! Doamnă, vă implor, nu închideţi ochii cu bună-ştiinţă în faţa unor realităţi îngrozitoare, care pot duce la adevărate catastrofe! Nu v-aţi dat seama ce bine s-ar simţi o mulţime din oamenii mari de la curte dacă dumneavoastră, marchiza du Plessis-Bellière, aţi dispărea de pe faţa pământului? Apăraţi-vă, doamnă, fiţi cu ochii în patru, dacă vi s-ar întâmpla măcar una din nenorocirile care vă pândesc aş muri de durere!

— Nu sunteţi deloc lipsit de elocinţă, dragul meu abate, răspunse Angelica surâzând îngăduitoare. Va trebui să-i vorbesc despre talentele dumneavoastră domnului Bossuet. Puţină exaltare nu strică artei de a răspândi cuvântul Domnului, ba chiar am convingerea că veţi face o carieră strălucită, la care puteţi fi sigur că voi pune şi eu umărul.

— Doamnă, pentru numele lui Dumnezeu, de ce vă lăsaţi acum pradă cinismului obişnuit al femeilor de la curte?

— Nu sunt cinică, domnule, dar mi-ar plăcea mai mult să vă văd mai cu picioarele pe pământ.

Exasperat de *indolenţa ei*, *abatele de Lesdiguières* deschise *gura* să protesteze, dar în clipa aceea intră cineva în micul salon unde se aflau, aşa că renunţă şi, făcând o plecăciune, se duse în căutarea elevului său, care plecase să le însoţească la plimbare pe cele două prinţese. Angelica, la rândul ei, porni spre saloanele mari ale lui *Monsieur*, ajungând în mijlocul aurăriilor bogate care încărcau pereţii şi privind pe uşile mari care dădeau pe terasă şi prin care se vedea în depărtare Parisul. Şi, aşa cum prevăzuse regele, un valet veni în grabă s-o caute şi să-i transmită că *Madame* o ruga pe doamna marchiză du Plessis-Bellière să mai rămână la Saint-Cloud până a doua zi. Angelica acceptă, dar fără prea mare entuziasm. Atmosfera de aici, de la curtea lui *Monsieur*, în ciuda luxului orbitor şi a gustului desăvârşit care domneau în toate, era confuză şi aproape că îi stârnea îngrijorarea. Prinţul cel pervers, stăpânul casei, îşi alegea prietenii după aceleaşi gusturi după care îşi alegea micuţii cu care îi plăcea să se hârjonească. Angelica dădu aici peste o mulţime de figuri pe care la Versailles le evita. Femei

aprige, unele frumoase, cele mai multe mustind de răutate, ținându-se numai de intrigi și gâlcevi, se sileau să-l distreze pe *Monsieur*, care se arunca asupra bârfelor cu lăcomia unei portărese avide să știe tot. *Monsieur* nu era deloc lipsit de inteligență, iar în campaniile recente se arătase în stare de acte de bravură la care nimeni nu s-ar fi așteptat din partea unuia ca el, dar era atât de adânc și iremediabil pervertit încât se pierdea în mărunțișuri fără importanță, risipindu-și inteligența și toate celelalte calități remarcabile cu tot felul de nerozii și cu viciile care-i aduseseră un renume atât de întunecat.

Angelica își aruncă privirile prin toate părțile, încercând să dea peste silueta „prințului Sodomei", cum i se spunea cavalerului de Lorena, care de ani de zile se menținea ca favorit al lui *Monsieur* și devenise, de fapt, adevăratul stăpân de la Palais-Royal și de la Saint-Cloud, reședințele fratelui regelui. Se mira că nu-l vede nicăieri. Intră în vorbă cu doamna de Gordon Uxsley, o scoțiancă veselă și simpatică din suita lui *Madame* și își arătă nedumerirea cu privire la absența cavalerului.

— Cum, nu știți? exclamă încântată interlocutoarea. Dar de unde veniți, doamnă, de nu sunteți la curent cu bomba asta? Cavalerul de Lorena a căzut în dizgrație. Mai întâi a stat puțin în temniță și pe urmă a fost trimis la Roma *cu treburi*, adică în exil în regulă, fiindcă nimeni nu crede că tocmai acest domn era cel mai nimerit pentru treburi la Roma. Asta e, vă dați seama, o victorie nesperată pentru biata *Madame*, care de atâția ani se luptă fără succes să scape de cel mai redutabil rival la inima soțului ei. În sfârșit, regele a auzit-o și cavalerul a plecat.

Seara, la culcare, în anticamera unde dormeau câteva doamne de onoare și unde fu găzduită și Angelica, doamna de Gordon-Uxsley îi povesti de-a fir-a-păr cum decurseseră evenimentele care-i aduseseră bietei Henriette d'Angleterre victoria la care nu mai spera de mult timp. Cum cavalerul de Lorena fusese arestat de contele d'Ayen chiar în dormitorul lui *Monsieur*. Cum soldații răscoliseră tot apartamentul lui *Monsieur*, căutând nu se știe ce, în orice caz ceva ce nu fusese găsit. Cum *Monsieur* țipase, plânsese, înjurase și amenințase în toate felurile. se tăvălise pe jos hohotind disperat. Cum se repezise apoi s-o omoare pe *Madame*, pe care firește că o acuza de nenorocirea care-l lovise, întrucât, țipa el, numai nemernica asta cu intrigile ei ticăloase îl lipsea de cel mai bun și mai devotat prieten al lui. Cum, până la urmă, o dusese pe *Madame* la castelul din Villers-Cotterêts, ca s-o închidă în hruba cea mai întunecoasă și mai mucedă, drept pedeapsă pentru ticăloșia săvârșită. Cum până la urmă nu avusese parte nici măcar de mângâierea răzbunării, fiindcă fusese silit imediat să-și aducă soția înapoi, așa că apele începeau să se mai liniștească. Că *Monsieur* izbucnea mereu, din senin, în hohote sfâșietoare și era limpede pentru oricine că ar fi omorât-o cu

cea mai mare plăcere pe *Madame*, dar că poziția acesteia era de neclintit, fiindcă regele era de partea ei și nimeni nu îndrăznea să-și dea pe față resentimentele față de ea. Că aici, la Saint-Cloud, toți bărbații muieri intraseră în panică, fiindcă până acum regele se făcuse a nu ști cu ce se îndeletniceau ei aici, dar acum era limpede că îi așteptau zile negre, în care plăcerile aveau să le fie tulburate fără milă.

Angelica nu mai putea de somn și pleoapele i se închideau fără voia ei, așa că adormi cu amănuntele cele mai scârboase ale afacerii în auz, simțindu-le ca pe un bâzâit supărător la urechi. Un bâzâit căruia nu-i mai dădea atenție, fiindcă era cu gândul numai la Florimond și la primejdiile care-l pășteau aici. Avea senzația că mii de amenințări se iveau din toate părțile, dând târcoale ca niște șerpi veninoși.

Fu trezită de dimineață, în zori, de un zgâriat ușor în ușa lângă care se culcase. Se ridică, deschise și se văzu față în față cu *Madame*, surâzătoare, învăluită într-o mantie largă de mătase subțire.

— Tocmai pe dumneavoastră vă căutam, doamnă du Plessis. Vreți să mă însoțiți în plimbarea mea de dimineață?

— Desigur, sunt la porunca Alteței Voastre, răspunse Angelica, încă buimacă de somn și zăpăcită de-a binelea de invitația asta cu totul neașteptată.

Se îmbrăcă în mare grabă și coborâră amândouă scările palatului cufundat încă în somnul cel mai dulce, strecurându-se nebăgate în seamă pe lângă soldații uriași care picoteau rezemați în halebarde, ce aminteau prin împietrirea lor de basmul prințesei din pădurea adormită.

Ziua începea să-și întindă stăpânirea asupra parcului încă umed de roua nopții răcoroase. Valuri grele de ceață pluteau în jur, neîngăduind privirilor să străbată prea departe. Era încă răcoare și Angelica se felicita că-și pusese pe umeri mantaua de păr de cămilă primită în dar de la rege.

— Îmi place nespus de mult să mă plimb astfel dimineața în zori, rosti prințesa pornind cu pas viu pe o alee mărginită de trunchiurile groase ale copacilor seculari. Am citit toată noaptea și m-aș simți vinovată să adorm tocmai când ziua se trezește. Vă place să citiți?

Angelica, încurcată, mărturisi că arareori reușea să găsească puțin timp pe care să-l dedice unei asemenea plăcute și folositoare îndeletniciri. Era în permanență foarte ocupată.

— Chiar și în închisoare? întrebă cu naturalețe prințesa Henriette, cu un râs zglobiu.

Dar gluma ei nu avea nici urmă de răutate, mai curând s-ar fi zis că vădea o oarecare dezamăgire.

— Cunosc aici foarte puțini oameni care să aibă gustul lecturii, urmă ea. Iată, de exemplu cumnatul meu regele. Dacă un fabulist sau

un om de teatru nu i-ar prezenta lui primul exemplar ieşit de sub teascul tipografiei din opera lui, s-ar supăra îngrozitor, dar nu are curaj să citească nici măcar primul cuvânt din cartea primită. Eu citesc de plăcere şi mărturisesc că uneori îmi place să iau şi pana în mână. Să ne aşezăm undeva, nu credeţi că ar fi mai bine?

Se aşezară pe o bancă de marmură şi rămaseră câteva clipe fără să spună nimic. Angelica o examină cu coada ochiului şi găsi că *Madame* nu se schimbase aproape deloc faţă de vremea când ea o vedea la Luvru, când frecventa salonul de joc al prinţesei.

Micuţă şi delicată, cu o talie de elf şi cu un ten de petală de floare, prinţesa Henriette se vădea de departe a fi dintr-o plămadă cu totul diferită de cea a Bourbonilor. Primise din cea mai fragedă copilărie o educaţie aleasă şi dispreţuia aproape făţiş lăcomia lor grosolană, ignoranţa şi asprimea manierelor lor, pe care le considera, după propria ei expresie, necioplite şi butucănoase. E drept că *Madame* mânca foarte puţin, mai curând ciugulea ca o vrăbiuţă, dormea şi mai puţin iar interesul manifestat pentru litere şi arte nu era deloc prefăcut. Ea îl încurajase cea dintâi pe Molière, fiind prima care înţelesese valoarea artei acestuia, iar în ultimul timp începuse să protejeze un alt om de litere, pe delicatul Racine[1], despre care începea să se vorbească din ce în ce mai insistent. Angelica avea o mare admiraţie pentru inteligenţa şi spiritul scânteietor al prinţesei Henriette dar se simţise totdeauna cam stânjenită în prezenţa ei, o simţea instinctiv prea străină şi prea diferită de naturile umane cu care era ea familiarizată. De altminteri, nimeni nu se simţea la largul lui în prezenţa acestei femei delicate până la rafinament, instruite şi sensibile, care dădea tuturor complexe de inferioritate, aşa că până la urmă chiar calităţile alese ale prinţesei ţesuseră în jurul ei pânzele singurătăţii. Nu-şi dădea prea limpede seama de cauzele acestei izolări, dar lipsa prietenilor apropiaţi o făcea să sufere adânc şi, cu timpul, în ochii ei apăruse o lumină stranie, care făcea pe toţi cei din jur să o evite şi mai mult.

— Doamnă marchiză, reluă ea după puţin timp, mă adresez dumneavoastră ştiind că aveţi reputaţia unei femei bogate, discrete şi îndatoritoare. Aţi putea să mă împrumutaţi cu patru mii de pistoli?

La auzul unei asemenea cereri neaşteptate şi mai ales al sumei atât de mari, Angelica avu nevoie de toată puterea ei de stăpânire ca să nu sară de pe banca de marmură.

---

[1] **Jean Racine (1639-1699)** – unul din marii dramaturgi ai clasicismului francez, autor de talie universală, istoriograf oficial, împreună cu Boileau, al regelui Ludovic al XIV-lea. Tragediile sale (*Andromaca, Phedra, Britannicus* ş.a.) rămân până astăzi model de stil şi claritate. *(n. trad.)*

— Îmi trebuie suma aceasta pentru călătoria pe care urmează s-o fac în Anglia, continuă *Madame*. În momentul de față sunt plină de datorii, mi-am amanetat deja o parte din bijuterii și ar fi inutil să cer ajutorul regelui. Și cu toate acestea drumul în Anglia îl fac spre folosul lui, fiindcă e vorba de o misiune de cea mai mare importanță. Îmi cere nici mai mult nici mai puțin decât să-l determin pe fratele meu Carol[1] să nu se alăture ligii formate de olandezi, spanioli și Imperiul German împotriva Franței. Trebuie să strălucesc, să seduc pe toată lumea de la curtea Angliei, să-i conving pe miniștrii fratelui meu, să entuziasmez pe toți oamenii influenți în favoarea Franței, iar asta nu e cu putință dacă apar acolo într-o rochie sărăcăcioasă. Bineînțeles, e un mod de a vorbi, fiindcă rochiile nu mi le-am amanetat, dar știți ce înseamnă o solie care trebuie să-și atingă țelul. Aurul trebuie să curgă cu nemiluita, e nevoie de cadouri, trebuie cumpărate conștiințe, bunăvoințe, semnături. Dacă mă arăt zgârcită n-am nici o șansă să reușesc. Și dacă nu reușesc...

Era foarte volubilă, cu obrajii îmbujorați, dar sub chipul acesta vioi nu era greu de ghicit încurcătura în care se vedea pusă prințesa. Și tocmai această stânjeneală, atât de rară pentru o femeie de distincția ei, o hotărî pe Angelica să se arate generoasă.

— Rog respectuos pe Alteța Voastră să mă ierte dacă nu voi putea să-i împlinesc în întregime grațioasa cerere. Patru mii de pistoli în bani lichizi înseamnă enorm și nu cred că pot converti prea repede în bani bunuri de o asemenea valoare. Dar pot promite cu siguranță trei mii.

— Draga mea! Ah, dacă ați ști, doamnă, ce greutate uriașă îmi luați de pe inimă! strigă *Madame*, care se vedea limpede că nici nu sperase la atât. Puteți fi sigură, doamnă, că vă voi înapoia suma în întregime la întoarcere. Fratele meu mă iubește nespus și îmi va face cu siguranță cadouri de preț. Și dacă ați ști ce important e pentru mine să reușesc! I-am promis regelui că mă voi întoarce cu rezultatul pe care-l dorește... și care i se cuvine, căci a plătit înainte!

O prinse pe Angelica de mâini și i le strânse cu recunoștință. Avea degete reci și nervoase, foarte puternice, în ciuda constituției ei fragile. Tensiunea sufletească din cauza căreia probabil că dormea atât de puțin o făcea să-și stăpânească cu greutate lacrimile.

— Doamnă, dacă eșuez... atunci totul e pierdut! Ar fi ceva îngrozitor! N-am obținut exilul cavalerului de Lorena decât promițându-i regelui că Anglia nu va intra în liga încheiată împotriva Franței. Dacă nu obțin rezultatul acesta, regele îl va chema imediat înapoi pe acel domn și

---

[1] **Carol al II-lea (1660-1685) – al treilea rege al Angliei din dinastia Stuart, urcat pe tron la scurt timp după moartea lui Oliver Cromwell. Fiul lui Carol I și frate cu prințesa Henriette.** *(n. trad.)*

calvarul va începe din nou. Şi nu ştiu dacă aş mai putea rezista. Nu pot suporta să văd cum monstruozitatea asta de om domneşte ca un rege în casa mea. Aş fi ipocrită dacă aş pretinde că eu însămi sunt un înger, dar abjecţia soţului meu şi a iubiţilor lui întrece orice închipuire. Nu mai pot. Aversiunea dintre noi s-a transformat de mult timp în ură, iar starea aceasta de lucruri este opera cavalerului de Lorena. La început am sperat să-l pot domina, dar a fost peste putinţă. Simţeam pericolul şi, dacă aş fi fost mai bogată, mult mai bogată, poate că aş fi reuşit să-l îndepărtez. Dar soţul meu îi dădea sume enorme şi intervenea mereu pe lângă rege să-i mai dăruiască nemernicului tot felul de domenii şi castele. Iar regele se grăbea să-i satisfacă pe loc cererile astea, făcând din cavaler unul din cei mai bogaţi oameni din Franţa. Nu se mai punea problema să-l înving. Ca orice nemernic care nu se dă în lături de la nimic ca să parvină, gunoiul acesta a ales duşmănia faţă de mine şi a optat pentru *Monsieur*, ticăloşie şi bogăţie.

Angelica nu încerca să pună stavilă valului de cuvinte. Vedea limpede că prinţesa Henriette era pradă unei crize nervoase. Probabil că gândul la demersul pe care urma să-l facă o agitase mult şi se îndoise până în ultima clipă că Angelica îi va împrumuta bani. Se vedea limpede că cele mai bune prietene ale ei o obişnuiseră mai mult cu trădări şi o părăseau mereu când se afla în situaţii grele, aşa că generozitatea cuiva abia cunoscut îi stârnise o tulburare greu de stăpânit.

— Doamnă, zise *Madame*, din nou cuprinsă de îngrijorare, îmi puteţi promite că voi dispune de suma asta înainte de plecare?

— Pot asigura pe Alteţa Voastră că da. Va trebui să mă consult cu intendentul meu ca să văd ce anume poate fi convertit rapid în bani lichizi, dar în termen de o săptămână veţi primi cei trei mii de pistoli.

— Ce bună sunteţi! Mă faceţi să simt cum renasc speranţele. Nici nu mai ştiam ce să fac, cum să mă... descurc. *Monsieur* e din cale-afară de duşmănos cu mine de la plecarea cavalerului, mă tratează mai rău ca pe cea mai scârboasă creatură.

Şi, în fraze scurte şi întretăiate, continuă confidenţele acestea, gândindu-se deja că mai târziu avea să le regrete, cum i se întâmpla mereu. Ştia din proprie experienţă că-şi alegea întotdeauna greşit confidentele şi îşi spunea acum că această doamnă du Plessis-Bellière era ori periculoasă ori proastă. Dar nu se putea abţine de la a gusta bucuria, atât de rară pentru ea, de a avea alături pe cineva care să plece cu înţelegere auzul la spusele ei.

Aşa că-i povesti noii confidente sumedenie de amănunte legate de lupta neîntreruptă pe care o ducea de atâţia ani încercând să-şi salveze căsnicia din mocirla scârboasă în care se cufunda din ce în ce. Dar totul

pornise rău încă de la început şi nu se mai putea face nimic. Niciodată n-ar fi trebuit să consimtă să devină soţia lui *Monsieur*, avusese de la început presimţirea că un bărbat neputincios faţă de femei nu putea fi un soţ bun, nici măcar acceptabil, dar nu avusese încotro. După moartea îngrozitoare a tatălui ei era refugiată în Franţa[1], fără nici un sprijin de nicăieri, aşa că fusese nevoită să se supună hotărârii regelui. Iar simulacrul acesta de căsnicie devenise un chin.

— E îngrozitor de invidios pentru spiritul meu şi se teme să nu fiu cumva admirată şi iubită de bărbaţii de lângă el. Iar asta îl face neînchipuit de primejdios, e în stare de orice şi toată viaţa am să mă simt cuprinsă de frică numai la gândul că am un duşman atât de cumplit.

Prinţesa Henriette uita să adauge un lucru care se şoptea discret dar insistent: sperase să fie regina Franţei. Iar unul din motivele sumbrei încordări dintre ea şi *Monsieur* era tocmai faptul că acesta nu avusese, la timpul cuvenit, grija de a fi el cel dintâi născut. De altminteri, şi felul în care vorbea pe faţă de rege vădea o nesfârşită amărăciune.

— Se teme să nu-l vadă pe fratele meu încheind alianţa cu care îl tot îmbie Olanda, altfel n-aş fi obţinut nimic de la el, niciodată, ştiu prea bine asta. Lacrimile mele, ruşinea, durerea, toate astea l-au lăsat mereu absolut indiferent. Se pare că decăderea pe zi ce trece a propriului lui frate îi face plăcere în loc să-l umple de repulsie.

— Oare Alteţa Voastră nu se înşală? Îmi îngădui să spun asta fiindcă e greu de crezut că regele ar privi cu bucurie asemenea...

— Ba da, ba da, doar îl cunosc bine. *Monsieur* e fratele lui, dar el e rege, iar pentru cel ce domneşte nu poate fi decât plăcut să vadă cum cineva atât de important şi atât de apropiat de tron se prăbuşeşte în prăpastia cea mai adâncă a viciului. Asta face ca mărirea şi strălucirea lui să crească pe măsură. Băieţii care îi sunt neveste soţului meu şi domnii care-i sunt soţi nu înseamnă o ameninţare pentru puterea regală. Tot ce vor ei este să fie copleşiţi cu aur, cu domenii şi cu slujbe mănoase, aşa că regele e bucuros să le dăruiască aşa ceva cu amândouă mâinile. Domnul de Lorena obţinea absolut tot de voia, fiindcă existenţa lui era o

---

[1] Carol I Stuart, regele Angliei, învins de armata parlamentului comandată de Cromwell, a fost decapitat la Londra, la 30 ianuarie 1649. Prinţesa Henriette se afla însă în Franţa încă de la primele victorii ale insurgenţilor, trăind, împreună cu mama sa, din subsidii modeste acordate de primul-ministru Mazarin, până la căsătoria cu Philippe d'Orléans, fratele mai mic al lui Ludovic al XIV-lea. Mama prinţesei Henriette, *Henriette-Marie de France*, devenită regină a Angliei prin căsătoria cu Carol I, era fiica lui Henric al IV-lea şi a Mariei de Medicis, deci soră cu Ludovic al XIII-lea, astfel încât prinţesa Henriette şi *Monsieur*, soţul său, personaje ale acestui roman, erau veri primari. *(n. trad.)*

garanţie a fidelităţii lui *Monsieur*, regele nu risca să-şi vadă fratele amestecat în cine ştie ce frondă, cum s-a întâmplat cu Gaston d'Orléans[1]. Dar de data asta am fost nevoită să ridic vocea. Voiau să se folosească de mine la curtea Angliei, dar mi-am zis că era cazul să mi se dea satisfacţie. I-am adus aminte cumnatului meu că sunt fiică de rege şi că, dacă tatăl meu a murit, sunt şi soră de rege şi fratelui meu n-are cum să-i facă plăcere faptul că sunt astfel tratată. Şi o răzbunare din partea lui, adică intrarea Angliei în liga aceea, i-ar pica foarte rău regelui nostru preacreştin.

Răsuflă adânc şi îşi aşeză mâna pe piept spre a-şi controla bătăile inimii, apoi urmă:

— Aşa că acum, în sfârşit, mă văd victorioasă, şi totuşi asta mă face să mă tem şi mai mult. Sunt înconjurată numai de uri distrugătoare, doamnă. *Monsieur* m-a ameninţat în mai multe rânduri că mă otrăveşte.

Angelica tresări fără voia ei.

— Doamnă, rosti ea tulburată, nu trebuie să vă lăsaţi cuprinsă de idei morbide.

— Nu ştiu dacă ideile astea sunt chiar morbide, se împotrivi prinţesa. Nu-i deloc exclus ca lucrurile să stea tocmai aşa. În ziua de azi, şi mai ales la Curtea Franţei, se moare atât de uşor!

Angelica se gândi la Florimond şi la pledoaria abatelui de Lesdiguières şi simţi dintr-o dată frica urcând în ea ca un şarpe de gheaţă.

— Dacă Alteţa Voastră e convinsă de pericolul care o pândeşte, atunci trebuie neapărat să se apere. Bănuielile acestea se cuvine să fie ştiute de poliţia regelui, care tocmai pentru aşa ceva există.

Madame se uită la ea ca şi cum ar fi spus lucrul cel mai neaşteptat din lume, apoi izbucni în râs.

— Doamnă, zise ea, aveţi nişte idei care mă miră la o femeie atât de întreprinzătoare ca dumneavoastră! Poliţia! Vreţi să vorbiţi de persoanele acelea bădărănoase pe care le comandă domnul de La Reynie? Dar pe aceştia îi ştiu destul de bine, ba unul din ei, un domn Desgrez, a avut chiar misiunea să-l aresteze pe consilierul meu Cosnac, episcop de Valencia. Le cunosc prea bine obiceiurile ca să le îngădui să-şi vâre nasurile lor lungi şi roşii de vin şi de rachiu în nişte lucruri atât de intime!

Se ridică, obligând-o şi pe Angelica să facă imediat la fel. Deşi era mai scundă, prinţesa Henriette avea o ţinută de-a dreptul regească, plină de naturaleţe, care o făcea să pară mai impunătoare.

— Amintiţi-vă că nu avem alte posibilităţi la această curte decât să ne apărăm singuri sau... să murim, zise ea cu glas liniştit.

[1] **Gaston d'Orléans** (1608-1660) – al doilea fiu al lui Henric al IV-lea şi frate al lui Ludovic al XIII-lea, a fost implicat toată viaţa în numeroase comploturi, figurând ca ornament şi în fruntea Frondei. *(n. trad.)*

Se întoarseră în tăcere, prin parcul splendid, năpădit de verdeața abundentă, lăsată să crească în voie. Aici nu intervenise fără milă mâna omului ca la Versailles, să alinieze geometric totul, până la ultima frunză și până la cel mai neînsemnat fir de iarbă. Comparația inevitabilă cu rigoarea rece de la Versailles făcea și mai plăcut parcul acesta plin de arbori de esențe rare, cu tufișuri bogate după moda englezească. Probabil că aici era singurul punct asupra căruia *Madame* și *Monsieur* cădeau de acord, amândoi erau pentru ceea ce regele numea, când venea la Saind-Cloud, *„dezordinea asta cumplită"*.

Pe chipul nefericitei prințese rămăsese împietrit un zâmbet trist. Nimic nu-i putea abate atenția de la teama nedeslușită care o chinuia zi și noapte.

— Dacă ați ști! zise ea. Aș vrea atât de mult, atât de mult să rămân în Anglia și să nu mă mai întorc niciodată aici! Dar, din nefericire, asta e cu neputință...

— Cucoană, izbucniră într-un glas cerșetorii, când zici că aranjezi matale cu regele să ne scape și pe noi de bubele astea? Că începem să facem viermi!

Se îngrămădeau, mai mulți ca niciodată, în odaia din spatele bucătăriei casei din strada Beautreillis. Ar fi avut, firește, posibilitatea de a ajunge oricând să fie atinși de mâna regelui, urmând filiera obișnuită, dar ei erau încredințați că, fiind recomandați de cucoana marchiză, regele avea să lucreze mai cu râvnă și asta trebuia să-i tămăduiască negreșit. Le promise că duminica următoare aveau să fie primiți la ceremonia după care tânjeau atâta. Se informase și era acum la curent cu toate demersurile care trebuiau făcute, dar era ocupată până peste cap cu pregătirile pentru întoarcerea la curte. Așa că se gândi la vechea ei prietenă Françoise Scarron și se hotărî să facă un drum până la ea, s-o roage să-i însoțească pe protejații ei la medicul regelui. Asta o făcu să-și aducă aminte că n-o mai văzuse pe tânăra văduvă de foarte mult timp. Ultima oară când se întâlniseră fusese cu ocazia acelei serbări de neuitat de la Versailles, în 1688, adică în urmă cu doi ani! Doi ani! Dumnezeule, timpul începea să se scurgă din ce în ce mai repede, când trecuseră deja doi ani? Ce s-o fi întâmplat între timp cu Françoise? Cu sufletul cuprins de remușcări pentru nepăsarea față de o veche prietenă, Angelica porni s-o vadă și coborî în fața casei acesteia, aceeași casă umilă în care văduva își ascundea de ani de zile strâmtorarea.

Bătu zadarnic în ușă, nimeni nu venea să deschidă. Și totuși, ceva nedeslușit șoptea instinctului ei că în casă era cineva. Poate vreo slujnică? Bine, dar atunci de ce nu deschidea? Angelica mai bătu de câteva ori și în cele din urmă, pierzându-și răbdarea, hotărî să se lase

păgubaşă şi să plece, fiindcă n-avea timp de pierdut. La prima răspântie însă, o îngrămădeală de trăsuri o făcu să întârzie, şi aruncându-şi fără voia ei privirile îndărăt, de-a lungul străzii pe care venise, avu surpriza să vadă poarta casei văduvei Scarron deschizându-se şi pe însăşi prietena ei ieşind pe stradă. Iar dacă mai adăugăm că Françoise mai era şi mascată şi înfăşurată înt-o mantie închisă la culoare, nu e greu de înţeles că Angelica sări îndată jos, vrând să vadă mai îndeaproape cum stau lucrurile.

„Asta-i prea de tot!" îşi zise ea, luându-se pe urmele văduvei, hotărâtă s-o urmărească cu orice preţ. Curiozitatea îi era aţâţată la culme. Le spuse lacheilor să se ducă s-o aştepte acasă, iar ea îşi trase gluga cât mai mult peste faţă şi porni în urmărirea prietenei sale. Françoise mergea foarte iute, în ciuda faptului că pe sub mantie ducea în fiecare mână câte un pachet care părea să fie destul de greu. Misterul părea a fi într-adevăr pe cinste şi Angelica nu se putea îndura să scape ocazia asta, deşi era ocupată până peste cap. Se ţinu pe urmele văduvei, fără ca aceasta s-o vadă, până la Cité. Aici Françoise se opri şi intră în vorbă cu unul din băieţii cu cărucioare care aşteptau să le pice ceva muşterii cu bagaje grele. Urmă o scurtă tocmeală, după care Françoise scoase de sub mantie două coşuri mari, pe care băiatul le instală cu vizibil efort în cărucior, ceea ce o făcu pe Angelica să-şi vadă confirmată impresia că era vorba de o greutate considerabilă. În orice caz, afacerea se anunţa palpitantă şi, când o văzu pe Françoise aruncând priviri furişe în toate părţile, ca să vadă dacă nu cumva e urmărită, îşi zise că merita să piardă oricât timp cu dezlegarea unei asemenea enigme. Fireşte că era greu de spus dacă avea să tragă de aici vreun folos, dar curiozitatea îi era aţâţată la culme şi mai curând ar fi murit decât să se dea bătută. Cu atât mai mult cu cât ochiul ei ager reuşi să desluşească sclipirea inconfundabilă a aurului atunci când mâna doamnei Scarron şi cea a băiatului cu căruciorul se atinseră preţ o clipă una de cealaltă. Un pistol de aur, sau măcar o livră[1] şi tot era o plată regească pentru aşa ceva!

Şi doamna marchiză du Plessis-Bellière se văzu silită să-şi întrebuinţeze serios picioarele, fiindcă băiatul, dornic să arate că era cu adevărat vrednic de plata primită, făcea paşi mari şi iuţi, iar Françoise se arăta şi ea neaşteptat de sprintenă. Drumul fu lung, printr-o mulţime de străduţe întortocheate, traversaseră de mult Sena şi nu mai ajungeau o dată, intrară într-o stradă dreaptă şi lungă, parcă fără capăt, şi Angelica începea să nu-şi mai simtă picioarele. Strada ducea, după câte i se părea ei, spre Vaugirard şi, de la un timp, caldarâmul de bolovani începuse să lase locul drumului de ţară, plin de făgaşe şi de praf. Iar când mai trebui să se şi oprească să-şi scoată o pietricică din pantof şi văzu pe urmă că

[1] Un pistol valora 10 livre. *(n. trad.)*

Françoise şi băiatul cu căruciorul dispăruseră, doamna marchiză scăpă o înjurătură care ar fi stârnit admiraţia oricărui vizitiu de casă mare. Pierduse atâta timp şi îşi rupsese picioarele alergând ca o nebună şi nu se alesese cu nimic. Mironosiţa de Françoise Scarron de bună seamă că-şi vizita pe furiş cine ştie ce hăndrălău şi nu voia să se ducă la el cu mâna goală, uite pe ce îşi părăduia dumneaei pensia pe care i-o acordase până la urmă regele, poftim! Deşi, dacă stăm să ne gândim, treaba ei, dar mai greu era acum cu întorsul înapoi, fiindcă drumul era atât de încurcat încât cine ştie când avea să mai ajungă acasă. Şi pe jos!... Of, Dumnezeule! Aşa-i trebuia, dacă a vrut să-şi bage nasul în treburi care nu erau de competenţa ei! Altă dată să-i fie învăţare de minte, să nu-şi mai spioneze prietenele. Numai că îndată apăru băiatul cu căruciorul, de după colţul unei străzi. Cu speranţele renăscute şi mai curând ca să nu se poată zice că se ostenise degeaba, Angelica îl opri şi îi oferi un scud de aur, care-l făcu pe bietul flăcău să caşte ochii cât cepele. Hotărât lucru, ziua asta era plină de nebune care-şi puseseră în cap să facă din el om bogat! Bâiguind ceva, o duse să-i arate casa unde o dusese pe cucoana de adineauri, una cu două coşuri, aşa, una de-l tocmise în Cité şi-i dăduse o livră. Angelica îi mai dădu un scud, făcându-l mai-mai să leşine, apoi cercetă dintr-o privire casa.

Era una din acele clădiri noi care începuseră să se ridice pe timpul acela în suburbii, presărate printre grădinile de zarzavaturi şi maidanele pe care păşteau în voie turme de oi. Casa era destul de mică, dar lucrată temeinic, făcută parcă să dureze o mie de ani, şi arăta foarte curată şi bine îngrijită. Izbi în uşă cu inelul de bronz şi trebui să aştepte un timp până când chipul unei slujnice se ivi în ferestruica mică tăiată în lemnul uşii, întrebându-o pe un ton cât se putea de acru ce pofteşte.

— Aş dori s-o văd pe doamna Scarron.

— Doamna Scarron? N-avem aşa ceva aici. Nu se află, întări femeia trântind ferestruica.

Asta o învioră îndată pe Angelica. Era convinsă acum că la mijloc era un secret care merita oricât ca să-l afle. „Ehei, iubita mea prietenă Françoise, dacă ai cumva impresia că am să mă dau bătută, înseamnă că nu mă cunoşti!" Nu mai rămânea decât un singur mijloc de a o face pe Françoise să iasă la iveală, iar mijlocul acesta trebuia folosit.

Capitolul XVIII

Începu din nou să izbească în uşă, cât putea de tare, dând cu inelul în placa de bronz de pe poartă, până când ferestruica se deschise din nou.

— Ce tot vrei dumneata, cucoană? se burzului slujnica de adinea-

uri, nu ţi-am zis o dată că n-avem aici nici o doamnă Scarron?

— Ba am înţeles. Aşa că dumneata spune-i că vin din partea regelui.

Femeia o privi o clipă bănuitoare pe sub sprâncenele posomorâte, închise la loc ferestruica şi, după nu prea mult timp, se auzi de dincolo zgomot de zăvoare şi de lanţuri, până când în sfârşit, uşa se deschise puţin şi Angelica se putu strecura înăuntru. Sus, în capul scării, o văzu pe Françoise, care aştepta cu o privire îngrijorată.

— Angelica! strigă ea recunoscând-o. Vai de mine, pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întâmplat?

— Nu prea ai aerul că te bucură revederea noastră, zise Angelica urcând scările. Şi dacă ai şti ce alergătură am tras ca să ajung până aici! Ce mai faci?

Ajunsă sus, o îmbrăţişă pe vechea ei prietenă, dar aceasta rămânea speriată şi parcă gata să se apere, privind-o aspru şi întrebător.

— Regele te-a trimis? Dar pentru ce? A intervenit vreo schimbare în ultimele instrucţiuni?

— Nu cred, răspunse la întâmplare Angelica. Dar văd că mă primeşti destul de ciudat. Sau poate eşti supărată pe mine că nu ţi-am mai dat atâta timp nici un semn de viaţă? Nu-i nimic, am să-ţi explic. Dar... nu intrăm undeva, stăm aşa, aici, în capul scării?

Şi se îndreptă spre uşa cea mai apropiată.

— Nu, nu! ţipă disperată Françoise aşezându-i-se în drum, cu braţele desfăcute, şi postându-se cu hotărâre în uşă. Nu se poate să intri, mai întâi spune despre ce e vorba!

— Françoise, dar nu putem rămâne cocoţate aici pe scară, ca nişte caraghioase, nu crezi? Ce Dumnezeu se întâmplă? Nu te mai recunosc. Dacă ai neplăceri, nu crezi că aş putea să te ajut?

Dar doamna Scarron nu voia să audă de nimic.

— Spune-mi exact ce ţi-a spus regele! Asta vreau să aud.

— Draga mea, îţi spun drept că nu e vorba de rege. A fost numai un vicleşug din partea mea ca să pot să intru. M-am servit de numele lui ca de un *„Sesam, deschide-te"*.

Françoise îşi acoperi faţa cu amândouă mâinile.

— Dumnezeule! gemu ea. E groaznic, groaznic! Deci ai intrat aici fără să... Doamne sfinte, sunt pierdută! Ce mi-ai făcut, Angelica!

Îşi dădu seama în aceeaşi clipă că servitorii începuseră să se adune curioşi jos, la picioarele scării, urmărind cu ochi lacomi scena, aşa că o luă pe musafira nepoftită şi o împinse pe uşa pe care până atunci o apărase cu atâta străşnicie. Era un mic salon, surprinzător de bine mobilat pentru o casă atât de burgheză şi de modestă pe din afară. Iar primul lucru pe care-l văzu Angelica fu un leagăn mic de lângă

fereastră, în care părea că se afla un mic locatar. Fierbând de curiozitate, se apropie şi descoperi că într-adevăr în el se lăfăia un prunc dolofan de câteva luni, care imediat ce o văzu îşi deschise feţişoara într-un zâmbet fericit.

— Deci acesta îţi era secretul, biată Françoise! E fermecător, te felicit şi ţin să te asigur că degeaba-ţi faci atâta sânge rău din cauza mea. Ştii că sunt discretă.

Aşa, care va să zică! Virtutea intransigentă a văduvei sfârşise prin a se da bătută! Tocmai ea, care-şi clădise totul în viaţă pe o reputaţie fără pată! Acum probabil că era moartă de ruşine, sărmana!

— Îmi închipui că ai petrecut zile îngrozitoare. De ce n-ai cerut ajutorul prietenelor? Eu una n-aş fi stat pe gânduri!

Dar Françoise scutură din cap, cu un zâmbet palid pe chip.

— Nu, Angelica, nu e vorba de ceea ce crezi. Uită-te bine la copilul acesta şi ai să înţelegi.

Micuţul o privea la fel de prietenos cu ochii lui mari şi albaştri ca două safire, care îi părură cunoscuţi. „Albaştri ca marea", gândi ea, aproape fără voia ei. Şi îşi aduse aminte dintr-o dată cine mai avea ochii aceştia: Athénad's de Montespan!

Micuţul din leagăn era fiul regelui Franţei!

— Da, asta era, zise Françoise Scarron cu o înclinare resemnată a capului. Vezi bine în ce situaţie groaznică mă aflu. Dacă nu m-ar fi rugat însuşi regele, n-aş fi acceptat aşa ceva niciodată. Trebuie să mă ocup de micuţ în cea mai mare taină, în aşa fel încât nimeni să nu bănuiască vreodată nici măcar că există. Din punct de vedere legal, tatăl lui e marchizul de Montespan şi ştii bine ce scandal ar putea face. Primul lucru pe care l-ar putea face ar fi să-l ia foarte frumos la el acasă, doar e fiul lui. Nici măcar regele nu s-ar putea opune. Aşa că... Doamne, ce încurcătură blestemată!

O trase pe Angelica pe o canapea şi se aşezară amândouă. O dată prima reacţie de împotrivire trecută, simţea acum o uşurare nespusă să-şi poată descărca sufletul în faţa cuiva apropiat. Îi povesti că Louvois o recomandase regelui atunci când, imediat după ce bastardul acestuia venise pe lume, se treziseră că aveau nevoie de o guvernantă capabilă şi mai ales discretă. În termenii stricţi ai legii, atât regele cât şi doamna de Montespan erau legaţi fiecare prin câte o altă căsătorie, astfel încât copilul avea drept tată pe soţul legitim al mamei, adică pe teribilul domn de Pardaillan de Montespan. Şi după cum îl ştiau, se puteau aştepta din partea lui la tot ce era mai rău. Aşa că acum era vorba nu numai de creşterea în cele mai bune condiţii a micului strănepot al lui Henric al IV-lea, ci şi, mai ales, de păstrarea tainei celei

mai adânci. O sarcină grea care presupunea un devotament absolut, vigilenţă, inteligenţă, înţelepciune şi hotărâre. Iar doamna Scarron, deşi presimţea că lucrurile n-aveau să se sfârşească prea bine, se supusese şi acceptase.

— Regele avea oarecare îndoieli în privinţa mea. Cred că nu mă prea simpatizează, prea m-a văzut de multe ori în saloanele de audienţă. Dar domnul de Louvois şi Athénad's au insistat şi la drept vorbind, Athénad's a stăruit mai mult...

— Fireşte, întări Angelica, doamnele din familia Mortemart sunt mai ambiţioase!

— Ea şi cu mine suntem prietene de mult timp şi ştie că poate conta pe mine fără nici o rezervă, mai ales că, după ce m-a ajutat atât de mult, ar fi însemnat să mă arăt îngrozitor de nerecunoscătoare refuzând-o. De atunci trăiesc atât de retrasă încât parcă m-aş fi călugărit. Şi măcar dacă aş avea parte de un strop de linişte! Dar tot timpul trebuie să mă ocup de toate lucrurile legate de casă, să stau cu ochii pe doică, pe dădacă, pe slugi, şi să nu cumva să scap vreun cuvânt, fiindcă toată lumea din casă ştie că e copilul meu. Şi pe de altă parte trebuie să mai fiu văzută şi dincolo, acasă la mine, pentru ca nimănui să nu-i bată la ochi dispariţia mea şi să intre la bănuieli. Intru pe o uşă, ies pe alta, furişându-mă, şi când mă duc în vizită la câte o prietenă, mai întâi trebuie să chem un bărbier să-mi ia sânge ca să fiu sigură că n-am să roşesc când am să fiu nevoită să mint. Să mint, eu! Dumnezeu să mă ierte pentru păcatul acesta, dar îl fac întruna. Şi nici măcar nu e cel mai mic din sacrificiile pe care trebuie să le fac pentru a fi pe placul regelui. Dacă ai şti câte mi se întâmplă...

Vorbea cu acelaşi umor reţinut cu care ştiuse întotdeauna să prezinte toate nenorocirile care i se întâmplau. Angelica se gândi că, la urma urmei, Françoise ar fi trebuit să fie încântată, şi poate chiar şi era, de importanţa neaşteptată pe care o căpătase persoana ei în faţa regelui. Poziţia aceasta, deşi presupunea sumedenie de dificultăţi, era de invidiat, şi multe doamne suspuse ar fi fost fericite să joace ele un rol de o asemenea importanţă şi atât de aproape de tron.

Micul vlăstar din leagăn scoase un ţipăt uşor, de nemulţumire, şi Françoise se ridică imediat, îndreptându-se spre el. Potrivi perniţa şi cuvertura cu mişcările scurte şi precise de gospodină cu care le făcea pe toate. Ca multe femei care au trăit singure şi departe de lumea copiilor, sentimentele ei faţă de pupilul pe care-l avea erau destul de ponderate. Nu i se întâmpla să se înduioşeze de farmecul lui şi lăsa toate aceste mărunţişuri pe seama doicii şi a dădacei, care se mirau de o mamă atât de rece faţă de copilul ei, şi încă ce copil frumos şi deştept, de-ţi venea să-l

mănânci, nu alta! Însă nici una din femeile din casă nu putea spune că doamna asta nu se îngrijea de micuț, ba încă o făcea cu o pricepere și cu o îndemânare de ziceai că toată viața numai asta făcuse, să stea de copii mici. Fiindcă acesta era adevărul: Françoise Scarron era guvernanta perfectă.

— Sănătatea lui cam lasă de dorit, spuse ea către Angelica. Are un piciorus puțin strâmb și ne e teamă ca nu cumva mai târziu să rămână șchiop. Am vorbit cu medicul regelui, care e și el la curent cu secretul și i-am cerut părerea. Spune că ar exista un remediu, anume apele de la Barèges, care ar putea preveni dificultatea asta, așa că vara viitoare trebuie să-l duc acolo. Prin urmare vezi bine, datoria asta a mea nu-mi lasă nici măcar timp să răsuflu. Și să nu crezi că toate necazurile astea au să mai treacă cu timpul. Dimpotrivă. În curând voi avea două rânduri de griji pe cap, nu numai unul...

— Aaaa! Va să zică e adevărat ce se șoptește, că Athénad's e din nou însărcinată!

— Vai!

— De ce vai!

— Athénad's mi-a confirmat asta. Și era de-a dreptul disperată.

— Disperată? Dar ar avea motive mai curând să se bucure! Nu e o nouă dovadă limpede a dragostei pe care i-o poartă regele?

— Vai! repetă Françoise, privind-o atât de insistent pe Angelica în ochi încât o făcu să se uite în altă parte.

Și își lăsă și ea privirile în pământ, rămânând amândouă tăcute preț de câteva clipe.

— E într-o stare de plâns, reluă tânăra văduvă. Vine aici tot timpul, nu atât ca să-și vadă copilul cât ca să mi se plângă mie și să-și mai verse furia care o macină întruna. La Versailles e silită să se abțină și să se poarte ca și cum toate ar merge cum nu se poate mai bine. Și nu e pentru nimeni un secret că regele iubește pe altcineva.

Și o privi din nou drept în ochi.

— Că te iubește pe dumneata, Angelica.

Angelica se sili din răsputeri să se arate indiferentă.

— Eu aș zice altfel: nu e pentru nimeni un secret că regele a poruncit să fiu arestată și închisă. Mai strașnică dovadă de dragoste ca asta nici că se putea!

Doamna Scarron clătină din cap. Nu i-ar fi displăcut deloc să știe ceva mai mult și se pregătea să ceară lămuriri asupra episodului acesta, când de afară se auzi deodată scârțâit de osii și trap de cai care se opriră în fața casei. Aproape în aceeași clipă, două bătăi nerăbdătoare în poartă răsunară cu toată puterea și tot atât de repede se auzi de jos din hol vocea imperioasă a Athénad'sei. Albă ca varul, Françoise vru întâi s-o

ascundă pe Angelica într-un dulap mare cât toate zilele, plin cu haine, dar aceasta se împotrivi.

— Atunci unde vrei să te ascunzi? Casa e mică şi n-are unghere dosnice sau scări secrete!

— Hai să nu fim caraghioase! De ce să mă ascund? De cine te temi? O să ne desluşim, mai ales că niciodată nu ne-am certat şi nu suntem duşmance, Athénad's şi cu mine. Cel puţin nu pe faţă.

Se trase totuşi mai la o parte, tocmai în clipa când doamna de Montespan intra pe uşă ca o furtună. Fără un cuvânt, îşi aruncă furioasă pe o măsuţă evantaiul, mănuşile, o cutie cu pastile şi ceasul, care numai printr-o minune mai rămase întreg.

— Asta e prea de tot! izbucni ea. Chiar adineauri am fost informată că ieri s-au întâlnit în parc, în peştera lui Thetis... E culmea!

În clipa aceea se întoarse şi dădu cu ochii de Angelica. Fără îndoială că imaginea rivalei ei îi era gravată atât de dureros în suflet încât preţ de câteva secunde se crezu victima unei halucinaţii. Timp în care Angelica îşi spuse că trebuia să treacă la ofensivă.

— Trebuie să-mi cer mii de scuze, Athénad's. Nu ştiam, când am intrat aici, că e casa dumitale. Voiam s-o văd pe Françoise, ale cărei drumuri în toate părţile mă făcuseră curioasă şi am urmărit-o până aici.

Doamna de Montespan se făcuse purpurie. Din privirile ei ţâşneau adevărate săgeţi, pline de furie otrăvitoare. Făcea eforturi vizibile să-şi stăpânească clocotul interior şi deocamdată reuşea.

— Să ştii că spun adevărul când susţin că doamna Scarron a făcut tot ce se putea face ca să mă împiedice să pătrund în miezul secretului vostru. Dar poţi fi sigură că nu se va auzi nimic. Eu sunt singura vinovată.

— Bine, te cred! strigă doamna de Montespan cu un râs în care se desluşeau rezonanţe metalice. Françoise nu e atât de proastă încât să calce în străchini în asemenea hal cu bună-ştiinţă.

Şi se lăsă să cadă într-un fotoliu, întinzând spre tânăra văduvă picioarele încălţate cu conduri de satin roz.

— Trage-mi porcăriile astea! Nu le mai suport, mi-au făcut tălpile praf!

Fără un cuvânt, Françoise îngenunche şi îi scoase pantofii.

— Spune să-mi aducă şi un lighean cu apă caldă de jos, de la bucătărie. Să pună şi smirnă în ea.

Apoi ochii i se întoarseră spre intrusă.

— Cât despre dumneata, scumpă şi devotată prietenă... ne cunoaştem, ştim ce se ascunde sub aerele dumitale de copiliţă nevinovată. Curioasă ca o portărească, gata să-ţi bagi nasul, să spionezi pe peste tot

unde e rost de aflat ceva care să-ți aducă vreun profit. Prea femeie de rând ca să plătești un lacheu să facă în locul dumitale porcăriile astea. In spelunca aceea a dumitale unde vindeai cacao fiartă erai codoașa codoașelor și asta ți se vede și acum pe față. Ai codoșit destule perechi și acum îți poți permite să ai grijă și de propriile dumitale plăceri, nu?

Fără un cuvânt, Angelica se ridică și se apropie de ușă. Din moment ce Athénad's ajungea la asemenea termeni, era mai bine să rupă cu ea definitiv și pe față. Nu-i era frică de ea. Dar simțea o scârbă aproape bolnăvicioasă față de scenele violente dintre femei, în care se aruncă în față mii de acuzații adevărate sau cel mai adesea închipuite și care lasă răni care cu greu se mai închid.

— Rămâi!

Vocea poruncitoare o făcu să se oprească fără voia ei. Era greu să te împotrivești tonului familiei Mortemart și Angelica se simți vasală în fața unei regine. Dar își recâștigă imediat sângele rece. Dacă doamna de Montespan ținea să încrucișeze săbiile, fie, să le încrucișeze. Rămase deci liniștită, așteptând, cu privirile ei verzi ațintite asupra marchizei de Montespan, căreia Françoise, îngenuncheată în continuare, îi trăgea acum cu grijă ciorapii de mătase. In ochii Angelicăi flutura o ușoară nuanță de dispreț și în întreaga ei atitudine se citea o anumită detașare de zbuciumul cumplit care parcă încărca micul salon cu nori grei de furtună.

Din roșie, doamna de Montespan deveni vânătă la față. Știa că oricât de zdrobitoare ar fi fost victoria repurtată aici asupra rivalei ei, asta nu i-ar fi servit la nimic. Vocea îi răgușí de la primele cuvinte.

— „In-com-pa-ra-bi-la demnitate a doamnei du Plessis-Bellière! Un asemenea mers au numai reginele. Și misterul care o înconjoară pare mai curând s-o izoleze și mai mult, chiar atunci când e în mijlocul nostru, aici, la curte..." rosti ea cu voce înăbușită. Da, scumpă marchiză du Plessis-Bellière, așa vorbește regele despre dumneavoastră. Cu mine! „Ați remarcat, desigur, doamnă, ce surâs dulce, deși surâde atât de rar! Și totuși, poate fi veselă ca un copil! Dar curtea e un loc trist pentru o ființă atât de sensibilă!" Nemaipomenit! Curtea e un loc trist! Și ființa e sensibilă! Deci astea sunt măgăriile pe care i le bagi regelui în cap! Așa ai reușit să-l scoți din minți, prin aerul dumitale absent și visător, prin naivitățile dumitale, făcând mutre de dezgust la orice, probabil unde în grajdul acela de castel al părinților dumitale era mai frumos, mai confortabil, mai distins, mai vesel! Și într-o zi m-am săturat să-l tot aud vorbindu-mi întruna despre dumneata și i-am trântit-o de la obraz: „Misterul ei e că s-a tăvălit bine pe peste tot și cu cine a putut înainte de a-l găsi pe poponarul acela impotent de Philippe, și-a vândut farmecele cui s-a nimerit, în speluncile cele mai puturoase!" Și știți ce-a făcut?

M-a pălmuit! Pe mine! El, un Bourbon, a îndrăznit să mă pălmuiască pe mine, o Mortemart!

Și Athénad's izbucni într-un hohot isteric de râs.

— Era și cazul să se simtă jignit de asemenea cuvinte care-ți ofensau onoarea! Vai de mine! Onoarea doamnei du du Plessis-Bellière fusese atinsă! Și chiar a doua zi te-au găsit soldații lui Lauzun, au dat peste dumneata tocmai când erai la tăvăleală cu banditul acela asiatic, cu mustățile lăsate fioros în jos, grecul acela, sau ungur sau ce era! Asta m-a făcut să mă simt răzbunată din plin! Ha! Ha! Ha!

Micuțul din leagăn, trezit și speriat de gălăgia din încăpere, se puse pe niște urlete cumplite. Françoise Scarron se duse repede la el, îl luă din leagăn și plecă să-l ducă doicii. Când se întoarse, Athénad's plângea cu lacrimi fierbinți, cu fața înfundată în batistă. Râsul de adineauri se transformase în hohote de plâns sfâșietor.

— E prea târziu! sughiță ea, abia putând să articuleze cuvintele. Mă gândeam că asta are să-l facă să-i treacă nebunia, dar degeaba! Te-a pedepsit, dar de fapt se pedepsea pe el și eu nu m-am ales decât cu toanele lui îngrozitoare. Ai zice că treburile Franței nu mai pot merge fără dumneata. „Aș fi vrut să cer sfatul doamnei du Plessis", zice el întruna. Sau „Sunt foarte curios să știu ce-ar spune doamna du Plessis despre chestiunea asta". Și tocmai asta e cel mai greu de suportat, fiindcă disprețuiește femeile, nu ține niciodată seamă de sfaturile lor... Are o grijă de neînchipuit să nu cumva să se poată spune vreodată că a făcut cutare sau cutare lucru fiindcă a urmat sugestiile vreunei doamne de la curte. Când îmi acordă o favoare oarecare, un titlu sau un beneficiu pentru unul sau altul din protejații mei, face asta ca și cum mi-ar oferi o bijuterie, o podoabă, ceva, fiindcă sunt metresa lui oficială, nu fiindcă ar considera, Doamne ferește, că eu am judecat bine și că cel în cauză merită cu adevărat. În timp ce *ea*, ei bine, *ea*, minunea minunilor, le știe pe toate, regele îi cere sfatul în orice privință, ar vrea să nu-i mai iasă din cuvânt și suferă când nu știe care e cuvântul acela al ei! Îi cere părerea în chestiuni de politică..., de politică...

Aici Athénad's păru de-a dreptul pe cale să se sufoce.

— ... de politică internațională, urlă ea înnebunită de furie, cu fața schimonosită și cu ochii ieșiți din orbite. *In-ter-na-ți-o-na-lă!* repetă ea înăbușindu-se, ca și cum numai acest cuvânt, singur, era suficient ca să arate monstruozitatea trădării. O tratează ca pe un bărbat pe... pe...

— Asta ar trebui să te liniștească, zise cu răceală batjocoritoare Angelica. Din câte se spune, regele nu are năravurile lui *Monsieur*.

— Ba nu! urlă Athénad's atât de tare încât zbârnâiră geamurile. Nu! Nu! Fiindcă dumneata ești singura femeie cu care s-a purtat vreodată așa!

— Prostii! Oare *Madame* n-a fost rugată, chiar acum, de curând, să ducă la bun-sfârşit o misiune diplomatică de mare fineţe în Anglia?

— Ei nu, că asta-i bună! Îmi place că aveţi simţul comparaţiilor, doamnă! *Madame* e fiică de rege şi soră de rege! Regele Carol al II-lea e fratele ei, şi Stuarţii nu sunt ieşiţi din coteţul de găini de la Monteloup! Şi, de altminteri, dacă regele o foloseşte şi îi e chiar recunoscător că-i susţine proiectele, nu simte pentru ea decât antipatie. *Madame* îşi închipuie că în felul acesta îi va recâştiga prietenia şi poate chiar îl va face s-o iubească! Pffff! Se înşală ca o neroadă ce e! Regele se slujeşte de ea, dar o dispreţuieşte cu atât mai mult cu cât e mai inteligentă şi mai citită. Astea sunt lucruri pe care nu le poate suferi la femei, mai ales învăţătura.

Françoise Scarron interveni liniştită, vrând să mai potolească puţin spiritele.

— Dar există oare vreun bărbat căruia să-i placă femeile pentru inteligenţa şi pentru cultura lor? suspină ea. Dragele mele, cred că vă certaţi degeaba. Regele, ca orice bărbat, simte nevoia să mai schimbe... Lăsaţi-l în pace. Cu una îi place să vorbească despre verzi şi uscate, cu alta să tacă. Locul dumitale, Athénad's, e vrednic de invidiat. Nu trebuie însă nici să-l consideri de nimic. Cine vrea să aibă totul riscă de cele mai multe ori să piardă totul şi s-ar putea ca într-o bună zi să te trezeşti că regele te-a părăsit de-a binelea, pentru o a treia iubită, la care nici una din dumneavoastră două nu s-a gândit.

— Asta aşa e, rosti Angelica plină de convingere. Să nu uităm, Françoise, că tocmai pe dumneata trebuie să te ia regele în căsătorie într-o bună zi. Aşa a prorocit prezicătoarea, iar noi două, Athénad's şi cu mine, se vede limpede că suntem nişte proaste care ne ciorovăim aici fără nici un rost.

Şi, înainte de a ieşi pe uşă, se întoarse şi rosti simplu către doamna de Montespan:

— Să ne oprim aici, doamnă. Ar trebui să nu uităm că am fost prietene. Cândva.

Athénad's ţâşni din fotoliul ei ca aruncată de un arc şi din doi paşi fu lângă Angelica, apucând-o cu putere de încheieturile mâinilor.

— Să nu-ţi închipui cumva că ce am spus acum e o recunoaştere a înfrângerii şi că am să te las să-ţi savurezi victoria! Nici n-ai obţinut-o măcar! Regele e al meu! Îmi aparţine! Nu-l vei avea niciodată! Am să-i smulg din inimă dragostea asta nevrednică de el. Şi dacă n-am să pot, am să te smulg pe dumneata din lumea asta! Nu e regele bărbatul care să iubească fantoma unei moarte!

Şi îşi înfipse adânc unghiile în antebraţul Angelicăi, care descoperi dintr-o dată, sub şocul durerii ascuţite care o fulgeră, ura. Văzuse

de multe ori, în jurul ei, efectele cumplite ale acestui sentiment, dar niciodată până în clipa asta nu simțise că cineva o putea urî cu atâta sete nepotolită. Privirile ucigătoare ale doamnei de Montespan o împroșcară ca o lavă arzătoare și se simți deodată cuprinsă de o rușine fără margini și de o amărăciune adâncă, ce se transformară în furie. O furie grea și necruțătoare. Își smulse mâna dreaptă din strânsoarea Athénaďsei și îi trase o palmă atât de năprasnică încât o aruncă pe parchetul lustruit ca oglinda, unde metresa regelui începu să se zbată printre urlete și horcăieli disperate, alunecând întruna și nereușind să se ridice din cauza nenumăratelor fuste în care se încurca.

— Doamnelor! strigă doamna Scarron aruncându-se între ele, doamnelor, gândiți-vă bine, nu se poate să vă înjosiți în halul acesta! Amintiți-vă că ne tragem din același ținut, suntem toate din Poitou!

Vocea ei avea o autoritate care le surprinse pe amândouă. Le domina prin gravitatea și prin înțelepciunea ei, cu luminile ferme din ochii negri și limpezi. Angelica n-avea să înțeleagă niciodată de ce pomenirea provinciei ei natale îi spulberase dintr-o dată toată furia aceea cumplită. Se depărtă fără un cuvânt, ieși din salon și, tremurând de enervare, coborî scara într-un suflet. Ghearele scorpiei îi lăsaseră în piele urme adânci și urâte, de un violaceu care o dezgusta. Din câteva locuri se iviră broboane mici de sânge rubiniu și se văzu nevoită să se oprească jos, în hol, să le tamponeze cu batista. Aici o ajunse din urmă Françoise, prea diplomată pentru a o lăsa să plece așa pe cea care mâine poate că avea să devină stăpână atotputernică la Versailles.

— Angelica, să știi că te urăște de moarte! șopti ea iute. Fii cu ochii în patru. Și să știi că eu sunt de partea dumitale.

— Nu mă tem eu de ea! răspunse Angelica, mai mult ca să-și facă singură curaj. O nebună! Am mai văzut eu de-astea!

Numai că lucrurile stăteau mult mai rău și își dădea și ea seama de asta. Înțelesese repede că nu era vorba de o nebună, ci de o femeie cât se poate de lucidă, în stare de absolut orice și care, mai ales, o ura de moarte. Nimeni n-o urâse vreodată până acum. Poate cel mult Philippe, în vremea când se lupta să scape de atracția pe care ea o exercita asupra lui, dar nu era nici pe departe vorba de ura asta înăbușitoare, amplificată la nesfârșit, care o înconjura strâns, ca veninul ucigător al florilor otrăvitoare.

Și porni pe drumul plin de dâmburi și gropi de la Vaugirard, părându-i-se că vântul de primăvară se împletea cu vocea curată a lui Cantor, care îi cânta mamei lui, de dincolo de lumea aceasta:

Regina un frumos buchet
Marchizei îi trimise
Însă parfumul cel de crini

Îndată o ucise...

Duminica următoare, îndată după liturghie, regele merse să-i tămăduiască pe bolnavi. Cortegiul ieşi din capelă, traversă Salonul Dianei şi Galeria Oglinzilor, apoi salonul botezat al Păcii şi ieşi în grădină.

Bolnavii aşteptau la piciorul scării serei de portocali, însoţiţi de doctorii plini de demnitate în robele lor negre şi de câţiva călugări de la aşezămintele de binefacere din Paris.

Angelica venea mai spre sfârşitul cortegiului, cu doamnele. Din fericire, doamna de Montespan nu se arătase. Regina la fel. Domnişoara de La Vallière veni lângă ea şi îi spuse cât de mult se bucura s-o vadă. Sărmana femeie nu era inspirată deloc când se hotăra să arate cuiva încredere. Nimeni nu se putuse înşela asupra surâsului pe care regele i-l aruncase de dimineaţă marchizei du Plessis-Bellière, aşa că toată curtea înţelesese imediat că dizgraţia de ieri pălea cu totul în faţa triumfului strălucit de azi.

Albastrul deschis al rochiei pe care o îmbrăcase astăzi Angelica semăna cu nuanţele cerului limpede şi voios, de un albastru bătând parcă imperceptibil în verde, un verde cum numai în Ile-de-France se poate vedea. Obrajii ei căpătaseră din nou nuanţa aceea de un auriu mat şi închis, plin de prospeţime. Femeia atinsă de iubirea ameţitoare şi pătimaşă a soarelui, aleasă, găsită printre atâtea femei de zeul care domnea asupra acestei lumi bogate şi strălucitoare, înconjurată de uri sălbatice, de invidii şi de gelozii nesfârşite, le păruse tuturor straniu de frumoasă şi aproape că intimida pe toată lumea. Toţi ar fi vrut să înceapă o conversaţie cu ea, să se facă plăcuţi, să încerce, din prudenţă, să intre în graţiile acestei femei superbe care nu se ştie dacă nu era deja stăpână aici, la Versailles, şi al cărei cuvânt s-ar fi putut să cântărească neînchipuit de greu. Dar toţi ezitau, nimeni nu se putea hotărî.

Regele coborî cu paşi înceţi şi majestuoşi scara de marmură, urmat de mulţimea strălucitoare a curtenilor şi a doamnelor.

Nefericiţii bolnavi de gâlci aşteptau în stânga, lângă grilajul înalt de aur. Soarele nu reuşea să încălzească pielea lor cenuşie şi uscată, făcând numai să apară şi mai hâde plăgile îngrozitoare pe care şi le descoperiseră în aşteptarea clipei când aveau să fie mântuiţi. Când regele se apropie de ei, căzură toţi în genunchi, cu ochii plini de bucurie şi de nădejde.

Regele îşi trase mănuşa din mâna dreaptă şi o întinse peste umăr marelui şambelan care îl urma îndeaproape. Se apropie apoi de primul dintre bolnavi, un tânăr care se ţinea cu vizibilă greutate în cârje, în timp ce unul din doctori, pe deplin pătruns de importanţa misiunii sale într-un asemenea moment solemn, îi susţinea capul. Regele făcu peste faţa lui o cruce largă, de la frunte la bărbie şi de la o ureche la cealaltă, apoi puse

mâna la baza gâtului plin de bube purulente, apăsă uşor de câteva ori cu toată palma şi rosti încet:

— Regele te-a atins, Dumnezeu te va lecui.

În ziua aceea se adunaseră bolnavi mult mai numeroşi decât de obicei. Curtenii scoaseră batistele din dantele scumpe şi începură să-şi facă vânt cu ele, ca să mai împrăştie cât de cât duhorile greţoase de carne putrezită. Nu gustau niciodată ceremonia asta şi asistau la ea numai din obligaţie, o obligaţie dintre cele mai neplăcute, în schimb regele îşi îndeplinea datoria plin de zel şi de bunăvoinţă. Alături, medicul lui personal, vorbăreţ, se silea să-l lămurească asupra simptomelor şi cauzelor acestei îngrozitoare maladii, provocată, spunea el, de aerul nesănătos, de alimentaţia defectuoasă şi, mai ales, de fazele lunii, întrucât era ştiut că toate rănile căpătate în perioada asta erau mai dificile decât altele şi duceau adeseori la complicaţii grave.

Regele nu se dădea înapoi să stea de vorbă cu bolnavii, punea întrebări, se informa asupra condiţiilor lor de viaţă, voia să le ştie numele. Celor care îi stârneau mila în chip deosebit sau celor veniţi din ţinuturi mai depărtate poruncea duhovnicului să le înmâneze câte o mică sumă de bani.

Printre ei, Angelica o recunoscu pe femeia cea săracă venită la ea acasă, cu copilul în braţe. Îndată după aceea îi recunoscu pe Pâine Uscată şi pe câţiva din „veteranii" ei din strada Beautreillis şi le surâse cu prietenie. Preotul care îi însoţea spuse cu glas scăzut către rege că aceştia erau bolnavii recomandaţi de doamna marchiză du Plessis-Bellière, la care regele, cu o tresărire uşoară, se întoarse spre duhovnicul său şi-i spuse în şoaptă să le dea la toţi dublul sumei obişnuite şi să aibă grijă pe urmă să primească fiecare câte un rând de straie noi. La auzul acestor cuvinte la care nu se aşteptaseră, protejaţii marchizei du Plessis porniră un cor de mulţumiri şi binecuvântări fierbinţi, iar femeia cea jerpelită se repezi să îngenuncheze în faţa ei şi dădu să-i sărute poala rochiei.

— Uite, doamnă, copilul meu a şi început să arate mai bine. Sunt sigură că are să se facă bine, copilaşul mamei! Prealuminatul nostru stăpân a pus mâna pe el...

Bătrânul Pâine Uscată, cu ochii lui urduroşi care văzuseră, de pe treptele bisericilor şi de pe marginea drumurilor, atâtea destine făcându-se şi desfăcându-se, o privea gânditor pe această nobilă doamnă, în veşminte care preţuiau averi nenumărate şi îşi spunea că mai văzuse el undeva chipul acesta şi mai ales ochii. Undeva, în străfundul memoriei lui înnegurate, începeau să se învălmăşească imagini şi chipuri, suprapunându-se, despărţindu-se, limpezindu-se până la urmă într-unul singur, lângă care veni ca o străfulgerare un nume uitat:

„Marchiza Îngerilor!"

Toate acestea erau acum undeva, departe, rămase în urmă, în timpuri confuze de care nu-şi mai aducea prea bine aminte. Îşi zise apoi că îmbătrânise şi începea să cam încurce lucrurile, ca bătrânii care au dat în mintea copiilor. Asta e altă femeie, fără îndoială, e o mare doamnă de la curte, uite că regele în carne şi oase îi arată cea mai mare cinstire, n-are cum să fie ea taman Îngereasa de pe vremuri, măcar că de semănat seamănă al dracului de bine. Dar aia umbla în picioarele goale şi cu cuţitul la brâu, astalaltă are la brâu bijuterii şi numa' condurii din picioarele ei costă cât o împărăţie. Şi ceasul mic de aur, agăţat de cingătoare... Dumnezeu mai ştie cum merg toate pe lumea asta nenorocită, că umblă omul o viaţă şchiopătând, se chinuie şi se amărăşte, iar mai încolo se trezeşte ori că-i pică-n cap, iaca aşa din senin, o coroană, ori că mai curând... Hm! Mda, *mai curând*, nu coroană! Că ce coroană? De unde atâtea coroane? Sapa şi lopata, aia-i coroana de ne aşteaptă pe toţi, mama ei de viaţă parşivă şi curvă...

După câteva ore care curtenilor le păreau că n-aveau de gând să se mai sfârşească, doi paji înfăţişară ligheanul de argint şi ibricul cu apă caldă. Regele trebuia să se spele pe mâini. Ceremonia se terminase, în sfârşit, era şi cazul, durase toată dimineaţa, aşa că bolnavii se depărtau acum şontâc-şontâc, care spre maghemiţa lui nenorocită din cine ştie ce mahala prăpădită, care spre coliba lui din câmp sau din cine ştie ce sat, toţi vorbind încântaţi despre minunile văzute la curte şi despre regele ăsta tânăr şi voinic, înveşmântat de-ţi lua ochii, ca un soare, nemaipomenit de curat şi mirosind aşa de frumos şi căruia, vezi dumneata, nu-i fusese deloc scârbă să pună mâna pe rănile lor pline de puroaie putrezite de li se scurgeau pe piele în jos. Asta da rege, milostiv şi cu înţelegere pentru durerile lor, să-i dea bunul Dumnezeu sănătate şi viaţă lungă!

Regele se hotărî să meargă cu toţii să vadă livada de pomi fructiferi şi ideea le păru tuturor excelentă. O asemenea schimbare după spectacolul greţos la care asistaseră timp atât de îndelungat nu putea fi decât binevenită.

Şi, într-adevăr, miresmele delicate din livadă, mirosul dulce al florilor şi zumzetul paşnic al albinelor avură darul de a risipi ca prin farmec penibilele imagini ale sărăciei şi mizeriei, care chinuiseră toată dimineaţa gingăşia şi sensibilitatea doamnelor şi a curtenilor. Regele vru să se informeze despre fiecare mugur în parte, aşa că avu de discutat îndelung cu meşterii grădinari, care se străduiau să-l lămurească în chip cât mai competent, mai ales că şi domnul Le Nôtre lua parte la plimbarea asta şi urmărea atent discuţia, intervenind când şi când dacă i

se părea că era nevoie de lămuriri suplimentare. Angelica îl prețuia în mod deosebit pe acest desăvârșit artist al grădinilor, care avea o calitate extrem de rară, mai ales pentru un loc cum era curtea Franței: era absolut rece la tot ce însemna vanitate. Chiar și acum, când regele aduse iar în discuție intenția lui mai veche de a-l înnobila și îl întrebă ce blazon credea că i s-ar potrivi mai bine, domnul Le Nôtre răspunse râzând:

— Cred că cea mai potrivită stemă pentru mine, Sire, ar fi trei melci de grădină urcând pe un cotor de varză.

Om simplu, plecat de la brazda ogorului părintesc, domnul Le Nôtre mai avea o însușire, de data asta mai puțin folositoare: era încăpățânat la culme. Răspunsul dat era cu atât mai grăitor în această privință cu cât grădina de legume și livada nu țineau de jurisdicția lui decât în mod indirect, domeniul lui principal era parcul. Așa că schimbă plin de tact vorba, insistând ca regele să vină și să-și spună părerea în legătură cu o alee unde fuseseră plantate patru rânduri de tei și unde trebuiau instalate acum termele de marmură albă.

Peste puțin timp, toată curtea se adună pe malurile marelui canal croit de curând, unde regele se arătă plin de interes pentru flotila de plăcere, alcătuită din tot soiul de vase aflate atunci pe mările lumii, de formele cele mai ciudate care se puteau închipui, în miniatură, firește. Predominau în special modelele provensale și cele olandeze, socotite ca fiind cele mai bune din Europa, dar se vedeau și câteva șalupe întocmite după pilda celor din Biscaya. În apropiere se ridica un adevărat cătun de case construite aici special pentru meșterii care lucrau întruna la sporirea flotilei regelui și pentru marinarii care mânuiau vasele.

Nu întârziară însă prea mult nici aici, fiindcă regele era foarte grăbit, iar curtenii primiră cu multă ușurare vestea plecării, căci se răspândise deja zvonul că la curte, în boschetul Marais, îi aștepta o gustare care urma să fie stropită cu răcoritoare din belșug, așa că mulțimea sclipitoare o luă spre aleea zisă a regelui, cu pași potriviți după cei ai suveranului dar cu o nerăbdare ușor de înțeles dacă ne gândim că foamea și mai ales setea își cereau drepturile lor.

În sfârșit, Angelica o văzu și pe doamna de Montespan făcându-și apariția, sub o umbrelă imensă de soare din tafta albastră și roz, garnisită cu dantele fine din fir de aur și argint pe care i-o ținea deasupra capului un negrișor îmbrăcat ca un prinț. Doamna de Montespan era foarte surâzătoare și oricine o vedea ar fi zis că, fără îndoială, așa trebuie să arate o înaltă doamnă, metresa regelui Franței, când nu e câtuși de puțin frământată de griji. Plină de voie bună, marchiza invită grațioasă pe toată lumea s-o urmeze. Boschetul Marais era locul pe care îl îndrăgea cel mai mult din întreg parcul de la Versailles, fiindca ea însăși concepuse pentru această adevărată bijuterie o mulțime de detalii

încântătoare şi-i sâcâise tot timpul pe arhitecţi cu cutare sau cutare amănunt la care cel mai adesea se gândea în ultima clipă. E drept însă că rezultatul fusese dintre cele mai fericite, aşa că mândria doamnei de Montespan nu era deloc neîndreptăţită.

Apărură dintr-o dată câinii micuţi ai reginei, lătrând ascuţit în toate părţile, fericiţi de libertatea pe care o gustau atât de rar. În saloanele orbitoare şi în anticamerele splendide de la Versailles nu gustau luxul şi confortul, aşa că plimbarea asta era pentru ei un prilej de desfătare cu care se întâlneau destul de rar. În urma lor veneau piticii reginei, urâţi şi trişti, apoi însăşi regina, la fel de urâtă şi la fel de tristă, însoţită de doamnele de onoare, a căror frumuseţe făcea ca urâţenia ei să iasă şi mai mult în evidenţă. Faţa veştejită şi îmbătrânită a reginei era de-a dreptul hâdă din pricina furiei care o făcea să spumege: ea nu avea o umbrelă de soare ca doamna de Montespan şi trebuia să umble aşa prin căldura asta, care ameninţa să se transforme într-o adevărată arşiţă şi să-i pârlească faţa şi mâinile, ceea ce ar fi fost îngrozitor!..

Din fericire, boschetul, înconjurat de copaci plini de frunze tinere de primăvară, oferea un adăpost răcoros. În mijloc se ridica un copac lucrat din bronz, din ale cărui frunze metalice ţâşneau jeturi de apă, într-un tablou încântător a cărui frumuseţe era sporită de stuful de pe margine, lucrat din argint, printre tulpinile căruia se zăreau patru lebede de aur lucrate, fără îndoială, de cei mai desăvârşiţi giuvaergii ai timpului. Doamna de Montespan avusese o inspiraţie fericită şi savura admiraţia tuturor ca pe un succes personal.

În desişul ulmilor erau aşezate două mese mari, rotunde, din marmură albă, fiecare dintre ele având în mijloc câte un coş imens, din bronz aurit, încărcat cu lalele, garoafe şi iasomie, dar pentru curteni elementul cel mai atrăgător din tot decorul îl constituiau în acel moment celelalte mese de marmură, încărcate cu pahare, cupe şi sticle pline cu tot soiul de delicatese cât se poate de potrivite pentru această lume aleasă care suferea de foame şi mai ales de sete. Şerbeturi şi zaharicale fine, fructe, vinuri şi băuturi răcoritoare atunci scoase de la gheaţă şi tot felul de prăjituri şi creme. Fireşte că imediat în jurul meselor se formaseră cercuri pline de însufleţire, în timp ce aceia care voiau să fie mai liniştiţi îşi luară de pe mese câte ceva şi se retraseră mai la o parte, aşezându-se pe canapelele ingenioase, de pământ plantat cu iarbă deasă şi fragedă, adevărată minune de confort şi răcoare, sub umbra deasă a copacilor. Angelica se trezi pe aceeaşi canapea cu domnişoara de Brienne, care o ameţi imediat cu vorbăria ei, aşa că, spre a n-o mai auzi, îşi concentră toată atenţia asupra spectacolului strălucitor al curţii, aşezată într-un semicerc care te făcea să te gândeşti la un amfiteatru grecesc. Boschetele acestea cu care era presărat parcul, destinate

plăcerilor unei lumi care nu înceta să-şi ofere fără contenire propriul său spectacol, păreau aşa fel concepute încât să se poată preta în orice clipă la o reprezentaţie de balet sau de teatru bine pusă la punct, ai căror actori erau curtenii înşişi. Viori şi flaute nevăzute îşi trimiteau sunetele line din desişuri şi muzica aceasta liniştitoare însoţea voioşia reţinută, întretăiată de râsete distinse sau de clinchetul paharelor, în timp ce soarele aşeza pe iarbă pete de lumină strecurate printre ramurile dese ale copacilor.

Angelica îl căută din ochi pe rege şi îl văzu stând de vorbă, foarte cordial, cu marchizul de La Vallière. Era vorba aici de unul din talentele lui cele mai remarcabile, acela de a surâde graţios şi amical tocmai celor pe care îi detesta mai mult. Dar sora marchizului, nefericita Louise de La Vallière, nu fusese repudiată oficial, aşa că regele manifesta în continuare o bunăvoinţă aparte faţă de tânărul marchiz, ale cărui hoţii pe socoteala furniturilor pentru armată, ce se ridicau la sume fabuloase, stârniseră un scandal aproape fără precedent. Se şoptea că averea fratelui fostei favorite se cifra la nişte sume pe lângă care tezaurul regal, de altfel bine burduşit prin grija iscusitului şi credinciosului Colbert, nu era decât o mică glumă.

— Dar unde e Lauzun? se arătă mirată Angelica. Încă nu l-am văzut.

— Cum, doamnă, dumneavoastră nu ştiţi nimic? fu rândul domnişoarei de Brienne să se mire. Dar e în temniţă, toată lumea vuieşte de întâmplarea asta! Hahalera aia mică a întrecut orice limită cu batjocurile lui la adresa regelui şi a doamnei de Montespan. Picătura care a umplut paharul a fost în legătură cu nu ştiu ce slujbă pe care o ceruse lipitoarea asta de Péguilin şi pe care regele ţinea morţiş să nu i-o dea, la care doamna de Montespan s-a oferit să intervină în favoarea lui, măcar că nu merita. Regele a rămas tare pe poziţie şi s-a grăbit să numească nu mai ştiu pe cine, aşa că Péguilin s-a năpustit asupra marchizei şi a înjurat-o ca un birjar, a făcut-o curvă de colţ de stradă şi numai că n-a luat-o la bătaie. Şi după asta a mai găsit de cuviinţă să se răţoiască şi la Majestatea Sa, făcând un tămbălău nemaipomenit, ba şi-a mai rupt şi sabia în faţa lui, răcnind că el nu mai slujeşte un asemenea suveran care numai rege nu e, că vizitiul lui e mai nobil ca regele şi altele asemenea nelegiuiri, care l-au făcut pe rege să poruncească să fie vârât numaidecât la răcoare. Mă mir că n-aţi auzit de asta, întâmplarea e pe buzele tuturor!

— Care va să zică, scumpul nostru Péguilin urmează să se mai răcorească puţin la Bastilia, să-i mai treacă nervii! râse Angelica.

— Ce Bastilia? Oho! De data asta se pare că e grav de tot, cu Bastilia se învăţase el, se simţea acolo ca acasă, acum e vorba să-l ducă

în nu știu ce fortăreață din Piemont, pare-mi-se că la Pignerol sau cam așa ceva. În orice caz, în aceeași fortăreață unde e închis monstrul acela... cum îi spune..., Cel care era supraintendent! Cum Dumnezeu îl chema?... Ei nu, că asta-i culmea!

— Fouquet, o salvă domnul de Louvois, care mușca pofticios dintr-o tartină, stând rezemat în coate de brațul canapelei îmbrăcate în iarbă. Fouquet îl chema, iar Péguilin de Lauzun are să aibă o tovărășie aleasă.

— Așa, Fouquet, se repezi domnișoara de Brienne pe un ton plângăreț. Cum Dumnezeu l-am uitat? Am și început să mă ramolesc? Ar fi îngrozitor!

— Oh, nici vorbă! o liniști Louvois, o poveste veche, domnișoară, și multă lume de la curte a și uitat-o. Cine credeți că se mai interesează azi de Fouquet? Deși veverițoiul ăsta afurisit[1] o duce al naibii de bine, e sănătos tun și se spune că are de gând să ne îngroape pe toți[2]. Aerul sănătos din Piemont îi va prii, fără îndoială, și lui Péguilin al nostru, chiar și așa, în colivie.

Angelica se simți brusc indispusă. De fiecare dată când cineva rostea numele lui Fouquet aproape că i se făcea rău. Nu-l văzuse niciodată cu ochii ei pe omul acesta, și totuși îl privea ca pe un geniu rău care domnea rânjind asupra tuturor nenorocirilor care se abătuseră pe capul ei, schimbându-i cursul vieții. Louvois avea dreptate, era vorba aici de lucruri vechi pe care multă lume le uitase și chiar și ea începea să scape câte un amănunt, dar toate astea lăsaseră în inima ei urme de neșters. Se simți deodată cuprinsă de amețeli, în fața ochilor începu să-i joace chipul zbârcit, acoperit cu barba deasă și încâlcită a lui Pâine Uscată, care mârâia tandru:

„Marchiză a Îngerilor! Bine că te-am găsit! Ce făceai aici?"

Simți dintr-o dată în suflet un gol imens, numele acesta pe care aici nu i-l știa nimeni o tulbura și o chinuia cu rezonanțele lui neașteptate și undeva licări gândul că leșinase și că totul nu era decât nălucire...

— Marchiză a Îngerilor! se auzi din nou șoapta răgușită. Nu mă auzi? La ce te gândești?

Se scutură deodată și privi cu ochii mari de spaimă, dându-și îndată seama că nu visase: în fața ei se afla Barcarole, piticul reginei, care își scutură tichia plină cu zurgălăi, ca să-i atragă atenția, apoi sări sprinten pe una din mese și începu să danseze caraghios printre platouri și cupe, stârnind râsetele reginei și, deci, și pe ale doamnelor din jur.

[1] Aluzie la veverița de pe blazonul lui Nicolas Fouquet. *(n. trad.)*

[2] Nicolas Fouquet avea să moară, deținut în fortăreața Pignerol, în 1680, în vârstă de 65 de ani. *(n. trad.)*

Domnişoara de Brienne se depărtă discret. Domnul de Louvois, curtean cu experienţă, o imită şi el, plin de tact, prefăcându-se a fi văzut ceva mai încolo pe cineva cu care voia să stea de vorbă. Amândoi îl zăriseră pe rege îndreptându-se spre canapeaua lor şi îşi dăduseră seama că nu ei erau cei căutaţi de augustele lui priviri.

Regele se aşeză pe canapea, dar Angelica nu băgă de seamă. Rămăsese cu capul lăsat pe spate şi cu ochii închişi. Revedea cu ochii minţii ceata nefericiţilor bolnavi îngenuncheaţi în lumina dimineţii, cu pielea lor cenuşie şi zgrunţuroasă ca răşina şi cu zdrenţele care le vădeau în cel mai înalt grad mizeria cumplită. Fusese şi ea cândva îmbrăcată în zdrenţe cu nimic mai bune ca ale lor şi strânsese şi ea la piept un copil pe jumătate mort, şi nimănui nu-i păsase de ea. Revăzându-se în dimineaţa geroasă de iarnă, cum străbătea Parisul îngheţat cu micul Cantor în braţe, abia venit pe lume, simţi cum lacrimi grele îi răsar între genele închise.

Regele tresări surprins.

— De ce plâng frumoşii dumneavoastră ochi, doamnă?

Angelica scutură încet capul, începând să înţeleagă unde se afla. Văzu mulţimea curtenilor, aşezaţi la o distanţă respectuoasă dar trăgând toţi cu coada ochiului la interesanta scenă de pe canapeaua de iarbă. Nu-şi puteau îngădui, nici ea nici regele, altfel de gesturi decât cele admise într-o conversaţie mondenă oarecare.

Se văzu totuşi nevoită să-şi apese uşor batista de dantelă pe ochi. Gestul, oricât l-ar fi vrut ea de discret, nu trecu totuşi neobservat şi fără îndoială că avea să fie comentat îndelung şi cu aprindere.

— Mă gândeam la oamenii sărmani, Sire. Care credeţi că e locul lor în regatul Franţei?

— O întrebare dintre cele mai neaşteptate dar destul de neclară. Ce vreţi să spuneţi?

— Oare Majestatea Vostră nu-şi aminteşte că mi-a explicat cândva cum fiecare din oamenii trăitori în această ţară contribuie la propăşirea regatului şi la măreţia suveranului său?

— Cu siguranţă că da, încuviinţă cu mulţumire regele. Şi lucrurile chiar aşa şi stau. Plugarul dă, prin munca lui, hrană acestui trup uriaş. Meşteşugarul făureşte obiectele pe care toată lumea le foloseşte spre a-şi uşura viaţa, iar negustorul duce fiecăruia ce-i trebuie, fiindcă nimeni n-ar şti unde să caute cele ce-i sunt necesare dacă n-ar exista comerţul. Apoi oamenii de finanţe adună obolul public fără de care statul nu se poate menţine. Judecătorii şi oamenii justiţiei în general aplică legea şi veghează la siguranţa cetăţenilor, iar oamenii bisericii păstoresc sufletele credincioşilor, aducând asupra lor binecuvântarea Cerului. Vedeţi dar că fiecare are câte ceva de făcut.

— Dar săracii, Sire? Cerşetorii şi cei care nici n-au cu ce trăi, deşi muncesc din greu din zori şi până-n noapte.... şi care sunt atât de mulţi! Locul lor unde e? Cu ei ce trebuie să se întâmple?

Fantasma de acum câteva clipe prindea să se întruchipeze din nou, stingând pe nesimţite decorurile feerice din jur, înăbuşind ecoul dulce al pastoralei îngânate suav de flautele şi viorile ascunse în desişul copacilor şi făcând ca toate aceste minunăţii să rămână undeva, departe. Gândurile i se învălmăşeau chinuitoare în minte, ca o remuşcare adâncă.

„... Eu am fost culeasă din puroaiele acelea revărsate ca un râu de murdării urât mirositoare... am străbătut cloaca aceea de iad şi, printr-un miracol pe care nimeni nu cred să şi-l poate explica vreodată, am reuşit să ajung la malul unde scânteiază cele mai ameţitoare splendori ale acesui pământ. Dar toţi aceia printre care am trăit, vermina aceea omenească veşnic flămândă, care se zbate necontenit, şi pe care o înmulţesc întruna, la nesfârşit, sărăcia, războaiele, nedreptatea cruntă a fiecărei zile, oamenii aceia mi-au aşezat pe frunte o pecete tainică pe care nimeni nu mi-o vede, e acoperită de bijuterii, dar ea există şi e mai veşnică decât orice podoabe care ar încerca s-o ascundă! Aş putea uita vreodată hohotul acela monstruos de râs al cerşetorilor din pântecele ascuns şi plin de putreziciune al Parisului? Râsul acela cumplit, care aduce a moarte, râsul lor, mai de temut decât suspinele sau decât hohotele de plâns, râsul acela spurcat care cheamă asupra lui flăcările cerului, să pustiască tot şi să purifice pământul..."

Deschise din nou ochii şi văzu privirea regelui fixată pătimaş asupra ei.

— Chipul dumneavoastră... murmură el cu glas abia auzit, dar plin de o suferinţă mistuitoare care parcă o ardea. Nu mai există un al doilea chip de femeie ca al dumneavoastră, doamnă! Nu mai există...

Părea împietrit, îşi stăpânea absolut orice gest care să-l dea de gol în faţa curtenilor care îi supravegheau atenţi mişcările şi încercau în fel şi chip să-i ghicească cuvintele. Dar tot sufletul parcă îi trecuse în inflexiunile vocii, care răsunau straniu, abia şoptit, încărcate de chemări ascunse şi pătimaşe.

— De unde veniţi?... Şi spre care capăt al lumii vă îndreptaţi, doamnă? Câte lucruri nu stau scrise pe chipul dumneavoastră, pentru cine ştie să le citească! Toate frumuseţile... şi toată durerea acestei lumi!...

Fu nevoit totuşi să se întrerupă. Piticii reginei făceau o gălăgie asurzitoare, Barcarole se arăta a fi în formă şi îi întărâtase pe toţi la o sarabandă îndrăcită printre fustele doamnelor, care se vedeau silite să se arate extaziate de asemenea spectacol, din moment ce regina zâmbea. Nimeni nu se gândea să protesteze şi fiecare din doamnele pe care piticii

le trăgeau din fugă de poalele rochiilor se străduia să râdă amuzată, deşi ochii mai tuturor aruncau flăcări de mânie neputincioasă. Hărmălaia asta acoperea cu totul muzica suavă de adineauri şi câte unii din curteni îşi îngăduiau să se încrunte în faţa unei asemenea degradări a spectacolului de până acum, dar de protestat pe faţă fireşte că nu îndrăznea nimeni să protesteze. Cât despre rege, singurul care ar fi putut face printr-un singur semn autoritar ca această debandadă penibilă să înceteze, nici nu băga de seamă ce se petrecea, adâncit cum era în contemplarea marchizei du Plessis-Bellière.

— Să vă privesc, doamnă, înseamnă pentru mine uneori o fericire de nespus, alteori o suferinţă cumplită. Văd gâtul dumneavoastră alb ca zăpada şi observ fără să vreau cum palpită o vinişoară subţire, aş vrea să-mi pun buzele pe locul acela sau să-mi las fruntea să se odihnească o clipă acolo, în paradisul pe care îl reprezintă pentru mine această fărâmă a trupului dumneavoastră... Toată fiinţa mea vă cheamă, vă strigă cu durere şi disperare! Când nu vă văd, mă simt înfăşurat într-o manta grea şi rece, ca de gheaţă, iar mantaua asta se numeşte singurătate... Am nevoie de dumneavoastră ca de viaţă, doamnă, am nevoie de tăcerea dumneavoastră, de vocea, de puterea tainică pe care mi-o dă prezenţa dumneavoastră!... Cât aş vrea să vă simt lângă mine, să vă văd adormită la pieptul meu, cu scăpărarea urmelor de lacrimi între gene, lacrimi de fericire, învinsă în cea mai dulce dintre lupte. Şi să vă văd apoi trezită în flăcările unei pasiuni cum numai dumneavoastră mi-aţi putea inspira şi care ţâşneşte din toată fiinţa dumneavoastră ca un izvor plin de taine şi care vă îmbujorează cu atâta delicateţe obrajii. Am observat că roşiţi uşor şi cred că asta-i face pe mulţi să vă considere vulnerabilă. Numai că sunteţi mai dură ca diamantul. Mult timp am fost fascinat de violenţa ascunsă şi de firea pătimaşă care acum... tremur ca tocmai acestea să nu vă smulgă pe neaşteptate de lângă mine... Şi numai la gândul acesta, doamnă, simt cum inima mea se opreşte să mai bată...

Un surâs neaşteptat flutură pe buzele Angelicăi, făcându-l pe rege să tresară.

— De ce zâmbiţi, doamnă?

— Mi-am amintit fără să vreau de acel tânăr poet pentru care Majestatea Voastră manifestă atâta afecţiune, Jean Racine. Are obiceiul să spună că regelui îi datorează cele mai inspirate versuri ale sale, iar acum, ascultându-vă, îmi dau seama că nu exagerează deloc...

Se întrerupse, căci sosise domnul Duchesne, însoţit de trei valeţi, care oferiră regelui şi marchizei du Plessis cupe delicate de porţelan cu o cremă spumoasă ca un abur, roz, verde şi galbenă, punctată pe alocuri de cireşe şi încoronată cu bucăţi fin tăiate de pepene verde. Apoi domnul Duchesne şi însoţitorii lui se retraseră, făcând pe întrecute reverenţe

adânci şi pline de respect.

— Vorbeaţi de tânărul nostru Racine, doamnă, şi trebuie să mărturisesc că mi-aţi făcut un compliment delicat. Spun asta fiindcă şi eu cred că Racine are dreptate, prin aceea că poeţii, marii poeţi, nu sunt inspiraţi decât în a exprima pe oamenii timpului lor şi ai tuturor timpurilor. Orice om poartă în el flacăra poeziei, atâta doar că la cei mai mulţi ea stă ascunsă sub spuză şi nu izbucneşte în vâlvătăi. Ca să nu mai vorbim că prea adesea unii sunt înconjuraţi de făpturi nevrednice, iar atunci e mai bine să lase flacăra asta să stea adormită de-a lungul unei vieţi întregi şi să nu îndrăznească nici măcar ei înşişi s-o privească, nici măcar în taină... Şi totuşi eu, doamnă, poate că într-o zi voi îndrăzni să las flacăra aceasta...

Se întrerupse, fiindcă se întâmplă ceva atât de neaşteptat încât pe moment nici unul din ei nu-şi dădu seama ce se întâmpla. Angelica se trezi izbită cu atâta putere încât scăpă din mână cupa de porţelan, care i se vărsă pe rochie şi căzu jos, spărgându-se într-o mulţime de cioburi sclipitoare, iar regele se pomeni lovit la picior. Jupân Barcarole, în ţopăiala lui, vrând să sară capra peste unul din tovarăşii lui de hârjoneală, nu-şi calculase bine mişcarea şi venise grămadă peste doamna marchiză, dând fără să vrea un toc de pantof în augustul genunchi al suveranului, care scoase un urlet de durere şi de furie ce făcu pe toată lumea să îngheţe de spaimă.

— Dar-ar ciuma în pocitaniile astea scârboase! răcni regele şi îşi înşfăcă bastonul de alături, începând să trântească o grindină de lovituri în spinarea nefericitului pitic, care abia reuşi să scape şi s-o ia la goană, ţipând ca din gură de şarpe.

Regina, vrând să-şi apere favoritul, se văzu pusă la punct cu o străşnicie care de data asta chiar că înmărmuri pe toţi câţi erau de faţă. Regele era scos din minţi de furie şi izbucni într-un potop de cuvinte grele, încheindu-l cu un picior tras cu sete într-unul din căţeluşii reginei, care înfuleca de zor crema multicoloră de pe jos. Regina, cu lacrimi de durere şi umilinţă în ochi, se retrase fără să mai spună nici un cuvânt, urmată de una sau două doamne de onoare, în timp ce mai bine de douăzeci din cele mai strălucite doamne de la curte se repezeau pline de solicitudine s-o ajute pe biata marchiză du Plessis, care avea rochia murdară de crema vărsată de piticul acela afurisit al reginei. Favoarea de care se bucura acum doamna du Plessis era mai vizibilă ca oricând şi numai un orb n-ar fi băgat-o în seamă. Sau un inconştient, ceea ce ar fi fost cu mult mai grav.

După scurta agitaţie care dură până când petele de pe rochia doamnei du Plessis-Bellière fură cât de cât îndepărtate, regele hotărî ca toată lumea să se retragă şi porni cu paşi atât de mari şi de iuţi încât

şuvoiul de curteni porni după el în graba mare. Angelica se văzu deodată părăsită, toată lumea se precipita în urma regelui, iar când vru să pornească şi ea, în urma celorlalţi, ca să evite tovărăşiile care nu-i făceau nici o plăcere, se simţi trasă de poala rochiei.

— Marchiză a Îngerilor! făcu vesel Barcarole, zâmbind de parcă n-ar fi fost tocmai el cel atât de straşnic chelfănit puţin mai înainte, nu eşti supărată pe mine, nu? Măcar tu să nu fii supărată! Ia vino-ncoace, hai să-ţi arăt ceva!

O trase de mână şi o duse puţin mai încolo, unde, pe iarbă, căţeluşul de adineauri se zbătea scâncind slab şi vomitând din când în când un lichid verde negricios.

— Vezi? Acum pricepi ce-i aia să sară un gentilom ca mine capra la o petrecere dată de rege? Căţelul ăsta plăteşte acuma cam scump consumaţia. Dacă a fost lacom şi a poftit la crema ta!

— Dumnezeule! făcu Angelica, punându-şi palmele pe tâmple.

— A, bineînţeles că asupra ta n-ar fi putut avea efectul ăsta fulgerător. La ora asta probabil că abia ai fi început să te simţi oarecum indispusă, dar ai stat mult în soare şi nimeni nu s-ar fi mirat, o doamnă de la curtea Franţei mai poate fi şi deocheată, săraca de ea... Dar ce noapte ai fi petrecut, Marchiză a Îngerilor, ce noapte cumplită, ce cuţite ţi-ar fi sfâşiat măruntaiele, ce jăratic te-ar fi pârjolit pe dinăuntru... Şi de toate astea are parte acum căţeluşul ăsta nevinovat! Nu-i pentru cine se pregăteşte, ci pentru cine se nimereşte!

— Barcarole! Tot nu pot crede! Mai curând aş zice că regele te-a mai nimerit şi în cap cu bastonul, nu numai peste spinare.

— Nu mă crezi? se zborşi piticul fulgerând-o cu priviri furioase. Dar bine, zevzeaco, tu n-ai văzut că mânca exact crema pe care ai scăpat-o tu pe jos? Ai văzut sau n-ai văzut?

— Asta ce-i drept nu...

— Păi când spun eu că eşti zevzeacă! Nu mă crezi fiindcă nu vrei tu să mă crezi, de-aia!

— Dar poate că bietul căţeluş a păţit altceva! Nu i-a tras regele un picior de l-a azvârlit pe sus ca pe o minge? Cine îţi închipui tu că mi-ar putea dori moartea? Nu vezi că spui prostii?

— Uite întrebare tâmpită! se oţărî Barcarole. Păi tu îţi închipui, deşteapto ce eşti, că vipera aia de Montespan, căreia îi iei locul lângă rege, chiar moare de dragul tău?

— Cum? Doamna de Montespan? Nu, Barcarole, aşa ceva nu e de crezut. E o femeie dură, recunosc, e chiar rea, clevetitoare, dar în ruptul capului n-o văd ajungând la aşa ceva.

— Şi de ce, mă rog? Ce ţine scorpia asta în ghearele ei, păi ţine bine, nu dă drumul deloc!

Luă câţelul, care nu mai mişca, şi îl aruncă mai încolo, în tufele dese unde n-avea să-l găsească nimeni prea curând.

— Angelica, bagă la cap ce-ţi spun eu, că nu mint şi am văzut prea multe în viaţa mea ca să văd ce nu e. Aici e mâna lui Duchesne. El în persoană a otrăvit crema aia nenorocită, iar eu ţi-am răsturnat-o când o duceai la gură fiindcă ştiam. Îmi spusese Naaman, negrişorul marchizei de Montespan. Vipera aia nu se fereşte de el, e atât de tâmpită încât îşi închipuie că dacă băiatul ăla vorbeşte cam stricat franţuzeşte, asta înseamnă că nici nu înţelege! Poftim, cap la ea! Naaman doarme chiar în camera ei, pe o pernă pusă pe unde se nimereşte, şi ea nu se sinchiseşte de el nici cât de căţeii care dorm tot cam aşa. Ieri, Naaman era în budoar când a sosit Duchesne, piaza ei rea, sau umbra neagră, cum vrei să-i zici, că mai curând aş zice că ea e piaza lui, în sfârşit, n-are importanţă, vorba este că nemernicul ăsta tocmai ei îi datorează funcţia pe care o are, ea l-a recomandat regelui. Nici acuma nu-ţi intră în mintea aia de vrabie cum stau lucrurile? Când a auzit că se pronunţă numele tău, Naaman a ciulit urechea, fiindcă ţine la tine, tu l-ai cumpărat ca să-l faci cadou doamnei de Montespan şi până să i-l dai a stat la tine un timp şi-i plăcea să se joace cu Florimond, ba se mai jucau ei pe urmă şi aici, la Versailles. Şi Florimond era singurul paj care se purta frumos cu el, ba îi mai dădea şi bomboane şi alte bunătăţi de la masa regelui, aşa că bietul Naaman a simţit cum părul ăla creţ din cap i se face măciucă auzind cam aşa: „Ar trebui ca mâine să rezolvi asta, domnule Duchesne, marchiza du Plessis va fi cu siguranţă la curte şi cunoşti obiceiul ei de a se face pe urmă nevăzută câte o săptămână, două, sau mai mult. Vezi cum faci ca să găseşti în timpul serbării un prilej de a-i da ceva, o băutură, o prăjitură, vezi dumneata ce anume, în care să pui asta." Şi i-a dat o sticluţă mică de tot, cât un degetar. Duchesne zice: „E făcută de La Voisin?" Şi nemernica de Montespan cică „Da, de ea, putem avea toată încrederea, mai ales că i-am cerut ceva care să omoare în chinurile cele mai groaznice şi scârba aia de Angelica să nu-şi piardă cunoştinţa nici o clipă, să simtă durerile din plin şi să ştie că e otrăvită şi că s-a zis cu ea." Naaman nu ştia cine e La Voisin, dar l-am lămurit eu. Dacă nici La Voisin nu ştie cum trebuie trimis cineva pe lumea cealaltă, atunci răspunde-mi cine are capul mai sec, eu sau tu!

Angelica nu răspunse imediat. Simţea în minte un vârtej de gânduri care o zăpăceau cu totul, dându-i o stare de rău aproape fizic.

— Barcarole, reuşi ea să rostească într-un târziu, dacă ce spui tu e adevărat... atunci înseamnă că Florimond n-a minţit. Dar... nu înţeleg de ce doamna de Montespan umblă să-l otrăvească pe rege. În ce scop?

Piticul o privi cu o figură mirată, plină de îndoială.

— Să-l otrăvească pe rege? Nu prea-mi vine a crede. Mai curând

aş zice că-i strecoară în mâncare sau în băutură cine ştie ce prafuri de dragoste luate probabil tot de la alde nemernica aia de La Voisin, ca să nu-i zboare cumva ochii la altă femeie şi să stea numai la târtiţa ei. Măcar că am impresia că regelui chestia asta nu-i ţine nici de cald nici de frig, adică de aia nu mai poate el, că-i dă Duchesne prafuri vrăjitoreşti. Face tot cum îi vine lui, nu se ia după scârba aia. Dar ia mai bine s-o ştergem noi de aici, că parcă nu e sănătos să stăm aşa, la o parte, că se lasă seara şi s-ar putea să nu ne priască.

O luară spre alee, sub bolţile grele ale copacilor care făceau ca lumina după-amiezii târzii să fie şi mai slabă.

— Şi acum ce ai de gând să faci? întrebă Barcarole tropăind grăbit pe lângă ea.

— Nu ştiu. Am să văd.

— Sper că n-ai să te laşi ca o cârpă, nu? O s-o iei tare, aşa e?

— Ce înţelegi tu prin a lua tare pe cineva?

— Adică s-o iei tare, aia înţeleg, se răsti nemulţumit piticul. În cazul nostru, să-i faci tu ei bucuria, dacă n-a reuşit să ţi-o facă ea ţie. Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte, tu n-ai auzit vorba asta?

— Cum? S-o otrăvesc? Doamne-Dumnezeule, Barcarole, fii atent la ce vorbeşti!

— Ei scârţ! Cine vorbeşte de otrăvit? Pentru preaiubita doamnă de Montespan cel mai nimerit cadou ar fi un mic glonţ între ochii ăia bulbucaţi, iar Duchesne arată exact ca unul care are nevoie de câteva cuţite cu care să-i întindă cineva maţele pe Pont-Neuf, într-o seară, când se duce şi el acasă, ca orice om de treabă cu slujbă la curte. Aşa că cine a vorbit de otravă? Tu n-ai decât să spui o vorbă şi aranjez eu cu ai noştri. Când o auzi Bucă-de-Lemn ce a vrut să-ţi facă alde nenorocita asta şi cu scârba de Duchesne, crezi că mai are vreunul din ei scăpare? Nici în gaură de şarpe, ascultă-mă pe mine...

Angelica nu răspunse. Începea să se lase ceaţa înserării şi se făcea din ce în ce mai răcoare, iar ea era cu umerii goi şi asta o făcea să tremure uşor.

— Tu nu trebuie decât să-mi spui mie că eşti de acord, atât, restul e treaba mea, insistă piticul.

Angelica păstră mai departe tăcerea. Ar fi vrut să nu fie sigură de ce-i spusese el, dar cuvintele lui prea fuseseră convingătoare.

— Îţi spun eu, marchizo, gândeşte-te la vorba aia, „mănâncă sau vei fi mâncat", nu e nimic altceva de făcut. Cu un duşman ca alde cumătra asta de Montespan nimeni nu e în siguranţă pe lume! Pe ticăloasa asta şi dracii din iad o ajută. Pe tine lasă-ne să te ajutăm noi, îngerii de pe pământ.

Peste câteva zile, o altă serbare reuni familia regală în parcul de la Versailles. *Monsieur* şi *Madame* sosiră cu suite impunătoare, sporind fastul acestei zile prin strălucirea curţii lor.

Florimond, întovărăşit de preceptorul său, veni să-şi îmbrăţişeze în fugă mama în timp ce aceasta stătea de vorbă cu regele, în faţa bazinului Latonei. Băiatul acesta ştia foarte bine să salute fără să se intimideze, oricât de importante ar fi fost persoanele care se aflau de faţă. Ştia foarte bine că mutrişoara lui drăgălaşă, încadrată de bogăţia încântătoare de bucle negre, şi zâmbetul limpede şi deschis fermecau pe toată lumea. Foarte elegant înveşmântat într-un costum de catifea stacojie care-i venea ca turnat, îndoindu-şi impecabil piciorul, făcu regelui o plecăciune de curtean vechi iar mamei sale doar îi sărută mâna, deşi, dacă n-ar fi fost regele de faţă, i-ar fi sărit fericit la piept.

— Iată-l şi pe fugarul nostru! zise regele plin de o bunăvoinţă pe care nu căuta s-o ascundă. Eşti mulţumit de noua dumitale slujbă, tinere prieten?

— Sire, curtea lui *Monsieur* e un loc din cele mai distinse şi mai plăcute, fără îndoială, dar eu o preferam pe cea de la Versailles.

— Franchețea dumitale mi se pare nespus de mişcătoare. Putem şti şi cauza pentru care îţi place mai mult la Versailles?

— Prezenţa Majestăţii Voastre... Şi apoi fântânile... jocurile de apă...

Florimond avusese o inspiraţie dintre cele mai fericite. Nimic nu mergea mai drept la inima lui Ludovic al XIV-lea decât fântânile lui şi admiraţia pe care o stârneau. Chiar şi aprecierile unui paj de unsprezece ani îl măguleau din cale-afară.

— Vei fi din nou aici, lângă fântânile astea, şi le vei putea admira după pofta inimii, promit, dar numai atunci când te vei dezvăţa să minţi.

— Poate să tac, Sire, răspunse plin de îndrăzneală Florimond, dar nu să încetez să mint, fiindcă de minţit n-am minţit niciodată.

Angelica şi abatele Lesdiguières, care se ţinea cu modestie mai la o parte, avură aceeaşi tresărire de îngrijorare la auzul unor asemenea cuvinte, care puteau însemna o obrăznicie sfruntată. Regele însă, deşi ridică întrebător din sprâncene, privi atent chipul mândru şi plin de cutezanţă care se ridica spre el şi se mulţumi să zică:

— Copilul acesta, doamnă, nu vă seamănă defel, dar e cu siguranţă copilul dumneavoastră, după chipul în care ştie să înfrunte pe cineva atunci când aşa i se năzare lui. Chiar dacă cineva ar avea îndoieli cu privire la filiaţia lui, ar fi suficient să-l vadă cum ţine bărbia ridicată şi şi-ar da seama al cui fiu este. Numai dumneavoastră şi el priviţi în ochii regelui în felul acesta, nu mai e nimeni la curte în stare de aşa ceva.

— Cer iertare Majestății Voastre.

— Inutil, doamnă. Nu sunteți deloc în situația de a cere iertare, nici pentru dumneavoastră și nici pentru el. Numai că, la naiba, urmă el îngrijorat, nici nu mai știu ce trebuie să cred despre afacerea asta blestemată, cu otrava. Se spune mereu că adevărul e în gura copiilor. De ce m-aș îndoi de adevărul spus de copilul acesta? Va trebui să-l întreb din scurt pe Duchesne... sau, și mai bine, să ordon o anchetă cu privire la toate chestiunile astea. Mi-a fost recomandat de doamna de Montespan și l-am primit cu toată încrederea, dar asta e, totuși, mult prea puțin pentru a putea considera că am ajuns să-l cunosc.

În clipa când regele tocmai pronunța aceste cuvinte, un valet se ivi cu un coș încărcat cu fructe și, îngenunchind, îl întinse spre el, nu ca să mănânce, căci regele nu mânca niciodată decât înconjurat de majordomi și valeți care-l serveau după o etichetă anume, ci ca să le admire. Regele lăudă într-adevăr frumusețea merelor enorme, cu coaja parcă ceruită, de un admirabil roșu închis, perele de culoarea mierii, piersicile galbene, cu roșul purpuriu al părții bătute de soare. Minunățiile acestea, la un loc cu cele din alte coșuri la fel, urmau să fie așezate pe mesele întinse pe peluza de iarbă fragedă dinspre miazănoapte și pe care valeții așterneau în grabă fețe de masă albe ca zăpada. Angelica avea să-și amintească abia mai târziu de valetul acesta cu coșul lui de fructe, dar pentru moment nu-i dădu prea mare atenție. Seara era admirabilă, încă nu se lăsase răcoarea și mulțimea curtenilor gusta deliciile ceasului cel mai poetic al zilei, împânzind peluza și terasele.

Angelica se simți deodată trasă de mână și tresări.

— Doamna! Doamna du Plessis!

Coborî privirile și-l recunoscu pe negrișorul Naaman, în hainele lui albastre cu sclipiri de coadă de păun, cu turban și cu pantaloni scurți. Din toată înfățișarea lui, nu i se vedeau în penumbra serii decât ochii și dinții.

— Doamna! Fiul tău moare! Fiul tău moare repede! Indata!

Accentul lui, cu care nu era obișnuită, o făcu să nu înțeleagă ce spunea, așa că Naaman, văzând că nu reușise, încercă din nou:

— Coconas-Florimond! Erau de el! Erau, doamna!

— Cine erau?

— Erau, e foarte rau de el! Omoara!

Angelica înțelese. Îl prinse de umăr și începu să-l scuture.

— Cine anume vrea să-l omoare? Pe Florimond, am înțeles, dar cine anume? Zi, vorbește o dată!

— Nu stie, doamna, Naaman nu stie, frica mare Naaman pentru Florimond, omoara!

Angelica îl lăsă și porni alergând spre peluză, unde i se păruse

ceva mai înainte că-l zărește pe abatele Lesdiguières.

Acesta era într-adevăr acolo, lângă unul din ghivecele imense de marmură pline cu mușcate care erau așezate pe marginea terasei. Bietul abate îndura cu un stoicism vrednic de toate laudele conversația provocatoare a doamnelor de Gramont și de Montbazon.

— Părinte! strigă Angelica fără să mai țină cont nici de etichetă, nici de nimic, părinte, unde e Florimond?

— Adineauri a fost aici, doamnă. Mi-a spus că i s-a poruncit să facă un drum până la bucătărie și că vine imediat înapoi. Știți bine că-i place mult să alerge în toate părțile, să facă oricui un serviciu. Dar ce s-a întâmplat? E ceva urgent?

— A da, a da! făcu Naaman înclinându-și de câteva ori turbanul cu panaș de egretă în semn de încuviințare, el asa spus, am trimis pe tinerul Florimond pe drumul care stisi, acuma liniste, micul guraliv nu mai vorbeste, asa zis el.

— Ați auzit, părinte, „micul guraliv nu mai vorbește", repetă Angelica luându-l pe abate de piept și scuturându-l ca pe un sac. Oh, pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întâmplat?

— Eu, doamnă... adică Florimond mi-a spus, bâigui speriat abatele, care nu mai înțelegea nimic, Florimond mi-a spus că e trimis la bucătărie și că are s-o ia pe scara Dianei, ca să ajungă mai iute...

Micul Naaman scoase un țipăt ascuțit, ca de maimuță prinsă în capcană, ridicând mâinile amândouă, cu toate degetele răschirate, într-un gest de groază.

— Scara Dianei! Acolo omoara! Omoara Florimond!

Și țâșni cu o viteză de neînchipuit spre castel, urmat îndată de abate și de Angelica. Aceasta simțea cum prinde aripi la picioare, căci în ciuda rochiei grele și a pantofilor cu tocuri ascuțite, reușea să fugă neașteptat de repede, trăgându-l după ea și pe micul ei paj negru, care se îngrozise de istoria asta în care îi băgase Naaman și se ținea înnebunit de groază de rochia stăpânei.

Doamna du Plessis ajunse și ea la ușa vestibulului din care se formau galeriile apartamentelor dinspre miazăzi cu numai câteva clipe în urma abatelui și a lui Naaman. Pătrunse ca o furtună în vestibul, unde abatele parlamenta aprins cu un soldat de pază, tulburat fără îndoială din tihna lui.

— Un paj în roșu, ziceți, părinte? spunea soldatul. Da, l-am văzut adineauri, ba chiar m-am și mirat, că n-am mai văzut pe nimeni trecând pe aici de când s-a dărâmat scara cea mare. E vorba să facă una mai lungă și mai largă, să vedeți ce e acolo, numai schelărie și lemnăraie.

— Dar..., dar... bâigui îngrozit abatele, altă dată când eram aici,

până să plecăm la Saint-Germain, toată lumea trecea pe aici. Urcai, dădeai într-o galerie scurtă şi pe urmă coborai drept în coridorul cu bucătăriile.

— Păi nu v-am zis că acuma nu mai e? S-a dărâmat un perete întreg, plus scara de-o ştiţi sfinţia voastră, ca s-o prelungească, fiindcă cică e vorba să prelungească toată aripa, aşa că trebuie şi scara mai lungă. Pe-acolo nu mai umblă nimeni, scara e dărâmată, doar schele...

— Florimond nu ştia asta. Florimond nu ştia asta, repeta abatele, dintr-o dată ud leoarcă de transpiraţie, cu ochii holbaţi de spaimă, ca o maşinărie mecanică.

— Adică cum? se holbă dintr-o dată şi soldatul, trăgând o înjurătură, adică cum, părinte, vreţi să ziceţi că puştiul ăla a luat-o pe acolo? Păcatele mele, înseamnă că terci s-a făcut, săracul! Şi eu am strigat la el să stea puţin, că mă şi gândeam unde s-o fi ducând, că drumul e-nchis, dar el se ducea ca din puşcă, nici nu m-a auzit!

Abatele, Angelica şi Naaman porniră din nou şi, după scurt timp, scara Dianei le apăru în faţa ochilor, ridicându-şi treptele spre un întuneric atât de adânc încât nu se vedea nimic din schelele care începeau după treptele acestea. La ora aceea muncitorii erau de mult plecaţi. Iar Florimond se azvârlise în goană în hăul acesta întunecos şi căzuse, strivindu-se de schelele care îl aşteptau să-l zdrobească. Angelica urcă în grabă treptele albe, simţind că picioarele abia o mai puteau duce şi în curând avea să se prăbuşească.

— Staţi aşa! strigă speriat soldatul, staţi să-mi aduc amnarul, să facem puţină lumină. Hei, doamnă, n-auziţi? Staţi pe loc, să nu cădeţi în prăpastia aia, că praf vă faceţi! E o scândură lată, pusă acolo ca o punte, cum ar veni, au pus-o oamenii de lucrează la scară, dar nu se vede, trebuie făcută puţină lumină, altfel călcaţi pe lângă ea!

Angelica înainta, bâjbâind cu vârfurile picioarelor prin întuneric, ca să ajungă până la marginea abisului, când soldatul o ajunse şi o înşfăcă de braţ, trăgând-o puţin înapoi.

— Gata, staţi pe loc, nu mai aveţi unde merge, aici se sfârşeşte, mă şi mir că n-aţi căzut! Staţi să fac lumină.

Şi scăpără cu îndemânare din amnar, aprinzând o torţă de catran, la lumina căreia Angelica putu vedea, la doi paşi în faţa ei, căscându-se gura întunecată a prăpastiei.

— Scândura! strigă soldatul cu un glas îngrozit. Au luat scândura de aici! Era o scândură pusă ca o punte, ca să treacă cine are nevoie neapărat, şi acuma nu mai e!

Atunci Angelica simţi cum genunchii i se înmoaie. Voise să îngenuncheze, dar mai curând se prăbuşi pe buza găurii acesteia negre, aplecându-se deasupra întunericului care îi înghiţise fiul.

— Florimond! gemu ea.

Soldatul, lăsându-se pe burtă lângă ea, întinse torța cât mai în jos, ca să poată vedea mai departe în adânc, dar zadarnic.

— Florimond!

Îl striga cu o voce pierdută, care nu părea a ieși din trupul ei. Adâncul trimitea spre ea răsuflarea lui de cavernă stătută și de piatră udă. Nu răspundeau decât ecourile îndepărtate și tulburi ale imensului palat. Soldatul se silea mai departe, din răsputeri, să deslușească ceva.

— Nu se vede nimica, doamnă. Dacă a căzut de aici, atunci înseamnă că e jos de tot. Trebuie să mergem după niște scări și ceva funii, și ne-ar mai trebui și niscaiva felinare... Părinte, țineți-o sfinția voastră pe doamna să nu cadă, că vedeți că nu se poate ține pe picioare. Dați-vă mai încoace, doamnă, nu stați acolo, să nu cădeți. Țineți-vă bine de părintele, că eu dau o fugă s-aduc ce trebuie.

Sfâșiată de dureri cum nu-și închipuise vreodată că poate simți vreo ființă omenească, cobora cu pași șovăitori scara blestemată.

„Mi-au ucis băiatul... Fiul meu, Florimond, mândria mea... *Micul guraliv nu va mai vorbi*... Florimond nu știa... A luat-o pe aici... Se grăbea să ajungă mai repede... Dumnezeule, părinte atotputernic, mi-au ucis copilul!... Florimond!“

Soldatul și abatele Lesdiguières o ajutară să meargă până la o banchetă din vestibulul întunecat de-a binelea. Cei doi negrișori bolboroseau aprins în limba lor necunoscută, de acasă, ca niște păsări străine care cobesc.

Pe un culoar perpendicular, care dădea în Curtea de Marmură, venea o slujnică aducând un candelabru cu șase brațe. Văzând animație în hol se opri, apoi veni spre Angelica și întrebă plină de grijă:

— Vă e rău, doamnă? Am un flacon cu săruri la mine, să vi-l dau și dumneavoastră să-l mirosiți?

— Las-o, făcu soldatul, nu-i e dumnei de sărurile tale, fiu-su a căzut în gaura aia mare cu schele, de un'se face scara din nou. Dar ai picat la țanc, stai nițel cu ea aci, ține-i lumină, că eu mă duc să caut pe careva să-l scoatem de-acolo pe bietul băiat.

Dar Angelica țâșni într-o clipă în picioare ca dintr-un arc.

— Ascultați! zise ea autoritar.

Fața ei avea o asemenea expresie încât cei doi negrișori tăcură speriați și, în liniștea care se lăsă, se auziră undeva, de-a lungul coridoarelor și galeriilor, niște tocuri de lemn într-o goană turbată. După câteva secunde, în capătul coridorului pe care venise slujnica se ivi Florimond, alergând ca scăpat din pușcă și ar fi trecut pe lângă ei ca vântul, fără să-i vadă, dacă soldatul n-ar fi avut prezența de spirit să-i iasă în cale și să-i bareze drumul cu halebarda.

— Lăsaţi-mă, domnule! Daţi-mi drumul, domnule, n-auziţi? ţipă Florimond disperat. Sunt în întârziere cu porunca domnului de Carapert pentru şeful bucătăriei!

— Stai pe loc, Florimond! strigă abatele de Lesdiguières, apucându-l de braţ şi încercând să-l oprească. Scara aceea e periculoasă! Stai pe loc, n-auzi? Opreşte-te! Uite-o pe mama ta aici, cu noi, am crezut cu toţii că eşti mort!

Şi abatele păli deodată, lăsându-se alături de Angelica pe banchetă, în timp ce Florimond încetă să se mai lupte ca să dea la o parte halebarda soldatului, care îl înşfăcă strâns de braţ, ţinându-l bine, căci tot se mai temea să nu-l vadă pe Florimond aruncându-se, în graba lui turbată, să moară sub ochii lor.

— Uşurel, camarade, uşurel, încercă soldatul să-l potolească. N-ai auzit că e periculos? Un' te duci aşa degrabă?

— Dar sunt în întârziere!

— Niciodată nu e cineva în întârziere dacă are întâlnire cu cucoana aia cu coasa. Stai la un loc şi mulţumeşte Sfintei Fecioare şi îngerului tău păzitor că nu te-ai făcut zob!

Florimond, încă gâfâind de alergătură, explică ce se întâmplase. Tocmai se pregătea să urce treptele scării Dianei, când se trezise nas în nas cu monseniorul duce de Anjou, al treilea copil al regelui, în vârstă de optsprezece luni, în mare ţinută, cu tichia de perle şi aur, cu gulerul de dantele scumpe şi cu Cordonul Ordinului Sfântul Ludovic[1] pe costumaşul de catifea neagră. Alteţa Sa regală reuşise să scape de sub ochii dădacelor şi străbătea acum, plin de încântare, galeriile şi saloanele aurite ale imensului palat, pregătindu-se să urce de-a buşilea scara Dianei. Florimond, căruia îi plăcea din cale-afară să facă servicii, indiferent cui, îl luase în braţe pe dolofanul vlăstar regesc şi dăduse fuga cu el până în aripa unde se aflau apartamentele Delfinului şi ale celorlalţi fii ai Franţei. Numai că aripa asta era destul de departe şi avusese mult de alergat până acolo, aşa că, în momentele în care Angelica încerca să pătrundă cu privirile abisul negru din josul scării întrerupte, Florimond primea mulţumirile dezlănţuite ale dădacelor şi guvernantelor, care, înnebunite de dispariţia micului monsenior de Anjou, îl căutau cu disperare în toate părţile şi începeau să se şi vadă trase pe roată. Abia reuşise să scape de ele şi pornise ca o săgeată să-şi îndeplinească misiunea cu care fusese însărcinat, fiind foarte alarmat că întârzierea asta s-ar fi putut să-i atragă nemulţumirea domnului de Carapert, care era unul din cei mai apropiaţi domnului Duchesne.

Angelica îl trase pe genunchii ei şi-l strânse cu patimă la piept.

---

[1] O altă mică scăpare din vedere: Ordinul Sfântul Ludovic avea să fie instituit de Ludovic al XIV-lea abia în 1693. (*n.trad.*)

Nu se putea gândi limpede la nimic, știa doar că Florimond scăpase dintr-o primejdie cumplită.

„Ce s-ar fi întâmplat? Ce s-ar fi întâmplat, Doamne-Dumnezeule? Dacă și el m-ar fi părăsit, după ce l-am pierdut pe Cantor, n-aș fi putut să mai trăiesc... Tot ce mă mai leagă de tine, dragostea mea, ar fi pierit ca un fum... Ah, când ai să te întorci ca să mă salvezi?"

Nici ea n-ar fi putut spune cui vorbea în adâncul inimii ei zbuciumate. Dar niciodată n-avea să poată uita amurgul acela însângerat de la Versailles, cu blândețea lui înșelătoare, în care mânuțele negre ale unui mic sclav o apucaseră de rochie: „Doamna, fiul tau moare... Fiul tau moare repede..."

Îl căută din priviri pe Naaman, dar acesta plecase. Acum, că Florimond era viu și nevătămat, trebuia să-și vadă de datoria de a fi lângă stăpâna lui, lângă cealaltă. Fără îndoială că absența asta avea să-i fie răsplătită cu câteva palme zdravene, încărcate cu inele, peste obrăjorii lui negri și lucitori. Dar Naaman era învățat...

Între timp slujnica plecase să caute vin și pahare și se întorsese iute, așa că Angelica se strădui să ia câteva înghițituri, deși gâtul îi era strâns mereu de spasme nervoase.

— Bea și dumneata, tinere, spuse ea către soldat. Dacă n-ai fi fost dumneata cu felinarul dumitale, cine știe ce s-ar fi întâmplat! Și tot dumneata l-ai oprit pe fiul meu care se ducea ca un glonț la moarte!

— Doamnă, nu mai încape vorbă ca să vă tratez cu refuz, răspunse soldatul dând paharul peste cap și ștergându-se apoi delicat la gură cu dosul palmei, nu încape vorbă, măcar că mă aflu în timpul serviciului și n-avem voie să punem băutură bețivă pe limbă, dar să v-o zic p-a dreaptă că nici mie încă nu mi-a venit inima la loc după treaba asta. Măcar că ce nu-mi intră mie în cap e cum se face că a dispărut scândura aia de acolo, că era pusă, v-am zis, ca o punte, ca să se poată trece pe ea dacă are cineva treabă neapărat să treacă prin locul ăla. S-o fi furat careva nu-mi vine a crede, că de furat găsea el scânduri câte poftești, e numai lemnărie pe-aicea, spinare să ai, să cari. Mâine dimineață când i-oi da raportul căpitanului, are să trebuiască să-i zic și de treaba asta, să-i zică el șefului de șantier. Uite ce prăpăd se putea întâmpla din cauza la o nenorocită de scândură lipsă. Păi nu era mai mare păcatul de băiatul ăsta?

Angelica scoase din pungă câteva monede de aur și i le dădu, apoi îi dădu și servitoarei ce-i mai rămăsese și plecă, urmată de abate, plecă spre apartamentul ei, ținându-l strâns pe Florimond de braț, nu cumva să-l scape din mână.

„Au vrut să-mi ucidă copilul!... Au vrut să mi-l ucidă pe Florimond!..."

Cuvintele i se învârteau întruna în cap. Acum era limpede.

— Florimond, cine spuneai că te-a trimis cu porunci la bucătărie?

— Domnul de Carapert, ofițer la masa regelui, mamă. Îl știu bine. E foarte apreciat de domnul Duchesne.

Angelica, parcă amețită, își trecu încet mâna pe fruntea umedă de transpirație.

„Dumnezeule sfinte, oare am să reușesc vreodată să aflu adevărul?" își zise ea.

În încăperea alăturată îl auzea pe tânărul abate de Lesdiguières povestind cu voce scăzută întâmplarea lui Malbrant Lovitură-de-Sabie, care venise în grabă.

— Și acest domn de Carapert, pe care spui că-l cunoști bine, nu ți-a spus și că scara Dianei e un loc primejdios, pe unde de mult timp nu mai trece nimeni? Că acolo se lucrează?

— Nu, nu mi-a spus.

— Sau poate că el ți-a spus și tu n-ai fost deloc atent? Ia gândește-te!

— Nu, nici vorbă, protestă Florimond, ba chiar el mi-a și spus: „Grăbește-te să nu întârzii, ia-o pe scara Dianei, știi drumul. Pe acolo ajungi la bucătărie numaidecât."

„Poate că minte ca să dea vina pe altcineva?" se întrebă ea.

Tot nu-i venea a crede că se urzise o asemenea mârșăvie, dar obsesia stăruia chinuitoare undeva, în adâncul gândurilor ei: „Au vrut să-mi ucidă copilul! Scândura aceea a fost luată de acolo intenționat! Au vrut să mi-l ucidă pe Florimond; să-mi ia tot ce mi-a mai rămas! De ce? Cine a putut face asta? Cine, Dumnezeule?"

Ce avea de făcut? Dar mai întâi, ce era aici de crezut și ce nu?

În ceasul acesta de îndoieli cumplite și de primejdii, nu avea drept sfetnici și ocrotitori decât mici slujitori cu închipuiri dezordonate, negrișorii și piticul Barcarole. Mica lume de la Versailles, acest univers în miniatură, viermuia în adâncuri întunecoase și din ea se ridicau umbre care-i șuierau: „Păzește-te!" Iar ea nu putea să nu plece urechea spre această intuiție neclară dar violentă.

— Ce crezi că ar trebui făcut? întrebă ea ridicând privirile spre scutierul Malbrant, care venise lângă ea.

Malbrant era un om simplu și cam din topor, dar trecuse în viața lui prin multe și avea o judecată sănătoasă și lipsită de complicații inutile. Tâmplele încărunțite înainte de vreme îi dădeau un aer de înțelept și de om care știe să găsească răspunsul potrivit la o sumedenie de lucruri greu de descurcat. Iar acum, la aerul acesta de om cumpănit se adăuga și o urmă de amenințare sugerată de sprâncenele rămase ridicate după

discuția cu abatele.

— Părerea mea, doamnă, este că deocamdată cel mai nimerit ar fi să ne întoarcem noi la Saint-Cloud. Acolo, la curtea lui *Monsieur*, Florimond e la adăpost de asemenea lucruri. Ce-i drept e drept, eu nu zic că n-ar fi și la Saint-Cloud lucruri care... în sfârșit, ce mai tura-vura, la ce i se poate întâmpla acolo mai putem veghea, sfinția sa părintele de Lesdiguières și cu mine, în timp ce aici uite câte se pot ivi din senin și noi n-avem cum să-l ferim de toate!

Angelica se încruntă, dar îndată după asta făcu din mână un gest de lehamite. Nu mai avea nici un rost să lupte împotriva evidenței.

— Cine și-ar fi putut închipui, cândva... Dar, în sfârșit, din moment ce așa stau lucrurile, cred că n-are rost să ne mai împotrivim. Sunt și eu de părere că ai dreptate, domnule Malbrant. E mai bine să facem cum zici dumneata.

— Acolo măcar e la adăpost de ghearele nemernicului ăstuia de Duchesne, urmă răspicat Malbrant, ca și cum s-ar fi temut să n-o vadă răzgândindu-se.

— Duchesne? Crezi că domnul acesta are vreun amestec aici?

— Dacă are vreun amestec? se aprinse Malbrant. Ei nu! Păi dinspre asta bag mâna-n foc, doamnă, dumneavoastră vă mai îndoiți? Dar deocamdată eu zic să lăsăm lucrurile să se răcească, până se mai uită puțin povestea asta, și într-o zi, când s-o aștepta dumnealui mai puțin, pun eu mâna pe el și mi ți-l fac felii subțiri. Dacă nu v-o plăcea, să-mi spuneți cum vreți!

— Bine, dar Florimond mi-a spus de mai multe ori că la bucătărie domnul de Carapert l-a trimis. Unde e Duchesne în treaba asta?

— Și șeful lui Carapert cine e? Nu Duchesne? Păi vedeți? Eu zic că ursuzul ăsta de Duchesne ar cam fi cazul să se ferească de mine!

Florimond începea să înțeleagă că tocmai se comisese un atentat la viața lui și era neînchipuit de mândru. Devenise și el cineva la curte!

— Cred că asta a fost din cauză că i-am spus regelui că n-am mințit în legătură cu domnul Duchesne. Tocmai când spuneam eu asta a apărut Picard, valetul care i-a prezentat Majestății Sale coșul acela cu fructe. Înseamnă că imediat după asta s-a dus să-i raporteze domnului Duchesne.

— Nemaipomenit! sări Angelica. Nu ne-a fost vorba că domnul de Carapert te-a trimis pe scara Dianei, nu Duchesne?

— Și eu n-am zis, doamnă, sări Malbrant, că șeful lui Carapert e tocmai nemernicul ăla de Duchesne? Ce Dumnezeu, doar e la mintea cocoșului! Mai limpede de-atâta nici că se poate!

— Aşa e, întări Florimond. Înseamnă că acestui important domn Duchesne începe să-i cam fie frică de un mic paj ca mine!

— Florimond, când are să-ţi intre o dată în cap că nu trebuie să trăncăneşti întruna fără rost? izbucni Angelica.

Cu câteva clipe mai înainte îl potopise de sărutări şi mângâieri fericite, dar acum abia se putea ţine să nu-l plesnească.

— Îţi dai seama, reluă ea furioasă, că dacă nu se întâmpla o adevărată minune, acum erai sub schelele acelea, făcut praf şi pulbere? Doamne-Dumnezeule!

— Ei şi? Eram şi eu mort, mare scofală! Parcă nu asta ne aşteaptă pe toţi? Mă întâlneam cu Cantor şi cu asta basta!

Îndată însă, încreţindu-şi fruntea a concentrare, se corectă:

— Adică nu. Cantor nu e mort.

În clipa aceea intrară cele două cameriste, Thérèse şi Javotte, aducând toaleta de bal a doamnei, aşa că Angelica renunţă să-i mai răspundă.

— Luaţi-l de aici, părinte, am nervii zdruncinaţi de tot, nici nu mai ştiu pe ce lume mă aflu. Toate întâmplările astea... Dar fiţi cu ochii pe el, nu-l lăsaţi o clipă singur, nici dumneavoastră, nici Malbrant!

Însă abia ieşise Florimond, încadrat de abate şi de maestrul de arme, că fu pe punctul de a-l chema înapoi. Nu-l putea şti în siguranţă decât sub ochii ei, i se părea că nu mai putea avea încredere în nimeni.

„Dumnezeule, încep să-mi pierd minţile! Cel puţin dacă aş şti cu certitudine ce se ascunde sub toate astea!"

Îi ceru Thérèsei să-i toarne un pahar de rachiu, dar, când aceasta i-l aduse, şovăi să-l bea. Dacă era otrăvit? Îşi luă până la urmă inima în dinţi şi-l dădu peste cap, fie ce-o fi!

După câteva clipe începu să-şi spună că la urma-urmei situaţia era totuşi cât de cât limpede.

„Dacă aş şti cu precizie ce s-a întâmplat, aş şti şi ce am de făcut."

Cuvintele lui Barcarole i se întorceau mereu în minte. Să-l lichideze pe Duchesne nu era cine ştie ce greutate. Cu asta se putea ocupa Malbrant Lovitură-de-Sabie, sau ucigaşi tocmiţi sau, cum insistase atâta Barcarole să aranjeze el, *ai noştri*. Şi dacă ar fi reuşit să aibă de partea ei pe vreuna din tinerele din suita doamnei de Montespan, ar fi putut fi măcar la curent cu pericolele care o pândeau. Se gândi numaidecât la acea domnişoară Desillet în care Athénaďs avea toată încrederea şi pe care o surprinsese trişând la cărţi.

Mulţumită efectelor binefăcătoare ale celui de al doilea pahar de rachiu, doamna marchiză du Plessis-Bellière se prezentă la înălţime în

timpul balului. Dansă, râse, glumi, făcu mare risipă de spirit şi stârni ca totdeauna admiraţie şi ură, apoi merse la supeul reginei, unde iarăşi se purtă în chipul cel mai firesc, ca şi cum n-ar fi trecut cu puţin mai înainte printr-o cumpănă care ar fi dărâmat pe oricine.

După asta însă, întorcându-se în micul ei apartament, se simţi copleşită de frică, o frică ascuţită, de nesuportat, care o făcea să simtă că înnebuneşte. Avea senzaţia acută că nu era singură în încăpere şi o fulgeră gândul că o pândea cineva care voia s-o omoare. Se întoarse spre locul unde simpţea că e cineva şi abia se stăpâni să nu urle de groază. Din umbra unui colţ o fixau doi ochi negri sfredelitori, ai cuiva care se lipise de covor ca o pisică gata să sară asupra prăzii.

— Barcarole! Ce faci acolo? Doar nu vrei să mă faci să mor de spaimă, pentru numele lui Dumnezeu!

Piticul o fixă cu o expresie concentrată, aproape crudă.

— Lasă prostiile, zise el. Vrăjitorul lor e aici, la Versailles. A venit cu cumătră-sa, o ştii. Aşa că, fetiţo, lasă smiorcăielile astea şi vino cu mine. Ar cam trebui să afli nişte lucruri care se cer ştiute dacă ţii la pielea ta. Vino-ncoace. Dar fii atentă să nu sufli o vorbă, clar?

Îl urmă prin uşiţa secretă pe care venise mai demult valetul Bontemps ca s-o conducă la rege în puterea nopţii. Barcarole n-avea nici lumânare, nici torţă, nici felinar, dar se orienta pe întuneric ca o pisică, în timp ce Angelica se clătina şi se lovea de zidurile strâmte ale coridorului şi bâjbâia ca să înainteze fără să se rănească. Mergea adusă din şale, având impresia din ce în ce mai apăsătoare că se înăbuşea, că era zidită de vie.

— Am ajuns, aici e, auzi deodată şoapta răguşită a piticului, atât de aproape de ea încât tresări.

Şi degetele lui se auziră îndată pipăind peretele de lemn cu mişcări iuţi şi precise.

— Îngereaso, fii atentă aici la mine, ca să pricepi care-i treaba. Fiindcă eşti de-a noastră, rezultă că pot să-ţi arăt chestia asta, că altminteri n-aveam cu ce discuta cu de-alde tine, scurt şi cuprinzător. Dar bagă la cap ce-ţi zic eu acuma: orice s-ar întâmpla, orice ar fi să vezi sau să auzi, nu care cumva să te scapi şi să ţipi, că ne-a luat mama dracului pe amândoi! S-a înţeles? Fii atentă, că nu glumesc!

— Gata. Te poţi bizui pe mine!

— Bagă de seamă! Chiar dacă ar fi să vezi cu ochii tăi cum se comite o crimă! Crima cea mai groaznică pe care ţi-ai putea-o închipui, ne-am înţeles?

— Nu scot o vorbă!

— Bine! Să nu te-aud pe urmă că nu ştiu ce şi nu ştiu cum! Fii atentă, că dacă ne prind ăştia, ne jupoaie de vii, de-adevăratelea, fără

glumă!

Se auzi un ţăcănit abia perceptibil şi o geană dreaptă de lumină străbătu dintr-o dată întunericul de smoală. Angelica îşi lipi ochiul de deschizătura asta lată cât un ac, dar nu reuşi să desluşească nimic. Un întuneric leşios, care bătea într-un alburiu tulbure.

Apoi, puţin câte puţin, prin aburul dens din încăpere începură să apară contururile vagi ale câtorva piese de mobilier şi nişte lumânări groase şi îşi dădu seama că se auzeau voci neclare care mormăiau ceva, asemenea unor cântări bisericeşti. Prin încăperea din faţa ei se mişcau umbre, siluete omeneşti. Un bărbat, foarte aproape de ea, psalmodia monoton şi trist, cu o carte în mâini, o carte,de rugăciuni, desigur, legănându-se fără contenire înainte şi înapoi şi lăsând impresia că trebuia să fi fost vreun ţârcovnic care trăsese cam mult la măsea înainte de slujbă, dar care-şi ştie bine rosturile şi nu se încurcă. Angelica nu-i înţelegea rostul în ceremonia asta şi încerca să-şi dea seama despre ce era vorba, când văzu deodată apropiindu-se un bărbat înalt, ivit din norii deşi de fum ce ieşeau din vasele aşezate pe nişte sobiţe mici şi în care păreau a clocoti încet cine ştie ce fierturi. Vederea bărbatului acestuia fu atât de neaşteptată şi aspectul lui atât de înfricoşător, încât Angelica simţi deodată o transpiraţie rece curgându-i pe spate.

De când se ştia pe lume nu mai văzuse o fiinţă omenească atât de îngrozitoare, la vederea căreia să simtă că moare de spaimă. Părea a fi preot, fiindcă purta un patrafir, dar când se uită mai bine, văzu că patrafirul acesta nu era brodat cu cruci, cum ar fi fost de aşteptat, ci cu nişte conuri negre de brad. Era foarte bătrân şi, deşi păşea cu vigoare, îşi trăda vârsta prin întregul lui aspect, ceva care te făcea să te gândeşti la un trup intrat în putrefacţie, dar o putrefacţie interioară, care răbufnea până în obrajii puhavi, de un roşu violaceu scârbos, brăzdaţi de vinişoare dese, violete, care aproape stăteau să plesnească. Dădea impresia unui hoit în descompunere ieşit din mormântul lui şi care tot mai lupta să se amestece printre cei vii. Vocea lui, cu sonorităţi cavernoase şi lâncede, se spărgea într-un soi de behăit senil care, curios lucru, nu-i ştirbea nimic din autoritate şi din puterea malefică pe care o răspândea în jur. Un ochi îi lipsea, fără ca orbita goală să fie acoperită cu ceva, dar celălalt juca sinistru şi vioi în toate părţile, într-un fel de pândă ascuţită, părând să vadă tot şi să scormonească orice taină.

În faţa lui stăteau în genunchi câteva femei, dintre care una era vrăjitoarea Catherine Mauvoisin. Asta o făcu pe Angelica să înţeleagă câte ceva despre rosturile ceremoniei care se desfăşura aici. Se dădu repede înapoi, speriată, lipindu-se de zidul din spatele ei.

Barcarole o înşfăcă de mână cu o putere nebănuită pentru statura lui şi şopti imperceptibil:

— Taci din gură! Nu trebuie să-ţi fie teamă, n-au ei de unde să ştie de tine că eşti aici! Fii atentă că te dai de gol!

Angelica, ameţită, reuşi să îngaime abia auzit:

— Ei nu ştiu, dar are să le spună demonul! El ştie tot, e spirit!

Aproape că îi clănţăneau dinţii de groază.

— Nici o grijă, demonul s-a dus. Ceremonia e pe sfârşite, nu vezi?

Din valurile de fum ieşi încă o umbră, o femeie care veni lângă celelalte şi se lăsă în genunchi, ridicându-şi vălul de pe faţă. Angelica tresări din tot trupul, simţind cum părul de pe tâmple i se zbârleşte de groază. Femeia era Athénad's de Rochechouart, marchiză de Montespan!

Cum putuse oare Athénad's, o femeie atât de inteligentă şi de instruită, ea, o neînchipuit de orgolioasă Mortemart, să-şi bălăcească trupul de zeiţă în cloaca acestei parodii sinistre?

Preotul îi întinse o carte, pe care marchiza îşi aşeză fără şovăire amândouă mâinile ei albe, încărcate cu inele scânteietoare. Stătu aşa câteva clipe, apoi, cu o voce tremurătoare, de şcolăriţă emoţionată în faţa dascălului, rosti o rugăciune ciudată:

— Mă închin vouă, Astorah şi Asmodeu[1], prinţi ai prieteniei, şi vă rog în genunchi să-mi dăruiţi dragostea veşnică a regelui şi a monseniorului Delfin, care să nu se depărteze de mine. Regina să rămână stearpă iar regele să părăsească patul ei şi masa ei pentru mine. Faceţi voi ca orice femeie care năzuieşte la inima lui să piară...

Angelica abia o mai recunoştea. Athénad's era o femeie cu privirile rătăcite, târâtă de pasiunea ei nebunească în meandrele unei aventuri oribile, al cărei adevărat sens probabil că nu-l mai înţelegea nici ea. Nu-l înţelegea sau poate era prea târziu să mai poată da înapoi...

Fumul vânăt începea să se rărească, lăsând loc unui miros iute de tămâie şi lăsând să se vadă din ce în ce mai limpede chipurile celor din încăpere, livide, străine, parcă nepământene, cu o inconsistenţă ca de vis urât.

Psalmodierea ţârcovnicului beat nu se mai auzea. Angelica se uită la el şi văzu că-şi închisese cartea şi rămăsese în picioare, ca şi cum s-ar fi pregătit să plece, scărpinându-şi coastele din timp în timp, ca un om care şi-a cam pierdut răbdarea.

Se auzi deodată vocea domnei de Montespan:

— Cămaşa! Unde e cămaşa?

---

[1] Asmodeu – demon al plăcerilor neîngăduite, în Cartea lui Tobias din Vechiul Testament. (*n.trad.*)

— Este, este, zise Mauvoisin ridicându-se. Ce credeai, c-am uitat-o? Păi la cât plătești dumneata pentru treaba asta, frumoaso, cum era să uităm? Și nu că mă laud, dar ți-am făcut lucru pe cinste, curând de tot o să ai să-mi dai vești despre ce-a ieșit de aici, fii sigură! E în coș la fie-mea, a ieșit o minune, nici n-ai zice că e dichisită așa bine! Margot, ia adă coșu-ncoace, să-l vadă doamna asta frumoasă!

O fetiță de cel mult doisprezece-treisprezece ani răsări de undeva din umbră, puse pe covor un coș și scoase din el, cu nesfârșite precauții, o cămașă de noapte de voal roz brodată cu fir de argint, fin ca o pânză de păianjen.

— Fii atentă să nu te atingi de ea, rosti grijulie Mauvoisin, vezi, apuc-o cum te-am învățat. Vezi că ai acolo frunzele de platan, ai grijă!

În ascunzătoarea ei, Angelica își mușcă pumnii până la sânge. Recunoscuse în mâna puiului de șarpe una din cămășile ei de noapte, chiar cea care-i plăcea cel mai mult.

— Thérèse! se auzi o voce autoritară. Vino-ncoace, unde te-ai băgat?

Și Angelica își văzu camerista înfățișându-se, cu o expresie de desăvârșită obrăznicie pe chip, cu mutra plină de importanță a prostului care se trezește din senin că are de jucat un rol important, la care nici nu se gândise vreodată.

— Uite, ia asta, copila mea, rosti Mauvoisin. Dar fii cu cea mai mare grijă să nu te atingi de ea. Uite, îți las frunzele de platan ca să ai cu ce-o apuca... Nu, nu, Margot, nu închide coșul, mai avem de pus în el... știi tu ce. Stai puțin.

Și se duse spre fundul încăperii, întorcându-se cu un pachet de lenjerie albă ca laptele, stropită cu pete roșii.

„Sânge! Dumnezeule sfinte! Sânge!"

Angelica își încordă picioarele din răsputeri, apăsându-și mâinile pe piept ca să-și înăbușe țipătul de oroare care-i stătea pe buze: „Ucigași! Ucigași nemernici!"

Cuvintele de mai de mult ale lui Marie-Agnès îi răsăriră dintr-o dată în față, cu litere de foc, parcă arzându-i ochii: „... I-au străpuns inima cu un ac lung... Copilul meu..."

Nu mai avea puterea să privească. Ținea ochii închiși și auzea ca prin vis forfota de dincolo de ușă, cineva sufla în lumânări, se auzea târșâitul pașilor și al vaselor de metal izbite unele de altele, probabil le strângeau ca să plece.

Se auzi voce sepulcrală a preotului:

— Fii atentă, cumătră, să nu se apuce soldații de pază să te cotrobăiască în coșul celălalt, c-o pățim toți! Vezi cum umbli cu el.

— Pe mine? răsună batjocoritoare vocea Catherinei Mauvoisin și

Angelica îi ghici rânjetul care desigur că-i schimonosea fața. Pe mine să mă cotrobăiască ei în coș? Cu ce relații am eu aici, la curte, n-or să mai știe cum să-și îndoaie spinările în fața mea când mă văd că trec. Nu, că ar fi chiar culmea, asta le-ar mai trebui mârlanilor ăstora!

Dintr-o dată nu se mai auzi nimic și Angelica deschise ochii, privind spre locul unde ar fi trebuit să se vadă interesantele personaje, dar nici de văzut nu mai reuși să le vadă. Înțelese atunci că Barcarole închisese ușa.

— Gata, șopti el, acuma știm destule despre daravera asta. Și nici tu nu ești în stare să mai suporți, așa că hai să ne cărăm, să nu dea peste noi șobolanul ăla de Bontemps, care forfotește toată noaptea pe aici, nu știu ce mama dracului tot caută și ăla, că n-are stare deloc.

Ajunși în apartamentul ei, Barcarole se înălță plin de demnitate pe vârfurile picioarelor și luă de pe consola căminului sticla cu rachiu, turnând două pahare pline ochi și aducându-i ei unul.

— Ia bea asta, că ai o față de culoarea lunii opărite, pardon de expresie. Ai și dreptul, vai de capul tău, nu ești învățată cu ticăloșiile nenorociților ăstora. Eu le știu pe dinafară, ți-am mai spus că am fost doi ani portar la alde cumătra Mauvoisin asta și câte am putut să văd acolo n-am păr în cap. Mai a dracului muiere ca 'mneaei nu cred să fie pe lume. Și e tare pe meseria asta, n-am ce zice, mai ales în chiromanție și-n fizionomie, aici n-o întrece nimeni, nici Scaraoschi în persoană. Cred și eu, că doar numai de de-astea s-a ținut de când avea nouă ani, matracuca pământului! Am auzit-o o dată cu urechile mele zicând că toți câți vin la ea și fac pe nevinovații, cică doar să le ghicească în palmă, de fapt vor toți să se descotorosească de câte cineva care li se-ncurcă printre picioare. La început mai avea obicei să răspundă că lasă, că ăia de trebuiau făcuți să moară, oricum tot or să moară ei și-așa, când o vrea Dumnezeu, dar unii au cam luat-o peste picior pe chestia asta, cică nu e ea-n stare să le facă ălora de moarte și de-aia face pe credincioasa. Și asta a pus-o la ambiție și unde nu s-a așternut cumătra noastră pe niște farmece și descântece de au început toți să cadă ca muștele! Încă de pe vremea aia strânsese o ladă mare plină de aur, îmi închipui ce-o fi având acuma, măiculița ta Christoase! Cred că nici regele n-are cât are ea. Și încă asta n-ar fi mare lucru, dar stai s-o vezi pe otrava aia mică de fi-sa, aia ce-o să mai fie! Capra sare masa, iada sare casa, de pe-acuma se vede ce-o să iasă din ea!

Și Barcarole plesni din limbă, încântat de tăria și savoarea rachiului, apoi își mai turnă un pahar, urmând:

— Ce n-am înțeles eu prea bine în toată povestea asta e ce treabă aveau ei cu cămașa aia roz, de-i dădeau zor întruna cu ea. E cumva a ta? Că altfel n-ar avea nici un rost...

— Da, răspunse Angelica.

— Mda! Aşa m-am gândit şi eu, dar nu eram sigur. Mai ales când am văzut-o pe camerista ta acolo, atunci am început să bănuiesc că e a ta. Ce e sigur, e că alde Montespan o ţine una şi bună, să te şteargă de pe faţa pământului. Ştiu sigur că i-a dat Catherinei un morman de aur ca să pregătească o otravă anume, cum ştie ea. Şi scorpia asta nenorocită a trebuit de curând să facă un drum în Auvergne şi-n Normandia ca să facă rost de ce-i trebuia pentru o otravă care să te omoare fără să bănuiască nimeni nimic.

— Acum, că ştiu despre ce e vorba, am să mă pot feri de cursele lor. De altfel, ştiu cui să cer sfatul.

Şi bău pe nerăsuflate şi cel de-al doilea pahar pe care i-l întindea Barcarole.

— Celălalt, preotul, cine era? Îl cunoşti?

— Abatele Guibourg. Slujeşte la Saint-Marcel, în Saint-Denis, cică-i popă, alege-s-ar praful! Popă ca el, care face cu dracu' şi-ţi umblă cu vrăjitorii de-astea... El e ăl de înjunghie copiii şi le bea sângele.

Angelica îşi adună toate puterile, dar abia reuşi să rostească slab:

— Taci!

— La cumătra Mauvoisin acasă e un cuptor în care a ars o armată întreagă de copii lepădaţi de alde curvele de mă-sa sau omorâţi de ţapul ăsta bătrân, lepădătura asta... Ştii ce le face?

— Taci!

— Oameni importanţi, marchizo, este? Şi ce relaţii la ei, îţi stă mintea-n loc dacă te gândeşti. L-ai văzut pe amărâtul ăla care fornăia psalmi lângă noi? Ştii cine era ăla? Ţârcovnicul ăla prăpădit? Era Lesage, „marele autor"[1], ăl de e la toartă cu cotoroanţa aia scârboasă. Şi naşa fi-sii ştii cine e? Zice-se că ar fi doamna La Roche-Guyon în persoană. Ei, mai fă ceva dacă poţi! Ha-ha-ha-ha!

— Taci o dată, n-auzi? ţipă Angelica, scoasă din minţi.

Şi înşfăcă o statuetă care se afla la îndemână, aruncând-o spre el cu toată puterea de care era în stare. Statueta se sparse de perete în mii de cioburi multicolore de porţelan, care străluceau acum, cu repro§ parcă, în lumina slabă a candelabrului. Barcarole făcu o plecăciune batjocoritoare, mai curând un fel de piruetă iute şi sigură, după care, rânjind în continuare, se făcu nevăzut pe uşă.

---

[1] Nu poate fi vorba de Alain René Lesage, marele prozator şi dramaturg francez, autorul lui *Gil Blas de Santillana* şi a lui *Turcaret*, întrucât acesta a trăit în perioada 1668-1747, deci în momentul descris aici avea aproximativ doi ani. Probabil acest Lesage, numit aici „marele autor" (în textul francez: «C'était Lesage, le „grand auteur" de la sorcière...» este vreun autor obscur, neînregistrat de lucrările de specialitate curente sau, şi mai probabil, rodul unei fantezii a autorilor romanului. (*n.trad.*)

Angelica îi auzu hohotele de râs răsunând pe coridorul secret, până departe.

Seara, Thérèse intră în budoarul ei aducând cămaşa de noapte de voal roz şi Angelica reuşi să nu se trădeze în nici un fel. Rămase mai departe liniştită în faţa măsuţei de toaletă, pieptănându-se ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi urmărind în oglindă cum fata aşeză plină de grijă cămaşa pe pat şi porni să aranjeze pernele, înfoindu-le ca în fiecare seară şi potrivindu-le la locul lor.

— Thérèse!

— Da, doamnă marchiză.

— Thérèse, draga mea, trebuie să-ţi spun că de la o vreme sunt foarte mulţumită de tine...

Fata tresări încântată, cu o legănare uşoară a şoldurilor, şi zâmbi cât putea ea mai dulce, rostind cu glas mieros:

— Doamna marchiză mă face să mă simt fericită de binevoitoarele sale cuvinte.

— Mă gândesc că ar trebui să-ţi fac un mic dar, fiindcă îl meriţi din plin. Şi, cum eşti o fată atât de drăguţă şi-ţi plac lucrurile frumoase, m-am gândit să-ţi dăruiesc ţie cămaşa asta de noapte, pe care mi-ai adus-o acum. Ia-o tu. Sper să-ţi vină bine şi s-o porţi cu plăcere.

Thérèse nu răspunse nimic şi Angelica privi în oglindă, dar nu reuşea să-i desluşească bine chipul, aşa că se întoarse spre ea. Figura fetei se făcuse de-a dreptul cenuşie, într-o mărturisire fără voie dar cumplită şi mai ales deplină.

Un val de furie şi de indignare o făcu atunci pe Angelica să sară de pe scaunul ei.

— Ia-o! repetă ea cu voce surdă şi cu dinţii strânşi. Ia-o şi îmbracă-te cu ea aici, în faţa mea, să te văd eu!

Se apropie cu paşi înceţi de camerista mai mult moartă decât vie, fulgerând-o cu ochii ei ca smaraldele.

— Ce s-a întâmplat, Thérèse? Nu-ţi trebuie? De ce nu vrei s-o iei? Spune, de ce n-o vrei? Ştiu de ce! Să-ţi văd mâinile, nemernico!

Buimacă, Thérèse lăsă să-i cadă jos frunzele late de platan pe care le ţinea între degete, ca să nu se vadă.

— Deci frunzele de platan, nu-i aşa? Frunzele de platan! ţipă Angelica înnebunită de furie, strivindu-le cu tocurile. Asta era, nu?

Şi o pălmui din răsputeri, de două, de trei ori, întorcându-i capul sub puterea loviturilor trase cu sete.

— Pleacă de-aici, blestemato! Du-te! Nu mai eşti în slujba mea, te-am gonit! Du-te şi-l slujeşte pe Belzebut, stăpânul tău!

Cu un geamăt înnebunit, Thérèse, ţinându-şi mâinile peste faţă

într-un gest tardiv de apărare, ţâşni valvârtej pe uşă, iar Angelica rămase pe loc în mijlocul încăperii, singură, tremurând din toate încheieturile.

Peste câteva clipe apăru Javotte, cealaltă cameristă, cu un platou pe care se afla o gustare uşoară, pentru seară. Se miră când îşi văzu stăpâna în picioare, privind în gol, dar nu zise nimic. Aşeză în tăcere pe măsuţa de la capul patului chiseaua cu dulceaţă, chiflele proaspete şi sticla cu sirop răcoritor.

— Javotte, rosti pe neaşteptate Angelica, ia spune-mi, îl mai iubeşti pe David Caillou?

Fata se făcu roşie ca focul şi ochii ei cenuşii şi mari se măriră şi mai mult, de mirare în faţa unei asemenea întrebări neaşteptate.

— Nu ne-am mai văzut de mult cu David, doamnă marchiză.

— Dar tu tot îl mai iubeşti, aşa e? Hai, spune drept!

Biata Javotte lăsă fruntea în jos şi răspunse doar printr-un oftat.

— Hai, spune!

— De iubit, doamnă, de ce să mint, eu tot... Dar el abia dacă se uită la mine, doamnă marchiză. De când are restaurantul acela şi prăvălia unde se bea ciocolată, David e domn mare, nu se mai uită el acuma la o amărâtă de slujnică. Am auzit că-i vorba să se însoare cu una bogată, fata unui notar.

— Cu o fată de notar? Dar ce-i trebuie lui o fată de notar, tâmpitul dracului! El are nevoie de o nevastă exact ca tine. Şi exact cu tine va trebui să se-nsoare.

— Nici vorbă, doamnă, asta nu se poate, nu sunt eu atât de bogată pe cât îi trebuie lui!

— Nu eşti, dar ai să fii, Javotte. Îţi fac eu zestre. Am să-ţi fac o rentă de patru sute de livre pe an şi am să-ţi dau un trusou cum precis că n-are viţeluşa aia de fată de notar. Cearşafuri cu mormanele, cămăşi de batist, batist bun, de Cambrai, nu o cârpă nenorocită, feţe de masă de damasc... Ia să vezi, am să fac din tine o partidă atât de straşnică încât tânărul nostru gogoman va trebui să vadă, în sfârşit, ce obraji fermecători şi fragezi ai şi ce năsuc frumos. Chiar aşa prost n-o fi el, şi nici cu totul nesimţitor.

Biata cameristă o privea uluită, nereuşind să-şi vină în fire.

— Faceţi..., veţi face asta pentru mine, doamnă?

— Dar ce n-aş face pentru tine, Javotte! Doar tu ai avut grijă de copiii mei şi le-ai dat să mănânce când doica de la Neuilly îi lăsa să moară de foame! Aşa ceva nu se uită, Javotte, draga mea!

Şi o cuprinse drăgăstoasă de după umerii rotunzi care se simţeau puternici sub bluza de muselină şi avu o senzaţie de tihnă şi linişte simţind lângă ea trupul viguros şi mlădiu de adolescentă.

— Javotte, ia spune-mi drept, mai eşti tu fată cuminte?

— Păi... am făcut şi eu tot ce-am putut, doamnă. M-am rugat din răsputeri la Sfânta Fecioară, să mă ajute să mă păstrez... Dar ştiţi şi dumneavoastră cum e aici, la curte... Cu lacheii ăştia obraznici, numai neamuri proaste-n toate părţile, şi cu domnii cei mari, care-s mai mojici ca lacheii, de umblă să ne ciupească pe toate şi să ne vâre mâna-n sân şi pe sub fuste... Câteodată nu mai ştii ce să mai faci... De ce să mint, că m-ar bate Dumnezeu, de vreo două ori m-au prins ei şi m-au mai mototolit, de ce să zic... Dar păcatul cel mare m-a ajutat Dumnezeu şi Sfânta Fecioară de nu l-am făcut!

Angelica o strânse mai tare, plină de admiraţie pentru curajul acestei orfane dârze care se ţinea atât de tare în imensa corupţie şi în desfrâul cumplit de la Versailles.

— Îţi mai aduci aminte, Javotte, şopti ea, de seara când ne-am mutat amândouă în căsuţa aceea din strada Franc-Bourgeois? Oh, ce fericire mai era pe noi! Îi cumpărasem lui Florimond un cal de lemn şi lui Cantor... un titirez, dacă-mi aduc bine aminte.

— Nu, nu un titirez, era un ou mare de lemn, vopsit frumos, şi scobit pe dinăuntru şi-n el, alte ouă, mai mici, dar pictate o minune!

— Da, da, aşa e, ai dreptate. În seara aceea am trântit nişte clătite pe cinste, mai ştii? Şi când a trecut groparul, strigând cine mai murise peste zi în mahala, i-am turnat o oală cu apă rece-n cap, ca să nu ne mai strice cheful cu miorlăiturile lui!

Şi reuşi să râdă puţin, dar ochii îi rămâneau plini de lacrimi.

— Din fericire, Javotte, n-ai fost amestecată tu în *asta*! Din fericire, n-a fost vorba de tine, Javotte. N-aş fi putut suporta! Acum du-te, micuţo, şi te odihneşte. Mâine mă duc la Paris să stau de vorbă cu jupân David Caillou al nostru şi repede de tot ai să te măriţi. Îţi promit!

— Să o ajut pe doamna să se schimbe? întrebă îndatoritoare Javotte, îndreptându-se spre cămaşa de noapte aşezată frumos pe pat.

— Nu, nu, las-o, nu pune mâna pe ea! Lasă, du-te, hai, vreau să rămân singură.

Ascultătoare, Javotte ieşi, aruncând în trecere o privire spre sticla de rachiu, ca să vadă dacă nu cumva conţinutul scăzuse dintr-o dată prea mult. Că de la un timp nu ştiu cum se făcea, dar doamnei marchize treaba asta i se întâmpla cam des...

Capitolul XIX

Francois Desgrez, locotenentul poliţiei regelui, mâna dreaptă a domnului de La Reynie, locotenentul general al regatului, nu mai locuia de mult pe sărăcăciosul Petit-Pont, ci într-una din acele case mari şi bogate, aproape nişte mici palate, care se construiseră cu zecile

în ultimii ani în foburgul Saint-Germain.

Angelica bătu într-o poartă austeră dar bogată şi, după ce străbătu curtea pavată cu gresie, în care doi cai înşeuaţi băteau nerăbdători din copite, ajunse în corpul clădirii, unde fu introdusă într-un salon ce părea destinat anume oaspeţilor care trebuiau să aştepte puţin. Un salon mic, dar bogat mobilat, deşi fără acel lux prostesc, ostentativ şi supărător din casele atâtor burghezi îmbogăţiţi peste noapte.

Venise până aici în lectică, tocmai pentru ca trăsura să nu-i fie recunoscută de cine ştie ce priviri indiscrete. Profita de absenţa curţii, care plecase în Flandra, s-o întovărăşească pe *Madame* până la îmbarcarea pentru Anglia. Angelica fusese şi ea invitată, dar îl rugase pe rege să-i îngăduie să renunţe la această călătorie. Regele era în acel stadiu al înflăcărării în care i-ar fi acordat absolut orice i-ar fi cerut, indiferent de cât ar fi suferit el însuşi pentru asta. Aşa că Angelica, rămasă pe moment liberă, socotea să-şi poată pune la punct apărarea împotriva celor care îi doreau moartea.

Era o seară târzie de primăvară, o primăvară caldă şi fermecătoare, cu rândunelele sosite mai devreme ca în alţi ani. Atmosfera liniştită şi îmbietoare a salonului lui Desgrez era şi ea pătrunsă de farmecul voluptăţilor de afară şi Angelica, în pofida stării de tensiune în care trăia în ultimul timp, avea aici un sentiment binefăcător de siguranţă şi de tihnă, sub care grija şi temerile se lăsau pentru moment uitate, rămânând totuşi într-un ungher al sufletului ei, ascunse dar prezente.

Starea asta nu ţinu prea mult. Aurăriile salonului, sclipind în lumina roşie a asfinţitului, primeau ceva din viaţa de afară, dar pachetul pe care îl avea pe genunchi o făcu pe Angelica să-şi amintească la ce venise aici.

Se văzu nevoită să aştepte destul de mult, adjunctul domnului de La Reynie mai avea şi alţi solicitatori. Până la urmă însă plecară toţi şi un valet veni şi o conduse plin de respect la etaj, unde se afla cabinetul lui Desgrez.

O neliniştea gândul că nu ştia cum să se poarte faţă de el. Doar era un vechi prieten, pe care nu-l mai văzuse de atâţia ani. Se simţea acum împinsă spre el de un elan de panică şi simţea imboldul de a i se arunca de gât, dar, pe de altă parte, se gândea că asemenea eufuziuni excesiv de intime nu erau deloc potrivite din partea unei marchize du Plessis-Bellière faţă de acest poliţist care odinioară îşi târâse hainele răpănoase prin cele mai de jos medii sociale. Cea mai bună ar fi fost o atitudine de curtoazie uşor distantă. Drept care Angelica se îmbrăcase cu mare grijă înainte de a veni încoace, alegând o toaletă austeră dar costisitoare.

Când pătrunse în cabinetul lui Desgrez şi acesta se ridică de la

masa lui de lucru, îi fu limpede că nici nu putea fi vorba să se arunce de gâtul acestui demnitar bățos și plin de sine, cu peruca lui fără cusur și cu toată ținuta vădind o grijă atentă pentru cele mai mici amănunte, de la cravata de dantelă impecabil-răspândită pe piept și până la panglicile înnodate artistic ale pantofilor. Haina de postav din cel mai fin, de culoarea tabacului, îi venea ca turnată, ieșise, desigur, din mâna celor mai mari croitori, dar tot nu reușea să-i ascundă urmările traiului bun. Maestrul Desgrez, cel subțire și mlădios ca o nuia, se cam îngrășase, nu mult, e drept, dar vizibil. Rămăsese același bărbat frumos, din înfățișarea căruia dispăruse aerul acela de conțopist înfometat. Avea acum o atitudine calmă, de om cumpănit și sigur de el, care știe că de orice cuvânt al lui pot atârna multe lucruri importante. Pe scurt, maestrul Desgrez, locotenent al poliției regelui Franței, arăta întocmai ca un om căruia toate îi merg din plin.

Angelica îi întinse mâna, iar stăpânul casei i-o strânse înclinându-se ceremonios, ca un om cu maniere alese, însă fără să i-o sărute.

Se așezară și Angelica intră direct în subiect. Voia să îndepărteze în felul acesta anumite amintiri prea intime, pe care le simțea parcă fluturând în jurul ei.

Îi spuse că o prietenă o prevenise asupra unui complot care se urzise împotriva ei și că dușmanii îi pregătiseră o cămașă care urma să-i aducă moartea. Nu știa dacă trebuia să ia lucrurile astea în serios sau să le considere scorneli copilărești, așa că venise să ceară un sfat cuiva care era mult mai familiarizat cu asemenea lucruri. Desgrez desfăcu la iuțeală pachetul, cu mâini agere și pricepute. Luă de pe birou un fel de cleștișor și întinse lenjeria, privind-o cu atenție. În încăpere se aprinseseră deja sfeșnicele și lumina caldă a lumânărilor arunca reflexe languroase și tulburătoare asupra acestor obiecte care aminteau atât de direct intimitatea unei femei frumoase.

— Îmi închipui că sunteți fermecătoare în interiorul unei asemenea lucrări superbe, doamnă, făcu el, cu surâsul și cu intonația de odinioară ale avocatului muritor de foame.

— Aș prefera să nu mă văd în ele, ripostă Angelica.

— Nu toată lumea e de aceeași părere, doamnă.

— În special dușmanii mei. Tocmai pentru asta am venit.

— Da, dar eu nu la ei mă refeream. Cămașa asta fermecătoare mi se pare, spun drept, absolut inofensivă.

— Iar eu vă spun că aici e vorba de o cursă!

— Vorbe, doamnă, vorbe! Prietena dumneavoastră trebuie să fie o persoană cu o imaginație cam bogată, asta-i tot. A, dacă ați fi auzit sau ați fi văzut dumneavoastră înșivă ceva precis, atunci nu zic, ar fi fost cu totul altceva, am fi știut că e într-adevăr ceva serios la mijloc...

— Bine, dar chiar eu...

Se opri la timp. Nu voia să dea nume și s-o implice în felul acesta pe însăși metresa oficială a regelui. Ar fi izbucnit un scandal în care ar fi fost târâte personaje mult prea înalte pentru ca afacerea să nu devină cumplit de primejdioasă. În fața unor asemenea mărimi, viața ei nu cântărea nici cât un fulg. Și, mai ales, înțelese în clipa aceea altceva: curtea era o lume închisă, în care polițiștii, fie ei și de rangul lui Desgrez sau al însuși domnului de La Reynie, n-aveau ce căuta, așa cum nu se puteau amesteca în legile materiei. Nu făcuse deloc bine rupând această convenție tacită. Tot ce putea face era să se apere singură sau să moară. *Madame* îi spusese asta de curând, într-o dimineață, pe o canapea din grădina de la Saint-Cloud, dar abia acum reușea să pătrundă în adâncul acestui lucru.

Numai că era prea târziu ca să mai poată da înapoi. Curiozitatea lui Desgrez era stârnită în cel mai înalt grad și iscoditorul locotenent al poliției regelui n-avea să se mulțumească, desigur, cu cine știe ce explicație în doi peri. Privirea lui sfredelitoare care țâșnea pe sub pleoapele lăsate era mai grăitoare ca un discurs.

Spuse cu oarecare greutate:

— De fapt, cred că s-ar putea foarte bine să aveți dreptate, domnule Desgrez. La urma-urmei, temerile mele nu se bazează pe nimic precis. Niște prostii!

— Ei, ei, ușurel, doamnă, nici chiar așa! Până nu faci foc nu iese fum și regula noastră e să vedem ce e cu firișorul cel mai subțire care iese de cine știe unde, să găsim focul. Știm și noi că există vrăjitori și vrăjitoare, mai ales vrăjitoare, care cunosc tot felul de secrete ciudate. E o treabă foarte urâtă și una din țintele noastre e să curățăm frumosul și nobilul oraș Paris de ciuma asta blestemată. Așa că acest fermecător corp delict rămâne la mine, să fie examinat.

Și cu o îndemânare de iluzionist, împachetă la loc cămașa și o făcu să dispară de pe birou. Pe buze îi juca un surâs din care Angelica nu reuși să înțeleagă nimic.

— Știu că într-un timp ați avut oarecare neplăceri cu preacucernicii din Frăția Sfântului Sacrament. Stilul dumneavoastră de viață se pare că îi deranja pe acești oameni plini de pioșenie și auzisem că vă puseseră gând rău. Mai aveți și alți dușmani, sau aceștia sunt singurii?

— Mie mi-ar plăcea să cred că nu mai am și alții.

— Aș zice mai curând că sunteți prinsă la mijloc între slujitorii prea zeloși ai Domnului și cei ai Satanei.

— Cred că da.

— Ceea ce, din partea dumneavoastră, nu e de mirare. Întotdeauna ați fost așa.

Angelica se întunecă la față. Pierduse obiceiul de a se vedea tratată cu asemenea familiaritate de oameni din clasa de mijloc.

Zise pe un ton de vizibilă indispoziție:

— Chestiunile acestea mă privesc personal. Tot ce aș vrea să știu este dacă mă pândește vreo primejdie și de ce natură anume. Atât.

— Dorințele doamnei marchize vor fi îndeplinite cu supunere, răspunse Desgrez ridicându-se și înclinându-se adânc, aproape frângându-se în două, încât Angelica se gândi dacă nu cumva în atitudinea asta atât de respectuoasă era amestecată și o anumită batjocură.

Peste cincisprezece zile, la Versailles, primi un bilet scurt de la Desgrez. Era foarte greu să poată pleca tocmai atunci, dar făcu toate eforturile să se poată strecura în Paris pentru câteva ore și astfel, după scurt timp, se găsea din nou în cabinetul avocatului.

— Deci, întrebă ea îngrijorată, e vorba de o glumă sau ce e?

— Nu zic că n-ar putea fi și o glumă, răspunse ursuz Desgrez, dar tot ce se poate spune despre gluma asta este că avem de-a face cu o glumă din cale-afară de proastă.

Luă o foaie de hârtie de pe masă și citi:

— „... *și numita cămașă fiind încercată cu diferite materii chimice s-a dovedit a fi impregnată cu o substanță otrăvitoare de natură necunoscută nouă, care urma să intre în contact cu pielea din locurile cele mai intime ale corpului femeii și să dea naștere unei boli cu toate semnele de boală lumească, urmând să pătrundă iute în sânge. Să ducă la răni cu puroi pe piele, urcând apoi la creier și dând aiurări, iar la sfârșit pricinuind moartea în chinuri. Aceste semne se vădesc foarte iute și se ajunge la moarte în zece zile de la data când cămașa a fost îmbrăcată.*" Semnează medicii de la spitalul Bicêtre, doamnă.

Angelica rămase stupefiată. Abia reușea să țină gura închisă și ochii i se măriseră de groază.

— Vreți să ziceți că... bâigui ea, vreți să ziceți... Dar cum s-au putut afla efectele astea? Vreți să spuneți că ați pus o femeie vie să se îmbrace cu cămașa mea?

Desgrez făcu un gest de nepăsare din mână, semn că amănuntul acesta era lipsit de importanță.

— A fost vorba de o nebună care și așa nu mai avea nimic de pierdut, viața devenise pentru ea un chin de care a fost mai bine să scape. Nu vă faceți probleme de conștiință în legătură cu asta, mai ales că dumneavoastră însivă nu aveți nici un amestec. Gândiți-vă la altceva, anume că felul în care a sfârșit nefericita aceea de la Bicêtre dovedește de câtă încrâncenare sunt în stare dușmanii dumneavoastră. Și ce soartă v-au ales. Ați fi murit în scurt timp și după o agonie îngrozitoare și dez-

onorantă. Toată lumea ar fi știut că marchiza du Plessis-Bellière a murit în urma unei boli rușinoase, căpătată în urma destrăbălărilor ei. Spune și asta ceva, nu?

Lăsă câteva clipe să treacă. Angelica nu putea rosti un cuvânt, era încă amețită de cele aflate. Nu găsea ce să spună, și, de altfel, la ce bun să spună ceva?

Se ridică fără să știe bine ce face, cu gesturi mașinale. Desgrez înconjură masa și veni în fața ei, într-o atitudine prevenitoare.

— Cine e dușmanca dumneavoastră și cine e vrăjitorul sau vrăjitoarea plătită pentru lucrurile astea?

— Spun cu toată sinceritatea că nu știu.

— Greșiți, doamnă. Și nu faceți bine deloc.

Tonul metalic și tăios al lui Desgrez o lovi ca o palmă. Ea doar era victima, nu făptașul. De ce se purta așa cu ea?

— Domnule Desgrez, ați fost foarte amabil și mi-ați adus un serviciu indiscutabil. Bineînțeles că voi achita toate cheltuielile ocazionate de desfășurarea anchetei dumneavoastră....

Chipul locotenentului se destinse într-un zâmbet ironic, în timp ce ochii îi rămâneau duri și reci.

— Încă nu s-a fixat prețul oficial pentru o viață omenească și nici pentru o săptămână de agonie. Vom încerca să calculăm, totuși, ca să nu vă păgubim. Până atunci, nu uitați că sunteți datoare poliției regelui cu un gest de minimă politețe. Domnul de La Reynie m-a însărcinat să vă transmit că ține neapărat să vă vadă. Sper că-i veți onora această modestă doleanță.

— Desigur că, atunci când ne vom întâlni, n-am să-l evit, am să stau de vorbă cu el... Cu prima ocazie...

— Ocazia e aici, doamnă, o întrerupse Desgrez, ajungând din doi pași la ușă și deschizând-o.

Domnul de La Reynie intră cu pas măsurat. Angelica îl mai întâlnise de câteva ori și i se părea că acest demnitar, despre care se spunea că e un om foarte virtuos și capabil, e un om vrednic de toată considerația. Era încă tânăr, nu împlinise patruzeci de ani, și întreaga lui înfățișare exprima forță și echilibru, iar privirile aveau o strălucire inteligentă și pătrunzătoare. Mai ales gura cărnoasă, cu o mustață subțire și neagră, sugera blândețea omului care înțelegea să se bucure de plăcerile vieții, deși se știa că domnul de La Reynie era un om cumpătat și cucernic și avusese o tinerețe studioasă. Numai că Angelica, în trecutul ei tenebros, se învățase să nu se încreadă prea mult în blândețea oamenilor legii. Tocmai asta o îngrijora cel mai mult la oamenii aceștia, blândețea. Așa că domnul de La Reynie părea un adversar mult mai de temut decât Desgrez.

Nou-venitul îi sărută mâna şi o conduse curtenitor spre fotoliul din care se ridicase adineauri. El se aşeză pe locul lui Desgrez, iar acesta rămase în picioare, ca un adjunct gata oricând la ordinul superiorului, pe care îl sprijină îndeaproape. Stătea cu palmele sprijinite de masă şi privirea lui scormonitoare n-o părăsea o clipă.

— Doamnă, rosti locotenentul general al poliţiei, mă vedeţi nespus de tulburat la gândul atentatului îngrozitor căruia puţin a lipsit ca persoana dumneavoastră să-i cadă victimă. Suntem hotărâţi să nu ne dăm în lături de la nici unul din mijloacele care ne stau în putere ca să vă putem proteja. Dacă va fi necesar, voi discuta această chestiune şi cu Majestatea Sa, cerându-i să-mi acorde împuterniciri depline.

— Nu! Domnule de La Reynie, pentru numele lui Dumnezeu, nu vă apucaţi să-l bateţi la cap pe rege cu prostiile astea!

— Nu e vorba de nici un fel de prostii, doamnă! Viaţa dumneavoastră e ameninţată de primejdii din cele mai grave. Regele ar fi foarte nemulţumit de mine dacă n-aş reuşi să-i aflu pe duşmanii dumneavoastră. Foarte nemulţumit, doamnă, asta ca să nu folosesc alţi termeni. Aşa că vă rog în modul cel mai insistent să-mi spuneţi cum s-au petrecut lucrurile.

Angelica repetă, fără nici o plăcere, istoria pe care i-o îndrugase şi lui Desgrez la început.

— Am putea cunoaşte numele persoanei care v-a prevenit în legătură cu primejdia care vă paşte?

— Nu, domnule. Mi-e cu neputinţă să vă spun numele ei.

— Pentru noi este indispensabil, doamnă, să discutăm cu persoana în chestiune.

— Dar doamna du Plessis-Bellière nu ne-o poate spune, interveni Desgrez pe neaşteptate, şi nu ne-o poate spune pentru că această persoană nu există. Doamna du Plessis a fost prevenită asupra pericolului prin faptul că a văzut sau a auzit lucruri precise, numai că nu vrea să ni le spună.

— Ce interes aţi avea să păstraţi tăcerea, doamnă? făcu domnul de La Reynie pe un ton de om cu judecată, care găsea că tăcerea ei nu avea nici un rost. Mai ales că nici nu mai e nevoie să adaug că puteţi conta pe discreţia noastră absolută. E una din virtuţile noastre profesionale, aş putea spune cea dintâi.

— Mă tem că nu vă pot fi de nici un folos, domnule locotenent general, nu ştiu nimic şi nici nu cred să pot da peste persoana care mi-a spus lucrurile astea. Nu ştiu unde locuieşte...

— Doamna marchiză binevoieşte să mintă, rânji Desgrez. Se cunoaşte după voce că minte, vorbeşte prea uscat!

Se duse într-un colţ al încăperii, de unde aduse un platou pe care

se aflau o sticlă şi câteva pahare. Angelica, nedumerită, acceptă totuşi paharul cu alcool, ştiind că asta o va ajuta să-şi recapete sângele rece de care avea atâta nevoie. Bău încet, cu înghiţituri scurte, privind sclipirile aurii ale băuturii în fundul paharului de cristal. Gândurile îi alergau febril în toate părţile, căutând o soluţie, în timp ce cei doi şefi ai poliţiei aşteptau răbdători.

— Mai curând cred, domnule locotenent general, că eu s-ar cuveni să întreb ce interes aş putea avea să tac dacă aş şti ceva în plus cu privire la pericolele care mă pândesc. De ce aş tăcea?

— Pentru că nu vreţi să iasă la iveală motivele care au stârnit ura şi duşmănia persoanei care vă doreşte moartea. Motive care, bănuiesc, ar putea constitui şi cauzele unor adânci remuşcări din partea dumneavoastră, doamnă, zise Desgrez.

— Domnule locotenent general, subordonatul dumneavoastră îşi depăşeşte grav atribuţiile. Sunt de-a dreptul indignată de modul în care am fost primită. Bănuiesc că nu vă e necunoscut rangul pe care îl deţin la curte şi stima pe care Majestatea Sa binevoieşte să mi-o arate.

La Reynie o privea mai departe tăcut, aţintind-o fără contenire cu ochii lui în care se citea o cunoaştere adâncă a sufletului omenesc. Era limpede că nici el n-o credea şi că numai din delicateţe nu exprima aceleaşi lucruri pe care le rostise mai înainte cu voce tare Desgrez. Sau poate considera inutil să le repete.

— Ar fi bine să încercaţi totuşi să ne spuneţi ce ştiţi, doamnă, rosti el cu blândeţe.

— Dar e obligaţia dumneavoastră să ştiţi tot! ţipă ea furioasă.

Şi strânse nervoasă paharul de alcool, apoi îl duse la gură şi-l goli dintr-o înghiţitură. Desgrez i-l umplu imediat la loc, fără să scoată un cuvânt.

Angelica nu îndrăznea încă să se ridice, în ciuda tulburării care o stăpânea.

— Faptul că sunteţi cu totul de partea acestui personaj care vă asistă mă face să mă simt de-a dreptul uluită, domnule de La Reynie. Vă previn că mă voi plânge regelui.

Magistratul lăsă să-i scape un oftat adânc.

— Regele m-a investit cu o misiune cât se poate de dificilă, doamnă, dar datoria mea este să fac tot ce e omeneşte posibil ca să mă achit de ea cât mai bine. Să fac să domnească ordinea şi siguranţa nu numai în Paris, ci în întreg regatul, să stârpesc nelegiuirea oriunde s-ar produce. Iar aici avem de-a face cu o crimă, sau cel puţin cu o tentativă, ceea ce e la fel de grav. Am văzut cu ochii mei dovada îngrozitoare. Am fost eu însumi la Bicêtre, ca să mă conving. Dumneavoastră n-aţi văzut cum arăta femeia aceea, care îmbrăcase cămaşa pregătită pentru dum-

neavoastră, dar trebuie să ne ajutaţi, doamnă, după cum şi noi suntem gata să vă ajutăm. Repet: propria dumneavoastră viaţă e pusă în joc, nu a altcuiva!

— Şi dacă v-aş spune că asta mă lasă absolut rece?

— În cazul acesta, se cuvine să aflaţi că nu puteţi rămâne rece când viaţa unei fiinţe omeneşti e în pericol. Nu aveţi acest drept, şi nici dreptul de a pedepsi dumneavoastră însivă pe făptaş.

Se lăsă o tăcere apăsătoare.

— În ultimul timp se vorbeşte din ce în ce mai mult de vrăjitoarele astea ticăloase, reluă după un timp domnul de La Reynie. Până acum aveam impresia că toate ghicitoarele şi toţi aşa-zişii magicieni şi alţi indivizi de teapa lor nu sunt decât nişte lichele istețe care ştiu să-i stoarcă de bani pe naivii creduli care vor să li se citească viitorul în palmă sau alte prostii de soiul ăsta. Dar de la un timp încep să bănuiesc că trebuie să le dăm alt nume, şi unora şi altora... Mai ales *altora*, doamnă!

Şi murmură înăbuşit:

— Aceştia din urmă sunt, probabil, nişte adevăraţi asasini! Şi încă unii monstruoşi!

Angelica simţi o transpiraţie rece începând să i se scurgă pe tâmple. Îşi trecu degetele tremurătoare peste faţă şi în privirea patetică pe care le-o aruncă celor doi bărbaţi se puteau citi reflexele unei viziuni sumbre.

— Vorbiţi, doamnă, continuă domnul de La Reynie cu aceeaşi blândeţe.

— Nu. Nu vă spun nimic.

— Ar fi totuşi nişte lucruri de spus.

Nu răspunse, ci bău pe nerăsuflate paharul din faţa ei, pe care Desgrez i-l umplu cu promptitudine la loc.

— Nu-i nimic, doamnă, nu vreţi dumneavoastră să vorbiţi, vor vorbi alţii, fără îndoială. Facem noi lumină în afacerea asta până la urmă, rosti sever domnul de La Reynie.

Angelica îşi lăsă capul pe spate şi râse scurt, cu rezonanţe metalice şi neplăcute.

— Cu neputinţă, domnule de La Reynie, cu neputinţă!

Şi repetă aproape şoptit, parcă pentru ea însăşi:

— Cu neputinţă...

Da, acum îi era cu neputinţă să răspundă. Dar într-o zi, când de la această întâmplare atât de încâlcită aveau să se fi scurs mulţi ani şi când nimeni nu-şi mai aducea aminte de lucruri care de obicei la Paris şi mai ales la Versailles se uită repede, neînchipuit de repede, într-o zi, aşadar, locotenentul general al poliţiei, acelaşi domn de La Reynie[1] avea

---

[1] Gabriel Nicolas de La Reynie (1625-1709) a fost într-adevăr, din anul 1667,

să intre în cabinetul regelui, acoperindu-şi ochii cu mâinile şi exclamând disperat:

— Sire, crimele acestea mă îngrozesc!

Avea să deschidă dosarul rămas celebru sub numele de *Afacerea otrăvurilor*[1] şi din dosarul acesta aveau să ţâşnească, din paginile de hârtie scrise mărunt, o mulţime din cele mai strălucite nume ale Franţei, împroşcând treptele tronului cu clăbucii otrăviţi ai amănuntelor care aveau să stârnească o adevărată furtună. Mâna de fier a domnului de La Reynie avea să dezgolească fără cruţare sufletele hâde şi inimile putrede îmbrăcate în straie de aur. Dar până şi el avea să dea înapoi în faţa unui nume, acelaşi pe care nu voia acum Angelica să-l pronunţe: Athénaďs de Montespan[2].

Poate că atunci avea s-o vadă din nou în faţa ochilor pe femeia aceasta cu priviri rătăcite, cu râsul ei metalic şi neprietenos, iar în urechi să-i răsune cuvintele ei încăpăţânate de azi: „Cu neputinţă, domnule de La Reynie, cu neputinţă..."

Angelica se ridică, nesigură pe picioare. Băutura asta se dovedea cumplit de tare şi de vicleană, însă Desgrez se înşelase închipuindu-şi că în felul acesta o va face să-şi dea drumul la gură. Paharele băute o făcuseră posomorâtă şi neînchipuit de încăpăţânată.

Se rezemă de masă şi izbuti să rostească rar, cu limba încleiată:

— Machiavelli[3], domnilor, a zis... sau cine? Ba da, mi se pare că

---

locotenent general al poliţiei franceze, reorganizând în întregime această instituţie şi dovedindu-se unul din cei mai capabili conducători din întreaga ei istorie. (*n.trad.*)

[1] *Afacerea otrăvurilor* – scandal de proporţii fără precedent izbucnit în Franţa în 1676, când, în timpul procesului marchizei de Brinvilliers, acuzată de otrăvirea tatălui şi a fraţilor ei, au ieşit la iveală numeroase cazuri mai vechi de otrăvire, considerate până atunci decese datorate unor cauze naturale şi care au implicat numeroase nume din înalta aristocraţie franceză. Tot atunci s-a descoperit şi existenţa unei reţele de traficanţi de otrăvuri, în frunte cu Catherine Monvoisin, sau Mauvoisin, sau Voisin, care apare ca personaj episodic şi în paginile acestei cărţi. S-a înfiinţat o curte specială de justiţie („la Chambre ardente") şi s-au pronunţat numeroase condamnări la moarte. Marchiza de Brinvilliers a fost condamnată la moarte şi executată prin ardere pe rug în Piaţa Grève, în acelaşi an 1676, iar Catherine Monvoisin a fost decapitată şi arsă tot în Piaţa Grève, în anul 1679. (*n.trad.*)

[2] În 1679, când a ieşit la iveală amestecul marchizei de Montespan în *Afacerea Otrăvurilor*, Nicolas de La Reynie nu a dat totuşi înapoi, aducând la cunoştinţa regelui această descoperire. Cel ce a dat înapoi a fost mai curând regele, care doar a renunţat imediat la orice legături cu favorita, nevoită să se retragă (din porunca regelui, după unele surse), la Bourbon-l'Archambault, unde avea să moară în anul 1707, în vârstă de 59 de ani. (*n.trad.*)

[3] Niccolo Machiavelli (1469-1527) – scriitor, istoric, gânditor şi om politic

Machiavelli a zis-o. Știți ce-a zis Machiavelli? A zis așa: „Dacă în jurul tău ar fi numai oameni cumsecade, ar fi frumos din partea ta să te porți bine cu ei și să cauți să fii drept, dar în jurul tău sunt numai niște jigodii nenorocite, așa că fii fată deșteaptă și arată-te tu mai jigodie și mai a dracului ca ei..." Așa a zis, sau pe-aproape, da-n orice caz a zis bine!

Locotenentul general al poliției regelui și locțiitorul său schimbară la iuțeală o privire plină de tâlc.

— Cred că ar fi mai bine s-o lăsăm pe doamna marchiză, rosti încet La Reynie.

Se înclină ceremonios în fața doamnei marchize, care nu băgă de seamă gestul lui, fiind foarte preocupată de țelul de moment pe care și-l stabilise, anume acela de a ajunge la ușă fără să cadă pe jos. Desgrez o urma îndeaproape, gata să intervină dacă ar fi fost nevoie, ceea ce se și întâmplă în vestibul, unde doamna marchiză du Plessis se izbi cam tare de consolă și insistă să iasă pe o ușă închisă, fără nici un succes de altfel. Să fim drepți și să precizăm că în vestibul era și cam întuneric, așa că asemenea mici neplăceri s-ar fi putut întâmpla oricui, mai ales dacă ar fi fost o fire mai discretă.

— Atenție la scară, doamnă, vedeți unde puneți piciorul!

Angelica se prinse cu nădejde de balustradă și se întoarse spre el, trântindu-i în obraz următoarele adevăruri rostite cu limba împleticită:

— Atitudinea dumitale e revoltătoare, domnule Desgrez! Am venit la dumneata ca la un vechi prieten și m-am trezit că mă supui unui interogatoriu insultător, ca și cum aș fi vinovată. Vinovată de ce?

— De solidaritate chiar cu aceia care acționează să vă omoare. Vi se pare că poliția regelui n-are ce căuta în lumea dumneavoastră. Și așa se face că cineva plătește o servitoare ca să toarne otravă în ceașca unei rivale, altcineva plătește un lacheu sau mai mulți ca să aștepte la colț de stradă pe cutare dușman care-i stă în drum...

— De ce ești porc? Mă crezi pe mine în stare de așa ceva?

— *Poate n-ai fost chiar tu, dar erau tot de-ai tăi*, cum zice acel simpatic fabulist La Fontaine[1], pe care am auzit că-l încurajați.

— Și vrei să spui că dacă trăiesc printre ei am să ajung și eu asemenea lor?

Dar se gândise imediat că devenise deja asemenea lor. Nu plănuia ea să cumpere o însoțitoare a doamnei de Montespan ca s-o spione-

---

italian, secretarul Cancelariei Florenței (1498-1512). Opera sa fundamentală, *Principele*, apărută postum, în 1532, este primul tratat modern de politică. (*n.trad.*)

[1] Aluzie la fabula *Lupul și mielul* de La Fontaine: căutând pricină mielului, lupul îl învinovățește că l-a înjurat anul trecut, iar la răspunsul acestuia că pe atunci nici nu se afla pe lume, rostește această acuzație rămasă celebră. (*n. trad.*)

ze? Sau să-l trimită pe Malbrant Lovitură-de-Sabie să-l spintece pe Duchesne la ieșirea de la Operă?

Privirea pe care i-o aruncă Desgrez era o acuzație mută. Se văzu deodată așa cum o vedea el, cu veșmintele și cu bijuteriile care costau ele singure mai mult decât hrana pe un an întreg a unei familii de meșteșugar care trudea din greu pentru pâinea copiilor lui. Era frumoasa marchiză du Plessis-Bellière, dar poate deja atinsă de imperceptibila veștejeală pe care o dau întotdeauna nopțile nedormite și freamătul voluptuos al serbărilor, cu pleoapele îngreuiate și înroșite, de femeie care bea prea mult, cu fardul și pudra adăugate zilnic într-un strat din ce în ce mai îmbelșugat, până când ajung să nu mai fie decât o mască artificială de comediană, cu țâfna care devine pe zi ce trece o a doua natură, cu vocea înăsprită în răgușeli care nu mai trec...

Coborî scara ținându-se bine de balustradă, cu dinții strânși ca să nu scape vreunul din cuvintele pe care ar fi vrut să le rostească într-o litanie plângătoare.

„Desgrez, prietene Desgrez, ajutor! Ajutor, ani care v-ați dus! Ajutor, suflet pe care te-am pierdut... Nimănui nu-i va mai fi milă de mine, care am tot! Nu se poate să plec așa, cu greutatea bijuteriilor apăsându-mă pe brațe și pe umeri! Și pe inimă! Cu greutatea lor și a singurătății pe inimă, a singurătății mai grele ca moartea! Nu se poate..."

Se întoarse spre polițist cu o mișcare bruscă și fu gata să cadă pe spate. Desgrez se repezi s-o susțină.

— Doamna marchiză e beată turtă, mârâi el. Nu vă pot lăsa să coborâți mai departe scara în halul ăsta. O să ajungeți jos fărâme.

O luă autoritar de braț și o făcu să urce, cu destulă greutate, cele câteva trepte pe care le coborâse cu atâta chin, ducând-o aproape pe sus într-o cameră.

— Jigodie perfidă, bâiguia Angelica, tu ești de vină, cu porcăria aia pe care mi-ai dat-o s-o beau! Găinaț nenorocit ce ești!

Desgrez scăpără din amnar și aprinse un sfeșnic cu două lumânări, apropiindu-l apoi de fața ei și examinând-o plin de curiozitate. Colțurile gurii fremătau de parcă ar fi fost gata să se lărgească într-un zâmbet fericit, numai că Angelica se lupta, de fapt, cu un sughiț care nu-i dădea deloc pace.

— Frumos limbaj, doamnă marchiză, rosti Desgrez cu voce scăzută, prin urmare începem să ne amintim de trecut, nu-i așa?

Angelica scutură furioasă din cap.

— Să nu-ți închipui că ai să mă faci cumva să vorbesc ca atunci, zise ea, nu fără oarecare opinteli, e drept. N-ai să scoți de la mine nici un cuvânt!... Nici unul...

Desgrez puse sfeșnicul pe consolă cu o mișcare furioasă, ca și

cum ar fi înfipt un pumnal, şi începu să umble prin încăpere în lung şi-n lat, pradă unei agitaţii puternice.

— Asta ştiam eu dinainte, lua-m-ar toţi dracii, că n-o să scoateţi nici un cuvânt... Nici călare pe capră, nici cu gheata de lemn în picior, nici trasă pe roată, nici un cuvânt, ştiu bine! Dar atunci ce e de făcut? Cum să fac ca să vă apăr? Cât timp umblu eu să găsesc un fir, până dau de el, până întind nişte capcane în care să cadă ei, doamna marchiză are tot timpul să plece pe lumea cealaltă. Măcar spuneţi-mi dacă e primul atentat asupra dumneavoastră. Nu e primul, aşa e? Hei, ce s-a întâmplat, doamnă? Ce-aţi păţit?

— Aş vrea să vomit, reuşi cu greu să articuleze Angelica, sfârşită de puteri.

Desgrez o înşfăcă energic şi o plecă cu faţa spre covor, susţinându-i fruntea.

— Hai, daţi-i drumul! Asta o să vă mai uşureze. Cu atât mai rău pentru covor, ghinionul lui, n-am ce-i face!

— Nu, nu, nu se poate! protestă ea, izbutind să se stăpânească.

Şi se zbătu cu o putere neaşteptată, eliberându-se din strânsoarea lui şi rezemându-se de perete, albă la faţă şi cu ochii închişi.

— Oh, aş vrea să vomit, repetă ea cu o voce scăzută, să iasă răul din mine... toată viaţa mea să iasă, să scap... Vor să mă omoare? Foarte bine, să mă omoare! Cel puţin aş putea să dorm, să mă odihnesc o dată şi eu, să nu mă mai gândesc la nimic, să nu mai ştiu nimic...

— Nici vorbă, făcu Desgrez.

Fălcile încleştate cu furie îi dădeau un aer aproape feroce.

Se apropie de ea şi o prinse de braţe, scuturând-o cu putere.

— Doar n-o să faceţi una ca asta, nu-i aşa? N-o să vă daţi bătută! Trebuie să vă apăraţi, să vă apăraţi singură! Dacă nu, sunteţi pierdută!

— De-aia nu mai pot eu!

— Doamnă, n-aveţi dreptul să faceţi asta! Nu dumneavostră! Nu aveţi dreptul să muriţi, să vă lăsaţi omorâtă! Unde vă e mândria, puterea, ambiţia? Ce s-a întâmplat cu ele? Unde vă e pofta de luptă, mintea lucidă, setea de viaţă şi de victorie? Ce-aţi făcut cu ele? Sau v-au fost confiscate la curte?

Şi o scutura întruna, ca şi cum ar fi vrut s-o trezească dintr-un vis urât, dar ea rămânea inertă, moale şi fără nici o reacţie, cu capul plecat fără vlagă. Desgrez se dădu câţiva paşi înapoi şi o privi plin de furie.

— Doamne-Dumnezeule, uite ce-au făcut din Marchiza Îngerilor! Straşnică lucrătură, într-adevăr, chiar că au de ce fi mândri dumnealor! Arogantă, căpoasă...

Furia lui Desgrez o învăluia cu efluvii ciudate, care îi aduceau o

adiere nouă în întunericul în care zăcea neputincioasă. O impresie nelămurită de bucurie şi de libertate, fiindcă în spatele acestui magistrat bătos şi corect se ghicea tot vechiul Desgrez de odinioară, care izbucnea cu verva lui dintotdeauna, acelaşi Desgrez cu spiritul lui caustic şi trufaş care-l deosebea dintre toţi ceilalţi oameni.

Îl văzu începând să păşească iar în lungul şi în latul încăperii, cufundându-se în umbră şi apărând din nou, scos de-a binelea din fire.

— Şi asta? zise el apropiindu-se şi atingând colierele de diamante şi şiragurile de perle care se încrucişau pe pieptul şi pe gâtul ei. Mai poate cineva să ţină capul drept dacă are asemenea povară? Asta cântăreşte cât un sac de orz, trebuie o putere de hamal ca să cari aşa ceva. Să ne mai mirăm de spinările încovoiate, de genunchii care se pleacă întruna? Daţi jos porcăriile astea de pe dumneavoastră, doamnă, nu suport să vă văd împopoţonată cu ele!

Simţi mâinile lui umblându-i la ceafă ca să-i desfacă închizătoarea colierului, pe care-l aruncă neglijent pe comodă. Îi desfăcu apoi şi şiragul de perle, ciufulind-o puţin şi făcând-o să chicotească, o prinse de încheieturi ca să-i dea jos brăţările una câte una, aruncându-le peste grămăjoara strălucitoare a celorlalte bijuterii şi o examină din nou, cu un aer de data asta parcă ceva mai mulţumit. Operaţiunea asta îi mai potolise nervii, ba chiar îl înveselise puţin.

— Pe legea mea, mă simt ca un pungaş care a făcut o treabă bună, zise el. Ceva mai a-ntâia ca asta nu ştiu câţi pupă fără să verse sânge. Eu am lucrat curat. Şi tot mai am de cules!

Şi începu să meşterească la urechile ei ca să-i desfacă cerceii, mângâind-o fără voie şi înfiorând-o cu mirosul de tutun al mâinilor lui puternice. Genele lungi, care rămăseseră plecate, fremătară uşor. Ridică privirile şi văzu tulburător de aproape ochii lui în care se aprindeau luminile trecutului, ce veneau de departe până în seara asta de primăvară. Iar seara asta începea să se amestece cu ziua aceea îndepărtată din căsuţa de pe Pont Notre-Dame, când el se pricepuse într-un chip atât de neobişnuit s-o smulgă din valul de disperare căruia îi căzuse pradă şi să-i însufleţească speranţele stinse. Mâinile acestea de bărbat, puternice, calde, puţin aspre, îi mângâiau acum îndelung umerii goi şi mătăsoşi.

— Ei, acum ne simţim mai la largul nostru, uşurată de toate mofturile ale caraghioase, nu?

Angelica se trezi scuturată pe neaşteptate de un frison brusc, fremătarea animalului care se trezeşte după o lungă nemişcare. Mâinile lui Desgrez deveniră mai insistente şi mai îndrăzneţe.

— Nu pot face nimic ca să vă apăr, absolut nimic, zise el cu voce înceată, brusc răguşită, dar pot cel puţin încerca să vă redau curajul. Şi am bănuiala că numai eu singur din toată lumea asta sunt în stare de

aşa ceva. Ba chiar e specialitatea mea, dacă nu cumva mă-nşală memoria.

— La ce bun! suspină Angelica obosită.

Se simţea sleită de puteri şi tot ce era în jurul ei o înspăimânta.

— Altădată eram prieteni... Acum nu te mai recunosc şi am impresia că nu mă mai recunoşti... Cel puţin aşa simt.

— Putem să ne cunoaştem din nou, doamnă marchiză!

Şi o luă în braţe ca pe un fulg, mergând să se aşeze pe un fotoliu şi aşezând-o pe genunchii lui, ca pe o păpuşă ieşind gingaşă din corola largă a rochiei grele de mătase. Ochii ei mări, aruncând priviri tulburi şi rătăcite în toate părţile, îl copleşeau, oricât de mult se străduia el să nu se trădeze. „Ce întâmplare nemaipomenită!" se gândea el. Şi totuşi, iată că Angelica era acolo, cu el, în spatele zidului ridicat de anii pierduţi. Iar el avea s-o regăsească. În spatele zidului anilor pierduţi şi care ar fi trebuit să nu se întrerupă niciodată. De ce se întorsese Marchiza Îngerilor? Şi o chemă cu numele de odinioară:

— Piciule!

Cuvântul acesta o zgudui de-a dreptul, o ridică la suprafaţă şi o făcu să-şi ridice ochii şi să-i privească chipul. Desgrez lăsându-se pradă gingăşiilor! De necrezut!

— O oră, o singură oră, şopti el, pentru o singură femeie, într-o singură viaţă, îţi poţi permite una ca asta, copoiule? Îţi poţi îngădui să fii slab şi prost pentru o singură oră?

— Oh, da! izbucni Angelica, fii, te rog!

Şi îi înlănţui gâtul cu braţele, lipindu-şi obrazul de al lui.

— Ce bine e lângă tine, Desgrez! Oh, ce bine e, dac-ai şti!

— ... şi dac-ai şti şi ce rare sunt piţipoancele care să-mi fi spus mie vreodată poezioara asta! mârâi Desgrez... Ar fi dat oricât să fie cât mai departe de mine! Dar tu, tu nu eşti ca ele. Nu eşti şi nici n-ai fost vreodată ca ele...

Şi căuta fără încetare contactul cu pielea catifelată şi caldă a obrazului ei, respirând cu ochii închişi parfumul suav şi tulburător al trupului plin de viaţă din braţele lui, ameţit de pieptul uşor decoltat care se ridica şi se lăsa sub ochii lui.

— Nu m-ai uitat, Desgrez, nu-i aşa?

— Să te uit? Te-ar fi putut uita cineva?

— Începuseşi să mă dispreţuieşti...

— Se poate. Şi chiar dacă ar fi aşa, cu ce-ar schimba asta lucrurile? Eşti aici, Marchiză a Îngerilor, eşti aici şi gata, sub toată mătasea asta, sub satin, sub toate brelocurile şi zorzoanele şi farafastâcurile astea care nu sunt bune de nimic... Eşti aici, cu mine, asta-i tot!

Angelica îşi lăsă capul pe spate, ca şi cum ar fi simţit din nou

greutatea lanţurilor. Tulburarea neplăcută nu i se risipise şi o făcea să respire greu, apăsată parcă de o greutate care poate nu era decât a lacrimilor pe care ar fi vrut să le verse, fără să poată. Îşi duse mâna la corsetul tare, plângându-se:

— Şi rochia e destul de grea, Desgrez, nu numai bijuteriile!

— Nu-i nimic, o dăm acum jos şi pe dumneaei, o linişti el. Ai răbdare.

O strânse mai tare în braţe şi asta îi dădu dintr-o dată un sentiment binefăcător de linişte şi de siguranţă. Coşmarul începea să se depărteze. Acum, aici, nici un rău n-o mai putea atinge.

— Trebuie să nu-ţi mai fie frică, şopti Desgrez la urechea ei, frica aduce imediat după ea înfrângerea, iar tu eşti la fel de puternică şi de îndrăzneaţă ca oricare altul. Poţi orice. Ce te mai poate înspăimânta pe tine după ce l-ai omorât pe Marele Coësre? Nu crezi că ar fi păcat să le dai satisfacţia victoriei? Merită ei atâta osteneală? Sunt ei vrednici să li se ofere în dar moartea unei Marchize a Îngerilor? S-o creadă ei! Pe mine unul spun drept că asta m-ar mira din cale-afară! De fapt, nici n-aş putea crede. Nişte stârvuri în dantele, asta sunt dumnealor, nici mai mult nici mai puţin! Nu se dă nimeni bătut în faţa unor duşmani prăpădiţi ca ăştia!

Îi vorbea încet, ca unui copil pe care trebuia să-l înveţe un lucru important, ţinând-o de mijloc cu o mână, în timp ce cu cealaltă îi desfăcea metodic agrafele plastronului şi îi dezlega pe pipăite panglicile de la partea de jos a rochiei. Regăsea fără voia lui gesturile sigure de cameristă, care, chiar dacă trădau faţă de orice femeie mulţimea şi diversitatea aventurilor amoroase ale copoiului Desgrez, îi dădeau totodată şi reconfortanta certitudine că a nimerit pe mâna cuiva care se pricepe.

Aşa că atunci când Angelica, într-o sclipire de luciditate, se întrebă deodată dacă trebuia să-l lase sau nu s-o dezbrace, era de fapt pe jumătate goală în braţele lui şi o oglindă imensă din perete îi trimitea strălucirile de zăpadă ale trupului ei răsărind din mătăsurile şi catifelele albastre ale rochiei şi din dantelele care căzuseră pe jos.

— Şi iat-o pe frumoasa de odinioară!

— Sunt tot frumoasă, Desgrez?

— Mai frumoasă, din păcate! Spre nefericirea mea! Dar acum năsucul îţi este rece, ochii sunt trişti şi gura ţi-e aspră. Nu e destul de sărutată, asta trebuie să fie!

Şi îi strânse buzele într-o sărutare iute. Mişcările lui erau blânde şi prevenitoare, o simţea zdrobită, dezvăţată de dragoste şi prinsă mai curând în grijile chinuitoare ale vieţii pline de meandre şi de curse primejdioase. Dar pe măsură ce o simţea liniştindu-se, mângâierile lui deveneau tot mai îndrăzneţe, râzând la vederea chipului care-şi pierdea

expresia chinuită şi abătută, în timp ce un surâs ezitant începea să-i fluture pe buze. Sub mângâierile meşteşugite ale mâinilor lui îşi simţea şoldurile încordându-i-se şi se lăsa uşor pe umărul puternic de lângă ea.

— Parcă nu mai eşti ţâfnoasă ca adineauri, nu-i aşa, dulce marchiză? Ce mai rămâne o dată ce minunatele haine au căzut pe jos? O pisicuţă cu ochi verzi şi scânteietori, care caută, caută... O prepeliţă dolofană hrănită la masa regelui... Pe vremuri erai mai slabă. Îţi simţeam oasele jucând sub piele... Acum eşti toată numai rotunjimi... Şi fragedă, fragedă... Că-mi vine să te mănânc! Ah! Potârniche mică! Porumbiţă fragedă, ia gângureşte tu ceva frumos... Simt că te-ai încins, frumoaso, nu glumă!

Desgrez rămânea Desgrez. Postavul scump al hainei lui îmbrăca acelaşi trup cu aceeaşi inimă, care bătea la fel de năvalnic în acelaşi piept îmbrăcat cândva în surtucul jerpelit şi jegos. Mâinile lui rămăseseră aceleaşi, poruncitoare şi atente, ştiind ce voiau să obţină şi căutând cu îndrăzneală şi cu viclenie, până când se trezi lipită de el, ca paralizată de plăcerea dulce care o invada pe nesimţite. Era aceeaşi privire de pasăre de pradă, puţin batjocoritoare, care pândea răbdător clipa când cetatea asediată avea să se predea, amuzându-se de nerăbdarea şi de mişcările ei febrile, de bâiguielile ce cuprindeau frânturi de mărturisiri de care mai târziu avea să roşească.

În sfârşit, o luă în braţe şi o duse în alcovul larg din fundul camerei, departe de lumina candelabrelor, în întunericul blând care o învăluia, în prospeţimea patului moale şi în taina trupului acesta puternic care era lângă ea. Regăsi bustul gol şi simţi dintr-o dată mirosul uitat al trupului lui. Şi în delirul care o cuprinse îşi aminti nelămurit că Desgrez era singurul bărbat care o avusese fără s-o respecte, aşa cum fără îndoială că n-avea s-o respecte nici în seara asta. Deja gesturile lui deveneau aceleaşi de altădată, dar nu se apără deloc. Printr-un paradox pe care nu-şi mai bătea acum capul să-l înţeleagă, simţea că, dacă omul o înspăimântase şi o revoltase de atâtea ori, amantul îi inspira o încredere nesfârşită. Cu el se simţea în siguranţă şi la largul ei. Numai el cunoştea arta inimitabilă de a şti să dea dragostei şi femeilor exact locul care se cuvenea pentru fiecare. Un loc bine gândit, în care metresele lui, nici dispreţuite, nici idolatrizate, se simţeau tovarăşe voioase de hârjoneală, în jocurile păgâne ale dulcelui păcat care înfierbântă sângele, trezeşte trupul din amorţeală şi limpezeşte mintea.

Şi Angelica se lăsă fără nici o reţinere în voia valului uriaş de voluptate care o copleşea, rostogolindu-se fără teamă în fluxul acesta ameţitor. Cu Desgrez da, cu el îşi putea îngădui să fie vulgară fără să se ruşineze. Putea să ţipe, să delireze, să facă orice, să râdă sau să plângă ca o proastă de pe stradă.

Desgrez cunoştea toate chipurile de a stârni şi de a aţâţa la culme dorinţa şi plăcerile unei femei, fără să-şi piardă o clipă stăpânirea de sine. Ştia să fie rând pe rând exigent şi încurajator. Angelica, aflată cu totul în puterea lui, pierdu noţiunea timpului. Nu mai ştia cât trecuse de când venise, iar el n-o lăsă decât târziu, sfârşită de puteri, ameţită, puţin tristă, puţin ruşinată, dar mai presus de orice uimită şi fericită de propriile ei puteri, pe care şi le crezuse stinse.

— Desgrez! Desgrez! repetă ea cu voce slabă şi răguşită, o voce pe care nu şi-o mai cunoştea, Desgrez, nu mai pot! Cât să fie ceasul?

— E destul, nici o grijă!

— Dumnezeule! Şi oamenii mei cu lectica, m-or fi aşteptând jos.

— Nu-ţi mai bate capul, servitorii mei precis că au intrat în vorbă cu ei şi când au văzut că nu mai ieşi i-or fi adăpostit undeva! Se descurcă ei în vreun fel, n-ai grijă!

— Trebuie să plec, Desgrez!

— Stai la un loc! Trebuie să dormi, nu să pleci.

Şi o strânse cu putere lângă el, ştiind că un somn adânc şi sănătos avea să-i risipească ultimele umbre de frică.

— Dormi. Hai, dormi! Eşti aşa frumoasă!... Tu ştii orice. Ştii să faci dragoste, ştii să dai cu tifla poliţiştilor regelui... Cel puţin de rege nu mai vorbim, ştie o lume că ţi se târăşte la picioare! Şi ai viaţa cea mai frumoasă în faţa ta... Numai că ştii bine că te aşteaptă ceva sau cineva acolo, jos, în fundul vieţii, ca în fundul unei văi pe unde trebuie să treci. Şi n-ai să renunţi, ai să treci pe acolo, ştiu bine. Şi ştii şi tu de ce: fiindcă tu eşti cea mai puternică din toţi!

Vorbea mai departe, blând, ascultându-i respiraţia liniştită şi regulată. Angelica se cufundase într-un somn adânc, ca de copil mic. Abia atunci se mişcă puţin, încet, să n-o trezească şi îşi lăsă fruntea pe pieptul ei, între sânii fierbinţi şi tari.

„O singură oră, pentru o singură femeie, într-o singură viaţă... Îţi poţi tu îngădui, copoiule, să fii îndrăgostit? Mai bine ar fi fost pentru tine ca ea să fie moartă, copoiule, şi tu te-ai apucat s-o aduci la viaţă. Tâmpitule ce eşti!"

Capitolul XX

Desgrez o ajuta să se îmbrace, în sclipirea primelor raze ale dimineţii, care făceau să pălească flăcările lumânărilor.

— Şi acum, Desgrez, ce trebuie să fac?

— Ştii şi tu la fel de bine ca mine. De ce mă întrebi pe mine? Doar ştii foarte bine ce se face în situaţii din astea: plăteşti o

servantă care să otrăvească, o doamnă de companie ca să spioneze şi un lacheu ca să înjunghie. Simplu ca bună ziua. Dacă nu cumva chiar mai simplu.

— Pentru un şef al poliţiei, aş zice că e un sfat destul de ciudat.

Desgrez o întoarse brusc cu faţa spre el şi o privi în ochi, cu un aer ameninţător:

— Fiindcă tu ai dreptate ca totdeauna, scrâşni el furios. Acolo unde trăieşti tu, justiţia nu poate pătrunde. Locuri prea înalte pentru nişte amărâţi de oameni ai legii! Domnul de La Reynie ştie şi el asta foarte bine. Când suntem chemaţi acolo, e numai în bătaie de joc, aşa că mai curând trebuie să înhăţăm oameni cinstiţi, cum a fost cazul cu acel episcop de Valence, om într-adevăr vrednic de tot respectul, consilierul lui *Madame*, pe care a trebuit să-l arestăm fiindcă devenise incomod pentru *Monsieur* cu sfaturile lui prea insistente! Atâta doar avem noi voie să facem la curte, să punem laba pe indezirabili! Deocamdată! Fiindcă are să vină ea şi ziua când braţul justiţiei va ajunge până sus de tot, şi atunci să te ţii! Dar n-a venit încă vremea. Şi tocmai de-asta îţi spun acum: ai dreptate. Într-o lume rea, fii tu însuţi rău! Ucide, dacă trebuie, ucide în dreapta şi-n stânga! Mănâncă sau vei fi mâncat! Nu vreau să te văd omorâtă!

Şi o strânse pe neaşteptate la piept, privind ţintă undeva, departe, peste capul ei.

— Trebuie să fii şi tu la fel ca ceilalţi. Măcar ştii care e lucrul care ar înspăimânta-o cel mai mult pe femeia aceea? De ce se teme ea cel mai mult?

— Femeia? De unde ştii că e vorba de o femeie? întrebă Angelica tresărind.

— Ideea cu cămaşa otrăvită nu putea să-i vină în cap decât unei femei. Şi, în afară de asta, nu văd ce motive ar avea un bărbat să scape de tine. A, bineînţeles, nu e singură, s-ar putea să fie vorba, în grupul acesta, şi de bărbaţi, dar ea comandă, femeia. Ştii, fără îndoială, de ce te urăşte şi-i cunoşti, sper, şi punctul slab, fiindcă trebuie să aibă şi un punct slab, putoarea dracului! Iar tu trebuie să-i dovedeşti că eşti la fel de tare ca ea, s-o faci zob, s-o faci să înţeleagă că n-are rost să mai încerce să te omoare, fiindcă nu poate. Să-i intre în scăfârlie că nu e bine să se joace de-a crimele, că-şi poate pârli bunătate de mânuţe gingaşe. Şi că i-ar putea cădea greu la stomac cândva.

— Cred că ce mi-ai spus acum mi-a dat o idee, zise Angelica.

— Bravo, fată frumoasă! Uite, vezi, aşa te-nvaţă! Începusem să nu te mai recunosc!

Şi trecu în spatele ei, continuând cu înnodatul panglicilor la cea de-a treia din fustele înfoiate una peste alta.

— Uite cum ajunge o ființă dulce ca tine să devină mai primejdioasă ca o grenadă, zise el cu un zâmbet caustic. Tot aşa cum un ins tare ca mine se face mieluşel şi mai multe nu. Ce mai putem face pentru mulțumirea doamnei marchize? Ce prostie mai trebuie să execut?

Se agita în spatele ei cu gesturi de croitor la modă, aranjând cu câte un bobârnac o dantelă, potrivind un pliu ici şi colo, cu o mimică de artist încântat de opera lui.

— Cel puțin salvează-ți viața, Marchiză a Îngerilor. Ca să nu mă faci pe urmă să am toată viața mustrări de conştiință.

Angelica îl privi în față şi el putu vedea, în străfundurile ochilor ei verzi, o luminiță scânteind ca altădată, puterea ei de femeie trecută prin multe şi neîmblânzită.

— Am să mi-o salvez, îți promit, Desgrez, poți fi sigur de asta.

— Atunci m-ai mai liniştit. Înseamnă că nu mi-am pierdut vremea chiar degeaba amestecându-mă în afacerea asta. Aşa că ia să vedem noi acuma cum punem frumusețea asta de colier...

Mâinile lui iscusite îi trecură la iuțeală în jurul gâtului colierul, şiragurile de perle, apoi trecură la mâini, unde aşezară brățările cât ai clipi din ochi, cu aceeaşi îndemânare.

— Aşaaa! Şi aici... şi dincoace... Buuun! Ei, cam asta ar fi, mititica mânză regească e cu şaua pusă pe ea, numai bună de încălecat...

— Oh! Copoi nesuferit ce eşti! izbucni Angelica, nu chiar supărată, dându-i o lovitură de evantai peste mână.

Dar când se ridică dreaptă, cu bustul plin de bijuteriile grele şi scumpe, se simți dintr-o dată o înaltă doamnă, aşa cum venise aici cu o zi înainte. Acum putea s-o înfrunte pe doamna de Montespan. Ştia că, atunci când voia, ținuta capului şi mersul îi puteau fi cel puțin la fel de impunătoare şi puteau intimida la fel ca cele ale familiei Mortemart. Fiindcă ea, marchiza du Plessis-Bellière, avea de partea ei dragostea aprinsă a regelui şi supunerea prevăzătoare a unor curteni a căror singură grijă era aceea de a place monarhului şi care ar fi înlăturat fără nici o greutate idolul a cărui stea apusese. Ochii albaştri ai doamnei de Montespan aveau să fie siliți să se plece în fața ochilor ei verzi.

Angelica ridică bărbia şi se îndreptă spre uşă, să plece, dar Desgrez o mai reținu, aşezându-şi cu putere palmele negricioase şi late pe umerii ei.

— Acum ascultă-mă puțin, zise el. Să ştii că ce-ți spun eu acum e absolut serios şi n-am de gând să-ți spun de o mie de ori acelaşi lucru. Nu vreau să te mai văd. Niciodată. Am făcut pentru tine tot ce se putea face. Acum e rândul tău să joci, singură, aşa cum ai vrut tu. Ai refuzat ajutorul nostru, al poliției, şi e mai bine aşa, fiindcă aşa ai vrut tu şi nu vreau să-ți încalc dorința asta. Nu vreau să mă vezi băgându-mi nasul

meu lung în afacerile tale prea delicate şi s-ar putea să ai dreptate. Nu ştiu. Tot ce-ţi cer e să nu mai alergi niciodată după ajutorul vechiului tău prieten Nicolas Desgrez. Limpede, nu?

Îl privi şi citi în ochii lui întunecaţi o mărturisire pe care ştia bine că bărbatul acesta, înrăit şi bun la suflet în acelaşi timp, n-avea să i-o facă niciodată. Palidă, înclină afirmativ din cap.

— Drumul meu e hotărât şi am nevoie să fiu cu mintea cât mai limpede ca să-l pot urma, reluă Desgrez. Tu ai fi în stare să mă provoci să fac o grămadă de prostii. Nu trebuie să ne mai vedem. Dacă într-o zi te vei hotărî să te adresezi poliţiei, discută cu domnul de La Reynie. El e mai în măsură decât mine să primească o înaltă doamnă de la curte.

Şi Desgrez se aplecă spre ea, strângând-o dintr-o dată cu putere în braţe şi sărutând-o brutal pe buze, o sărutare parcă plină de răutate, care însă încet-încet se făcu pasionată şi lacomă, ca şi cum ar fi trădat dorinţa lui furioasă de a se mai împărtăşi o dată din savoarea acestei guri adorate.

„De data asta s-a sfârşit, gândea ea. Am înţeles. Adio, morocănosule Nicolas Desgrez! Adio, prietene! Va fi aşa cum vrei tu, nu ne vom mai vedea."

Trebuia să înainteze singură sau să moară. Dar scânteia de viaţă pe care Desgrez se străduise s-o aprindă în ea nu se aprinsese în van.

Sfatul lui îi lumina drumul pe care trebuia să meargă. Să o ţină, la rândul ei, pe femeia aceea sub o ameninţare necontenită şi chinuitoare...

Întâmplarea o sluji în chipul cel mai fericit chiar a doua zi, când plecă din Paris cu trăsura ca să ajungă la Saint-Germain. O trăsură se răsturnase într-un şanţ şi Angelica recunoscu, în tânăra care aştepta nerăbdătoare alături, pe domnişoara Desśillet, una din însoţitoarele doamnei de Montespan. Porunci vizitiului să oprească şi îi făcu numitei domnişoare semne prieteneşti.

— Ah, doamnă! strigă tânăra, dacă aţi şti în ce belea am intrat! Doamna de Montespan m-a trimis urgent până într-un loc, cu o anumită treabă, şi de o jumătate de ceas stau aici şi pierd vremea... Închipuiţi-vă că tâmpitul ăsta de vizitiu, boul ăsta, vita asta-ncălţată, după ce o fi căscat gura nu ştiu, că n-a văzut ditamai bolovanul din mijlocul drumului şi l-a luat în plin. N-a lipsit mult să-mi frâng şi gâtul!

— Mergeţi cumva spre Paris, domnişoară? întrebă cu nevinovăţie Angelica.

— Da... şi m-am împotmolit la jumătatea drumului. Am o întâlnire la răspântia de la Copacul Uscat cu cineva care trebuie să-mi aducă un mesaj foarte important pentru doamna de Montespan şi dacă întârzii prea mult, persoana în chestiune pleacă... Şi vă daţi seama ce-o să-mi

facă doamna marchiză! Şi toate numai din cauza chiorului ăstuia, a boului, a cretinului ăstuia de vizitiu! Ah, dacă aş avea o putere, de viu l-aş arde, de viu!

— Nu-i nimic, iartă-l şi pe el, domnişoară, urcă în trăsura mea. Ne întoarcem la Paris.

— Vai, doamnă marchiză, ce bună sunteţi! Mulţumesc din suflet!

— Dar nici nu e nevoie să-mi mulţumeşti, draga mea. Nu te pot lăsa fără ajutor într-o asemenea situaţie şi, în afară de asta, sunt fericită să pot face un serviciu vechii şi bunei mele prietene Athénad's.

Domnişoara Dessillet îşi strânse rochia plină de volane largi şi se aşeză pe marginea canapelei, ca o persoană binecrescută şi care-şi cunoaşte lungul nasului. Părea din cale-afară de tulburată şi de îngrijorată. Era, fără îndoială, foarte drăguţă şi avea în întreaga ei înfăţişare acel aer nelămurit dar plin de îndrăzneală pe care doamna de Montespan îl imprima tuturor celor din preajma ei. Domnişoarele ei de companie puteau fi uşor recunoscute după exprimarea lor aleasă, după spiritul şi după gusturile lor rafinate. Fireşte că în împrejurări ca cea de faţă, limbajul îngrijit putea fi lăsat fără fasoane la o parte şi nervoasa domnişoară Dessillet se putea exprima la adresa vizitiului şi în termenii ştiuţi de acasă, dar nu era vorba decât de un incident trecător. Doamna de Montespan îşi transforma, fără dăscăleală şi cicăleli, domnişoarele de companie în persoane stilate, dezinvolte şi mai ales fără scrupule.

Angelica trăgea cu coada ochiului spre ea. Se hotărâse deja să facă tot posibilul ca să se alieze cu una din însoţitoarele duşmancei sale şi şi-o alesese ca primă ţintă tocmai pe această domnişoară Dessillet, la care remarcase o slăbiciune. Era o jucătoare împătimită şi trişa la joc. E drept că făcea asta cu o măiestrie desăvârşită şi era nevoie de un ochi foarte exersat ca să-şi dea seama de aşa ceva, dar Angelica învăţase odinioară, printre foştii ei prieteni din Curtea Miracolelor, destule din vicleşugurile practicate în general în tripouri, pe care le recunoscuse în mişcările iscusite ale mâinilor domnişoarei Dessillet la mesele din saloanele de joc de la curte.

— Ah, am ajuns! exclamă tânăra, care privea ţintă pe geam. Domnul fie lăudat, puştoaica n-a plecat, mă aşteaptă!

Şi lăsă geamul de la uşă în jos, în timp ce Angelica, pe celălalt geam, striga la vizitiu să oprească.

Pe fondul verde întunecat al copacilor din pădure se detaşa silueta unei fetiţe de zece-doisprezece ani care aştepta la umbră şi care, văzând caleaşca şi recunoscând-o pe domnişoara Dessillet, înaintă spre ele. Era îmbrăcată foarte simplu iar pe cap purta o scufiţă albă fără nici un fel de zorzoane. Îi întinse domnişoarei Dessillet pe geam un pacheţel,

apoi stătură câteva clipe de vorbă în șoaptă, după care domnișoara îi înmână o pungă de dantelă printre ochiurile căreia străluceau scuzi de aur. Angelica socoti din ochi valoarea pungii, fără să se înșele decât cel mult cu o monedă-două, iar rezultatul o făcu să ridice din sprâncene.

„Cam ce ar putea conține pachetul acesta atât de mic ca să merite un asemenea preț?" se întrebă ea cu privirile țintă la obiectul pe care domnișoara Desśillet îl pitise iute în săculețul de la brâu. După forma prelungă și ascuțită numai la unul din capete, înăuntru ar fi putut fi foarte bine o sticluță. Sau cel puțin așa i se păru ei.

— Acum ne putem întoarce, doamnă, zise tânăra, cu vizibilă ușurare, ca una care-și dusese misiunea la bun-sfârșit.

Când caleașca întoarse în jurul crucii din mijlocul răspântiei, Angelica privi din nou, fără voia ei, spre fetița a cărei scufiță albă se desena limpede pe verdele întunecat al pădurii.

„Mi se pare mie sau am mai văzut-o undeva pe copila asta?" se întrebă ea, dintr-o dată indispusă.

Rămase o clipă pe gânduri, în timp ce echipajul se îndrepta din nou spre Saint-Germain. Pe măsură ce timpul se scurgea, își spunea că nu trebuie scăpată ocazia asta ivită ca din senin ca să și-o facă prietenă pe tânăra însoțitoare a doamnei de Montespan. Deodată scăpă fără să vrea un țipăt ușor.

— Ce s-a întâmplat, doamnă? sări îndatoritoare de la locul ei domnișoara Desśillet.

— A, nimic, un ac deranjat de la locul lui, m-am înțepat în el.

— Dacă-mi îngăduiți să vă ajut...

— A, nu, nu, te rog, nu-i nimic, nu-i nevoie...

Angelica se făcea când roșie ca focul, când galbenă ca ceara. Își amintise dintr-o dată. Chipul copilei de adineauri îl mai văzuse la lumina palidă a două lumânări, într-o noapte de groază. Era fetița care venise cu cămașa care trebuia să-i aducă ei moartea, era fata Catherinei Voisin!

— Îmi permiteți, totuși, să încerc să vă ajut, doamnă? insistă tovarășa ei de drum.

— Dacă ții atâta... ar fi bine dacă m-ai ajuta să-mi dau puțin drumul la fustă. Mă strânge rău la mijloc...

Domnișoara de companie a marchizei de Montespan se grăbi să se facă folositoare și Angelica îi aruncă un zâmbet, rostind:

— Mulțumesc, ești foarte drăguță. Trebuie să-ți spun că în mai multe rânduri ți-am admirat îndemânarea cu care îi aranjezi prietenei mele Athénad's bijuteriile... și răbdarea de care dai dovadă.

Domnișoara Desśillet surâse și ea la rândul ei și Angelica se gândi că, dacă era la curent cu îngrozitoarele planuri ale stăpânei ei, lepădă-

tura asta mică precis că făcea un haz nemaipomenit în sinea ei la auzul unor asemenea complimente. Cine ştie, poate că în săculeţul de la brâu ducea chiar otrava destinată ei, iar faptul că o trata acum cu atâta amabilitate poate că ei i se părea din cale-afară de amuzant. Destinului îi place de multe ori să joace asemenea renghiuri pline de umor negru. Unii vor avea de ce râde pe înfundate mai târziu. Sau cel puţin aşa speră ei, fiindcă ea una n-avea deloc de gând să aştepte până atunci.

— Ceea ce admir în mod deosebit la dumneata, domnişoară, e îndemânarea de la jocul de cărţi. Chiar lunea trecută nu mă mai săturam să te privesc când îl jumuleai aşa de bine de bani pe monseniorul duce de Chaulnes. Sunt sigură că nici acum nu şi-a dat seama cum s-a întâmplat. Unde ai învăţat aşa de bine să trişezi?

Zâmbetul mieros al domnişoarei pieri ca prin farmec şi fu acum rândul ei să înceapă să facă feţe-feţe.

— Cum, doamnă, ce spuneţi... de unde? bâigui ea pierdută. Să trişez? Eu... să trişez? Dar asta... e imposibil..., imposibil, doamnă... Vă rog să mă credeţi că... niciodată... cum vă puteţi închipui... nu mi-aş îngădui una ca asta...

— Ei, hai, nu e cazul să faci atâtea figuri, păpuşico, doar îţi dai seama că n-are cum să-ţi meargă cu una ca mine, făcu Angelica, rostind intenţionat cuvintele pe un ton cât mai vulgar.

O prinse de mâini, atingându-i uşor vârfurile degetelor.

— Degetele dumitale au la vârfuri o piele atât de fină! Şi ştiu şi pentru ce, te-am văzut şlefuindu-le cu o bucăţică de piele de caşalot. Tocmai ca să simţi mai bine cărţile însemnate de care te foloseşti. Însemnate în aşa fel încât numai mâinile dumitale să poată citi înţepăturile acelea pe care nici cel mai ager ochi nu le poate vedea. Fireşte că degetele groase şi bătătorite de sabie ale domnului de Chaulnes nici vorbă să fi simţit ceva suspect... doar dacă se apucă cineva să-i spună cum a fost. Altfel nu prea-mi vine a crede.

Toată faţada de domnişoară de la curte a tinerei Desšillet plesni şi dintr-o dată din ea nu mai rămase decât mica aventurieră de origine obscură care vede prăbuşindu-i-se visurile ambiţioase. Era ştiut că la curtea Franţei singurele lucruri cu care nu se glumea şi care puteau lua oricând întorsături de-a dreptul tragice erau eticheta şi jocul de cărţi. Ducele de Chaulnes, deja scos din sărite de ruşinea de a se fi văzut bătut ca un ageamiu de o domnişorică oarecare dintr-o familie de care nu auzise nimeni şi scuturat de atâtea mii de livre într-o singură seară, cu siguranţă că n-avea să înghită prea uşor afrontul care i se făcuse. Un om de rangul lui, pe post de mazetă care se aşază la masă fără să ştie să joace!... Era prea de tot! Aşa că vinovata, dacă ar fi fost dată de gol, în cel mai fericit caz s-ar fi văzut alungată de la curte cu mare ocară. Asta

în cel mai fericit caz! Fiindcă un om cu greutatea ducelui de Chaulnes o vorbă să-i fi suflat regelui și ar fi obținut fără nici o greutate un ordin de închidere pe numele unei domnișoare Desśillet oarecare, iar regele avea fortărețe destule unde putea fi uitată... Iar dacă ne gândim că la mijloc mai era și doamna du Plessis-Bellière, căreia toată lumea știe că regele nu-i refuză nimic... Ah, ce nenorocire, picată pe capul ei așa, din senin, Dumnezeule Sfinte! Cine și-ar fi putut închipui una ca asta?

Drept care domnișoara Desśillet se prăbuși pe podeaua trăsurii, în genunchi, atât de iute încât Angelica nici n-avu timp s-o rețină. Încercă s-o tragă în sus, dar tânăra rămânea în poziția asta, cu atât mai incomodă cu cât trăsura gonea pe drumul destul de prost pietruit.

— Doamnă, m-ați văzut și acum mă puteți distruge cu un singur cuvânt!

— Ridică-te, domnișoară. Ce interes crezi că aș avea să te distrug, cum zici! Trișezi admirabil și trebuie să aibă cineva ochii mei ca să-și dea seama, așa că, după părerea mea, ai să-ți poți vedea liniștită de micile dumitale câștiguri ani de zile de acum înainte. Bineînțeles, cu condiția ca eu să închid ochii.

Domnișoara cu mâinile atât de îndemânatice trecea prin toate culorile curcubeului și își frângea cu disperare mâinile.

— Doamnă, cum aș putea să vă mulțumesc? Vă pot face vreun serviciu?

Își pierduse orice urmă din „accentul Mortemart" deprins pe lângă marchiza de Montespan, iar vocea ei avea acum modulații care lăsau să se întrevadă origini modeste, din cine știe ce foburg.

Angelica privi pe fereastră fără să spună nimic și asta o îngrozi și mai mult pe însoțitoarea Athénaďsei. Îi spuse pe scurt viața ei. Era fiica din flori a unui mare senior, căruia nu-i cunoștea numele dar care se ocupase îndeaproape de educația ei, prin interpuși. Încredințată pe rând călugărițelor de la un pension scump și societății iscusite dintr-un tripou de lux, vădise de timpuriu un caracter plin de spontaneitate, o frumusețe indiscutabilă, căpătase un oarecare lustru de cultură și stârnise, prin asta, interesul celor din jur. Doamna de Montespan, care avea darul de a simți imediat oamenii de care avea nevoie, o luase în serviciul ei. Așa că acum trăia la curte, dar nu se putuse lepăda cu totul de anumite nărăvuri. În special de patima asta blestemată a jocului, de care era sigură că într-o zi avea să-i aducă pe cap tot felul de nenorociri...

— Știți cum e, doamnă, când te apucă furia asta. Și nu-mi pot permite nici să pierd, sunt prea săracă pentru așa ceva! Și de fiecare dată când joc cinstit, pierd. Sunt plină de datorii. Câștigul de luni, când am jucat cu domnul de Chaulnes, mi-a îngăduit să mai respir puțin, dar datoriile mele rămân tot mari și nu îndrăznesc să suflu un cuvânt față de

doamna de Montespan. Deja mi-a plătit multe datorii până acum, iar săptămâna trecută mi-a spus să nu mai îndrăznesc să fac altele, că s-a săturat până peste cap!

— Câţi bani datorezi?

Domnişoara Dosśillet plecă ochii şi rosti o sumă. Angelica avu o tresărire, suma era de-a dreptul meschină, mai puţin decât banii pe care avea ea grijă să-i aibă întotdeauna la ea, pentru cine ştie ce cheltuială neprevăzută. Aşa că-şi desfăcu punga şi i-o aruncă pe genunchi. Era aproape dublul sumei rostite şi domnişoara Desśillet îşi dădu imediat seama de asta. Apucă punga cu o mână tremurătoare şi culorile începură să-i revină în obraji.

— Doamnă, repetă ea, ce aş putea face pentru dumneavoastră?

Angelica făcu un semn din bărbie, arătând spre săculeţul de la brâul ei.

— Arată-mi ce ai acolo.

După oarecare ezitare, tânăra scoase pacheţelul şi-l desfăcu, întinzându-i o sticluţă cu un lichid de culoare întunecată.

— Ştii că preparatul ăsta e pentru mine? întrebă Angelica după ce-l privi câteva clipe.

— Doamnă, ce vreţi să spuneţi?

— Cred că ştii că stăpâna dumitale a încercat până acum de două ori să mă otrăvească. Aşa că de ce n-ar încerca şi a treia oară? Şi crezi că n-am recunoscut-o pe fata care ţi-a dat sticluţa asta? O ştiu bine, am mai văzut-o, e fiica vrăjitoarei Mauvoisin.

Albă ca varul şi tremurând din toate încheieturile, sărmana domnişoară Desśillet arunca priviri rătăcite în toate părţile. În sfârşit, îşi mai veni puţin în fire şi reuşi să spună că nu ştia nimic de vreo otravă. E drept că doamna de Montespan o trimitea mereu să-i aducă în mare taină medicamente de la vrăjitoarea asta, dar nu era la curent cu nimic despre otrăvuri!

— Nu eşti la curent, dar încearcă să fii! rosti Angelica pe un ton plin de duritate. Fiindcă de acum înainte contez pe dumneata să mă previi în legătură cu primejdiile care mă pândesc. Ţine urechile la pândă şi spune-mi tot ce poţi afla despre planurile stăpânei dumitale legate de persoana mea. Fiindcă asemenea planuri există, ştiu sigur!

Vorbind, sucea şi răsucea întruna sticluţa între degete, aproape jucându-se cu ea, ca şi cum ar fi fost cine ştie ce bibelou inofensiv. Domnişoara Desśillet întinse timidă mâna să o ia înapoi.

— Nu, asta lasă-mi-o mie.

— Doamnă, nu se poate! se alarmă tânăra. Ce va spune stăpâna mea dacă mă întorc la ea cu mâna goală? Are să se ducă la ghicitoarea aceea cu o falcă-n cer şi cu una-n pământ, aşa că orice i-aş spune eu,

trădarea mea are să fie limpede ca lumina zilei. Şi dacă mai află şi că am mers în trăsura dumneavoastră, ceea ce nu m-ar mira...

— Mda, aici cam ai dreptate. Dar îmi trebuie totuşi o dovadă, ceva palpabil. Uite ce e, trebuie să mă ajuţi, zise ea cu hotărâre, strângând-o de braţ, mă ajuţi sau mă jur că te distrug, te fac de nu mai vezi lumina soarelui, ai înţeles? Sau şi mai rău, fac să te alunge de la curte, de oriunde, nu-i mare greutate pentru mine să-ţi fac bucuria asta, ca să ajungi să cerşeşti sau să-ţi câştigi pâinea pe trotuar!

Năucită de săgeţile furioase care izbucneau din ochii aceştia ca de pisică turbată, nefericita Desśillet căuta cu disperare un mijloc de a îndreptăţi indulgenţa pe care o cerşea.

— Doamnă, cred că ştiu totuşi ceva... în legătură cu...

— Cu ce? Şi ce ştii? Vorbeşte!

— Doctoria asta pe care o vedeţi aici nu e o otravă, e ceva nevătămător, e pentru rege. Doamna marchiză de Montespan comandă mereu la Mauvoisin nişte filtre, un fel de metaluri, care să-l înflăcăreze la loc pe rege faţă de ea... Dar nu e otravă!

— Aha! Şi metalurile astea i le toarnă Duchesne în vin, nu?

— Deci ştiţi acum şi asta, doamnă? Vai, e îngrozitor! Doamna marchiză de Montespan ne-a spus mai de mult că e sigură că sunteţi vrăjitoare. Şi-am auzit-o cu urechile mele şi astăzi, eram de faţă când i-a spus domnului Duchesne: „Sau femeia asta e vrăjitoare, sau Voisin ne păcăleşte. Şi n-ar fi exclus să ne trădeze, dacă vrăjitoarea cealaltă, ticăloasa de Angelica, o plăteşte mai bine..." Vedeţi bine că de dumneavoastră vorbea. „Asta nu poate să ţină aşa, la infinit, trebuie să-i punem capăt", a mai zis ea către Duchesne. Asta i-a spus-o chiar în dimineaţa asta. Îl chemase la ea şi pe noi ne-a dat afară, fiindcă aveau de vorbit ceva secret. Numai că...

— Numai că dumneata ai ascultat la uşă, nu?

— Da, doamnă.

— Şi ce-ai auzit?

— La început n-au discutat cine ştie ce lucruri importante. Dar încet-încet stăpâna mea a început să ridice tonul, semn că era afară din cale de furioasă. Atunci am auzit-o zicând: „Sau femeia asta e vrăjitoare, sau Voisin ne păcăleşte... Toate încercările au dat greş. Parcă tot ar preveni-o cineva în secret. Dar cine? Trebuie să terminăm o dată. Te duci şi o cauţi pe Voisin şi-i spui că gata, m-am săturat, gluma asta a ţinut destul. Am umplut-o de aur... Ori găseşte un mijloc eficace, ori, dacă nu, urmează să plătească ea. Dar mai bine stai să-ţi scriu cu mâna mea lucrurile astea, are să se simtă mai impresionată." Doamna de Montespan s-a dus la măsuţă şi a scris o misivă pentru Voisin, pe care i-a dat-o lui Duchesne: „Îi arăţi biletul ăsta. După ce-l citeşte şi se con-

vinge cât sunt de furioasă din cauza tărăgănelilor ei, arzi hârtia, ai înțeles? Şi nu pleci de acolo până nu-ți dă ce trebuie... Uite, ia batista asta, e a persoanei, ştii care. A cules-o de pe jos un paj şi mi-a adus-o mie, credea că e a mea... Nenorocirea e că nu mă mai pot apropia de altă servitoare de-a ei şi Thérèse aceea a fugit de-i scăpărau călcâiele, ce-o fi avut nu ştiu. De altfel ea are prea puține slujnice, nici domnişoare de companie nu prea mai are... O femeie cam ciudată. Nu ştiu ce-o fi găsit regele aşa de extraordinar la ea. În afară de frumusețe, bineînțeles..." Sunt convinsă că vorbea de dumneavostră, doamnă. Dumneavoastră erați *persoana*.

— Asta am înțeles-o eu, fii fără grijă. Şi când trebuie să se întâlnească prietenul nostru Duchesne cu Voisin?

— Chiar în seara asta.

— În seara asta? La ce oră? Şi unde anume, asta ştii?

— La miezul nopții, la cârciuma de la Cornul de Aur. E un loc mai puțin umblat, între zidul vechi al cetății şi mahalaua Saint-Denis. Voisin şade aproape de acolo, într-o casă din Villeneuve, aşa că are să vină pe jos, precis.

— Bun, sunt mulțumită de dumneata, micuțo. Mi-ai fost de folos, aşa că am să mă străduiesc şi eu să uit pentru un timp că ai mâinile mai iscusite decât s-ar cuveni. Uite că am ajuns la Saint-Germain. Coboară aici, n-aş vrea să ne vadă cineva împreună, şi cred că nici dumneata nu ții în mod deosebit să se întâmple una ca asta şi să audă stăpâna dumitale. Dă-ți cu puțin roşu pe buze şi cu ceva pudră pe obraji, eşti groaznic de palidă şi n-ar fi bine să se observe.

În cea mai mare grabă, domnişoara Dessillet reuşi să-şi înviorеze culorile din obrajii descompuşi de emoțiile prin care trecuse şi, bâlbâind la nesfârşit tot felul de cuvinte de scuze şi asigurări de devotament față de doamna du Plessis-Bellière, sări jos din trăsură şi o luă la fugă, sprintenă ca o căprioară în rochia ei roz care sclipea ca o floare delicată şi plină de nevinovăție în lumina soarelui de primăvară.

Angelica o privi câtva timp cum se depărta, gândindu-se dacă şi în ce măsură putea conta pe sprijinul tinerei domnişoare de onoare a marchizei de Montespan. Dacă nu cumva domnişoara asta avea să-i devină duşmancă de moarte, dornică să scape cât mai repede de singura persoană din lume care îi cunoştea secretul. Aşa privind lucrurile, tânăra ar fi putut deveni în scurt timp foarte interesată ca ea să dispară fără urmă de pe fața pământului.

Angelica tresări deodată şi, aplecându-se pe geamul trăsurii, strigă spre vizitiu:

— Întoarce! Mergem înapoi la Paris!

Capitolul XXI

Cum ajunse acasă, se îmbrăcă iute cu o fustă grosolană dintr-un postav gros şi trainic, cum purtau târgoveţele, şi cu o scurteică de barchet, îşi legă părul cu o panglică de satin ca o cumătră oarecare şi porunci să fie chemat Malbrant Lovitură-de-Sabie. Trecuse în drum pe la Saint-Cloud ca să-l cheme acasă, aşa că Florimond rămăsese numai sub protecţia abatelui Lesdiguières, căruia îi poruncise încă o dată să fie cu ochii în patru.

Malbrant se prezentă imediat în apartamentul ei şi rămase foarte nedumerit când cumătra asta care nu se ştie cum intrase aici îi vorbi cu vocea şi cu intonaţia doamnei marchize.

— Malbrant, mergi cu mine. Avem treabă.

— Oho! Ia te uită! Dar doamna s-a deghizat de minune! Să n-o mai cunosc!

— Acolo unde mergem noi acum ar fi o dovadă de curată prostie să mă arăt împopoţonată cu toate aiurelile. Să-ţi iei sabia. Şi cred că ar fi bine să ai şi un pistol încărcat la dumneata, că nu se ştie, s-ar putea să fie nevoie. Îl chemi pe Flipot, merge şi el cu noi, şi mă aşteptaţi în ulicioara din spatele casei. Ne vedem toţi trei în poarta serei de portocali, ne-am înţeles?

— Întocmai cum aţi poruncit, doamnă.

Nu peste mult timp, Angelica, aşezată bărbăteşte pe crupa calului, în spatele lui Malbrant Lovitură-de-Sabie, ajungea la marginea foburgului Saint-Denis. Flipot îi întovărăşea şi el, pe jos. Se opriră în faţa unei cârciumi cu o înfăţişare foarte suspectă, *La trei prieteni*.

— Malbrant, lasă-ţi calul aici. Uite un scud să-i dai cârciumarului ca să-l primească în grajd la el şi să se mai uite din când în când, să vadă dacă mai e acolo. Altminteri, prin locurile astea caii au urâtul obicei să se facă nevăzuţi de parcă ar intra în pământ.

Malbrant se întoarse repede şi o urmă mai departe supus. Nu punea întrebări, ci se mulţumea să-şi morfolească colţurile mustăţii lungi şi cărunte şi să-i înjure printre dinţi pe pârgarii oraşului, care nu se îngrijeau deloc de starea străzilor din nobilul oraş Paris, bunăoară aici, unde pavajul era spart la tot pasul şi noroiul te făcea totuna, din cap până-n picioare, cu tot soarele care ar fi trebuit să-l mai usuce cât de cât peste zi. Nu departe de acolo se înălţa statuia Tatălui Veşnic, ocrotitorul pungaşilor, pictată în roşu aprins, adăpostită într-o nişă de lemn, totul pe un morman uriaş de gunoaie. Flipot îi făcu fericit o plecăciune adâncă. Se simţea aici la el acasă.

În străfundurile nemaipomenitului său palat de chirpici şi de pietre roase de igrasie dădură peste Marele Coësre al vagabonzilor şi cerşe-

torilor, Bucă-de-Lemn, stăpânul absolut al lumii nevăzute şi neînchipuit de puternice care disputa regelui şi domnului La Reynie stăpânirea asupra Parisului. Trona măreţ, după obiceiul lui, pe scaunul acela de olog pe care se simţea cel mai bine. Slujitorii din preajma lui erau destul de numeroşi ca să-l poată muta, când avea chef, pe un jeţ falnic, căruia stratul gros de jeg nu reuşise încă să-i acopere cu totul aurăria şi ţesăturile scumpe, brodate cu flori. Dar Bucă-de-Lemn se simţea în general mai bine pe scaunul lui de olog şi nu cerea să fie mutat pe jeţul acesta luxos decât în împrejurări cu totul excepţionale, atunci când trebuia să apară în întreaga lui măreţie. Altminteri nu-i plăceau nici lumina şi nici agitaţia.

Ajunseră neînchipuit de greu până la el. De douăzeci de ori şi mai bine, tot felul de indivizi cu mutre de te vârau în sperieţi se puseră în drumul lor, cerând cu voci răguşite lămuriri asupra scopului în care aceşti burghezi se fâţâiau pe acolo. Dacă Flipot n-ar fi ştiut parola, pe care Dumnezeu ştie de unde o aflase, lucrurile s-ar fi putut să se sfârşească destul de urât, întrucât aerul acestor domni nu prevestea nimic bun, iar cuţitele cu care se jucau tot timpul, încercându-le tăişurile cu vârful degetelor, sclipeau ameninţător în lumina slabă a hrubelor palatului lui Bucă-de-Lemn.

În sfârşit, se văzură şi în faţa cumplitului suveran al acestei lumi aproape nepământene. Angelica adusese o pungă de aur care aproape că-i rupsese mâinile şi o puse cu respect în faţa lui, dar Marele Coësre aruncă o privire dispreţuitoare spre ofranda ei şi se mulţumi să hârâie cu o voce dogită:

— Să nu ne grăbim, să nu ne grăbim!

— Am impresia că nu eşti prea mulţumit, Bucă-de-Lemn. Nu ţi-am trimis eu întotdeauna tot felul de bunătăţi? N-au venit valeţii mei la tine de fiecare An Nou, cu purcelul de lapte, şi curcanul şi butoiaşele cu vinuri alese la jumătatea postului[1], în fiecare an?

Stăpânul casei scoase un sunet urât din buze.

— Valeţii! Valeţii! Crezi că mare nevoie am eu să mă văd vizitat de poponarii ăia nenorociţi de valeţi ai tăi! Ai cumva impresia că tot ce am eu de făcut e să halesc toată ziua fierturi alese şi să bag în mine hartane peste hartane? Crăpelniţă ca la mine n-are nici pârţoteiul ăla de rege al vostru, de umblă vorba că-ţi trage ţie la buci. Mardei iarăşi n-am nevoie să-mi aduci tu, că am aur să te-ngrop în el să nu te mai vezi, că mereu îmi vine câte un cufăr întreg, nu pungociul tău nenorocit. Aşa că nu-mi trebuie mie să-mi trimiţi daruri ca pomenile de calici, vorba e că nu prea-ţi mai place să te arăţi. Te-ai făcut cam scumpă la vedere de

---

[1] În textul francez: „mi-Carême", cea de-a treia joi din Postul Paştelui, la catolici. (*n.trad.*)

când ai ajuns cucoană mare, nu-ți mai cunoști vechii prieteni, acuma trimiți valeții. Sau ești prea ocupată cu plimbările, cu gătelile, te pomenești, ai? Stai numa' de hăndrălăi? Întotdeauna am zis că gaura cu păr nu știe ce-i obligația și respectul. Și uite c-așa și e!

Se vedea limpede că regele borfașilor, temutul Bucă-de-Lemn, era din cale-afară de cătrănit de ingratitudinea fostei lui protejate. Nu-i reproșa atât lipsa de respect, cât faptul că-l neglijase atâta timp. Lui i se părea absolut firesc ca o înaltă doamnă de la curte să vină să orbecăiască prin lăturile groaznice din inima împărăției lui și să-și riște viața printre paznicii lui ca să vină să-l salute personal, așa cum nu l-ar fi mirat să vadă caleașca regelui Franței oprind în fața cloacei lui. N-ar fi fost, la urma urmei, decât o vizită prietenească, de la rege la rege.

Fiindcă el era Regele Gologanilor și cunoștea bine puterea îngrozitoarei lui stăpâniri.

— Eu zic că ne-am putea înțelege până la urmă cu pârțoteiul ăla de rege al vostru, măcar că e așa căpos. De ce ne vâră mereu sula-n coaste și-și pune mereu poterele pe urma noastră, ai? Vrea să aibă poliție? S-o aibă, treaba lui, dar să nu ne deranjeze pe noi. Poliția e pentru burghezii tâmpiți, pentru proștii de muncește, aia e! Că numa' un neghiob se mai poate gândi să muncească. Așa că, dacă ar avea puțin cap, pârțoteiul ăla de Ludovic s-ar gândi că trebuie și noi să trăim din ceva, nu? Că e și asta o muncă, și încă ce muncă! Și noi ne vedem de ea cu sârg, nu lenevim o clipă! Și dacă el se tot ține cu poterele lui de capul nostru, atunci noi din ce să mai trăim? Să rămânem muritori de foame, nu? Asta ar vrea el? Să ne bage-n temniță și să ne puie ștreangul de gât, asta-i umblă lui prin cap, las' că știm noi! Ștreangul, ștreangul! Te iau de gât și te-nchid și p-ormă valvârtej cu tine la galere, că te-am prins furând! Ptiu! La Spitalul General cu cerșetorii! Și ce spun eu, că dacă ar fi după ei, după pârțoteiul ăla și după licheaua aialantă de La Reynie, păi ne-ar omorî pe toți! Asta vrea ei, nu? Vai de capetele alea ale lor! Păi numai după asta și se vede ce proști i-a făcut Dumnezeu pe amândoi! Proști făcuți grămadă, adăugă el scârbit.

Și Bucă-de-Lemn începu un lung pomelnic al nelegiuirilor de care se făceau vinovați regele și La Reynie împotriva unor oameni care nu le făcuseră nimic, care-și câștigau și ei pâinea de fiecare zi și care meritau, fără îndoială, un altfel de tratament. Numai că, de când domnul de La Reynie ajunsese în fruntea poliției și Parisul se umpluse de felinare aprinse în fiecare seară, vremurile fericite de odinioară ale Curții Miracolelor începeau să apună văzând cu ochii.

— Și ăsta cine e, ăsta de-a venit cu tine? se întrerupse el, arătând cu coada pipei spre Malbrant Lovitură-de-Sabie.

— Un prieten credincios. Poți avea încredere în el. I se spune

Lovitură-de-Şabie. Am nevoie de el pentru o mică piesă de teatru, o comedie, numai că nu poate juca singur toate rolurile. Îmi mai trebuie trei sau patru băieţi dezgheţaţi, de-asta am venit la tine.

— Dezgheţaţi şi să ştie să joace teatru cu sabia sau cu reteveiul, nu? Găsim, găsim, nici o grijă.

Îi expuse întunecatului stăpân al mocirlelor planul ei. Era vorba de un bărbat care urma să se întâlnească în noaptea aceea cu ghicitoarea Mauvoisin ca să-i aducă o scrisoare la o cârciumă din spatele zidului de la Villeneuve. Omul acesta trebuia aşteptat când ieşea de la întrevederea cu ghicitoarea, aşa că oamenii care aveau să pândească afară urmau să se năpustească asupra lui şi...

— Am înţeles, şi fşşşt! întrerupse Bucă-de-Lemn, cu un gest cu palma ca un tăiş de-a curmezişul gâtului. Nu-i greu, se face.

— Nu, tocmai asta e, că nu vreau să curgă sânge. N-am nevoie de nici o crimă. Vreau numai ca omul ăsta să vorbească, să se spovedească mai abitir ca în confesionalul de la biserică. Cu treaba asta are să se ocupe prietenul nostru Malbrant, pentru asta e cu mine.

Atunci, scutierul ieşi din umbră, cu ochii scăpărând de curiozitate.

— Numele acelui om, doamnă marchiză?

— Duchesne, prim ofiţer al cupelor regelui. Îl cunoşti bine.

Malbrant se lovi în piept cu satisfacţie.

— Ei, pot să zic şi eu că asta e o trebuşoară pe placul meu. Ceva mai bun nici că se putea. Venise deja cam de multişor vremea să-i şoptesc câteva cuvinte dulci la ureche acestui stimat domn Duchesne.

— Dar asta nu e tot, Bucă-de-Lemn, mai e ceva, şi încă lucrul cel mai important. Îmi trebuie un complice care să se afle la femeia asta, Voisin, care să fie lângă ea în clipa când Duchesne îi dă scrisoarea. Trebuie aici cineva al naibii de şmecher şi mai ales iute de mână, un scamator dacă se poate, care să şterpelească hârtia asta cât ai clipi din ochi. Fiindcă Duchesne are poruncă s-o ardă imediat ce Mauvoisin o termină de citit. Aşa că trebuie lucrat nemaipomenit de repede.

— Găsim şi aşa ceva, nici o grijă. Avem tot ce trebuie. Nu că mă laud, dar noi suntem casă serioasă şi băieţii mei fac treabă ca lumea, nu cine ştie ce cârpăceli nenorocite. Sau te pomeneşti că ăi fi uitat, ai?

Plesni din degete şi rosti cavernos spre o umbră răsărită ca din pământ ca să-i primească poruncile:

— Cheamă-l încoace pe Foculeţ-Roşculeţ.

Mai repede decât un curtean la porunca regelui Franţei, numitul Foculeţ-Roşculeţ se înfăţişă pe dată. Era o haimana slăbănoagă şi gălbejită, cu părul roşu ca focul, un adevărat artist care pare-se că nu avea egal în materie de scotocit în buzunarele cele mai adânci şi mai

bine legate cu șireturi, fie șireturile acelea și de piele sau de-a dreptul sârme. Cât despre pungi, acestea erau specialitatea lui cea mai îndrăgită, îi plăcea cel mai mult când le smulgea cât ai clipi din ochi și le făcea imediat nevăzute în mânecile lui largi și flenduroase, luând mutra cea mai nevinovată în fața păgubașului năuc, care răcnea ca din gură de șarpe. Numai că toate au o limită, așa că și cariera lui Foculeț-Roșculeț, care se anunța atât de strălucită, începuse să șchioapete în chipul cel mai jalnic, din cel mai neașteptat motiv: părul lui roșu, care făcuse să înceapă să fie repede luat la ochi, așa că tânărul care debutase atât de promițător, după câteva popasuri la Châtelet și câteva ședințe pe capra călăului, cu gheata de lemn pe picior, cu fiarele și cu tot dichisul, ajunsese să șchioapete și să nu mai poată fugi ca un iepure atunci când acest lucru devenea necesar datorită diverselor împrejurări. Drept care acum se retrăsese din afaceri, cu mult prea devreme față de posibilitățile lui, și tânjea amarnic să mai lucreze și el din când în când, măcar de poftă. Primi deci cu cea mai vie bucurie, deși nu arătă asta, propunerea de a șterpeli scrisoarea cu pricina. O asemenea treabă era pentru un artist inegalabil ca el floare la ureche și ar fi fost în stare s-o execute chiar dacă ar fi fost vorba de o companie întreagă de muschetari ai regelui sau, și mai bine, de copoi ai haihalerei ăleia de La Reynie.

— Prietene, scrisoarea aceea valorează pentru mine mult mai mult decât îți poți închipui. Plătesc pentru ea aur greu, numai s-o am!

Pentru niște oameni iscusiți cum erau supușii lui Bucă-de-Lemn, care-i alesese pe sprânceană, nu era nici o greutate să se dea pe lângă cumătra Mauvoisin și să nu se dezlipească de ea pe toată durata acelei întâlniri care se arăta atât de tainică. Aveau, e drept, prieteni de nădejde în casa ghicitoarei, bunăoară valetul Picard, fiindcă mica Voisin se simțea și ea oarecum cucoană și trebuia, orișicât, să-și țină rangul, sau un flăcău știut de toți drept Cazacul; care începuse să-i dea deja târcoale lui Margot, fiica vrăjitoarei, mirosind că e vorba aici de o avere cum puțini din cei mai bogați oameni din Franța puteau oferi ginerilor lor la cununie. Prin acești doi buni prieteni ai săi, Foculeț-Roșculeț avea să se facă luntre și punte ca să fie angajat pentru o seară cu cine știe ce treburi mărunte, cum ar fi dusul făcliei sau al vreunui bagaj. Deși urcase binișor pe scara acestei lumi, Mauvoisin rămăsese o femeie cu picioarele pe pământ și știa prea bine ce însemna să fie în bune relații cu uriașa putere pe care o reprezenta Marele Coësre, așa că, din când în când, îi făcea daruri bogate și mai ales se străduia să-l convingă de tot respectul ei. Ceea ce acum iată că nu-l împiedica pe același Bucă-de-Lemn să-i joace un renghi din cale-afară de urât, fiindcă era clar și pentru el că nu numai individul acela, Duchesne, era vânat de Marchiza Îngerilor, ci și însăși Mauvoisin, care se vedea treaba că-și

băgase coada prea adânc în cine știe ce afacere prea gingașă pentru râtul ei. Deși iarăși se înțelegea de la sine că nu trebuia nici strivită de tot. O mică farsă, atât, altminteri era de rău.

— Deci numai ea știe de treaba asta, nu? întrebă el, ațintind-o pe Angelica cu o fulgerare ciudată în priviri. De noi, dacă-i vorba, nu scapă nimeni care ne-a tras clapa. Pe frații fățarnici, care vin la noi cu gândul lui Iuda, îi mierlim de nu se vede. Nimeni pe lumea asta nu se poate lăuda că l-a dus cu preșul pe Bucă-de-Lemn!

Angelica nu înțelesese prea bine ce voia să spună cu vorbele astea. Ea nu se ascundea, nu venise aici cu gândul lui Iuda, nu avea de gând să vândă pe nimeni și spusese limpede ce voia. Marele Coësre părea însă măcinat de gânduri mai grele. Se ridică în mâini, sprijinindu-se de masa din fața lui și înălțându-și bustul imens, strâns îmbrăcat într-o tunică plină de fireturi aurite, arătoase la vremea lor, acum tocite și acoperite de jeg. Întreaga lui atitudine aducea cu a unei gorile, cu atât mai mult cu cât fața îi era numai noduri și cocoloașe, iar privirea tâmpă și vicleană în același timp strălucea de cruzime.

— Puterea hoților e veșnică, grohăi el. Pârțoteiul ăla al vostru n-are să-i vină niciodată de hac. Puterea asta are să renască mereu din pietrele caldarâmului, oricât s-ar sili el s-o smulgă.

Angelica se simți fără voia ei cuprinsă de un frison de frig și se înfășură mai strâns în mantia groasă. În lumina fumegoasă a opaițelor, chipul Marelui Coësre, sub pălăria împodobită cu niște cioturi de pene de struț, părea pecetluit pe veci cu stigmatul damnării. Vedea aplecându-se spre ea, ca într-un coșmar, fețe încinse de băutură, mutre bărboase, printre care deosebea de la o poștă fața lividă a lui Foculeț-Roșculeț, cu claia lui de păr roșu.

Bucă-de-Lemn strigă pe câțiva din cuțitarii lui cei mai de nădejde și Angelica recunoscu bucuroasă nume vechi și uitate. Nu trecuse prea mult timp, rămăseseră cam aceleași: Bujorel, Bețivul-Pământului, Moartea Șobolanilor, Spaniolul, câteva nume mai lipsite de importanță, care nici odinioară nu făcuseră parte din aristocrația acestei lumi, și un nume nou, Cap-de-Mort, la a cărui pronunțare toată lumea păru cuprinsă de cel mai adânc respect. La vederea lui, Angelica simți că-i vine rău. Individul părea să aibă mai multe rânduri de dinți dezgolite, fiindcă Frăția Sfântului Sacrament pusese să i se smulgă amândouă buzele, fiind dovedit de blasfemie. Angelica n-ar fi putut spune că-i era frică, fiindcă cunoștea bine regulile jocului care-i îngăduia să comunice cu lumea aceasta sordidă, dar nici bine printre ei nu se simțea. Cloaca asta nu-i ierta niciodată pe trădători, dar nici nu-i părăsea vreodată pe ai săi când se aflau la ananghie. În culmea gloriei sau în mizeria cea mai deplină, *fratele* sau *surioara* care dăduseră dovezi de credință

neostrămutată şi care depuseseră jurământul faţă de lumea lor întunecată aveau oricând dreptul la ajutorul acestei lumi. Dacă erau săraci şi nici nu-i mai ţineau puterile să lucreze fiecare în specialitatea lui, o strachină cu fiertură se găsea pentru fiecare. Dacă erau bogaţi, cuţitele se ascuţeau în grabă pentru burţile duşmanilor lor.

Legătura asta era indestructibilă. Barcarole nu greşise şi făcuse şi dovada. Bucă-de-Lemn nu se lepăda niciodată de fratele sau sora care avea nevoie de ajutorul fraţilor şi al surorilor rămaşi aici. Angelica nu se temea de ei; nu. Cruzimea lor cumplită, de lupi slabi şi lacomi, cu colţi lungi şi ascuţiţi, îi stârnea mai puţin frica decât cea a anumitor strălucitoare personaje rafinate de la curte, zdrenţele puturoase de aici o dezgustau mai puţin decât podoabele splendide sub care se ascundeau viclenii ucigaşe şi pline de zâmbete. Dar ascultând grohăiala puternică şi răsunătoare, ca de mistreţ, a lui Bucă-de-Lemn, care aducea din când în când a vuiet şuierând ameninţător dintr-un melc uriaş de mare, simţea trezindu-se în ea amintiri îngrozitoare. Din când în când avea senzaţia că e cuprinsă de ameţeala unei căderi în gol, la capătul căreia o aştepta moartea. Din strălucirea orbitoare a saloanelor de la Versailles în cloaca mizeră a disperării fără sfârşit din hăurile iadului.

„Deci va trebui să vin mereu aici, să fiu văzută, ca să nu fiu uitată", îşi spuse ea cu o cutremurare adâncă.

I se părea că de acum înainte va purta în toate cutele hainelor miasma îngrozitoare a mizeriei trecutului ei. O crezuse uitată, dar iată că întoarcerea ei împrospătase tot ce fusese şi păruse stins. Nimic nu se va mai putea şterge de acum înainte. O taină de care nu va putea scăpa niciodată. Toate parfumurile lumii, toate diamantele pământului, toată gloria regelui pogorâtă asupra ei, nimic n-ar fi putut şterge aşa ceva.

Afară, întorcându-se să privească încă o dată palatul Marelui Coësre, cu acea cumplită harababură de bârne şi chirpici, cu ziduri dinţate anapoda la partea de sus şi cu arcade strâmbe care străluceau hidos în soarele slab al asfinţitului, Angelica se simţi din nou, fără voia ei, cutremurată. N-avea de unde să ştie că peste zece ani, din acelaşi loc de unde stătea ea acum, în aceeaşi strălucire slabă a apusului de soare, domnul de La Reynie, călare pe cal în mijlocul arcaşilor lui, avea să privească şi el aceeaşi clădire ieşită parcă din basmele înfricoşătoare cu tărâmul strâmbilor. Piaţa avea să fie plină de cadavrele supuşilor Marelui Coësre, mai dese aici decât oriunde în imensul oraş plin la ora aceea de aceleaşi cadavre în zdrenţe zăcând printre trăsuri, prin bordeie, prin mănăstirile părăsite şi mai ales în adevărata cetate interzisă legii care fusese atâta timp foburgul Saint-Denis, împărăţia necontestată a acestor dezmoşteniţi ai soartei, luată cu asalt într-o luptă necruţătoare, pe viaţă

şi pe moarte, de soldaţii regelui, ai celuilalt rege, Regele-Soare, care voia ca Franţa să cunoască puterea unui singur sceptru. În faţa acestui nemaivăzut palat al Marelui Coësre, un herald avea să strige cu glas ascuţit, citind cuprinsul pergamentului desfăşurat după toate regulile. războiului, după ce trompetele tăcuseră:

„Ascultaţi, voi, toţi hoţii care v-aţi ascuns aici! Din porunca regelui se va cruţa viaţa acelora dintre voi care se vor preda. Dar ultimii doisprezece care vor ieşi vor fi spânzuraţi!"

Un târg neîndurător. Nimeni n-avea să dorească să fie printre ultimii doisprezece. Ca o revărsare de gândaci din adâncurile pământului ieşiseră dintr-o dată la lumină oştiri întregi de borfaşi, cuţitari, hoţi de buzunare, cerşetori, ucigaşi cu simbrie, şchiopi, ologi, ciungi, orbi, fie prefăcuţi fie adevăraţi, toţi încercând să se facă nevăzuţi.

Cu pas prudent, atenţi la orice mişcare, arcaşii aveau să pătrundă în cetatea asta monstruoasă, de vis urât, găsindu-l aici, în jeţul său de ceremonie, gata parcă să-i primească în audienţă, pe cumplitul Bucă-de-Lemn, regele acestei lumi devenite neant, semeţ şi sfidător în ultima lui zi de viaţă. Un arcaş avea să-i săgeteze gâtul, omorându-l pe loc.

Astfel avea să ia sfârşit, într-un apus însângerat al anului 1680, Curtea Miracolelor din Paris[1] şi, o dată cu ea, lupta seculară dintre Regii Cologanilor şi Regii Franţei.

Îndată ce se întoarse acasă, Angelica se aşeză în faţa mesei de scris, dar nu avu puterea să se apuce de ceva. Drumul pe care îl făcuse la foştii prieteni din foburgul Saint-Denis o pusese la încercare mai mult decât gândul la partida decisivă care avea să se joace în noaptea asta lângă zidurile vechi de la Villeneuve. Toate amănuntele afacerii fuseseră puse la punct cu cea mai mare atenţie şi ei nu-i mai rămânea acum altceva de făcut decât să aştepte, ferindu-se pe cât posibil să se gândească la asta.

Aproape de ora zece, Malbrant Lovitură-de-Sabie veni să vadă, ca orice vechi soldat trecut prin multe, dacă intervenise vreo schimbare

---

[1] Spre sfârşitul domniei, Cartouche** avea să strângă la un loc unele elemente pentru a-şi forma banda.(n.aut.)

** Louis Dominique zis Cartouche – şeful unei bande de hoţi care a început să activeze în realitate în primii ani ai Regenţei (deci după 1715, anul morţii lui Ludovic al XIV-lea). Tras pe roată de viu în 1721 la Paris, Cartouche a devenit mai târziu sursă de inspiraţie pentru o întreagă literatură de factură romantică şi, în epoca modernă, şi pentru cineaşti (de exemplu, filmul omonim, cu Jean-Paul Belmondo în rolul principal). (*n.trad.*)

de ultim moment şi să primească ultimele ordine. Se mascase şi luase pe umeri o manta largă, de culoare închisă, în care se putea învălui cu totul, trecând neobservat în întuneric. Angelica îl cercetă amănunţit din cap până-n picioare şi îi vorbi cu glas scăzut, ca şi cum ar fi existat primejdia s-o audă cineva aici, în încăperea aceasta mobilată atât de luxos, cea mai ferită din toată casa, încăperea care adăpostise cândva, în vremuri acum parcă uitate, aprinsa ei dragoste cu Rákóczi.

— Malbrant, ştii la fel de bine ca mine ce vreau neapărat să obţin de la Duchesne. Tocmai pentru asta te-am ales pe dumneata pentru treaba asta. Vreau să-ţi dezvăluie toate proiectele celei care îl trimite, să pronunţe numele celor care ar putea să-mi facă vreun rău... Dar nu uita că lucrul la care ţin mai mult ca la orice e scrisoarea. Pândeşte la fereastra cârciumii aceleia. Dacă ai cea mai uşoară bănuială că Duchesne ar vrea s-o ardă înainte ca Foculeţ acela sau cum îi zice să apuce s-o şterpelească, atunci năvăleşte cu oamenii dumitale şi am toată încrederea că ai să te descurci. Încearcă să pui mâna şi pe otrăvurile pe care cu siguranţă că Mauvoisin are să i le dea lui Duchesne...

Malbrant plecă şi ea rămase să aştepte.

Trecuseră două ore după miezul nopţii şi Angelica tresări auzind scârţâitul portiţei din spate, ascunsă în zid şi prea rar folosită, prin care ieşise mai devreme scutierul. Peste puţin timp, îi auzi pe dalele de mozaic din vestibulul de jos pasul greu şi sigur de oştean călit.

Malbrant intră şi aşeză pe măsuţa din faţa ei câteva obiecte pe care Angelica le examină la repezeală în lumina liniştită a lumânărilor. O batistă, o sticluţă, un săculeţ mic de piele şi un mic pătrat de hârtie albă: scrisoarea!

De cum desfăcu hârtia, îi sări în ochi scrisul graţios al doamnei de Montespan şi simţi cum o năpădeşte un sentiment copleşitor de triumf. Ortografia marchizei era destul de fantezistă, ca urmare a unei educaţii destul de neglijate la vremea ei, dar termenii scrisorii erau neînduratori şi nu mai lăsau loc nici unei îndoieli:

„... Ma-ţi păcălit, persoana e m-ai teafără ca ori-când şi regele ieste din ce în ce mai Ataşat de Ia. Promisiunele Dvs. mi valorează cât bani pe care vi ia-m plătit. Peste 1000 scuzi da-ţi azi, pentru leacuri care nu au dat ni-ci dragoste ni-ci moarte. Să şti-ţi că pot să vă ruinez Creditul şi să fac toată Curtea să nu mai aibă de discutat nimic cu asemenea Persoane. Da-ţi ceia ce trebue trimisului meu. De data asta avem nevoe de o Reuşită deplină..."

— Nemaipomenit! Minunat! strigă Angelica fericită, cu o voce strangulată de emoţie.

Şi izbucni într-un râs pe care nu şi-l mai recunoştea.

— Ha! Ha! Ha! De data asta avem nevoie de o reuşită deplină! Da, da, fără îndoială, scumpa mea Athénaďs! Într-adevăr, am să reuşesc, acum ştiu că am să reuşesc! Nu ştiu cât mai valorează acum, când peticul ăsta de hârtie e în mâinile mele! Ha! Ha! Ha! Ha!

În josul paginii era o pată roşie pe care n-o văzuse la început. Puse degetul pe ea şi văzu că era încă umedă. Toată bucuria îi căzu ca sfărâmată şi îl fulgeră cu o privire întrebătoare pe Malbrant.

— Şi ofiţerul cupelor? Duchesne? Cu el ce-aţi făcut? întrebă ea cu o voce înăbuşită. Unde a rămas Duchesne? Vorbeşte, n-auzi?

Malbrant Lovitură-de-Sabie întoarse ochii în altă parte, vizibil stânjenit.

— Păi... eu zic că dacă apa e destul de repede în locul ăla, la ora asta o fi ajuns destul de departe, poate chiar să fi ieşit din Paris.

— L-aţi omorât şi l-aţi aruncat în Sena! Malbrant, pentru numele lui Dumnezeu, ce-ai făcut! Doar ţi-am spus clar că nu vreau să moară!

— O fi, doamnă, eu nu zic, dar... când o mortăciune începe să pută, nu trebuie aruncată? răspunse el, tot cu ochii plecaţi.

Dar, îndată după asta, parcă biciuit, ridică semeţ privirile şi o fulgeră cu ochii lui întunecaţi, care contrastau atât de puternic cu chica aproape albă.

— Uitaţi ce e, doamnă, făcu el aplecându-se spre ea, ia să dăm noi cărţile pe faţă. S-ar putea ca ce am eu a vă spune acuma să vă pară cam nelalocul lui din partea unui ciolan bătrân ca mine, care a trăit toată viaţa lui pe apucate. Dar eu de băiatul ăsta, feciorul dumneavoastră, să ştiţi că mă simt foarte legat. În privinţa mea am făcut de toate, de ce să nu recunosc, am făcut şi lucruri bune şi rele câte vrei. Eu la atâta mă pricep, la mânuitul armelor. Şi lucrul la care pot spune că nu mă pricep deloc, habar n-am de el, e cum să-mi umplu punga. Anii se adună, ciolanele mele încep să îmbătrânească şi uite că doamna ducesă de Choisy, care-mi cunoaşte bine familia, e prietenă cu mătuşă-mea, o adevărată sfântă, o ştie şi pe soru-mea, o femeie nemaipomenit de evlavioasă, şi-l mai ştie şi pe frate-meu, canonicul, om cucernic şi cu frica lui Dumnezeu, ei, şi doamna de Choisy care va să zică, mă ia la o parte şi-mi spune aşa: „Malbrant, soi rău ce eşti, ce-ai zice să-ţi câştigi frumuşel pâinea şi o ulcică de vin ca un adevărat soldat ce eşti? N-ai vrea să intri într-o casă nobilă, să-i înveţi meseria armelor pe doi mici seniori, a căror mamă n-are să se zgârcească faţă de tine dacă ai să-ţi faci treaba cumsecade? Ia zi!“ Şi eu ce era să zic? „Păi de ce să nu vreau una ca asta! Malbrant băiete, a cam venit timpul să-ţi lingi rănile, că te-ai pricopsit cu destule, ia mai stai şi la vatră şi învaţă-i acuma pe alţii ce ştii tu, fiindcă uite că tot mai eşti bun la ceva.“ Aşa am gândit

eu, doamnă, atunci când m-am hotărât să intru în serviciul dumneavoastră și al fecionilor dumneavoastră. Copii poate că oi fi semănat și eu pe undeva, nu știu și nici nu mă interesează treaba asta, spun drept, că m-ar bate Dumnezeu să umblu cu minciuna. Așa că mie copiii nu mi-au plăcut niciodată. Numai că, vedeți dumneavoastră, cu Florimond s-a întâmplat altfel. S-ar putea ca dumneavoastră să nu știți, deși îi sunteți mamă, dar băiatul ăsta s-a născut cu o sabie în mână, doamnă. Ține spada cum cred că nici Arhanghelul Mihail n-o ținea, să mă ierte Dumnezeu pentru vorba asta de om bătrân și prost! Și când o cătană bătrână ca mine dă de un copil care s-a născut cu darul ăsta, cu talentul, cu minunea asta de putere dumnezeiască, apăi... ziceți și dumneavoastră, doamnă, nu? Fiindcă eu am înțeles că viața mi-am risipit-o ca un prost și nimic n-am reușit să fac ca să rămână după mine, așa că sunt singur cuc pe lumea asta. Și atunci mi-am zis că undeva, cine știe pe unde, o fi vreun copil, os din osul meu, ca să mă fi moștenit și să se fi născut și el tot așa, cu sabia-n mână. Și pe care să n-am parte să-l învăț cum s-o mânuiască, fiindcă așa a vrut Dumnezeu și capul meu ăsta prost. Asta e, doamnă, dacă puteți dumneavoastră înțelege ce vă spun eu acuma: eu pe Florimond îl iubesc uite taman cum l-aș fi iubit pe copilul ăla care n-a avut parte de mine, tac-su care l-a făcut și nu-l știe pe unde o fi, ca să-l învețe cum să ție o sabie-n mână și cum s-o răsucească. Că uite că se mai întâmplă și de-alde de-astea, la-nceput nici nu-ți dai seama și te pomenești pe urmă că gata, nu mai ai ce-i face.

Și se lăsă mult deasupra mesei, duhnindu-i în față a tutun de pipă.

— Și uite că iese de nu știu unde alde Duchesne ăsta, care umblă să-l omoare pe Florimond al nostru! Ce-i de făcut, doamnă, întreb eu, ca omul prost. Ziceți dumneavoastră acuma ce trebuie să facă unul ca Malbrant în situația asta, ai?

Angelica simți că pălește și închise ochii.

— Eu știu ce-o să ziceți: că nu știu nimic precis, că poate ni se pare nouă, că-i laie, că-i bălaie, că stai să vezi, c-o fi c-o păți. Și eu vin să vă spun așa: aia a fost, doamnă, treaba aia cu *nu știu precis*, a fost și s-a dus, i-a trecut vremea! Acuma nu mai este, fiindcă acuma știm. În viața mea n-am chinuit un om, dar pe ăsta trebuia să-l fac să spună și ce lapte a supt de la mă-sa. Și-a spus! Să-l fi auzit cum răcnea când l-am pus cu tălpile pe jăratic!

— Dumnezeule!

— Ehei, dacă l-ați fi auzit cum se spovedea și ce-i ieșea pe gură, bag mâna-n foc că nu vă mai apuca duioșia! „Am vrut să mă descotorosesc zice, de broscoiul ăla mic, fiindcă mă dăduse de gol față de rege, îl făcuse să mă ia la ochi și începuse să mă bănuiască... Și doamna

de Montespan, zice, mi-a spus că-mi face vânt, că prea am fost prost și m-am lăsat văzut de piciul ăla!"

— Prin urmare e adevărat că arunca mereu câte puțin praf în băutura regelui? Prafuri de la Voisin?

— Păi dar! Cică putoarea aia de Montespan i le dădea și el i le strecura în pahar. A mărturisit și că l-a amenințat pe Florimond că dacă mai suflă o vorbă îl omoară. Și că el cu mâna lui a pus otravă în niște cremă de fructe pe care urma s-o mâncați dumneavoastră și că și-n seara asta a mai primit niște otravă de la Voisin, care îi mai dăduse tot ea și altă dată, pentru dumneavoastră. Carapert, unul din oficianții de la sufrageria regelui, era omul lor. El l-a trimis pe Florimond la bucătărie pe scara Dianei, ca să-și rupă gâtul. Cinșpe rânduri de bârne, doamnă, atâtea are schela aia de sub scară, de toate cinșpe se izbea băiatul până jos, pe rând! Mai rămânea mare lucru din el? Zic: „Știai ce-l așteaptă pe băiatul ăla dacă pune piciorul în gol?" „Știam, zice el, dar n-aveam de ales, i-am poruncit lui Carapert să-l trimită pe acolo, să scăpăm de el." „Da? zic eu. Să scăpați de el? Păi atunci, ia mai bine să scăpăm noi lumea de o târâtură ca tine, un gunoi care nu s-a dat în lături să ia viața unui copil." O sabie în burtă și bâldâbâc! Atât și nimic mai mult, gata cu domnul Duchesne al nostru! Păi nu?

Și Malbrant Lovitură-de-Sabie se opri din povestit și se șterse pe frunte. Furia îl încinsese și începuse să asude. Se holba la Angelica imperativ, parcă somând-o să-și dea cu părerea.

— Nu trebuia să ne descotorosim atunci de un hoit care puțea în halul ăsta? Ziceți și dumneavoastră. Că și-așa era urât, avea mutra aia ca un dos de găină, să ierte doamna marchiză vorba proastă. Și hai să zicem că nu-l omoram, credeți că făceam cine știe ce mare brânză? Phiii! Păi ce era doamna de Montespan dușmanca dumneavoastră, dar ce-ar fi devenit ăsta! Maică sfântă, păi ăsta v-ar fi băut sângele ca pe apă, doamnă marchiză, ascultați-mă pe mine. Șobolanii ăștia sunt nemaipomenit de periculoși! Și eu zic că doamna are ea și așa dușmani destui ca să umble să mai facă rost și de alții. Fiindcă lucrurile astea, doamnă, eu nu zic să le faci toată ziua-bună-ziua, da' când începi să le faci, apoi fă-le bine și du treaba până la capăt, că treaba făcută numa' pe jumătate se răzbună, ascultați-mă pe mine!

— Știu.

— Păi vedeți? La fel au zis și ăilalți care erau cu mine. O afacere ca asta nu poate avea decât un sfârșit, altă cale nu există. Băieți serioși, să știți, meserie ca lumea, nu se-ncurcă, regele ăla al lor nu ne-a mințit, ne-a dat mână de lucru clasa-ntâi! Os! Mai ales roșcovanul ăla, Foculeț și cum îi mai zice, phii! Ăla chiar că e dat dracului, să mor eu dacă nu mi-a plăcut! S-a înțeles cu valetul cotoroanței ăleia să-l ia în slujbă ca

să-i ducă făclia, dar să-i spună hârcii de Mauvoisin că e surdomut. Şi talpa iadului s-a lăsat trasă pe sfoară ca o proastă, l-a ţinut lângă ea cât a stat de vorbă cu alde jupân Duchesne al nostru, fiindcă cică nu-i place să se ducă singură la câte o întâlnire de-asta de taină. Şi un vlăjgan surdomut ca ăsta era exact ce-i trebuia ei, mai ales că ăsta ştie să ţină un cuţit în mână, spintecă o burtă cu el aproape mai repede ca mine cu sabia! Aşa că l-a luat cu ea pe Foculeţ ăsta şi noi după ea, am rămas afară la pândă, să nu cumva să apuce nenorocitul ăla să ardă scrisoarea. De la un timp, cum mă uitam aşa la ei pe o găurică din oblon, văd că încep să se înfierbânte, şi Duchesne şi cotoroanţa. Pasămite nu mai ştiau ce făcuseră cu scrisoarea. Se căutau amândoi de mama focului, îi vedeai că nu mai au mult şi le vin dracii, Foculeţ nici nu se apropiase de ei, el stătea cu făclia în colţul lui şi zău dacă am văzut în viaţa mea mutră mai de tâmpit, jurai că e şi surd, şi mut şi idiot şi tot ce vrei. Cum o fi reuşit să le-o şutească de sub ochi nu ştiu, că eu n-am băgat de seamă nimic şi nici ei. Când am văzut că se-ngroaşă gluma, am năvălit peste ei în odaie. Mauvoisin a şters-o de nu s-a văzut, se ducea ca din puşcă, şi a vrut şi Duchesne să facă la fel. Ehehehe! Stai aşa, cumetre, nici o grabă, că mai avem ceva de vorbit, ia vino-ncoace să mi te spovedesc eu niţeluş, că vrem să mai aflăm şi noi câte ceva de la dumneata, să nu rămânem proşti! Dar ştiţi ce-al dracului era? Rău! Să ne rupă cu dinţii, cu unghiile, şobolan, ce mai tura-vura!

— Curajos? Duchesne? Ce vorbeşti!

— Ohoho! Şi încă cum! Cu chiu-cu vai am reuşit să-l punem jos şi să scoatem de la el ce vedeţi aici. Batista asta, sticluţa, săculeţul ăsta în care am impresia că e ceva praf fermecat, nişte metaluri de pus în vinul regelui la masă, şi scrisoarea. E drept că pe urmă, când am început să-l încălzim la tălpi, n-a mai făcut pe nebunul... Mieluşel!

— Da. Bine.

Angelica se ridică, se duse la scrin şi scoase dintr-un sertar o pungă destul de grea, plină cu scuzi de aur.

— Asta e pentru dumneata, Malbrant. Sunt mulţumită de serviciile dumitale.

Bătrânul oştean făcu să dispară punga cu o îndemânare demnă de Foculeţ-Roşculeţ, rostind cu modestie:

— Nu zic niciodată nu când e vorba de un ban câştigat cinstit, bărbăteşte. Mulţumesc, doamnă. Dar credeţi-mă că nu era departe ziua când aş fi făcut treaba asta pe gratis, de capul meu, fără să-mi mai poruncit dumneavoastră. Tânărul nostru abate de Lesdiguières ştie cum stau lucrurile, că de el nu mă sfiesc. La din contra, mereu îl întrebam: ce facem acum, părinte, cu nenorocitul ăsta de Duchesne? Doamna marchiză o fi având de gând s-o lase aşa, la nesfârşit? Probabil că dumnea-

voastră, de, ca femeie singură... În orice caz, ați făcut bine că ați avut încredere în mine.

Angelica rămăsese cu fruntea plecată. Iată, venise deci și ziua când cumpărase conștiințe, plătind tăceri care să dureze atâta cât va dura și propria ei viață, între ea și spadasinul acesta pe care abia dacă-l cunoștea, deși era de atâta timp în serviciul ei, avea să se afle de acum înainte mereu umbra ucisului Duchesne și în urechi avea să-i răsune întruna pleoscăitul greu al unui cadavru aruncat în Sena fără multe formalități. „Băieți serioși... meserie ca lumea..."

— Doamna marchiză poate fi sigură de discreția mea. Mi-am ținut eu gura pentru niște oameni care nu meritau, darmite pentru dumneavoastră! Când vreau eu să uit un lucru, apoi lucrul ăla nu-l găsește nimeni nici în fundul sticlei mele, așa că puteți fi liniștită. Tot ce poate găsi cineva e o piatră. O piatră care nu vorbește, asta-i tot.

— Mulțumesc, Malbrant. Mâine are să trebuiască să te duci la Saint-Denis cu banii pentru oamenii aceia de ispravă, care te-au ajutat, și după asta înapoi la Saint-Cloud. Mă simt mai liniștită când știu că Florimond e sub paza dumitale. Acum poți pleca. Mergi și te odihnește, că e târziu, mai e puțin și se face dimineață.

Malbrant Lovitură-de-Sabie salută plin de măreție, ca un adevărat muschetar ce fusese. Urmele unei educații senioriale se amestecau la el de-a valma cu nepăsarea de haimana oploșită din cârciumă în cârciumă, care își socotea viața după duelurile avute de-a lungul ei și care niciodată nu se trezise dimineața știind unde avea să se culce seara. Om născut pentru arme, nu reușise să facă din ele scara unei ascensiuni rapide, fiindcă nu era făcut ca să urce, ci doar să lupte și să piardă anii unul după altul, trăindu-i la întâmplare printre lovituri de sabie și pocale de vin, niciodată bandit pe de-a-ntregul, dar nici om cinstit, leneș și nepăsător cu tot ce se întâmpla în jurul lui. Iar acum soldatul acesta bătrân se întorcea să socotească ce se afla în urma lui. Nimic. Singurul lucru pe care nu voia să-l piardă era existența unui băiat în care se vedea pe el însuși cândva și pe copiii pe care poate-i presărase fără să știe și fără să vrea să știe. Iar băiatul acesta era suficient să rostească „Malbrant, arată-mi asta", pentru ca el să se simtă un bărbat, nu o slugă sau un calic trăind pe spinarea cuiva. Fiindcă bogata marchiză știuse să se poarte întotdeauna cu el nici disprețuitoare, nici familiară. Și nimeni pe lume nu se purtase vreodată așa cu bătrânul Malbrant Lovitură-de-Sabie, care se simțea acum pentru prima oară în viața lui om respectat!

Când să iasă, aruncă spre Angelica o privire în care admirația se amesteca nedeslușit cu un soi de teamă. De fapt, nu era chiar teamă în sensul propriu al cuvântului, ci mai curând grija ca femeia asta minu-

nată să nu pățească ceva. N-ar fi vrut în ruptul capului să vadă că puterile și dârzenia îi slăbesc. Malbrant știa prea bine că există pe lume femei în stare să pășească pe covoare de cadavre fără să clipească, dar femeia asta nu era dintre ele, deși poftă de luptă avea și ea și știa, slavă Domnului, să se bată!

O văzu punând în scrin o casetă în care încuiase lucrurile aduse de el, inclusiv scrisoarea pe care arătase că pune atâta preț, și luându-și pe umeri mantia groasă.

— Unde vă duceți, doamnă?

— Trebuie să ies.

— La ora asta e primejdios. Rog pe doamna marchiză să-mi îngăduie s-o însoțesc.

Angelica încuviință cu un semn din cap.

Afară era încă noapte, mai întunecoasă decât până atunci, fiindcă felinarele numite „de cinci ceasuri" nu mai luminau, lumânările din ele se isprăviseră.

Nu avură prea mult de mers. După câteva sute de pași, ajunseră în strada Queronalle și Angelica izbi inelul greu de bronz din poarta bogat împodobită a unei case de aici.

Când în ferestruica deschisă apăru chipul somnoros al portarului, spuse simplu:

— Vreau să vorbesc cu domnul de La Reynie.

Capitolul XXII

Când regele nu ieșise încă de la liturghie, Angelica se amestecă în mulțimea multicoloră a curtenilor care îi așteptau pe suveran și pe regină în salonul lui Mercur. Cum regele și regina abia sosiseră aici, la Versailles, cu o zi în urmă, toată lumea care nu-i urmase în peregrinările lor se simțea obligată să le prezinte fără întârziere omagiile cele mai fierbinți. Angelica spera că, în acest necontenit du-te-vino de la Saint-Germain la Versailles și înapoi, absența ei din ultimele zile trecuse neobservată. Sosise la o oră cât mai convenabilă și, după ce se fardase cu toată grija, pe chip nu i se mai citea nici urmă de oboseală sau de griji. Se gândea la ce ar fi zis curtenii și doamnele din preajma ei dacă ar fi știut prin ce locuri cutreierase cu o zi înainte și cum își petrecuse noaptea, dar își spuse repede că desigur unii dintre ei își petrecuseră probabil timpul într-un chip mai palpitant decât ea, așa că se putea foarte bine ca aventurile ei să fie modeste în comparație cu ale altora. Se

mira însă de cât putuse rezista în aceste ultime zile şi mai cu seamă în noaptea trecută. Începea să capete puterea de necrezut a curtenilor, înrudită cu aceea a comedianţilor, care pot trece, după propria lor expresie, „în altă piele“, fără nici un efort. Capacitatea asta de a îndura la nesfârşit oboseala şi emoţiile cele mai puternice iată că reuşea acum ca dintr-o femeie zdrobită de o noapte albă şi de atâtea ore de alergătură să facă o doamnă distinsă, senină, cu tenul proaspăt şi priviri surâzătoare, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Salută prietenoasă în dreapta şi-n stânga, interesându-se de sănătatea unora şi a altora. Se discuta cu multă însufleţire despre ultima călătorie în Flandra, unde toată curtea mersese s-o însoţească pe *Madame*, care se îmbarcase pentru Anglia, unde urma să-i facă o vizită fratelui ei, regele Carol al II-lea. Câteva persoane care nu-şi puteau stăpâni veninul se arătară mirate şi decepţionate că doamna marchiză du Plessis nu onorase curtea cu prezenţa sa în zilele acelea de neuitat. Se mai spunea, fără nici o legătură cu marchiza du Plessis, că *Madame* urma să se întoarcă destul de repede şi că negocierile erau pe drumul cel bun, sperându-se să fie încununate de succes. Doamna de Kerouaille, superba bretonă luată de *Madame* în suita ei special pentru această ocazie, avea să se dovedească, se spera, un argument diplomatic decisiv în faţa tânărului rege al Angliei, care trebuia să se ferească de alianţa cu duşmanii Franţei şi să întindă o mână caldă cumnatului său Ludovic al XIV-lea. Unii făceau oarecare haz, spunând că trăsăturile într-adevăr fermecătoare ale doamnei de Kerouaille aveau să fie umbrite de formele ei cam prea generoase, dar oamenii bine informaţi susţineau că *Madame* o alesese pe această doamnă fiind în deplină cunoştinţă de cauză, ca una ce se afla la curent cu gusturile regescului său frate. Şi se pare să acesta, într-adevăr, nu era omul care să se piardă în dulcegării fără rost şi, om cu un desăvârşit spirit practic, ca toţi conaţionalii săi, ştia fără greş când trebuia să se hotărască şi prefera sentimentului substanţa, în forma ei cea mai deplină şi mai apetisantă.

Prin mulţimea strălucitoare de curteni trecură câţiva valeţi cu vase mari de argint aurit pline de prăjiturele uscate şi fructe, adică ceea ce se numea de obicei gustarea pentru vânătoare a regelui.

Angelica auzi pe cineva de lângă ea mirându-se de lipsa domnului Duchesne, prim-ofiţer al cupelor, care într-o asemenea împrejurare s-ar fi cuvenit să fie neapărat de faţă. Nu rămase în grupul acela, discuţia risca să-i aducă prea multă paloare în obraji, cu tot fardul, aşa că se apropie de una din ferestrele marii galerii pe unde avea să treacă probabil regele. Afară era o vreme minunată. De jos se auzea zgomotul făcut de grădinarii care lucrau de zor la înfrumuseţarea grădinilor şi îşi aminti fără să vrea de acea dimineaţă când, alături de Barcarole, văzuse

pentru prima oară soarele ridicându-se deasupra splendorilor de la Versailles, unde avea să înțeleagă în curând că fiecare era mai singur și mai amenințat decât în oricare alt loc de pe pământ.

Ridică fruntea și, cu pas sigur, traversă galeria ca să ajungă în aripa de miazăzi. Deschise câteva uși, străbătu mai multe saloane și dădu într-un apartament cu vedere spre grădini.

Aici, în mijlocul magnificului decor pe care aproape că-l văzuse născându-se de sub penelul vrăjit al fratelui ei Gontran, doamna de Montespan stătea la măsuța de toaletă, înconjurată de domnișoarele de companie care se înghesuiau în jurul ei împodobind-o. La vederea Angelicăi, toate amuțiră dintr-o dată, parcă speriate.

— Bună ziua, scumpa mea Athénaďs! rosti Angelica plină de avânt.

Favorita se întoarse dintr-o singură mișcare pe taburetul de mătase, silindu-se să-și păstreze calmul.

— Ce te-a apucat, draga mea? făcu ea, neputându-și ascunde mirarea.

De o bună bucată de vreme depășiseră amândouă faza păcii armate. Nici una și nici cealaltă nu-și mai dădeau osteneala de a se preface, nici măcar în public. Acum, privirile albastre ale Athénaďsei de Montespan o fulgerau ascuțit pe rivala care se aventura până aici. Se întâmpla fără îndoială ceva. Intrusa cerea pace? Sau mai curând sub prietenia asta cam grăbită se ascundeau cine știe ce viclenii în care ticăloasa asta fățarnică era atât de meșteră?

Angelica se așeză cu toată grija, ca să nu-și mototolească rochia, pe o mică sofa îmbrăcată în aceeași mătase cu taburetul. Mobila era încântătoare, fără îndoială, dar se gândi că buchetele de flori albastre de pe mătasea tapiseriilor nu se potriveau deloc cu trestiile de aur verde care acopereau pereții. Trebuia schimbat câte ceva pe aici.

— Am vești interesante pentru dumneata, scumpa mea.

— Nu zău! Adevărat?

Domnișoara Dessillet se făcea din ce în ce mai albă la față. Pieptenul mare din carapace de broască țestoasă, împodobit din belșug cu perle, începu să-i tremure în mână, deasupra părului blond al stăpânei, de care abia se mai atingea, de teamă să nu greșească. Celelalte domnișoare aruncau priviri curioase, sperând să asiste la o scenă tare între cele două înalte doamne, pe care s-o poată povesti mai târziu cu mare efect. Cât despre doamna de Montespan, aceasta, din ce în ce mai convinsă că aici se ascundea ceva, se întoarse spre oglindă, căutând să ia un aer cât mai firesc.

— Te ascultăm, rosti ea cu glas uscat.

— E prea mult. Cred că ar fi suficient dacă m-ai asculta numai

dumneata singură.

— Vrei să le îndepărtez pe domnişoarele acestea? Nu se poate.

— Cred, dar s-ar putea să consideri pe urmă că ar fi fost mai bine.

— Dar nu sunt nici fardată, nici coafată şi regele mă aşteaptă peste scurtă vreme pentru plimbarea de dimineaţă în grădină!

— Asta nu e nici o greutate, draga mea. Eu pot continua foarte bine să te coafez, iar dumneata în timpul acesta te pudrezi şi gata! zise Angelica ridicându-se sprintenă şi apropiindu-se de ea, gata să se apuce de treabă.

Veni până în spatele doamnei de Montespan şi, cu mâinile ei îndemânatice, ridică valul greu de păr de culoarea grâului copt.

— Vreau să te aranjez după ultima modă creată de François Binet, are să-ţi vină cu siguranţă de minune. Dă-mi mie asta, te rog, domnişoară, zise ea prietenoasă spre domnişoara Dessillet, care rămăsese ca împietrită, cu pieptenul în mână.

Athénad's se hotărî în sfârşit să le îndepărteze de lângă ea. Era roasă de curiozitate.

— Mergeţi, doamnelor!

Cu gesturi încete, Angelica răsfiră părul des care răspândea un parfum subtil. Trecu mai întâi pieptenul prin el ca să-l separe în două, apoi, cu mâini sigure, împleti o coadă groasă care căpătă acum reflexe aurii şi o ridică spre vârful capului. Adevărată minune! Acum propriul ei păr, comparat cu al doamnei de Montespan, părea întunecat.

— Dă-mi două ace, te rog.

Athénad's, în oglindă, îşi studia cu atenţie rivala, la fel de frumoasă, de o frumuseţe primejdioasă, fiindcă era mai originală şi mai neprefăcută decât a ei. Tenul curat, viguros, nu era deloc ameninţat de primejdiile atât de neplăcute care pândesc carnaţia fină de crin sau de roze, anume bubuliţe perfide care apar exact în preziua cutărui sau cutărui bal ori a altei ocazii asemănătoare. Părea mereu proaspăt pudrată şi limpezimea chipului ei rezista de minune vinurilor bune şi fierbinţelii bârfelor care nu mai conteneau. Tenul acesta părea creat anume pentru ochii ei verzi, aşa cum aurul a fost lăsat ca să prindă în el pietrele scumpe. Părul, care părea mai închis puţin decât al ei, se răsfăţa în unduiri neaşteptate şi pline de graţie.

„Nici un bărbat n-ar putea privi părul acesta fără să simtă nevoia de a-l mângâia", îşi spuse doamna de Montespan, simţind că începe să tremure de gelozie.

Angelica îi surprinse în oglindă privirea duşmănoasă, cu reflexe albastre şi reci ca gheaţa. Fără s-o scape din ochi, se plecă spre urechea ei şi-i şopti:

— Domnul Duchesne, primul ofiţer al cupelor regelui, a murit azi-noapte, asasinat. Ştiai de asta, draga mea?

Se văzu nevoită s-o admire pe doamna de Montespan: abia dacă tresărise, imperceptibil, păstrându-şi pe faţă aceeaşi expresie sfidătoare şi plină de sine.

— Ia te uită! Nu ştiam, nu mi-a spus nimeni.

— Fireşte că nu ţi-a spus nimeni. Nimeni nu ştie, în afară de mine. Nu te-ar interesa să ştii cum s-au petrecut lucrurile?

Desfăcea iute, cu degetele răsfirate, şuviţele bogate de păr, răsucindu-le pe rând pe beţigaşe mici şi subţiri de fildeş.

— Tocmai ieşea de la ghicitoarea Mauvoisin, căruia îi dăduse un mesaj şi de la care primise în schimb un săculeţ şi o sticluţă... Asta fireşte că n-are s-o afle nimeni niciodată, afară doar de cazul când o vei dori în mod special... Fii atentă, draga mea, îţi dai cu ruj pe unde nu trebuie! Vai, ce păcat!

— Târâtură! izbucni marchiza de Montespan cu dinţii strânşi. Curvă ticăloasă! Gunoiule ce eşti! Ai îndrăznit... Ai îndrăznit să faci asta?

— Dar tu?

Şi Angelica aruncă imediat cât colo pieptenul şi beţişorul de fildeş pe care-l ţinea în mână. Degetele i se crispară pe umerii albi şi rotunzi, poate puţin prea cărnoşi, pe care regelui îi plăcea atât de mult să-i sărute, şi unghiile i se înfipseră în carne sub efectul unei furii cumplite.

— Şi tu, care n-ai îndrăznit nimic faţă de mine! Care ai încercat să-mi omori copilul! Şi pe mine!

Gâfâind, se înfruntau amândouă în faţa oglinzii mari de Veneţia, care le răsfrângea chipurile aprinse de ură.

— Ai vrut să mă faci să mor în chinurile cele mai groaznice, în aşa fel încât să se creadă că e o boală ruşinoasă! Ai chemat asupra mea răutatea demonului pe care îl slujeşti, la liturghia neagră chiar de aici, de la Versailles. Dar demonul se întoarce acum împotriva ta! Ascultă bine aici, Athénaïs! Duchesne e mort şi morţii nu vorbesc. Nimeni n-are să ştie vreodată ce căuta el acolo şi de la cine era scrisoarea pe care i-a dus-o Catherinei Mauvoisin.

La auzul ultimelor cuvinte, doamna de Montespan se lăsă moale de tot pe canapea, făcându-se albă la faţă ca hârtia.

— Scrisoarea? Ce scrisoare? Nu ştiu de nici o scrisoare...

— Nu ştii, nu? îi râse Angelica în nas. Scrisoarea pe care trebuia să i-o dea Caterinei. Nu ştii de la cine era?

Şi începu să-i recite repede, în şoaptă:

— „... *persoana e mai teafără ca oricând şi regele este din ce*

în ce mai atașat de ea. Promisiunile dumneavoastră nu valorează câți bani v-am plătit. Peste o mie de scuzi dați azi, pentru leacuri care n-au dat nici dragoste, nici moarte...“

Athénaďs se făcu lividă la față. Dar furia împotriva rivalei era atât de năprasnică, încât resorturile adânci ale sufletului ei o făcură să izbucnească plină de ură:

— Dă-mi drumul, scorpie nemernică! Îmi sfâșii umerii cu ghearele!

Angelica îi dădu drumul și puse din nou mâna pe pieptene, în timp ce doamna de Montespan, dând la o parte ciucurii din dreptul decolteului, se pudra din belșug, insistând asupra umerilor, ca să acopere urmele strânsorii prea drăgăstoase a bunei ei prietene, Angelica du Plessis-Bellière.

— Și ce trebuie să fac ca să-mi dai scrisoarea aceea înapoi?

— Nimic. Fiindcă n-ai s-o mai vezi niciodată. Mă crezi chiar așa, ultima dintre proaste? De altfel, chiar dacă aș vrea să ți-o dau, nici n-aș mai putea. N-o mai am.

— Dumnezeule! Ți-a furat-o cineva?

— Nu. Și scrisoarea și jucăriile ale nevinovate le-am depus deja spre păstrare în mâinile unui personaj important. Sper că mă vei scuza dacă nu-ți voi spune cum se numește... Singurul lucru pe care trebuie să-l știi este că are destul de des ocazia să-l vadă pe rege... Vrei să fii atât de drăguță să-mi dai două agrafe, să-ți prind bine cocul? Cele două, cu perle la capăt... așa, mulțumesc. Și ce spuneam?... A, da, că în ziua morții mele, chiar înainte ca vestea dispariției neașteptate a bietei marchize du Plessis să se răspândească, respectivul personaj se va prezenta în fața Majestății Sale și-i va înmâna scrisoarea, împreună cu drăgălașele obiecte pe care i le-am lăsat în păstrare. Fără îndoială că regele îți va recunoaște scrisul și în special strălucita ortografie, fără egal, bănuiesc eu, la această curte...

Favorita nu mai încerca să se prefacă. Se înăbușea, cu pieptul scuturat de mișcări spasmodice. Mâinile ei căutau febril pe măsuța de toaletă, deschizând și închizând flacoane și borcane cu tot felul de alifii, întindeau creme peste creme pe tâmplele transpirate, pe obrajii livizi și pe pleoape, fără discernământ și cu rezultate discutabile.

— Dar dacă șantajul tău josnic nu mă atinge deloc? țipă ea dintr-o dată, scoasă din minți de furie. Dacă prefer să risc oricât și orice, numai să te văd moartă? La asta nu te-ai gândit?

Și se ridică aprigă, cu pumnii strânși, cu ochii aruncând văpăi.

— Moartă! șuieră ea cu sălbăticie. Moartă! Să te văd moartă! E singurul lucru care mai are importanță pentru mine! Să te știu rece și inofensivă. Fiindcă dacă ești vie, mi-l vei lua pe rege! Și el te va lua pe

tine, deşi asta acum nu mai are nici o importanţă, e totuna! Te doreşte ca un nebun şi n-ai să scapi ocazia, ştiu prea bine! Tertipurile tale de curviştină mofturoasă, care face nazuri peste nazuri, l-au scos cu totul din minţi. Eu nu mai contez pentru el, ştiu şi asta, şi în curând are să-nceapă să mă urască de-a binelea, fiindcă aici, în apartamentul ăsta, el te-ar vrea pe tine, şi când colo tot peste mine dă! Aşa că dizgraţia mea e fapt aproape împlinit, fie că eşti vie sau moartă, iar eu nu vreau să fie al tău! Şi tot ce vreau eu e să mori! Să mori!... Dacă nu rămâne al meu, atunci nici al tău să nu fie!

În faţa acestei dezlănţuiri de furie sălbatică, Angelica rămăsese liniştită, ca şi cum ar fi ascultat o confesiune oarecare.

— Nu te-ai gândit că ai totuşi de ales? spuse ea netulburată. Între o dizgraţie trecătoare, să zicem, o dizgraţie care cu siguranţă că i-ar pricinui regelui multe remuşcări şi care nu se ştie, s-ar putea să-ţi lase şi mari şanse de a-l recuceri, nu? Între dizgraţia asta, deci, şi groaza şi scârba pe care i-ar provoca-o aflarea crimelor dumitale. Asta ar însemna surghiunul, poate temniţă până la sfârşitul vieţii. Şi e la mijloc o diferenţă pe care sunt sigur că un vlăstar al nobilei familii de Mortemart va şti s-o aprecieze cu justeţe.

Athénad's îşi frângea mâinile, cuprinsă de disperare şi de ură neputincioasă. Sentimentele acestea, ajunse la culme, atingeau la ea şi o anumită nuanţă de naivitate surprinzătoare.

— Şansa să-l recuceresc, spui? Nu. Dacă una ca tine pune gheara pe el, îl va ţine bine toată viaţa, s-a isprăvit, ştiu asta! Tu nu-l cunoşti aşa cum îl cunosc eu. Eu am fost atotputernică asupra simţurilor lui. Dar tu, tu eşti atotputernică asupra inimii! Şi aşa de rar se întâmplă ca o femeie să fie stăpână pe o inimă de gheaţă încât e limpede că nimeni nu-i va putea smulge vreodată stăpânirea asta!

Şi o privi dintr-o dată ca şi cum ar fi văzut-o acum pentru prima oară şi ar fi zărit prin învelişul acesta de frumuseţe senină şi primejdioasă o armă necunoscută, a cărei existenţă nici măcar n-o bănuise. Şi rosti nişte cuvinte pe care nimeni nu s-ar fi gândit că femeia asta atât de orgolioasă le-ar fi putut pronunţa vreodată:

— Eu nu sunt în stare de aşa ceva.

Angelica ridică nepăsătoare din umeri.

— Nu mai face pe victima, Athénad's. Nu e nimeni să te vadă şi să te admire şi, de altfel, rolul ăsta nici nu te prinde. Mai bine stai jos, să-ţi termin pieptănătura. Parcă spuneai că te aşteaptă regele, nu?

Doamna de Montespan aproape că sări în sus, ca o pisică turbată.

— Nu pune mâna pe mine! Să nu îndrăzneşti să mă atingi! Mi-e scârbă de tine, destrăbălato!

— Să ştii că n-ai dreptate. Pieptănătura îţi vine de minune, dar ar fi păcat să-ţi rămână aşa, într-o parte şi în alta şuviţe lungi.

Atunci Athénad's, la capătul puterilor, îi aruncă pieptenul ca unei cameriste, rostind:

— Bine, termină. Dar repede!

Angelica răsuci pe deget o buclă lungă cu străluciri de aur, făcând-o să coboare într-o unduire gingaşă până la gâtul ca de fildeş. Privi în oglindă ca să studieze efectele pieptănăturii şi întâlni căutătura ochilor albaştri ai Athénad'sei, grei de ură şi moarte. Era învinsă, strivită, fără puteri. Dar pentru cât timp?

— Lasă-mi-l pe rege! izbucni dintr-o dată Athénad's cu o voce surdă şi pătimaşă. Lasă-mi-l mie! Tu nici măcar nu-l iubeşti!

— Dar dumneata îl iubeşti?

— Eu? Îmi aparţine! Simt că m-am născut pentru a fi regină!

Angelica mai răsuci două bucle şi trase spre tâmplă o şuviţă subţire, mai blondă decât restul părului, care venea printre celelalte ca o rază mătăsoasă şi mângâietoare. Nici măcar Binet n-ar fi nimerit mai bine!

— Draga mea Athénad's, se îndură ea să vorbească, n-are rost să faci apel la bunele mele sentimente. Nu nutresc pentru dumneata nimic de genul ăsta. Ţi-am arătat care sunt condiţiile mele: încetezi cu încercările de a mă omorî şi poţi fi sigură de discreţia mea în legătură cu relaţiile pe care le ai cu vrăjitoarea Mauvoisin şi cu demonii. Sau, dacă vrei cu orice preţ să mă urmăreşti cu duşmănia dumitale, asta ar însemna să dezlănţui singură, cu bună-ştiinţă, furtuna care te va strivi, fără nici o îndoială. Nu mai spun că nu e cazul să încerci să schimbi metodele şi să-mi faci rău în alte moduri, cum ar fi, să spunem, răspândirea de cine ştie ce zvonuri pe socoteala mea, sau încercările de a mă ruina distrugându-mi creditul sau, în sfârşit, toate micile mizerii viclene care pot face cuiva viaţa de nesuportat. Am să-mi dau seama imediat de unde vine cutare sau cutare lovitură şi crede-mă că, în cazul ăsta, n-am de gând să aştept să mor ca să mă apăr. Regele mă iubeşte, spuneai? Atunci de ce nu te gândeşti ce furie l-ar apuca auzind că în două rânduri ai încercat să mă otrăveşti? Domnul despre care ţi-am spus că ţine în păstrare scrisoarea şi obiectele acelea a examinat el însuşi cămaşa aceea dreasă cu de toate, ca să mă facă să mor în chinurile cele mai groaznice. Aşa că poate fi oricând martor, chiar şi în faţa regelui, în privinţa manevrelor dumitale. Ce vrei, mi-am luat şi eu micile mele măsuri de precauţie. Şi ţi-aş mai da încă un sfat, draga mea: pieptănătura îţi vine de minune, dar fardul e un adevărat dezastru! În locul dumitale aş lua-o de la capăt.

Îndată ce doamna du Plessis ieşi, domnişoarele de companie

năvăliră înăuntru, moarte de curiozitate. Ascultaseră, firește, la ușă, dar nu reușiseră să prindă decât frânturile rostite cu glas ridicat de stăpâna lor, fără să-și dea seama decât că cele două doamne se certaseră, dar pentru ce anume, asta nu înțeleseseră. O înconjurară deci cu mii de precauții pe doamna de Montespan, care rămăsese în fața măsuței de toaletă, cu fața plină de farduri, creme și pudre aruncate alandala.

— Doamnă! Plângeți! exclamă una din ele.

— Ei, da, plâng, poftim! Toantelor ce sunteți! Voi nu vedeți ce mizerabil mi-a ieșit fardul? Cum ați vrea să nu plâng?

Își privi încă o dată în oglindă chipul plin de pete roșii, albe și negre, brăzdate adânc de șiroaiele de lacrimi.

„Târfa aia scârboasă de Angelica are dreptate, își zise ea. E un adevărat dezastru. Trebuie s-o iau de la capăt. Cu toate!..."

În timpul plimbării regelui prin parc, nimănui nu-i scăpă expresia nouă de pe chipul doamnei du Plessis-Bellière. Era radioasă, aproape că răspândea în jurul ei o lumină primăvăratică și proaspătă, iar în felul cum ținea capul ridicat se citea o forță care intimida. Impresia pe care o avusese mai înainte doamna de Montespan se comunica acum tuturor. Se înșelaseră. Această mică marchiză, frumoasă fără îndoială, avea mai multe măști, pe care le schimba după calcule anume. Prin urmare, oricine ținea la locul pe care-l ocupa la curte trebuia să țină seama de asta și să fie cu ochii în patru. Cei care crezuseră că era ușor să-i intre în grații și să-și asigure prietenia ei își dădeau seama dintr-o dată, alarmați, că acum nu mai era vorba de o La Vallière.

Cei care se bizuiseră pe puterea doamnei de Montespan ca s-o vadă dată la o parte pe provinciala sau pe precupeața, cum le plăcea s-o numească, nu se simțiră bine deloc sub privirea disprețuitoare pe care venetica asta le-o aruncă fără menajamente. Iar când mai văzură și surâsurile mai mult decât grăitoare schimbate între rege și marchiza du Plessis simțiră, alarmați, că lucrurile puteau lua pentru mulți o întorsătură dintre cele mai urâte. Atitudinea regelui derută pe toată lumea. Suveranul nici nu mai încerca să se ascundă, era beat de dragoste și nu avea ochi decât pentru ea.

Doamna de Montespan încă nu-și făcuse apariția. Nimeni însă nu fu disperat din cauza asta și toată lumea consideră ca foarte firesc să vadă cum regele cobora pe aleea Minervei[1] alături de marchiza du Plessis, până la boschetul din colonadă, urcând apoi spre palat pe aleea mărginită de havuzuri încântătoare.

La întoarcere, regele trimise după scurt timp pe cineva s-o cheme pe doamna du Plessis în cabinetul lui de lucru. La urma-urmei, lucrul

[1] Minerva – zeiță latină, protectoare a Romei și patroană a meșteșugarilor, echivalenta zeiței Atena din mitologia greacă. (*n.trad.*)

acesta nu era o noutate, fiindcă regele mai procedase și altădată astfel, atunci când voia să-i cunoască părerea cu privire la diferite chestiuni ținând de comerț pe care urma să le discute ulterior cu miniștrii lui. Numai că de data asta Angelica văzu că în cabinet nu se mai afla nimeni. Și, îndată ce ușa se închise în urma ei, regele veni la ea și o cuprinse pătimaș în brațe.

— Frumoasă doamnă, șopti el aprins, nu mai pot! Când ai să pui capăt chinurilor care mă distrug? M-ai subjugat cu totul, toată dimineața m-am simțit vrăjit, înlănțuit, fără puteri! Nu te mai vedeam decât pe tine, dragostea mea! Străluceai lângă mine ca soarele și nu te puteam atinge, așa cum nu-l pot atinge nici pe el, te simțeam răcoroasă ca izvorul spre care nu mă puteam apleca, să-mi mai pot domoli arșița din inimă! Acum ești aici, mă înconjori cu parfumul tău, cu strălucirea ta, și eu nu te pot atinge! De ce? De ce atâta cruzime?

O strângea însetat, cuprins de o dorință năvalnică și pustiitoare pe care nu și-o putea stăpâni și care începea să se prefacă în furie.

— Să nu crezi, doamnă, că vă veți putea juca în felul acesta la nesfârșit cu mine! Ar fi bine să sfârșiți prin a vă supune. Dacă va fi nevoie te voi sili, fiindcă îmi stă în puteri.

Amesteca pluralul cu singularul, așezând laolaltă autoritatea de stăpân cu intimitatea cerșită de bărbatul îndrăgostit și fierbând de dorință. Angelica îi simțea brațele puternice, de vânător, strângând-o s-o înăbușe, strivind-o de pieptul lui tare ca piatra.

— Veți face din mine un dușman, Sire.

— Nu sunt chiar sigur de asta. Am crezut că dacă mă arăt răbdător inima dumneavoastră se va înduioșa și va tresări pentru mine, dar m-am înșelat. Acum știu prea bine că nu sunteți o sentimentală. Vreți să-l cunoașteți bine pe cel de care vă veți atașa. Dar îmi veți fi devotată numai după ce veți fi a mea, știu asta! Când voi pătrunde trupul acesta de zeiță voi pătrunde și inima, până atunci nu!

Și rosti încet, aproape în șoaptă:

— Ah, taina trupului acesta mă face să-mi ies din minți!

Angelica se simți cuprinsă de un tremur pe care îl cunoștea prea bine. Tot trupul, din creștet până-n tălpi, începea să-i fie străbătut de o amețeală languroasă și plină de ispite. „Nici eu nu mai pot..." își zise ea, simțindu-se pe cale de a se lăsa în voia lui.

— Când veți fi a mea, urmă regele la fel de pătimaș, când vă voi avea, fie de bunăvoie, fie cu forța, atunci am să știu că nu mă veți mai părăsi niciodată. Fiindcă noi doi am fost făcuți ca să ne legăm destinele și să domnim împreună asupra lumii, ca Adam și Eva la început...

— Doamna de Montespan este aproximativ de aceeaşi părere, rosti Angelica privindu-l cu un surâs slab.

— Doamna de Montespan! Dar ce crede doamna de Montespan? Că se află mai presus de mine? Îşi închipuie cumva că sunt orb? Că nu-mi dau seama cât e de rea, de haină la suflet? E intrigantă şi clevetitoare ca o chelărească şi orgoliul ei e nemăsurat, dar a început să mă obosească! Pentru mine e exact ceea ce este: frumoasă, nu neg, şi... şi amuzantă când am nevoie de amuzament, şi gata! Vă sperie prezenţa ei la curte? Doar ştiţi foarte bine că mi-ar fi de ajuns un singur cuvânt ca să-i mătur din calea dumneavoastră pe toţi cei care vă incomodează! Dacă-mi spuneţi că vreţi s-o îndepărtez pe doamna de Montespan, mâine dispare de la curte şi n-are să mai calce pe aici niciodată!

Angelica se prefăcu a lua lucrurile în glumă şi râse uşor.

— Sire, mărturisesc că tocmai această putere prea mare mă sperie!

— Nu e nici o pricină de teamă aici! Vă pun în mână sceptrul meu, ştiind că se va afla în mâini demne de a-l purta. Vedeţi, tresări el, din nou aţi ştiut să abateţi furia care m-a cuprins şi din nou m-aţi făcut să mă încred în înţelepciunea dumneavoastră şi să vă las să alegeţi dumneavoastră însivă ziua şi ceasul când vă veţi îndura de mine! Să lăsăm timpul să vă domolească temerile pe care le aveţi în privinţa mea. Dar... nu credeţi că noi doi ne-am putea înţelege altfel decât alţii?

Vocea lui era acum umilită, implora, în timp ce mâinile lui îi strângeau mâinile cu patimă şi cu duioşie.

— Da, cred asta, Sire.

— Atunci, dragostea mea, înseamnă că într-o zi mă vei lăsa să te iau cu mine spre Cytera[1], insula iubirilor aprinse şi veşnice... Într-o zi... promite-mi... promite-mi că ziua aceea va veni şi voi şti să aştept!

Învinsă de sărutările aprinse care îi ardeau faţa şi gâtul, gâfâi:

— Promit...

Vedea undeva, înaintea ei, o zi când avea să îngenuncheze în faţa lui, spunându-i supusă: „Mă iată..." Şi avea să-şi lase tăcută fruntea pe mâinile acestea care stăpâneau lumea.. Ştia că se îndrepta spre clipa aceasta fără să se poată opri. Iar acum, când îndepărtase primejdiile ce o ameninţau, această aşteptare a dragostei o apăsa şi o umplea rând pe rând de groază şi de un sentiment absolut al triumfului pe care nu-l ceruse. Va fi mâine? Sau poate mai târziu? De ea depindea răspunsul şi totuşi aştepta, ca şi cum ar fi vrut ca destinul să hotărască în locul ei.

---

[1] Cytera – azi Kythira, insulă în Marea Egee, în sudul Peloponesului, unde în antichitate se afla cel mai vestit din templele Aphroditei, zeiţa dragostei la vechii greci. (*n.trad.*)

Şi destinul hotărî neaşteptat de repede. Un eveniment îngrozitor avea să îndolieze curtea Franţei, îngrozind pe toată lumea şi precipitând capitularea marchizei du Plessis-Bellière. Angelica petrecuse la Paris trei zile la rând ca să trateze afaceri cu domnul Colbert, iar în cea de-a treia întârziase atât de mult în cabinetul ministrului încât ajunse acasă la căderea serii. În faţa casei ei din strada Beautreillis văzu şchiopătând în umbră silueta unui cerşetor, mai zdrenţăros parcă în lumina lunii. Îl recunoscu: bătrânul Pâine-Uscată, care se apropie de uşa trăsurii.

— Cucoană marchiză, du-te repede la Saint-Cloud! Dar repede! La Saint-Cloud, ai priceput? făcu el cu vocea lui răguşită.

Ea dădu să deschidă uşa, dar el o împinse la loc cu putere.

— N-auzi ce zic eu? Du-te la Saint-Cloud, că-i groasă! Se petrece nişte lucruri p-acolo, acuma am picat şi eu, cu căruţa oţetarului, m-a adus încoace... O să fie petrecere mare noaptea asta acolo, dă-i drumul!

— Dar bine, dragul meu Pâine Uscată, nu m-a invitat nimeni la nici o petrecere. Ce să caut acolo!

— Uite că mai e o cucoană care tot aşa n-a fost invitată şi e pe drum, dacă n-o fi şi sosit!... E cucoana a cu coasa... Şi iaca na, că tocmai în cinstea ei are să fie petrecerea aia de-ţi zic eu. Du-te, hai!

— Dar ce se întâmplă? Stai aşa, spune-mi ce ştii! Hei, n-auzi?

Dar bătrânul cerşetor se depărtase deja, bombănind nemulţumit.

Angelica, buimacă, simţind că lumea se învârteşte cu ea, strigă la vizitiu să întoarcă şi să pornească spre Saint-Cloud, cât putea de iute. Noul vizitiu slujise mai înainte la ducesa de Chevreuse şi era mult mai filozof decât predecesorul lui. Cu toate astea tresări la auzul poruncii şi răspunse că la o asemenea oră... să traverseze pădurea fără escortă... Fără să coboare din trăsură, Angelica trimise să-i caute pe majordomul Roger şi pe trei lachei voinici, să vină imediat, călări şi înarmaţi. În câteva minute, însoţită de călăreţii aceştia, trăsura zbura pe caldarâmul Parisului, îndreptându-se ca o săgeată spre poarta Saint-Honoré, în drum spre Saint-Cloud.

Capitolul XXIII

Din parcul palatului se auzeau ţârâiturile ascuţite ale greierilor, care dădeau un aer de tihnă plăcută şi de siguranţă acestui loc atât de agitat de curtea lui *Monsieur*. Cu nervii întinşi să-i plesnească, Angelica nu gusta atmosfera asta paşnică. Sunetul lung şi neîncetat al ţârâitului greierilor îi răsuna în urechi cu o adevărată cruzime, dându-i o senzaţie insuportabilă de sfâşiere a propriilor ei ţesuturi. Îşi astupă

urechile cu mâinile, dorindu-și să ajungă mai repede.

Brusc, după un cot al aleii, reședința monseniorului d'Orléans apăru în fața ochilor ei, cu toate ferestrele luminate, cu o mulțime de trăsuri așteptând în fața terasei. Ușile erau larg deschise, ceea ce nu se întâmpla de obicei.

Într-adevăr, era limpede că ceva se petrecea aici, numai că nici vorbă de vreo serbare.

Tremurând de spaimă, sări din trăsură și alergă până la ușa de la intrare. Nu veni nici un paj care să-i ia mantoul sau s-o întrebe cu cine dorea să vorbească la o asemenea oră. Și totuși, vestibulul era plin de lume care se ducea și venea, într-o agitație necontenită, toți stupefiați de ceva îngrozitor care trebuie că se întâmplase și vorbind cu voce scăzută. Angelica o văzu pe doamna de Gordon-Huxley care traversa vestibulul și se hotărî s-o abordeze.

— Spuneți-mi și mie, doamnă, ce s-a întâmplat, zise ea agitată.

Scoțiana făcu un gest nedeslușit și speriat.

— *Madame* e pe moarte, răsunse ea lungind nefiresc cuvintele.

Și se făcu nevăzută după o draperie.

În urma ei, Angelica prinse de braț un valet care trecea.

— Ce se întâmplă cu *Madame*? E peste putință! Ieri era perfect sănătoasă. Am văzut-o dansând la Versailles!

— Vai, doamnă! Nu ieri, ci azi era cât se poate de sănătoasă! Azi după-masă, pe la patru, Alteța sa râdea și glumea plină de voie bună. Și pe urmă a binevoit să bea un pahar de suc de cicoare, fiindcă-i era cam cald, și pe dată i s-a și făcut rău...

Într-o anticameră, doamna Desbordes, una din însoțitoarele prințesei, întinsă pe o canapea, respira dintr-un flacon cu săruri. Atunci se trezise din leșin.

— E al șaselea din după-masa asta, sărmana, zise doamna de Gamaches.

— Dar ce are? A băut și ea din siropul acela de cicoare?

— Nu, n-a băut, dar ea l-a pregătit și se acuză de întâmplarea asta îngrozitoare. Spune că numai ea e vinovată de ce s-a întâmplat.

Doamna Desbordes începea să se mai dezmeticească și îndată porni să scoată țipete ascuțite, ca în toiul unei crize de isterie.

— Calmează-te, draga mea! o implora doamna de Gamaches. Dumneata n-ai nici o vină. Gândește-te că, dacă dumneata ai făcut siropul acela, eu l-am dus lui *Madame* și doamna de Gordon i l-a prezentat, în ceașca ei preferată. Așa că vezi bine...

Dar biata însoțitoare nu voia să audă nimic și se clătina într-o parte și-n alta, cu mâinile la tâmple, scoțând țipetele acelea groaznice, întrerupte din când în când de gemete plângărețe:

— *Madame* moare! *Madame* moare!...

— Să nu ne grăbim, încercă Angelica s-o mai potolească, dar cel puţin a văzut-o vreun doctor?

— Toţi! horcăi doamna Desbordes. Regele i-a trimis chiar doctorul lui. Au venit toţi, sunt aici, dar degeaba. Toţi doctorii sunt aici, toată lumea e aici, domnişoara ducesă de Montpensier e aici, *Monsieur* e aici, regina...

— Oh, încetează, draga mea, te rog din suflet! izbucni doamna de Gamaches, aflată şi ea pe punctul de a face o criză de nervi.

În toiul agitaţiei apăru şi *Monsieur*, ieşind din apartamentul lui *Madame*, însoţit de domnişoara de Montpensier, care era parcă mai agitată ca oricând.

— Vere, spunea ea frângându-şi mâinile disperată, e cazul să ne gândim că *Madame* poate muri din clipă-n clipă şi trebuie să ne îngrijim şi de cele sfinte...

— Dar are duhovnicul ei, protestă moale Philippe d'Orléans.

Îşi îndreptă îngrijorat o cută a cravatei. Din toţi câţi se aflau de faţă, el era cu siguranţă cel mai puţin afectat de ce se petrecea. Dar firea lui îl făcea să cadă fără nici o apărare sub mâna puternică şi autoritară a ducesei de Montpensier, pe care se vedea obligat acum s-o asculte.

— Are duhovnicul ei? se împotrivi ducesa, scuturând furioasă din umeri. Mie uneia spun drept că nu mi-ar conveni să mă prezint la Judecata de Apoi spovedită şi împărtăşită de ţapul ăla prăpădit. Auzi, duhovnicul ei! Păi canalia asta n-a fost bun niciodată decât de purtat în trăsură, la vedere, numai ca să bage lumea de seamă că *Madame* are un duhovnic! Ştii şi dumneata ca şi mine că tâmpitul ăsta de capucin, în afară de barba aia pe care şi-o perie şi şi-o giugiuleşte toată ziua, nu mai ştie nimic. Şi când e să moară cineva... Te-ai gândit vreodată cum e când mori, scumpe vere? Ai idee cam ce înseamnă să mori? Ia zi!

Monsieur îşi examină unghiile şi lăsă să-i scape un oftat uşor.

— Ei bine, dacă n-ai ştiut, află de la mine acuma: ai să treci şi dumneata prin asta, strigă domnişoara de Montpensier izbucnind în hohote, aşa că a cam venit vremea să-ţi îngrijeşti bine unghiile! Ah, scumpa mea, aici erai! făcu ea văzând-o pe Angelica.

Şi o trase cu putere spre ea, strângând-o la piept ca pe ultima ei speranţă, după care se lăsă să cadă, sfârşită de puteri, pe o banchetă.

— Dacă ai şti ce spectacol cumplit, cu toată lumea asta care se duce şi vine lângă *Madame*, trăncănind şi sporovăind ca la teatru, când aşteaptă să-nceapă comedia! Şi duhovnicul ei, tâmpitul acela care altceva nu ştie decât să-şi mângâie barba şi să spună numai dobitocii!

— Verişoară, încearcă să te linişteşti, zise Philippe d'Orléans pe un ton împăciuitor. Mai bine să ne gândim cine ar fi potrivit să fie trecut

în *Gazette*[1] că a asistat-o pe *Madame* în ultimele ei momente... Ah, cred că am găsit: abatele Bossuet. *Madame* stătea de multe ori de vorbă cu el, cu mare plăcere, şi de altfel e şi preceptorul Delfinului. Trimit imediat pe cineva să-l caute.

Se întoarse spre un gentilom care-l însoţea şi-i porunci cu glas tare să trimită un curier după abatele Bossuet.

— Bine, zise domnişoara de Montpensier, dar până la venirea părintelui Bossuet nu ştim dacă *Madame* nu moare. Nu e nici un cleric mai răsărit în toată şandramaua asta, decât boul ăla de capucin bărbos?

— Verişoară, ţâfni monseniorul d'Orléans, văd că eşti de-a dreptul de nesăturat, pe legea mea!

Una din doamnele de onoare, auzind discuţia, pomeni de părintele Feuillet, un canonic care tocmai se afla aici, la Saint-Cloud, şi ale cărui merite erau recunoscute de o lume întreagă.

— Dar şi caracterul lui urât, nu numai meritele, ripostă plin de acreală fratele regelui. Mă rog, dumneata poţi să-l chemi dacă ţi se pare mai recomandabil acest Feuillet, dar eu unul ştiu că nu vreau să-i văd mutra aia de pungaş. Am plecat. De altfel, mi-am luat rămas-bun de la *Madame*.

Şi făcu o piruetă plină de graţie pe tocurile lui înalte şi se îndreptă spre scara largă de marmură, însoţit de gentilomii din suita sa. Unul dintre aceştia se desprinse din grup şi veni la Angelica, sărutându-i mâna. Era Florimond, care abia atunci o văzuse. Nici ea nu-l recunoscuse, crescuse dintr-o dată atât de înalt încât nu se deosebea prea mult din grupul însoţitorilor lui *Monsieur*.

— E dureros ce se-ntâmplă, nu-i aşa, mamă? zise el cu tonul chibzuit al unui om mare. Au otrăvit-o pe *Madame*.

— Florimond, te rog din suflet, încetează să mai vezi numai otravă în toate părţile! Mi se face rău, abia mai suport!

— Ba da, ba da, a fost otrăvită, mamă! Toată lumea spune aşa, şi de altfel eram eu însumi de faţă. *Monsieur* voia să meargă la Paris şi noi am coborât în curte o dată cu el. În clipa aceea am văzut-o pe doamna de Mecklembourg, care tocmai sosea. *Monsieur* a salutat-o şi s-a îndreptat împreună cu ea spre *Madame*, care venea şi ea spre ei. Atunci i-a prezentat doamna Gordon ceaşca de sirop de cicoare, fiindcă *Madame* obişnuieşte în fiecare zi la ora aceea, pe timp călduros, să ia o ceaşcă cu sirop din ăsta. Nici n-a apucat să ia ceaşca de la gură că s-a şi îngălbenit, şi-a dus mâna la stomac şi a început să se plângă: „Ah, ce cuţite mă străbat! Doamne, ce rău îmi e! Nu mai pot!" Pe urmă s-a făcut roşie la faţă, după aia palidă... Şi am auzit-o zicând: „Ajutaţi-mă

---

[1] **Gazette** – primul cotidian francez, fondat în anul 1631 de Théophraste Renaudot. A apărut până în 1914. (*n.trad.*)

să merg, nu mă mai pot ţine pe picioare!“ Mergea îndoită din mijloc de durere... Am văzut-o cu ochii mei, mamă, nu e poveste!

— Pajul are dreptate, întări o domnişoară din suita Henriettei d'Angleterre. De îndată ce am aşezat-o în pat, *Madame* ne-a spus că ea e convinsă că a fost otrăvită şi ne-a cerut să-i dăm o contraotravă. Primul valet de cameră al lui *Monsieur* i-a adus imediat nişte praf de viperă, care se zice că e cel mai puternic antidot pentru o mulţime de otrăvuri, dar durerile n-au contenit, ba dimpotrivă, sărmana! Cu siguranţă că e o otravă nouă, necunoscută. Şi foarte puternică!

— Mai taci din gură, domnişoară, cu tâmpeniile astea, nu mai vorbi fără rost! o repezi cu asprime ducesa de Montpensier. Cine ar fi avut vreun interes s-o otrăvească pe femeia asta atât de fermecătoare? *Madame* n-avea duşmani!

Fireşte că toţi tăcură, dar asta nu însemna că-şi schimbaseră părerea. Toţi erau convinşi că era vorba de otravă, iar ducesa de Montpensier mai convinsă ca toţi la un loc. Pe toate buzele era acelaşi nume, cel al soţului victimei, şi se mai rostea şi cel al favoritului înlăturat în urma stăruinţelor lui *Madame*. Ducesa de Montpensier, cam stânjenită de avântul cu care se repezise adineauri să oprească gura prea slobodă a domnişoarei, îşi făcea acum de zor vânt cu evantaiul, neştiind ce să mai spună, aşa că apariţia părintelui Feuillet în pragul uşii îi veni ca o salvare neaşteptată.

— Aţi venit, părinte, izbucni ea. Fără mine biata prinţesă ar fi pornit spre lumea drepţilor mai rău ca o eretică. Veniţi, vă conduc eu.

Doamna de Gamaches povesti apoi cu glas scăzut din ce pricini *Monsieur* nu-l putea suferi pe părintele Feuillet. Acesta era un călugăr drept şi deloc dedat cu subtilităţile vieţii de curte, potrivindu-i-se de minune versetul din psalmi: „Le vorbeam de poruncile tale regilor şi nu roşeam“. Fiind invitat în timpul postului la o gustare la fratele regelui, fusese întrebat de acesta: „Dacă mănânc acest biscuit nu înseamnă că spurc postul, nu-i aşa, părinte?“ La care canonicul răspunsese cu asprime: „Cunosc oameni care pot mânca un bou în Vinerea Patimilor şi să rămână creştini urmând poruncile Domnului.“ Lucru care îl făcuse pe *Monsieur* să pălească de furie, rămânând duşman de moarte al preotului care-l repezise în felul acesta sub propriul lui acoperiş.

Dinspre apartamentul prinţesei Henriette se iscă un freamăt care le făcu îndată pe doamne să se ridice, luându-şi expresiile cerute de împrejurarea asta deosebită.

Intra regele, întovărăşit de un grup de medici cu care stătea de vorbă, preocupat. Regina venea îndată în spatele lui, ştergându-şi de zor lacrimile cu batista, apoi veneau contesa de Soissons, ducesa de La Vallière, doamna de Montespan şi ducesa de Montpensier.

Trecând, regele o observă pe Angelica între doamne şi se întoarse, fără să-i pese de privirile care-l săgetau din toţi ochii celor prezenţi acolo, trăgând-o la o parte în ambrazura unei ferestre.

— Sire, nu mai e nici o speranţă? Medicii...

— Medicii au repetat întruna, timp de ore întregi, că e o indispoziţie fără nici o gravitate, apoi dintr-o dată şi-au pierdut capul şi nu mai ştiu ce e de făcut. Am încercat să-i calmez. Nu sunt medic, dar le-am propus cel puţin treizeci de remedii, pe care le cunosc şi eu, ca fiecare. Mi-au răspuns că trebuie să mai aşteptăm. Nişte măgari doctorii ăştia, conchise el aruncând o privire întunecată în direcţia practicienilor care se strânseseră toţi la un loc, alcătuind un grup ca un arici de bonete ţuguiate, discutând cu un aer grav cazul acesta atât de contrar legilor ştiinţei.

— Dar cum de s-a putut întâmpla un asemenea accident? Doar *Madame* părea a fi într-o stare excelentă! Se întorsese din Anglia fericită!

Regele o privi concentrat, fără să spună un cuvânt, iar în ochii lui se putea citi cumplita îndoială care-l rodea. Angelica lăsă privirile în pământ, neştiind ce să-i mai spună. Ar fi vrut să-l prindă de mână, dar nu îndrăznea.

— Aş vrea să-ţi cer un serviciu, Angelica, murmură pe neaşteptate regele. Rămâi aici până.... până când se sfârşeşte, şi pe urmă vino la Versailles, să-mi dai de ştire. Ai să vii, nu-i aşa? Am nevoie de tine, dragostea mea...

— Da, Sire, am să vin.

Regele lăsă să-i scape un suspin adânc.

— Acum trebuie să plec. Prinţii nu trebuie să-şi vadă rudele murind. E lege. Când va veni vremea să mor şi eu, toată familia mea va trebui să plece din palat şi eu să rămân singur... Îmi pare bine cel puţin că *Madame* are lângă ea pe acel preot cucernic şi plin de râvnă, părintele Feuillet. Nu e momentul cuvintelor meşteşugite şi liniştitoare ale duhovnicilor la modă. Ah, uite-l pe episcopul de Condom, monseniorul Bossuet! *Madame* îl aprecia în chip deosebit.

Se îndreptă spre înaltul prelat şi se întreţinu câteva clipe cu el, apoi familia regală plecă şi părintele Bossuet intră în camera muribundei. De afară se auzi zgomotul uşilor de la trăsuri, trântite cu putere, apoi răsună tropăitul cailor pe dalele aleii.

Angelica se aşeză pe banchetă şi începu să aştepte. Florimond alerga în toate părţile, cu treburi sau fără, stârnit de acea excitaţie a copiilor când se văd în mijlocul unor catastrofe care nu-i ating. Îi spuse în treacăt că *Monsieur* se culcase şi dormea liniştit.

Puţin după miezul nopţii, doamna de La Fayette veni la Angelica

şi îi spuse cu glas şoptit că *Madame* auzise de prezenţa ei la Saint-Cloud şi voia s-o vadă.

Încăperea era plină de lume care vorbea în şoaptă. Prezenţa părintelui Feuillet şi a monseniorului Bossuet impunea tuturor şi îi făcea să păstreze această atmosferă decentă.

Cei doi ecleziaşti, aflaţi la căpătâiul prinţesei, se dădură la o parte pentru a permite marchizei du Plessis să se apropie de muribundă. În prima clipă Angelica avu impresia că în pat se afla altcineva, într-atât *Madame* devenise de nerecunoscut. Cămaşa, desfăcută la gât şi la manşete, lăsa să se ghicească un trup fără viaţă, a cărui slăbiciune părea acum şi mai accentuată, aproape un schelet. Şi toate astea numai în câteva ore! Pomeţii obrajilor îi ieşeau nefiresc de mult în afară, schimbându-i întreaga fizionomie, iar ochii împăienjeniţi păreau şi mai mari ca de obicei, cu priviri îngrozite ce trădau durerile de nedescris cărora le era pradă nefericita prinţesă.

— Doamnă, spuse încet Angelica, îmi dau seama ce mult suferiţi! Şi mă doare sufletul văzându-vă cum vă chinuiţi!

— Eşti aşa de bună că mi-o spui, draga mea! Toată lumea îmi spune pe întrecute că exagerez starea în care mă aflu. Şi totuşi, dacă n-aş fi creştină, m-aş omorî, ca să scap mai repede de chinurile astea!

Răsuflă greu, cu vizibil efort, apoi urmă cu aceeaşi voce slabă:

— Dar e bine să mă chinui, fiindcă altminteri m-aş fi înfăţişat Părintelui Ceresc cu o viaţă prea fără nimic într-însa. Cheltuită în zadar. Doamnă du Plessis, sunt foarte bucuroasă să vă văd aici şi acum. Nu uit serviciul pe care mi l-aţi făcut şi nici datoria pe care o am faţă de dumneavoastră. Am adus din Anglia...

Făcu un semn uşor spre domnul Montaigu, ambasadorul Angliei, care se apropie supus şi îndurerat. Îi spuse câteva fraze în englezeşte, arătând din ochi spre Angelica, iar aceasta bănui că era vorba de cei trei mii de pistoli pe care *Madame* i-i datora. Folosirea altei limbi decât cea întrebuinţată de toată lumea din jur o miră, dar abia mai târziu avea să-şi dea seama că ambasadorul Montaigu nu ştia franţuzeşte. Era acum vizibil îndurerat, femeia aceasta care se chinuia în ghearele morţii era pentru el o compatrioată, era sora regelui său şi asta îl făcea să se gândească şi la durerea pe care o asemenea veste picată ca un trăsnet din senin avea s-o stârnească la curtea Angliei. Stăpânul lui, regele Carol al II-lea, avea să fie zdrobit de pierderea surorii pe care o iubise atât, „micuţa Ninette", cum o alintase el întotdeauna. Se plecă spre urechea prinţesei, întrebând-o dacă nu bănuia cumva anumite intenţii criminale, fiindcă din tot ce se sporovăia în jurul lui înţelesese un singur cuvânt, *otravă*, care se pronunţă cam la fel în amândouă limbile.

Părintele Feuillet, care știa englezește, înțelese și interveni cu severitate:

— *Madame*, nu trebuie să acuzați pe nimeni, Atotziditorul știe tot. Dumneavoastră gândiți-vă doar că viața pe care o pierdeți acum e o jertfă adusă puterii lui.

Prințesa încuviință lăsând pleoapele jos și rămase câteva clipe cu ochii închiși, silindu-se din răsputeri să nu trădeze durerile cum care o răscoleau. Angelica ar fi vrut să se ridice și să iasă, dar mâna înghețată a bietei Henriette d'Angleterre o ținea mai departe pe a ei, strângând-o imperceptibil, așa că nu îndrăznea să și-o retragă. *Madame* deschise apoi din nou ochii, privind în jur ca prin ceață. Pupilele ei de un albastru atât de curat păreau acum spălăcite și lipsite de viață. O fixă pe Angelica și o strânse ușor de mână. Aceasta se plecă plină de solicitudine spre ea, înțelegând că muribunda voia să-i vorbească fără să fie auzită și de ceilalți.

— Regele..., regele a fost aici, șopti *Madame*. Era cu regina, cu doamna de Soissons, cu domnișoara de La Vallière și cu doamna de Montespan...

— Da...

Și *Madame* tăcu, privind-o intens cu ochii ei parcă însuflețiți pentru o clipă. Angelica își aminti dintr-o dată că *Madame* îl iubise pe rege, de mult, înainte de a deveni soția lui *Monsieur*. Dragostea aceasta fusese atât de furtunoasă încât o alarmase pe regina-mamă Anna de Austria, stârnind și îngrijorarea lui Mazarin, care nu voia pentru Franța o regină pribeagă și fără nici un tron[1], așa că cei doi complici, ca să adoarmă toate bănuielile, avuseseră ideea de a se folosi de un paravan, anume o domnișoară de onoare, care nu fusese alta decât Louise de La Vallière. Urmarea se știa. Prințesa mândră, coborâtoare dintr-un șir nesfârșit de regi ai Scoției, ajunși acum și pe tronul Angliei, fusese învinsă de necunoscuta domnișoară de onoare. Fusese însă prea orgolioasă ca să-și dea pe față durerea, așa că plânsese în secret și singura ființă în fața căreia își dezvăluise suferința fusese cea mai bună prietenă a ei, singura prietenă pe care o avusese vreodată și care se întâmplase să fie... Athénad's de Rochechouart, marchiză de Montespan! Iar aceasta deve-

---

[1] Prințesa Henriette-Marie Stuart (1644-1670) își trăise aproape toată viața în Franța, fiind sosită aici împreună cu mama sa aproximativ în 1647, când, în cursul Revoluției burgheze din Anglia, sorții armelor înclinaseră spre armata lui Cromwell și șansele regelui deveniseră iluzorii. Regele Carol a fost decapitat în 1649 iar prințesa Henriette a fost căsătorită cu Philippe d'Orléans abia în anul 1661, deci *după* restaurarea dinastiei Stuart pe tronul Angliei, cu regele Carol al II-lea. Prințesa Henriette a negociat într-adevăr cu acesta Tratatul de la Dover, încheiat între Franța și Anglia puțin înainte de moartea sa. (*n.trad.*)

nise mai apoi ea însăşi, după dizgraţia Louisei de La Vallière, iubita regelui. Aşa că adineauri biata *Madame* îl văzuse la căpătâiul ei pe rege, înconjurat de regină şi de cele trei iubite ale lui, cea uitată, anume Louise de La Vallière, cea prezentă, doamna de Montespan, şi cea viitoare, marchiza du Plessis-Bellière. Iar ea, cea dintâi iubită a regelui, ea, *Madame*, zăcea în faţa lor pe patul morţii, stranie întruchipare a ceea ce visase să fie şi a ceea ce devenise... erau în faţa ei toate patru... iar gândurile începeau să i se învălmăşească, alternând cu stări de luciditate care făceau ca durerile să-i fie de-a dreptul insuportabile... dragostea ei pierdută, sortită înfrângerii şi umilinţei...

— Da, repetă cu blândeţe Angelica.

Surâdea tristă. *Madame* nu avusese decât însuşiri alese, lucru rar la curtea Franţei. Iar defectele, mărunte şi însemnate, nu-i fuseseră niciodată pecetluite de meschinărie. Se arătase întotdeauna o femeie graţioasă, plină de suflet şi inteligentă. Mai ales inteligentă. Poate chiar mai mult decât s-ar fi cuvenit la Versailles şi la Saint-Cloud. Şi poate că tocmai pentru asta murea acum înconjurată de duşmani sau cel mult de indiferenţi făţarnici.

Privirea i se împăienjeni. O strânse pe Angelica de mână şi şopti:

— Aş dori... pentru el... să fie iubit... de dumneavoastră... şi să vă iubească... fiindcă... fiindcă vă iubeşte... şi... şi... eu...

Nu mai putu sfârşi fraza şi chipul ei luă o expresie de neputinţă şi de renunţare iar mâna îi căzu moale şi rece pe cearşaf. Angelica se ridică şi ieşi încet din încăpere, ducându-se pe bancheta ei din vestibul, unde rămase să aştepte, silindu-se să-şi amintească toate rugăciunile pe care le ştia şi rostindu-le cu glas abia şoptit. Pe la ora două dimineaţa, monseniorul Bossuet plecă pentru o clipă de la căpătâiul prinţesei, ducându-se să se odihnească puţin. Nu plecă totuşi prea departe ci se lăsă pe o canapea din hol, unde un valet îi aduse respectuos şi speriat o ceaşcă cu ciocolată fierbinte, care să-l mai întremeze.

Florimond, alergând tot timpul ca o săgeată, după obiceiul lui, veni peste puţin timp la Angelica, şoptindu-i că *Madame* îşi trăia fără îndoială ultimele clipe şi începuse deja să se înăbuşe. La auzul acestor cuvinte, părintele Bossuet lăsă imediat ceaşca pe măsuţa de lângă el şi porni cu paşi grăbiţi spre camera unde zăcea muribunda, nevrând să lipsească de la căpătâiul ei în clipa din urmă.

Iar peste câteva clipe apăru doamna de Gordon-Huxley, ţipând:

— *Madame* a murit!

După cum îi promisese regelui, Angelica se pregăti să plece în grabă la Versailles, ca să-i dea de ştire.

Îl căută pe Florimond, vrând să-l ia cu ea. Prezenţa lui într-un loc

plin de foiala sinistră și neîncetată care însoțește întotdeauna asemenea evenimente i se părea nepotrivită. Dar îl găsi pe un cufăr, în capătul coridorului întunecos, ținând de mână o fetiță ceva mai mică decât el. Angelica o recunoscu și se lăsă imediat în fața ei într-o plecăciune adâncă: era fiica lui *Monsieur* și a răposatei *Madame*.

— Nu se ocupă nimeni de ea, sărmana, zise Florimond, așa că trebuie să-i țin eu tovărășie. Încă n-a înțeles ce înseamnă că mama ei a murit. Fiindcă *Madame* era o prințesă, o fiică a Franței, dar pentru ea rămâne tot mama ei, nu? Când are să înțeleagă are să plângă, așa că eu trebuie să fiu cu ea aici, ca s-o consolez.

Angelica îl lăudă pentru gândul lui bun și îi mângâie înduioșată chica stufoasă. Era un gest de vasal credincios. Un vasal care-și iubește suzeranul ia parte la durerile lui și ale familiei lui și nu-l părăsește, mai ales în clipele grele. Ea însăși urma să se afle în curând alături de rege. Cu ochii împăienjeniți, se aplecă și o sărută pe micuța prințesă, care se pare că într-adevăr nu părea prea impresionată de pierderea unei mame pe care o cunoscuse destul de puțin și care nu se ocupase de ea aproape deloc. Pentru ea fusese *Madame*, ca pentru toată lumea de la curte.

Pe drumul spre Versailles goneau deja alte calești, dar nimeni nu avea cai ca ai marchizei du Plessis-Bellière, care lăsară în urmă, fără nici un efort, toate echipajele îmboldite de răcnetele disperate și ambițioase ale vizitiilor și de pocnituri de bici. Bătaia puternică a lunii făcea ca lumina să strălucească pe tot ce era în jur, drumul era bun și caii de la caleașca ei scăpărau scântei din copite, așa că Angelica ajunse la Versailles cu mult înaintea tuturor.

Palatul era cufundat în întuneric, drama de la Saint-Cloud nu ținea aici luminile aprinse decât la o singură fereastră, cea de la cabinetul regelui. Câțiva valeți așteptau sosirea marchizei du Plessis și o conduseră îndată în fața lui Ludovic al XIV-lea, care stătea aplecat deasupra unui vraf de hârtii de pe masa de lucru.

— Deci?...

— S-a sfârșit, Sire. *Madame* a murit.

Regele lăsă fruntea în jos, nelăsând să se ghicească nimic din sentimentele care se tălăzuiau înlăuntrul lui.

Într-un târziu o privi țintă și șopti:

— Credeți că a fost otrăvită?

Angelica făcu un gest nedeslușit din umeri.

— Toată lumea e convinsă de asta, reluă regele. Dar aș vrea să cunosc părerea dumneavoastră, convingerea intimă. Am încredere în instinctul dumneavoastră și aș vrea să știu ce gândiți.

— Sire, *Madame* se temea de mult timp că cei din jurul ei îi

doresc moartea. Mi-a făcut cinstea de a-mi mărturisi ea însăşi asta.

— Cine? Cei din jurul ei? Bine, dar cine anume? V-a spus şi asta?

— Ştiu doar că domnul de Lorraine o ura cumplit şi nu-i putea ierta faptul că în urma insistenţelor ei fusese exilat.

— Şi numai atât?... Vorbiţi... Vorbiţi, doamnă. Dacă nici dumneavoastră nu-mi spuneţi tot, atunci cine să-mi spună? Şi trebuie să ştiu!

— *Madame* mi-a spus că şi *Monsieur*, în clipele când nu-şi mai putea stăpâni furia, o ameninţase...

Regele suspină adânc.

— Dacă până şi fratele meu... murmură el.

Apoi ridică privirile şi rosti posomorât:

— Am trimis să mi-l aducă aici pe controlorul meselor de la Saint-Cloud, un individ pe nume Maurel. Nu cred să mai dureze mult. De fapt, chiar aş zice că se aud paşi, ei trebuie să fie, l-au adus. Aş vrea să fiţi şi dumneavoastră de faţă, dar fără ca cineva să ştie, intraţi aici, după draperia asta. Şi nu scoateţi o vorbă!

Angelica se strecură după draperia arătată de rege şi exact în clipa aceea uşa se deschise şi Bontemps introduse câţiva ofiţeri care îl aduceau pe numitul Maurel. Acesta era un individ cu trăsături aspre, nu lipsite de aroganţă, în ciuda servilităţii lui profesionale. Cu toate că fusese arestat în puterea nopţii şi fusese adus pe sus aici, în faţa regelui, nu părea a-şi fi pierdut deloc cumpătul.

Regele făcu un semn şi Bontemps rămase, în timp ce ofiţerii ieşiră plini de respect şi cu oarecare regret zugrăvit pe chipuri. Pierdeau tocmai partea cea mai interesantă a misiunii lor.

— Uită-te încoace la mine, zise aspru regele, şi fii sigur că ţi se va cruţa viaţa dacă vei fi sincer. Dar numai dacă vei fi sincer!

— Sire, am să vă zic adevărul-adevărat.

— Nu uita ce ţi-am spus. Dacă mă minţi, te aşteaptă cei mai pricepuţi călăi din Franţa, cărora am să le poruncesc să te tortureze fără să te omoare, timp de săptămâni şi luni de zile! Depinde de tine să rămâi teafăr sau să păţeşti lucruri care să îngrozească întreaga viitorime. Aşa că fii cu băgare de seamă la ce răspunzi.

— Sire, rosti Maurel cu o linişte de neînchipuit, din moment ce am cuvântul Majestăţii Voastre că sunt iertat dinainte, aş fi ultimul dintre proşti să mai umblu cu fofârlica. Daţi-i drumul!

— Bine... Ia spune: *Madame* a fost otrăvită?

— Da.

— Şi cine a otrăvit-o?

— Domnul marchiz d'Effiat şi cu mine.

Regele înmărmuri.

— Şi..., zise el cu greutate, înghiţind de mai multe ori, şi cine ţi-a dat misiunea asta groaznică? Şi otrava de unde ai avut-o?

— Pricina şi instrumentul, ca să zic aşa, adică unealta, ar fi mai întâi domnul cavaler de Lorraine. Pe scurt, uitaţi cum ar veni: cavalerul de Lorraine ne-a trimis de la Roma otrava, o otravă care omoară în chinuri, eu am strecurat-o în zahărul pentru sucul prinţesei şi domnul marchiz d'Effiat a pus zahăr din ăsta în zaharniţă, după care l-a vărsat şi a pus la loc altul, curat. Adică după ce o doamnă din suita lui *Madame* apucase să-i pregătească siropul. A şters urmele, cum am zice.

Regele spuse, răguşit dintr-o dată:

— Şi fratele meu..., *Monsieur*...

Făcea un efort vizibil ca să poată vorbi.

— ... *Monsieur* a ştiut de complotul acesta?

— Nu.

— Bagă de seamă! Poţi susţine asta sub prestare de jurământ?

— Jur în faţa lui Dumnezeu..., căruia şi aşa i-am încălcat toate poruncile..., dar jur că *Monsieur* habar n-a avut! Nu că n-ar fi fost de acord, că doar îi pică şi lui de minune treaba asta, dar îl ştiţi cum e, nu ne puteam bizui pe el, se apuca imediat să trăncănească... Ne dădea de gol pe toţi încă dinainte, eram buni de tras în frigare!

Regele ridică fruntea, vizibil uşurat.

— Bine, asta voiam să ştiu. Acum, nemernicule, pleacă, îţi cruţ viaţa, deşi îmi pare rău că ţi-am promis asta. Să dispari din regatul meu şi să-ţi intre bine în cap că dacă îndrăzneşti să mai calci în viaţa ta pe pământul Franţei ai să mori cum n-a murit vreodată făptură omenească! Ţine minte ce-ţi spun!

Maurel ieşi la fel de sigur pe el, întovărăşit de Bontemps, iar regele se ridică de la masă, rămânând câteva clipe cu faţa în palme.

— Angelica! zise el şoptit după câtva timp.

Ea îi auzi vocea ca pe un strigăt de bărbat rănit, care se clatină, gata să cadă, şi ieşi din ascunzătoare, alergând spre el. Regele o prinse în braţele lui puternice şi o strânse la piept din răsputeri, s-o fărâme, lăsându-şi fruntea pe umărul ei.

— Angelica..., îngerul meu!...

— Sunt aici.

— Câtă ticăloşie! murmură el, ce de suflete josnice în jurul meu! Numai dezamăgiri în toate părţile!...

Şi încă nu ştia decât prea puţin. Aproape nimic. Într-o zi avea să ştie. „Într-o zi vom ridica vălul de pe multe", spusese domnul de La Reynie şi avea să se ţină de cuvânt. În ziua aceea regele avea să rămână singur, drept şi părăsit de toţi cei din jurul lui, care aveau să se scufunde

în mocirla propriilor lor fărădelegi. Un șir nesfârșit de crime pe care nimeni nu le-ar fi bănuit vreodată, un șir de abjecții și atrocități de neînchipuit.

— Angelica!... Nu mă lăsa singur!...

— Sunt aici! repetă ea în șoaptă.

— Oriunde mă uit, oriunde mă întorc, nu văd pe nimeni în care să mai pot avea încredere. Pe nimeni! E cumplit!

— Sunt aici!...

Păru în sfârșit s-o audă și își ridică încet capul de pe umărul ei, privind-o lung, cu o întrebare nerostită.

— Sunt aici!...

— Adevărat? Angelica, n-ai să mă mai părăsești?

— Nu.

— Vei fi prietena mea... Vei fi a mea?

Ea lăsă capul în jos în semn de încuviințare, apoi ridică privirile spre el și puse ușor mâna pe obrazul chinuit de griji și pe tâmplele încinse, simțindu-le aspre sub mângâierea ei.

— Adevărat? repetă el. Oh! E ca și cum...

Căuta cuvintele care să cuprindă tot zbuciumul din sufletul lui. O privea amețit, în primele raze ale dimineții care pătrundeau înăuntru, prinzând să copleșească lumina sfeșnicelor aprinse. Se năștea o zi. Se năștea o viață. Se năștea un rege.

— E ca și cum aurora..., e ca o chezășie a vieții, a puterii... A puterii pe care o faci să renască în mine după noaptea asta cumplită, după ce moartea și-a fâlfâit aripile asupra casei mele... Oh, sufletul meu... Vei fi a mea! A mea! Voi avea comoara asta, va fi a mea!...

Și o strânse dintr-o dată, aproape cu furie, cu sălbăticie. Simțea cum puterile lui o pătrund până în fiecare fibră a trupului ei și simțea forțe de nebiruit urcând în ea. Da, ei amândoi ar fi avut puteri nesfârșite, nimeni din lumea aceasta nu i-ar fi putut birui! Dușmanii ar fi căzut secerați, demonii ar fi fugit urlând. Lupta lor cu tot ce era răutate și dușmănie, cu meschinăria, cu abjecția, lupta asta nu putea avea decât un rezultat, prăbușirea în ruine a întunericului și izbânda vieții și a bucuriei...

Bontemps bătu la ușă, apoi mai trebui să bată încă o dată, și încă o dată... Până la urmă, disperat, începu să izbească din răsputeri.

— Sire, e timpul!

Angelica se smulse din brațele puternice care nu voiau să-i dea drumul.

— Auziți, Sire, e timpul, surâse ea.

— Mda... E timpul. E timpul să redevin rege. Dar mi-e teamă că dacă te las să pleci ai să-mi scapi și de data asta!

Angelica scutură din cap, cu un surâs slab și neputincios. Toată

truda şi toate chinurile acestei nopţi de coşmar îi lăsaseră cearcăne în jurul ochilor, iar părul cam în dezordine o făcea să arate ca după o noapte de dragoste nepotolită. Regele o privea palid, mistuit de dorinţe clocotitoare.

— Te iubesc! rosti el cu o voce înăbuşită. Oh, îngerul meu, te iubesc, nu mă mai părăsi!

După ceremonialul obişnuit al trezirii regelui, toată curtea se îndreptă, ca în fiecare dimineaţă, spre capela palatului, la liturghie. Regele, cu chipul lipsit de orice expresie, se aşeză rigid la locul lui. Ici şi colo, în mulţimea curtenilor, se auzeau suspine înăbuşite. Monseniorul Bossuet urcă încet la amvon. În lumina aurită care se strecura prin vitralii, statura lui înaltă şi chipul impunător dominau adunarea şi impresionau profund, dând ceremoniei un plus de solemnitate.

Înainte de a începe, păstră o tăcere grăitoare, apoi mâna i se lăsă în jos, mare şi puternică, iar vocea lui frumoasă, nobil timbrată, răsună adânc sub bolţile capelei:

— *O, noapte a prăpădului! O, noapte cumplită, sfâşiată din seninul liniştii ei de fulgerul acestei veşti de necrezut:* Madame *moare!* Madame *a murit!..*[1]. Madame *a trecut din dimineaţa vieţii ei înflorite de-a dreptul în noapte, asemeni ierburilor câmpului. Dimineaţa îi era încununată de flori, cu atâta graţie, o ştim bine cu toţii! Iar noaptea le-a uscat într-o clipă... Amarnică osteneală din partea nopţii, care în nouă ceasuri a sfârşit o viaţă aflată în dimineaţa cea mai senină! Atât a trebuit pentru desăvârşirea acestei cumplite opere... O, deşertăciune a deşertăciunilor!..*

Capitolul XXIV

Vasul amiral, pe care urma să urce regele, se legăna ca un fluture pe apa din imensul bazin, în mijlocul forfotei de şalupe, alături de cele două corăbii englezeşti, de o felucă napolitană şi de o galeră ca cele din Biscaya. Era o fregată lucrată la scară redusă, aproape un soi de jucărie pe lângă o fregată adevărată, împodobită cu tunuri turnate în bronz, tot mici şi ele, şi a cărei cocă[2], împodobită cu flori de crin, cu

---

[1] Aici este reprodus un pasaj din discursul funebru rostit într-adevăr de Bossuet la moartea prinţesei Henriette d'Angleterre, discurs cunoscut sub chiar acest nume, «*Madame* se meurt! *Madame* est morte!» („*Madame* moare! *Madame* a murit!") considerat până azi un model desăvârşit de artă oratorică şi una din capodoperele literaturii clasice franceze. (*n.trad.*)

[2] Cocă – ansamblu constituit din scheletul unei nave şi învelişul ei exterior.

buchete pictate de cei mai iscusiţi maeştri de la Versailles şi cu divinităţi marine, scânteia de aur. Funiile erau de mătase galben-aurie sau roşu aprins, pavoazurile şi pânzele, din damasc sau brocart, mărginite cu franjuri de aur şi argint. Pe *greement*[1] fluturau pavilioane, flamuri şi banderole, într-o simfonie de culori în care vioara întâi rămânea aurul, ce strălucea orbitor în toate părţile pe corabia aceasta de jucărie, jucăria regelui Franţei.

Punând un picior pe scara de lemn aurit, regele se întoarse spre doamnele curţii. Toată lumea aştepta cu răsuflarea tăiată: cine va fi aleasă pentru a inaugura drumul pe apă spre Trianon?... Strălucitor în veşmântul de satin albastru, de nuanţa cozii de păun, regele părea a sfida strălucirea aprinsă a soarelui de vară. Surâse şi întinse mâna doamnei du Plessis-Bellière, iar aceasta, sub ochii scăpărători de furie, de invidie, de gelozie sau de ură ai întregii curţi, urcă treptele şi se aşeză sub baldachinul de brocart de pe puntea îngustă a corăbiei. Regele se aşeză alături, liniştit şi stăpânitor, într-o atitudine care umplu de venin încă o dată mai toate inimile de acolo. Îndată urcară ceilalţi pasageri invitaţi pe nava amiral, cu feţe surâzătoare ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Doamna de Montespan nu era de faţă, ci prezida adunarea pasagerilor de pe galera din frunte. Onoare care nu păcălea pe nimeni şi care pe ea o făcea să turbeze, fără să-şi poată ascunde deloc starea de spirit.

Regina se afla în mijlocul doamnelor ei de onoare, în feluca napolitană, iar restul curtenilor erau risipiţi prin şalupe. Mica orchestră a regelui, care nu putea lipsi, se instală pe o şalandă îmbrăcată în damasc dungat cu roşu şi alb, şi încet, în sunetul dulce al viorilor şi al oboaielor, flotila aceasta în miniatură porni să lunece pe oglinda canalului spre Trianon.

O călătorie prea scurtă pentru această curte strălucită, care se bucura de răcoarea din mijlocul apelor, atât de binevenită pe căldura sufocantă a zilei de vară.

Undeva la orizont se zăreau norişori albi, care începeau să se apropie şi se răspândeau pe cer în pete confuze.

— Se schimbă vremea, zise Angelica, aflată în căutarea unui subiect de conversaţie şi silită să recurgă, în disperare de cauză, la subiectul cel mai la îndemână şi cel mai inofensiv, starea timpului.

— Vă temeţi să nu naufragiem, doamnă? întrebă râzând regele, care o privea cu ochi aprinşi.

— S-ar putea...

---

[1] **Greement** – totalitatea parâmelor şi a dispozitivelor care servesc la manevrarea pânzelor unei corăbii. *(n. trad.)*

Toată această lume fără griji debarcă pe peluza verde pe care se ridicaseră corturi şi se instalaseră mese încărcate cu gustări şi cu băuturi răcoritoare. Muzicanţii urcară pe o estradă şi începu imediat dansul, în timp ce alţi curteni se mulţumeau să stea pe margine, privind şi bârfind cu infinită distincţie. Angelica se trezi luată la o partidă de de-a v-aţi-ascunselea, pe muzica unei gavote dulci şi persistente, iar domnul de Saint-Aignan îi prinse o panglică pe ochi, trăgând-o după aceea într-un vârtej menit s-o zăpăcească cu totul şi s-o facă să-şi piardă simţul orientării. Când o lăsă, plecând de lângă ea pe vârfuri, ca să nu fie auzit, tăcerea din jur i se păru ciudată.

— Unde plecaţi, domnule de Saint-Aignan! strigă ea. Nu mă lăsaţi aici singură! Unde sunteţi?

Pândi o clipă zgomotele din jur, auzind un pas care se apropia pe furiş, trădat de foşnetul uşor al ierbii, apoi o mână îi desfăcu panglica de la ochi.

— Oh! exclamă ea, orbită de lumina puternică.

Nu mai era pe pajiştea unde petreceau toţi ceilalţi, ci ajunsese după o perdea de carpeni deşi, prin care zgomotul petrecerii abia străbătea, înăbuşit de frunzişul compact. Iar în faţa ei, deasupra unei ridicături formate din trei terase pline de flori, care se înălţau în pantă lină, se înălţa un mic palat pe care nici nu-l bănuise aici. În alb şi roz, palatul acesta de vis se profila pur pe verdele pădurii, iar impresia de bijuterie, la care se adăuga şi mireasma de acacia, era de-a dreptul ameţitoare. O privelişte de basm!

— Suntem la Trianon, doamnă, auzi ea vocea regelui.

Era singur lângă ea. O luă cu gingăşie de mijloc şi urcară spre minunea din faţa lor.

— Trebuia ca ceasul acesta să vină pentru noi, nu-i aşa, dragostea mea? întrebă regele aproape în şoaptă, cu vocea gâtuită de emoţie. Trebuia să ne regăsim, după atâtea căutări în van...

Vocea îi suna ciudat şi îi simţea degetele tremurându-i pe şoldul ei. Degetele mâinii lui puternice, care purta atâtea destine! Niciodată nu se putuse dezbăra de emoţia care îl cuprindea, coleşitoare, în faţa femeilor. Abia după ce se simţea biruitor frica îl părăsea.

— Dragostea mea... Preafrumoasa mea dragoste!...

Angelica nu mai lupta. Nu se mai împotrivea. Micul palat ca de jucărie, asemeni tuturor lucrurilor din ziua aceasta, îi chema cu adăpostul liniştii lui netulburate de petrecerea care rămăsese undeva, în urmă. Puterea care o stăpânea acum nu era una căreia să i se poată împotrivi. Nimic nu putea sfărâma cercul care o încinsese, cercul de flori, de izolare, de umbră. Un cerc de oţel...

Uşa de vitralii se închise în urma lor. Încăperea în care se aflau era îmbrăcată în brocart ţesut cu flori delicate, de un gust desăvârşit. Tulburată peste măsură, Angelica nu vedea decât că aici era frumos, linişte şi răcoare şi că în mijlocul încăperii se înălţa un pat somptuos, cu perdele ridicate.

— Mi-e frică, murmură ea.

— De cine, dragostea mea? N-are de cine să-ţi fie frică!

Pierdută, cu fruntea rezemată de umărul lui puternic, îl lăsă să-i prindă buzele într-o sărutare lacomă, însetată, fremătătoare de dorinţă, îl lăsă să-i desfacă, cu degetele tremurătoare, corsajul, descoperindu-i frăgezimile rotunde ale sânilor care-l înnebuniră cu atingerea lor fierbinte şi tainică şi cu mirosul de trup tânăr şi puternic. Clocotind de dorinţe mistuitoare, o frământa sălbatic, ducând-o pe nesimţite spre patul cu perdelele trase.

— Vino! Vino! răsunau răguşit implorările lui pătimaşe.

Senzualitatea lui simplă, primitivă, fără gingăşii inutile, era un torent furios, o furtună care-l târa năvalnic spre femeia dorită, cu totul altfel decât calmul senin şi imperturbabil al monarhului ştiut de lumea supuşilor săi. Angelica se trezi pe nesimţite lângă pat, încă în picioare, ca o trestie bătută de vânt sub sărutările şi mângâierile dezlănţuite ale bărbatului care nu mai ştia de nimic. Deschise ochii mari. Regele avea să devină acum stăpânul ei, fără să mai ştie ce se întâmplă cu el, aşa cum nici ea n-avea să-şi mai dea seama de nimic. Se simţea destul de tare şi de iscusită ca să poată primi puterea trupului înfierbântat şi însetat după trupul ei şi să domolească, cu mângâieri meşteşugite, chinurile arzătoare ce mistuiau toată fiinţa bărbatului care era acum lângă ea. Fie!

Dar totul nu ţinu decât o clipă. Toată înflăcărarea i se stinse brusc şi Angelica rămase rece ca de marmură, cu ochii dilataţi în penumbra odihnitoare din jur.

— Furtuna! murmură ea.

Într-adevăr, de undeva, de departe, se auzea rostogolindu-se greu tunetul ameninţător al furtunii.

Regele observă aerul ei rătăcit şi bâigui abia desluşit, cu vocea răguşită:

— Şi?... Nu-i nimic..., n-ai de ce te... teme...

Dar nu mai simţea acum în braţe decât un trup dur şi inert, de piatră, care i se refuza. Angelica se smulse din braţele lui şi alergă la fereastră, aranjându-şi din mers ţinuta şi rezemându-şi pierdută fruntea încinsă de sticla rece.

— Ce s-a întâmplat?

În glas i se desluşeau acum firicele subţiri de furie.

— De data asta nu mai poate fi vorba de pudoare, de jenă sau de altceva de genul acesta, continuă el, devenit dintr-o dată stăpân. Ezitările dumneavoastră, doamnă, îmi arată că trebuie să vă împart cu altcineva. Bănuiam asta de multă vreme, dar acum sunt sigur că într-adevăr aşa e. Între noi se află un bărbat!

— Da!

— Numele lui! scrâşni regele, spumegând de furie.

Angelica se întoarse spre el, schimbată într-o clipă, cu pumnii strânşi şi cu ochii verzi aruncând flăcări ca o torţă.

— Joffrey de Peyrac, soţul meu, pe care l-aţi ars de viu în Piaţa Grève!

Încet, necrezut de încet, mâinile îi urcară spre faţă. Gura i se deschise, căutând parcă aerul care îi lipsea. Simţea că se înăbuşă.

— Joffrey de Peyrac, repetă ea.

Picioarele i se înmuiară şi Angelica se lăsă încet în genunchi, vorbind fără să-şi dea seama, rostind lucruri pe care le ascunsese în inimă ani de zile, chinuindu-se să găsească răspunsuri ce nu veneau.

— Ce aţi făcut din cântăreţul meu drag, din iubitul meu, din nebunul acela şchiop şi blând care ţinea întregul Toulouse sub vraja lui nevinovată? Cum aş putea să uit dragul Toulouse? Acolo se cântă şi se blestemă. Se aruncă flori şi anateme, Toulouse, oraşul cel mai plin de dragoste şi cel mai sever, oraşul cel mai drag, aflat sub semnul lui Joffrey de Peyrac, pe care regele Franţei l-a ars de viu în Piaţa Grève, deşi nu-i făcuse nimic! Oh, Joffrey!...

Nu mai vedea nimic decât flăcările roşii ale rugului jucându-i în faţa ochilor în lumina tulbure a amurgului de iarnă. Numai Focul şi Noaptea mai erau în faţa ochilor ei...

Trupul ei fu scuturat de un suspin scurt, rătăcit, iar ochii i se făcură reci şi ameninţători.

— I-au împrăştiat cenuşa, fiii lui nu i-au putut moşteni numele, palatele i-au fost dărâmate, prietenii s-au lepădat de el, duşmanii l-au uitat, nimic n-a mai rămas din neuitatul palat din Toulouse, unde poezia şi bucuria se îngemănau! I-aţi răpit tot. Dar nu veţi putea avea tot ce a fost al lui! Nu! Nu mă veţi avea pe mine, soţia lui Joffrey de Peyrac! Niciodată!

De afară se auzi dintr-o dată ropotul iute şi puternic al ploii. Furtuna se dezlănţuise furioasă, răscolind lumea şi acoperind-o cu noaptea ei adâncă şi trecătoare.

— Poate că nu vă mai aduceţi aminte, reluă ea cu voce scăzută.

Ce înseamnă o viaţă de om pentru regele Franţei? Ce valoare poate avea un om oarecare, unul din milioanele lui de supuşi, în faţa unui stăpân atât de puternic ca dumneavoastră? Un pumn de cenuşă, aruncat în vânt, dus de apele Senei în lumea mare. Atât. Dar eu îmi aduc aminte! Am venit la Luvru să vă implor să-i cruţaţi viaţa, dar m-aţi împins ca pe un duşman, deşi nu vă făcusem nimic. Şi ştiaţi că nici el nu vă făcuse nimic! Ştiaţi că e nevinovat! Ştiaţi, dar vă venea mai bine să-l ştiţi mort! Vă era teamă de influenţa lui asupra întregului Languedoc, îl uraţi fiindcă era mai bogat decât dumneavoastră!... Fiindcă nu vi se târa la picioare, să vă lingă tălpile ca râmele astea scârboase, lipitorile astea nemernice care trăiesc pe spinarea tezaurului regal! Le-aţi poruncit judecătorilor să-l găsească vinovat şi aţi pus să fie omorât părintele Kircher, singurul om a cărui mărturie ar fi arătat că toată acuzarea e o poveste de adormit copiii! Aţi poruncit ca bunul Joffrey să fie torturat, strivit, sfâşiat... Pentru ce? Oh, Joffrey!... Şi pe mine... pe mine m-aţi lăsat să mor de foame, în cea mai cruntă mizerie, cu doi copii cărora le răpiserăţi averea tatălui lor... şi numele! Credeţi că lucrurile astea se pot uita vreodată?

Plângea cu suspine scurte, fără lacrimi, trăind într-o clipă spaime fără nume, care lăsaseră urme adânci săpate în ea. Dureri îngrozitoare, care făceau ca marchiza du Plessis-Bellière de acum, îmbrăcată în aur şi mătăsuri nepreţuite, să fie la fel de plâns ca biata contesă de Peyrac ce se ascundea cândva în iarna Parisului îngheţat, furişându-se temătoare ca un animal hăituit, rătăcind cu copiii în căutarea unui adăpost şi a unei coji de pâine.

Regele nu scotea un cuvânt. Rămăsese împietrit, la câţiva paşi de ea, dar nu făcea nici o mişcare, privind-o cu ochi goliţi de orice expresie.

Clipele se scurgeau una după alta, interminabile. Să vorbească? Să tacă? Era prea târziu, nici cuvintele şi nici tăcerea nu mai puteau îndepărta acum trecutul care se strecurase nemilos între ei. Se strecurase greoi, cu un zgomot surd de ziduri prăbuşite, ridicând între ei alt zid, de netrecut, rece şi tare ca marmura.

Pe neaşteptate, camera se lumină. Furtuna trecuse şi soarele bătea acum puternic afară, în grădină. Regele privi pe fereastră, apoi, cu pas măsurat, se îndreptă spre scaunul pe care-şi lăsase pălăria şi şi-o puse pe cap.

Se întoarse spe Angelica, privind-o cum stătea nemişcată ca o statuie.

— Să mergem, doamnă. Probabil că toată curtea ne aşteaptă.

Angelica nu se clinti. Nu auzise.

— Veniți, doamnă, repetă regele. Nu e cazul să întârziem atâta. Ne-am spus deja prea multe.

Angelica scutură din cap.

— Nu chiar prea multe. Lucrurile acestea se cereau spuse.

Se simțea zdrobită, dar își adună toate puterile ca să se poată ține dreaptă, cu aceeași demnitate ca regele. Se duse la oglindă și își aranjă cu gesturi mecanice pieptănătura și îmbrăcămintea. Simțea înlăuntrul ei un gol imens.

În peristilul de marmură roz, pașii lor răsunară la fel.

Pașii lor răsunau la fel, dar ei erau atât de diferiți!

Erau despărțiți pentru totdeauna!...

Capitolul XXV

Și acum ce are să se mai întâmple? se întreba Angelica. Ziua își urmase cursul, ca de obicei. Întoarcerea la Versailles, după furtună, bal, supeu, joc de cărți. Nimic deosebit nu părea să se fi întâmplat. Se întreba cu înfrigurare ce avea să urmeze. Trebuia să fugă? Sau să aștepte un semn din partea regelui? Lucrurile nu putea rămâne așa. Dar când și în ce fel va acționa regele?

A doua zi de dimineață, ceasurile începură să se scurgă din nou, cu plăcerile obișnuite. Regele nu se arătă. Lucra. Angelica era de-a dreptul asaltată de amabilități din toate părțile. Lipsa ei și a regelui, în ajun, nu scăpase ochilor ageri ai curții și păruse tuturor mai mult decât semnificativă. Doamna de Montespan plecase de la Versailles, ca să-și ascundă furia și umilința, și mulți șopteau că nici nu se va mai întoarce vreodată. Domnia ei se sfârșise. Angelica uita însă primejdiile la care o expusese rivala ei și se gândea la un alt pericol, imediat. Dacă ea pleca, ce avea să se întâmple cu Florimond? Dar cu Charles-Henri?

Acceptă să se așeze la o masă de joc și pierdu într-o oră o mie de pistoli. O sumă fabuloasă. Ghinionul care o urmărea fără încetare i se părea imaginea hățișului care domnea în jurul ei. Respinsese dragostea regelui și aruncase toate cărțile bune, toate atuurile. O mie de pistoli! Poftim unde ducea mania asta stupidă de a trăi cu cornetul de zaruri într-o mână și cu pachetul de cărți de joc în cealaltă. Așa ajung câte unii, încet-încet, să se vadă reduși la starea de calici care cerșesc favoruri sau funcții ca să-și umple la loc pungile golite prostește aici, la masa de joc. Dintr-o obligație în alta, ajung să-și petreacă timpul ruinându-se și împodobindu-se cu aur, își pun bijuteriile amanet ca să poa-

tă face o călătorie cu vâlvă mare, apoi le vor înapoi ca să strălucească la cutare bal, cântărind întruna şansele pe care le au de a pune mâna pe cutare sau pe cutare slujbă mănoasă sau întocmind suplice către rege, în care să-l implore să ţină seamă de serviciile aduse tronului de îndelungatul lor şir de strămoşi şi aşa mai departe. Aşa că marchiza du Plessis-Bellière se simţea ispitită să aştearnă pe hârtie impresiile ei de la Versailles, fiindcă ştia că avea să părăsească locul acesta. Erau ultimele ei ore la curtea Franţei...

Stând în picioare în faţa uneia din ferestrele marii galerii, îşi aminti din nou de prima dimineaţă când venise aici şi când, alături de Barcarole, văzuse trezindu-se la viaţă parcul acesta, dominat de splendidul palat căruia i-ar fi putut deveni regină, Versailles cu fântânile lui, cu aleile, cu carpenii, cu oştirile lui de statui şi cu boschetele care adăposteau serbările strălucite cu care regle îşi desfăta prietenii. Prietenii!

Aici o găsi Bontemps, adâncită în gânduri şi surâzând cu tristeţe unor amintiri apropiate. Lucruri care deja deveniseră pentru ea amintiri! Bontemps o făcu să tresară când îi şopti la ureche că regele o aştepta. Venise ceasul!

Regele era calm, aşa cum îi stătea în fire. Pe faţa lui nu se putea citi nimic din emoţia care îl cuprinsese în clipa când o văzuse intrând. Ştia totuşi că avea să-şi dispute cu ea o partidă al cărei rezultat devenise, în propriii săi ochi, fără nici o importanţă. Niciodată nu dorise atât de aprig victoria. Şi niciodată nu avusese dinainte o atât de dezamăgitoare certitudine a înfrângerii. „Are să plece şi inima mea va rămâne acoperită de cenuşă“, îşi spunea el.

— Doamnă, zise el cu voce tare când o văzu aşezată, aţi rostit la adresa mea nişte acuzaţii grave, pe cât de dureroase pe atât de nedrepte. Mi-am petrecut o bună parte din noapte şi aproape toată ziua aceasta revăzând filă cu filă acest proces deja vechi şi uitat, cerând să mi se aducă absolut toate piesele dosarului. E drept că multe amănunte mi se şterseseră şi mie din memorie, dar procesul acesta, uitat de alţii, e încă destul de viu în mintea mea. Ca cele mai multe din hotărârile importante pe care a trebuit să le iau la începutul domniei mele, şi procesul contelui de Peyrac mi-a rămas adânc întipărit în memorie. În linii mari, repet, fiindcă o seamă de amănunte le uitasem. Procesul soţului dumneavoastră a fost o piesă de extremă importanţă pe eşichierul pe care jucam atunci o partidă grea, a cărei miză erau coroana Franţei şi puterile regalităţii...

— Niciodată soţul meu n-a ameninţat coroana Majestăţii Voastre sau puterea pe care o deţineţi. Numai invidia singură...

— Nu începeți să-mi spuneți din nou lucruri insultătoare, rosti regele, pe un ton blând, dar o blândețe care făcu să-i înghețe sângele în vine Angelicăi. Și ar fi mai bine să ne oprim aici cu cearta, luând la rând datele problemei. Da, susțin că Joffrey de Peyrac reprezenta o amenințare pentru coroana și pentru puterea mea, fiindcă era unul din cei mari printre vasalii mei. Or, cei mari, doamnă, mi-au fost întotdeauna dușmanii cei mai redutabili. Nu sunteți proastă și cred că nu există pasiune care să vă facă să vă pierdeți judecata limpede și dreaptă. Ce vă spun acum nu înseamnă niște scuze, ci raționamente prin care caut să vă ascut puțin atenția. Trebuie să vă imaginați statul în starea în care se afla atunci: agitații teribile în tot regatul, fie înainte, fie după majoratul meu, un război în afară[1], deci circumstanțe în care aceste tulburări făcuseră ca Franța să piardă avantaje imense, un prinț de sânge, fratele tatălui meu, Gaston d'Orléans, punându-se în fruntea dușmanilor mei![2] Cu el se aliase un mare nume al Franței: prințul de Condé. Cabale numeroase și puternice în statul meu! Parlamentarii se revoltaseră împotriva regelui lor! La curte, doar o mână de credincioși dezinteresați, ceea ce mă făcea să văd până și în cei mai supuși, în aparență, potențiali revoltați sau uneltitori. Singurii susținători în care puteam avea încredere totală erau mama mea, disprețuită și calomniată, și cardinalul Mazarin, urât de toată lumea, cred că fără excepție. Și amândoi erau străini de pământul francez: mama mea rămăsese tot spaniolă în adâncul inimii și în obiceiuri, iar cardinalul, cred că știți, era italian. Francezii, chiar și cei mai bine intenționați, înghițeau cu mare greutate treaba asta. Și nu e greu de ghicit cum gândeau cei rău intenționați. Și, în mijlocul tuturor acestor înfruntări crâncene și pline de ură, un copil, eu, investit cu puteri teoretic uriașe dar practic nule și care, știindu-se slab, se simțea amenințat din toate părțile.

— Când ați poruncit să fie arestat soțul meu nu mai erați un copil. Soțul meu și cu mine fuseserăm invitați la nunta Majestății

---

[1] Probabil războiul franco-spaniol, încheiat prin Pacea din Pirinei, semnată la 7 noiembrie 1659 și evocată în *Angelica, marchiza îngerilor*, primul volum al seriei. (*n.trad.*)

[2] Gaston d'Orléans fusese moștenitor al tronului din 1610, anul morții lui Henric al IV-lea și al urcării pe tron a lui Ludovic al XIII-lea, până în 1638 (anul nașterii viitorului rege Ludovic al XIV-lea) iar nașterea unui fiu al regelui i-a spulberat orice speranță de domnie, astfel încât i-a purtat nepotului său o ură crâncenă încă de la venirea acestuia pe lume. S-a lăsat instalat de rebeli în fruntea Frondei, însă aceștia urmăreau doar să dea astfel mișcării o oarecare aparență de legitimitate, pentru că rolul său efectiv a fost minor. Conducătorii reali ai Frondei au fost Ludovic de Condé, François de Beaufort și cardinalul de Retz (Paul de Gondi). (*n.trad.*)

Voastre.

— Lăsaţi aerul acesta ostil şi încăpăţânat, doamnă, vă rog din suflet! Să fiţi oare şi dumneavoastră ca toate femeile, incapabilă să priviţi o chestiune în ansamblul ei? Oricât de dureroase ar fi pentru dumneavoastră consecinţele arestării şi ale morţii contelui de Peyrac, acesta nu e decât un ungher al unui vast tablou de revolte şi de lupte necontenite, pe care văd că nu vreţi să-mi daţi voie să vi-l expun...

— Cum contele de Peyrac era soţul meu, îngăduiţi ca acest detaliu să mi se pară mai important decât întregul dumneavoastră tablou...

— Istoria nu-şi va bate capul cu opiniile doamnei de Peyrac, zâmbi regele, iar tabloul meu e cel al lumii întregi!

— Iar doamna de Peyrac nu-şi va bate capul nici măcar cu istoria lumii întregi sau cu tabloul dumneavoastră, răspunse ea cu sălbăticie.

Regele o contemplă gânditor, cum stătea pe jumătate ridicată din fotoliu, cu o flacără de revoltă în priviri, şi surâse melancolic.

— Într-o seară, cu nu prea mult timp în urmă, chiar în încăperea aceasta, v-aţi pus mâinile într-ale mele şi v-aţi reînnoit jurământul de credinţă datorat regelui Franţei de vasalii săi. Cuvintele astea, ale vechiului jurământ, păstrat din vremuri imemoriale, le-am auzit de multe ori, ca să le văd apoi urmate de aceleaşi nesfârşite trădări şi părăsiri. Rasa aceasta a marilor nobili va fi mereu gata să ridice din nou capul, să ceară, să întoarcă spatele unui stăpân pe care îl consideră prea sever, de dragul altuia, de la care speră mai mult şi pe care-l va trăda de îndată ce se va ivi ocazia. Şi tocmai pentru asta îi vreau pe toţi aici, lângă mine la curte, să-i am în permanenţă pe toţi sub ochi, pentru ei am pus să se construiască palatul acesta uriaş. Asta fixează abcesul şi drenează puroaiele. Eu unul nu-mi fac nici o iluzie cu privire la credinţa şi la devotamentul lor. Nici în ce vă priveşte. Am simţit întotdeauna în dumneavoastră, în ciuda atracţiei pe care mă bucur să cred că v-o inspiram, ceva de neînduplecat, de gheaţă, în privinţa mea. Acum ştiu de ce.

Rămase o clipă pe gânduri, apoi continuă:

— Nu am de gând să încerc să vă stârnesc compasiunea pentru micul rege aflat aproape în ghearele fiarelor, care eram atunci. Deşi aşa a fost. Atunci m-am jurat ca, dacă ajung să ţin vreodată cu adevărat în mâinile mele frâiele puterii, să inspir teama şi să obţin supunerea acestor scelerați. Între starea mea de prinţ cerşetor de atunci şi aceea de suveran atotputernic de azi, drumul a fost lung şi întortocheat. Am văzut cum parlamentul meu ridică armele împotriva mea, înarmând o

oaste pe care a acceptat s-o comande Turenne[1]. I-am văzut pe ducele de Beaufort şi pe prinţul de Condé organizând Fronda, am văzut-o pe ducesa de Chevreuse zbătându-se să aducă împotriva Franţei armatele arhiducelui de Austria şi ale ducelui de Lorena. L-am văzut pe Condé, după ce fusese salvatorul meu, plecând trântind uşa şi înjurând şi ameninţând ca ultimul dintre sergenţii gărzii mele. Cardinalul Mazarin l-a arestat. Atunci ducesa de Longueville, sora lui, a răsculat Normandia, prinţesa de Condé toată provincia Guyenne, în timp ce ducesa de Chevreuse invita de data asta armatele regelui Spaniei să facă o călătorie de plăcere la Paris. L-am văzut pe primul meu ministru, învins, cum a fugit în Germania, i-am văzut pe francezi bătându-se între ei sub zidurile Parisului şi am văzut-o pe verişoara mea, domnişoara de Montpensier, punând să tragă cu tunurile de la Bastilia împotriva soldaţilor mei. Sper că-mi veţi acorda oarecare circumstanţe atenuante, având în vedere că am crescut la şcoala totalei neîncrederi şi a trădărilor de tot felul şi având dascăli atât de străluciţi. Fireşte că a trebuit să mai şi uit multe lucruri, dar lecţiile unei vieţi atât de amare le-am învăţat ca cel mai silitor şcolar, doamnă.

Angelica îl lăsa să vorbească. Rămânea cu privirea pierdută, cu mâinile împreunate, într-o atitudine care pe rege părea să-l îndurereze prin nepăsarea ei, la fel ca toate părăsirile de care avusese parte. Dar, spre surpriza lui, o auzi spunând:

— Deci, în principal, pentru ce anume pledaţi acum?

O privi sever, abţinându-se s-o repeadă, şi răspunse:

— Pentru reputaţia mea. Cunoaşterea incompletă a evenimentelor care m-au silit să acţionez într-un fel sau altul v-a făcut să vă formaţi despre regele dumneavoastră o imagine insultătoare şi mai ales falsă. Un rege care abuzează de puterea sa pentru a-şi satisface ambiţiile cele mai meschine nu estre demn de titlul sacru pe care l-a primit de la Dumnezeu şi de la marii săi strămoşi. A distruge viaţa unui om numai din lăcomie şi din invidie ar fi un act vrednic de dispreţ şi de neconceput din partea unui adevărat suveran. Dar a acţiona cu convingerea că pieirea unuia singur ar îndepărta primejdia celor mai mari dezordini din viaţa unei ţări şi aşa sleite de tulburări îndelungate, acesta e un act înţelept, doamnă.

[1] Henri de La Tour d'Auvergne, viconte de Turenne (1611-1675) – eminent general francez, unul din cei mai capabili comandanţi din timpul Războiului de treizeci de ani. A câştigat mai multe bătălii împotriva armatei imperiale germane iar în timpul Frondei s-a raliat rebelilor. Învins în 1650 în lupta de la Rethel, trece de partea lui Mazarin, obţinând, la comanda armatei regelui, victorii decisive, ca cea din foburgul Saint-Antoine, asupra prinţului de Condé. (*n.trad.*)

— Și prin ce anume amenința soțul meu ordinea din regatul Franței?

— Prin simpla sa prezență.

— Cum? Prin simpla sa prezență? Amenința el, prin simpla sa prezență, ordinea din Franța?

— De ce nu vreți să înțelegeți, doamnă? Nici măcar să ascultați? Eram, în sfârșit, major, iar majoratul regilor nu e același lucru cu cel al unor oameni oarecare, care pot începe să-și vadă singuri de treburile lor. Aveam cincisprezece ani și nu cunoșteam bine decât măreția poverii care-mi stătea pe umeri, dar nu-mi știam pe deplin puterile! Mă încurajam singur, spunându-mi că nu fusesem înălțat pe tron decât ca să fac binele, eram hotărât la asta, dar știam că trebuiau găsite și mijloacele. Le-am găsit. Primul meu act de după atingerea majoratului a fost arestarea cardinalului de Retz. Ca orice tânăr ajuns la majorat, îmi puneam și eu ordine în afaceri. Și timp de câțiva ani, la începutul domniei, m-am ocupat de toți aceia care se răzvrătiseră împotriva mea. Unchiul meu, naivul Gaston d'Orléans, care își închipuise că poate juca un rol de seamă și care până la urmă puțin a lipsit ca să ajungă rege al Franței, unchiul meu a fost surghiunit la Troyes. Pe alții i-am amnistiat, ca pe Beaufort și La Rochefoucauld[1]. Prințul de Condé trecuse de partea spaniolilor și l-am condamnat la moarte în contumacie... Când m-am căsătorit, spaniolii au pus drept condiție de bază la negocieri iertarea lui. I-am acordat-o. Se scursese destul timp și aveam acum alte griji. Se ridica altă provincie, rivala leagănului Franței, rivala puterii regilor, a tot ce înseamnă Franța. Se ridica Aquitania. Iar regina Aquitaniei în anii aceia erați dumneavoastră. Se vorbea despre minunile de la Toulouse și despre bogățiile contelui de Peyrac, care n-ar avea de făcut decât un semn ca să stârnească o răscoală cumplită, să nu mai rămână piatră pe piatră în țara asta. Iar acest conte avea o soție atât de frumoasă încât părea o întruchipare vie a Eléonorei de Aquitania de odinioară[2].

Angelica îl privi mirată. Nu se știuse atât de cunoscută la curtea Franței, care i se părea pe vremea aceea un univers intangibil, deși era soția unuia din cei mai bogați și mai nobili gentilomi francezi.

---

[1] **François de La Rochefoucauld** (1613-1680) – unul din revoltații împotriva lui Richelieu, apoi a lui Mazarin. Autorul unei excepționale opere, reprezentată în special prin celebrele sale *Maxime* și *Reflecții diverse*, publicate postum. (*n.trad.*)

[2] **Eléonore (sau Aliénor) d'Aquitaine** (1122-1204) – regină a Franței, soția lui Ludovic al VII-lea, care a repudiat-o în 1152, căsătorită ulterior cu Henry Plantagenęt, care avea să devină în curând rege al Angliei. Ocrotitoare a literaturii medievale, a inspirat multe creații trubadurești. (*n.trad.*)

— Ştiam bine că provincia asta avea o civilizaţie diferită de a restului Franţei, dacă nu chiar străină de cea franceză. Distrusă cu cruzime în timpul Cruciadei împotriva albigenzilor[1], devenită apoi mai mult engleză decât franceză[2] şi câştigată şi de partea religiilor eretice, încă mai încerca să scuture stăpânirea coroanei franceze. Titlul de conte de Toulouse însemna un vasal periculos, ca să nu mai vorbim de personalitatea omului şi puterea de seducţie pe care se pare că o avea asupra tuturor celor din jurul său. Un om de o inteligenţă grandioasă. Un caracter excentric şi captivant, incredibil de bogat, influent şi învăţat. L-am văzut şi am rămas obsedat de singularitatea acestei figuri. Da, era mai bogat decât mine şi asta n-o puteam admite cu nici un chip, căci în secolul nostru banii subordonează puterea şi această putere a contelui de Peyrac avea să ajungă, mai devreme sau mai târziu, să se măsoare cu puterea mea. Aşa că, din momentul în care am înţeles lucrul acesta, n-am mai avut decât un scop: să zdrobesc această putere care se ridica în coasta mea, întemeind alt stat, poate în curând un alt regat. Credeţi-mă că nu omul îmi stârnea pornirea asta, voiam doar să slăbesc puterea contelui, să-i micşorez prerogativele. Dar când m-am aplecat mai cu atenţie asupra acestui caz, mi-am dat seama că în existenţa contelui de Peyrac se afla un punct slab, care-mi îngăduia să arunc pe umerii altuia dificila sarcină de a-l învinge. Soţul dumneavoastră avea un duşman, un duşman cumplit la vremea aceea. N-am reuşit niciodată să-mi dau seama care era cauza, dar Fouquet, atotputernicul Fouquet, îi jurase contelui pieirea...

Angelica asculta frângându-şi mâinile. Suferea din toate fibrele fiinţei ei retrăind acum acele lucruri care îngropaseră sub cenuşă anii ei fericiţi de la Toulouse cu Joffrey. Fu gata să-i dezvăluie regelui cauza urii lui Fouquet, dar se gândi că acum toate astea nu mai aveau nici o importanţă. Orice dezvăluiri ar fi făcut ea, tot nu mai puteau înălţa la loc ceea ce fusese distrus cu atâta cruzime. Clătină din cap de mai multe ori. Îşi simţea tâmplele transpirate şi inima bătând năvalnic.

[1] **Cruciada împotriva albigenzilor** — adevărat război intern declanşat de regele Franţei Filip al II-lea August, împotriva provinciilor sudice ostile puterii regale. Armatele regelui s-au dedat la represiuni sălbatice, în special după victoria de la Muret, din 1213, devastând aceste provincii şi ruinând înfloritoarea cultură a sudului francez. (*n.trad.*)

[2] Prin căsătoria Eléonorei d'Aquitaine cu Henry Plantagenęt, această provincie a devenit posesiune personală a regilor Angliei în Franţa, ducând la starea lor de vasali ai regilor Franţei. Ulterior, această situaţie va constitui una din cauzele izbucnirii Războiului de o sută de ani. (*n.trad.*)

— Văd că discuţia asta îţi face rău, dragostea mea! Biata mea dragoste pierdută...

Tăcu, copleşit o clipă de greutatea unui destin care, după ce-i făcuse să fie cândva duşmani, îi apropiase pe urmă aducându-i până pe marginea unei pasiuni atât de aprinse. Iar gândul acesta îi smulse un oftat adânc.

— Atunci i-am încredinţat lui Fouquet afacerea asta, continuă el. Eram încredinţat că se afla pe mâini bune, şi aşa a şi fost. Licheaua aceea lacomă a ştiut să se folosească de minune de duşmănia arhiepiscopului de Toulouse. Mărturisesc că am urmărit cu interes şi chiar cu un anumit soi de admiraţie manevrele supraintendentului Fouquet. Era şi el plin de bani şi dispunea de o influenţă enormă. Era şi el aproape pe punctul de a se crede stăpânul ţării. Răbdare, mi-am apus, îi va veni şi lui rândul, cât de curând! Şi nu-mi displăcea să-l văd cum îşi desfăşoară forţele ca să-mi doboare duşmanii, folosind metodele pe care aveam să le folosesc eu însumi împotriva lui, mai târziu. Acum, când am citit filă cu filă dosarul procesului, îmi dau seama de sensul indignării dumneavoastră. Vorbeaţi de asasinarea părintelui reverend Kircher, unul din martorii-cheie ai apărării. Vai, doamnă, din păcate aşa a fost! Totul era în mâna lui Fouquet, iar Fouquet dorea cu înfrigurare moartea contelui de Peyrac. A mers, desigur, prea departe. Când a obţinut condamnarea contelui, am intervenit...

Rămase o clipă visător, apoi schimbă vorba.

— Aţi venit la Luvru, să mă rugaţi să cruţ viaţa soţului dumneavoastră. Îmi amintesc şi asta foarte bine, aşa cum îmi amintesc şi ziua când v-am văzut pentru prima oară, la Saint-Jean-de-Lutz, strălucitoare în rochia dumneavoastră de aur. Nu mă consideraţi chiar aşa de uituc. Am o memorie destul de bună a figurilor, iar ochii dumneavoastră nu sunt din aceia care se uită uşor. Când aţi apărut la Versailles mai târziu, după ani, v-am recunoscut imediat. Am ştiut din prima clipă că eraţi contesa de Peyrac. Dar acum veneaţi la braţul celui de-al doilea soţ al dumneavoastră, marchizul du Plessis-Bellière, care era unul din prietenii mei, unul din puţinii, din foarte puţinii mei prieteni dezinteresaţi. Mi-aţi părut timorată la gândul că trecutul putea ieşi la iveală şi am crezut că vin în întâmpinarea unei dorinţe vii a dumneavoastră acceptând amnistia pe care înţelegeam că o doreaţi şi prefăcându-mă că nu vă recunosc. Am făcut rău?

— Nu, Sire. Şi pentru asta vă mulţumesc din adâncul inimii, răspunse ea cu blândeţe.

— Trebuie atunci să cred că deja aveaţi atunci în minte planul

unei răzbunări rafinate şi pline de cruzime? Nu ştiu, nu pot să ştiu exact asta, dar îmi vine să cred că voiaţi să mă faceţi să plătesc lucrurile de atunci cu torturile pe care mă siliţi să le suport azi. Chinurile dumneavoastră de atunci plătite cu chinurile mele de acum.

— Nu, Sire, nu trebuie să mă credeţi capabilă de o asemenea josnicie, răspunse Angelica roşind. O josnicie care pe deasupra ar mai fi fost şi inutilă.

Regele surâse trist.

— Vă recunosc pe deplin în cuvintele acestea. Răzbunarea este, într-adevăr, stearpă, iar dumneavoastră nu sunteţi femeia care să se apuce să-şi cheltuiască energiile în gol. Nu spun că aţi urmărit scopul acesta, dar fapt este că l-aţi atins. Am ieşit din lupta aceasta zdrobit şi pedepsit de o sută de ori!

Angelica întoarse ochii, nevrând să-l privească.

— Ce pot eu face împotriva destinului? zise ea slab. Aş fi vrut, da, mărturisesc asta, deşi n-am curajul s-o spun tare, dar aş fi vrut să pot uita. Îmi plăcea atât de mult viaţa! Mă simţeam prea tânără ca să-mi leg restul vieţii de amintirea unui mort. Viitorul îmi zâmbea ademenitor şi mă chema spre el cu atâtea şi atâtea ispite... Dar au trecut ani de atunci şi-mi dau seama că nu pot, că n-am să pot face niciodată nimic împotriva acestei realităţi: era bărbatul meu! Îl iubeam cu toată fiinţa mea, cu tot trupul şi cu tot sufletul, era tot ce cunoscusem mai frumos şi mai minunat pe lume... şi dumneavoastră l-aţi ars de viu, în Piaţa Grève!...

— Nu! rosti întunecat regele.

— A ars pe rug, repetă cu sălbăticie Angelica. Fie că aţi vrut să se ajungă aici, fie că nu! Poate aţi vrut doar să-i luaţi averea şi să-i nimiciţi puterea, fiindcă o simţeaţi ameninţătoare, dar fapt este că aici s-a ajuns! Cu voia sau fără voia dumneavoastră. Şi toată viaţa am să aud în urechi trosnetele butucilor rugului, aprins din porunca Majestăţii Voastre!

— Nu! repetă vocea regelui, atât de uscat de parcă bastonul aurit de lângă el ar fi bătut în podea.

De data asta Angelica îl auzi şi îl privi descumpănită.

— Nu! zise pentru a treia oară regele, aproape gâfâind. N-a fost ars de viu! Şi nici măcar ars! Pe rug s-a aflat atunci cadavrul unui condamnat gâtuit dinainte, cu care-l înlocuisem pe contele de Peyrac. Din porunca mea — şi aici regele apăsă pe cuvinte — din porunca mea contele de Peyrac a fost scos în ultima clipă din ghearele unui sfârşit pe care nu-l doream. Eu însumi am discutat îndelung cu călăul amănuntele

practice ale unei asemenea operaţiuni delicate, având grijă ca totul să rămână în cel mai strict secret, fiindcă nu intra în proiectele mele să-i acord o graţiere spectaculoasă. Dar eu voiam să-l salvez pe Joffrey de Peyrac, lăsând neatinsă sentinţa împotriva contelui de Toulouse. Caracterul clandestin al demersului meu a ridicat o mulţime de dificultăţi, pe care le-am învins numai cu mare greutate. Până la urmă ne-am folosit de o prăvălie din Piaţa Grève, care avea o pivniţă de o formă foarte ciudată, rămăşiţă, desigur, a cine ştie cărei catacombe de pe vremea romanilor, care ducea până la Sena, printr-un soi de coridor. În dimineaţa execuţiei, agenţii mei mascaţi s-au instalat acolo cu cadavrul condamnatului de care v-am spus. Când a sosit cortegiul, călăul l-a vârât pe soţul dumneavoastră pentru câteva clipe în prăvălia aceea, sub cuvânt că trebuie să-i administreze un întăritor, ca nu cumva să leşine sau chiar să moară prea repede. Să simtă bine supliciul. A pretextat că întăritorul acesta e un secret profesional pe care nu vrea în ruptul capului să lase să i-l fure cineva, aşa că, vrând-nevrând, toată lumea a rămas afară şi l-a lăsat singur cu condamnatul. Singur e un fel de-a spune, fiindcă înăuntru aşteptau oamenii mei, cu cadavrul celuilalt. Substituirea s-a făcut fără nici un fel de greutate, departe de priviri indiscrete. Mulţimea nici nu şi-a dat seama. Aşa că pe urmă focul ardea un cadavru oarecare, cu o cagulă pe cap, în vreme ce contele Joffrey de Peyrac era condus, prin catacombele acelea, până la malul Senei, unde aştepta o barcă...

Prin urmare, era adevărat. Zvonurile, presimţirile, legenda care se ţesuse în jurul morţii contelui de Peyrac, nemaiauzitele dezvăluiri pe care se zicea că le-ar fi făcut mai târziu un oarecare cămătar din Piaţa Grève, speranţele şi visele confuze ale Angelicăi... Privind-o cum rămăsese înmărmurită, albă la faţă ca hârtia, regele ridică din sprâncene.

— Totuşi, doamnă, aş vrea să fim bine înţeleşi. N-am spus că Joffrey de Peyrac ar mai fi viu. Alungaţi de la dumneavoastră speranţa asta, dacă v-a încolţit cumva în suflet. Renunţaţi la ea acum, cât nu e prea târziu. Contele e mort, mort de-a binelea, dar nu în împrejurările pe care mi l-aţi imputat mie. Aş spune chiar că de moartea lui se face vinovat el însuşi. Îi dăruisem viaţa, nu şi libertatea. Muschetarii mei urmau să-l ducă într-o fortăreaţă unde să rămână închis. Încă nu ştiam ce hotărâre să iau mai departe în legătură cu el, urma să mă decid mai târziu, să găsesc o soluţie. Dar în timpul drumului soţul dumneavoastră a sărit de pe şalandă şi a încercat să ajungă la mal. Era noapte, curentul apei era repede, el era prea slăbit pentru o asemenea faptă... Imprudenţa asta i-a fost fatală. S-a înecat. Trupul lui a ieşit la mal în josul râului şi

a fost găsit după câteva zile. Am aici hârtiile care atestă tot ce v-am spus eu acum. Rapoartele locotenentului muschetarilor, printre care şi cel în care vorbeşte despre încercarea de evadare a contelui de Peyrac şi despre identificarea cadavrului... Dumnezeule! Nu mă mai priviţi aşa, cu expresia asta rătăcită! Puteam eu să-mi închipui că-l mai iubiţi, şi încă până într-atât? Nimeni nu mai iubeşte un bărbat după atâţia ani de la dispariţia lui! Dar... hm! Sufletul femeilor este... imprevizibil, hm! Totdeauna gata să se avânte în cine ştie ce vise absurde. V-aţi gândit vreodată la scurgerea timpului? Timpul, care nu stă în loc, doamnă, timpul acesta s-a scurs şi aici, în situaţia despre care vorbim noi acum. Dacă l-aţi vedea azi pe contele de Peyrac, înviat prin absurd, sau dacă n-ar fi murit... dacă l-aţi vedea nu l-aţi mai recunoaşte, iar el pe dumneavoastră nici atât! Dumneavoastră aţi devenit o cu totul altă femeie, aşa cum el ar fi devenit un cu totul alt bărbat. Nu mi-am putut vreodată închipui că aţi fi în stare de asemenea judecăţi copilăreşti... De o... de o lipsă atât de totală a raţiunii!

— Dragostea înseamnă întotdeauna o lipsă totală a raţiunii, Sire. Nu trebuie să vă mire felul în care judec eu. Şi aş vrea mult să nu vă mire nici rugămintea fierbinte pe care vreau să v-o adresez acum...

— Anume?

— Să-mi încredinţaţi mie hârtiile acestea în care scrie despre întemniţarea şi evadarea lui.

— Ce să faceţi cu ele?.

— Să le citesc pe îndelete, ca să-mi mai alin durerea.

— Nu e bine să credeţi, doamnă, că mă puteţi păcăli acum cu asemenea stratageme puerile. Sunt convins că deja se coace ceva în mintea dumneavoastră. Aşa că ascultaţi-mă bine: vă interzic, mă auziţi? Vă interzic să plecaţi din Paris până la noi ordine, altminteri îmi veţi stârni mânia şi veţi avea a vă aştepta la tot ce e mai rău!

Angelica lăsă capul în jos. Strângea la piept ca pe o comoară nepreţuită hârtiile, ţinându-le în dreptul inimii, hotărâtă să nu le mai dea drumul.

— Mă veţi lăsa să le citesc în voie, Sire? Mă oblig să vi le înapoiez în câteva zile şi să nu las pe absolut nimeni să le mai citească.

— Bine, fie. Le puteţi lua. E dreptul dumneavoastră, fiindcă eu sunt cel care a început discuţia despre lucrurile astea. Citiţi-le pe îndelete şi convingeţi-vă dumneavoastră înşivă cu privire la ce v-am spus acum. Sper ca lectura lor să vă facă să înţelegeţi că trecutul e mort şi îngropat, doamnă. Nimic din ce-a fost nu mai poate învia. Priviţi mai bine spre viitor, ar fi din partea dumneavoastră mult mai înţelept. Veţi

plânge, fără îndoială, veți geme de durere când veți vedea toate lucrurile astea, dar va trece. Vă veți întoarce, fără îndoială, la rațiune. Și chiar s-ar putea ca această criză să vă facă bine.

Angelica părea absentă și genele ei lungi îi aruncau umbre pe obraji, dându-i un aer sumbru.

— Cât de femeie puteți fi!... murmură regele. Și copil, și încăpățânată ca orice îndrăgostită, și cu puterea de nepătruns a dragostei, mai de nepătruns ca adâncul oceanului... De ce n-ați fost făcută pentru mine? Din păcate, doamnă, se pare că așa a fost scris. Împotriva destinului nu poate lupta nimeni. Și acum lăsați-mă, doamnă. Adio!

Angelica se ridică și ieși uitând să-și facă reverența și fără să-l vadă cum se ridica, stăpânindu-și mâinile care voiau să se îndrepte spre ea într-un gest de mângâiere, în timp ce un strigăt nerostit i se stingea dureros pe buze:

— Angelica!...

Străbătu agitată parcul imens, cufundat în umbrele amurgului. Trebuia neapărat să meargă, să facă ceva, să se miște, să-și sleiască puterile ca să-și domolească zbuciumul lăuntric. Mergea fără să vadă, strângând la piept hârtiile în care era înscrisă soarta bunului Joffrey, a neuitatului, a dragului Joffrey. Vorbea singură, cu voce scăzută, și toți cu câți se întâlni, perechi plimbărețe în semiobscuritatea ocrotitoare a aleilor, o crezură nebună sau beată. Ceea ce nu-i împiedică, firește, să-i facă plecăciuni până la pământ, doar era marchiza du Plessis-Bellière, noua favorită, noul soare de la Versailles! Numai că ea mergea fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga, fără să bage de seamă nici aceste semne de respect, nici copacii, nici statuile parcului, nici florile. Mergea repede, cu pași mari, căutând tăcerea și singurătatea. Se opri doar într-un mic boschet în care nu era nici țipenie, cu jeturi de apă țâșnind sub formă de nuferi pe suprafața oglinzii dintr-un bazin de marmură neagră. Aproape că alergase și se văzu nevoită să se așeze puțin, să-și mai tragă sufletul și să-și domolească bătăile inimii.

Se așeză pe o bancă de marmură. Voia să citească fără întârziere hârtiile pe care i le dăduse regele, dar lumina scăzuse de tot, era aproape noapte și nu se mai putea desluși nimic. Rămase nemișcată, căzând pe gânduri, fără să ia aminte la nimic din jur.

Instinctul ei de femeie îi stârnea gânduri din care prindea să se întrupeze o certitudine. Din moment ce Joffrey nu murise pe rug, asta însemna că se afla în viață! Dacă destinul voise să-l smulgă din ghearele morții, asta fusese tocmai ca să i-l redea ei, nu ca să-l arunce în pră-

pastia altui sfârşit la scurt timp după aceea! Fiindcă nu putea crede în ruptul capului sfârşitul pe care i-l povestise regele.

Undeva, într-unul din nenumăratele colţuri ale acestui pământ imens şi neştiut, Joffrey exista, Joffrey o aştepta, iar ea trebuia să-l caute şi să-l găsească, chiar dacă pentru asta ar fi trebuit să umble pe jos fiecare palmă de pământ, cu tălpile însângerate de pietre şi de spini! O despărţiseră de el, dar viaţa ei nu se sfârşise aici! Avea să vină fără îndoială ziua când avea să-l găsească, sleită de puteri, să-l vadă, să cadă la pieptul lui, plângând, să fie iar al ei, să fie din nou una, să fie cu el, cu Joffrey, bunul, blândul, dragul Joffrey!... Nu-şi mai amintea nici chipul lui, nici vocea, dar întindea braţele spre el, prin umbrele noianelor de ani şi ale uitării.

Şi, cu ochii ridicaţi spre cerul întunecat a furtună, brăzdat de crestele copacilor ce se tălăzuiau sub puterea vântului dezlănţuit în ceasul acela de seară, strigă din toate puterile sufletului ei, ca o provocare aruncată destinului:

— Nu e mort! Joffrey nu e mort

Sfârşit